OZI ỌMA DIKA MATIU

DERE YA N'AKWUKWỌ

1 1 Akwukwọ ọsuso-ọmumu Jisus
Kraist, Nwa Devid, nwa Abraham.
2 Abraham muru Aisak; Aisak we
mua Jekob; Jekob we mua Juda na umu-
nne-ya; 3 Juda we mua Perez na Zera
site na Tema; Perez we mua Hezron;
Hezron we mua Ram; 4 Ram we mua
Aminadab; Aminadab we mua Nahshon;
Nahshon we mua Salmon; 5 Salmon
we mua Boaz site na Rehab; Boaz we
mua Obed site na Rut; Obed we mua
Jesi; 6 Jesi we mua Devid, bú eze.
Devid we mua Solomon site na
nwunye nke Uraia; 7 Solomon we
mua Rehoboam; Rehoboam we mua
Abaija; Abaija we mua Esa; 8 Esa we
mua Jehoshafat; Jehoshafat we mua
Joram; Joram we mua Uzaia; 9 Uzaia
we mua Jotam; Jotam we mua Ehaz;
Ehaz we mua Hezekaia; 10 Hezekaia
we mua Manase; Manase we mua
Emon; Emon we mua Josaia; 11 Josaia
we mua Jekonaia na umu-nne-ya, na
mb̤e emere ka ha je biri na Babilon.
12 Mb̤e emesiri ka ha je biri na
Babilon, Jekonaia we mua Shealtiel;
Shealtiel we mua Zerubabel;
13 Zerubabel we mua Abaiud; Abaiud
we mua Elaiakim; Elaiakim we mua
Ezoa; 14 Ezoa we mua Sedok; Sedok
we mua Akim; Akim we mua Elaiud;
15 Elaiud we mua Eleeza; Eleeza we
mua Matan; Matan we mua Jekob;
16 Jekob we mua Josef di Meri, nwayi
nke muru Jisus, Onye anākpọ Kraist.
17 Ya mere ọb̤ọ nile site n'Abraham
rue Devid di ọb̤ọ iri na anọ; site na
Devid rue mb̤e emere ka ha je biri na
Babilon di kwa ọb̤ọ iri na anọ; site na
mb̤e emere ka ha je biri na Babilon rue
Kraist di kwa ọb̤ọ iri na anọ.
18 Ma ọmumu Jisus Kraist di otú a:
Mb̤e ekwereri na Josef gālu nne-Ya
Meri, mb̤e ha akēdinakọtagh ahuru na
ọ di ime site na Mọ Nsọ. 19 Ma Josef
di-ya, ebe ọ bu onye ezi omume, ma ọ
chọgh igosi ya n'iru ọra, o zubere irapu
ya na nzuzo. 20 Ma mb̤e ihe ndia di ya
n'obi, le, mọ-ozi nke Chineke were
onwe-ya gosi ya na nrọ, si, Josef, nwa
Devid, atula egwu ikuru nwunye-gi
Meri: n'ihi na Ihe Nke ọ di ime Ya
sitere n'aka Mọ Nsọ. 21 Ọ gāmuputa
kwa Nwa-nwoke; i gākpọ kwa aha-Ya
JISUS; n'ihi na Ya onwe-ya gāzọputa ndi
nke Ya na nmehie nile ha. 22 Ma ihe
a dum emewo, ka okwu Onye-nwe-ayi
kwuru site n'ọnu onye-amuma-Ya we
mezu, si,
23 Le, nwa-ab̤ọghọ ahu nāmagh nwoke
gādi ime, ọ gāmuta kwa Nwa-
nwoke,
Ha gākpọ kwa aha-Ya Immanuel;
nke bu, ma asugharia ya, Chineke
nọyere ayi. 24 Josef we si n'ura-ya
bilie, me dika mọ-ozi nke Onye-nwe-
ayi nyere ya iwu, we kuru nwunye-ya;
25 ọ magh kwa ya rue mb̤e ọ muputara
Nwa-nwoke: ọ we kpọ aha-Ya JISUS.

2 1 Ma mb̤e amuru Jisus na Betlehem
nke Judia n'ub̤ọchi Herod, bú eze,
le, ufọdu ndi mara ihe, ndi sitere
n'Ọwuwa-anyanwu, biaruru Jerusalem,
2 si, Òle ebe Ọ nọ, bú Onye amuru
ibu Eze ndi-Ju? n'ihi na ayi huru
kpakpando-Ya n'Ọwuwa-anyanwu, ayi
we bia ikpọ isi ala nye Ya. 3 Ma mb̤e
Herod, bú eze, nuru, obi lọrọ ya miri,
ya na Jerusalem nile. 4 Ọ we me ka
ndi-isi-nchu-aja na ndi-ode-akwukwọ
nile nke ndi-Ju zukọ, ọ we jua n'ọnu-ha
ebe agāmu Kraist nke ha. 5 Ha we si
ya, Na Betlehem nke Judia: n'ihi na otú
a ka edeworo ya n'akwukwọ site n'aka
onye-amuma, si,
6 Gi Betlehem kwa, ala Juda,
I digh nke-ntà kachasia n'etiti ndi-isi
Juda ma-ọli:
N'ihi na n'etiti gi ka Onye-isi gāputa,
Onye gāzù ndi nkem Israel dika
aturu.
7 Mb̤e ahu Herod kpọrọ ha na nzuzo,
bú ndi ahu mara ihe, ọ we juta nke-ọma
n'ọnu-ha oge kpakpando ahu nke nāputa

ihè. 8 Ọ we zìe ha je Betlehem, si,
Ganu chọputa nke-ọma okwu bayere
Nwatakiri ahu; ma mḅe ọ bula unu
gāchọta Ya, bia kọrọm, ka mu onwem
we je kwa kpọ isi ala nye Ya. 9 Mḅe
ha nuru okwu eze ahu, ha we ga; ma le,
kpakpando ahu, nke ha huru n'Ọwuwa-
anyanwu, ọ nāga n'iru ha, rue mḅe ọ
biara guzo n'elu ebe Nwatakiri ahu nọ.
10 Mḅe ha huru kpakpando ahu ha we
ṅuria oké ọṅù nke-uku. 11 Ha we ba
nime ulo, hu Nwatakiri ahu, Ya na Meri
nne-Ya; ha we da n'ala kpọ isi ala nye
Ya; ha we kpughe iḅe àkù ha, che
onyinye n'iru Ya, ọla - edo na
frankincense na myrrh. 12 Ebe Chineke
duru ha ọdú na nrọ ka ha ghara
ilaghachi jekuru Herod, ha we wezuga
onwe-ha ga ala-ha site n'uzọ ọzọ.

13 Ma mḅe ha wezugasiri onwe-ha,
le, mọ-ozi nke Onye-nwe-ayi were
onwe-ya gosi Josef na nrọ, si, Bilie, kuru
Nwatakiri ahu na nne-Ya ḅalaga n'Ijipt,
nọ n'ebe ahu rue mḅe ọ bula m'gāgwa
gi: n'ihi na Herod gaje ichọ Nwatakiri
ahu ka ọ la Ya n'iyi. 14 Ọ we bilie,
kuru Nwatakiri ahu na nne-Ya n'abali,
wezuga onwe-ya ga Ijipt; 15 ọ we nọ
n'ebe ahu rue ọnwu Herod: ka okwu
Onye-nwe-ayi kwuru site n'ọnu onye-
amuma-Ya we mezu, si, Site n'Ijipt ka
M'kpọputara Nwam. 16 Mḅe ahu
Herod, mḅe ọ huru na ndi ahu nke mara
ihe mere ya ihe-ọchi, ọnuma di ya n'obi
nke-uku, ọ we ziga, ḅuchasia umuaka-
ndikom nile di na Betlehem, na n'ókè-
ala-ya nile, site na ndi ḅara arọ abua we
rida, dika ege ahu nke ọ jutara nke-ọma
n'ọnu ndi ahu mara ihe. 17 Mḅe ahu
ka emezuru okwu ekwuru site n'ọnu
Jeremaia onye-amuma, si,

18 Anuru olu na Rema,
Ikwa-ákwá na iru-újú uku,
Rechel nākwara umu-ya ákwá;
Ọ chọgh kwa ka akasie ya obi, n'ihi
na ha adigh.

19 Ma mḅe Herod nwusiri, le, mọ-ozi
nke Onye-nwe-ayi were onwe-ya gosi
Josef na nrọ n'Ijipt, 20 si, Bilie, kuru
Nwatakiri ahu na nne-Ya, ga ala Israel:
n'ihi na ndi nāchọ ndu Nwatakiri ahu
anwuwo. 21 Ọ we bilie, kuru Nwatakiri
ahu na nne-Ya, je ala Israel. 22 Ma
mḅe ọ nuru na Akeleọs bu eze Judia
n'ọnọdu nna-ya Herod, ọ turu egwu ije
ebe ahu; ma ebe Chineke duru ya ọdú
na nrọ, ọ wezugara onwe-ya ga n'akuku
Galili, 23 we bia biri n'obodo anākpọ
Nazaret: ka okwu ekwuru site n'ọnu
ndi-amuma we mezu, na agākpọ Ya
Onye Nazaret.

3 1 Ma na mḅe ahu Jọn Baptist biara,
nēkwusa n'ọhia nke Judia, 2 si,
Chègharianu; n'ihi na ala-eze elu-igwe
di nso. 3 N'ihi na nwoke a bu onye
ekwuru okwu bayere ya site n'ọnu Aisaia
onye-amuma, si,

Olu otù onye nēti nkpu n'ọhia, si,
Dozienu uzọ Onye-nwe-ayi,
Menu okporo-uzọ-Ya ka ha guzozie.

4 Ma Jọn onwe-ya nwere uwe-oyiyi-
ya nke aji camel, nēke kwa akpukpọ-
ọkiké n'úkwù-ya; nri-ya bu kwa igurube
na manu-aṅu nke ọhia. 5 Mḅe ahu
Jerusalem, na Judia nile, na ala nile di
Jọdan buruburu, nāpukuru ya; 6 ọ
nēme kwa ha baptism n'osimiri Jọdan,
ha nēkwuputa nmehie nile ha. 7 Ma
mḅe ọ huru ọtutu madu nime ndi-Farisi
na ndi-Sadusi ka ha nābia baptism-ya,
ọ siri ha, Unu umu nke aju-ala, ònye
gosiri unu ka unu ḅanari iwe gaje ibia?
8 Ya mere, mianu nkpuru kwesiri
nchèghari-unu; 9 unu echè-kwa-la
ikwu nime onwe-unu, si, Ayi nwere
Abraham na nna: n'ihi na asim unu, na
Chineke puru ime ka umu tolitere
Abraham site na nkume ndia. 10 Ma
ọbuná uḅu a anātukwasi anyu-ike na
nkpọrọgwu osisi nile: ya mere anēḅutu
osisi ọ bula nke nāmigh nkpuru ọma,
tubà kwa ya nime ọku. 11 Mu onwem
nēji miri me unu baptism n'ezie ka unu
we chègharia: ma Onye nke nābia
n'azum kam ike, Onye m'nērugh ichi
akpukpọ-ukwu-Ya: Onye ahu gēji Mọ
Nsọ na ọku me unu baptism: 12 Onye
ihe-ifucha-ọka-Ya di n'aka-Ya, Ọ
gāfuchapu kwa ebe-nzọcha-ọka-Ya nke-
ọma, O gēkpokọta kwa ọka-Ya n'ọba-Ya,
ma O gēji ọku anāpugh imenyu emenyu
rechapu iḅoḅo.

13 Mḅe ahu Jisus siri na Galili bia
rue Jọdan jekuru Jọn ahu, ka ọ we me
Ya baptism. 14 Ma Jọn nēḅochi Ya, si,
Ọ di mu onwem nkpà ka I mem baptism,
Gì onwe-gi nābiakutekwam? 15 Ma
Jisus zara, si ya, Kwerem uḅu a: n'ihi
na otú a ka ọ kwesiri ayi imezu ezi
omume nile. Mḅe ahu ọ kwere Ya.

16 Ma mḅe emere Jisus baptism, ngwa
ngwa O si na miri rigota: ma le,
emeghere elu-igwe nye Ya, Ọ we hu Mọ
nke Chineke ka Ọ nēfeda dika ndùrù,
nēbekwasi kwa Ya; 17 ma le, olu sitere
n'elu-igwe, si, Onye a bu Ọkparam
M'huru n'anya, Onye ihe-Ya dim ezi
nma.

4 1 Mḅe ahu Mọ Nsọ duru Jisus rigo
n'ọhia ka ekwensu we nwa Ya.
2 Mḅe O busiri ọnu ọgu ubọchi abua
chihie na abali, emesia agu guru Ya.
3 Onye-ọnwunwa we biakute Ya, si Ya,
Ọ buru na I bu Ọkpara Chineke, kwue
ka nkume ndia ghọ oḅe achicha. 4 Ma
Ọ zara, si, Edewo ya n'akwukwọ nsọ,si,
Ọ bugh nánı achicha ka madu gēji di
ndu, kama ọ bu okwu nile ọ bula nke
nēsi n'ọnu Chineke puta. 5 Mḅe ahu
ekwensu kuru Ya bà n'obodo nsọ; ọ we
guzo Ya n'elu akuku ulo uku Chineke,
6 si Ya, Ọ buru na I bu Ọkpara Chineke,
tudà Onwe-gi n'ala: n'ihi na edewo ya
n'akwukwọ nsọ, si,

Ndi-mọ-ozi-Ya ka Ọ gēnye iwu
bayere gi:
Ọ bu kwa n'elu aka-ha ka ha gēburu
gi,
Ka i ghara ikpọbì ukwu-gi na nkume
ma elegh anya.

7 Jisus siri ya, Ọzọ kwa edewo ya
n'akwukwọ nsọ, si, Anwala Onye-nwe-
ayi Chineke-gi. 8 Ọzọ kwa, ekwensu
kuru Ya ga ugwu di nọ̄ okė elu, we gosi
Ya ala-eze nile nke uwa, na ebube-ha;
9 ọ we si Ya, Ihe ndia nile ka m'gēnye
Gi, ọ buru na I gādà n'ala kpọ isi ala
nyem. 10 Mḅe ahu Jisus siri ya, Laba,
Setan: n'ihi na edewo ya n'akwukwọ
nsọ, si, Onye-nwe-ayi Chineke-gi ka i
gākpọ isi ala nye, ọ bu kwa nánı Ya ka
i gēkpere. 11 Mḅe ahu ekwensu rapu
Ya; ma le, ndi-mọ-ozi biakutere Ya
nējere Ya ozi.

12 Ma mḅe Ọ nuru na arara Jọn nye,
Ọ wezugara Onwe-ya je Galili; 13 Ọ
we rapu Nazaret, bia biri na Kapanaum,
nke di n'usọ osimiri, n'ókè-ala Zebulun
na Naftali: 14 ka okwu ekwuru site
n'ọnu Aisaia onye-amuma we mezu, si,

15 Ala Zebulun na ala Naftali,
N'uzọ okė osimiri, n'ofè Jọdan,
Galili nke ndi-mba ọzọ,
16 Ndi ahu nke nānọdu n'ọchichiri
Huru okė ihè,
Ndi nānọdu kwa n'ala na onyinyo
ọnwu,
Ndia ka ìhè walitere.

17 Site na mḅe ahu Jisus malitere
ikwusa, na isi, Chègharianu; n'ihi na
ala-eze elu-igwe di nso.

18 Ma mḅe Ọ nējeghari n'usọ oke
osimiri Galili, Ọ huru umu-nne abua,
Saimon nke anākpọ Pita, na Andru nwa-
nne-ya, ka ha nāwuye uḅu n'okė osimiri;
n'ihi na ha bu ndi-ọkù. 19 Ọ we si ha,
Bianu som n'azu, M'gēme unu ndi-ọkù
nākuta madu. 20 Ngwa ngwa ha we
rapu ihe nile ha ji eḅu azù, so Ya.
21 Ọ we si n'ebe ahu ga, hu umu-nne
abua ọzọ, Jemes nwa Zebedi, na Jọn
nwa-nne-ya, nime uḅọ-ha, ha na nna-ha
Zebedi, nēkezi ihe ha ji eḅu azù; Ọ we
kpọ ha. 22 Ngwa ngwa ha we rapu
uḅọ ahu na nna-ha, so Ya.

23 Jisus we nējeghari na Galili dum,
nēzi ihe n'ulo-nzukọ nile ha, nēkwusa
kwa ozi ọma nke ala-eze ahu, nāgwọ
kwa ọria nile di iche iche na nriaria nile
di iche iche n'etiti ndi ahu. 24 Akukọ
Ya we jezue na Siria dum: ha we kutara
Ya madu nile aru nādigh nma, ndi ọria
di iche iche na nmekpa-aru di iche iche
nējisi ike, ndi mọ ọjọ ji, ha na ndi ọnwa
nēme ka anya ghara idi ha nma, na ndi
akuku-aru-ha nwuru anwu; Ọ we me ka
aru di ha ike. 25 Ọtutu ìgwè madu we
si na Galili na Dekapọlis na Jerusalem na
Judia na n'ofè Jọdan so Ya.

5 1 Ma mḅe Ọ huru ìgwè madu ahu,
Ọ rigoro n'ugwu ahu: mḅe Ọ nọduru
ala, ndi nēso uzọ-Ya we biakute Ya:
2 Ọ we saghe ọnu-Ya, zí ha ihe, si,

3 Ngọzi nādiri ndi bu oḅeye nime mọ-
ha: n'ihi na ala-eze nke elu-igwe bu nke
ndi ahu.

4 Ngọzi nādiri ndi nēru újú: n'ihi na
ndi ahu ka agākasì obi.

5 Ngọzi nādiri ndi di nwayọ n'obi:
n'ihi na ndi ahu gēketa uwa.

6 Ngọzi nādiri ndi agu ezi omume
nāgu, ndi akpiri nākpọ kwa nku na ya:
n'ihi na ndi ahu ka afọ gēju.

7 Ngọzi nādiri ndi-ebere: n'ihi na ndi
ahu ka agēmere ebere.

8 Ngọzi nādiri ndi di ọcha n'obi: n'ihi
na ndi ahu gāhu Chineke.

9 Ngọzi nādiri ndi nēme ka madu na
ibe-ha di n'udo: n'ihi na ndi ahu ka
agākpọ umu Chineke.

10 Ngọzi nādiri ndi esoḅuworo n'ihi
ezi omume: n'ihi na ala-eze elu-igwe bu
nke ndi ahu. 11 Ngọzi nādiri unu mḅe
ọ bula ha nāta unu uta, nēsoḅu kwa unu,
nēkwu kwa ajọ ihe nile di iche iche
megide unu n'okwu-ugha, n'ihim.
12 Nurianu ọṅu, ka obi tọ kwa unu utọ
nke-uku: n'ihi na ugwọ-ọlu-unu di uku
n'elu-igwe: n'ihi na otù a ka ha soḅuru
ndi-amuma ndi buru unu uzọ.
13 Unu onwe-unu bu nnù nke uwa:
ma ọ buru na nnù etufuwo utọ-ya, àgēji
gini me ya ka ọ ghọ ezi nnù? ọ digh kwa
irè iji me ihe ọ bula ọzọ, ma-ọbugh ka
etufue ya n'èzi, madu azọ ya ukwu.
14 Unu onwe-unu bu ìhè nke uwa.
Apugh izo obodo nke ewuworo n'elu
ugwu. 15 Ma ha adigh-amuye oriọna,
dọba ya n'okpuru mḅè, kama n'elu ihe-
idọba-oriọna; o nēnwu-kwa-ra madu
nile nọ n'ulo ahu. 16 Otù a menu ka
ìhè-unu nēnwu n'iru madu, ka ha we hu
ọlu ọma nile unu, we to Nna-unu Nke
bi n'elu-igwe.
17 Unu echèla na abiaram imebi iwu
Chineke ma-ọbu ndi-amuma-Ya:
abiaghm imebi, kama imezu ya.
18 N'ihi na n'ezie asim unu, Rue mḅe
elu-igwe na ala gāgabiga, ọ digh otù ihe
ọ bula dikarisiri ntà gāgabiga n'iwu ma-
ọli, rue mḅe ihe nile gēme. 19 Ya mere
onye ọ bula nke gēmebi otù nime ihe
ndia dikarisiri ntà nke enyere n'iwu, nke
gēzi kwa madu otù ahu, agākpọ ya onye
dikarisiri ntà n'ala-eze elu-igwe: ma
onye ọ bula nke gēme ha, zi kwa ha,
onye ahu ka agākpọ onye uku n'ala-eze
elu-igwe. 20 N'ihi na asim unu, na ọ
buru na ezi omume-unu adigh-akari ezi
omume ndi-ode-akwukwọ na ndi-Farisi
nke-uku, unu agagh-abà n'ala-eze elu-
igwe ma-ọli.
21 Unu nuru na agwara ndi-ochie, si,
Eḅula madu; ma onye ọ bula nke ḅuru
madu gēnye onwe-ya n'aka ikpé: 22 ma
Mu onwem si unu, na onye ọ bula nke
nēwe iwe megide nwa-nne-ya gēnye
onwe-ya n'aka ikpé; onye ọ bula nke
gāsi kwa nwa-nne-ya, Raka, gēnye onwe-
ya n'aka nnọkọ-ikpé; onye ọ bula nke
gāsi kwa, Onye-nzuzù, gēnye onwe-ya
n'aka ọku ala-mọ. 23 Ya mere ọ buru
na i nēche onyinye-gi n'iru Chineke
n'ebe-ichu-aja, i we cheta n'ebe ahu na
nwa-nne-gi nwere ihe megide gi,
24 rapu onyinye-gi n'ebe ahu n'iru ebe-
ichu-aja, laba, buru uzọ me ka gi na
nwa-nne-gi di n'udo, mḅe ahu bia kwa
che onyinye-gi. 25 Me ka gi na onye
nēkuru gi ga ikpè me eyi ọsọsọ, mḅe gi
na ya nọ n'uzọ; ka onye ahu nēkuru gi
ga ikpe we ghara irara gi nye n'aka
onye-ikpe ma elegh anya, onye-ikpe
arara kwa gi nye n'aka onye nēje ozi, ewe
tubà gi n'ulo-nkpọrọ. 26 N'ezie asim
i, I gagh-aputa n'ebe ahu ma-ọli, rue
mḅe i gākwughachi farthing ikpe-azu.
27 Unu nuru na ekwuru, si, Akwala
iko: 28 ma Mu onwem si unu, na
nwoke ọ bula nke nēle nwayi anya ka
agu ya we gua ya, ọ kwasiwo ya iko n'obi-
ya uḅu a. 29 Ma ọ buru na anya aka-
nri gi eme gi ka i ma n'ọnyà, ghupu ya,
tupu kwa ya n'aru-gi: n'ihi na ọ bara gi
urù ka otù nime ihe di gi n'aru la n'iyi,
ka aghara kwa itubà aru-gi dum n'ọku
ala-mọ. 30 Ma ọ buru na aka-nri-gi
eme gi ka i ma n'ọnya, bipu ya, tupu
kwa ya n'aru-gi: n'ihi na ọ bara gi urù
ka otù nime ihe di gi n'aru la n'iyi, ka
aru-gi dum ghara kwa ije n'ọku ala-mọ.
31 Ekwu-kwa-ra, si, Nwoke ọ bula nke
gārapu nwunye-ya, ya nye ya akwukwọ
nkewa: 32 ma Mu onwem si unu, na
nwoke ọ bula nke nārapu nwunye-ya,
ma-ọbugh n'ihi ikwa-iko, ọ nēme nwayi
ahu ka ọ nọ n'ọnọdu onye akwara iko
megide: onye ọ bula nke gālu kwa ya
mḅe arapusiri ya, ọ nākwa iko.
33 Ọzọ kwa, unu nuru na agwara
ndi-ochie, si, Aṅula iyi ugha, kama
nyeghachi Onye-nwe-ayi ihe nile i ṅuru
n'iyi: 34 ma Mu onwem si unu, Aṅula
iyi ma-ọli; ejila elu-igwe ṅu, n'ihi na ọ
bu oche-eze Chineke; 35 eji-kwa-la
ala, n'ihi na ọ bu ihe-nḅakwasi-ukwu
nke ukwu-Ya; aṅu-kwa-ka iyí n'ebe
Jerusalem di, n'ihi na ọ bu obodo nke
Eze uku ahu. 36 Eji-kwa-la isi-gi ṅu
iyí, n'ihi na i pugh ime otù agiri-isi ka ọ
di ọcha ma-ọbu ka ọ di oji. 37 Ma ka
okwu-unu buru, E, e; É-è, è-è: ma ihe ọ
bula kariri ndia nēsite n'ajọ onye ahu.
38 Unu nuru na ekwuru, si, Anya
lara anya, ezé lara ezé: 39 ma Mu
onwem si unu, Eguzogidela onye bu ajọ
onye: kama onye ọ bula nākpu gi ura na
ṅtì aka-nri, tughari-kwa-ra ya ṅti ọzọ.
40 Ma ọ buru na onye ọ bula nāchọ ka gi
na ya je ikpé, ka o we nara gi uwe-ime-gi,

rapu-kwa-ra ya okė uwe-gi. 41 Onye
ọ bula nke gējide gi ije otù mile, so
ya je mile abua. 42 Nye onye nāriọ gi,
aḇakuta-kwa-la ya azù, bù onye nāchọ
ka i binye ya ihe.
43 Unu nuru na ekwuru, si, Hu
madu-ibe-gi n'anya, kpọ kwa onye-iro-
gi asì: 44 ma Mu onwem si unu,
Nāhunu ndi-iro-unu n'anya, nēkpe kwa
ekpere nye ndi nēsoḇu unu; 45 ka unu
we buru umu nke Nna-unu Nke bi
n'elu-igwe: n'ihi na Ọ nēme ka
anyanwu-Ya nāwakwasi ajọ madu na
ezi madu, Ọ nēme kwa ka miri zokwasi
ndi ezi omume na ndi ajọ omume.
46 N'ihi na ùnu nwere ugwọ-ọlu gini,
ma ọ buru na unu huru ndi ahu n'anya,
bù ndi nāhu unu n'anya? ọbuná ndi-
ọna-utu, hà adigh-eme otù ihe ahu?
47 Ọ buru kwa na unu nēkele nání umu-
nne-unu, gini ka unu nēme kari ndi ọzọ?
ọbuná ndi mba ọzọ, hà adigh-eme otù
ihe ahu? 48 Ya mere unu onwe-unu
gēzu okė, dika Nna-unu nke elu-igwe
6 zuru okė. 1 Lezienu anya ka unu
ghara ime ezi omume-unu n'iru
madu, ka ha we kiri unu: ma unu emegh
otù a unu enwegh ugwọ-ọlu n'ebe Nna-
unu Nke bi n'elu-igwe nọ.
2 Ya mere, mḇe ọ bula i nālu ọlu
ebere, afùla opi n'iru gi, ọbuná dika ndi-
iru-abua nēme n'ulo-nzukọ-unu na
n'uzọ-unu, ka ha we nara otuto n'aka
madu. N'ezie asim unu, Ha nēnwezu
ugwọ-ọlu-ha. 3 Ma mḇe i nālu ọlu
ebere, ka aka-ekpe-gi ghara ima ihe aka-
nri-gi nēme: 4 ka ọlu ebere gi we di
na nzuzo: Nna-gi Nke nāhu ihe na
nzuzo gēnyeghachi kwa gi.
5 Mḇe ọ bula unu nēkpe kwa ekpere,
unu agagh-adi ka ndi-iru-abua ahu: n'ihi
na ọ nātọ ha utọ iguzo n'ulo-nzukọ-unu
na nkuku amá-unu ikpe ekpere, ka ha we
were onwe-ha gosi madu. N'ezie asim
unu, Ha nēnwezu ugwọ-ọlu-ha. 6 Ma
gi onwe-gi, mḇe ọ bula i nēkpe ekpere,
bà n'ime-ulo ntà gi, mḇe i mechisi-kwa-
ra uzọ-gi, kpere Nna-gi Nke di na nzuzo,
Nna-gi Nke nāhu ihe na nzuzo
gēnyeghachi kwa gi. 7 Ma mḇe unu
nēkpe ekpere, unu ekwula okwu-
nkwukwasi efù, dika ndi mba ọzọ nēme:
n'ihi na ha nēchè na agānu olu-ha
n'ọtutu okwu ha nēkwu. 8 Ya mere,
unu eyila ha: n'ihi na Nna-unu matara
ihe nile di unu nkpà, mḇe unu akāriọgh
Ya. 9 Ya mere, kpenu ekpere otù a:
Nna-ayi Nke bi n'elu-igwe, Ka edo aha-
Gi nsọ. 10 Ka ala-eze-Gi bia. Ka eme
ihe I nāchọ, dika esi eme ya n'elu-igwe,
ka eme kwa otù ahu n'uwa. 11 Nye ayi
nri ta nke gēzuru ayi n'ubọchi ta.
12 Ḇaghara kwa ayi ugwọ nile ayi ji, dika
ayi onwe-ayi ḇagharawo-kwa-ra ndi ji ayi
ugwọ. 13 Ewebàla ayi nime ọnwunwa,
kama dọputa ayi n'aka ajọ onye ahu.
14 N'ihi na ọ buru na unu aḇaghara
madu ndahie nile ha, Nna-unu gāḇaghara
kwa unu. 15 Ma ọ buru na unu
aḇagharagh madu ndahie nile ha, Nna-
unu agagh-aḇaghara unu ndahie-unu.
16 Ọzọ, mḇe ọ bula unu nēbu ọnu,
unu aghọla ndi nāḇaru iru, dika ndi-iru-
abua: n'ihi na ha nēmebi iru-ha, ka ha
were onwe-ha gosi madu na ha nēbu
ọnu. N'ezie asim unu, Ha nēnwezu
ugwọ-ọlu-ha. 17 Ma gi onwe-gi, mḇe
i nēbu ọnu, were manu te n'isi-gi, sa
kwa iru-gi; 18 ka i ghara igosi madu
onwe-gi na i nēbu ọnu, kama gosi Nna-gi
Nke di na nzuzo: Nna-gi, Nke nāhu ihe
na nzuzo, gēnyeghachi kwa gi.
19 Unu akpadola àkù n'uwa nye
onwe-unu, ebe nla na nchala nērichapu,
ebe ndi-ori nēgwupù kwa nēzu kwa ori:
20 kama kpadonu àkù n'elu-igwe nye
onwe-unu, ebe nla ma-ọbu nchala
nādigh-erichapu, ebe ndi-ori nādigh-
egwupù kwa, ha adigh-ezu kwa ori:
21 n'ihi na ebe àkù-gi di, n'ebe ahu ka
obi-gi gādi kwa. 22 Oriọna nke aru bu
anya: ya mere ọ buru na anya-gi ele otù
ebe, aru-gi dum gējuputa n'ìhè. 23 Ma
ọ buru na anya-gi jọrọ njọ, aru-gi dum
gējuputa n'ọchichiri. Ya mere, ọ
buru na ìhè nke di nime gi bu ọchichiri,
le ka ọchichiri ahu si di okè ibù! 24 Ọ
digh onye ọ bula puru ibu orù nke nna
abua: n'ihi na ọ gākpọ otù onye nime
ha asi, hu ibe-ya n'anya; ma ọ bugh otù
a o gējide otù, lelìa ibe-ya anya. Unu
apugh ibu orù Chineke na àkù. 25 N'ihi
nka ka M'ji si unu, Unu echeḇula onwe-
unu nye ndu-unu, ihe unu gēri, ma-ọbu
ihe unu gāñu; echeḇu-kwa-la onwe-unu
nye aru-unu, ihe unu gēyi. Ọ bugh ndu
kariri ihe eji azù ya, ọ̀ bugh kwa aru
kariri uwe-oyiyi-ya? 26 Lenu anu-ufe
nke elu-igwe, na ha adigh-agha nkpuru,
ha adigh-ewè kwa ihe-ubi, ha adigh-

ekpokọta kwa ihe ba n'ọba; ma Nna-unu
nke elu-igwe nāzù ha. Unu onwe-unu
abugh ihe oké ọnu-ahia kari ha? 27 Ma
ònye n'etiti unu puru itukwasi otù cubit
n'ogologo-ya site n'ichebu onwe-ya?
28 Gini mere unu nēchebu kwa onwe-
unu nye uwe-oyiyi? Ribanu urodi nke
ubi ámá, otú ha nētó etó; ha adọbugh
onwe-ha n'ọlu, ha atugh kwa ogho:
29 ma asim unu, na ọbuná Solomon
n'ebube-ya nile, ebokwasigh ya ákwà
dika otù nime ndia. 30 Ma ọ buru na
Chineke eyikwasi ahihia nke ubi uwe
otú a, nke di ta, echi atubà ya n'ite ọku,
Ọ gagh-eyikwasi kari unu uwe nke-uku,
unu ndi okwukwe ntà? 31 Ya mere,
unu echebula onwe-unu, si, Gini ka ayi
gēri? ma-ọbu, Gini ka ayi gāṅu? ma-
ọbu, Gini ka agēji bokwasi ayi?
32 N'ihi na ihe ndia nile ka ndi mba ọzọ
nāchọ; n'ihi na Nna-unu nke elu-igwe
nāmata na ihe ndia nile di unu nkpà.
33 Ma burunu uzọ chọ ala-eze-Ya, na
ezi omume-Ya; agātukwasi-kwa-ra unu
ihe ndia nile. 34 Ya mere, unu
echebula onwe-unu nye echi: n'ihi na
echi gēcheburu onwe-ya. Ihe ọjọ nke
ubọchi ta ezuworo ya.

7 1 Unu ekpela ikpé, ka aghara ikpe
unu ikpé. 2 N'ihi na ikpé unu ji
kpe ka agēji kpe unu: ọ bu kwa ihe unu ji
tù ihe ka agēji tùru unu. 3 Ma gini
mere i ji le irighiri ahihia nke di n'anya
nwa-nna-gi, ma i tugharigh uche na
ntuhie nke di n'anya nke gi? 4 Ma-ọbu
i gēsi aṅa si nwa-nna-gi, Kwe ka m'tupu
irighiri ahihia ahu n'anya-gi: ma le,
ntuhie ahu di n'anya nke gi? 5 Onye-
iru-abua, buru uzọ tupu ntuhie ahu
n'anya nke gi; mbe ahu ka i gēlegide
anya itupu irighiri ahihia ahu n'anya
nwa-nna-gi.
6 Unu enyela nkita ihe di nsọ, unu
atuda-kwa-la pearl-unu n'iru ezi, ka ha
ghara izọkwasi ha n'ukwu-ha ma elegh
anya, we chigharia, dọka unu.
7 Riọnu, agēnye kwa unu; chọnu, unu
gāchọta kwa; kuanu, agēmeghe-kwa-ra
unu: 8 n'ihi na onye ọ bula nke nāriọ
nāriọta; onye nāchọ kwa nāchọta; onye
nāku kwa ka agēmeghere. 9 Ma-ọbu
òle madu di n'etiti unu, onye, ma ọ buru
na nwa-ya gāriọ ya ọbe achicha, gēnye ya
nkume; 10 ma-ọbu asi na ọ gāriọ azù,
gēnye ya agwọ? 11 Ya mere, ọ buru na
unu onwe-unu, ọ bu ezie na unu jọrọ
njọ, ma unu nāmata inye umu-unu ezi
onyinye, Nnà-unu Nke bi n'elu-igwe
gēsi aṅa ghara iwere kari ezi ihe nke-uku
nye ndi nāriọ Ya? 12 Ya mere ihe
nile, ka ha ra, bú nke unu nāchọ ka
madu nēme unu, nēme-kwa-nu madu
otú a, unu onwe-unu: n'ihi na nka bu
iwu na ndi-amuma Chineke.
13 Sinu n'ọnu-uzọ di warara bà: n'ihi
na obosara ka ọnu-uzọ ahu di, mbara ka
uzọ ahu di kwa, nke nēdubà n'ila-n'iyi,
ọtutu ka ha di kwa, bú ndi nēsi na ya
nābà. 14 N'ihi na warara ka ọnu-uzọ
ahu di, nkpagide ka uzọ ahu di kwa, nke
nēdubà na ndu, ole-na-ole ka ha di kwa,
bú ndi nāchọta ya.
15 Nēzenu ndi-amuma ugha, ndi
nābiakute unu n'ihe-oyiyi aturu, ma
n'ime ha bu agu nāpunara aturu.
16 Unu gēsite na nkpuru-ha mazu ha.
Màdu nēkpokọputa nkpuru-vine n'ogwu,
ma-obu fig n'uké? 17 Otú a ezi osisi
ọ bula nāmi nkpuru ọma; ma osisi
nābagh n'ihe nāmi ajọ nkpuru. 18 Ezi
osisi apugh imi ajọ nkpuru, osisi nābagh
n'ihe apugh kwa imi nkpuru ọma.
19 Anēbutu osisi ọ bula nke nāmigh
nkpuru ọma, tubà kwa ya nime ọku.
20 Ya mere unu gēsite na nkpuru-ha
mazu ha. 21 Ọ bugh onye ọ bula nke
nāsim, Onye-nwe-ayi, Onye-nwe-ayi,
gābà n'ala eze elu-igwe; kama ọ bu
onye nēme ihe Nnam Nke bi n'elu-igwe
nāchọ. 22 Ọtutu madu gāsim n'ubọchi
ahu, Onye-nwe-ayi, Onye-nwe-ayi, àyi
ejigh aha-Gi bu amuma, àyi ejigh kwa
aha-Gi chupu ndi-mọ ọjọ, àyi ejigh kwa
aha-Gi lu ọtutu ọlu di ike? 23 Ma mbe
ahu ka M'gēkwuputara ha, si, Ọ digh
mbe ọ bula M'mara unu: si n'ebe M'nọ
pua, unu ndi nālu ọlu nēmebi iwu.
24 Ya mere onye ọ bula nke nānu
okwum ndia, nēme kwa ha, agēji ya
tuyere nwoke nwere uche, onye wuru
ulo-ya n'elu oké nkume: 25 miri we zo,
osimiri ru kwa, ifufe fe kwa, we makwasi
ulo ahu; ma ọ dagh: n'ihi na atọrọ ntọ-
ala-ya n'elu oké nkume ahu. 26 Ma
onye ọ bula nke nānu okwum ndia, ma
ọ digh-eme ha, agēji ya tuyere nwoke
nke bu onye-nzuzu, onye wuru ulo-ya
n'elu ájá: 27 miri we zo, osimiri ru
kwa, ifufe fe kwa, we tikwasi ulo ahu;
ọ we da: ọdida-ya di kwa uku.

28 O rue, mbe Jisus kwubiri okwu
ndia, ibobo ozizí-Ya nwuru ìgwè madu
nile n'aru: 29, n'ihi na O nēzí ha ihe
dika Ọ nwere ike ọ bugh kwa dika ndi-
ode-akwukwọ-ha.

8 1 Ma ka O siri n'ugwu ahu ridata,
oké ìgwè madu soro Ya. 2 Ma le,
onye-ekpenta biakutere Ya. nākpọ isi ala
nye Ya, si, Onye-nwe-ayi, ọ buru na I
nāchọ, I puru ime ka m'di ọcha. 3 Ọ
we setipu aka-Ya, metu ya, si,
Anamachọ; ka eme ka i di ọcha. Ngwa
ngwa ewe me ka ọ di ọcha n'ekpenta-ya.
4 Jisus we si ya, Lezi anya ka i ghara
igwa onye ọ bula okwu; ma laba, were
onwe-gi gosi onye-nchu-aja, che kwa
n'iru Chineke onyinye ahu Moses nyere
n'iwu, ka ọ buru ha àmà.

5 Mbe Ọ batara na Kapanaum, otù
ọchi-agha nāchi ọgu ndi-agha ise
biakutere Ya, nāriọ Ya, 6 si, Onye-
nwe-ayi, onye nējerem ozi tọbọrọ
n'ulom, akuku-aru-ya nwuru anwu,
anēmekpa ya aru gabiga ókè. 7 Ọ we
si ya, Mu onwem gābia me ka aru di ya
ike. 8 Ma ọchi-agha ahu nāchi ọgu ndi-
agha ise zara, si, Onye-nwe-ayi, erughm
ka I ba n'okpuru ulom: kama were nání
okwu-ọnu kwue, agēme kwa ka aru onye
nējerem ozi di ike. 9 N'ihi na mu
onwem bu kwa onye nọ n'okpuru ike,
nēnwe ndi-agha n'okpuru mu onwem:
m'we si onye a, Ga, ọ ga; m'si kwa
onye ọzọ, Bia, ọ bia; m'si kwa orùm,
Me nka, ọ me ya. 10 Ma mbe Jisus
nuru nka, o juru Ya anya, Ọ we si ndi
nēso n'azu, N'ezie asim unu, Ọ digh
mbe M'huru oké okwukwe di otú a n'aru
onye ọ bula n'Israel. 11 Ma asim unu,
na ọtutu madu gēsi n'Ọwuwa-anyanwu
na Ọdida-anyanwu bia, so kwa
Abraham, na Aisak, na Jekob, nānọdu
n'ala-eze elu-igwe: 12 ma agāchupu
umu ala-eze ahu bà n'ọchichiri nke èzí:
n'ebe ahu ka ikwa-ákwá na ita-ikekere-
ezé ahu gādi. 13 Jisus we si ọchi-agha
ahu nāchi ọgu ndi-agha ise, Laba; dika
i kwere, ka emere gi. Ewe me ka aru
onye nējere ya ozi di ike n'oge hour ahu.

14 Mbe Jisus batasiri n'ulo Pita, Ọ we
hu nne nwunye-ya ka ọ tọbọrọ n'aru-ọku.
15 Ọ we metu aka-ya, aru-ọku ahu we
rapu ya; ọ we bilie, nēje-kwa-ra Ya ozi.
16 Ma mbe o ruru anyasi, ha kutara Ya
ọtutu madu ndi mọ ọjọ ji: Ọ we were
okwu-ọnu chupu ndi-mọ ahu, me kwa
ndi nile aru nādigh nma ka aru-ha di
ike: 17 ka okwu ekwuru site n'ọnu
Aisaia onye-amuma we mezu, si, Ya
onwe-ya nara nriaria nile ayi, būru kwa
ọria nile ayi.

18 Ma mbe Jisus huru na ọtutu
ìgwè madu di Ya buruburu, O kwuru
ka ha gabiga n'ofè ọzọ. 19 Otù ode-
akwukwọ we biakute Ya, si Ya, Onye-
ozizí, m'gēso Gi ebe ọ bula I nēje.
20 Jisus we si ya, Nkita-ọhia nwere ọnu
ha nēdina, anu-ufe nke elu-igwe nwe-
kwa-ra ebe ha nāraru ura; ma Nwa nke
madu enwegh ebe itọbọ isi-Ya. 21 Onye
ọzọ n'etiti ndi nēso uzọ-Ya we si Ya,
Onye-nwe-ayi, kwe ka m'buru uzọ je lìe
nnam. 22 Ma Jisus si ya, Som; rapu
kwa ndi nwuru anwu ka ha lìe ndi nke
ha ndi nwuru anwu.

23 Mbe Ọ batara n'ubọ, ndi nēso uzọ-
Ya we so Ya. 24 Ma le, oké ajọ ifufe
febe n'oké osimiri, ya mere ebili-miri
nēkpuchi ubọ-ha: ma Ya onwe-ya
nāraru ura. 25 Ha we biakute Ya,
kpọte Ya, si, Onye-nwe-ayi, zọputa ayi;
ayi nāla n'iyì. 26 Ọ we si ha, Gini mere
unu nātu ujọ, unu ndi okwukwe ntà?
Mbe ahu O biliri, bara ifufe na oké
osimiri ahu nba; oké ndaju we di.
27 Ibobo we nwua ndi ahu n'aru, ha si,
Àha madu gini ka Onye a bu, na ọbuná
ifufe na oké osimiri nāña Ya nti?

28 Mbe Ọ gabigasiri n'ofè ọzọ n'ala
ndi Gadara, ndikom abua ndi mọ ọjọ ji
we zute Ya, ndi nēsi n'ebe anēlì ozu
puta, ndi anya-ha di oké egwu, ya mere
ọ digh onye ọ bula nwere ike igabiga uzọ
ahu. 29 Ma le, ha tiri nkpu, si, Gini ka
ayi na Gi nwekọrọ, Gi Ọkpara Chineke?
Ì biara ebe a imekpa ayi aru mbe oge-
ayi akērugh? 30 Ma ìgwè nke ọtutu ezì
di n'ebe di anya n'ebe ha nọ, nāta nri.
31 Ndi-mọ ọjọ ahu we riọ Ya, si, Ọ buru
na I chupuru ayi, ziga ayi nime ìgwè ezì
ahu. 32 Ọ we si ha, Labanu. Ha we
puta, je ba n'ìgwè ezì ahu: ma le, ìgwè
ezì ahu nile nudara n'ebe ahu di
nkputankpu dabà n'oké osimiri, nwua
nime miri. 33 Ndi nāzù ha we balaga,
we je ba n'obodo ahu, kọsa ihe nile, ya
na ihe mere ndi ahu ndi-mọ ọjọ ji.
34 Ma le, obodo ahu nile putara izute
Jisus: ma mbe ha huru Ya, ha riọrọ Ya
ka Ọ pua n'ókè-ala-ha.

9 1 Ọ we ba nime uḅọ, gabiga n'ofė
ọzọ, bia n'obodo nke aka Ya. 2 Ma
le, ha butere Ya onye akuku-aru-ya
nwuru anwu, tọḅọrọ n'ihe-ndina: mḅe
Jisus huru okwukwe-ha Ọ si onye ahu
akuku-aru-ya nwuru anwu, Nwa, nwe
obi-ike; anāḅaghara gi nmehie-gi nile.
3 Ma le, ufọdu n'etiti ndi-ode-akwukwọ
kwuru nime onwe-ha, si, Nwoke a
nēkwulu Chineke. 4 Ma Jisus, ebe ọ
mara ihe nile di ha n'obi, Ọ si, Gini
mere unu nēchė ajọ ihe n'obi-unu?
5 N'ihi na, ȯle nke ka nfe, isi,
Anāḅaghara gi nmehie-gi nile; ma-ọbu
isi, Bilie, jeghari kwa? 6 Ma ka unu
we mata na Nwa nke madu nwere ike
n'elu uwa iḅaghara nmehie (mḅe ahu
Ọ siri onye ahu ukwu-ya nwuru anwu),
Bilie, chiri ihe-ndina-gi, la n'ulo-gi.
7 Ọ we bilie, la n'ulo-ya. 8 Ma mḅe
igwė madu nile huru ya, ha turu egwu,
we nye Chineke otuto, Onye nyere madu
ike di otù a.

9 Mḅe Jisus nēsi n'ebe ahu nāga,
Ọ huru otù nwoke, anākpọ Matiu, ka ọ
nọduru n'ulo-ùtù: Ọ si ya, Som. Ọ we
bilie, so Ya.

10 O rue, mḅe Ọ nọduru na nri n'ulo-
ya, le, ọtutu ndi-ọna-utu na ndi-nmehie
biara so Jisus na ndi nēso uzọ-Ya nọdu
na nri. 11 Mḅe ndi-Farisi huru ya, ha
we si ndi nēso uzọ-Ya, N'ihi gini ka
Onye-ozizi-unu nēso ndi-ọna-utu na
ndi-nmehie ndia eri ihe? 12 Ma mḅe
Ọ nuru ya, Ọ si, Nkpà dibia akpagh ndi
di ike, kama ọ nākpà ndi aru nādigh nma.
13 Ma ganu muta ihe okwu a bu,
Anamachọ ebere, ọ bugh àjà: n'ihi na
abiaghm ikpọ ndi ezi omume, kama ọ bu
ndi-nmehie.

14 Mḅe ahu ndi nēso uzọ Jọn
biakutere Ya, si, N'ihi gini ka ayi onwe-
ayi na ndi-Farisi nēbu ọnu ọtutu mḅe,
ma ndi nēso uzọ-Gi adigh-ebu ọnu?
15 Jisus we si ha, Umu-ndikom nke ulo
anālu nwunye ọhu, ọ̀ gābu na ha puru
iru ùjù ka oge ahu ra, bù mḅe ha na Onye
nālu nwunye ọhu nānọ? ma ubọchi
gābia, mḅe agānapu ha Onye nālu
nwunye ọhu, mḅe ahu ka ha gēbu kwa
ọnu. 16 Ọ digh kwa onye ọ bula nēwere
iberibe àkwà ọḅuḅa ọhu tukwasi n'uwe
ochie; n'ihi na nke kwesiri imechi ya
nādọkapu ihe n'aru uwe ahu, ndọka
jọkariri njọ aputa. 17 Ha adigh-aḅaye
kwa manya-vine ọhu na karama-
akpukpọ ochie: eme otù a, karama-
akpukpọ ahu aḅawa, manya-vine ahu we
wusi, karama-akpukpọ ahu ala kwa n'iyì:
ma ha nāḅaye manya-vine ọhu na
karama-akpukpọ ọhu, anēdebe ha abua
nke-ọma.

18 Mḅe Ọ nāgwa ha okwu ndia, le,
otù onye-isi biara, we kpọ isi ala nye Ya,
si, Nwam nwayi anwuruwo ọbunà uḅu
a: otù ọ di, bia bikwasi ya aka-Gi, na ọ
gādi ndu. 19 Jisus we bilie, so ya je,
ndi nēso uzọ-Ya so-kwa-ra. 20 Ma le,
otù nwayi, nke nwere orùrù-ọbara arọ
iri na abua, biara n'azu Ya, we metu
ọnu-ọnu uwe-Ya aka: 21 n'ihi na ọ
nāsi n'onwe-ya, Ọ buru na emetum nání
uwe-Ya aka, agāzọputam. 22 Ma Jisus
chighariri, we hu ya, si, Nwam nwayi,
nwe obi-ike; okwukwe-gi azọputawo gi.
Ewe site n'oge hour ahu zọputa nwayi
ahu. 23 Mḅe Jisus biara n'ulo onye-isi
ahu, hu ndi-ọkwa-ọ̀jà, na igwė madu
ka ha nātu ùzù, 24 Ọ si, Wezuganu
onwe-unu; n'ihi na nwa-aḅọghọ ntà ahu
anwugh anwu, kama ọ nāraru ura. Ha
we chia Ya ọchì. 25 Ma mḅe achupuru
igwė madu ahu, Ọ ba nime, jide ya
n'aka; nwa-aḅọghọ ntà ahu we bilie.
26 Ùdė a we pua gazue n'ala ahu
dum.

27 Mḅe Jisus nēsi n'ebe ahu nāga,
ndi-isi abua we so Ya, nēti nkpu, si,
Mere ayi ebere, Nwa Devid. 28 Ma
mḅe Ọ batasiri n'ulo, ndi-isi ahu
biakutere Ya: Jisus we si ha, Ùnu kwere
na apurum ime ihe a? Ha si Ya, E,
Onye-nwe-ayi. 29 Mḅe ahu Ọ meturu
anya-ha aka, si, Dika okwukwe-unu si di
ka emere unu. 30 Ewe saghe anya-ha.
Jisus we dọ ha aka na nti nke-uku, si,
Lezienu anya ka onye ọ bula ghara ima
ya. 31 Ma ha puru, ḅasa ùdė-Ya n'ala
ahu dum.

32 Mḅe ha nāpu, le, ekutara Ya onye-
oḅi nke mọ ọjọ ji. 33 Mḅe achupusiri
mọ ọjọ ahu, onye-oḅi ahu we kwue
okwu: ibobo we nwua igwė madu nile
n'aru, ha si, Ọ digh mḅe ọ bula egosiri
ya otù a n'Israel. 34 Ma ndi-Farisi
nāsi, N'ike onye-isi ndi-mọ ọjọ ka Ọ
nāchupu ndi-mọ ọjọ.

35 Jisus we nējeghari n'obodo na
obodo ntà ha nile, nēzi ihe n'ulo-nzukọ
nile ha, nēkwusa kwa ozi ọma nke ala-

eze ahu, nāgwọ kwa ọria nile di iche iche
na nriaria nile di iche iche. 36 Ma mḅe
Ọ huru igwē madu nile, Ọ nwere ọmiko
n'aru ha, n'ihi na anēsọḅu ha, nāchusa
kwa ha, dika aturu nēnwegh onye nāzù
ha. 37 Mḅe ahu Ọ si ndi nēso uzọ-Ya,
Owuwe-ihe-ubi riri nne n'ezie, ma ndi-
ọlu di ole-na-ole. 38 Ya mere, nārịọnu
Onye-nwe owuwe-ihe-ubi ahu, ka O
zipu ndi-ọlu bà n'owuwe-ihe-ubi-
Ya.
10 1 Ọ we kpọ ndikom iri na
abua ahu ndi nēso uzọ-Ya ka ha
biakute Ya, Ọ nye ha ike n'ebe ndi-mọ
nādigh ọcha nọ, ichupu ha, na igwọ
ọria nile di iche iche na nriaria nile di
iche iche.
2 Ma aha ndi-ozi iri na abua ahu bu
ndia: Onye mbu, Saimon, onye anākpọ
Pita, na Andru nwa-nne-ya; na Jemes
nwa Zebedi, na Jọn nwa-nne-ya;
3 Filip, na Batọlọmiu; Tomas, na Matiu
onye-ọna-utu; Jemes nwa Alfiọs, na
Tadiọs; 4 Saimon Kananiọs, na Judas
Iskariot, onye ra-kwa-ra Ya nye.
5 Ndikom iri na abua ahu ka Jisus
zipuru, Ọ we nye ha iwu, si,
Unu ejela n'uzọ ndi mba ọzọ, unu
abà-kwa-la n'obodo ndi Sameria:
6 kama jekurunu aturu furu efu
nke ulo Israel. 7 Mḅe unu nāga,
nēkwusanu, si, Ala-eze elu-igwe di
nso. 8 Menu ndi aru-ha nādigh ike ka
aru di ha ike, menu ndi nwuru anwu
ka ha si n'ọnwu bilie, menu ndi-ekpenta
ka ha di ọcha, chupunu ndi-mọ ọjọ:
n'efu ka unu natara, nyenu n'efu.
9 Unu anatala ọla-edo, ma-ọbu ọla-
ọcha, ma-ọbu ọla itiye n'ihe-ọkike-unu;
10 unu anatala àkpà iwere ga ije-unu,
ma-ọbu uwe - ime abua, ma - ọbu
akpukpọ-ukwu, ma-ọbu nkpa-n'aka:
n'ihi na onye-ọlu kwesiri ihe eji azù ya.
11 Ma obodo ọ bula ma-ọbu obodo ntà
ọ bula unu gābà nime ya, chọputanu
onye kwesiri nime ya; nọgidenu n'ebe
ahu rue mḅe unu putara. 12 Mḅe unu
nābà n'ulo ahu, kelenu ya. 13 Ọ buru
kwa na ulo ahu kwesiri, ka udo-unu
biakwasi ya: ma ọ buru na ọ kwesigh, ka
udo-unu laghachikute unu ọzọ. 14 Ma
onye ọ bula nke nānaragh unu nke-ọma,
nke nānugh kwa okwu nile unu, mḅe
unu nāpu n'ulo ahu ma-ọbu n'obodo
ahu, tichapu ájá ukwu-unu. 15 N'ezie
asim unu, Ala Sọdọm na Gọmọra
gānagide okwu n'ubọchi ikpé kari obodo
ahu.
16 Le, Mu onwem nēzipu unu dika
aturu n'etiti agu: ya mere, burunu ndi
nwere uche dika agwọ, ndi nādigh kwa
aghughọ dika nduru. 17 Ma nēzenu
madu: N'ihi na ha gārara unu nye n'aka
nnọkọ-ikpé di iche iche, n'ulo-nzukọ
nile ha ka ha gāpia kwa unu iḅe; 18 e,
n'iru ndi-isi na ndi-eze ka agēkuru kwa
unu je n'ihim, iburu ha na ndi mba ọzọ
àmà. 19 Ma mḅe ọ bula ha gārara
unu nye, unu echeḅula onwe-unu otú
unu gēkwu ma-ọbu okwu unu gēkwu:
n'ihi na agēnye unu n'oge hour ahu
okwu unu gēkwu. 20 N'ihi na ọ bugh
unu onwe-unu nēkwu, kama ọ bu Mọ
nke Nna-unu Nke nēkwu nime unu.
21 Nwa-nne gārara kwa nwa-nne-ya
nye n'ọnwu, nna gārara kwa nwa-ya
nye: umu gēbili kwa megide ndi muru
ha, me ka ha nwua anwu. 22 Madu
nile gākpọ kwa unu asi n'ihi aham: ma
onye were ntachi-obi nọgide rue
ọgwugwu ihe nile, onye ahu ka
agāzọputa. 23 Ma mḅe ọ bula ha
soḅuru unu n'obodo a, ḅalaga n'obodo
di iche: n'ihi na n'ezie asim unu,
Unu agagh-agazù obodo nile nke
Israel ma-ọli, rue mḅe Nwa nke madu
gāḅia.
24 Onye nēso uzọ onye-ozizí adigh-
aka onye-ozizí-ya, orù adigh-aka kwa
onye-nwe-ya. 25 O zuworo onye nēso
uzọ onye-ozizí ka ọ di ka onye-ozizí-ya,
na orù ahu ka ọ di ka onye-nwe-ya. Ọ
buru na ha kpọrọ Nna - nwe - ulo
Beelzebul, hà gēsi aña ghara ikpọ ndi
ėzí-na-ulo-Ya kari nke-uku? 26 Ya
mere, unu atula egwu ha: n'ihi na ọ
digh ihe ọ bula ekpuchiworo ekpuchi,
nke anāgagh-ekpughe; ọ digh kwa ihe
ezoro ezo, nke anāgagh-ama. 27 Okwu
M'nāgwa unu n'ọchichiri, kwuenu ya
n'ihè: ihe unu nānu kwa na nti, kwusanu
ya n'elu ulo. 28 Unu atu-kwa-la egwu
ndi nēḅu aru, ma ha apugh iḅu nkpuru-
obi: kama nātunu egwu Onye ahu Nke
puru ila nkpuru-obi na aru n'iyi n'ọku
ala-mọ. 29 Àdigh-ere egwele abua
n'otù penny? ma otù nime ha agagh-adà
n'ala ma Nna-unu ekwegh: 30 ma
ọbuñá agiri-isi nile nke isi-unu ka
aguworo. 31 Ya mere, unu atula egwu;
ọnu-ahia unu onwe-unu kariri nke

ọtutu egwele. 32 Ya mere, onye ọ bula
nke gēkwuputam n'iru madu, ya ka Mu
onwem gēkwuputa kwa n'iru Nnam
Nke bi n'elu-igwe. 33 Ma onye ọ bula
nke gāgọnarim n'iru madu, ya ka Mu
onwem gāgọnari kwa n'iru Nnam Nke
bi n'elu-igwe.
34 Unu echèla na abiaram itubà udó
n'elu uwa: abiaghm itubà udó, kama ọ
bu mma-agha. 35 N'ihi na abiaram
ikewa nwoke megide nna-ya, na nwa-
nwayi megide nne-ya, na nwunye nwa
megide nne di-ya: 36 ọ bu kwa ndi
èzí-na-ulo madu gābu ndi-iro-ya.
37 Onye nāhu nna-ya ma-ọbu nne-ya
n'anya kari Mu adigh-ekwesim; onye
nāhu kwa nwa-ya nwoke ma-ọbu nwa-ya
nwayi n'anya kari Mu adigh-ekwesim.
38 Onye nānaragh kwa obe-ya sokwam
n'azu, adigh-ekwesim. 39 Onye chọtara
ndu-ya gētufu ya; onye tufu-kwa-ra
ndu-ya n'ihim gāchọta ya.
40 Onye nānara unu nke-ọma, ọ bu
Mu ka ọ nānara nke-ọma, onye nānara
kwa Mu onwem nke-ọma nānara Onye
ziterem nke-ọma. 41 Onye nānara
onye-amuma nke-ọma n'aha onye-
amuma gānara ugwọ-ọlu onye-amuma;
onye nānara kwa onye ezi omume nke-
ọma n'aha onye ezi omume gānara
ugwọ-ọlu onye ezi omume. 42 Onye ọ
bula nke gēkuru nání iko miri oyi nye
otù onye nime ndi ntà ndia ǹua n'aha
onye nēso uzọm, n'ezie asim unu, ọ
gagh-etufu ugwọ-ọlu-ya ma-ọli.

11 1 O rue, mḅe Jisus nyebìri
ndikom iri na abua ahu ndi nēso
uzọ-Ya iwu, O si n'ebe ahu pua izí ihe na
ikwusa n'obodo nile ha.
2 Ma mḅe Jọn nuru n'ulo-nkpọrọ ọlu
nile nke Kraist ahu, o ziga ozi site n'aka
ndi nēso uzọ-ya, 3 si Ya, Gì onwe-gi bu
Onye nābia, ma-ọbu na ayi nēle anya
onye di iche? 4 Jisus we za, si ha,
Ganu, kọrọ Jọn ihe nile unu nānu na
nke unu nāhu: 5 ndi-ìsì nāhu uzọ, ndi-
ngwurọ nēje ije, anēme ndi-ekpenta ka
ha di ọcha, ndi nti chiri nānu ihe, anēme
ndi nwuru anwu ka ha si n'ọnwu bilie,
anēzì ndi-oḅeye ozi ọma. 6 Ngọzi nādi-
kwa-ra onye ahu, bú onye ọ bula nke
nāgagh-ama n'ọnyà n'arum. 7 Ma mḅe
ndia nāla, Jisus malitere igwa ìgwè madu
nile okwu bayere Jọn, si, Ọ bu gini ka
unu puru ìe n'ọhia ka unu kiri? àmì nkè
nēme nkpatu site n'ifufe? 8 Ma ọ̀ bu
gini ka unu puru ka unu hu? ǹwoke
eyikwasiworo uwe di biali-biali? Le,
ndi nēyi uwe di biali-biali nọ n'ulo ndi-
eze. 9 Ma gini mere unu ji pua? ìhu
onye-amuma? E, asim unu, onye kari
kwa onye-amuma nke-uku. 10 Nwoke
a bu onye edeworo ihe n'akwukwọ nsọ
bayere ya, si,
Le, Mu onwem nēziga onye-ozim
n'iru Gi,
Onye gēmezi uzọ-Gi n'iru Gi.
11 N'ezie asim unu, N'etiti ndi
ndinyom muru ọ digh onye biliworo
nke ka Jọn Baptist uku: ma onye
dikariri ntà n'ala-eze elu-igwe ka ya uku.
12 Site n'ubọchi Jọn Baptist rue uḅu
a anēme kwa ala-eze elu-igwe ihe-ike,
ndi nēme ihe-ike nāpunara ya. 13 N'ihi
na ndi-amuma nile na iwu Chineke buru
amuma rue ubọchi Jọn. 14 Ọ buru
kwa na unu nāchọ inara ya nke-ọma,
nwoke ahu bu Elaija, nke gaje ibia.
15 Onye nwere nti inu ihe, ya nu.
16 Ma M'gēji ọḅọ a tuyere gini? O
yiri umu-ntakiri ndi nānọdu n'ọma-
ahia, ndi nākpọ ibe-ha òkù, 17 si, Ayi
ḅuru unu ọ̀jà, ma unu etegh egwú; ayi
kwara ákwá, ma unu etigh aka n'obi.
18 N'ihi na Jọn biara nērigh ihe-oriri
nāňugh kwa ihe-ọňuňu, ha we si, Ọ
nwere mọ ọjọ. 19 Nwa nke madu
biara nēri ihe-oriri nāňu kwa ihe-ọňuňu,
ha we si, Le, onye-ori-nke-uku, na
onye-oké-ọňu-manya, eyì ndi-ọna-utu
na ndi-nmehie! Agu-kwa-ra amam-ihe
n'onye ezi omume site n'ọlu-ya nile.
20 Mḅe ahu ka Ọ malitere ita obodo
ahu uta, bú nke Ọ lukariri ọlu-Ya di
ike nime ha, n'ihi na ha echègharigh.
21 Ahuhu gādiri gi, Korazin; ahuhu
gādiri gi, Betsaida; n'ihi na asi na
alururi ọlu nile di ike na Taia na Saidon
nke aluru nime unu, ha gēchègharìwori
n'oge di anya gara aga n'ákwà-nkpe na
ntu. 22 Otú ọ di, asim unu, Taia na
Saidon gānagide okwu n'ubọchi ikpé,
kari unu. 23 Gi onwe-gi kwa,
Kapanaum, àgēweli gi rue elu-igwe? i
gārida rue Hedis: n'ihi na asi na
alururi ọlu nile di ike na Sọdọm nke
aluru nime gi, ọ gānọgidewori rue ta.
24 Otú ọ di, asim unu, na ala Sọdọm
gānagide okwu n'ubọchi ikpé kari gi.
25 N'oge ahu Jisus zara, si, Ekelem I,

Nna, Onye-nwe elu-igwe na uwa, na
I zonariri ndi-amam-ihe na ndi nwere
nghọta ihe ndia, I were kwa ha kpughere
umu ọhu: 26 e, Nna, ekelem I na ọ di
ezi nma otù a n'iru Gi. 27 Nnam rara
ihe nile nyem n'aka: ọ digh kwa onye ọ
bula mazuru Ọkpara ahu, ma-ọbugh
Nna-Ya; ọ digh kwa onye mazuru Nna
ahu, ma-ọbugh Ọkpara-Ya, na onye ọ
bula Ọkpara nēzube ikpughe Ya nye ya.
28 Biakutenum, unu nile ndi nādọḅu
onwe-unu n'ọlu, ndi ebowo-kwa-ra ibu
di arọ, Mu onwem gēme kwa ka unu
zuru ike. 29 Nyaranu yoke nkem n'olu-
unu, muta-kwa-nu ihe n'ọnum; n'ihi na
abum Onye nwayọ na Onye wedatara
Onwe-ya ala n'obi: unu gāhu kwa izu-
ike nye nkpuru-obi-unu. 30 N'ihi na
yoke nkem adigh-eḅu nḅu, ibum di kwa
nfé.

12 1 N'oge ahu Jisus gara n'etiti ubi
ọka n'ubọchi-izu-ike; ma agu
nāgu ndi nēso uzọ-Ya, ha we malite ighọ
oko ọka, na ita ya. 2 Ma ndi-Farisi,
mḅe ha huru ya, ha si Ya, Le, ndi nēso
uzọ-Gi nēme ihe nēzigh ezi n'iwu ime
n'ubọchi-izu-ike. 3 Ma Ọ siri ha, Ùnu
agugh ihe Devid mere, mḅe agu guru ya,
na ndi soro ya; 4 otù ọ batara n'ulo
Chineke, rie oḅe achicha anēche n'iru
Chineke, nke nēzigh ezi n'iwu ka o rie,
ma-ọbu ndi so ya, kama ọ bu nání ndi-
nchu-aja ka o ziri ezi? 5 Ma-ọbu ùnu
agugh n'iwu, na ndi-nchu-aja nēmeru
ubọchi-izu-ike n'ulo uku Chineke
n'ubọchi-izu-ike, ma adigh-ata ha uta?
6 Ma asim unu, na Onye di uku kari ulo
Chineke nọ n'ebe a. 7 Ma ọ buru na
unu marari ihe okwu a bu, Anamachọ
ebere, ọ bugh àjà, unu agagh-ekpeḅu ndi
adigh-ata ha uta. 8 N'ihi na Nwa nke
madu bu Onye-nwe ubọchi-izu-ike.

9 Ọ we si n'ebe ahu pua, ba n'ulo-
nzukọ-ha: 10 ma le, otù nwoke nke
nwere aka kpọnwuru akpọnwu. Ha we
jua Ya, si, Ọ ziri ezi n'iwu ime ka aru
madu di ike n'ubọchi-izu-ike? ka ha we
bo Ya ebubo. 11 Ma Ọ siri ha, Òle
madu gādi n'etiti unu, nke gēnwe otù
aturu, ma ọ buru na aturu ahu adabà
nime olùlù n'ubọchi-izu-ike, ọ̀ gagh-
ejide ya, dọgoputa ya? 12 Òle kwa ka ọ
ra, bù otù ọnu-ahia madu kariri nke
aturu okè ọnu! Ya mere o ziri ezi n'iwu
ime ihe ọma n'ubọchi-izu-ike. 13 Mḅe
ahu Ọ si nwoke ahu, Setipu aka-gi. Ọ
we setipu ya; ewe me ka aka-ya di nma,
dika nke-ọzọ. 14 Ndi-Farisi we pua,
ḅa izù imegide Ya, ka ha gēsi la Ya n'iyi.
15 Ma ebe Jisus mara ya, O si n'ebe ahu
wezuga Onwe-ya: ọtutu madu we so Ya;
Ọ we me ka aru di ha nile ike, 16 Ọ we
dọ ha aka na nti ka ha ghara ime ka Ọ
puta ihè: 17 ka okwu ekwuru site n'ọnu
Aisaia onye-amuma we mezu, si,
18 Le, Onye nējerem ozi Onye
M'rọputara;
Onye M'huru n'anya, Onye ihe-Ya
di nkpuru-obim ezi nma:
M'gātukwasi Ya Mọ nkem,
Ọ gākọ-kwa-ra mba nile akukọ ikpè.
19 Ọ gagh-alu ọ̀gù, Ọ gagh-etisi kwa
nkpu ike;
Ọ digh kwa onye ọ bula gānu olu-Ya
n'amà.
20 Ọ gagh-akpaji ami apiara apia,
Ọ gagh-emenyu kwa ogho-oriọna
nākwu anwuru-ọku,
Rue mḅe Ọ gātupu ikpè-Ya rue na
nmeri.
21 Ọ bu kwa n'aha-Ya ka mba nile
gātukwasi obi.

22 Mḅe ahu ekutara Ya otù onye mọ
ọjọ ji, bù onye kpuru ìsi nke da-kwa-ra
oḅi: Ọ we me ka aru-ya di ike, ya mere
onye-oḅi ahu kwuru okwu hu kwa uzọ.
23 Ibobo we nwua igwè madu ahu nile
n'aru, ha we si, Nwoke a, Ọ̀ gābu nwa
Devid? 24 Ma mḅe ndi-Farisi nuru
ya, ha si, Nwoke a adigh-achupu ndi-mọ
ọjọ, ma-ọbugh n'ike Beelzebul onye-isi
ndi-mọ ọjọ ahu. 25 Ma ebe Ọ matara
ihe di ha n'obi Ọ si ha, Ala-eze ọ bula
nke kewara megide onwe-ya, anēme ya
ka ọ tọḅọrọ n'efu; obodo ma-ọbu èzi-
na-ulo ọ bula nke kewa-kwa-ra megide
onwe-ya agagh-eguzo: 26 Ọ buru kwa
na Setan achupu Setan, ọ kewara
megide onwe-ya; àla-eze-ya gēsi kwa
aña guzo? 27 Ọ buru kwa na Mu
onwem achupu ndi-mọ ọjọ n'ike
Beelzebul, n'ike onye ka umu-unu
ndikom nāchupu ha? n'ihi nka ha gābu
ndi-ikpè-unu. 28 Ma ọ buru na Mu
onwem achupu ndi-mọ ọjọ n'ike Mọ
nke Chineke, ya mere ala-eze Chineke
ruru unu aru. 29 Ma-ọbu màdu gēsi
aña pu ibà n'ulo onye di ike, na ipunara
ya ihe-ya nile, ma ọ buru na o bugh uzọ
ke onye ahu di ike aḅu? mḅe ahu ọ

gāpunara kwa ya ihe di n'ulo-ya.
30 Onye nādigh n'akukum nēmegidem;
onye nādigh-esokwam ikpokọta ihe
nāchusa achusa. 31 N'ihi nka ka M'ji
si unu, Agāḅaghara madu nmehie na
nkwulu ọ bula; ma agagh-aḅaghara
nkwulu ekwulu Mọ Nsọ. 32 Ọzọ, onye
ọ bula nke gēkwu okwu megide Nwa
nke madu, agāḅaghara ya; ma onye ọ
bula nke gēkwu megide Mọ Nsọ, agagh-
aḅaghara ya, ọ bugh n'oge a, ọ bugh
kwa n'oge nke gaje ibia. 33 Menu osisi
ka ọ di nma, menu nkpuru-ya ka ọ di
kwa nma; ma-ọbu menu osisi ka ọ buru
osisi nābagh n'ihe, menu nkpuru-ya ka
ọ buru kwa nkpuru nābagh n'ihe: n'ihi
na amara osisi site na nkpuru-ya.
34 Umu nke aju-ala, ùnu gēsi aña
pu ikwu ezi ihe, ebe unu bu ajọ madu?
n'ihi na ọnu site n'ihe nke obi nwebigara
ókè nēkwu okwu. 35 Ezi madu nēsi
n'ezi àkù-ya atuputa ezi ihe: ajọ madu
nēsi kwa n'ajọ àkù-ya atuputa ajọ ihe.
36 Ma asim unu, na okwu ọ bula madu
gēkwu nke nābagh n'ihe, ha gāza ajuju
bayere ya n'ubọchi ikpé. 37 N'ihi na
agēsite n'okwu-ọnu-gi nile gu gi n'onye
ezi omume, agēsite kwa n'okwu-ọnu-gi
nile kpeḅu gi.

38 Mḅe ahu ufọdu n'etiti ndi-ode-
akwukwọ na ndi-Farisi zara Ya, si,
Onye-ozizí, ayi nāchọ ihu ihe-iriba-ama
site n'aka-Gi. 39 Ma Ọ zara, si ha, Ajọ
ọḅọ nke nākwa kwa iko nāchọ ihe-iriba-
ama; agagh-enye kwa ya ihe-iriba-
ama ma-ọbugh ihe-iriba-ama nke Jona
onye-amuma: 40 n'ihi na dika Jona
nọrọ ubọchi atọ ehihie na abali n'afọ oké
anu miri; otú a Nwa nke madu gānọ
n'obi nke ala ubọchi atọ ehihie na abali.
41 Ndikom Nineve gēso ọḅọ a bilie
n'ikpé ahu, ha gāma kwa ya ikpé: n'ihi
na ha chègharíri na nkwusa nke Jona;
ma le, Onye ka Jona nọ n'ebe a.
42 Agēme ka eze-nwayi nke Ndida so
ọḅọ a bilie n'ikpé ahu, ọ gāma kwa ya
ikpé: n'ihi na o siri n'ebe uwa sọruru bia
inu amam-ihe Solomon; ma le. Onye ka
Solomon nọ n'ebe a. 43 Ma mḅe ọ bula
mọ nādigh ọcha siri n'aru madu pua,
ọ nāgabiga n'ebe miri nādigh, nāchọ
izu-ike, ma ọ digh-achọta ya. 44 Mḅe
ahu ọ si, M'gālaghachi n'ulom ebe
m'siri puta; mḅe ọ biara, ọ we hu ya ka
ọ tọḅọrọ n'efu, azachasia ya, dozisia ya.
45 Mḅe ahu ọ ga, chiri mọ-ibe-ya asa
nke jọkari ya onwe-ya njọ tiyere onwe-
ya, ha we bà biri n'ebe ahu: ọnọdu ikpe-
azu nke madu ahu bia jọkari nke-mbu.
Otú a ka ọ gādi-kwa-ra ajọ ọḅọ a.

46 Mḅe Ọ nọ nāgwa igwè madu nile
okwu, le, nne-Ya na umu-nne-Ya
guzoro n'èzí, nāchọ igwa Ya okwu.
47 Otù onye we si Ya, Le, nne-Gi na
umu-nne-Gi nēguzo n'èzí, nāchọ igwa
Gi okwu. 48 Ma Ọ zara, si onye gwara
Ya, Ònye bu nnem? òle ndi bu kwa
umu-nnem? 49 Ọ we setipu aka-Ya
n'ebe ndi nēso uzọ-Ya nọ, si, Le, nnem
na umu-nnem! 50 N'ihi na onye ọ
bula nke gēme ihe Nnam Nke bi n'elu-
igwe nāchọ, onye ahu bu nwa-nnem
nwoke, na nwa-nnem nwayi, na nnem.

13 1 N'ubọchi ahu Jisus puru n'ulo,
we nọdu n'usọ oké osimiri. 2 Oké
igwè madu we zukọ n'ebe Ọ nọ, ya mere
Ọ batara n'uḅọ, nọdu ala; igwè madu
ahu nile guzo-kwa-ra n'ótú. 3 Ọ we
gwa ha ọtutu okwu n'ilu di iche iche, si,
Le, ọgha-nkpuru puru ka ọ gha nkpuru;
4 mḅe ọ nāgha, ufọdu we da n'akuku
uzọ, anu-ufe we bia tùturie ha:
5 nkpuru ọzọ we da n'ebe nkume, ebe
ha nēnwegh ájá ri nne: ngwa ngwa ha
we púlite, n'ihi na ha enwegh ájá di
omimi: 6 ma mḅe anyanwu wara, ha
chanwua; ha we kpọnwua, n'ihi na ha
enwegh nkpọrọgwu. 7 Nkpuru ọzọ we
da n'elu ogwu; ogwu ahu we tolite,
kpaḅue ha. 8 Nkpuru ọzọ we da n'ala
di nma, ha we nāmi nkpuru, otù ọgu ise,
ọzọ ọgu atọ, ọzọ orú na iri. 9 Onye
nwere nti, ya nu.

10 Ndi nēso uzọ-Ya we biakute Ya, si
Ya, N'ihi gini ka I nāgwa ha okwu n'ilu?
11 Ọ we za, si ha, Ọ bu unu ka enyeworo
imara ihe-omimi ala-eze elu-igwe, ma
enyegh ndi ahu. 12 N'ihi na onye ọ
bula nke nwere, onye ahu ka agēnye, ọ
gēnwebiga kwa ókè: ma onye ọ bula nke
nēnwegh, ọbuná ihe ọ nwere ka agānapu
ya. 13 N'ihi nka ka M'nāgwa ha okwu
n'ilu; n'ihi na ha adigh-ahu n'ọhuhu, ha
adigh-anu kwa n'ọnunu, ha adigh-anuta
kwa. 14 Ma anēmezuru ha amuma nke
Aisaia, nke si,

N'ọnunu unu gānu, ma unu agagh-
anuta ma-ọli;
N'ọhuhu unu gāhu kwa, ma unu
agagh-ahuta ma-ọli:

15 N'ihi na obi ndi nka mara abuba,
Nti-ha kpọchi-kwa-ra,
Ha kpuchi-kwa-ra anya-ha;
Ka ha ghara iwere anya-ha hu uzọ ma elegh anya,
Ghara kwa iwere nti-ha nu ihe,
Ghara kwa iwere obi-ha ghọta,
Ghara kwa ichighari,
Ka M'ghara kwa ime ka aru di ha ike.
16 Ma ngọzi nādiri anya-unu, n'ihi na
ha nāhu uzọ; na nti-unu, n'ihi na ha
nānu ihe. 17 N'ihi na n'ezie asim unu,
na agu guru ọtutu ndi-amuma na ndi ezi
omume ihu ihe unu nāhu, ma ha ahugh
ha; na inu ihe unu nānu, ma ha anugh
ha. 18 Ya mere, unu onwe-unu nu ilu
nke ọgha-nkpuru ahu. 19 Mbe onye ọ
bula nuru okwu ala-eze elu-igwe, ma ọ
ghọtagh ya, ajọ onye ahu abia, punara
ihe aghaworo n'obi-ya. Onye a bu nke
aghara n'akuku uzọ. 20 Onye agha-
kwa-ra n'ebe nkume ahu, madu a bu
onye nānu okwu ahu, ngwa ngwa ọ were
ọṅụ jide ya; 21 ma ọ nwegh nkpọrọgwu
nime onwe-ya, kama ọ nānọ nwa oge;
ma mbe nkpabu ma-ọbu nsobu putara
n'ihi okwu ahu, ngwa ngwa ọ ma n'ọnyà.
22 Onye agha-kwa-ra n'etiti ogwu ahu,
madu a bu onye nānu okwu ahu; ma
nchebu nke oge a na aghughọ nke àkù
nākpabu okwu ahu, ọ we ghọ ihe nāmigh
nkpuru. 23 Onye agha-kwa-ra n'ala
ahu di nma, madu a bu onye nānu okwu
ahu, we ghọta ya; onye nāmi nkpuru
n'ezie, miputa, otù ọgu ise, ọzọ ọgu
atọ, ọzọ orú na iri.
24 Ọ were ilu ọzọ che n'iru ha, si,
Ejiri ala-eze elu-igwe tuyere madu mbe
ọ ghara nkpuru ọma n'ubi-ya: 25 ma
mbe madu nāraru ura, onye-iro-ya biara
we gha kwa ata n'etiti ọka, we la. 26 Ma
mbe npute puru, we mia nkpuru, mbe
ahu ata ahu puta-kwa-ra ihè. 27 Ndi-
orù nna-nwe-ulo ahu we biakute ya, si
ya, Onye-nwe-ayi, i ghagh nkpuru ọma
n'ubi-gi? òle ebe kwa ka o si nwe ata?
28 Ọ si ha, Madu nke bu onye-iro mere
nka. Ndi-orù-ya we si ya, Ì nāchọ kwa
ka ayi je chikọputa ha? 29 Ma ọ si,
É-è; ka unu we ghara iropu ha na ọka
ma elegh anya, mbe unu nāchikọputa
ata. 30 Rapunu ha abua ka ha nābakọta
uba rue owuwe-ihe-ubi: ma n'oge
owuwe-ihe-ubi m'gāsi ndi nēwe ihe-
ubi, Burunu uzọ chikọta ata ahu, ke kwa
ha n'ùkwù ka unu rechapu ha ọku: ma
kpokọtanu ọka ahu n'ọba nkem.
31 Ọ were ilu ọzọ che n'iru ha, si, Ala-
eze elu-igwe yiri nkpuru mustard, nke
madu were, gha n'ubi-ya: 32 nke ọ bu
ezie na ọ di ntà kari nkpuru nile; ma
mbe ọ bara uba, o bùkari ihe nile anāku
n'ubi, we ghọ osisi, nke mere ka anu-ufe
nke elu-igwe bia nānọ n'alaka-ya.
33 Ọ turu ha ilu ọzọ, si, Ala-eze elu-
igwe yiri ihe nēko achicha, nke nwayi
were, zobe na mbé utu ọka atọ, rue mbe
utu ọka ahu dum kosiri.
34 Okwu nile ndia ka Jisus gwara igwè
madu nile n'ilu; ma O jigh ilu Ọ digh-
agwa ha okwu ọ bula: 35 ka okwu
ekwuru site n'ọnu onye-amuma we
mezu, si,
M'gāsaghe ọnum n'itu ilu;
M'gēkwuwa ihe ezoworo ezo site na ntọ-ala uwa.
36 Mbe ahu Ọ rapuru igwè madu
nile, we bà n'ulo-ha: ndi nēso uzọ-Ya
we biakute Ya, si, Kọrọ ayi isi ilu ata di
n'ubi ahu. 37 Ọ we za, si, Onye nāgha
nkpuru ọma ahu bu Nwa nke madu;
38 ubi ahu bu uwa; nkpuru ọma ahu,
ndi ahu bu umu ala-eze elu-igwe; ata
ahu bu umu ajọ onye ahu; 39 onye-
iro ahu nke ghara ha bu ekwensu:
owuwe-ihe-ubi bu ọgwugwu oge a; ndi
ahu nēwe ihe-ubi bu ndi-mọ-ozi.
40 Ya mere dika anāchikọputa ata
rechapu kwa ha n'ọku; otù a ka ọ gādi
n'ọgwugwu oge a. 41 Nwa nke madu
gēzipu ndi-mọ-ozi-Ya, ha gāchikọputa
n'ala-eze-Ya ihe nile nēme ka ama
n'ọnyà, na ndi nēme ihe nēmebi iwu,
42 ha gātubà kwa ha n'oké ọku ahu:
n'ebe ahu ka ikwa-ákwá na ita-ikekere-
ezé ahu gādi. 43 Mbe ahu ka ndi ezi
omume gēnwupu dika anyanwu n'ala-
eze nke Nna-ha. Onye nwere nti, ya nu.
44 Ala-eze elu-igwe yiri àkù ezoworo
n'ubi; nke madu huru, zobe kwa; n'ọṅụ-
ya ọ we la, re ihe nile ọ nwere, ka ha ra,
we zuta ubi ahu.
45 Ọzọ kwa, ala-eze elu-igwe yiri
onye-ahia nāchọ pearl ọma: 46 ma
mbe ọ huru otù pearl di oké ọnu-ahia, ọ
je, re ihe nile ọ nwere, ka ha ra, we
zuta ya.
47 Ọzọ kwa, ala-eze elu-igwe yiri oké
ùbù awuyere nime oké osimiri, nke

kpokọta-kwa-ra ufọdu n'aha azù nile di
iche iche: 48 nke, mḅe o juru, ha
dọgotara ya n'ótù; ha we nọdu, chikọta
azù di nma tiye nime ihe, ma ha tufuru
nke nādigh nma. 49 Otù a ka ọ gādi
n'ọgwugwu oge a: ndi-mọ-ozi gāputa,
kewaputa ndi bu ajọ madu n'etiti ndi
ezi omume, 50 ha gātubà kwa ha n'okė
ọku ahu: n'ebe ahu ka ikwa-ákwá na ita-
ikekere-ezė ahu gādi.
51 Ùnu aghọtawo ihe ndia nile? Ha
si Ya, E. 52 Ọ we si ha, N'ihi nka ode-
akwukwọ ọ bula nke emere ka ọ buru
onye nēso uzọ ala-eze elu-igwe, o yiri
madu nke bu nna-nwe-ulo, onye nēsi
n'àkù-ya atuputa ihe ọhu na ihe ochie.
53 O rue, mḅe Jisus tubiri ilu ndia,
O si n'ebe ahu zọlie. 54 Ọ we bia n'ala
nke aka Ya, nēzí ha ihe n'ulo-nzukọ-ha,
nke mere ka ibobo nwua ha n'aru, ha we
si, Òle ebe ka Nwoke a nwere amam-ihe
a na ọlu ndia di ike? 55 Nwoke a, Ọ
bugh Nwa onye-ọkà-ayi? àdigh-akpọ
nne-Ya Meri? nà umu-nne-Ya ndikom,
Jemes, na Josef, na Saimon, na Judas?
56 Na umu-nne-Ya ndinyom, hà nile
anọgh n'etiti ayi? Òle ebe kwa Nwoke
a nwere ihe ndia nile? 57 Ewe me ka
ha ma n'ọnyà n'aru Ya. Ma Jisus siri
ha, Onye-amuma abugh onye anādigh-
asọpuru, ma-ọbugh n'ala nke aka ya, na
n'ulo nke aka ya. 58 Ọ lugh kwa ọtutu
ọlu di ike n'ebe ahu n'ihi ekwegh-ekwe-
ha.

14 1 N'oge ahu Herod, bù tetrarch,
nuru akukọ Jisus, 2 ọ we si ndi
nējere ya ozi, Nwoke a bu Jọn Baptist;
o siwo na ndi nwuru anwu bilie; n'ihi
nka ka ike ndia nālusi ọlu ike na Ya.
3 N'ihi na Herod jidereri Jọn, we ke ya
aḅu, tiye ya n'ulo-nkpọrọ n'ihi Herodias.
nwunye Filip nwa-nna-ya. 4 N'ihi na
Jọn nāsi ya, O zigh gi ezi n'iwu inwe ya
dika nwunye. 5 Ọ bu ezie na ọ chọrọ
iḅu kwa ya, ma ọ turu egwu ọra ndi-Ju,
n'ihi na ha guru ya n'onye-amuma.
6 Ma mḅe ncheta ọmumu Herod ruru,
nwa-nwayi Herodias tere egwù n'etiti, ọ
we tọ Herod utọ. 7 N'ihi ya ọ were
iñu-iyi kwe nkwa inye ya ihe ọ bula ọ
gāriọ. 8 Ma ebe nne-ya kwaliri ya, ọ
si, Nyem isi Jọn Baptist n'ọkwa n'ebe a.
9 Ọ we wuta eze ahu n'obi: ma n'ihi
iñu-iyi-ya nile, na n'ihi ndi ya na ha
nọduru na nri, ọ nyere iwu ka ewere ya
nye ya; 10 ọ we ziga, bipu isi Jọn
n'ulo-nkpọrọ. 11 Ewe bute isi-ya
n'ọkwa, nye ya nwa-aḅọghọ ntà ahu: ọ
we būru ya nye nne-ya. 12 Ndi nēso
uzọ-ya we bia, būru ozu-ya, li kwa ya;
ha we je kọrọ Jisus.
13 Ma mḅe Jisus nuru ya, O si n'ebe
ahu wezuga Onwe-ya n'uḅọ, je iche rue
ebe bu ọhia: mḅe igwė madu nile nuru
ya, ha we si n'obodo ahu nile so Ya
n'ukwu ala. 14 Ọ we puta, hu okė igwė
madu, Ọ we nwe ọmiko n'aru ha, me ndi-
nriaria-ha ka aru-ha di ike. 15 Ma mḅe
o ruru anyasi, ndi nēso uzọ-Ya biakutere
Ya, si, Ebe a bu ọhia, oge agawo kwa uḅu
a; zilaga igwė madu ndia, ka ha we je
n'obodo ntà nile buruburu, zuru onwe-
ha ihe-oriri. 16 Ma Jisus siri ha, Ọ digh
ha nkpà ka ha la; unu onwe-unu nye ha
ihe ka ha rie. 17 Ha we si Ya, Ayi
enwegh n'ebe a ma-ọbugh oḅe achicha
ise na azù abua. 18 Ọ we si, Chita ha
n'ebe a nyem. 19 Ọ we gwa igwė madu
nile ka ha nọdu n'elu ahihia; Ọ we nara
oḅe achicha ise na azù abua ahu, le anya
n'elu-igwe, gọzie ha, nyawa, we nēnye
ndi nēso uzọ-Ya oḅe achicha ahu, ndi
nēso uzọ-Ya nēnye kwa igwė madu nile.
20 Ha nile we rie, afọ ju-kwa-ra ha: ha
we tutukọ nke fọduru nime iberibe ahu,
nkata iri na abua juru. 21 Ma ndi riri
ra ka nnù ndikom iri na nnù abua na ọgu
iri, nāgugh ndinyom na umu-ntakiri.
22 Ngwa ngwa Ọ we rugide ndi nēso
uzọ-Ya ka ha ba n'uḅọ-ha, buru Ya uzọ
gabiga n'ofė ọzọ, rue mḅe Ya onwe-ya
gēzilaga igwė madu nile. 23 Mḅe O
zilagasiri igwė madu nile, Ọ rigoro n'elu
ugwu ahu iche ikpe ekpere: ma mḅe o
ruru anyasi, nàni Ya nọ n'ebe ahu.
24 Ma uḅọ ahu di n'etiti okė osimiri uḅu
a, ebili-miri nēmekpa kwa ya aru; n'ihi
na ifufe nēfegide ya. 25 Ma na nche
nke-anọ n'abali Ọ biakutere ha, nēje ije
n'elu okė osimiri. 26 Mḅe ndi nēso
uzọ-Ya huru Ya ka Ọ nēje ije n'elu okė
osimiri, obi we lọ ha miri, ha si, Ọ bu
mọ; ha we tie nkpu site n'egwù. 27 Ma
ngwa ngwa Jisus gwara ha okwu, si,
Nwenu obi-ike; ọ bu Mu: unu atula
egwu. 28 Pita we za Ya, si, Onye-nwe-
ayi, ọ buru na ọ bu Gi onwe-gi, sim
biakute Gi n'elu miri. 29 Ọ si, Bia.
Pita we si n'uḅọ rida, je ije n'elu miri
ahu, ijekuru Jisus. 30 Ma mḅe ọ huru

ifufe, ọ tua egwu; ebe ọ malitere imikpu,
o ti kwa nkpu, si, Onye-nwe-ayi,
zọputam. 31 Ngwa ngwa Jisus setiri
aka-Ya, jide ya, si ya, Onye okwukwe
ntà, n'ihi gini ka i ji nwe obi abua?
32 Mḅe ha rigoro n'uḅọ, ifufe we febie.
33 Ma ndi nọ n'uḅọ ahu kpọrọ isi ala
nye Ya, si, I bu Ọkpara Chineke n'ezie.
34 Mḅe ha gabigasiri, ha bia rue ala,
rue Genesaret. 35 Mḅe ndikom ebe
ahu mazuru Ya, ha we ziga n'ala ahu
dum di buruburu, kutara Ya madu nile
aru nādigh nma; 36 ha nāriọ kwa Ya
ka ha metu ọnu-ọnu uwe-Ya aka, nání
ya: ewe zọputa ha, ka ha ra, bú ndi
meturu Ya aka.
15 1 Mḅe ahu ndi-Farisi na ndi-ode-
akwukwọ siri na Jerusalem
biakute Jisus, si, 2 N'ihi gini ka ndi
nēso uzọ-Gi nējehie n'ozizí ndi-okenye
nyere ayi n'aka idebe? n'ihi na ha adigh-
akwọ aka mḅe ọ bula ha nēri nri. 3 Ma
Ọ zara, si ha, N'ihi gini ka unu onwe-unu
nējehie kwa n'ihe Chineke nyere n'iwu
n'ihi ozizí enyere unu n'aka? 4 N'ihi
na Chineke siri, Sọpuru nna-gi na nne-
gi: na, Onye kwujọrọ nna maọbu nne, ya
nwua ọnwu ahu. 5 Ma unu onwe-unu
nāsi, Onye ọ bula nke gāsi nna-ya ma-
ọbu nne-ya, Ihe ọ bula i gēritari n'akam
bu ihe enyere Chineke; 6 ọ gagh-
asọpuru nna-ya ma-ọbu nne-ya ma-ọli.
Unu nēme kwa okwu Chineke ka ọ buru
ihe-efu n'ihi ozizí enyere unu n'aka
idebe. 7 Ndi-iru-abua, Aisaia buru
amuma nke-ọma bayere unu, si,
8 Ndi nka nāsọpurum n'eḅuḅere-ọnu-
ha;
Ma obi-ha di anya n'ebe M'nọ.
9 Ma ha nēbirim isi ala n'efu,
Nēzí ihe madu nyere n'iwu ka ha
buru ozizí-ha.
10 Ọ we kpọ igwè madu ahu biakute Ya,
Ọ si ha, Nurunu, ghọta-kwa-nu: 11 Ọ
bugh ihe nābà n'ọnu nēmeru madu;
kama ihe si n'ọnu puta, ọ bu nke ahu
nēmeru madu. 12 Mḅe ahu ndi nēso
uzọ-Ya biakutere Ya, si Ya, Ì matawo
na emere ka ndi-Farisi ma n'ọnyà, mḅe
ha nuru okwu ahu? 13 Ma Ọ zara, si,
Agēropu ihe-ọkukú ọ bula nke Nnam
nke elu-igwe nākugh. 14 Rapunu ha:
ha bu ndi-ndú kpuru isi. Ma ọ buru
na onye-isi edu onye-isi, ha abua gādabà
n'olùlù. 15 Pita we za, si Ya, Kọrọ ayi
isi ilu a. 16 Ọ we si, Ùnu onwe-unu
di kwa nēnwegh nghọta we rue uḅu a?
17 Ùnu atugharigh uche-unu na ihe ọ
bula nke nābà n'ọnu nāga n'afọ, ewe
nyupu ya n'ulo-ǹsí? 18 Ma ihe nke si
n'ọnu puta nēsi nime obi aputa; ihe ndia
nēmeru kwa madu. 19 N'ihi na n'obi
ka ajọ èchichè nile, iḅu-madu nile, ikwa-
iko nile nke ndikom nwere nwunye na
ndinyom nwere di, ikwa-iko nile, ori
nile, àmà ugha nile, nkwulú nile, si
aputa: 20 ndia bu ihe nēmeru madu:
ma iwere aka anākwọgh akwọ iri ihe
adigh-emeru madu.
21 Jisus we si n'ebe ahu pua, wezuga
Onwe-ya ga n'akuku Taia na Saidon.
22 Ma le, otù nwayi Kenean siri n'ókè-
ala ahu puta, tie nkpu, si, Merem ebere,
Onye-nwe-ayi, Nwa Devid; mọ ọjọ
nējisi nwam nwayi ike. 23 Ma Ọ zagh
ya okwu ọ bula. Ndi nēso uzọ-Ya we
biakute Ya, nēkpere Ya, si, Zilaga ya;
n'ihi na o nētiso ayi nkpu. 24 Ma Ọ
zara, si, Eziteghm ma-ọbugh ijekuru
aturu furu efu nke ulo Israel. 25 Ma
nwayi ahu biara nākpọ isi ala nye Ya, si,
Onye-nwe-ayi, yerem aka. 26 Ma Ọ
zara, si, Ọ digh nma inara nri umu
tupuru umu-nkita. 27 Ma ọ siri, E,
Onye-nwe-ayi: n'ihi na ọbuná umu-
nkita nēri ufọdu nime irighiri nke
nādaputa na table nke ndi-nwe-ha.
28 Mḅe ahu Jisus zara, si ya, Nwayi,
okwukwe-gi di uku: ka emere gi dika i
nāchọ. Ewe me ka aru di nwa-ya nwayi
ike site n'oge hour ahu.
29 Jisus we si n'ebe ahu pua bia n'usọ
osimiri Galili; Ọ we rigo n'ugwu ahu,
we nọdu n'ebe ahu. 30 Ọtutu igwè
madu we biakute Ya, chiri ndi-ngwurọ,
ndi-isi, ndi-oḅi, ndi-ọlusi, na ọtutu ndi-
ọria di iche, tiyere onwe-ha, ha we tọḅọ
ha n'ala n'ukwu-Ya; Ọ we me ka aru-ha
di ike: 31 ya mere na o juru igwè madu
ahu anya, mḅe ha huru ndi-oḅi ka ha
nēkwu okwu, na ndi-ọlusi ka aru-ha di
nma, na ndi-ngwurọ ka ha nēje ije, na
ndi-isi ka ha nāhu uzọ: ha we to Chineke
nke Israel.
32 Jisus we kpọ ndi nēso uzọ-Ya ka
ha biakute Ya, Ọ si, Enwerem ọmiko
n'aru igwè madu a, n'ihi na Mu na ha
nọgidere ubọchi atọ uḅu a, ha enwegh
kwa ihe ha gēri: ma achọghm izilaga ha
n'ọnu efu, ka ha ghara ida m̀bà n'uzọ ma

elegh anya. 33 Ndi nēso uzọ-Ya we si
Ya, Ole ebe ka ayi gēsi nwe ọtutu oḅe
achicha ra otù a n'ọhia, inyeju okè igwè
madu di otú a afọ? 34 Jisus we si ha,
Ùnu nwere oḅe achicha ole? Ha we si,
Asa, na azù ntà ole-na-ole. 35 Ọ we
gwa igwè madu ahu ka ha nọdu ala;
36 Ọ we nara oḅe achicha asa ahu na
azù ahu; mḅe Ọ kelesiri ekele, Ọ nyawa
ha, we nēnye ndi nēso uzọ-Ya, ndi nēso
uzọ-Ya nēnye kwa igwè madu nile.
37 Ha nile we rie, afọ ju kwa ha: ha we
tutukọ nke fọduru nime iberibe ahu,
abọ asa juru. 38 Ma ndi riri bu nnù
ndikom iri, nāgugh ndinyom na umuaka.
39 Mḅe O zilagasiri igwè madu nile, Ọ
ba n'uḅọ ahu, bia n'ókè-ala Magadan.
16 1 Ndi-Farisi na ndi-Sadusi we
biakute Ya, jua Ya ka O gosi ha
ihe-iriba-ama site n'elu-igwe, nānwa Ya.
2 Ma Ọ zara, si ha, Mḅe o ruru anyasi,
unu nāsi, Iru elu-igwe gādi nma: n'ihi
na elu-igwe nācha uhie uhie. 3 N'ututu
unu nāsi kwa, Iru elu-igwe gājọ njọ ta:
n'ihi na elu-igwe nācha uhie uhie, ḅaru
kwa. Unu mara itule iru elu-igwe, ma
unu apugh itule ihe-iriba-ama nke oge
ndia. 4 Ajọ ọḅọ nke nākwa kwa iko
nāchọ ihe-iriba-ama; ma agagh-enye ya
ihe-iriba-ama, ma-ọbugh ihe-iriba-ama
nke Jona. Ọ we rapu ha, pua.
5 Ndi nēso uzọ-Ya we bia n'ofè ọzọ,
chezọ kwa iji oḅe achicha. 6 Jisus we si
ha, Nēlenu anya, nēze kwa ihe ndi-Farisi
na ndi-Sadusi, bù ihe nēko achicha.
7 Ha we nēkwurita n'etiti onwe-ha, si,
Ayi ejigh oḅe achicha. 8 Ma ebe Jisus
mara ya Ọ si, Ndi okwukwe ntà, gini
mere unu nēkwurita n'etiti onwe-unu,
n'ihi na unu enwegh oḅe achicha?
9 Ùnu akātugharigh uche, ùnu echetagh
kwa oḅe achicha ise nke nnù ndikom iri
na nnù abua na ọgu iri ahu, na nkata
ole unu nara? 10 Ùnu echetagh kwa
oḅe achicha asa nke nnù ndikom iri ahu,
na abọ ole unu nara? 11 Ùnu si aṅa
ghara itughari uche na agwaghm unu
okwu bayere oḅe achicha? Ma nēzenu
ihe ndi-Farisi na ndi-Sadusi, bù ihe nēko
achicha. 12 Mḅe ahu ka ha ghọtara na
Ọ sigh ha nēze ihe nēko oḅe achicha,
kama ka ha nēze ozizi ndi-Farisi na ndi-
Sadusi.
13 Ma mḅe Jisus biara n'akuku
Sisaria Filipi, Ọ jua ndi nēso uzọ-Ya, si,
Ònye ka madu nāsi na Nwa nke madu
bu? 14 Ha we si, Ufọdu si, Jọn Baptist;
ma ndi ọzọ si, Elaija: ma ibe-ha si,
Jeremaia, ma-ọbu otù nime ndi-amuma.
15 Ọ si ha, Ma ọ bu onye ka unu
onwe-unu si na Mu bu? 16 Saimon
Pita we za, si, Gi onwe-gi bu Kraist
ahu, Ọkpara Chineke di ndu. 17 Jisus
we za, si ya, Ngọzi nādiri gi, Saimon
Bā-Jona: n'ihi na anu-aru na ọbara
ekpughegh ya nye gi, kama ọ bu Nnam
Nke bi n'elu-igwe. 18 Ma Mu onwem si
kwa gi, na gi onwe-gi bu Pita, ọ bu kwa
n'elu okè nkume a ka M'gēwu nzukọm
dika ulo; ọnu-uzọ nile Hedis agagh-aka
kwa ya n'ike. 19 M'gēnye gi nkpisi-
ugodi nke ala-eze elu-igwe: ihe ọ bula i
gēke kwa aḅu n'elu uwa, agēke ya n'elu-
igwe: ihe ọ bula i gātọpu kwa aḅu
n'elu uwa, agātọpu ya n'elu-igwe.
20 Mḅe ahu Ọ dọrọ ndi nēso uzọ-Ya
aka na nti ka ha ghara igwa onye ọ bula
na Ya onwe-ya bu Kraist ahu.
21 Site na mḅe ahu Jisus Kraist
malitere igosi ndi nēso uzọ-Ya, na Ọ
ghagh ije Jerusalem, na ihu ọtutu
ahuhu n'aka ndi-okenye na ndi-isi-
nchu-aja na ndi-ode-akwukwọ, na
aghagh iḅu Ya, me kwa ka O si n'ọnwu
bilie n'ubochi nke-atọ. 22 Pita we kuru
Ya nye n'aru, malite ibara Ya nba, si,
Chineke mere Gi ebere, Onye-nwe-ayi:
ihe a agagh-adiri Gi ma-ọli. 23 Ma
O chighariri, si Pita, Ga n'azum, Setan:
i bu ihe nēme ka M'ma n'ọnyà: n'ihi
na i digh-atukwasi uche-gi n'ihe
Chineke, kama ọ bu n'ihe madu.
24 Mḅe ahu Jisus siri ndi nēso uzọ-Ya,
Ọ buru na onye ọ bula achọ ka o som
n'azu, ya ju onwe-ya, buli kwa obe-ya,
nēsokwam. 25 N'ihi na onye ọ bula nke
nāchọ izọputa ndu-ya, o gētufu ya: ma
onye ọ bula nke gētufu ndu-ya n'ihim, ọ
gāhu ya. 26 N'ihi na ùrù gini ka ọ
gābara madu, ma ọ buru na o gērita uwa
dum n'urù, ewe napu ya ndu-ya? ma-
ọbu ihe-nḅanwe gini ka madu gēji ḅanwe
ndu-ya? 27 N'ihi na Nwa nke madu
gaje ibia n'ebube nke Nna-Ya, Ya na
ndi-mọ-ozi-Ya; mḅe ahu ka Ọ
gēnyeghachi kwa onye ọ bula dika
omume-ya si di. 28 N'ezie asim unu,
Ufọdu di n'etiti ndi guzoro n'ēbe a, ndi
nāgagh-edetu ọnwu ire ma-ọli rue mḅe

ha gāhu Nwa nke madu ka Ọ nābia
n'ala-eze-Ya.
17 1 Mḅe ubọchi isi gasiri Jisus chiri
Pita, na Jemes, na Jọn nwa-nne-
ya, tiyere Onwe-ya, O kuru ha rigo
n'ugwu di elu we pua iche: 2 Ọ we
nwogha n'iru ha: iru-Ya we nēnwupu
dika anyanwu, uwe-Ya nile we nācha
ucha dika ihè. 3 Ma le, eme ka ha hu
Moses na Elaija ka ha na Ya nēkwurita
okwu. 4 Pita we za, si Jisus, Onye-nwe-
ayi, ọ di nma ka ayi nọ n'ebe a: ọ buru
na I nāchọ, m'gāma ulo-ikwū atọ n'ebe
a; ka otù diri Gi, ka otù di-kwa-ra
Moses, ka otù di-kwa-ra Elaija. 5 Mḅe
ọ kpu okwu n'ọnu, le, igwe-oji nke
nēnwu enwu kpuchiri ha: le kwa, olu si
n'igwe-oji ahu puta, si, Onye a bu
Ọkparam M'huru n'anya, Onye ihe-Ya
dim ezi nma; nurunu okwu-Ya. 6 Mḅe
ndi nēso uzọ-Ya nuru ya, ha we da
kpuchie iru-ha n'ala, tu kwa egwu ri nne.
7 Jisus we biakute ha, metu ha aka, si,
Bilienu, unu atu-kwa-la egwu. 8 Ma
mḅe ha weliri anya-ha elu, ha ahugh
onye ọ bula, ma-ọbugh nání Jisus.
9 Mḅe ha si n'ugwu ahu nārida, Jisus
we nye ha iwu, si, Unu agwala onye
ọ bula ihe unu huru, rue mḅe Nwa nke
madu gēsi na ndi nwuru anwu bilie.
10 Ndi nēso uzọ-Ya we jua Ya, si, Gini
mere ndi-ode-akwukwọ ji si kwa na
Elaija aghagh ibu uzọ bia? 11 Ọ we za,
si, Ọ bu ezie na Elaija nābia, Ọ gēme kwa
ka ihe nile di ka ha di na mbu: 12 ma
asim unu, na Elaija abiawori uḅu a, ha
amazugh kwa ya, kama ha mere n'aru-
ya ka ihe ha chọrọ ra. Ọbunà otú a ka
ha gaje ime kwa ka Nwa nke madu hu
ahuhu. 13 Mḅe ahu ndi nēso uzọ-Ya
ghọtara na Ọ gwara ha okwu bayere Jọn
Baptist.
14 Mḅe ha biakutere igwè madu ahu,
otù nwoke we biakute Ya, nēḅuru Ya
ikperè, nāsi kwa, 15 Onye-nwe-ayi,
mere nwam nwoke ebere: n'ihi na ọ bu
onye ọnwa nēme ka anya ghara idi ya
nma, ọ nāhu kwa ahuhu nke-uku: n'ihi
na ọtutu mḅe ọ nādabà n'ọku, ọtutu mḅe
ọ nādabà kwa na miri. 16 M'we kuru ya
biakute ndi nēso uzọ-Gi, ma ha apugh
ime ka aru-ya di ike. 17 Jisus we za,
si, Unu ọḅọ nēnwegh okwukwe, nke
nwe-kwa-ra anya-ùhie, rùe ole mḅe
ka Mu na unu gānọ? rùe ole mḅe ka
M'gānagide unu? unu kutaram ya n'ebe
a. 18 Jisus we bara ya nba; mọ ọjọ
ahu we si nime ya puta: ewe me ka aru
nwa-okoro ahu di ike site n'oge hour
ahu. 19 Mḅe ahu ndi nēso uzọ-Ya
biakutere Jisus iche, si, N'ihi gini ka ayi
onwe-ayi nāpugh ichupu ya? 20 Ọ we
si ha, N'ihi okwukwe ntà unu: n'ihi na
n'ezie asim unu, Ọ buru na unu nwere
okwukwe dika nkpuru mustard, unu
gāsi ugwu a, Si n'ebe a gabiga n'ebe
ahu; ọ gāgabiga kwa; ihe ọ bula agagh-
adi kwa nke unu nāpugh ime. 21 Ma
otú ọ di mọ di otú a apugh iputa ma-
ọbugh site n'ekpere na ibu-ọnu.
22 Ma mḅe ha bi na Galili, Jisus siri
ha, Agaje irara Nwa nke madu nye n'aka
madu; 23 ha gēḅu kwa Ya, ewe me ka
O si n'ọnwu bilie n'ubọchi nke-atọ. Ọ
we wuta ha ri nne.
24 Ma mḅe ha biara na Kapanaum,
ndi nānara ego ùtú biakutere Pita,
si, Onye-ozizi-unu adigh-atu ego ùtú?
25 Ọ si, E. Mḅe ọ batara n'ulo, Jisus
we buru uzọ gwa ya okwu, si, Gini bu
uche-gi, Saimon? ndi-eze uwa, site n'aka
ole ndi ka ha nānara ùtú-ahia ma-ọbu ùtú
n'isi madu? n'àka umu-ha, ma-ọbu
n'aka ndi-ọbia? 26 Ma mḅe ọ siri,
N'aka ndi-ọbia, Jisus si ya, Ya mere
umu-ha puru nime ya. 27 Ma, ka
ayi we ghara ime ka ha ma n'ọnyà, ga
rue oké osimiri, tubà nko-azù, were
azù nke buru uzọ puta; mḅe i saghesiri
ọnu-ya, i gāhu kwa otù shekel: were nke
ahu, nye ha ka ọ buru nke Mu na gi.
18 1 N'oge hour ahu ndi nēso uzọ-
Ya biakutere Jisus, si, Onye kwa
dikariri uku n'ala-eze elu-igwe? 2 Ọ we
kpọ otù nwatakiri biakute Ya, Ọ debe ya
n'etiti ha, 3 si, N'ezie asim unu, Ọ
buru na unu echigharigh, bia di ka
umu-ntakiri, unu agagh-abà n'ala-eze
elu-igwe ma-ọli. 4 Ya mere, onye ọ
bula nke gēweda onwe-ya dika nwatakiri
a, onye ahu dikariri uku n'ala-eze elu-
igwe. 5 Ọzọ, onye ọ bula nke gānara
otù nwatakiri di otú a nke-ọma n'aham,
ọ bu Mu onwem ka ọ nānara nke-ọma:
6 ma onye ọ bula nke gēme otù nime ndi
ntà ndia ndi kwerẹ na Mu ka ọ ma
n'ọnyà, ihe gābara ya urù bu ka ewere
nkume-igwe-nri nke inyinya-ibu
nādọkpughari kwuba ya n'olu, ka o
mikpu kwa n'ọḅu oké osimiri. 7 Ahuhu

gādiri uwa site n'ihe di iche iche nēme ka
madu ma n'ọnyà; n'ihi na ọ di nkpà
na ihe ahu nēme ka madu ma n'ọnyà
gābia; ma ahuhu gādiri madu ahu onye
ihe ahu nēme ka madu ma n'ọnyà nēsite
n'aka-ya bia. 8 Ma ọ buru na aka-gi
ma-ọbu ukwu-gi eme gi ka i ma n'ọnyà,
bipu ya, tupu kwa ya n'aru-gi: ọ di gi
nma ibà na ndu n'ọlusi ma-ọbu na
ngwurọ, kari inwe aka abua ma-ọbu
ukwu abua atubà i n'ọku ebigh-ebi.
9 Ọ buru kwa na anya-gi eme gi ka i ma
n'ọnyà, wepu ya, tupu kwa ya n'aru-gi:
ọ di gi nma ibà na ndu nēnwe otù anya,
kari inwe anya abua atubà gi n'ọku ala-
mọ. 10 Lezienu anya ka unu ghara
ileli otù nime ndi ntà ndia anya; n'ihi na
asim unu, na mḅe nile ndi-mọ-ozi-ha
n'elu-igwe nēlegide iru Nnam Nke bi
n'elu-igwe. 11 N'ihi na Nwa nke
madu biara izọputa ndi nile furu efu.
12 Gini bu uche-unu? ọ buru na onye
ọ bula nwere ọgu aturu ise, ma otù nime
ha hie uzọ, ọ̀ digh-agha ọgu anọ na iri
na iteghete ahu, ga ugwu, nāchọ nke
ahu hiere uzọ? 13 Ma ọ buru na ọ
nwere ka o si chọta ya, n'ezie asim unu, ọ
nāṅuri n'isi ya kari n'isi ọgu anọ na iri
na iteghete ahu nēhiegh uzọ. 14 Otù a
ọ bugh ihe achọrọ n'iru Nna-unu Nke bi
n'elu-igwe, ka otù nime ndi ntà ndia la
n'iyi.

15 Ọzọ, ọ buru na nwa-nna-gi
emehie megide gi, je, tua ya nmehie-ya
n'anya n'etiti náni gi na ya abua: ọ buru
na ọ nuru olu-gi, i ritara nwa-nna-gi
n'urù. 16 Ma ọ buru na ọ nugh, kuru
otù madu ma-ọbu madu abua ọzọ tiyere
onwe-gi, ka ewe me okwu ọ bula ekwuru
ka o guzo n'ọnu ndi-àmà abua ma-ọbu
atọ. 17 Ma ọ buru na ọ ṅagh ha nti,
gwa nzukọm: ma ọ buru na ọ ṅagh kwa
nzukọm nti, ka ọ diri gi ka onye mba
ozọ na onye-ọna-utu. 18 N'ezie asim
unu, Ka ha ra, bù ihe unu gēke aḅu n'elu
uwa, agēke ha n'elu-igwe: ka ha ra kwa,
bù ihe unu gātọpu n'elu uwa, agātọpu
ha n'elu-igwe. 19 Ọzọ, asim unu, na
ọ buru na madu abua n'etiti unu gēnwe
otù olu n'elu uwa bayere ihe ọ bula ha
gāriọ, agēme ya nye ha site na Nnam
Nke bi n'elu-igwe. 20 N'ihi na ebe
madu abua ma-ọbu atọ zukọworo
n'aham, n'ebe ahu ka M'nọ n'etiti ha.
21 Mḅe ahu Pita biakutere Ya, si Ya,
Onye-nwe-ayi, ùḅò ole ka nwa-nnam
gēmehie megidem, ewem ḅaghara ya?
rùe uḅò asa? 22 Jisus si ya, Asighm
i, Rue uḅò asa; kama, Rue ọgu uḅò atọ
na iri uzọ asa. 23 N'ihi nka ewere ala-
eze elu-igwe tuyere otù eze, onye chọrọ
ka ya na ndi-orù-ya piazie. 24 Ma mḅe
ọ malitere ipiazi, ewe kutara ya otù onye,
nke ji ya orú nnù talent na nnù ise.
25 Ma ebe ọ nwegh ihe o gēji kwughachi,
onye-nwe-ya siri ka ere ya, na nwunye-
ya, na umu-ya, na ihe nile ọ nwere, ka
ha ra, ka akwughachi kwa ugwọ. 26 Ya
mere orù ahu dara n'ala nākpọ isi ala
nye ya, si, Onye-nwe-ayi ,nwe ogologo-
ntachi-obi n'arum, na m'gākwughachi gi
ihe nile. 27 Ma ebe onye-nwe orù ahu
nwere ọmiko n'aru ya, ọ rapu ya,
ḅaghara kwa ya ihe ahu o binyere ya-ri.
28 Ma orù ahu puru, hu otù nime ndi-
orù-ibe-ya, nke ji ya ọgu shilling ise: ọ
we jidesie ya aka ike, ri ya aka n'akpiri,
si, Kwughachim ihe i ji. 29 Ya mere
orù-ibe-ya dara n'ala, riọ ya, si, Nwe
ogologo - ntachi - obi n'arum, na
m'gākwughachi gi. 30 Ma ọ chọgh:
kama ọ jere tubà ya n'ulo-nkpọrọ, rue
mḅe ọ gākwughachi ihe o ji. 31 Ya
mere mḅe ndi-orù-ibe-ya huru ihe
emere, o wuta ha ri nne n'obi, ha we
bia kọrọ onye-nwe-ha ihe nile mere.
32 Mḅe ahu onye-nwe-ya kpọrọ ya
biakute ya, si ya, Ajọ orù, aḅagharam i
ugwọ ahu nile, n'ihi na i riọrọm: 33 ọ̀
kwesigh kwa gi imere orù-ibe-gi ebere
ọbunà dika mu onwem mere gi ebere?
34 Onye-nwe-ya were iwe, we rara ya
nye n'aka ndi-nmekpa-aru, rue mḅe ọ
gākwughachi ugwọ nile o ji. 35 Otù a
ka Nnam nke elu-igwe gēme kwa unu,
ọ buru na unu aḅagharagh, onye ọ bula
nmehie nwa-nne-ya, site n'obi-unu.

19 1 O rue, mḅe Jisus kwubiri okwu
ndia, O si na Galili zọlie, bia
n'òkè-ala Judia n'ofè Jọdan; 2 oké ìgwè
madu we so Ya; Ọ we me ka aru-ha di
ike n'ebe ahu.

3 Ndi-Farisi we biakute Ya, nānwa
Ya, si, Ò ziri ezi n'iwu ka nwoke rapu
nwunye-ya n'ihi ihe nile ọ bula? 4 Ọ
we za, si, Unu agugh na Onye kère ha
site na nmalite mere ha nwoke na nwayi,
5 we si, N'ihi nka ka nwoke gārapu
nna-ya na nne-ya, rapara n'aru nwunye-
ya; ha abua ewe ghọ otù anu-aru? 6 Ya

mere ha abugh kwa madu abua ọzọ,
kama ọ bu otù anu-aru. Ya mere, ihe
Chineke kekọtara, madu atọsala. 7 Ha
si Ya, Gini kwa ka Moses ji nye iwu
inye akwukwọ nkewa, na irapu ya?
8 Ọ si ha, Ọ bu n'ihi obi-etili-unu ka
Moses kwere ka unu rapu nwunye-unu:
ma site na nmalite adigh-eme otù a.
9 Ma asim unu, Onye ọ bula nke
gārapu nwunye-ya, ma-ọbugh n'ihi
ikwa-iko, luru kwa nwunye ọzọ, ọ
nākwa iko: onye nke gālu nwayi ahu
mḅe arapuworo ya nākwa kwa iko.
10 Ndi nēso uzọ-Ya si Ya, Ọ buru na
okwu di otù a n'etiti nwoke na nwunye-
ya, ọ bagh urù ilu nwunye. 11 Ma Ọ
siri ha, Ọ bugh madu nile nānagide okwu
a, kama ọ bu ndi enyeworo ya. 12 N'ihi
na ndi-onozi di, ndi amuru otù a site
n'afọ nne-ha: ndi-onozi di kwa, ndi
emere onozi site n'aka madu: ndi-onozi
di kwa, ndi mere onwe-ha onozi n'ihi
ala-eze elu-igwe. Onye puru inagide
ya, ya nagide.

13 Mḅe ahu ekutara Ya umu-ntakiri,
ka Ọ we bikwasi ha aka-Ya abua, kpe
kwa ekpere: ma ndi nēso uzọ-Ya bara
ha nba. 14 Ma Jisus siri, Kwenu ka
umu-ntakiri biakutem, unu eḅochi-kwa-
la ha: n'ihi na ala-eze elu-igwe bu nke
ndi di otù a. 15 Ọ we bikwasi ha aka-
Ya abua, si n'ebe ahu pua.

16 Ma le, otù onye biakutere Ya, si,
Onye-ozizi, ò bu ezi ihe gini ka m'gēme,
ka m'we nwe ndu ebigh-ebi? 17 Ma Ọ
siri ya, Gini mere i nājum ajuju bayere
nke bu ezi ihe? Otù Onye di Nke bu
ezi Onye: ma ọ buru na i nāchọ ibà nime
ndu ahu, debe ihe nile enyere n'iwu.
18 Ọ si Ya, Òle? Jisus we si, Eḅula
madu, Akwala iko, Ezula ori, Aḅala àmà
ugha, 19 Sọpuru nna-gi na nne-gi: na,
Hu onye-aḅata-obi-gi n'anya dika onwe-
gi. 20 Nwa-okorọbia ahu si Ya, Ihe
ndia nile ka m'ribara ama: gini fọdurùm
ọzọ ime? 21 Jisus siri ya, Ọ buru na i
nāchọ ka i zue okè, laba, re ihe nile i
nwere, nye ndi-oḅeye, i gēnwe kwa àkù
n'elu-igwe: bia kwa, som. 22 Ma mḅe
nwa-okorọbia ahu nuru okwu a, ọ lara na
nwuta: n'ihi na ọ bu onye nwere ihe ri
nne.

23 Jisus we si ndi nēso uzọ-Ya, N'ezie
asim unu, Ọ diri ọgaranya ike ibà n'ala-
eze elu-igwe. 24 Ọzọ kwa, asim unu,
Ọ dikarari camel nfè igabiga n'anya
àgigà, kari ọgaranya ibà n'ala-eze
Chineke. 25 Ma mḅe ndi nēso uzọ-Ya
nuru ya, ibobo nwuru ha n'aru ri nne,
ha si, Ònye kwa ka apuru izọputa?
26 Ma Jisus lere ha anya, si ha, N'ebe
madu nọ nka bù ihe anāpugh ime; ma
apuru ime ihe nile n'ebe Chineke nọ.
27 Mḅe ahu Pita zara, si Ya, Le, ayi
onwe-ayi rapuru ihe nile, we so Gi; gini
kwa ka ayi gēnwe? 28 Jisus we si ha,
N'ezie asim unu, na unu onwe-unu ndi
sorom, n'imu-ọzọ ahu, mḅe ọ bula Nwa
nke madu gānọkwasi n'oche-eze nke
ebube-Ya, unu onwe-unu gānọkwasi
kwa n'oche-eze iri na abua, nēkpe ebo
iri na abua nke Israel ikpè. 29 Ọzọ,
onye ọ bula nke rapuru ulo, ma-ọbu
umu-nne ndikom, ma-ọbu umu-nne
ndinyom, ma-ọbu nna, ma-ọbu nne, ma-
ọbu umu, ma-ọbu ubi, n'ihi aham, ọ
gānata ọgu ise ọgu ise, keta kwa ndu
ebigh-ebi. 30 Ma ọtutu ndi bu uzọ
gābu ndi-ikpe-azu; ndi ikpe-azu gābu
kwa ndi bu uzọ.

20 1 N'ihi na ala-
eze elu-igwe yiri nwoke nke bu
nna-nwe-ulo, onye puru n'isi-ututu
igota ndi-ọlu ije n'ubi-vine-ya. 2 Ma
mḅe ya na ndi-ọlu ahu nwere otù olu
ka ọ nye ha otù shilling kwa-ubọchi, o
zigara ha n'ubi-vine-ya. 3 Ọ we pua
dika oge hour nke-atọ, hu ndi ọzọ ka ha
nēguzo n'ọma-ahia nālugh ọlu; 4 ọ
we si ndi ahu, Unu onwe-unu ga kwa
n'ubi-vine nkem, ihe ọ bula ziri ezi ka
m'gēnye unu. Ha we je. 5 Ọ we pu
kwa ọzọ dika oge hour nke-isi na nke-
iteghete, me kwa otù ahu. 6 Ọ we pua
dika oge hour nke-iri-na-otù, hu ndi ọzọ
ka ha nēguzo; ọ si ha, Gini mere unu
guzoro n'ebe a ubọchi dum nālugh ọlu?
7 Ha si ya, N'ihi na ọ digh onye ọ bula
goro ayi ilu ọlu. Ọ si ha, Unu onwe-
unu ga kwa n'ubi-vine nkem. 8 Ma mḅe
o ruru anyasi, onye-nwe ubi-vine ahu si
onye o tiyere ihe-ya n'aka, Kpọ ndi-ọlu
ahu, kwua ha ugwọ-ọlu-ha, malite site
na ndi-ikpe-azu rue ndi bu uzọ. 9 Mḅe
ndi egoro n'oge hour nke-iri-na-otù
biara, ha we nata otù onye otù shilling.
10 Ma mḅe ndi bu uzọ biara, ha chère
na ha gānata nke ka; ma ha onwe-ha
nata-kwa-ra otù onye otù shilling.
11 Ma mḅe ha natara ya, ha tamube
megide nna-nwe-ulo ahu, 12 si, Ndi-

ikpe-azu a luru otù hour, i we me ka
ayi na ha ra, ayi ndi būru ibu arọ́ nke
ubọchi ta, ya na ifufe di ọku. 13 Ma ọ
zara otù onye nime ha, si, Eyìm,
emejọghm i: mù na gi enwegh otù olu
ka m'nye gi otù shilling? 14 Welie nke
bu nke gi, la; anamachọ ka m'nye onye-
ikpe-azu a dika m'nye-kwa-ra gi. 15 Ò
zigh ezi n'iwu ka m'were ihe nile nkem
me ihe m'nāchọ? ma-ọbu ànya-gi jọrọ
njọ, n'ihi na mu onwem bu ezi madu?
16 Otù a ndi-ikpe-azu gēbu uzọ, ndi
bu uzọ gābu kwa ndi-ikpe-azu.

17 Mḅe Jisus nārigoro Jerusalem, Ọ
we kuru ndi-ozi iri na abua ahu iche,
bú ndi nēso uzọ-Ya, tiyere Onwe-ya,
Ọ we si ha n'uzọ, 18 Le, ayi nārigoro
Jerusalem; agārara kwa Nwa nke
madu nye n'aka ndi-isi-nchu-aja na
ndi-ode-akwukwọ; ha gāma kwa Ya ikpė
ọnwu, 19 rara Ya nye n'aka ndi mba
ọzọ ka ha me Ya ihe-ọchi, pia Ya ihe,
kpọgide Ya n'obe: agēme kwa ka O si
n'ọnwu bilie n'ubọchi nke-atọ.

20 Mḅe ahu nne umu Zebedi
biakutere Ya, ya na umu-ya ndikom,
nākpọ isi ala nye Ya, nāriọ kwa Ya ihe
n'aka. 21 Ọ we si ya, Gini ka i nāchọ?
Ọ si Ya, Kwue ka umum ndikom abua
ndia nọdu, otù n'aka-nri-Gi, otù n'aka-
ekpe-Gi, n'ala-eze-Gi. 22 Ma Jisus
zara, si, Unu amatagh ihe unu nāriọ.
Ùnu puru iṅu iko ahu nke Mu onwem
gaje iṅu? Ha si Ya, Ayi puru. 23 Ọ si
ha, Ikom ka unu gāṅu n'ezie: ma inọdu
n'aka-nrim, na n'aka-ekpem, abugh
nkem inye, kama ọ diri ndi Nnam
doziworo ya. 24 Ma mḅe ndi-ozi iri
fọduru nuru ya, iwe were ha nke-uku
n'ihi umu-nne abua ahu. 25 Ma Jisus
kpọrọ ha biakute Ya, si, Unu amatawo
na ndi bu isi nke mba nile ọzọ nēme
ha dika ndi nwe ha: ndi ukù ha nāchi
kwa ha. 26 Ọ bugh otù a ka ọ gādi
n'etiti unu: kama onye ọ bula nke nāchọ
ka eme ya onye uku n'etiti unu, ọ gābu
onye nējere unu ozi; 27 ọzọ, onye ọ
bula nke nāchọ ka ọ buru onye-isi n'etiti
unu, ọ gābu orù-unu: 28 dika Nwa
nke madu abiagh ka ejere Ya ozi, kama
ka Ọ je ozi, ka Ọ were kwa ndu-Ya nye
ka ọ buru ihe-nḅaputa n'ọnọdu ọtutu
madu.

29 Mḅe ha nāputa na Jeriko, okė ìgwè
madu we so Ya. 30 Ma le, ndi-ìsi abua
ndi nānọdu n'akuku uzọ, mḅe ha nuru
na Jisus nāgabiga, ha tie nkpu,si, Onye-
nwe-ayi, mere ayi ebere, Nwa Devid.
31 Ìgwè madu ahu we bara ha nba, ka
ha kpuchie ọnu-ha: ma ha tikariri nkpu,
si, Onye-nwe-ayi, mere ayi ebere, Nwa
Devid. 32 Jisus we guzo, kpọ ha, we
si, Gini ka unu nāchọ ka M'mere unu?
33 Ha si Ya, Onye-nwe-ayi, ka ewe
meghe anya-ayi. 34 Ma Jisus, ebe Ọ
nwere ọmiko n'aru-ha, Ọ we metu anya-
ha aka: ngwa ngwa ewe me ka ha hu
uzọ, ha we so Ya.

21 1 Ma mḅe ha biaruru Jerusalem
nso, bia kwa na **Betfagi**, rue ugwu
Olive, mḅe ahu Jisus zigara madu abua
nēso uzọ-Ya, 2 si ha, Ganu n'obodo
ntà nke di na ncherita-iru unu, ngwa
ngwa unu gāhu inyinya-ibu elibeworo,
ya na nwa-inyinya-ibu: tọpunu ha,
sekputaram ha. 3 Ọ buru kwa na onye
ọ bula si unu ihe ọ bula, unu gāsi, Ha di
Onye-nwe-ayi nkpà; ngwa ngwa o
gēzite ha. 4 Ma emewo nka, ka okwu
ekwuru site n'ọnu onye-amuma we
mezu, si,

5 Sinu ada Zaion,
Le, Eze-gi nābiakute gi,
Ọ di nwayọ, Ọ nānọkwasi kwa
n'inyinya-ibu,
Na n'elu nwa-inyinya-ibu, bù nwa
anu nēbu ibu.

6 Ndi ahu ndi nēso uzọ-Ya we ga, me
dika Jisus nyere ha iwu, 7 ha we
sekputa inyinya-ibu ahu, na nwa-
inyinya-ibu ahu, wukwasi ha uwe-ha;
Ọ we nọkwasi ha. 8 Ndi kariri n'ìgwè
madu ahu we tusa uwe-ha n'uzọ; ndi
ọzọ ḅubitara alaka n'osisi, tusa kwa ha
n'uzọ. 9 Ìgwè madu nile ndi nāga n'iru
Ya, ndi nēso kwa, nēti nkpu, si, Hosanna
diri Nwa Devid: Onye agọziri agọzi ka
Onye ahu bu Nke nābia n'aha Onye-nwe-
ayi; Hosanna n'ebe kachasi ihe nile elu.
10 Mḅe Ọ batara na Jerusalem, obodo
ahu nile we ma jijiji, si, Ònye bu Nwoke
a? 11 Ìgwè madu ahu we nāsi, Nwoke
a bu Onye-amuma ahu, Jisus, Nke si na
Nazaret nke Galili bia.

12 Jisus we ba n'ulo uku Chineke,
chupu ndi nile nēre nāzu kwa n'ulo
uku Chineke, Ọ we kpùe table nile nke
ndi nāḅanwe ego iru, na oche nile nke
ndi nēre nduru; 13 Ọ si ha, Edewo ya
n'akwukwọ nsọ, si, Agākpọ ulom ulo

ekpere: ma unu onwe-unu nēme ya ọḅa
ndi nāpunara madu ihe. 14 Ndi-ìsì na
ndi-ngwurọ we biakute Ya n'ulo uku
Chineke: Ọ we me ka aru-ha di ike.
15 Ma mḅe ndi-isi-nchu-aja na ndi-
ode-akwukwọ huru ọlu-ebube nile Ọ
luru, na umuaka ndi nēti nkpu n'ulo uku
Chineke, si, Hosanna diri Nwa Devid;
iwe were ha nke-uku, 16 ha si Ya, Ì
nānu okwu umu ndia nēkwu? Jisus we
si ha, E: Ọ̀ digh mḅe ọ bula unu guru, I
si n'ọnu umu ọhu na umu nāṅu ara me
ka ọjija zue okè? 17 Ọ we rapu ha, si
n'obodo ahu pua je Betani, nọ ọnọdu-
abali n'ebe ahu.
18 Ma n'ututu mḅe Ọ nālaghachi
n'obodo ahu, agu guru Ya. 19 Mḅe
Ọ huru otù osisi fig n'uzọ, Ọ biarue ya
aru, ma Ọ hugh ihe ọ bula n'elu ya, ma-
ọbugh nāni akwukwọ ndu; Ọ we si ya,
Ka nkpuru ghara iputa n'elu gi ọzọ
ebigh-ebi. Osisi fig ahu we kpọnwua
n'otù mḅe ahu. 20 Mḅe ndi nēso uzọ-
Ya huru ya, o ju ha anya, ha si, Òsisi fig
ahu si aṅa kpọnwua n'otù mḅe a?
21 Jisus we za, si ha, N'ezie asim unu,
Ọ buru na unu nwere okwukwe, ghara
inwe obi abua, ọ bugh nāni ihe emere
osisi fig nka ka unu gēme, ma ọ buru na
unu gāsi ọbunà ugwu a, Ka ewelie gi,
tubà gi nime oké osimiri, agēme ihe
ahu. 22 Ihe nile, ka ha ra, bù nke unu
gāriọ n'ekpere, ma asi na unu kwere,
unu gānata kwa ha.
23 Mḅe Ọ batara n'ulo uku Chineke,
ndi-isi-nchu-aja na ndi-okenye nke ndi-
Ju we biakute Ya mḅe O nēzi ihe, si, Ọ̀
bu n'aha ike gini ka I nēme ihe ndia?
ònye nye-kwa-ra Gi ike a? 24 Ma
Jisus zara, si ha, Mu onwem gāju kwa
unu otù okwu, ọ buru na unu agwam ya,
Mu onwem gāgwa kwa unu aha ike M'ji
eme ihe ndia. 25 Baptism nke Jọn, òle
ebe o si puta? ò sitere n'elu-igwe, ma-
ọbu na o sitere n'aka madu? Ha we
kwurita n'etiti onwe-ha, si, Ọ buru na ayi
asi, O sitere n'elu-igwe; Ọ gāsi ayi, N'ihi
gini kwa ka unu nējigh kwe ya? 26 Ma
ọ buru na ayi asi, O sitere n'aka madu;
ayi nātu egwu igwè madu a; n'ihi na
madu nile nāgu Jọn dika onye-amuma.
27 Ha we za Jisus, si, Ayi amatagh. Ọ
si-kwa-ra ha, Mu onwem agagh-agwa
kwa unu aha ike M'ji eme ihe ndia.
28 Ma gini bu uche-unu? Otù nwoke
nwere umu abua; ọ we biakute nke-
mbu, si, Nwa, je lua ọlu ta n'ubi-vine
nkem. 29 Ma ọ zara, si, Achọghm ije:
ma emesia ọ kwa uta, we je. 30 Ọ we
biakute nke-abua, kwue otù ahu. Ọ
we za, si, Mu onwem gēje, Onye-nwe-
ayi: ma ọ jegh. 31 Ònye nime ha abua
mere ihe nna-ya chọrọ? Ha si, Onye
mbu. Jisus si ha, N'ezie asim unu, na
ndi-ọna-utu na ndinyom nke nākwa iko
nēbu unu uzọ abà n'ala-eze Chineke.
32 N'ihi na Jọn biakutere unu n'uzọ ezi
omume, ma unu ekwegh ya: ma ndi-
ọna-utu na ndinyom nke nākwa iko
kwere ya: ma mḅe unu huru ya, unu
onwe-unu akwagh uta ọbunà emesia, ka
unu we kwere ya.
33 Nurunu ilu ọzọ: Otù nwoke di, bù
nna-nwe-ulo, onye kuru ubi-vine, ḅa
ya ogige buruburu, gwu kwa ebe-
nzọcha-nkpuru-vine nime ya, wu kwa
ulo-elu, were kwa ya tiyere n'aka ndi-
ọlu-ubi, we je ala ọzọ. 34 Ma mḅe oge
nkpuru ruru nso, o zigara ndi-orù-ya
jekuru ndi-ọlu-ubi ahu, inata nkpuru-
ya. 35 Ndi-ọlu-ubi ahu we jide ndi-
orù-ya, pia otù onye ihe, ḅu kwa nke-
ọzọ, tu kwa nke-ọzọ nkume. 36 Ọzọ, o
zigara ndi-orù ọzọ di ọtutu kari ndi
mbu: ha we me kwa ha otù ahu. 37 Ma
emesia o zigara ha ọkpara-ya, si, Ha
gāsọpuru ọkparam. 38 Ma ndi-ọlu-ubi
ahu, mḅe ha huru ọkpara ahu, ha sirita
onwe-ha, Nka bu onye-nketa; bianu, ka
ayi ḅue ya, nwere kwa ihe-nketa-ya.
39 Ha we jide ya, tupu ya n'azu ubi-
vine ahu, ḅue ya. 40 Ya mere, mḅe ọ
bula onye-nwe ubi-vine ahu gābia, gini
ka ọ gēme ndi-ọlu-ubi ahu? 41 Ha si
ya, Ọ gāla ndi ọjọ ahu n'iyì n'uzọ iọrọ
njọ, ọ gēwere kwa ubi-vine-ya tiye n'aka
ndi-ọlu-ubi ọzọ, ndi gēnyeghachi ya
nkpuru-ya n'oge-ha. 42 Jisus si ha,
Ọ̀ digh mḅe ọ bula unu guru n'ihe
edeworo n'akwukwọ nsọ,

Nkume nke ndi nēwu ulo juru,
Nke ahu ka emere isi nkuku ulo:
Ọ bu n'aka Onye-nwe-ayi ka nka
sitere,
Ọ bu kwa oké ọlu n'anya-ayi?

43 N'ihi nka ka M'ji si unu, Agānara
unu ala-eze Chineke, we nye mba ọzọ
nke nāmi nkpuru-ya. 44 Agētiwasi kwa
onye dakwasiri nkume a: ma onye ọ
bula ọ gādakwasi, ọ gēfesa ya dika àjà.

45 Mḅe ndi-isi-nchu-aja na ndi-Farisi
nuru ilu-Ya nile, ha we mara na O
nēkwu okwu bayere ha. 46 Mḅe ha
nāchọ ijide Ya, ha we tua egwu igwè
madu nile, ebe ha guru Ya n'onye-
amuma.

22 1 Jisus we za, gwa ha okwu ọzọ
n'ilu, si, 2 Eji ala-eze Chineke
tuyere otù nwoke bú eze, nke siri oriri
ọlulu-nwunye nye nwa-ya nwoke,
3 zipu kwa ndi-orù-ya ikpọ ndi akpọrọri
ibia n'oriri ọlulu-nwunye ahu: ma ha
achọgh ibia. 4 Ọzọ, o zipuru ndi-orù
ọzọ, si, Gwa ndi akpọrọri, si, Le,
edozisiwom oririm: eḅusiwo oke-ehim
nile na anum nile azùru azù, edozisiwo
ihe nile: bianu n'oriri ọlulu-nwunye
nkem. 5 Ma ha lefuru ya anya, je ebe
nke ha, otù onye n'ubi nke aka ya, nke-
ọzọ n'ihe-ahia-ya: 6 ma ndi fọduru
jidere ndi-orù-ya, me ha ihe-ihere, ḅu
kwa ha. 7 Ma eze ahu were iwe; ọ we
ziga usu-ndí-agha-ya nile, la ndi-oḅu-
madu ahu n'iyì, rechapu kwa obodo-ha
ọku. 8 Mḅe ahu ọ si ndi-orù-ya,
Edozisiwo ọlulu-nwunye nkem, ma
ndi akpọrọri ekwesigh. 9 Ya mere, ganu
n'aḅata uzọ nile, ka ha ra kwa, bú ndi
unu gāhu, kpọ ha bia n'oriri ọlulu-
nwunye nkem. 10 Ndi-orù ahu we
pua ga n'uzọ nile, me ka madu nile ha
huru zukọ, ka ha ra, ma ajọ madu ma
ezi madu: ulo anālu nwunye we juputa
na ndi nọduru na nri. 11 Ma mḅe eze
ahu batara ikiri ndi nọduru na nri, ọ hu
n'ebe ahu otù nwoke nke nēyigh uwe
ọlulu-nwunye: 12 ọ we si ya, Eyìm, i
si aṅa bata n'ebe a nēyigh uwe ọlulu-
nwunye? Ma o kpuchiri ọnu. 13 Mḅe
ahu eze ahu siri ndi nējere ya ozi, Kenu
ya ukwu na aka, tupu ya n'ọchichiri nke
ezí; n'ebe ahu ka ikwa-ákwá na ita-
ikekere-ezé ahu gādi. 14 N'ihi na ndi
akpọworo di ọtutu, ma ndi arọputaworo
di ole-na-ole.

15 Mḅe ahu ndi-Farisi gara, we ḅa
izù otù ha gēme ka Ọ ma n'ọnyà n'okwu.
16 Ha we zigara Ya ndi nēso uzọ-ha, ha
na ndi Herod, si, Onye-ozizí, ayi
amatawo na I bu onye ezi-okwu, na I
nēzi kwa uzọ Chineke n'ezi-okwu, na I
digh-asọ kwa onye ọ bula anya: n'ihi
na I digh-ele madu anya n'iru. 17 Ya
mere, gwa ayi, Gini bu uche-Gi? Ò
ziri ezi n'iwu itu ùtú nye Sisa, ma-ọbu
na ò zigh ezi? 18 Ma Jisus mara ajọ
ihe-ha, Ọ si, Gini mere unu nānwam,
ndi-iru-abua? 19 Gosinum ego nke
ùtú. Ha we wetara Ya otù shilling.
20 Ọ si ha, Onye nwe onyinyo a na ihe
a edekwasiri ya? 21 Ha si Ya, Sisa
nwe. Mḅe ahu Ọ si ha, Ya mere,
nyeghachinu Sisa ihe nke Sisa,
nyeghachi-kwa-nu Chineke ihe nke
Chineke. 22 Mḅe ha nuru ya, ọ we ju
ha anya, ha we rapu Ya, je nke ha.

23 N'ubọchi ahu ndi-Sadusi biakutere
Ya nāsi na nbilite-n'ọnwu adigh: ha we
jua Ya, 24 si, Onye-ozizi, Moses siri,
Ọ buru na nwoke anwua, nēnwegh umu,
nwa-nne-ya nwoke gālu ọlu kwesiri
nwa-nne di n'ebe nwunye-ya nọ, me
ka nkpuru toputara nwa-nne-ya. 25 Ma
umu-nne-ndikom asa di n'etiti ayi:
nke-mbu luru nwunye, we nwua, ma
ebe ọ nēnwegh nkpuru ọ rapuru nwunye-
ya nye nwa-nne-ya; 26 otú a ka nke-
abua me-kwa-ra, nke-atọ kwa, rue nke-
asa. 27 Mḅe ha nile nwusiri nwayi
ahu nwu-kwa-ra. 28 Ya mere, na
nbilite-n'ọnwu nwùnye onye n'etiti ha
asa ka ọ gābu? n'ihi na ha nile nwere ya
na nwunye. 29 Ma Jisus zara, si ha,
Unu nēhie uzọ, ebe unu amatagh ihe
edeworo n'akwukwọ nsọ, ma-ọbu ike
Chineke. 30 N'ihi na nime nbilite-
n'ọnwu ha alugh nwunye, enyegh kwa
ha n'ọlulu-di, kama ha di ka ndi-mọ-
ozi di n'elu-igwe. 31 Ma n'okwu
bayere nbilite-n'ọnwu nke ndi nwuru
anwu, ùnu agugh okwu Chineke gwara
unu, si, 32 Mu onwem bu Chineke
nke Abraham, na Chineke nke Aisak, na
Chineke nke Jekob? Chineke abugh
Chineke nke ndi nwuru anwu, kama Ọ
bu nke ndi di ndu. 33 Ma mḅe igwè
madu nile nuru ya, ibobo ozizí-Ya
nwuru ha n'aru.

34 Ma ndi-Farisi, mḅe ha nuru na
Ọ mereri ka ndi-Sadusi kpuchie ọnu-ha,
ha zukọrọ n'otù ebe. 35 Otù onye
n'etiti ha, bú onye-iwu, we jua Ya
ajuju, nānwa Ya, 36 si, Onye-ozizí,
òle ihe di uku nke enyere n'iwu nime
iwu-ayi? 37 Ọ si ya, I gēwere obi-gi
dum, were kwa nkpuru-obi-gi dum, were
kwa uche-gi dum, hu Onye-nwe-ayi
Chineke-gi n'anya. 38 Nka bu ihe uku
na ihe mbu enyere n'iwu. 39 Ihe nke-
abua nke yiri ya bu nka, I gāhu onye-

aḇata-obi-gi n'anya dika onwe-gi.
40 Iwu dum, na ndi-amuma Chineke,
nēkokwasi n'ihe abua ndia enyere n'iwu.
41 Ma mḇe ndi-Farisi zukọsiri, Jisus
juru ha, 42 si, Gini bu uche-unu
bayere Kraist ahu? Nwà onye ka Ọ bu?
Ha si Ya, Nwa Devid. 43 Ọ si ha,
Dèvid si kwa aṅa kpọ Ya Onye-nwe-ya
nime Mọ Nsọ, si,
44 Onye-nwe-ayi siri Onye-nwem,
Nọdu ala n'aka-nrim,
Rue mḇe M'gētiye ndi-iro-Gi
n'okpuru ukwu-Gi abua?
45 Ya mere, ọ buru na Devid akpọ Ya
Onye-nwe-ya, Ò sì aṅa buru Nwa-ya?
46 Ma ọ digh onye ọ bula puru iza Ya
okwu, ọ digh kwa onye nwere anya-ike
site n'ubọchi ahu iju Ya ajuju ọzọ.
23 1 Mḇe ahu Jisus gwara igwè madu
nile na ndi nēso uzọ-Ya okwu,
2 si, N'oche Moses ka ndi-ode-akwukwọ
na ndi-Farisi nọduru: 3 ya mere, ihe
nile, ka ha ra, bú nke ha gāsi unu me,
menu ihe ndia, debe kwa ha: ma unu
emela dika ọlu nile ha si di; n'ihi na ha
nēkwu, ma ha adigh-eme. 4 Ma ha
nēke ibu di arọ́ di kwa ike obubu,
tukwasi ha n'ubu madu; ma ha onwe-ha
achọgh iji otù nkpisi-aka-ha wezuga ha.
5 Ma ọlu-ha nile ka ha nālu ka madu we
kiri ha: n'ihi na ha nēme ka phylactery
nile ha di obosara, me kwa ka ọnu-ọnu
uwe-ha di uku, 6 ha nāhu kwa isi
ọnọdu nile n'oriri nile unu n'anya, na isi
oche nile n'ulo-nzukọ-unu, 7 na ekele
n'ọma-ahia nile unu, na ka madu nākpọ
ha, Rabai. 8 Ma ka aghara ikpọ unu
onwe-unu, Rabai: n'ihi na otù Onye
bu Onye-ozizí-unu, ma unu onwe-unu
nile bu umu-nna. 9 Unu akpọ-kwa-la
onye ọ bula nna-unu n'elu uwa: n'ihi na
otù Onye bu Nna-unu, Ya bu Onye nke
elu-igwe. 10 Ka aghara kwa ikpọ unu
ndi-ndú, n'ihi na otù Onye bu Onye-
ndú-unu, Ya bu Kraist ahu. 11 Ma
onye dikariri uku n'etiti unu gābu onye
nējere unu ozi. 12 Ma onye ọ bula
nke gēweli onwe-ya elu, agēweda ya;
onye ọ bula nke gēweda kwa onwe-ya,
agēweli ya elu.
13 Ma ahuhu gādiri unu, ndi-ode-
akwukwọ na ndi-Farisi, ndi-iru-abua;
n'ihi na unu nēmechi uzọ ala-eze elu-
igwe n'iru madu: n'ihi na unu onwe-
unu abatagh, unu adigh-ekwe kwa ndi
nābata ka ha bata.
14 Ahuhu gādiri unu, ndi-ode-
akwukwọ na ndi-Farisi, ndi-iru-abua;
n'ihi na unu nēripia ulo ndinyom di-ha
nwuru, nēkpe kwa ogologo ekpere ka
madu we hu unu: unu gēnwe ezi
ọmuma-ikpe gabigara okè kari ndi ọzọ.
15 Ahuhu gādiri unu, ndi-ode-
akwukwọ na ndi-Farisi, ndi-iru-abua;
n'ihi na unu nējeghari n'okè osimiri na
ala kpọrọ nku buruburu ka unu me otù
onye ka o so uzọ-unu; ma mḇe ọ ghọrọ
otù ahu, unu nēme ya okpukpu abua
nwa ọku ala-mọ kari onwe-unu.
16 Ahuhu gādiri unu, ndi-ndú isi, ndi
si, Onye ọ bula nke gēji ulo nsọ Chineke
ṅu iyí, ọ bugh ihe; ma onye ọ bula nke
gēji ọla-edo nke ulo nsọ ahu ṅu iyí, o ji
ugwọ. 17 Ndi-nzuzu na ndi-isi: n'ihi
na òle nke dikariri uku, ọla-edo ahu, ma-
ọbu ulo nsọ nke doro ọla-edo ahu nsọ?
18 Unu si kwa, Onye ọ bula nke gēji
ebe-ichu-aja ṅu iyí, ọ bugh ihe; ma onye
ọ bula nke gēji ihe-onyinye di n'elu ya
ṅu iyí, o ji ugwọ. 19 Ndi-isi: n'ihi na
òle nke ka uku, ihe-onyinye, ma-ọbu
ebe-ichu-aja nke nēdo ihe-onyinye ahu
nsọ? 20 Ya mere, onye jí ebe-ichu-aja
ahu ṅu iyí, o ji ya, na ihe nile di n'elu ya,
ṅu iyí. 21 Onye ji kwa ulo nsọ ahu ṅu
iyí, o ji ya, na Onye bi nime ya, ṅu iyí.
22 Onye ji kwa elu-igwe ṅu iyí, o ji
oche-eze Chineke, na Onye nọduru
n'elu ya, ṅu iyí.
23 Ahuhu gādiri unu, ndi-ode-
akwukwọ na ndi-Farisi, ndi-iru-abua;
n'ihi na unu nēnye otù uzọ n'uzọ iri nke
nkpa-akwukwọ nēsi ísi utọ na anise na
cummin, unu arapuwo kwa ihe ka arọ́
n'iwu, bú ikpé, na ebere, na okwukwe:
ma ọ di nkpà ka unu me ihe ndia, ka unu
ghara kwa irapu ihe ahu. 24 Ndi-ndú
isi, ndi nāzapu anwu ntà, ma unu nēloda
camel.
25 Ahuhu gādiri unu, ndi-ode-
akwukwọ na ndi-Farisi, ndi-iru-abua;
n'ihi na unu nēme ka azu iko na afere
di ọcha, ma n'ime ha juputara site
n'ipunara madu ihe na ejidegh-onwe-
unu. 26 Gi Farisi kpuru isi, buru uzọ
me ka ime iko na afere di ọcha, ka azu-
ha we ghọ kwa ọcha.
27 Ahuhu gādiri unu, ndi-ode-
akwukwọ na ndi-Farisi, ndi-iru-abua;

n'ihi na unu yiri ili eteworo nzu, nke
nēgosi onwe-ha dika ihe ọma n'ihė, ma
n'ime ha juputara n'ọkpukpu nke ndi
nwuru anwu, na adigh-ọcha nile.
28 Otù a unu onwe-unu nēgosi kwa
onwe-unu nye madu n'ihė dika ndi ezi
omume, ma n'ime unu juputara n'iru-
abua na ihe nēmebi iwu.
29 Ahuhu gādiri unu, ndi-ode-
akwukwọ na ndi-Farisi, ndi-iru-abua;
n'ihi na unu nēwu ili ndi-amuma,
nēdozi kwa ebe anēli ndi ezi omume,
30 unu nāsi kwa, Ọ buru na ayi nọri
n'ubọchi nna-ayi-hà, ayi agagh-eso ha
n'inwekọ ọbara ndi-amuma. 31 Ya
mere unu nāḅa àmà megide onwe-unu,
na unu bu umu nke ndi ḅuru ndi-
amuma. 32 Unu onwe-unu mezu kwa
ihe-ọtùtù nke nna-unu-hà. 33 Unu
agwọ, unu aju-ala, ùnu gēsi ana ḅanari
ikpé nke ọku ala-mọ? 34 N'ihi nka, le,
Mu onwem nēzitere unu ndi-amuma, na
ndi-amam-ihe, na ndi-ode-akwukwọ:
ufọdu nime ha ka unu gēḅu, kpọgide
kwa ha n'obe; ufọdu nime ha ka unu
gāpia kwa ihe n'ulo-nzukọ-unu, si kwa
n'otù obodo nēsoḅu ha ga obodo ọzọ:
35 ka ọbara ndi ezi omume nile
awusiworo n'elu uwa we biakwasi unu,
site n'ọbara Ebel onye ezi omume ahu
rue ọbara Zakaraia nwa Barakaia, onye
unu ḅuru n'aḅata ulo nsọ na ebe-ichu-
aja-unu. 36 N'ezie asim unu, Ihe ndia
nile gābiakwasi ọḅọ a.
37 Jerusalem, Jerusalem, nke nēḅu
ndi-amuma, nke nēwere kwa nkume atu
ndi eziteworo ya! ọtutu mḅe ole ka
M'chọrọ ichikọ umu-gi, ọbunà dika
nneku-ọkuku nāchikọ umu-ya n'okpuru
nkù-ya abua, ma unu achọgh! 38 Le,
anārapuru unu ulo-unu ka ọ tọḅọrọ
n'efu. 39 N'ihi na asim unu, Unu
agagh-ahum ọzọ site n'uḅu a ma-
ọli, rue mḅe unu gāsi, Onye agọziri
agọzi ka Onye ahu bu Nke nābia n'aha
Onye-nwe-ayi.
24 1 Jisus we si n'ulo uku Chineke
pua, we nāga n'uzọ-Ya; ndi nēso
uzọ-Ya we biakute Ya igosi Ya owuwu-
ulo nile nke ulo ukù Chineke. 2 Ma Ọ
zara, si ha, Ùnu ahugh ihe ndia nile?
n'ezie asim unu, Agagh-arapu otù
nkume ma-ọli n'ebe a n'elu nkume-ibe-
ya, nke anāgagh-akwatu n'ala.
3 Mḅe Ọ nānọdu n'elu ugwu Olive,
ndi nēso uzọ-Ya we biakute Ya iche, si,
Gwa ayi, òle mḅe ihe ndia gābu? gini
gābu kwa ihe-iriba-ama nke ọbibia-Gi,
na nke ọgwugwu oge a? 4 Jisus we za,
si ha, Lezienu anya ka onye ọ bula ghara
iduhie unu. 5 N'ihi na ọtutu madu
gābia n'aham, si, Mu onwem bu Kraist
ahu; ha gēduhie kwa ọtutu madu. 6 Unu
gāje inu okwu agha di iche iche na akukọ
agha di iche iche: lenu ka unu ghara itu
ujọ: n'ihi na ihe ndia aghagh iputa; ma
ọgwugwu ihe nile akērugh. 7 N'ihi na
mba gēbili imegide mba ọzọ, ala-eze
gēbili kwa imegide ala-eze ọzọ: okė unwu
na ala-ọma-jijiji gādi kwa n'ebe di iche
iche. 8 Ma ihe ndia nile bu nmalite ihe-
nḅu. 9 Mḅe ahu ka ha gārara unu nye
na nkpaḅu, ha gēḅu kwa unu: mba nile
gākpọ kwa unu asi n'ihi aham. 10 Mḅe
ahu ka ọtutu madu gāma kwa n'ọnyà,
rara kwa ibe-ha nye, kpọ kwa ibe-ha asì.
11 Ọtutu ndi-amuma ugha gēbili kwa,
duhie kwa ọtutu madu. 12 N'ihi na
ihe nēmebi iwu gāba uba, ihu-n'anya nke
ndi ka n'etiti madu gāju kwa oyi. 13 Ma
onye were ntachi-obi nọgide rue
ọgwugwu ihe nile, onye ahu ka
agāzọputa. 14 Agēkwusa kwa ozi ọma
nka nke ala-eze elu-igwe n'elu-uwa
dum madu bi, ka ọ buru àmà nye mba
nile; mḅe ahu ka ọgwugwu ihe nile gēru
kwa.
15 Ya mere, mḅe ọ bula unu gāhu ihe-
àrù nke nākpata itọḅọrọ-n'efu, nke
ekwuru site n'ọnu Daniel onye-amuma,
ka o nēguzo n'ebe nsọ unu (onye nāgu,
ya tugharia uche), 16 mḅe ahu ndi nọ
na Judia, ka ha ḅalaga n'ugwu: 17 onye
nọ n'elu ulo, ya ghara iridata ikwapu
ihe di n'ulo-ya: 18 onye nọ kwa n'ubi,
ya ghara ilaghachi ichiri uwe uku ya.
19 Ma ahuhu gādiri ndi di ime na ndi
nēnye nwa ara na mḅe ahu. 20 Ma
kpenu ekpere ka nḅapu-unu ghara idi na
mḅe oyi, ma-ọbu n'ubọchi-izu-ike:
21 n'ihi na mḅe ahu ka nkpaḅu uku
gādi, nke ihe dika ya akādigh site na
nmalite uwa rue mḅe a, é-è, ọ gagh-adi
kwa ma-ọli. 22 Ọ buru kwa na emegh
ubọchi ahu ka ha di nkpirikpi, agagh-
azọputa madu ọ bula: ma n'ihi ndi
arọputara agēme ka ubọchi ahu di
nkpirikpi. 23 Mḅe ahu ọ buru na onye
ọ bula gāsi unu, Le, Kraist nọ n'ebe a,
ma-ọbu, N'ebe a; unu ekwela. 24 N'ihi

na Kraist ugha di iche iche na ndi-
amuma ugha gēbili, gosi kwa ihe-iriba-
ama uku di iche iche na ọlu-ebube uku
di iche iche; iduhie ọbunà ndi arọputara,
ma ọ buru na ọ gēkwe ine. 25 Le,
agwawom unu mḅe akēmegh ya. 26 Ya
mere, ọ buru na ha gāsi unu, Le, Ọ nọ
n'ọhia; unu apula: Le, Ọ nọ n'ime-ulo;
unu ekwela. 27 N'ihi na dika àmùmà
si n'Ọwuwa-anyanwu puta, gosi kwa
onwe-ya rue Ọdida-anyanwu; otù a ka
ọbibia Nwa nke madu gādi. 28 Ebe ọ
bula ozu di, n'ebe ahu ka udele gēzukọ.
29 Ma ngwa ngwa, mḅe nkpaḅu mḅe
ahu gasiri, anyanwu gāḅa ọchichiri, ọnwa
agagh-enye kwa ìhè-ya, kpakpando nile
gāda kwa site n'elu-igwe, agēme kwa ka
ike nile nke elu-igwe me nkpatu:
30 mḅe ahu ka ihe-iriba-ama nke Nwa
nke madu gāputa kwa ìhè n'elu-igwe:
mḅe ahu ka ebo nile nke uwa gēti kwa
aka n'obi, ha gāhu kwa Nwa nke madu
ka Ọ nābia n'elu igwe-oji nile nke elu-
igwe n'ike na okè ebube. 31 Ọ gēwere
kwa epi uku zipu ndi-mọ-ozi-Ya, ha
gēme kwa ka ndi nke Ya arọputara si
n'ifufe anọ zukọ, site n'otù nsọtu elu-
igwe rue nsọtu-ya ọzọ.
32 Ma site n'aru osisi fig mutanu ilu-
ya: mḅe ọ bula alaka-ya dibara nrò
uḅu a, pute kwa akwukwọ-ndu-ya, unu
mara na mḅe okpom-ọku di nso; 33 otù
a unu onwe-unu kwa, mḅe ọ bula unu
gāhu ihe ndia nile, maranu na Ọ nọ nso,
n'ọnu-uzọ. 34 N'ezie asim unu, Ọḅọ a
agagh-agabiga ma-ọli, rue mḅe ihe ndia
nile gēme. 35 Elu-igwe na uwa
gāgabiga, ma okwu nile nkem agagh-
agabiga ma-ọli. 36 Ma ọ digh onye ọ
bula matara ihe bayere ubọchi na oge
hour ahu, ọbunà ndi-mọ-ozi nke elu-
igwe amatagh, Ọkpara ahu amatagh kwa,
kama ọ bu nání Nnam matara. 37 Ọ bu
kwa dika ubọchi Noa diri, otù a ka
ọbibia Nwa nke madu gādi. 38 N'ihi
na dika ha nọ na mḅe ahu nke bū okè
iju-miri ahu uzọ nēri ihe nāṅu kwa ihe-
ọṅuṅu, nālu nwunye, nēnye kwa n'ọlulu-
di, rue ubọchi Noa batara n'uḅọ-ya,
39 ha amagh kwa rue mḅe okè iju-miri
ahu biara, kpopu ha nile; otù a ka ọbibia
Nwa nke madu gādi. 40 Mḅe ahu madu
abua gānọ n'ubi; ewere otù, rapu kwa
otù: 41 ndinyom abua ganēgwe nri na
nkume-igwe-nri; ewere otù, rapu kwa
otù. 42 Ya mere, nēchenu nche: n'ihi
na unu amatagh ubọchi Onye-nwe-unu
gābia. 43 Ma unu mara nka, na ọ buru
na nna-nwe-ulo matarari oge nche onye-
ori gābia, ọ ganēche nche, ọ gagh-ekwe
kwa ka egwupù ulo-ya. 44 N'ihi nka
unu onwe-unu buru kwa ndi edoziworo:
n'ihi na n'oge hour nke unu nēchegh ka
Nwa nke madu gābia. 45 Ònye kwa
bu orù ahu kwesiri ka atukwasi ya obi,
nke nwe-kwa-ra uche, nke onye-nwe-ya
mere onye-isi èzi-na-ulo-ya, inye ha ihe
eji azù ha n'oge-ya? 46 Ngọzi nādiri
orù ahu, onye, mḅe onye-nwe-ya gābia,
ọ gāhu ya ka ọ nēme otù a. 47 N'ezie
asim unu, na ọ gēme ya onye-isi ihe nile
ọ nwere. 48 Ma ọ buru na orù ọjọ ahu
gāsi n'obi-ya, Onye-nwem nānọ ọdù di
anya; 49 ọ buru kwa na ọ gāmalite iti
ndi-orù-ibe-ya aka, so kwa ndi nāṅubiga
manya òkè nēri nāṅu kwa; 50 onye-
nwe orù ahu gābia n'ubọchi ọ nēlegh
anya ya, na n'oge hour ọ nāmagh, 51 o
gēḅubi kwa ya nkpirikpi abua, kè òkè
nye ya n'etiti ndi-iru-abua: n'ebe ahu
ka ikwa-àkwà na ita-ikekere-ezè ahu
gādi.
25 1 Mḅe ahu agēji ala-eze elu-igwe
tuyere umu-aḅọghọ iri, ndi chiri
ọwa-ha, pua izute onye nālu nwunye
ọhu. 2 Ma ise nime ha bu ndi-nzuzu,
ise bu kwa ndi nwere uche. 3 N'ihi na
ndi-nzuzu ahu, mḅe ha chiri ọwa-ha,
ha ejigh manu n'aka-ha: 4 ma ndi
ahu nwere uche ji manu n'aria-ha
tiyere ọwa-ha. 5 Ma mḅe onye nālu
nwunye ọhu nānọ ọdù di anya, ha nile
rubere ura we raru. 6 Ma n'etiti abali
iti-nkpu dara, Le, onye nālu nwunye
ọhu! Putanu izute ya. 7 Mḅe ahu
umu-aḅọghọ ahu nile biliri, we dozie
ọwa-ha. 8 Ndi-nzuzu we si ndi nwere
uche, Nye ayi ufọdu na manu-unu; n'ihi
na ọwa-ayi nānyu anyu. 9 Ma ndi
nwere uche zara, si, É-è, elegh anya ọ
gagh-ezuru ayi na unu: kama jekurunu
ndi nēre, zuru nye onwe-unu. 10 Ma
mḅe ha nēje izù, onye nālu nwunye ọhu
biara; ndi edoziworo we so ya ba n'oriri
ọlulu - nwunye: ewe mechie uzọ.
11 Emesia umu-aḅọghọ fọduru bia kwa,
nāsi, Onye-nwe-ayi, Onye-nwe-ayi,
meghere ayi uzọ. 12 Ma ọ zara, si,
N'ezie asim unu, amataghm unu. 13 Ya
mere, nēchenu nche, n'ihi na unu

amatagh ubọchi ahu ma-ọbu oge hour
ahu.
14 N'ihi na ọ di ka mḇe madu, mḇe
ọ gaje inọdu n'ala ndi ọzọ, ọ kpọrọ ndi-
orù nke aka ya, rara ihe nile ọ nwere nye
n'aka-ha. 15 Otù ka ọ nyere talent ise,
nke-ọzọ talent abua, nke-ọzọ otù talent; ọ
nye onye ọ bula dika ike nke aka ya ra; ọ
we je inọdu n'ala ndi ọzọ. 16 Ngwa
ngwa onye nara talent ise ahu gara were
ha zua ahia, we rita urù talent ise ọzọ.
17 Otù ahu onye nara talent abua ahu
rita-kwa-ra talent abua ọzọ. 18 Ma
onye nara otù talent ahu jere gwu ala,
zobe ego onye-nwe-ya. 19 Ma mḇe
ogologo oge gasiri onye-nwe ndi-orù
ahu bia, ya na ha we piazi. 20 Onye
ahu nke nara talent ise we biakute ya
weta talent ise ọzọ, si, Onye-nwe-ayi, i
rara talent ise nyem n'aka: le, eritaram
talent ise ọzọ n'urù. 21 Onye-nwe-ya
siri ya, I mere nke-ọma, ezi orù nke
kwesiri ka atukwasi gi obi: i kwesiri ka
atukwasi gi obi n'umu ihe ole-na-ole,
m'gēme gi onye-isi ọtutu ihe: ba n'ọṅù
nke onye-nwe-gi. 22 Onye nara talent
abua ahu we biakute kwa ya, si, Onye-
nwe-ayi, i rara talent abua nyem n'aka:
le, eritaram talent abua ọzọ n'urù.
23 Onye-nwe-ya siri ya, I mere nke-
ọma, ezi orù nke kwesiri ka atukwasi gi
obi; i kwesiri ka atukwasi gi obi n'umu
ihe ole-na-ole, m'gēme gi onye-isi ọtutu
ihe: ba n'ọṅù nke onye-nwe-gi. 24 Onye
narari otù talent ahu we biakute kwa ya,
si, Onye-nwe-ayi, amaram i na i bu
madu aka ike, nēwe ihe ubi n'ebe i
nāghagh nkpuru, nāchikọputa kwa n'ebe
i nāfuchagh: 25 m'we tua egwu, we
je zobe talent nke gi n'ala: le, i nwere
nke gi. 26 Ma onye-nwe-ya zara, si ya,
Ajọ orù nke di ume-ngwu, i matara na
anamewe ihe ubi n'ebe m'nāghagh
nkpuru, nāchikọputa kwa n'ebe
m'nāfuchagh; 27 ya mere, ọ di gi nkpà
iwere egom tiye n'aka ndi nāḇanwe ego,
mḇe m'biara mu onwem gānaghachi
kwa nkem, ya na uma. 28 Ya mere,
napunu ya talent ahu, were kwa ya nye
onye ahu nke nwere talent iri ahu.
29 N'ihi na onye ọ bula nke nwere ka
agēnye, ọ gēnwebiga kwa óké: ma site
n'aka onye nēnwegh, ọbuná ihe ọ nwere
ka agānapu ya. 30 Tupu-kwa-nu orù a
nābagh n'ihe n'ọchichiri nke èzí: n'ebe
ahù ka ikwa-ákwá na ita-ikekere-ezé ahu
gādi.
31 Ma mḇe ọ bula Nwa nke madu
gābia n'ebube-Ya, Ya na ndi-mọ-ozi
nile, mḇe ahu ka Ọ gānọkwasi n'oche-
eze nke ebube-Ya: 32 ma n'iru Ya ka
agēme ka mba nile zukọ: Ọ gēkewaputa
kwa ha, otù n'aru ibe-ya, dika onye nāzù
aturu nēkewaputa aturu n'umu-ewu:
33 Ọ gēdebe kwa aturu n'aka-nri-Ya,
ma umu-ewu n'aka-ekpe. 34 Mḇe ahu
Eze ahu gāsi ndi nọ n'aka-nri-Ya, Bianu,
ndi agọziri agọzi nke Nnam, ketanu ala-
eze edoziworo unu site na ntọ-ala nke
uwa: 35 n'ihi na agu gurum, unu we
nyem ihe M'gēri: akpiri kpọrọm nku,
unu we kuru miri nyem: abum ọbìa, unu
we kpọbatam; 36 aḇaram ọtọ, unu we
ḇokwasim ákwà: aru adighm ike, unu
we letam: anọm n'ulo-nkpọrọ, unu we
biakutem. 37 Mḇe ahu ndi ezi omume
ahu gāza Ya, si, Onye-nwe-ayi, òle mḇe
ayi huru Gi ka agu nāgu Gi, ayi we zùa
Gi? ma-ọbu ka akpiri nākpọ Gi nku, ayi
we kuru miri nye Gi? 38 Òle mḇe ayi
hu-kwa-ra Gi ka I bu ọbia, ayi we
kpọbata Gi? ma-ọbu ka I nāḇa ọtọ, ayi
we ḇokwasi Gi ákwà? 39 Òle mḇe ayi
hu-kwa-ra Gi ka aru nādigh ike, ma-ọbu
n'ulo-nkpọrọ, ayi we biakute Gi?
40 Eze ahu gāza kwa, si ha, N'ezie asim
unu, Ka ọ ra, bú otù unu si me ya nye
otù onye nime umu-nnam ndia, bú ndi
dikarisiri ntà, Mu ka unu mere ya nye.
41 Mḇe ahu Ọ gāsi kwa ndi nọ n'aka-
ekpe-Ya, Puanu n'irum, ndi anābu ọnu,
ga n'ọku ebigh-ebi ahu nke edoziworo
nye ekwensu na ndi-mọ-ozi-ya: 42 n'ihi
na agu gurum, ma unu enyeghm ihe
M'gēri: akpiri kpọrọm nku, ma unu
ekugh miri nyem: 43 abum ọbìa, ma
unu akpọbataghm; aḇaram ọtọ, ma unu
eḇokwasighm ákwà; aru adighm ike,
anọkwam n'ulo - nkpọrọ, ma unu
eletaghm. 44 Mḇe ahu ndi ahu gāza
kwa, si, Onye-nwe-ayi, òle mḇe ayi
huru Gi ka agu nāgu Gi, ma-ọbu ka
akpiri nākpọ Gi nku, ma-ọbu ka I bu
ọbìa, ma-ọbu ka I nāḇa ọtọ, ma-ọbu ka
aru nādigh Gi ike, ma-ọbu ka I nọ n'ulo-
nkpọrọ, ma ayi ejeregh Gi ozi? 45 Mḇe
ahu Ọ gāza ha, si, N'ezie asim unu, Ka
ọ ra, bú otù unu nēmegh ya nye otù
onye nime ndia dikarisiri ntà, Mu ka
unu nēmegh ya nye. 46 Ndia gāpu je

ba n'ahuhu-nmehie ebigh-ebi: ma ndi
ezi omume gābà na ndu ebigh-ebi.
26 1 O rue, mḅe Jisus kwubiri okwu
ndia nile, Ọ si ndi nēso uzọ-Ya,
2 Unu matara na mḅe ubọchi abua
gasiri ememe ngabiga nābia, arara kwa
Nwa nke madu nye ka akpọgide Ya
n'obe. 3 Mḅe ahu ndi-isi-nchu-aja na
ndi-okenye nke ndi-Ju zukọrọ n'obi
onye-isi-nchu-aja, onye anākpọ Kaiafas;
4 ha we ḅakọ izù ka ha we were aghughọ
jide Jisus, ḅue Ya. 5 Ma ha siri, Ọ
bugh n'ememe a, ka ùzù we għara iputa
n'etiti ndi-Ju.
6 Ma mḅe Jisus nọ na Betani, n'ulo
Saimon onye-ekpenta, 7 otù nwayi
biakutere Ya nke nēji ite alabaster, nke
manu-otite di oké ọnu-ahia nke-uku di
ya, ọ we wusa manu-otite ahu n'isi-Ya,
mḅe Ọ nọduru na nri. 8 Ma mḅe ndi
nēso uzọ-Ya huru ya, iwe were ha nke-
uku, ha si, Èji ila-n'iyi nka me gini?
9 N'ihi na apuru ire manu-otite a oké
ọnu-ahia, we nye ndi-oḅeye. 10 Ma
mḅe Jisus mara ya, Ọ si ha, Gini mere
unu nēsoḅu nwayi a? n'ihi na ọ luru ọlu
ọma n'arum. 11 N'ihi na unu nwere
ndi-oḅeye n'etiti unu mḅe nile; ma unu
enwegh Mu onwem mḅe nile. 12 N'ihi
na n'iwusi manu-otite a n'arum, ọ mere
ya ka ọ we doziem n'olili. 13 N'ezie
asim unu, Ebe ọ bula agēkwusa ozi ọma
nka n'uwa dum, agēkwuta kwa ihe nke
nwayi a mere, ka ọ buru ihe-ncheta-ya.
14 Mḅe ahu otù onye nime ndi-ozi iri
na abua ahu, onye anākpọ Judas
Iskariot, jekuru ndi-isi-nchu-aja, 15 si,
Gini ka unu nāchọ inyem, mu onwem
gārara kwa Ya nye n'aka-unu? Ha we
tù orú ego ọla-ọcha na iri nye ya.
16 Site na mḅe ahu ọ we chọ oghere
irara Ya nye.
17 Ma n'ubọchi mbu nke achicha
ekogh-eko ndi nēso uzọ-Ya biakutere
Jisus, si, Òle ebe I nāchọ ka ayi doziere
Gi ka I we rie oriri ngabiga? 18 Ọ we
si, Jenu n'obodo a jekuru onye di otú a,
si ya, Onye-ozizi si, Ogem di nso; Mu
na ndi nēso uzọm nēme ememe ngabiga
n'ulo-gi. 19 Ndi nēso uzọ-Ya we me
dika Jisus nyere ha iwu; ha we dozie
ememe ngabiga. 20 Ma mḅe o ruru
anyasi, Ya na ndikom iri na abua ahu
ndi nēso uzọ-Ya nọduru na nri;
21 mḅe ha nēri ihe, Ọ si, N'ezie asim
unu, na otù onye si n'etiti unu puta
gāraram nye. 22 Ọ we wuta ha ri nne,
ha nile n'otù n'otù we malite isi Ya, Ọ̀
bu mu, Onye-nwe-ayi? 23 Ma Ọ zara,
si, Onye nke Mu na ya sukọrọ aka
n'afere, onye ahu gāraram nye. 24 Nwa
nke madu nāla, dika edeworo ya
n'akwukwọ nsọ bayere Ya: ma ahuhu
gādiri nwoke ahu onye anēsite n'aka-ya
rara Nwa nke madu nye. Ọ buru na
amugh nwoke ahu ọ gādi ya nma.
25 Judas, onye nārara ya nye, we za, si,
Ọ̀ bu mu, Rabai? Ọ si ya, Gi onwe-gi
kwuru. 26 Mḅe ha nēri ihe, Jisus we
nara oḅe achicha, gọzie ya, nyawa
ya; Ọ we nye ndi nēso uzọ-Ya, si,
Naranu, rie; nka bu arum. 27 Ọ we
nara iko, kele kwa, we nye ha, si, Unu
nile ṅua nime ya; 28 n'ihi na nka bu
ọbaram nke ọḅuḅa-ndu, nke anāwusiri
ọtutu madu ka ewe ḅaghara nmehie.
29 Ma asim unu, M'gagh-aṅu ma-ọli
site n'uḅu a n'ihe a si n'osisi vine puta,
rue ubọchi ahu mḅe Mu na unu gāṅu
ya ọhu n'ala-eze Nnam.
30 Mḅe ha bùsiri abù, ha pua je ugwu
Olive.
31 Mḅe ahu Jisus si ha, Agēme ka unu
onwe-unu nile ma n'ọnyà n'arum abali
ta: n'ihi na edewo ya n'akwukwọ nsọ,
si, M'gētiḅu Onye-ọzùzù-aturu, agāḅasa
kwa aturu nke igwè aturu-ya. 32 Ma
mḅe emere ka M'si n'ọnwu bilie,
M'gēburu unu uzọ ga Galili. 33 Ma
Pita zara, si Ya, Ọ buru na agēme madu
nile ka ha ma n'ọnyà n'aru Gi, agagh-
eme ka mu onwem ma n'ọnyà mḅe ọ
bula. 34 Jisus si ya, N'ezie asim i, na
n'abali a, mḅe oke-ọkuku akākwagh
ákwá, i gāgọnarim uḅò atọ. 35 Pita si
Ya, O buru na ọ di nkpà ọbuná ka m'so
Gi nwua, agaghm-agọnari Gi ma-ọli.
Ọ bu kwa otú a ka ndi ahu nile ndi nēso
uzọ-Ya kwuru.
36 Mḅe ahu Jisus na ha biarue ogige
anākpọ Getsemane, Ọ we si ndi nēso
uzọ-Ya, Nọdunu n'ebe a, rue mḅe
M'gēje n'ebe ahu kpe ekpere. 37 Ọ we
kuru Pita na umu Zebedi abua tiyere
Onwe-ya, ọ we malite iwuta Ya n'obi,
obi malite-kwa-ra ilọ Ya miri. 38 Mḅe
ahu Ọ si ha, O nēwuta nkpuru-obim
nke-uku, rue ọnwu: nọgidenu n'ebe a,
som nēche nche. 39 Ọ we ga n'iru
nke-ntà, da kpuchie iru-Ya n'ala, we

kpe ekpere, si, Nnam, ọ buru na ọ
gēkwe me, ka iko a gabigam: ma ọ bugh
dika Mu onwem nāchọ, kama dika Gi
onwe-gi nāchọ. 40 Ọ we biakute ndi
nēso uzọ-Ya, Ọ hu ha ka ha nāraru ura,
Ọ we si Pita, Unu di otù a nēnwegh ike
isom che nche otù oge hour?
41 Nēchenu nche, nēkpe - kwa - nu
ekpere, ka unu we ghara ibà n'ọnwunwa:
mọ nke madu di ọku n'ezie, ma anu-aru
adigh ike. 42 Ọ we rapu ha je kwa ọzọ
nke uḅò abua, kpe ekpere, si, Nnam, ọ
buru na nka apugh igabiga, ma ọ buru
na añughm ya, ka eme ihe I nāchọ.
43 Ọ we bia kwa ọzọ, hu ha ka ha nāraru
ura, n'ihi na anya-ha di arọ́. 44 Ọ we
rapu ha ọzọ, je, kpe ekpere nke uḅò atọ,
nēkwu otù okwu ahu ọzọ. 45 Mḅe ahu
Ọ biakute ndi nēso uzọ-Ya, si ha,
Nārarunu ura site n'uḅu a, nēzu-kwa-
nu ike: le, oge hour nkem di nso,
anārara Nwa nke madu nye n'aka ndi-
nmehie. 46 Bilienu, ka ayi je: le, onye
nāraram nye nọ nso.

47 Mḅe Ọ kpu okwu n'ọnu, le, Judas,
otù onye n'etiti ndi-ozi iri na abua ahu,
we bia, ya na okè igwè madu ndi chiri
mma-agha na osisi, site n'ebe ndi-isi-
nchu-aja na ndi-okenye nke ndi-Ju nọ.
48 Ma onye nārara Ya nye nyere ha ihe-
iriba-ama, si, Onye ọ bula m gēsutu ọnu,
Onye ahu bu Ya: jidenu Ya. 49 Ngwa
ngwa ọ biakutere Jisus, si, Ekele, Rabai;
ọ we sutu Ya ọnu nke-uku. 50 Jisus
we si ya, Enyin, me ihe i biara ime. Mḅe
ahu ha biakutere Ya, we tukwasi Jisus
aka, jide Ya. 51 Ma le, otù onye nime
ndi ha na Jisus nọ setiri aka-ya, miputa
mma-agha-ya, ḅu orù onye-isi-nchu-aja
mma, bipu nti-ya. 52 Mḅe ahu Jisus
si ya, Mighachi mma-agha-gi n'ọnọdu-
ya: n'ihi na madu nile ndi were mma-
agha gāla n'iyì site na mma-agha.
53 Ma-ọbu i nēchè na apughm iriọ
Nnam, O gēzite-kwa-ram ọbunà uḅu a
kari legion iri na abua nime ndi-mọ-ozi?
54 Ihe edeworo n'akwukwọ nsọ gēsi kwa
aña mezu, na ọ ghagh ime otù a?
55 N'oge hour ahu Jisus siri igwè madu
ahu, Unu putara chiri mma-agha na
osisi ijidem, dika imegide onye nāpunara
madu ihe? Kwa-ubọchi M'nọduru
n'ulo uku Chineke nēzi ihe, ma unu
ejideghm. 56 Ma emewo ihe a dum,
ka ihe nile ndi-amuma dere n'akwukwọ
we mezu. Mḅe ahu ndi nile nēso uzọ-
Ya rapuru Ya, ḅalaga.

57 Ma ndi jidere Jisus si n'ebe ahu
duru Ya je rue ulo Kaiafas onye-isi-
nchu-aja, ebe ndi-ode-akwukwọ na ndi-
okenye zukọrọ. 58 Ma Pita soro Ya
n'ebe di anya, rue obi onye-isi-nchu-
aja, ọ we ba nime, nọdu n'etiti ndi nēje
ozi, ka ọ hu ọgwugwu-ya. 59 Ma ndi-
isi-nchu-aja na nnọkọ-ikpé dum nāchọ
àmà ugha imegide Jisus, ka ha we me ka
Ọ nwua; 60 ma ha achọtagh, ọ bu ezie
na ọtutu ndi-àmà ugha biara. Ma
emesia abua biara, 61 si, Nwoke a siri,
Apurum ikwatu ulo nsọ a nke Chineke,
wu kwa ya n'ubọchi atọ. 62 Onye-isi-
nchu-aja we bilie, si Ya, I zagh ihe ọ
bula? gini bu àmà madu ndia nāḅagide
Gi? 63 Ma Jisus kpuchiri ọnu. Onye-
isi-nchu-aja we si Ya, Ewerem Chineke
di ndu ḅa Gi iyí, ka I gwa ayi ma Gi
onwe-gi bu Kraist ahu, Ọkpara Chineke.
64 Jisus si ya, Gi onwe-gi kwuru: otù
ọ di, asim unu, Site n'uḅu a unu gāhu
Nwa nke madu ka Ọ nānọdu n'aka-nri
nke ike, nābia kwa n'elu igwe-oji nile
nke elu-igwe. 65 Mḅe ahu onye-isi-
nchu-aja dọwara uwe-ya nile, si, O
kwuluru Chineke: ọ̀ bu nkpà ndi-àmà
gini nākpa ayi ọzọ? le, uḅu a ka unu nuru
nkwulu ahu: 66 gini bu uche-unu? Ha
we za, si, Ọ kwesiri inwu ọnwu. 67 Mḅe
ahu ha busara Ya ọnu-miri n'iru, ti kwa
Ya aka: ufọdu we pia Ya ihe, 68 si,
Buru ayi amuma, Kraist: ònye bu onye
ahu nke tiri Gi aka?

69 Ma Pita nọduru n'èzí n'obi: otù
nwa-aḅọghọ we biakute ya, si, Gi onwe-
gi na Jisus Onye Galili nọ-kwa-ra.
70 Ma ọ gọrọ n'iru ha nile, si,
Amataghm ihe i nēkwu. 71 Ma mḅe
ọ puru je n'uzọ-nbata, nwa-aḅọghọ ọzọ
huru ya, ọ si ndi nọ n'ebe ahu, Nwoke
a na Jisus Onye Nazaret nọ-kwa-ra.
72 Ọ were iñu-iyi gọ kwa ọzọ, si,
Amataghm Nwoke a. 73 Ma mḅe nwa
oge gasiri ndi guzoro nso biakutere Pita,
si ya, N'ezie gi onwe-gi bu kwa otù onye
nime ha; n'ihi na okwu-ọnu-gi nēweputa
gi n'ihè. 74 Mḅe ahu ọ malitere idu
ikwù na iñu iyi, si, Amataghm Nwoke a.
Ngwa ngwa oke-ọkuku we kwa àkwà.
75 Pita we cheta okwu Jisus kwururi, si,
Mḅe oke-ọkuku akākwagh, i gāgọnarim
uḅò atọ. Ọ we pua, kwa àkwà nke-uku.

27 1 Ma mḅe o ruru ututu, ndi-isi-
nchu-aja na ndi-okenye nile nke
ndi-Ju ḅara ìzù megide Jisus ime ka Ọ
nwua: 2 ha we ke Ya aḅu, dupu Ya,
rara Ya nye n'aka Pailat onye-isi.
3 Mḅe ahu Judas, onye rara Ya nye,
mḅe ọ huru na amara Ya ikpé, ọ kwa uta,
chighachi orù ego ọla-ọcha na iri ahu
nye ndi-isi-nchu-aja na ndi-okenye,
4 si, Emehierem n'irara ọbara Onye ikpé
nāmagh nye. Ma ha siri, Òle nke diri
ayi nime ya? gi onwe-gi le nke ahu.
5 Ọ we tubà ego ọla-ọcha ahu nile n'ulo
nsọ, wezuga onwe-ya; ọ we je, kwuḅu
onwe-ya. 6 Ndi-isi-nchu-aja we nara
ego ọla-ọcha nile, si, O zigh ezi n'iwu
itubà ha n'ebe anēdebe ihe enyere
Chineke, ebe ọ bu ọnu-ahia ọbara. 7 Ha
we ḅa ìzù, chiri ha zuta ubi ọkpu-ite, ili
ndi-ọbia. 8 N'ihi nka ka akpọrọ ubi
ahu, Ubi ọbara, rue ta. 9 Mḅe ahu
okwu ekwuru site n'ọnu Jeremaia onye-
amuma mezuru, si, Ha we chiri orù ego
ọla-ọcha na iri ahu, bù ọnu-ahia nke
Onye aruru ọnu-ahia-Ya, Onye ufọdu
site na umu Israel ruru ọnu-ahia-Ya;
10 ha we nye ha iji zuru ubi ọkpu-ite,
dika Onye-nwe-ayi nyerem iwu.
11 Ma Jisus guzoro n'iru onye-isi:
onye-isi ahu we jua Ya, si, Gì onwe-gi
bu Eze ndi-Ju? Jisus we si ya, Gi onwe-
gi kwuru. 12 Ma mḅe ndi-isi-nchu-aja
na ndi-okenye nēbo Ya ebubo, Ọ zagh
ihe ọ bula. 13 Mḅe ahu Pailat si Ya, Ì
nugh ka ọtutu ihe ha nāḅa àmà megide
Gi ra? 14 Ma Ọ zagh ya, ọbunà rue
otù okwu: ya mere na o juru onye-isi
ahu anya nke-uku. 15 Ma n'ememe
onye-isi nārapuru ọra ndi-Ju otù onye-
nkpọrọ, onye ha nāchọ. 16 Ma mḅe
ahu ha nwere onye-nkpọrọ onye ọra
madu mara, anākpọ Barabas. 17 Ya
mere, mḅe ha zukọrọ, Pailat si ha, Onye
ka unu nāchọ ka m'rapuru unu?
Barabas, ma-ọbu Jisus Onye anākpọ
Kraist? 18 N'ihi na ọ matara na ha
rara Ya-ri nye n'ihi ekworo. 19 Mḅe ọ
nọkwasiri n'oche - ikpé, nwunye - ya
zigara ya, si, Aka-gi adila n'okwu
Onye ezi omume ahu: n'ihi na
ahujurum ọtutu ihe anya na nrọ ta n'ihi
Ya. 20 Ma ndi-isi-nchu-aja na ndi-
okenye rafuru ìgwè madu nile ka ha riọ
ya Barabas, ma la Jisus n'iyi. 21 Ma
onye-isi ahu zara, si ha, Onye nime
madu abua ahu ka unu nāchọ ka
m'rapuru unu? Ha we si, Barabas.
22 Pailat si ha, Ọ bu gini ka m'gēme
kwa Jisus Onye anākpọ Kraist? Ha
nile si, Ka akpọgide Ya n'obe. 23 Ọ
we si, É-è, n'ihi na Ọ mere ihe ọjọ gini?
Ma ha tibigara nkpu òkè, si, Ka akpọgide
Ya n'obe. 24 Ma mḅe Pailat huru na
okwu-ya abagh n'ihe ọ bula, kama na
ùzù nāputa, ọ were miri, kwọ aka-ya
abua n'iru ìgwè madu ahu, si, Ikpé
ọbara Onye ezi omume a amaghm: unu
onwe-unu le nke ahu. 25 Ndi-Ju nile
we za, si, Ọbara-Ya di ayi n'isi, di kwa
n'isi umu-ayi. 26 Mḅe ahu ọ rapuru ha
Barabas: ma ọ rara Jisus nye, mḅe ọ
piasiri Ya ihe, ka ewe kpọgide Ya n'obe.
27 Mḅe ahu ndi-agha nke onye-isi
kuru Jisus tiyere onwe-ha ba na
Pritoriọm, ha we me ka òtù-ha dum
zukọ n'ebe Ọ nọ. 28 Ha we yipu uwe-
Ya, yikwasi Ya uwe uhie. 29 Mḅe ha
kpasiri okpu-eze nke eji ogwu me, ha
were ya kpube Ya n'isi, nye kwa Ya ami
n'aka-nri-Ya; ha we ḅue ikperè n'iru
Ya, me Ya ihe-ọchi, si, Ekele, Eze ndi-
Ju! 30 Ha busa-kwa-ra Ya ọnu-miri,
were kwa ami ahu nēti Ya n'isi. 31 Mḅe
ha mesiri Ya ihe-ọchi, ha we yipu Ya
uwe ahu, yikwasi Ya uwe-Ya nile,
dupuga Ya ikpọgide Ya n'obe.
32 Ma mḅe ha nāputa, ha huru otù
nwoke onye Sairini, aha-ya bu Saimon:
onye ahu ka ha jidere ka o so ha, ka ọ we
būru obe-Ya. 33 Mḅe ha biara n'ebe
anākpọ Gọlgọta, nke bu, Ebe okpokoro-
isi, 34 ha we nye Ya manya-vine nke
agwara òlùlù ka Ọ ṅua: ma mḅe Ọ
deturu ya ire, Ọ chọgh ka Ọ ṅua.
35 Mḅe ha kpọgidesiri Ya n'obe, ha
kère uwe-Ya n'etiti ha, nēfe nzà: 36 ha
we nọdu nēche Ya n'ebe ahu. 37 Ha
debe-kwa-ra n'elu isi-Ya ihe eboro Ya
nke edeworo n'akwukwọ, si, ONYE A BU
JISUS EZE NDI-JU 38 Mḅe ahu
akpọgidere ndikom abua tiyere Ya, bù
ndi nāpunara madu ihe, otù onye n'aka-
nri-Ya, na otù onye n'aka-ekpe. 39 Ndi
nāgabiga nēkwulu kwa Ya, nēfufe isi-ha,
40 nāsi kwa, Gi Onye nākwatu ulo nsọ
ayi, Onye nēwu kwa ya n'ubọchi atọ,
zọputa Onwe-gi: ọ buru na I bu
Ọkpara Chineke, si n'elu obe ridata.
41 Otù ahu ka ndi - isi - nchu - aja
nēkwu kwa, ebe ha na ndi-ode-

akwukwọ na ndi-okenye nēme Ya ihe-
ọchi, si, 42 Ọ zọputara ndi ọzọ; Ọ
pugh izọputa Onwe-ya. Ọ bu Eze
Israel; ka O si n'elu obe ridata uḅu a,
ayi gēkwe kwa na Ya. 43 Ọ nātukwasi
obi-Ya na Chineke; ka Ọ dọputa Ya uḅu
a, ọ buru na Ọ nāchọ Ya: n'ihi na Ọ
siri, Abum Ọkpara Chineke. 44 Ndi
ahu nāpunara madu ihe, ndi akpọgidere
Ya na ha n'obe, nāta kwa Ya uta otù aka
ahu.

45 Ma site n'oge hour nke-isi ọchichiri
ḅara n'ala ahu nile rue oge hour nke-
iteghete. 46 Ma dika oge hour nke-
iteghete Jisus were okė olu tie nkpu, si,
Eli, Eli, lama sabaktani? nke bu,
Chinekem, Chinekem, ọ bu n'ihi gini ka
I rapuru nàni Mu? 47 Ufọdu n'etiti ndi
guzoro n'ebe ahu, mḅe ha nuru ya, ha
we si, Elaija ka Nwoke a nākpọ.
48 Ngwa ngwa otù onye nime ha we ḅa
ọsọ, were sponge, ḅaju ya na manya-
vine ḅara uka, tukwasi ya n'ami, nye
Ya ka Ọ ṅua. 49 Ndi fọduru we si,
Rapu; ka ayi hu ma Elaija nābia izọputa
Ya. 50 Ma Jisus were okė olu ti nkpu
ọzọ, we ra mọ-Ya nye Chineke. 51 Ma
le, àkwà-nḅochi nke ulo nsọ Chineke
ḅawara iberibe abua site n'elu rue ala;
ala ma-kwa-ra jijiji; okė nkume ḅawa-
kwa-ra; 52 ili meghe-kwa-ra; ewe me
ka aru ọtutu ndi di nsọ ndi raruri ura si
n'ọnwu bilie; 53 ha we si n'ebe anēli
ozu puta mḅe nbilite-n'ọnwu-Ya gasiri,
we ba n'obodo nsọ, were onwe-ha gosi
ọtutu madu. 54 Ma ọchi-agha nāchi
ọgu ndi-agha ise, na ndi ha na ya nọ
nēche Jisus, mḅe ha huru ala-ọma-jijiji
ahu, na ihe nile emere, ha tua egwu ri
nne, si, N'ezie Nwoke a bu Ọkpara
Chineke. 55 Ọtutu ndinyom nọ kwa
n'ebe ahu ndi nọ n'ebe di anya nēkiri,
ndi si na Galili soro Jisus, nējere Ya ozi:
56 n'etiti ha ka Meri Magdalini, na
Meri nne Jemes na Joses, na nne umu
Zebedi, nọ.

57 Ma mḅe o ruru anyasi, otù
ọgaranya, aha-ya bu Josef, onye ya onwe-
ya bu kwa onye nēso uzọ Jisus, si
n'Arimatia bia: 58 nwoke a jekuru
Pailat, riọ aru Jisus. Mḅe ahu Pailat
nyere iwu ka ewere ya nye n'aka-ya.
59 Josef we būru aru ahu, ke ya n'ezi
àkwà ọcha nēnwu enwu, 60 tọḅọ ya
n'ili ọhu nke aka ya, nke o gwuwarari
n'okė nkume: ọ we kpọre otù nkume
uku kwachie ọnu-uzọ ili ahu, we la.
61 Ma Meri Magdalini na Meri ọzọ nọ
n'ebe ahu, nānọdu na ncherita-iru ili
ahu.

62 Ma n'echi-ya, nke bu ubọchi so
ubọchi Nkwadebe, ndi-isi-nchu-aja na
ndi-Farisi zukọrọ jekuru Pailat, 63 si,
Onye-nwe-ayi, ayi chetara na Onye-
nduhie ahu siri, mḅe Ọ nọ na ndu, Mḅe
ubọchi atọ gasiri M'gēsi n'ọnwu bilie.
64 Ya mere, nye iwu ka emechie ili ahu
si-ike rue ubọchi nke-atọ, ka ndi nēso
uzọ-Ya ghara ibia zuru Ya la ma elegh
anya, we si ndi-Ju, Emere ka O si na
ndi nwuru anwu bilie: njehie ikpe-azu a
gājọ kwa njọ kari nke-mbu. 65 Pailat
siri ha, Unu nwere òtù ndi-nche: labanu,
mechienu ya si-ike, dika unu matara.
66 Ha we ga, mechie ili ahu si-ike, n'ika
akàrà na nkume ahu, ha na òtù ndi-nche
ahu yikọrọ.

28 1 Ma mḅe ubọchi-izu-ike nāgwu,
mḅe chi ubọchi mbu n'izù ubọchi
asa nābọ, Meri Magdalini na Meri ọzọ
biara ile ili ahu. 2 Ma le, ala-ọma-jijiji
uku dara; n'ihi na mọ-ozi nke Onye-
nwe-ayi si n'elu-igwe ridata, bia rue,
kpọrepu nkume ahu, we nọkwasi ya.
3 Oyiyi-ya di ka àmùmà, uwe-ya nācha
kwa ucha dika snow: 4 site n'egwu ya
ndi-nche mara jijiji, bia di ka ndi nwuru
anwu. 5 Ma mọ-ozi ahu zara, si
ndinyom ahu, Unu onwe-unu atula
egwu: n'ihi na amatawom na unu nāchọ
Jisus, Onye akpọgideworo n'obe. 6 Ọ
nọgh n'ebe a; n'ihi na emere ka O si
n'ọnwu bilie, dika O kwuru. Bianu, le
ebe Ọ tọḅọrọ. 7 Ga-kwa-nu ọsọsọ, si
ndi nēso uzọ-Ya, Emere ka O si na
ndi nwuru anwu bilie; ma le, O buru
unu uzọ ga Galili; n'ebe ahu ka unu
gāhu Ya: le, agwawom unu. 8 Ha we
were egwu na okė ọṅù la ọsọsọ site n'ili
ahu, ḅa kwa ọsọ ikọrọ ndi nēso uzọ-Ya
akukọ a. 9 Ma le, Jisus zutere ha,
si, Ṅurianu ọṅù. Ha we bia jide ukwu-
Ya abua, kpọ isi ala nye Ya. 10 Mḅe
ahu Jisus si ha, Unu atula egwu: jenu
kọrọ umu-nnam ka ha je Galili, n'ebe
ahu ka ha gāhukwam.

11 Ma mḅe ha nāga, le, ufọdu nime
òtù ndi-nche batara n'obodo ahu, kọrọ
ndi-isi-nchu-aja ihe nile mere. 12 Mḅe
ha na ndi-okenye zukọrọ, ḅa kwa izù,

ha we nye ndi-agha ahu ego riri nne,
13 si, Sinu, Ndi nēso uzọ-Ya biara
n'abali, zuru Ya n'ori mḅe ayi nāraru
ura. 14 Ọ buru kwa na nka ruru nti
onye-isi, ayi onwe-ayi gārafu ya, me
ka unu ghara ichebụ onwe-unu. 15 Ha
we nara ego ahu, me dika eziri ha:
ewe ḅasa okwu a n'etiti ndi-Ju, rue ta.
16 Ma ndikom iri na otù ahu ndi nēso
uzọ-Ya gara Galili, rue ugwu ebe Jisus
gwara ha. 17 Mḅe ha huru Ya, ha we
kpọ isi ala nye Ya: ma ufọdu nwere obi
abua. 18 Jisus we biakute ha, gwa ha
okwu, si, Ewerewo ike nile di n'elu-igwe
na n'elu uwa nyem. 19 Ya mere, ganu,
me mba nile ka ha buru ndi nēso uzọm,
nēme ha baptism bá n'aha nke Nna,
na nke Ọkpara, na nke Mọ Nsọ: 20 nēzí
ha ka ha debe ihe nile, ka ha ra, bú
nke M'nyere unu n'iwu: ma le, Mu
onwem nọyere unu ubọchi nile, rue
ọgwugwu oge a.

OZI ỌMA DIKA MAK

DERE YA N'AKWUKWỌ

1 1 Nmalite ozi ọma Jisus Kraist,
Ọkpara Chineke.
2 Dika edeworo ya n'akwukwọ Aisaia
onye-amuma, si,
Le, Mu onwem nēzipu onye-ozim ka
ọ ga n'iru gi,
Onye gēmezi uzọ-gi;
3 Olu otù onye nēti nkpu n'ọhia, si,
Dozienu uzọ Onye-nwe-ayi,
Me okporo-uzọ-Ya ka ha guzozie;
4 Jọn putara ihe, onye nēme baptism
n'ọhia, nēkwusa kwa baptism nchèghari
inwe nḅaghara nmehie. 5 Ala Judia nile
na ndi Jerusalem nile nāpukuru ya; ọ
nēme kwa ha baptism n'osimiri Jọdan,
ha nēkwuputa nmehie nile ha. 6 Jọn
nēyi aji camel, nēke kwa akpukpọ-ọkiké
n'úkwū-ya, nēri kwa igurube na manu-
anu nke ọhia. 7 O nēkwusa kwa, si,
Onye kam ike nābia n'azum, Onye
m'nērugh iruru ala itọpu eriri akpukpọ-
ukwu-Ya abua. 8 Mu onwem jiri miri
me unu baptism; ma Onye ahu gēji Mọ
Nsọ me unu baptism.
9 O rue na mḅe ahu, Jisus siri na
Nazaret nke Galili bia, Jọn we me Ya
baptism nime Jọdan. 10 Ngwa ngwa
mḅe O si na miri nārigo, Ọ huru elu-
igwe ka ha nādọwa, Ọ hu-kwa-ra Mọ
Nsọ dika nduru ka Ọ nēfedakwasi Ya:
11 olu we si n'elu-igwe ahu da, si, Gi
onwe-gi bu Ọkparam M'huru n'anya,
ihe-Gi dim ezi nma.
12 Ngwa ngwa Mọ Nsọ we chua Ya
ba n'ọhia. 13 Ọ we nọ n'ọhia ọgu
ubọchi abua, Setan nānwa Ya; Ya na
anu ọhia nile nọ kwa; ndi-mọ-ozi nēje-
kwa-ra Ya ozi.
14 Ma mḅe arasiri Jọn nye, Jisus
biara na Galili, nēkwusa ozi ọma
Chineke, 15 si, Oge ezuwo, ala-eze
Chineke di kwa nso: chègharianu, kwe-
kwa-nu n'ozi ọma.
16 Mḅe Ọ nāga n'usọ oké osimiri
Galili, Ọ we hu Saimon na Andru nwa-
nne Saimon ka ha nāwuye úḅú n'oké
osimiri: n'ihi na ha bu ndi-ọkù.
17 Jisus we si ha, Bianu som n'azu,
M'gēme kwa ka unu buru ndi-ọkù
nākuta madu. 18 Ngwa ngwa ha we
rapu ihe nile ha ji eḅu azû, so Ya.
19 Mḅe Ọ gara n'iru nke-ntà, Ọ we hu
Jemes nwa Zebedi, na Jọn nwa-nne-ya,
ndi nọ kwa n'uḅọ, nēkezi ihe ha ji eḅu
azû. 20 Ngwa ngwa Ọ we kpọ ha: ha
we rapu nna-ha Zebedi n'uḅọ, ya na
ndi-ọlu egoro ego, ha je so Ya n'azu.
21 Ha we ga ba na Kapanaum; ngwa
ngwa Ọ we ba n'ulo-nzukọ-ha n'ubọchi-
izu-ike we nēzí ihe. 22 Ibobo ozizí-Ya
we nwua ha n'aru: n'ihi na O nēzí ha
ihe dika Ọ nwere ike, ọ bugh kwa dika
ndi - ode - akwukwọ. 23 Ngwa ngwa
nwoke nke di n'aka mọ nādigh ọcha we
nọ n'ulo-nzukọ-ha; ọ we tisie nkpu ike,
24 si, Gini ka ayi na Gi nwekọrọ, Jisus
Onye Nazaret? I biara ila ayi n'iyi?
Amataram I Onye I bu, Onye Nsọ ahu
nke Chineke. 25 Jisus we bara ya nba,
si, Kpuchie ọnu-gi, si kwa nime ya puta.

26 Mọ ahu nādigh ọcha we se ya, were
kwa oké olu kpọ nkpu, we si nime ya
puta. 27 Ibobo we nwua ha nile n'aru,
nke mere ka ha jurita onwe-ha, si, Gini
bu nka? ozizi ọhu! ọ bu n'ike ka Ọ nēnye
ọbuná ndi-mọ nādigh ọcha iwu, ha nāña
kwa Ya nti. 28 Ngwa ngwa ewe kọsa
akukọ-Ya ebe nile n'ala dum di Galili
buruburu.

29 Ngwa ngwa, mḅe ha putasiri n'ulo-
nzukọ ahu, ha we ba n'ulo Saimon na
Andru, ha na Jemes na Jọn. 30 Ma nne
nwunye Saimon nēdina n'aru-ọku; ngwa
ngwa ha we gwa Ya okwu bayere nwayi
ahu: 31 Ọ we jekuru ya, jide ya n'aka,
palie ya; aru-ọku ahu we rapu ya, ọ
nējere ha ozi.

32 Ma mḅe o ruru anyasi, mḅe
anyanwu dara, ha nēkutara Ya ndi aru
nādigh nma, na ndi mọ ọjọ ji.
33 Obodo ahu dum we zukọ n'ọnu-uzọ.
34 Ọ we me ka aru ọtutu madu di ike,
bú ndi aru nādigh nma n'ọria di iche
iche, Ọ chupu kwa ọtutu ndi-mọ ọjọ; Ọ
kwegh kwa ndi-mọ ọjọ kwue okwu, n'ihi
na ha matara Ya.

35 Ọ we bilie n'isi-ututu, n'ezi abali,
pua, je n'ebe bu ọhia, nọ nēkpe ekpere
n'ebe ahu. 36 Saimon na ndi ya na ha
nọ we ḅaso Ya; 37 ha we chọta Ya, si
Ya, Madu nile nāchọ Gi. 38 Ọ we si
ha, Ka ayi ga ebe ọzọ n'obodo nile so
nka, ka M'kwusa kwa n'ebe ahu; n'ihi na
ọ bu ime nka ka M'putara. 39 Ọ we ba
n'ulo-nzukọ nile ha gazue na Galili dum,
nēkwusa ozi ọma nāchupu kwa ndi-mọ
ọjọ.

40 Onye-ekpenta we biakute Ya, nāriọ
Ya, nēḅu-kwa-ra Ya ikperè, nāsi kwa Ya,
Ọ buru na I nāchọ, I puru ime ka m'di
ọcha. 41 Ọ we nwe ọmiko, setipu aka-
Ya, metu ya, si ya, Anamachọ; ka eme
ka i di ọcha. 42 Ngwa ngwa ekpenta
ahu we rapu ya, eme kwa ka ọ di ọcha.
43 Ọ we dọ ya aka na nti nke-uku, we
chupu ya ngwa ngwa, 44 si ya, Lezi
anya ka i ghara igwa onye ọ bula okwu ọ
bula: ma laba, were onwe-gi gosi onye-
nchu-aja, che kwa n'iru Chineke ihe
bayere ime gi ka i di ọcha nke Moses
nyere n'iwu, ka ọ buru ha àmà. 45 Ma
ọ puru, malite ikwusazu ya, na ifesa
okwu ahu, nke mere na Ọ nwegh ike ọzọ
ibà nime obodo n'iru ọra, kama Ọ nọ
n'azu obodo n'ebe bu ọhia: ha we si
n'ebe nile nābiakute Ya.

2 1 Mḅe Ọ batara ọzọ na Kapanaum
mḅe ubọchi ufọdu gasiri, ewe nu na
Ọ nọ nime ulo. 2 Otutu madu we zukọ,
nke mere na uzọ adigh ọzọ, ė-ė, ọbuná
n'ọnu-uzọ: Ọ nāgwa kwa ha okwu
Chineke. 3 Ha we bia, kutara Ya otù
onye akuku-aru-ya nwuru anwu, nke
madu anọ nēbu. 4 Mḅe ha apugh ikuru
ya biakute Ya n'ihi igwè madu, ha we
kpupu elu ulo ebe Ọ nọ: mḅe ha
gwupusiri ya, ha we buda ute nke onye
akuku-aru-ya nwuru anwu nēdina.
5 Mḅe Jisus huru okwukwe-ha Ọ si
onye ahu akuku-aru-ya nwuru anwu,
Nwa, anāḅaghara gi nmehie-gi nile.
6 Ma ufọdu n'etiti ndi-ode-akwukwọ
nānọdu ala n'ebe ahu, nātule kwa okwu
n'obi-ha, 7 si, Gini mere Nwoke a
nēkwu okwu otù a? O nēkwulu
Chineke: ònye puru iḅaghara nmehie,
ma-ọbugh otù Onye, bù Chineke?
8 Ngwa ngwa ebe Jisus mazuru nime
mọ-Ya na ha nātule okwu nime onwe-ha
otú a, Ọ si ha, Gini mere unu nātule ihe
ndia n'obi-unu? 9 Òle nke ka nfe, isi
onye akuku-aru-ya nwuru anwu,
Anāḅaghara gi nmehie-gi nile; ma-ọbu
isi, Bilie, chiri ute-gi, jeghari kwa?
10 Ma ka unu we mata na Nwa nke
madu nwere ike n'elu uwa iḅaghara
nmehie, (Ọ si onye ahu akuku-aru-ya
nwuru anwu), 11 M'si gi, Bilie, chiri
ute-gi, la n'ulo-gi. 12 Ọ we bilie, chiri
ute-ya ngwa ngwa, pua n'iru ha nile;
nke mere ka ibobo nwua ha nile n'aru,
ha we to Chineke, si, Ọ digh mḅe ọ bula
ayi huru ya otù a.

13 Ọ we pua ọzọ ga n'usọ okė osimiri;
igwè madu ahu nile we nābiakute Ya, O
nēzi kwa ha ihe. 14 Mḅe Ọ nāga, Ọ hu
Livai nwa Alfiọs, ka ọ nọduru n'ulo-
ùtú, Ọ si ya, Som. Ọ we bilie, so Ya.
15 O rue, na Ọ nọduru na nri n'ulo-ya,
ọtutu ndi ọna-utu na ndi-nmehie so-
kwa-ra Jisus na ndi nēso uzọ-Ya nọdu
na nri: n'ihi na ha di ọtutu, ha nēso kwa
Ya. 16 Mḅe ndi-ode-akwukwọ di
n'etiti ndi-Farisi huru na O nēso ndi-
nmehie na ndi-ọna-utu ahu eri ihe, ha
we si ndi nēso uzọ-Ya, Gini mere O
nēso ndi-ọna-utu na ndi-nmehie ahu
eri ihe? 17 Mḅe Jisus nuru ya, Ọ si ha,
Nkpà dibia akpagh ndi di ike, kama ọ

nākpa ndi aru nādigh nma: abiaghm
ikpọ ndi ezi omume, kama ọ bu ndi-
nmehie.
18 Ndi nēso uzọ Jọn na ndi-Farisi
nēbu kwa ọnu: ha we bia, si Ya, N'ihi
gini ka ndi nēso uzọ Jọn na ndi nēso uzọ
ndi-Farisi nēbu ọnu, ma ndi nēso uzọ-
Gi adigh-ebu ọnu? 19 Jisus we si ha,
Umu-ndikom nke ulo anālu nwunye
ọhu, ọ gābu na ha puru ibū ọnu mḅe ha
na Onye nālu nwunye ọhu nānọ? ka oge
ra ha na Onye nālu nwunye ọhu nānọ ha
apugh ibū ọnu. 20 Ma ubọchi gābia,
mḅe agānapu ha Onye nālu nwunye ọhu,
mḅe ahu ka ha gēbu kwa ọnu n'ubọchi
ahu. 21 Ọ digh onye ọ bula nēwere
iberibe ákwà ọḅuḅa ọhu dukọta n'uwe
ochie: eme otù a, nke kwesiri imechi ya
nādọkapu ihe n'aru-ya, nke-ọhu
nādọkapu n'aru nke-ochie, ndọka
jọkariri njọ aputa. 22 Ọ digh kwa
onye ọ bula nāḅaye manya-vine ọhu na
karama-akpukpọ ochie: eme otù a,
manya-vine gāḅawa karama-akpukpọ
ahu, manya-vine na karama-akpukpọ
ala kwa n'iyì: ma anāḅaye manya-vine
ọhu na karama-akpukpọ ọhu.
23 O rue, na Ọ nāga n'etiti ubi ọka
n'ubọchi-izu-ike; ndi nēso uzọ-Ya we
malite ighọ oko ọka mḅe ha nāga.
24 Ndi-Farisi we si Ya, Le, gini mere
ha nēme n'ubọchi-izu-ike ihe nēzigh ezi
n'iwu? 25 Ọ we si ha, Ọ digh mḅe ọ
bula unu guru ihe Devid mere, mḅe ọ
nọ na nkpà, mḅe agu gu-kwa-ra ya, ya
onwe-ya, na ndi soro ya? 26 Otù ọ
batara n'ulo Chineke mḅe Abaiata bu
onye-isi-nchu-aja, rie oḅe achicha
anēche n'iru Chineke, nke nēzigh ezi
n'iwu ka erie, kama ọ bu náni ndi-nchu-
aja ka o ziri ezi, ọ we nye kwa ndi ya na
ha yikọ? 27 Ọ we si ha, Emere ubọchi-
izu-ike n'ihi madu, emegh madu n'ihi
ubọchi-izu-ike: 28 ya mere Nwa nke
madu ji buru kwa Onye-nwe ubọchi-
izu-ike.
3 1 Ọ bà-kwa-ra ọzọ n'ulo-nzukọ-ha;
otù nwoke nọ kwa n'ebe ahu nke
aka-ya kpọnwuru akpọnwu. 2 Ha we
nēche Ya, ma Ọ gēme ka aru-ya di ike
n'ubọchi-izu-ike; ka ha we bo Ya ebubo.
3 Ọ we si nwoke ahu aka-ya kpọnwuru
akpọnwu, Bilie, puta n'etiti. 4 Ọ we si
ha, Ọ ziri ezi n'iwu ime ezi ihe, ma-ọbu
ime ihe ọjọ, n'ubọchi-izu-ike? ìzọputa
ndu, ma-ọbu iḅu eḅu? Ma ha kpuchiri
ọnu-ha. 5 Mḅe Ọ lesiri ha anya
buruburu n'iwe, ebe o nēwuta Ya nke-
uku, bù na anēme ka obi-ha me etili, Ọ
we si nwoke ahu, Setipu aka-gi. Ọ we
setipu ya: ewe me ka aka-ya di ka ọ di
mbu. 6 Ndi-Farisi we pua, ngwa ngwa
ha na ndi Herod we ḅa ìzù megide Ya,
ka ha gēsi la Ya n'iyì.
7 Jisus we wezuga Onwe-ya, Ya na
ndi nēso uzọ-Ya, je okè osimiri: okè
ọtutu madu si na Galili soro: okè ọtutu
madu si kwa na Judia, 8 si kwa na
Jerusalem, si kwa n'Aidumia, na ofè
Jọdan, na buruburu Taia na Saidon,
biakute Ya, mḅe ha nuru ihe nile Ọ
nēme, ka ha ra. 9 Ọ we gwa ndi nēso
uzọ-Ya okwu, ka otù uḅọ ntà di nēche
Ya n'ihi ìgwè madu ahu, ka ha ghara
ikpaḅu Ya: 10 n'ihi na Ọ mereri ka
aru ọtutu madu di ike; ya mere na ha
dagidere Ya ka ha metu Ya aka, ka ha ra,
bù ndi ajọ ọria di iche iche di n'aru.
11 Ọzọ, mḅe ọ bula ndi-mọ nādigh
ọcha lere Ya anya, ha nāda n'ala n'iru
Ya, nēti nkpu, si, Gi onwe-gi bu
Ọkpara Chineke. 12 Ọ nābasi-kwa-ra
ha nba ike, ka ha ghara ime ka Ọ puta
ìhè.
13 Ọ we rigo n'ugwu ahu, kpọ ha
biakute Ya, bù ndi Ya onwe-ya chọrọ:
ha we jekuru Ya. 14 Ọ we me ndikom
iri na abua, ka Ya na ha we biri, ka Ọ
we nēzipu kwa ha ikwusa ozi ọma,
15 na inwe ike ichupu ndi-mọ ọjọ:
16 Saimon ka Ọ nyekwasiri aha Pita;
17 na Jemes nwa Zebedi, na Jọn nwa-
nne Jemes; ha ka Ọ nyekwasiri aha
Boanajis, nke bu, Umu éḅè-elu-igwe:
18 na Andru, na Filip, na Batọlọmiu,
na Matiu, na Tomas, na Jemes nwa
Alfiọs, na Tadiọs, na Saimon Kananaiọs,
19 na Judas Iskariot, onye ra-kwa-ra Ya
nye.
Ọ we ba n'ulo. 20 Ìgwè madu we
ḅakọ ọzọ, ya mere na ha apugh ọbunà
iri nri. 21 Mḅe ndi-ikwu-Ya nuru ya,
ha we pua ijide Ya: n'ihi na ha nāsi,
Anya adigh Ya nma. 22 Ndi-ode-
akwukwọ ndi si na Jerusalem ridata we
si, Ọ nwere Beelzebul; ha si kwa, N'ike
onye-isi ndi-mọ ọjọ ka Ọ nāchupu ndi-
mọ ọjọ. 23 Ọ we kpọ ha biakute Ya, si
ha n'ilu di iche iche, Sètan si aña pu
ichupu Setan? 24 Ọzọ, ọ buru na ala-

eze ekewa megide onwe-ya, ala-eze ahu
apugh iguzo. 25 Ọ buru kwa na ėzi-
na-ulo ekewa megide onwe-ya, ėzi-
na-ulo ahu agagh-apu iguzo. 26 Ọ
buru kwa na Setan ebiliwo megide
onwe-ya, we kewa, ọ pugh iguzo, kama
ọ nwere ọgwugwu. 27 Ma ọ digh onye
ọ bula puru ibà n'ulo onye di ike, na
ipuṇara ya ihe-ya nile, ma ọ buru na o
bugh uzọ ke onye ahu di ike aḅu; mḅe
ahu ọ gāpunara kwa ya ihe di n'ulo-ya.
28 N'ezie asim unu, Na agāḅaghara umu
madu nmehie-ha nile, na nkwulu-ha, ka
ha ra, bù nke ha gēji kwulu: 29 ma
onye ọ bula nke gēkwulu Mọ Nsọ
enwegh nḅaghara rue mḅe ebigh-ebi,
ma nmehie ebıgh-ebi nātuhi ya:
30 n'ihi na ha nāsi, Ọ nwere mọ nādigh
ọcha.
31 Nne-Ya na umu-nne-Ya abia kwa;
ha we guzo n'ėzí, zigara Ya ozi, nākpọ
Ya. 32 Ìgwė madu nānọ kwa Ya
buruburu; ha we si Ya, Le, nne-Gi na
umu-nne-Gi nọ n'ėzi nāchọ Gi. 33 Ọ
we za ha, si, Onye bu nnem na umu-
nnem? 34 Mḅe Ọ lesiri ha anya
buruburu, bù ndi nọ Ya buruburu, Ọ si,
Le, nnem na umu-nnem! 35 N'ihi na
onye ọ bula nke gēme ihe Chineke
nāchọ, onye ahu bu nwa-nnem nwoke,
na nwa-nnem nwayi, na nnem.

4 1 Ọ we malite ọzọ izi ihe n'usọ okė
osimiri. Okė igwė madu uku we
zukọ n'ebe Ọ nọ, ya mere Ọ batara
n'uḅọ, we nọdu ala n'osimiri; igwė madu
ahu nile we nọ n'usọ okė osimiri n'elu
ala. 2 Ọ we zi ha ọtutu ihe n'ilu di iche
iche, si ha n'ozizi-Ya, 3 Nurunu: Le,
ọgha-nkpuru puru ka ọ gha nkpuru:
4 o rue, mḅe ọ nāgha, ufọdu dara
n'akuku uzọ, anu-ufe we bia tuturie ha.
5 Nkpuru ọzọ we da n'ala nkume, ebe
ha nēnwegh ájá ri nne; ngwa ngwa ha we
pulite, n'ihi na ha enwegh ájá di omimi:
6 ma mḅe anyanwu wara, ha chanwua;
ha we kpọnwua, n'ihi na ha enwegh
nkpọrọgwu. 7 Nkpuru ọzọ we da
n'etiti ogwu, ogwu ahu we tolite,
kpaḅue ha, ha amigh kwa nkpuru.
8 Nkpuru ọzọ we da n'ala di nma, ha
we nāmi nkpuru, nētó nāba kwa uba;
ha we mia, otù orù na iri, ọzọ ọgu atọ,
ọzọ ọgu ise. 9 Ọ we si, Onye nwere nti
inu ihe, ya nu.
10 Mḅe nāni Ya nọ, ndi nọ Ya
buruburu na ndikom iri na abua ahu we
jua Ya ilu ahu. 11 Ọ we si ha, Ọ bu
unu ka enyeworo ihe-omimi ala-eze
Chineke: ma anēmere ndi nọ n'ėzi ihe
nile n'ilu: 12 ka ha we hu n'ọhuhu,
ghara ihuta; ka ha we nu kwa n'ọnunu,
ghara inuta; ka ha ghara ichighari mḅe
ọ bula, ewe ḅaghara ha. 13 Ọ we si ha,
Ùnu amatagh ilu a? ùnu gēsi kwa aṅa
mara ilum nile? 14 Ọgha-nkpuru
nāgha okwu Chineke. 15 Ma ndia bu
ndi nọ n'akuku uzọ ahu, ebe anāgha
okwu ahu; ma mḅe ọ bula ha nuru,
ngwa ngwa Setan abia, we napu okwu
nke aghaworo nime ha. 16 Otù ahu,
ndia bu kwa ndi anāgha n'ebe nkume
ahu, ndi, mḅe ọ bula ha nuru okwu ahu,
ngwa ngwa ha were ọṅù jide ya; 17 ma
ha enwegh nkpọrọgwu nime onwe-ha,
kama ha nānọ nwa oge; emesia, mḅe
nkpaḅu ma-ọbu nsoḅu putara n'ihi okwu
ahu, ngwa ngwa ha ma n'ọnyá. 18 Ndi
ọzọ bu kwa ndi anāgha n'etiti ogwu ahu;
ndia bu ndi nuru okwu ahu, 19 ma
ncheḅu nile nke oge a, na aghughọ nke
àkù, na nbata nke agu ihe di iche iche
ọzọ, nākpaḅu okwu ahu, ọ we ghọ ihe
nāmigh nkpuru. 20 Ndi ahu bu kwa
ndi aghara n'ala ahu di nma; ndi ọ
bula ndi nānu okwu ahu, we nara ya,
we mia nkpuru, otù orù na iri, ọzọ ọgu
atọ, ọzọ ọgu ise.
21 Ọ we si ha, Ànēbute oriọna ka
adọba ya n'okpuru mḅė, ma-ọbu
n'okpuru ihe-ndina? ọ̀ bugh ka adọba ya
n'elu ihe-idọba-oriọna? 22 N'ihi na ọ
digh ihe ezoro ezo, ma-ọbugh ka ewe
me ka ọ puta ihė; ọ digh kwa ihe emere
ka ọ buru ihe ezoro ezo, kama ọ bu ka ọ
we puta ihė. 23 Ọ buru na onye ọ bula
nwere nti inu ihe, ya nu. 24 Ọ we si ha,
Lezienu anya ihe unu nānu: ihe unu ji
tù ihe ka agēji tùru unu: agēnye kari
kwa unu. 25 N'ihi na onye nwere,
onye ahu ka agēnye: onye nēnwegh kwa,
ọbunà ihe ọ nwere ka agānapu ya.
26 Ọ we si, Ọ bu otù a ka ala-eze
Chineke di, ọ di ka mḅe madu tupuru
nkpuru n'ala; 27 we raru ura teta kwa
abali na ehihie, nkpuru ahu we pue tó
kwa, onye ahu amagh ka o si me.
28 Ala nāmi nkpuru site n'onwe-ya;
mbu npute, emesia oko, emesia ọka
kara aka n'oko.
29 Ma mḅe ọ bula nkpuru chara, ngwa

ngwa ọ were mma-iwe-ihe-ubi webe,
n'ihi na mḅe owuwe-ihe-ubi abiawo.
30 Ọ we si, Ayi gēsi aṅa tuyere ala-
eze Chineke? ma-ọbu n'ilu gini ka ayi
gātu ya? 31 Ọ di ka nkpuru mustard,
nke, mḅe ọ bula aghara ya n'ala, ọ bu
ezie na ọ di ntà kari nkpuru nile di n'ala,
32 ma mḅe ọ bula aghara ya, o tó, ghọ
ihe bukari ihe nile anāku n'ubi, ọ we
waputa oké alaka; nke mere ka anu-ufe
nile nke elu-igwe pu inọ n'okpuru
ndò-ya.
33 O nēji kwa ọtutu ilu di otú a gwa
ha okwu Chineke, dika ha puru inu ya:
34 ma asi na O jigh ilu Ọ digh-agwa ha
okwu: ma mḅe Ya na ha nọ iche Ọ
nākọrọ ndi nke Ya nēso uzọ-Ya ihe
nile.
35 N'ubọchi ahu, mḅe o ruru anyasi,
Ọ we si ha, Ka ayi gabiga n'ofè ọzọ.
36 Ha we rapu igwè madu ahu, we kuru
Ya, otú Ọ di, tiyere onwe-ha n'uḅọ ahu.
Uḅọ ufọdu ọzọ di kwa nke nēso Ya.
37 Oké ajọ ifufe we fe, ebili-miri we
nāwubà n'uḅọ ahu, ya mere na miri
nēju n'uḅọ uḅu a. 38 Ma Ya onwe-ya
nọ n'isi uḅọ, nāraru ura n'elu ohiri-isi:
ha we kpọte Ya, si Ya, Onye-ozizi, Ọ
metugh Gi n'obi na ayi nāla n'iyi?
39 Ọ we teta, bara ifufe nba, si kwa oké
osimiri, Di jū, kpuchie ọnu-gi. Ifufe
we febie, oké ndaju we di. 40 Ọ we si
ha, Gini mere unu nātu ujọ? ùnu
akēnwegh okwukwe? 41 Ha we tua
oké egwu, sirita onwe-ha, Onye bu kwa
onye a, na ọbuná ifufe na oké osimiri
nāṅa Ya nti?
5 1 Ha we bia rue ofè ọzọ nke oké
osimiri ahu, n'ala ndi Gerasa. 2 Mḅe
Ọ putasiri n'uḅọ, ngwa ngwa nwoke nke
di n'aka mọ nādigh ọcha we si n'ebe
anēlì ozu zute Ya, 3 nwoke ahu nwere
ebe-obibi-ya n'ebe ahu anēlì ozu: ọ digh
kwa onye ọ bula puru ike ya aḅu ọzọ,
ọbuná ma ewere nkpọrọ; 4 n'ihi na
ewereri nkpọrọ-ukwu na nkpọrọ ke ya
ọtutu mḅe, ọ we nyajipusia nkpọrọ nile,
kuiisia nkpọrọ-ukwu nile: ọ digh kwa
onye ọ bula di ike imeju ya anya. 5 Mḅe
nile, abali na ehihie, o nēti kwa nkpu,
were kwa nkume nēyikasi onwe-ya,
n'ebe anēlì ozu na n'ugwu. 6 Mḅe
ọ huru Jisus n'ebe di anya, ọ we ḅa
ọsọ, kpọ isi ala nye Ya; 7 mḅe o tisiri
nkpu n'oké olu, ọ we si, Gini ka mu na
Gi nwekọrọ, Jisus, Ọkpara Chineke Nke
kachasi ihe nile elu? Ewerem Chineke
ḅa Gi iyi, emekpalam aru. 8 N'ihi na
Ọ nāsi ya, Si nime nwoke a puta, gi mọ
nādigh ọcha. 9 Ọ we jua ya, Ole aha-
gi? Ọ si Ya, Aham bu Legion; n'ihi
na ayi di ọtutu. 10 Ọ we riọsie Ya ike
ka Ọ ghara izipu ha n'ala ahu. 11 Ma
oké igwè ezi di n'ebe ahu na nso ugwu
ahu nāta nri. 12 Ha we riọ Ya, si,
Ziga ayi nime igwè ezì ahu, ka ayi we ba
nime ha. 13 Ọ we kwere ha. Ndi-mọ
ahu nādigh ọcha we puta, je ba n'igwè
ezi ahu: igwè ezi we nudà n'ebe ahu di
nkputankpu dabà n'oké osimiri, ha ruru
dika nnù ise; miri we ḅaḅue ha. 14 Ndi
nāzù ha we ḅalaga, kọsa ya n'obodo
ahu na n'ubi. Ha we bia ihu ihe ọ
bu, bú nke emereri. 15 Ha we biakute
Jisus, le onye ahu ndi-mọ ọjọ ji ka ọ
nọduru ala, yiri uwe, uche-ya zu-kwa-
ra okè, bú onye nwere legion ahu: ha we
tua egwu. 16 Ndi huru ya we kọrọ ha
otú emere onye ahu ndi-mọ ọjọ ji, na
okwu igwè ezì ahu. 17 Ha we malite
iriọ Ya ka Ọ pua n'ókè-ala-ha. 18 Mḅe
Ọ nābà nime uḅọ, onye ahu ndi-mọ ọjọ
jiri na mbu we riọ Ya ka ya na Ya biri.
19 Ma Ọ kwegh ya, kama Ọ si ya, La
n'ulo-gi, lakuru ndi nke gi, kọrọ ha ihe
nile, ka ha ra, bú nke Onye-nwe-ayi
meworo gi, na otú Ọ mere gi ebere. 20 Ọ
we je, malite ikwusa na Dekapọlis ihe
Jisus mere ya, ka ha ra: ọ we ju madu
nile anya.
21 Mḅe Jisus gasiri ọzọ n'uḅọ ahu
n'ofè ọzọ, oké igwè madu we zukọ
n'ebe Ọ nọ: Ọ we nọ n'usọ oké osimiri.
22 Otù nime ndi-isi ulo-nzukọ, aha-ya
bu Jeairọs, we bia; mḅe ọ huru Ya, ọ we
da n'ala n'ukwu-Ya, 23 we riọsie Ya
ike, si, Nwam nwayi ntà nānwunyu
anya: ariọm I ka I bia bikwasi ya aka-Gi
abua, ka ewe zọputa ya, ọ we di ndu.
24 Ọ we so ya je; oké igwè madu we
nēso Ya, ha nākpaḅu kwa Ya.
25 Otù nwayi, nke nwere orùrù-ọbara
arọ iri na abua, 26 nke hu-kwa-rari
ọtutu ahuhu n'aka ọtutu dibia, mefusia
ihe nile ọ nwere, ma ọ bagh ya urù
ọ bula, kama ọ jọkaria ya njọ, 27 ebe ọ
nuru ihe nile bayere Jisus, ọ we bia n'azu
Ya n'etiti igwè madu ahu, we metu
uwe-Ya aka. 28 N'ihi na ọ nāsi, Ọ
buru na emetum nání uwe-Ya aka,

agāzọputam. 29 Ngwa ngwa isi ọbara-
ya kọsia; ọ we mara n'aru-ya na emere
ya ka aru di ya ike n'ajọ ọria ahu.
30 Ngwa ngwa, ebe Jisus mazuru na ike
nke nēsi nime Ya puta apuwori, Ọ
chigharia n'igwè madu ahu, we si, Ònye
meturu uwem aka? 31 Ndi nēso uzọ-
Ya we si Ya, I huwo igwè madu a ka ha
nākpaḅu Gi, I nāsi kwa, Ònye meturum
aka? 32 Ọ we le anya buruburu ka Ọ
hu nwayi nke mere ihe a. 33 Ma nwayi
ahu, ebe ọ matara ihe emere ya-ri, ọ tua
egwu, ma kwa jijiji, bia da n'iru Ya, gwa
Ya ezi-okwu nile. 34 Ma Ọ siri ya,
Nwam nwayi, okwukwe-gi azọputawo
gi; la n'udo, si n'ajọ ọria-gi nwe aru di
ike.

35 Mḅe Ọ kpu okwu n'ọnu, ha si
n'ulo onye-isi ulo-nzukọ ahu bia, si,
Nwa-gi nwayi anwuruwo: gini mere i
nēsoḅu Onye-ozizi a ọzọ kwa? 36 Ma
Jisus añagh nti n'okwu anēkwu, Ọ si
onye-isi ulo-nzukọ ahu, Atula egwu,
kwere náni. 37 Ọ kwegh kwa onye ọ
bula so Ya je, ma-ọbugh Pita, na Jemes,
na Jọn nwa-nne Jemes. 38 Ha we bia
ulo onye-isi ulo-nzukọ ahu; Ọ we hu
ùzù, na ọtutu madu ka ha nākwa ákwá
nēti kwa nkpu nke-uku. 39 Mḅe Ọ
batasiri, Ọ we si ha, Gini mere unu nātu
ùzù, nākwa kwa ákwá? nwatakiri ahu
anwugh anwu, kama ọ nāraru ura.
40 Ha we chia Ya ọchì. Ma mḅe Ọ
chupusiri ha nile, O kuru nna nwatakiri
ahu na nne-ya na ndi Ya na ha yikọ, we
ba n'ebe nwatakiri ahu di. 41 Ọ we jide
nwatakiri ahu n'aka, si ya, Talita kumi;
nke bu, ma asugharia ya, Nwa-aḅọghọ
ntà, asim i, Bilie. 42 Ngwa ngwa nwa-
aḅọghọ ntà ahu we bilie, jeghari kwa:
n'ihi na ọ ḅara arọ iri na abua. Ngwa
ngwa ibobo we nwubiga ha nile ókè
n'aru. 43 Ọ we gwasie ha ike ka onye
ọ bula ghara imara nka: Ọ we si ka enye
ya ihe-oriri

6 1 Ọ we si n'ebe ahu pua; Ọ we bia
n'ala nke aka Ya; ndi nēso uzọ-Ya so
kwa Ya. 2 Mḅe ubọchi-izu-ike ruru, Ọ
we malite izi ihe n'ulo-nzukọ-ha: mḅe
ha nuru Ya ibobo we nwua ọra madu
n'aru, ha si, Òle ebe ka Nwoke a nwere
ihe ndia? ha si kwa, Gini bu amam-ihe
enyere Nwoke a? òle isi ọlu ike di otú a
aluru n'aka-Ya? 3 Nwoke a, Ọ bugh
onye-ọkà ahu, nwa Meri, na nwa-nne
Jemes, na Joses, na Judas, na Saimon?
umu-nne-Ya ndinyom, hà anọgh kwa
n'ebe a n'etiti ayi? Ewe me ka ha ma
n'ọnyà n'aru Ya. 4 Jisus we si ha,
Onye-amuma abugh onye adigh-
asọpuru, ma-ọbugh n'ala nke aka ya, na
n'etiti ikwu-ya. na n'ulo-ya. 5 Ọ pugh
kwa ilu ọlu di ike ọ bula n'ebe ahu, ma-
ọbugh na O bikwasiri ndi-nriaria ole-
na-ole aka-Ya abua, we me ka aru di
ha ike. 6 Ekwegh-ekwe-ha we ju Ya
anya.

Ọ nējeghari kwa obodo ntà nile ha
buruburu nēzí ihe.

7 Ọ we kpọ ndi-ozi iri na abua ahu
biakute Ya, Ọ we malite izipu ha abua
abua; Ọ nye-kwa-ra ha ike n'ebe ndi-mọ
nādigh ọcha nọ; 8 Ọ we nye ha iwu ka
ha ghara iwere ihe ọ bula n'ije-ha, ma-
ọbugh náni nkpa-n'aka; ka ha ghara
iwere oḅe achicha, ma-ọbu ákpà, ma-ọbu
ego n'ihe-ọkiké-ha; 9 ma ka ha je nēyi
akpukpọ-ukwu sandal: Ọ si ha, Unu
eyi-kwa-la uwe-ime abua. 10 Ọ we si
ha, Ebe ọ bula unu gābà n'ulo, nọgide
n'ulo ahu rue mḅe unu putara n'ebe
ahu. 11 Ma ebe ọ bula nke nānaragh
unu nke-ọma, ebe ha anugh kwa okwu-
unu, mḅe unu nāpu n'ebe ahu, tichapu
àjà di n'okpuru ukwu-unu ka ọ buru
ha àmà. 12 Ha we pua, kwusa ka madu
chègharia. 13 Ha nāchupu kwa ọtutu
mọ ọjọ, were kwa manu olive te ọtutu
ndi-nriaria, we me ka aru di ha ike.

14 Herod, bú eze, we nu; n'ihi na
aha-Ya putara ihè: ọ we si, Jọn onye
nēme baptism, emewo ka o si na ndi
nwuru anwu bilie, n'ihi nka ka ike ndia
nālusi ọlu ike na Ya. 15 Ma ndi ọzọ si,
Ọ bu Elaija. Ndi ọzọ si kwa, Ọ bu onye-
amuma, dika otù nime ndi-amuma.
16 Ma mḅe Herod nuru ya, ọ si, Jọn,
onye mu onwem bipuru isi-ya, emere
onye ahu ka o si n'ọnwu bilie. 17 N'ihi
na Herod onwe-ya zipururi jide Jọn, we
ke ya aḅu n'ulo-nkpọrọ n'ihi Herodias,
nwunye Filip nwa-nna-ya: n'ihi na ọ
luru ya na nwunye. 18 N'ihi na Jọn
nāsi Herod, O zigh gi ezi n'iwu inwe
nwunye nwa-nna-gi. 19 Ma Herodias
debere ya iwe n'obi, ọ chọ-kwa-ra iḅu
ya; ma ọ pugh; 20 n'ihi na Herod nātu
egwu Jọn, ebe ọ matara na ọ bu nwoke
nke bu onye ezi omume na onye di nsọ,
ọ nēdebe kwa ya nke-ọma. Ọzọ, mḅe

ọ nuru okwu-ya, ọ nēchè uche nke-uku;
ọ were kwa obi-utọ nānu ya. 21 Ma
mbe ubọchi di oghere ruru, mbe Herod
siri nri-anyasi na ncheta-ọmumu-ya nye
ndi-amadi-ya, na ndi-ọchi-agha, na ndi-
isi nke Galili; 22 mbe nwa-nwayi
Herodias onwe-ya bata-kwa-ra, te egwù,
ọ we tọ ha utọ, bù Herod na ndi ya
na ha nānọdu na nri; eze we si nwa-
abọghọ ntà ahu, Riọm ihe ọ bula i nāchọ,
na m'gēnye gi ya. 23 Ọ we ṅuara ya
iyi, si, Ihe ọ bula i gāriọm, m'gēnye gi
ya, rue nkera nke ala-ezem. 24 Ọ we
pua, si nne-ya, Gini ka m'gāriọrọ
onwem? Ọ we si, Isi Jọn onye nēme
baptism. 25 Ọ were ọsọ bata ngwa
ngwa n'ebe eze ahu nọ, we riọ, si,
Anamachọ ka i nyem isi Jọn Baptist
n'ọkwa ubu a. 26 Ọ we wuta eze ahu
n'obi nke-uku; ma n'ihi iṅu-iyi-ya nile,
na n'ihi ndi nọduru na nri, ọ chọgh iju
ya. 27 Ngwa ngwa eze we zipu onye-
agha nēche nche, nye ya iwu ibute isi-ya:
ọ we je bipu isi-ya n'ulo-nkpọrọ,
28 we bute isi-ya n'ọkwa, nye ya nwa-
abọghọ ntà ahu; nwa-abọghọ ntà ahu
we nye ya nne-ya. 29 Mbe ndi nēso
uzọ-ya nuru ya, ha we bia būru ozu-ya,
tọbọ ya n'ili.
30 Ndi-ozi Jisus we zukọ n'ebe Jisus
nọ; ha we kọrọ Ya ihe nile, ka ihe ha
mere ra, ka ihe ha ziri ra kwa. 31 Ọ we
si ha, Unu onwe-unu bia iche n'ebe bu
ọhia, ka unu zuru ike nke-ntà. N'ihi na
ọtutu madu nābia nāla kwa, oghere
adigh kwa ha ọbunā iri ihe. 32 Ha we
je n'ubọ-ha iche rue ebe bu ọhia. 33 Ma
ọtutu madu huru ha mbe ha nēje, ha
mata-kwa-ra ha, we si n'obodo ahu nile
bakọta n'ebe ahu n'ukwu ala, buru ha
uzọ. 34 Ọ we puta, hu okè igwè madu,
Ọ we nwe ọmiko n'aru ha, n'ihi na ha
di ka aturu nēnwegh onye nāzù ha: Ọ
we malite izi ha ọtutu ihe. 35 Mbe chi
nēji ubu a, ndi nēso uzọ-Ya we biakute
Ya, si, Ebe a bu ọhia, chi nēji kwa ubu a:
36 zilaga ha, ka ha we je n'ubi na
obodo ntà nile buruburu, zuru onwe-ha
ihe ha gēri. 37 Ma Ọ zara, si ha, Unu
onwe-unu nye ha ihe ka ha rie. Ha we
si Ya, Àyi gēje izuta obe achicha nke ọgu
shilling iri, nye ha ka ha rie? 38 Ọ
si ha, Òbe achicha ole ka unu nwere?
jenu, le. Mbe ha mara, ha si, Ise, na azù
abua. 39 Ọ we gwa ha ka madu nile
nọdu ala n'ọtù di iche iche n'elu ahihia
ndu. 40 Ha we nọdu ala n'ahiri di iche
iche, ọgu ise ọgu ise, na ọgu abua na iri
ọgu abua na iri. 41 Ọ we nara obe
achicha ise na azù abua ahu, le anya
n'elu-igwe, gọzie ha, nyawa obe achicha
ahu; Ọ we nēnye ndi nēso uzọ-Ya ka
ha debe ha n'iru ndi ahu; Ọ we kère
ha nile azù abua ahu. 42 Ha nile we
rie, afọ ju-kwa-ra ha. 43 Ha we tutukọ
iberibe nile, njuputa nkata iri na abua,
na nke azù abua ahu. 44 Ma ndi riri
obe achicha ise ahu bu nnù ndikom iri
na nnù abua na ọgu iri.
45 Ngwa ngwa Ọ we rugide ndi nēso
uzọ-Ya ka ha ba n'ubọ-ha, buru Ya
uzọ gabiga n'ofè ọzọ na Betsaida, mbe
Ya onwe-ya nēzilaga igwè madu ahu.
46 Mbe Ọ kelesiri ha, Ọ jere n'ugwu
ahu ikpe ekpere. 47 Mbe o ruru anyasi,
ubọ ahu we di n'etiti okè osimiri, nāni Ya
onwe-ya nọ kwa n'ala. 48 Mbe Ọ huru
ha ka ha nādọbu onwe-ha n'ọnyinya-
ubọ-ha, n'ihi na ifufe nēfegide ha, Ọ we
biakute ha dika nche nke-anọ n'abali,
nēje ije n'elu okè osimiri; Ọ we chọ
igabiga ha: 49 ma mbe ha huru Ya ka
Ọ nēje ije n'elu okè osimiri, ọ di ha ka Ọ
bu mọ, ha we tisie nkpu ike: 50 n'ihi
na ha nile huru Ya, obi we lọ ha miri.
Ma Ọ kpayere ha uka ngwa ngwa, si ha,
Nwenu obi-ike: ọ bu Mu; unu atula
egwu. 51 Ọ we rigokuru ha n'ubọ;
ifufe we febie: ibobo we nwubiga ha ókè
n'aru ri nne n'onwe-ha; 52 n'ihi na ha
aghọtagh ọlu ebube nke obe achicha ise,
kama emereri ka obi-ha me etili.
53 Mbe ha gabigasiri, ha bia rue ala
rue Genesaret, tiye ubọ-ha n'ala.
54 Mbe ha putara n'ubọ, ngwa ngwa
ọra we mazu Ya, 55 we baghari n'ala
ahu dum, malite ibughari ndi aru nādigh
mma n'ute-ha, n'ebe ha nuru na Ọ nọ.
56 Ebe ọ bula Ọ batara, n'obodo ntà,
ma-ọbu n'obodo, ma-ọbu n'ubi, ha we
nātọbọ ndi aru-ha nādigh ike n'ọma-
ahia, ha nāriọ kwa Ya ka ha metu ọbunā
ọnu-ọnu uwe-Ya aka: ewe zọputa ha, ka
ha ra, bù ndi meturu Ya aka.
7 1 Ha we zukọ n'ebe Ọ nọ, bù ndi-
Farisi, na ufọdu nime ndi-ede-
akwukwọ, ndi siri na Jerusalem bia,
2 ndi hu-kwa-ra na ufọdu nime ndi
nēso uzọ-Ya nēri nri-ha n'aka ruru árú,
nke ahu bu, aka anākwọgh akwọ.

3 N'ihi na ndi-Farisi, na ndi-Ju nile, ọ
buru na ha akwọchagh aka-ha, ha adigh-
eri ihe, n'ihi na ha nējide ozizi nke ndi-
okenye nyere ha n'aka idebe: 4 ọzọ,
mbe ha si n'ahia lata, ọ buru na ha
efesagh onwe-ha miri, ha adigh-eri ihe:
ọtutu ihe ọzọ di kwa, nke ha natara ijide,
dika ime iko, na ite, na ihe ọla, baptism.
5 Ndi-Farisi na ndi-ode-akwukwọ we
jua Ya, si, N'ihi gini ka ndi nēso uzọ-Gi
nējegh ije dika ozizi ndi-okenye nyere
ayi n'aka idebe, ma ha nēri nri-ha n'aka
ruru árú? 6 Ma Ọ siri ha, Aisaia buru
amuma nke-ọma n'isi unu ndi-iru-abua,
dika edeworo ya n'akwukwọ nsọ, si,

Ndi nka nāsọpurum n'eḅuḅere-ọnu-
ha,
Ma obi-ha di anya n'ebe M'nọ.
7 Ma ha nēbirim isi ala n'efu,
Nēzí ihe madu nyere n'iwu ka ha
buru ozizí-ha.

8 Unu nārapu ihe Chineke nyere n'iwu,
jide kwa ozizí madu nyere n'aka-unu
idebe. 9 Ọ we si ha, Unu nāju ihe
Chineke nyere n'iwu nke-ọma, ka unu
we debe ozizi nke enyere n'aka-unu
idebe. 10 N'ihi na Moses siri, Sọpuru
nna-gi na nne-gi; na, Onye kwujọrọ nna
ma-ọbu nne, ya nwua ọnwu ahu:
11 ma unu onwe-unu nāsi, Ọ buru na
madu si nna-ya ma-ọbu nne-ya, Ihe ọ
bula i gēritari n'akam bu Kọban, isi-ya
bu, Ihe enyere Chineke; 12 unu
ekwegh ya ọzọ ka ọ mere nna-ya ma-
ọbu nne-ya ihe ọ bula: 13 nēme okwu
Chineke ka ọ buru ihe-efu site n'ozizí
enyere unu n'aka idebe, nke unu nyere
madu n'aka idebe: ọtutu ihe di otù a ka
unu nēme kwa. 14 Ọ we kpọ igwè
madu ahu ọzọ biakute Ya, Ọ si ha,
Nurunu okwum, unu nile, ghọta-kwa-
nu: 15 ọ digh ihe ọ bula di madu n'ihè
nke puru imeru ya, ma ọ buru na ọ ba
nime ya: kama ihe si nime madu puta
bu ihe nēmeru madu. 16 Ọ buru na
onye ọ bula nwere nti inu ihe, ya nu.
17 Mḅe Ọ ghara igwè madu ahu ba
n'ulo, ndi nēso uzọ-Ya we jua Ya isi ilu
ahu. 18 Ọ we si ha, Ùnu onwe-unu
di kwa otù a ka ndi nēnwegh nghọta?
Ùnu atugharigh uche-unu, na ihe ọ bula
nke si n'ihè ba nime madu, na ọ pugh
imeru ya, 19 n'ihi na ọ bàgh n'obi-ya,
kama n'afọ-ya, ọ we pua n'ulo-ñsi? O
kwuru nka, ka Ọ me ka ihe-oriri nile di
ọcha. 20 Ọ we si, Ihe nke si nime
madu puta, nke ahu nēmeru madu.
21 N'ihi na n'ime, bù n'obi madu, ka
èchìchè nile jọrọ njọ si aputa, ikwa-iko
nile, ori nile, iḅu-madu nile, 22 ikwa-
iko nile nke ndikom nwere nwunye na
ndinyom nwere di, anya-uku nile, ajọ
ihe nile, aghughọ, agu ikwa-iko, ajọ
anya, nkwulu, npakọ, enwegh-uche:
23 ajọ ihe ndia nile nēsi nime madu
aputa, ha nēmeru madu.

24 Ọ we si n'ebe ahu bilie, je n'òkè-
ala Taia na Saidon. Ọ we ba n'ulo,
Ọ chọgh kwa ka onye ọ bula mara: ma
apugh izota Ya. 25 Ma ngwa ngwa otù
nwayi, nke nwa-ya nwayi nke-ntà nwere
mọ nādigh ọcha, ebe ọ nuru ùdè-Ya, ọ
bia da n'ala n'ukwu-Ya. 26 Ma nwayi
ahu bu onye-Grik, buru onye Sairo-
Finisia n'ọmumu-ya. Ọ we kpere Ya
ka Ọ chupu mọ ọjọ ahu n'aru nwa-ya
nwayi. 27 Ọ we si ya, Kwe ka afọ buru
uzọ ju umu: n'ihi na ọ digh nma inara
nri umu tupuru umu-nkita. 28 Ma ọ
zara, si Ya, E, Onye-nwe-ayi: ọbuná
umu-nkita n'okpuru table nēri irighiri
ufọdu na nri umu ntà. 29 Ọ we si ya,
N'ihi okwu a laba; mọ ọjọ ahu apuwo
n'aru nwa-gi nwayi. 30 Ọ we la n'ulo-
ya, hu nwatakiri-ya na atọḅọrọ ya n'elu
ihe-ndina-ya, hu kwa na mọ ọjọ ahu
apuwori.

31 O si-kwa-ra n'òkè-ala Taia pua
ọzọ, we gabiga n'etiti Saidon, si n'etiti
òkè-ala Dekapọlis, rue òkè osimiri
Galili. 32 Ha we kutara Ya otù onye
nti chiri, nke nāsu kwa nsu; ha we riọ Ya
ka O bikwasi ya aka-Ya. 33 Ọ we si
n'igwè madu ahu kupu ya iche, we tiye
nkpisi-aka-Ya na nti-ya abua, bu kwa
ọnu-miri, metu ire-ya; 34 Ọ we le
anya n'elu-igwe, sua udè, si ya, Efata,
nke isi-ya bu, Ghere oghe. 35 Nti-ya
abua we ghere oghe, ekike ire-ya tọpu
kwa, ọ we kwuzi okwu. 36 Ọ we
gwasie ha ike ka ha ghara igwa onye ọ
bula: ma ka ọ ra, bù otù Ya onwe-ya
gwasiri ha ike, otù a ka ha nēkwusa kari
ya nke-uku. 37 Ibobo nwubiga-kwa-
ra ha òkè n'aru, ha si, Ọ mewo ihe nile
nke-ọma: Ọ nēme ọbuná ndi nti chiri ka
ha nu ihe, me kwa ndi nāpugh ikwu
okwu ka ha kwue.

8 1 Na mḅe ahu, mḅe oké igwė madu
di kwa ọzọ, mḅe ha nēnwegh kwa ihe
ha gēri, Ọ kpọrọ ndi nēso uzọ-Ya ka
ha biakute Ya, si ha, 2 Enwerem ọmiko
n'aru igwė madu a, n'ihi na Mu na ha
nọgidere ubọchi atọ uḅu a, ha enwegh
kwa ihe ha gēri: 3 ọ buru kwa na
ezilagam ha n'ulo-ha n'ọnu efu, ha gāda
m̀bà n'uzọ; ufọdu nime ha si kwa n'ebe
di anya bia. 4 Ndi nēso uzọ-Ya we za
Ya, si, Ole ebe ka madu gēsi pu inwe oḅe
achicha inyeju ndia afọ nime ọhia ebe a?
5 Ọ we jua ha, si, Ùnu nwere oḅe achicha
ole? Ha we si, Asa. 6 Ọ we gwa igwė
madu ahu ka ha nọdu ala: Ọ we nara
oḅe achicha asa ahu; mḅe Ọ kelesiri
ekele, Ọ nyawa ha, we nēnye ndi nēso
uzọ-Ya, ka ha debe n'iru ha; ha we debe
ha n'iru igwė madu ahu. 7 Ha nwe-
kwa-ra azù ntà ole-na-ole: Ọ we gọzie
ha, si ka edebe kwa ndia n'iru ha. 8 Ha
we rie, afọ ju kwa ha: ha we tutukọ
iberibe fọduru, abọ asa. 9 Ma ndi ahu
ra ka nnù iri: Ọ we zilaga ha. 10 Ngwa
ngwa Ya na ndi nēso uzọ-Ya we ba
n'uḅọ-ha, bia n'akuku Dalmanuta.

11 Ndi-Farisi we puta, malite iju Ya
ajuju, nāchọ ihe-iriba-ama n'aka-Ya site
n'elu-igwe, n'inwa Ya. 12 Ọ we sua
udė nke-uku na mọ-Ya, si, Gini mere
ọḅọ a nāchọ ihe-iriba-ama? n'ezie asim
unu, Agagh-enye ọḅọ a ihe-iriba-ama.
13 Ọ we rapu ha, ba kwa n'uḅọ ọzọ, we
gabiga n'ofė ọzọ.

14 Ha we chezọ iwere oḅe achicha;
ha enwegh kwa n'aka-ha nime uḅọ ihe
kariri otù oḅe achicha. 15 Ọ we gwasie
ha ike, si, Nēlenu anya, lezienu anya ihe
ndi-Farisi, bú ihe nēko achicha, na ihe
Herod, bú ihe nēko achicha. 16 Ha we
nēkwurita n'etiti onwe-ha, si, Ọ bu n'ihi
na ayi enwegh oḅe achicha. 17 Ebe
Jisus mara ya Ọ si ha, Gini mere unu
nēkwurita n'onwe-unu, n'ihi na unu
enwegh oḅe achicha? ùnu akātugharigh
uche, ùnu akāghọtagh kwa? ėmere obi-
unu etili? 18 Unu ahugh uzọ mḅe unu
nwere anya? ùnu anugh kwa ihe mḅe
unu nwere nti? ùnu echetagh kwa?
19 Mḅe M'nyawara oḅe achicha ise nye
nnù madu iri na nnù abua na ọgu iri,
ǹkata ole juputara n'iberibe ka unu
bulitere? Ha si Ya, Iri na abua.
20 Mḅe M'nyawara asa nye nnù madu
iri, iberibe juputara abọ ole ka unu
tutukọrọ? Ha we si Ya, Asa. 21 Ọ we
si ha, Ùnu akāghọtagh?

22 Ha we bia na Betsaida. Ha we
kutara Ya onye-isì, riọ Ya ka Ọ metu ya
aka. 23 Ọ we jide onye-isì ahu n'aka,
duputa ya n'obodo ntà ahu; mḅe Ọ
busara ya ọnu-miri n'anya, bikwasi kwa
ya aka-Ya abua, Ọ we jua ya, si, Ọ di
ihe i huru? 24 Ọ we le anya n'elu, si,
Ahurum madu; n'ihi na ahurum ha
dika osisi, ha nējeghari. 25 Mḅe ahu
O bikwasiri aka-Ya abua n'anya-ya ọzọ;
ọ we legide anya, eme kwa ka anya-ya
di ka ha di na mbu, ọ we hucha ihe nile.
26 Ọ we zilaga ya n'ulo-ya, si, Abàla
ọbuná n'obodo ntà nka.

27 Jisus we pua, Ya na ndi nēso uzọ-
Ya, ba n'obodo ntà nile nke Sisaria
Filipi: mḅe ha nọ n'uzọ Ọ we jua ndi
nēso uzọ-Ya, si ha, Onye ka madu nāsi
na Mu onwem bu? 28 Ha we gwa Ya,
si, Jọn Baptist: ndi ọzọ si kwa, Elaija;
ma ndi ọzọ si, Otù nime ndi-amuma.
29 Ya onwe-ya we jua ha, si, Ma ọ bu
onye ka unu onwe-unu si na Mu bu?
Pita we za, si Ya, Gi onwe-gi bu
Kraist ahu. 30 Ọ we dọ ha aka na nti
ka ha ghara igwa onye ọ bula okwu
bayere Ya. 31 Ọ we malite izí ha, na
Nwa nke madu aghagh ihu ọtutu ahuhu,
na ndi-okenye na ndi-isi-nchu-aja na
ndi-ode-akwukwọ aghagh kwa iju Ya, na
aghagh iḅu Ya, na Ọ ghagh kwa isi
n'ọnwu bilie mḅe ubọchi atọ gasiri.
32 O nēkwuwa kwa okwu ahu. Pita
we kuru Ya nye n'aru, malite ibara
Ya nba. 33 Ma mḅe O chighariri, hu
ndi nēso uzọ-Ya, Ọ bara Pita nba, si, Ga
n'azum, Setan: n'ihi na i digh-atukwasi
uche-gi n'ihe Chineke, kama ọ bu n'ihe
madu. 34 Ọ we kpọ igwė madu ahu, ha
na ndi nēso uzọ-Ya, ka ha biakute Ya,
Ọ si ha, Ọ buru na onye ọ bula achọ ka
o som n'azu, ya ju onwe-ya, buli kwa
obe-ya, nēsokwam. 35 N'ihi na onye
ọ bula nke nāchọ izọputa ndu-ya, o
gētufu ya; ma onye ọ bula nke gētufu
ndu-ya n'ihim na n'ihi ozi ọma nkem, ọ
gāzọputa ya. 36 N'ihi na ùrù gini ka ọ
bara madu, irita elu-uwa dum n'urù, ewe
napu ya ndu-ya? 37 N'ihi na ihe-
nḅanwe gini ka madu gēji ḅanwe ndu-
ya? 38 N'ihi na onye ọ bula ihere Mu
onwem na okwum nile gēme n'ọḅọ a
nke nākwa iko, nke nēmehie kwa, ihere

onye ahu gēme kwa Nwa nke madu,
mḅe Ọ gābia n'ebube nke Nna-Ya, Ya
9 na ndi mọ-ozi-Ya di nsọ. 1 Ọ we
si ha, N'ezie asim unu, Na n'etiti ndi
guzoro nso ufọdu di n'ebe a, ndi nāgagh-
edetu ọnwu ire ma-ọli, rue mḅe ha
gāhu ala-eze Chineke ka ọ biaworo n'ike
2 Mḅe ubọchi isi gasiri Jisus chiri
Pita na Jemes na Jọn tiyere Onwe-
ya, O kuru ha rigo n'ugwu di elu we pua
iche, nání ha: Ọ we nwogha n'iru ha:
3 uwe-Ya nile we nēnwupu, nācha oké
ucha; dika onye ọ bula nke nēme ka
ákwà di ocha n'uwa nāpugh ime ka ha
di ọcha. 4 Ewe me ka ha hu Elaija na
Moses: ha na Jisus nēkwurita kwa
okwu. 5 Pita we za, si Jisus, Rabai,
ọ di nma ka ayi nọ n'ebe a: ka ayi ma
kwa ulo-ikwū atọ; ka otù diri Gi, ka otù
di-kwa-ra Moses, ka otù di-kwa-ra
Elaija. 6 N'ihi na ọ magh ihe ọ gāza;
n'ihi na ha nātu oké egwu. 7 Igwe-oji
we bia kpuchie ha: olu we si n'igwe-oji
ahu puta, si, Onye a bu Ọkpararam
M'huru n'anya: nurunu okwu-Ya.
8 Na mberede, mḅe ha lere anya
buruburu, ha ahugh onye ọ bula ọzọ,
ma-ọbugh nání Jisus, Ya na ha.
9 Mḅe ha si n'ugwu ahu nārida, Ọ we
gwasie ha ike ka ha ghara ikọrọ onye
ọ bula ihe ha hururi, ma-ọbugh mḅe
Nwa nke madu gēsiwori na ndi nwuru
anwu bilie. 10 Ha we jide okwu ahu,
nājurita onwe-ha ihe isi-na-ndi-nwuru-
nawu-bilie bu. 11 Ha we jua Ya, si,
Ndi-ode-akwukwọ si aña kwu na Elaija
aghagh ibu uzọ bia? 12 Ọ we si ha,
Ọ bu ezie na Elaija bu uzọ bia, nēme
kwa ka ihe nile di ka ha di na mbu:
èsiwo kwa aña ede okwu a bayere
Nwa nke madu n'akwukwọ nsọ, na Ọ
gāhu ọtutu ahuhu, eme kwa Ya ihe-
efu? 13 Ma asim unu, na Elaija abiawo,
ha me-kwa-ra ya ka ihe ha chọrọ ra, dika
edeworo okwu bayere ya n'akwukwọ
nsọ.
14 Mḅe ha biakutere ndi nēso uzọ-Ya,
ha we hu oké ìgwè madu ka ha nọ ha
buruburu, ha hu kwa ndi-ode-akwukwọ
ka ha nāju ha ajuju. 15 Ngwa ngwa
ibobo we nwua ìgwè madu ahu nile si-
ike n'aru, mḅe ha huru Ya, ha we
ḅakuru Ya, kele Ya. 16 Ọ we jua ha,
si, Ajuju gini ka unu nāju ha? 17 Otù
nwoke we si n'igwè madu ahu za Ya, si,
Onye-ozizí, ekutaram I nwam nwoke,
nke nwere mọ nādigh-ekwu okwu;
18 ebe ọ bula o jidere ya, ọ we tie ya n'ala:
ọ nāsu kwa ufufu n'ọnu, nāta kwa
ikekere-ezė, nāta kwa aru: m'we gwa ndi
nēso uzọ-Gi ka ha chupu ya; ma ha
enwegh ike. 19 Ọ we za ha, si, Unu ọḅọ
nēnwegh okwukwe, rùe ole mḅe ka Mu
na unu gānọ? rùe ole mḅe ka M'gānagide
unu? unu kutaram ya. 20 Ha we kuru
ya biakute Ya: mḅe ọ huru Ya, ngwa
ngwa mọ ahu we sesie ya ike; ọ we da
n'ala, nāturu, nāsu kwa ufufu. 21 Ọ we
jua nna-ya, si, Ò ruru ole mḅe ihe a
meworo ya? Ọ we si, Site na nwata.
22 Ọtutu mḅe ọ tubà-kwa-ra ya n'ọku
na nime miri, ila ya n'iyì: ma ọ buru na
I puru ime ihe, nwe ọmiko n'aru ayi,
yere ayi aka. 23 Ma Jisus siri ya, Ọ
buru na I puru! Onye nke kwere puru
ime ihe nile. 24 Ngwa ngwa nna
nwatakiri ahu tiri nkpu, si, Ekwem; yere
ekwegh-ekwem aka. 25 Ma mḅe Jisus
huru na ìgwè madu nāḅakọta, Ọ bara mọ
ahu nādigh ọcha nba, si ya, Gi mọ
nādigh-ekwu okwu na nke nti chiri, Mu
onwem nēnye gi iwu, si nime ya puta,
abà-kwa-la nime ya ọzọ. 26 Mḅe o
tisiri nkpu, sesi kwa ya ike, ọ we puta:
nwa ahu we di ka ozu; ya mere ndi ka
nime ha si, Ọ nwuruwo. 27 Ma Jisus
jidere ya n'aka, palie ya elu; ọ we bilie.
28 Mḅe Ọ batara n'ulo-ha, ndi nēso uzọ-
Ya we jua Ya iche, si, Gini mere ayi
onwe-ayi apugh ichupu mọ ahu? 29 Ọ
we si ha, Aha mọ nka apugh iputa site
n'ihe ọ bula, ma-ọbugh site n'ekpere.
30 Ha we si n'ebe ahu pua, gabiga
n'etiti Galili; Ọ chọgh kwa ka onye ọ
bula mara. 31 N'ihi na O nēzi ndi nēso
uzọ-Ya ihe, si ha, Anārara Nwa nke madu
nye n'aka madu, ha gēḅu kwa Ya; mḅe
eḅusiri Ya, O gēsi n'ọnwu bilie mḅe
ubọchi atọ gasiri. 32 Ma ha aghọtagh
okwu ahu, ha nātu kwa egwu iju Ya.
33 Ha we bia rue Kapanaum: mḅe
Ọ nọ n'ulo-ha Ọ we jua ha, si, Gini ka
unu nēkwurita n'uzọ? 34 Ma ha
kpuchiri ọnu-ha: n'ihi na ha nārurita uka
n'uzọ, onye ka ibe-ya n'etiti ha. 35 Ọ
we nọdu ala, kpọ ndi-ozi iri na abua ahu;
Ọ we si ha, Ọ buru na onye ọ bula
nāchọ ka ọ buru onye-isi, ọ gābu onye-
ikpe-azu n'etiti unu nile, na onye nējere
unu nile ozi. 36 Ọ we kuru nwatakiri.

debe ya n'etiti ha: mḅe O kusiri ya
n'aka-Ya, Ọ si ha, 37 Onye ọ bula
nke gānara otù nime umu-ntakiri di otú
a n'aham nke-ọma, ọ bu Mu onwem
ka Ọ nānara nke-ọma: onye ọ bula nke
nānara kwa Mu nke-ọma, ọ bugh Mu
ka ọ nānara nke-ọma, kama ọ bu Onye
ziterem.
38 Jọn siri Ya, Onye-ozizí, ayi huru
otù onye ka ọ nāchupu ndi-mọ ọjọ n'aha-
Gi: ayi we ḅochie ya, n'ihi na ọ digh-eso
ayi. 39 Ma Jisus siri, Unu eḅochila ya:
n'ihi na ọ digh onye ọ bula nke gālu
ọlu di ike n'aham, nke gāpu kwa
ikwujọm ọsọsọ. 40 N'ihi na onye
nādigh-emegide ayi diri ayi. 41 N'ihi
na onye ọ bula nke gēkuru otù iko miri
nye unu ṅua, n'ihi na unu bu ndi nke
Kraist, n'ezie asim unu, na ọ gagh-etufu
ugwọ-ọlu-ya ma-ọli. 42 Ọzọ, onye ọ
bula nke gēme otù nime ndi ntà ndia ndi
kwerenu ka ọ ma n'ọnyà, ọ gāka ya nma
ma ewere nkume-igwe-nri nke inyinya-
ibu nādọkpughari kwuba ya n'olu, tubà
ya n'oké osimiri. 43 Ọzọ, ọ buru na
aka-gi eme gi ka i ma n'onyà, bipu ya:
ọ di gi nma ibà na ndu n'ọlusi, kari inwe
aka-gi abua ba n'ọku ala-mọ, n'ọku
anyugh-anyu; 44 ebe ikpuru-ha
nādigh-anwu, ọku-ha adigh-anyu kwa
anyu. 45 Ọ buru kwa na ukwu-gi eme
gi ka i ma n'ọnyà, bipu ya: ọ di gi nma
ibà na ndu na ngwurọ, kari inwe ukwu-
gi abua atubà gi n'ọku ala-mọ; 46 ebe
ikpuru-ha nādigh-anwu, ọku-ha adigh-
anyu kwa anyu. 47 Ọ buru kwa na
anya-gi eme gi ka i ma n'ọnyà, tupu ya:
ọ di gi nma ibà n'ala-eze Chineke nēnwe
otù anya, kari inwe anya abua atubà
gi n'ọku ala-mọ; 48 ebe ikpuru nke
nēri ha nādigh-anwu, ọku anyugh kwa
anyu. 49 N'ihi na agēji ọku ḅa onye ọ
bula nnú. 50 Nnú di nma: ma ọ buru
na nnú etufuwo utọ-ya, gini ka unu gēji
me ya ka ọ di utọ? Nwenu nnú nime
unu, unu na ibe-unu di kwa n'udo.
10 1 Ọ we si n'ebe ahu bilie, bia
n'ókè-ala Judia, ya na ofè ọzọ nke
Jọdan: igwè madu nile we zukọ ọzọ
n'ebe Ọ nọ; ka O siri eme, Ọ we nēzí ha
ihe ọzọ. 2 Ndi-Farisi we biakute Ya, jua
Ya, si, Ọ ziri ezi n'iwu ka nwoke rapu
nwunye-ya? nānwa Ya. 3 Ọ we za, si
ha, Gini ka Moses nyere unu n'iwu?
4 Ha we si, Moses kwere ka ede
akwukwọ nkewa, ka arapu kwa ya. 5 Ma
Jisus siri ha, N'ihi obi-etili-unu ka ọ
dere unu iwu a n'akwukwọ. 6 Ma site
na nmalite òkikè uwa, Nwoke na nwayi
ka Ọ mere ha. 7 N'ihi nka ka nwoke
gēji rapu nna-ya na nne-ya, rapara n'aru
nwunye-ya; 8 ha abua ewe ghọ otù
anu-aru: ya mere ha abugh kwa madu
abua ọzọ, kama ọ bu otù anu-aru. 9 Ya
mere, ihe Chineke kekọtara, madu
atọsala. 10 N'ulo ndi nēso uzọ-Ya we
jua Ya ajuju okwu a ọzọ. 11 Ọ we si ha,
Onye ọ bula nke gārapu nwunye-ya, luru
kwa nwunye ọzọ, ọ nākwa iko megide
ya: 12 ọ buru kwa na nwayi onwe-ya
arapu di-ya, luru kwa di ọzọ, ọ nākwa
iko.
13 Ha we kutara Ya umu-ntakiri, ka
Ọ we metu ha aka: ma ndi nēso uzọ-Ya
ḅara ha nba. 14 Ma mḅe Jisus huru ya,
iwe were Ya nke-uku, Ọ si ha, Kwenu ka
umu-ntakiri biakutem; unu eḅochila ha:
n'ihi na ala-eze Chineke bu nke ndi di
otú a. 15 N'ezie asim unu, Onye ọ bula
nke nāgagh-anara ala-eze Chineke dika
nwatakiri, ọ gagh-abà nime ya ma-ọli.
16 Ọ we kuru ha n'aka-Ya, bikwasi ha
aka-Ya abua, we gọzie ha nke-ọma.
17 Mḅe Ọ nāpu n'uzọ, otù onye we
ḅakuru Ya, ḅuru Ya ikperè, jua Ya, si,
Ezi Onye-ozizí, gini ka m'gēme ka
m'we keta ndu ebigh-ebi? 18 Ma Jisus
siri ya, Gini mere i nākpọm ezi onye?
ọ digh onye ọ bula bu ezi onye ma-
ọbugh otù Onye, bú Chineke. 19 I
matawo ihe nile enyere n'iwu, Eḅula
madu, Akwala iko, Ezula ori, Aḅala àmà
ugha, Emeḅula madu, Sọpuru nna-gi na
nne-gi. 20 Ma ọ siri Ya, Onye-ozizí,
ihe ndia nile ka m'ribara ama site
n'okorọbia. 21 Ma mḅe Jisus lere ya
anya Ọ hu ya n'anya, sí ya, Otù ihe
fọduru gi ime: laba, re ka ihe i nwere ra,
nye ndi-oḅeye, i gēnwe kwa àkù n'elu-
igwe: bia kwa, som. 22 Ma iru-ya
ḅaruru n'okwu a, ọ we la na nwuta: n'ihi
na ọ bu onye nwere ihe ri nne.
23 Jisus we le anya buruburu, si ndí
nēso uzọ-Ya, Le otú ọ diri ndi nwere àkù
ike ibà n'ala-eze Chineke! 24 Ma ibobo
okwu-Ya nile nwuru ndi nēso uzọ-Ya
n'aru. Ma Jisus za-kwa-ra ọzọ, si ha,
Umum, le otú ọ diri ha ike ibà n'ala-eze
Chineke, bú ndi wereworo obi-ha
tukwasi n'àkù! 25 Ọ dikariri camel nfé

igabiga n'anya àgìgá, kari ọgaranya ibà
n'ala-eze Chineke. 26 Ma ibobo
nwubigara ha ókè n'aru, ha sirita onwe-
ha, Ònye kwa ka apuru izọputa? 27 Jisus
lere ha anya, si, N'ebe madu nọ ọ bu ihe
anāpugh ime, ma ọ bugh n'ebe Chineke
nọ: n'ihi na apuru ime ihe nile n'ebe
Chineke nọ. 28 Pita malitere isi Ya,
Le, ayi onwe-ayi rapuru ihe nile, ayi
esowo kwa Gi. 29 Jisus siri, N'ezie
asim unu, Ọ digh onye ọ bula nke rapuru
ulo, ma-ọbu umu-nne-ndikom, ma-ọbu
umu-nne-ndinyom, ma-ọbu nne, ma-ọbu
nna, ma-ọbu umu, ma-ọbu ubi, n'ihim, na
n'ihi ozi ọma nkem, 30 ma-ọbugh na
ọ gānata ọgu ise ọgu ise uḅu a n'oge a,
ulo, na umu-nne-ndikom, na umu-nne-
ndinyom, na nne, na umu, na ubi, ha na
nsoḅu; ọ gānata kwa ndu ebigh-ebi
n'oge nke nābia. 31 Ma ọtutu ndi bu
uzọ gābu ndi-ikpe-azu; ndi-ikpe-azu
gābu kwa ndi bu uzọ.

32 Ma ha nọ n'uzọ, nārigoro
Jerusalem; Jisus we nāga n'iru ha: ibobo
nwu-kwa-ra ha n'aru; ma ndi nēso Ya
nātu egwu. Ọ we kuru ndi-ozi iri na
abua ahu tiyere Onwe-ya ọzọ, malite
igwa ha ihe nile gaje ime Ya, 33 si, Le,
ayi nārigoro Jerusalem; agārara kwa
Nwa nke madu nye n'aka ndi-isi-nchu-
aja na ndi-ode-akwukwọ; ha gāma
kwa Ya ikpe ọnwu, rara Ya nye n'aka
ndi mba ọzọ: 34 ha gēme kwa Ya ihe-
ọchì, busa Ya ọnu-miri, pia Ya ihe, ḅue
Ya: O gēsi kwa n'ọnwu bilie mḅe ubọchi
atọ gasiri.

35 Jemes na Jọn, bú umu Zebedi, we
biakute Ya, si Ya, Onye-ozizí, ayi nāchọ
ka I mere ayi ihe ọ bula ayi gāriọ Gi.
36 Ọ we si ha, Gini ka unu nāchọ ka
M'mere unu? 37 Ha we si Ya, Me ayi
ka ayi nọdu, otù n'aka-nri-Gi, otù n'aka-
ekpe, n'ebube-Gi. 38 Ma Jisus siri ha,
Unu amatagh ihe unu nāriọ. Ùnu puru
iṅu iko ahu nke Mu onwem nāṅu? ma-
ọbu ka eme unu baptism ahu nke anēme
Mu onwem? 39 Ha we si Ya, Ayi puru.
Jisus we si ha, Iko Mu onwem nāṅu ka
unu gāṅu; baptism nke anēme Mu
onwem ka agēme kwa unu: 40 ma
inọdu n'aka-nrim ma-ọbu n'aka-ekpem
abugh nkem inye: kama ọ diri ndi
edoziworo ya. 41 Mḅe ndi-ozi iri
fọduru nuru ya, iwe we malite iwe ha
nke-uku n'ihi Jemes na Jọn. 42 Jisus
we kpọ ha biakute Ya, si ha, Unu
amatawo na ndi aguru ibu ndi-isi nke
mba nile ọzọ nēme ha dika ndi nwe ha;
ndi uku ha nāchi kwa ha. 43 Ma ọ
digh otú a n'etiti unu: kama onye ọ bula
nke nāchọ ka eme ya onye uku n'etiti
unu, ọ gābu onye nējere unu ozi: 44 ọzọ,
onye ọ bula nke nāchọ ka ọ buru onye-
isi n'etiti unu, ọ gābu orù unu nile.
45 N'ihi na Nwa nke madu Onwe-ya
abiagh ka ejere Ya ozi, kama ka Ọ je ozi,
ka Ọ were kwa ndu-Ya nye ka ọ buru
ihe-nḅaputa n'ọnọdu ọtutu madu.

46 Ha we bia rue Jeriko: mḅe Ọ
nāputa na Jeriko, Ya na ndi nēso uzọ-Ya
na oké ìgwè madu, nwa-nwoke Timiọs,
bú Bātimiọs, onye-aririọ kpuru ìsì,
nānọdu n'akuku uzọ. 47 Mḅe ọ nuru
na ọ bu Jisus Onye Nazaret, ọ we malite
iti nkpu, na isi, Nwa Devid, Jisus,
merem ebere. 48 Ọtutu madu we bara
ya nba, ka o kpuchie ọnu-ya: ma o
tikariri nkpu nke-uku, si, Nwa Devid,
merem ebere. 49 Jisus we guzo, si,
Kpọnu ya. Ha we kpọ onye-ìsì ahu, si
ya, Nwe obi ike: bilie, Ọ nākpọ gi.
50 Ọ we chifu uwe-ya, zọlie, biakute
Jisus. 51 Jisus we za ya, si, Gini ka i
nāchọ ka M'mere gi? Onye-ìsì ahu we
si ya, Rabonai, ka eme ka m'hu uzọ.
52 Jisus we si ya, Laba; okwukwe-
gi azọputawo gi. Ngwa ngwa ewe me ka
ọ hu uzọ, ọ we nēso Ya n'uzọ.

11 1 Mḅe ha nābiaru Jerusalem nso,
rue Betfagi na Betani nso, n'uzọ
ugwu Olive, Ọ we ziga madu abua n'etiti
ndi nēso uzọ-Ya, 2 si ha, Jenu n'obodo
ntà nke di na ncherita-iru unu: ngwa
ngwa mḅe unu nābà nime ya, unu gāhu
nwa-inyinya-ibu elibeworo, nke madu
ọ bula akānọkwasigh; tọpunu ya,
sekputa ya. 3 Ọ buru kwa na onye ọ
bula si unu, Gini mere unu nēme nka?
sinu, Ọ di Onye-nwe-ayi nkpà; ngwa
ngwa O gēzighachi ya n'ebe a ọzọ. 4 Ha
we je, hu nwa-inyinya-ibu elibere n'ọnu-
uzọ n'èzí n'amá; ha we tọpu ya.
5 Ufọdu nime ndi guzoro n'ebe ahu we
si ha, Ùnu nēme gini, nātọpu nwa-
inyinya-ibu ahu? 6 Ha we gwa ha
okwu dika Jisus kwuru: ha we rapu ha.
7 Ha we sekputara Jisus nwa-inyinya-
ibu ahu, wukwasi ya uwe-ha; Ọ we
nọkwasi ya. 8 Ọtutu madu we tusa
uwe-ha n'uzọ; ndi ọzọ akwukwọ osisi,

nke ha ḅubitara n'ubi. 9 Ndi nāga
n'iru, na ndi nēso, nēti nkpu, si,
Hosanna; Onye agọziri agọzi ka Onye
ahu bu Nke nābia n'aha Onye-nwe-ayi:
10 Ihe agọziri agọzi ka ala-eze bu nke
nābia, ala-eze nke nna-ayi Devid:
Hosanna n'ebe kachasi ihe nile elu.
11 Ọ we ba na Jerusalem, n'ulo uku
Chineke; mḅe Ọ lesiri ihe nile anya
buruburu, ebe ọ bu mḅe anyasi uḅu a,
Ọ we pua je Betani, Ya na ndi-ozi iri na
abua ahu.
12 N'echi-ya, mḅe ha putara na
Betani, agu guru Ya. 13 Mḅe Ọ huru
osisi fig n'ebe di anya nke nwere
akwukwọ ndu, Ọ bia, ma ebe ọ di otú
a Ọ gāhu ihe n'elu ya: ma mḅe Ọ
biaruru ya aru, Ọ hugh ihe ọ bula ma-
ọbugh akwukwọ ndu: n'ihi na ọ bugh
oge nkpuru fig. 14 Ọ we za, si ya,
Onye ọ bula eri-kwa-la nkpuru ọzọ si
n'elu gi puta ebigh-ebi. Ndi nēso uzọ-
Ya we nu ya.
15 Ha we bia rue Jerusalem: Ọ we
ba n'ulo uku Chineke, malite ichupu
ndi nēre na ndi nāzu n'ulo uku Chineke,
Ọ we kpüe table nile nke ndi nāḅanwe
ego iru, na oche nile nke ndi nēre
nduru; 16 Ọ kwegh kwa ka onye ọ
bula būru ihe gabiga n'etiti ulo uku
Chineke. 17 Ọ we zi ihe, si ha, Èdegh
ya n'akwukwọ nsọ, si, Agākpọ ulom
ulo ekpere mba nile? ma unu onwe-unu
emewo ya ọḅà ndi nāpunara madu ihe.
18 Ndi - isi - nchu - aja na ndi - ode -
akwukwọ we nu ya, ha we nāchọ uzọ
ha gēsi la Ya n'iyì: n'ihi na ha nātu
egwu Ya, n'ihi na ibobo ozizi-Ya nwuru
igwè madu nile n'aru.
19 Mḅe ọ bula o ruru anyasi O nēsi
n'obodo apu.
20 Mḅe ha nāga n'ututu, ha we hu
osisi fig ahu na ọ kpọnwururi site na
nkpọrọgwu. 21 Pita we cheta, si Ya,
Rabai, le, osisi fig nke I buru ọnu
akpọnwuwo. 22 Jisus we za, si ha,
Nwenu okwukwe Chineke. 23 N'ezie
asim unu, Onye ọ bula nke gāsi ugwu a,
Ka ewelie gi, tubà gi nime oké
osimiri; nke nâgagh-enwe obi abua,
kama ọ kwere na ihe o nēkwu nēme; ọ
gādiri ya. 24 Ya mere M'ji si unu, Ihe
nile, ka ha ra, bú nke unu nēkpe n'ekpere
riọ kwa, kwenu na unu anatawo ha, ha
gādiri unu. 25 Ọzọ, mḅe ọ bula unu
guzoro nēkpe ekpere, ḅagharanu, ma
ọ buru na unu nwere ihe ọ bula megide
onye ọ bula; ka Nna-unu Nke bi n'elu-
igwe we ḅaghara kwa unu ndahie nile
unu. 26 Ma ọ buru na unu onwe-unu
aḅagharagh, Nna-unu Nke bi n'elu-igwe
agagh-aḅaghara unu ndahie nile unu.
27 Ha we bia rue Jerusalem ọzọ: mḅe
Ọ nējeghari n'ulo uku Chineke, ndi-isi-
nchu-aja na ndi-ode-akwukwọ na ndi-
okenye we biakute Ya; 28 ha we si Ya,
Ọ̀ bu n'aha ike gini ka I nēme ihe ndia?
ma-ọbu ònye nyere Gi ike a ka I we
me ihe ndia? 29 Ma Jisus siri ha,
M'gāju unu otù okwu, unu zakwam,
emesia M'gāgwa unu aha ike M'ji eme
ihe ndia. 30 Baptism nke Jọn, ò sitere
n'elu-igwe, ma-ọbu na ò sitere n'aka
madu? zanum. 31 Ha we kwurita
n'etiti onwe-ha, si, Ọ buru na ayi asi, O
sitere n'elu-igwe; Ọ gasi, N'ihi gini kwa
ka unu nējigh kwe ya? 32 Ma àyi gāsi
kwa, O sitere n'aka madu?—ha nātu
egwu ndi-Ju: n'ihi na madu nile guru
Jọn na ọ bu onye-amuma n'ezie. 33 Ha
we za Jisus, si, Ayi amatagh. Jisus we
si ha, Mu onwem agagh-agwa kwa unu
aha ike M'ji eme ihe ndia.

12 1 Ọ we malite igwa ha okwu n'ilu.
Otù onye kuru ubi-vine, ọ ḅa ya
ogige buruburu, gwu kwa ebe inara
manya agāzọchapu na nkpuru-vine, o
wu-kwa-ra ulo-elu, were kwa ya tiye
n'aka ndi-ọlu-ubi, we je ala ọzọ. 2 Ọ
we zigara ndi-ọlu-ubi ahu otù orù n'oge
ighọ nkpuru, ka ọ nata n'aka ndi-ọlu-ubi
nkpuru ufọdu n'ubi-vine-ya. 3 Ha we
jide ya, pia ya ihe, zilaga ya n'aka efu.
4 Ọzọ kwa ọ we zigara ha orù ọzọ; ha
we tiwa isi onye ahu, me ya ihe-ihere.
5 Ọ we ziga onye ọzọ; ha we ḅue onye
ahu: na ọtutu ndi ọzọ; ha nāpia ufọdu
ihe, nēḅu kwa ufọdu. 6 Ọ nwere otù
onye fọduru, bú ọkpara ọ huru n'anya:
o zigara ya ikpe-azu jekuru ha, si, Ha
gāsọpuru ọkparam. 7 Ma ndi-ọlu-ubi
ahu siritara onwe-ha, Nka bu onye-
nketa; bianu, ka ayi ḅue ya, ihe-nketa-ya
gābu kwa nke ayi. 8 Ha we jide ya, ḅue
ya, tupu ya n'azu ubi-vine ahu.
9 Gini kwa ka onye-nwe ubi-vine ahu
gēme? ọ gābia, la ndi-ọlu-ubi ahu n'iyi,
were kwa ubi-vine ahu nye ndi ọzọ.
10 Ùnu agugh ọbuná ihe a edeworo
n'akwukwọ nsọ;

Nkume nke ndi nēwu ulo juru,
Nke ahu ka emere isi nkuku ulo:
11 Ọ bu n'aka Onye-nwe-ayi ka nka
sitere,
Ọ bu kwa oké ọlu n'anya-ayi?
12 Ha we chọ uzọ ijide Ya; ma ha
turu egwu igwè madu ahu; n'ihi na ha
mara na Ọ turu ilu a imegide ha; ha we
rapu Ya, la.
13 Ha we zigara Ya ufọdu nime ndi-
Farisi na ndi Herod, ka ha we nwude Ya
n'okwu. 14 Ha we bia, si Ya, Onye-
ozizí, ayi amatawo na I bu onye ezi-
okwu, na I digh-asọ kwa onye ọ bula
anya: n'ihi na I digh-ele madu anya
n'iru, kama I nēzí uzọ Chineke n'ezi-
okwu: ò ziri ezi n'iwu itu ùtú nye Sisa,
ma-ọbu na ò zigh ezi? 15 Àyi gāru, ma-
ọbu na ayi agagh-atu? Ma ebe Ọ matara
iru-abua-ha, Ọ si ha, Gini mere unu
nānwam? wetaram otù shilling, ka M'hu
ya. 16 Ha we weta ya. Ọ si ha, Ònye
nwe onyinyo a na ihe a edekwasiri
ya? Ha si Ya, Sisa nwe. 17 Jisus
we si ha, Nyeghachinu Sisa ihe nke
Sisa, nyeghachi-kwa-nu Chineke ihe nke
Chineke. Ọ we ju ha nile anya nke-uku
bayere Ya.
18 Ndi-Sadusi, ndi si na nbilite-
n'ọnwu adigh, we biakute Ya; ha we jua
Ya, si, 19 Onye-ozizí, Moses dere
akwukwọ nye ayi, si, Ọ buru na nwa-
nne-nwoke onye ọ bula anwua, rapu
nwunye n'azu, ma ọ rapugh nwa, ka
nwa-nne-ya nwoke kuru nwunye-ya,
me ka nkpuru toputara nwa-nne-ya.
20 Umu-nne-ndikom asa di: nke-mbu
luru nwunye, we nwua nārapugh
nkpuru; 21 nke-abua we kuru ya, nwu
kwa, ọ rapugh kwa nkpuru n'azu; nke-
atọ otú ahu kwa: 22 ndikom asa ahu
arapugh nkpuru. N'ikpe-azu ha nile
nwayi ahu nwu-kwa-ra. 23 Na nbilite-
n'ọnwu, nwùnye onye n'etiti ha ka ọ
gābu? n'ihi na ha asa nwere ya na
nwunye. 24 Jisus siri ha, Ọ̀ bugh n'ihi
nka ka unu ji hie uzọ, na unu amatagh
ihe edeworo n'akwukwọ nsọ, ma-ọbu ike
Chineke? 25 N'ihi na mḅe ha gēsi na
ndi nwuru anwu bilie, ha alugh nwunye,
enyegh kwa ha n'ọlulu-di; kama ha di
ka ndi-mọ-ozi di n'elu-igwe. 26 Ma
n'okwu bayere ndi nwuru anwu, na
anēme ka ha si n'ọnwu bilie; ùnu agugh
n'akwukwọ Moses, n'ebe edere okwu
bayere Osisi ntà, otù Chineke gwara ya,
si, Mu onwem bu Chineke nke Abraham.
na Chineke nke Aisak, na Chineke nke
Jekob? 27 Ọ bugh Chineke nke ndi
nwuru anwu, kama Ọ bu nke ndi di
ndu: unu onwe-unu nēhie uzọ nke-uku.
28 Otù onye nime ndi-ode-akwukwọ
bia-kwa-ra, we nu ka ha nājurita onwe-
ha ajuju, ma ebe ọ matara na Ọ zarari ha
nke-ọma, ọ jua Ya, si, Òle nke bu nke-
mbu n'ihe nile enyere n'iwu? 29 Jisus
zara, si, Nke-mbu bu, Nuru, Israel;
Onye-nwe-ayi, bù Chineke-ayi, Onye-
nwe-ayi bu otù: 30 i gāhu kwa Onye-
nwe-ayi, bú Chineke-gi, n'anya, site
n'obi-gi dum, site kwa na nkpuru-obi-gi
dum, site kwa n'uche-gi dum, site kwa
n'ike-gi dum. 31 Nke-abua bu nka, I
gāhu onye-aḅata-obi-gi n'anya dika
onwe-gi. Ọ digh ihe ọzọ enyere n'iwu
nke dikariri ndia. 32 Ode-akwukwọ
ahu we si Ya, Onye-ozizi, n'ezie I
kwuru nke-ọma na Ọ bu otù; ọ digh
kwa ehi ọzọ di ma-ọbugh Ya: 33 na
ihu Ya n'anya site n'obi-gi dum, site
kwa na nghọta-gi dum, site kwa n'ike-gi
dum, na ihu onye-aḅata-obi-gi n'anya
dika onwe-gi, ọ kachasi àjà-nsuresi-ọku
nile na àjà ọzọ nile nke-uku. 34 Mḅe
Jisus huru na ọ zara dika onye nwere
uche, Ọ si ya, I nọgh ebe di anya n'ala-
eze Chineke. Ma ọ digh onye nwere
anya-ike site na mḅe ahu iju Ya ajuju.
35 Jisus we za, mḅe O nēzí ihe n'ulo
uku Chineke, si, Ndi-ode-akwukwọ si
aña kwu na Kraist ahu bu nwa Devid?
36 Devid onwe-ya siri nime Mọ Nsọ,
Onye-nwe-ayi siri Onye-nwem,
Nọdu ala n'aka-nrim,
Rue mḅe M'gēdo ndi-iro-Gi ka ihe-
nḅakwasi-ukwu nke ukwu-Gi abua.
37 Devid onwe-ya nākpọ Ya Onye-nwe-
ya; òle ebe O si buru kwa Nwa-ya? Oké
igwè madu ahu wewere obi-utọ nu okwu-
Ya.
38 N'ozizí-Ya Ọ si kwa, Lezienu anya
ndi-ode-akwukwọ, ndi nāchọ ijeghari
n'uwe-nwuda, na inara ekele n'ọma-ahia
nile unu, 39 na isi oche nile n'ulo-
nzukọ-unu, na isi ọnọdu nile n'oriri nile
unu: 40 ndi nēripia ulo ndinyom di-ha
nwuru, nēkpe kwa ogologo ekpere ka
madu we hu ha anya; ndia gēnwe ezi
ọmuma-ikpe gabigara óké kari ndi ọzọ.
41 Ọ we nọdu n'ulo uku Chineke na

ncherita-iru ebe anēdebe ùtù anātu, Ọ we
nēle otù igwè madu nātubà ego n'ebe
ùtù ahu: ọtutu ndi bu ọgaranya nātubà
kwa ri nne. 42 Otù nwayi, bù ọḅeye,
nke di-ya nwuru, we bia, tubà ego ntà
abua, nke mere otù farthing. 43 Ọ we
kpọ ndi nēso uzọ-Ya ka ha biakute Ya,
Ọ si ha, N'ezie asim unu, Nwayi a, bù
ọḅeye, nke di-ya nwuru, ọ tubàra kari
ndi nile nātubà nime ebe ùtù ahu:
44 n'ihi na ha nile sitere n'inwebiga-
àkù-òkè-ha tubà; ma nwayi ahu sitere
n'ukọ-ya tubà ka ihe nile nke ọ nwere ra,
bù ihe dum o ji biri.

13 1 Mḅe Ọ nāputa n'ulo uku
Chineke, otù onye n'etiti ndi nēso
uzọ-Ya we si Ya, Onye-ozizi, le aha
nkume na aha owuwu-ulo ndia bu!
2 Jisus we si Ya, Ì huru okè owuwu-ulo
ndia? Agagh-arapu otù nkume ma-ọli
n'ebe a n'elu nkume-ibe-ya, nke anāgagh-
akwatu n'ala.

3 Mḅe Ọ nānọdu n'elu ugwu Olive na
ncherita-iru ulo uku Chineke, Pita na
Jemes na Jọn na Andru we jua Ya iche,
si, 4 Gwa ayi, òle mḅe ihe ndia gābu?
gini gābu kwa ihe-iriba-ama mḅe ọ bula
agaje imezu ihe ndia nile? 5 Ma Jisus
malitere isi ha, Lezienu anya ka onye
ọ bula ghara iduhie unu. 6 Ọtutu madu
gābia n'aham, si, Mu onwem bu Ya; ha
gēduhie kwa ọtutu madu. 7 Ma mḅe ọ
bula unu gānu okwu agha di iche iche na
akukọ agha di iche iche, unu atula ujọ:
ihe ndia aghagh iputa; ma ọgwugwu ihe
nile akērugh. 8 N'ihi na mba gēbili
imegide mba ọzọ, ala-eze gēbili kwa
imegide ala-eze ọzọ: ala-ọma-jijiji gādi
n'ebe di iche iche; okè unwu di iche iche
gādi: ihe ndia bu nmalite ihe-nḅu.

9 Ma unu onwe-unu lezie anya
n'onwe-unu: n'ihi na ha gārara unu nye
n'aka nnọkọ-ikpè di iche iche; n'ulo-
nzukọ di iche iche ka agāpia kwa unu
ihe; n'iru ndi-isi na ndi-eze ka unu
gēguzo kwa n'ihim, iburu ha àmà.
10 Aghagh kwa ibu uzọ kwusa ozi ọma
nkem n'iru mba nile. 11 Ma mḅe ọ
bula ha duru unu je ikpè, rara kwa unu
nye, unu ebula uzọ nēcheḅu onwe-unu
okwu unu gēkwu: kama okwu ọ bula
agēnye unu n'oge hour ahu, kwuenu nke
ahu: n'ihi na ọ bugh unu onwe-unu
nēkwu, kama ọ bu Mọ Nsọ. 12 Nwa-
nne gārara kwa nwa-nne-ya nye n'aka
ọnwu, nna gārara kwa nwa-ya nye; umu
gēbili kwa imegide ndi muru ha, me kwa
ka ha nwua ọnwu. 13 Madu nile gākpọ
kwa unu asì n'ihi aham: ma onye were
ntachi-obi nọgide rue ọgwugwu ihe nile,
onye ahu ka agāzọputa.

14 Ma mḅe ọ bula unu gāhu ihe-àrù
nke nākpata itọḅọrọ n'efu, ka o nēguzo
n'ebe ọ nēkwesigh (onye nāgu, ya
tugharia uche), mḅe ahu ndi nọ na Judia,
ka ha ḅalaga n'ugwu: 15 onye nọ kwa
n'elu ulo, ya ghara iridata, ma-ọbu iba
nime, ikwapu ihe ọ bula n'ulo-ya:
16 onye nọ kwa n'ubi, ya ghara ilaghachi
ichiri uwe-ya. 17 Ma ahuhu gādiri ndi
di ime na ndi nēnye nwa ara na mḅe ahu.
18 Ma kpenu ekpere ka ọ ghara idi na
mḅe oyi. 19 N'ihi na mḅe ahu gābu
nkpaḅu, nke aha nkpaḅu di otù a akādigh
site na nmalite òkikè-uwa nke Chineke
kère rue mḅe a, ọ gagh-adi kwa ma-ọli.
20 Ọ buru kwa na Onye-nwe-ayi emegh
ubọchi ahu ka ha di nkpirikpi, agagh-
azọputa madu ọ bula: ma n'ihi ndi
arọputara, ndi Ọ rọputara, Ọ mere ka
ubọchi ahu di nkpirikpi. 21 Mḅe ahu
ọ buru na onye ọ bula gāsi unu, Le,
Kraist nọ n'ebe a; ma-ọbu, Le, n'ebe
ahu; unu ekwela: 22 n'ihi na Kraist
ugha di iche iche na ndi-amuma ugha
gēbili, gosi kwa ihe-iriba-ama di iche
iche na ọlu-ebube di iche iche, ka ha we
duhie ndi arọputara, ma ọ buru na o
gēkwe me. 23 Ma unu onwe-unu lezie
anya: le, agwawom unu ihe nile mḅe
akēmegh ha.

24 Ma na mḅe ahu, mḅe nkpaḅu ahu
gasiri, anyanwu gāḅa ọchichiri, ọnwa
agagh-enye kwa ihè-ya, 25 kpakpando
nile ganāda kwa site n'elu-igwe, agēme
kwa ka ike nile nke di n'elu-igwe me
nkpatu. 26 Mḅe ahu ha gāhu kwa Nwa
nke madu ka Ọ nābia n'igwe-oii nile
n'okè ike na ebube. 27 Mḅe ahu O
gēzipu kwa ndi-mọ-ozi-Ya, me ka ndi
nke Ya arọputara si n'ifufe anọ zukọ, site
na nsọtu uwa rue nsọtu elu-igwe.

28 Ma site n'aru osisi fig mutanu ilu-
ya: mḅe ọ bula alaka-ya dibara nrò uḅu
a, pute kwa akwukwọ-ndu-ya, unu mara
na mḅe okpom-ọku di nso; 29 otù a
unu onwe-unu kwa, mḅe ọ bula unu
gāhu ihe ndia ka ha nāputa, maranu na
Ọ nọ nso, n'ọnu-uzọ. 30 N'ezie asim
unu, Ọḅọ a agagh-agabiga ma-ọli, rue

mḅe ihe ndia nile gēme. 31 Elu-igwe
na uwa gāgabiga: ma okwu nile ṅkem
agagh-agabiga ma-ọli. 32 Ma ọ digh
onye ọ bula matara ihe bayere ubọchi
ahu ma-ọbu oge hour ahu, ọbuná ndi-
mọ-ozi nke elu-igwe ama'agh, Ọkpara
ahu amatagh kwa, kama ọ bu náni Nnam
matara. 33 Lezienu anya, murunu
anya, nēkpe-kwa-nu ekpere: n'ihi na
unu amatagh mḅe oge ahu bu. 34 Ọ di
ka mḅe madu, onye jere inọdu n'ala ndi
ọzọ, ebe ọ rapuru ulo-ya, nye kwa ndi-
orù-ya ọlu ichi-isi, nye onye ọ bula nime
ha ọlu-ya, ọ nye-kwa-ra onye-ọnu-uzọ
iwu ka ọ che nche. 35 Ya mere,
nēchenu nche: n'ihi na unu amatagh
mḅe Onye-nwe ulo gābia, ma ọ bu
n'anyasi, ma-ọbu n'etiti abali, ma-ọbu
mḅe oke-ọkuku kwara, ma-ọbu n'ututu;
36 ka Ọ we ghara ihu unu ka unu nāraru
ura, ma ọ buru na Ọ bia na mberede.
37 Ma okwu M'nāgwa unu ka M'nāgwa
madu nile, Nēchenu nche.

14 1 Ma ememe ngabiga na achicha
ekogh-eko gādi mḅe ubọchi abua
gasiri: ndi-isi-nchu-aja na ndi-ode-
akwukwọ we nāchọ uzọ ha gēsi jide Ya
n'aghughọ, ḅue Ya: 2 n'ihi na ha nāsi,
Ọ bugh n'ememe a, ka ùzù ndi-Ju we
ghara idi ma elegh anya.
3 Mḅe Ọ nọ na Betani n'ulo Saimon
onye-ekpenta, mḅe Ọ nānọdu na nri, otù
nwayi we bia nke nēji ite alabaster, nke
manu-otite ezi nard di oké ọnu-ahia nke-
uku di ya; ọ kuwara ite ahu, we wusa
manu-otite ahu n'isi-ya. 4 Ma ufọdu di
ndi iwe nēwe nke-uku n'etiti ha, ha si,
Àlawo manu-otite a n'iyì otú a iji me
gini? 5 N'ihi na apuru ire manu-otite a
kari ọgu shilling iri-na-ise, we nye ndi-
oḅeye. Ha we tamu ntamu megide
nwayi ahu. 6 Ma Jisus siri, Rapunu ya;
gini mere unu nēsoḅu ya? ọ luru ọlu ọma
n'arum. 7 N'ihi na unu nwere ndi-
oḅeye n'etiti unu mḅe nile, mḅe ọ bula
unu chọrọ unu puru ime kwa ha ihe
ọma: ma unu enwegh Mu onwem mḅe
nile. 8 Ọ mere ihe ọ nwere ike ime: o
buru uzọ te arum manu-otite ka ewe
doziem n'olìlì. 9 Ma n'ezie asim unu,
Ebe ọ bula agēkwusa ozi ọma nka n'uwa
dum, agēkwuta kwa ihe nke nwayi a
mere, ka ọ buru ihe-ncheta-ya.
10 Judas Iskariot, onye nke bu otù
nime ndi-ozi iri na abua ahu, we jekuru
ndi-isi-nchu-aja, ka ọ we rara Ya nye
n'aka-ha. 11 Ma mḅe ha nuru ya ha
ṅuria ọṅu, we kwe nkwa inye ya ego. Ọ
we nāchọ oghere o gēsi rara Ya nye.
12 N'ubọchi mbu nke achicha ekogh-
eko, mḅe ha nāchu aja ngabiga, ndi nēso
uzọ-Ya we si Ya, Òle ebe I nāchọ ka ayi
je dozie ka I we rie oriri ngabiga? 13 Ọ
we zipu madu abua n'etiti ndi nēso uzọ-
Ya, si ha, Jenu n'obodo a, otù nwoke nke
bū ite miri gēzute kwa unu: sonu ya;
14 ebe ọ bula ọ gābà kwa, sinu nna-nwe
ulo, Onye-ozizi si, Òle ebe ulo-ọbìa
edeberem di, ebe Mu na ndi nēso uzọm
gēri oriri ngabiga? 15 Ya onwe-ya
gēgosi kwa unu ime-ulo uku di n'elu ulo
akwadebeworo dozi kwa: n'ebe ahu
dozienu ihe nye ayi. 16 Ndi ahu nēso
uzọ-Ya we pua ba n'obodo, hu dika Ọ
gwara ha-ri: ha we dozie ememe
ngabiga.
17 Mḅe o ruru anyasi Ya na ndi-ozi iri
na abua ahu we bia. 18 Mḅe ha nānọdu
na nri nēri kwa ihe, Jisus we si, N'ezie
asim unu, Otù onye si n'etiti unu puta
gāraram nye, bú onye Mu na ya nēri ihe.
19 Ọ malitere iwuta ha, ha malite-kwa-
ra isi Ya n'otù, Ọ̀ bu mu? 20 Ma Ọ siri
ha, Ọ bu otù onye nime unu iri na abua,
onye nke Mu na ya nēsukọ nri n'afere.
21 N'ihi na Nwa nke madu nāla, dika
edeworo ya n'akwukwọ nsọ bayere Ya:
ma ahuhu gādiri nwoke ahu onye anēsite
n'aka-ya rara Nwa nke madu nye Ọ
buru na amugh nwoke ahu ọ gādi ya
nma.
22 Mḅe ha nēri ihe, Ọ we nara oḅe
achicha, gọzie ya, nyawa ya, nye ha,
si, Naranu: nka bu arum. 23 Ọ we nara
iko, kele kwa, we nye ha: ha nile we ṅua
nime ya. 24 Ọ we si ha, Nka bu ọbaram
nke ọḅuḅa-ndu, nke anāwusì n'ihi ọtutu
madu. 25 N'ezie asim unu, M'gagh-
aṅu kwa ma-ọli n'ihe si n'osisi vine puta,
rue ubọchi ahu mḅe M'gāṅu ya ọhu
n'ala-eze Chineke.
26 Mḅe ha bùsiri abù, ha pua je ugwu
Olive.
27 Jisus we si ha, Agēme ka unu nile
ma n'ọnyà: n'ihi na edeworo ya
n'akwukwọ nsọ, si, M'gētiḅu Onye-
ọzùzù-aturu, agāḅasa kwa aturu-Ya.
28 Ma mḅe emere ka M'si n'ọnwu bilie,
M'gēburu unu uzọ ga Galili. 29 Ma
Pita siri Ya, Ọ buru na agēme ọbuná

madu nile ka ha ma n'ọnyà, ma agagh-
eme mu onwem. 30 Jisus we si ya,
N'ezie asim i, na ta, bù n'abali a, mḅe
oke-ọkuku akākwagh àkwà uḅò abua, i
gāgọnarim uḅò atọ. 31 Ma o nēkwusi
ike nke-uku, si, Ọ buru na ọ di nkpà ka
m'so Gi nwua, m'gagh-agọnari Gi ma-
ọli. Ọ bu kwa otù a ka ha nile kwuru.
32 Ha we biarue ogige nke aha-ya bu
Getsemane: Ọ we si ndi nēso uzọ-Ya,
Nọdunu n'ebe a, rue mḅe M'nēkpe
ekpere. 33 Ọ we kuru Pita na Jemes
na Jọn tiyere Onwe-ya, ibobo we malite
inwu Ya n'aru nke-uku, obi malite-kwa-
ra ilọ Ya miri. 34 Ọ we si ha, O nēwuta
nkpuru-obim nke-uku, rue ọnwu:
nọgidenu n'ebe a, nēche-kwa-nu nche.
35 Ọ we ga n'iru nke-ntà, da n'ala, we
kpe ekpere ka oge hour ahu we gabiga
Ya, ma ọ buru na ọ gēkwe me. 36 Ọ
we si, Aba, Nna, I puru ime ihe nile;
naram iko a: ma ọ bugh ihe Mu onwem
nāchọ, kama ihe Gi onwe-gi nāchọ.
37 Ọ we bia, hu ha ka ha nāraru ura, Ọ
we si Pita, Saimon, i nāraru ura? i
nwegh ike iche nche otù oge hour?
38 Nēchenu nche, nēkpe-kwa-nu
ekpere, ka unu we ghara ibà n'ọnwunwa:
mọ nke madu di ọku n'ezie, ma anu-aru
adigh ike. 39 Ọ we rapu ha je kwa
ọzọ, kpe ekpere, nēkwu otù okwu ahu.
40 Ọ we bia kwa ọzọ, hu ha ka ha nāraru
ura, n'ihi na anya-ha di okè arọ́; ha
amatagh kwa ihe ha gāza Ya. 41 Ọ we
bia ọbibia nke-atọ, si ha, Nārarunu ura
site n'uḅu a, nēzu-kwa-nu ike: o zuwo:
oge hour nkem eruwo; le, anārara Nwa
nke madu nye n'aka ndi-nmehie.
42 Bilienu, ka ayi je: le, onye nāraram
nye nọ nso.
43 Ngwa ngwa, mḅe Ọ kpu okwu
n'ọnu, Judas, otù onye n'etiti ndi-ozi iri
na abua ahu, biara, ya na igwè madu ndi
chiri mma-agha na osisi, site n'ebe ndi-
isi-nchu-aja na ndi-ode-akwukwọ na
ndi-okenye nọ. 44 Ma onye nārara Ya
nye nyere ha-ri ihe-iriba-ama, si, Onye
ọ bula m'gēsutu ọnu, Onye ahu bu Ya;
jidenu Ya, lezienu anya duru Ya je.
45 Mḅe ọ biara, ngwa ngwa ọ biakutere
Ya, si, Rabai; ọ we sutu Ya ọnu nke-
uku. 46 Ha we tukwasi Ya aka, jide
Ya. 47 Ma otù onye n'etiti ndi guzoro
nso miputara mma-agha-ya, ḅu orù
onye-isi-nchu-aja mma, bipu nti-ya.
48 Jisus we za, si ha, Ùnu putara chiri
mma-agha na osisi ijidem, dika imegide
onye nāpunara madu ihe? 49 Kwa-
ubọchi Mu na unu nọ n'ulo uku Chineke
ebe M'nēzi ihe, ma unu ejideghm: ma
emere nka ka ihe nile edeworo
n'akwukwọ nsọ we mezu. 50 Ha nile
we rapu Ya, ḅalaga.
51 Ma otù okorọbia soyere Ya, onye
ḅokwasiri ezi àkwà ọcha n'aru ọtọ ya: ha
we jide ya: 52 ma ọ rapuru ezi àkwà
ọcha ahu, ḅara ọtọ ḅalaga.
53 Ha we si n'ebe ahu duru Jisus
jekuru onye-isi-nchu-aja: ha nile, bù
ndi-isi-nchu-aja na ndi-okenye na ndi-
ode-akwukwọ, we ḅakọ n'ebe ọ nọ.
54 Pita soro kwa Ya-ri n'ebe di anya,
rue nime ulo, nime obi onye-isi-nchu-
aja; ọ nānọdu kwa n'etiti ndi nēje ozi, ọ
nānya ọku n'ihè ọku. 55 Ma ndi-isi-
nchu-aja na nnọkọ-ikpè dum nāchọ àmà
imegide Jisus ime ka Ọ nwua; ma ha
achọtagh. 56 N'ihi na ọtutu madu
nāḅa àmà ugha imegide Ya, àmà-ha
abugh kwa otù. 57 Ufọdu we bilie, ḅa
àmà ugha megide Ya, si, 58 Ayi
onwe-ayi nuru ka Ọ nāsi, Mu onwem
gākwatu ulo nsọ a nke ejiri aka me,
n'ubọchi atọ M'gēwu kwa ulo ọzọ nke
anējigh aka me. 59 Ọbunà otù a àmà-
ha abugh kwa otù. 60 Onye-isi-nchu-
aja we bilie n'etiti, jua Jisus, si, Ì zagh
ihe ọ bula? gini bu àmà madu ndia
nāḅagide Gi? 61 Ma O kpuchiri ọnu, ọ
digh kwa ihe ọ bula Ọ zara. Onye-isi-
nchu-aja juba-kwa-ra Ya ọzọ, si Ya, Gi
onwe-gi bu Kraist ahu, Ọkpara nke Onye
ahu agọziri agọzi? 62 Jisus we si, Mu
onwem bu Ya: unu gāhu kwa Nwa nke
madu ka Ọ nānọdu n'aka-nri nke ike,
nābia kwa, Ya na igwe-oji nile nke elu-
igwe. 63 Onye-isi-nchu-aja we dọwa
uwe-ya nile, si, Ọ bu nkpà ndi-àmà gini
nākpa ayi ọzọ? 64 Unu nuru nkwulu
ahu: gini bu uche-unu? Ha nile we ma
Ya ikpè, si na Ọ kwesiri inwu ọnwu.
65 Ufọdu we malite ibusa Ya ọnu-miri,
na ikechi iru-Ya, na iti Ya aka, na isi Ya,
Bu amuma: ndi nēje ozi we nara Ya
n'ipia Ya ihe.
66 Mḅe Pita nọ n'okpuru n'obí, otù
nime umu-aḅọghọ ndi nējere onye-isi-
nchu-aja ozi we bia: 67 mḅe ọ huru
Pita ka ọ nānya ọku, ọ we le ya anya, si,
Gi onwe-gi na Onye Nazaret ahu, bù

Jisus, nọ-kwa-ra. 68 Ma ọ gọrọ, si,
Amataghm, aghọtaghm kwa ihe gi
onwe-gi nēkwu: ọ we pua je n'uzọ-
nbata. 69 Nwa-aḅọghọ ahu we hu ya,
malite kwa ọzọ isi ndi guzoro nso,
Nwoke a bu otù onye nime ha. 70 Ma
ọ gọ-kwa-ra ọzọ. Mḅe nwa oge gasiri
ndi guzoro nso we si kwa Pita ọzọ,
N'ezie i bu otù onye nime ha; n'ihi na i
bu kwa onye Galili. 71 Ma ọ malitere
idu ikwù, na iňu iyí, si, Amataghm
Nwoke a Onye unu nēkwu. 72 Ngwa
ngwa oke-ọkuku we kwa ákwá nke uḅò
abua. Pita we cheta okwu ahu, otù
Jisus siri ya, Mḅe oke-ọkuku akākwagh
uḅò abua, i gāgọnarim uḅò atọ. Mḅe
ọ tulere okwu a n'obi ọ we kwa ákwá.

15 1 Ngwa ngwa n'ututu ndi-isi-
nchu-aja, ha na ndi-okenye na ndi-
ode-akwukwọ, na nnọkọ-ikpé dum, ḅara
izù, we ke Jisus aḅu, kupu Ya je, rara Ya
nye n'aka Pailat. 2 Pailat we jua Ya, si,
Gi onwe-gi bu Eze ndi-Ju? Ọ we za ya,
si, Gi onwe-gi kwuru. 3 Ndi-isi-nchu-
a'a we nēbo Ya ọtutu ebubo. 4 Pailat
we iu kwa Ya ọzọ, si, Ì zagh ihe ọ bula?
ie ka ọtutu ihe ha nēbo Gi ra. 5 Ma
Jisus azagh ihe ọ bula ọzọ; ya mere na o
juru Pailat anya.

6 Ma n'ememe ọ nārapuru ha otù
onye-nkpọrọ, onye ha nāriọ n'aka-ya.
7 Ma otù onye di anākpọ Barabas, onye
ekereri aḅu, ya na ndi biliri imegide ndi-
isi, madu ndi ḅu-kwa-ra madu na nbili
ahu. 8 Ìgwè madu ahu we rigo, malite
iriọ ya ka ọ me dika ọ nēmere ha.
9 Pailat we za ha, si, Ùnu nāchọ ka
m'rapuru unu Eze ndi-Ju? 10 N'ihi
na ọ mara na ndi-isi-nchu-aja rara Ya-ri
nye n'ihi ekworo. 11 Ma ndi-isi-nchu-
aja kwaliri ìgwè madu ahu, ka ọ rapuru-
ha Barabas kari Jisus. 12 Ma Pailat za
kwa-ra ọzọ, si ha, Ọ bu gini ka m'gēme
kwa Onye ahu unu nākpọ Eze ndi-Ju?
13 Ma ha ti-kwa-ra nkpu ọzọ, si,
Kpọgide Ya n'obe. 14 Pailat we si ha,
É-è, n'ihi na Ọ mere ihe ọjọ gini? Ma
ha tibigara nkpu òkè, si, Kpọgide Ya
n'obe. 15 Ma Pailat, ebe o nēzube ime
ihe gātọ ìgwè madu ahu utọ n'obi, ọ
rapuru ha Barabas, ọ we rara Jisus nye,
mḅe ọ piasiri Ya ihe, ka ewe kpọgide Ya
n'obe.

16 Ndi-agha we dupu Ya ga ba n'obí,
nke bu Pritoriọm; ha we kpọkọ òtù-
ha dum. 17 Ha we yikwasi Ya uwe
ododo; mḅe ha kpasiri okpu-nmeri
nke eji ogwu me, ha were ya kpube Ya
n'isi; 18 ha we malite ikele Ya, si,
Ekele, Eze ndi-Ju! 19 Ha were kwa
ami nēti Ya n'isi, ha nābusa kwa Ya
ọnu-miri, ha we ḅue ikperè nākpọ isi ala
nye Ya. 20 Mḅe ha mesiri Ya ihe-ọchi,
ha we yipu Ya uwe ododo ahu, we
yikwasi Ya uwe-Ya nile. Ha we dupu
Ya ka ha kpọgide Ya n'obe.

21 Ha we jide otù onye nke nāgabiga
ka o so ha, ka ọ we būru obe-Ya, bú
Saimon onye Sairini, nna Aleksanda na
Rufọs, nke si n'azu obodo ahu bia.
22 Ha we kuru Ya bia n'ebe anākpọ
Gọlgọta, nke bu, ma asugharia ya, Ebe
okpokoro-isi. 23 Ha we che n'iru Ya
manya-vine nke agwara myrrh: ma Ọ
naragh ya. 24 Ha we kpọgide Ya n'obe,
kè kwa uwe-Ya n'etiti ha, nēfe nzà n'elu
ha, nke onye ọ bula gēwe. 25 Ma ọ
bu oge hour nke-atọ, ha we kpọgide Ya
n'obe. 26 Edekwasi-kwa-ra ndekwasi
nke ihe eboro Ya, EZE NDI-JU. 27 Ha
kpọgide-kwa-ra ndikom abua tiyere
Ya ndi nāpunara madu ihe; otù onye
n'aka-nri-Ya, na otù onye n'aka-ekpe-
Ya. 28 Ewe mezue ihe edere
n'akwukwọ nsọ, nke si, Ọ bu kwa na ndi
nēmebi iwu ka aguru Ya. 29 Ndi
nāgabiga nēkwulu kwa Ya, nēfufe isi-
ha, nāsi kwa, Ehe! Gi Onye nākwatu
ulo nsọ ayi, Onye nēwu kwa ya n'ubọchi
atọ, 30 zọputa Onwe-gi, si n'elu obe
ridata. 31 Otù ahu ka ndi-isi-nchu-aja
nēkwu kwa, ebe ha na ndi-ode-akwukwọ
nēme Ya ihe-ọchi n'etiti onwe-ha, si, Ọ
zọputara ndi ọżọ; Ọ pugh izọputa Onwe-
ya. 32 Ka Kraist, Eze Israel, si n'elu
obe ridata uḅu a, ka ayi we hu kwere
kwa. Ndi akpọgidere Ya na ha n'obe
nāta kwa Ya uta.

33 Mḅe o ruru oge hour nke-isi,
ọchichiri we ḅa n'ala ahu dum rue oge
hour nke-iteghete. 34 N'oge hour
nke-iteghete Jisus we were okè olu tie
nkpu, si, Eloi, Eloi, lama sabaktani? nke
bu, ma asugharia ya, Chinekem,
Chinekem, gini mere I ji rapu nāni Mu?
35 Ufọdu n'etiti ndi guzoro nso, mḅe
ha nuru ya, ha we si, Le, Ọ nākpọ
Elaija. 36 Otù onye we ḅa ọsọ, were
manya-vine ḅara uka ḅaju sponge,
tukwasi ya n'aml, nye Ya ka Ọ ňua, si,

Rapunu; ka ayi hu ma Elaija nābia
iwedata Ya n'obe. 37 Ma Jisus mere
ka olu-Ya dasie ike, Ọ we kubie ume.
38 Ákwà-nḅochi nke ulo nsọ Chineke
we ḅawa iberibe abua site n'elu rue
ala. 39 Ma mḅe ọchi-agha nāchi ọgu
ndi-agha ise, nke guzoro nso na ncherita-
iru Ya, huru na O kubiri ume otù a, ọ si,
N'ezie Nwoke a bu Ọkpara Chineke.
40 Ndinyom di kwa ndi nọ n'ebe di
anya nēkiri: n'etiti ha ka Meri
Magdalini, na Meri nne Jemes nke-ntà
na Joses, na Salomi, nọ; 41 ndi nēso
Ya mḅe Ọ nọ na Galili, nēje-kwa-ra Ya
ozi; na ọtutu ndinyom ọzọ ndi soro Ya
rigoro Jerusalem.
42 Mḅe o ruru anyasi uḅu a, ebe ọ bu
Nkwadebe, nke bu ubọchi buru ubọchi-
izu-ike uzọ, 43 Josef nke Arimatia we
bia, onye bu onye-nnọkọ-ikpè onye
anāsọpuru, onye ya onwe-ya nēche kwa
ala-eze Chineke; ọ were anya-ike bakuru
Pailat, riọ aru Jisus. 44 Ọ we ju Pailat
anya ma ọ buru na Ọ nwuruwori: ọ we
kpọ ọchi-agha ahu nāchi ọgu ndi-agha
ise biakute ya, ọ jua ya ma ọ di anya mḅe
Ọ nwuru. 45 Mḅe ọ matara site n'ọnu
ọchi-agha ahu nāchi ọgu ndi-agha
ise, ọ we rara ozu Jisus nye Josef n'efu.
46 Ọ we zuta ezi ákwà ọcha; mḅe o
budatasiri Ya, ọ we ke Ya n'ezi ákwà
ọcha ahu, tọḅọ Ya n'ili nke egwuwarari
n'okè nkume; ọ we kpọre otù nkume
kwachie ọnu-uzọ ili ahu. 47 Ma Meri
Magdalini na Meri nne Joses huru ebe
atọḅọrọ Ya.
16 1 Mḅe ubọchi-izu-ike gasiri, Meri
Magdalini, na Meri nne Jemes, na
Salomi, we zuta uda utọ di iche iche, ka
ha we bia te Ya manu. 2 N'isi-ututu
n'ubọchi mbu nke izù ubọchi asa, ha we
bia rue ìlì-Ya mḅe anyanwu wara. 3 Ha
we sirita onwe-ha, Ònye gākpọrepuru
ayi nkume ahu n'ọnu-uzọ ili? 4 Mḅe
ha lere anya n'elu, ha we hu na
akpọreghachiwo nkume ahu: n'ihi na o
riri nne nke-uku. 5 Ha we ba n'ili,
hu nwa-okorọbia ka ọ nọduru n'aka-
nri, ḅokwasi kwa uwe-nwuda ọcha;
ibobo we nwua ha n'aru nke-uku. 6 Ma
ọ si ha, Ka ibobo ghara inwu unu n'aru
nke-uku: unu nāchọ Jisus, Onye
Nazaret, Onye akpọgideworo n'obe:
emere ka O si n'ọnwu bilie; Ọ nọgh
n'ebe a: le, ebe ha tọḅọrọ Ya! 7 Kama
labanu, si ndi nēso uzọ-Ya na Pita, O
buru unu uzọ ga Galili: n'ebe ahu ka
unu gāhu Ya, dika Ọ gwara unu. 8 Ha
we pua, si n'ili ahu ḅalaga; n'ihi na ọma-
jijiji na njubiga-anya-òkè nānwu ha
n'aru: ha agwagh kwa onye ọ bula ihe ọ
bula; n'ihi na ha nātu egwu.

9 Ma mḅe O siri n'ọnwu bilie n'ututu
n'ubọchi mbu nke izù ubọchi asa, O
buru uzọ were Onwe-ya gosi Meri
Magdalini, onye Ọ chupururi mọ ọjọ asa
nime ya. 10 Nwayi ahu we ga kọrọ ndi
Ya na ha nọri, mḅe ha nēru ùjù nākwa
kwa ákwà. 11 Ma mḅe ndi ahu nuru na
Ọ di ndu, na ya onwe-ya hu-kwa-ra Ya-
ri, ha ekwegh.
12 Ma mḅe ihe ndia gasiri emere
ka Ọ puta ihè nye madu abua nime ha
n'udi di iche, mḅe ha nēje ije, nāga
n'azu obodo. 13 Ndi ahu we je kọrọ
ndi fọduru: ha ekwegh kwa okwu-ha.
14 Emesia emere ka Ọ puta ihè nye
ndi-ozi iri na otù onwe-ha mḅe ha
nọduru na nri; Ọ we ta ekwegh-ekwe-ha
na obi-etili-ha uta, n'ihi na ha ekwegh
okwu ndi huru Ya mḅe emesiri ka O si
n'ọnwu bilie. 15 Ọ we si ha, Ganu
n'uwa nile, kwusara ihe nile ekère èkè
ozi ọma nkem. 16 Onye nke kwere, nke
eme-kwa-ra ya baptism, agāzọputa ya;
ma agāma onye nke nēkwegh ikpè.
17 Ihe-iriba-ama ndia gēso kwa ndi
kwere: n'aham ka ha gāchupu ndi-mọ
ọjọ; ha gēkwu okwu n'asusu ọhu di iche
iche; 18 ha gāchilite agwọ, ọ buru kwa
na ha añua ihe ọ bula nēbute ọnwu, ọ
gagh emeru ha aru ma-ọli; ha gēbikwasi
ndi-nriaria aka, agēme kwa ka aru-ha di
ike.
19 Ya mere, otù a, mḅe Ọ gwasiri ha
okwu, ewe kuru Onye-nwe-ayi Jisus rigo
n'elu-igwe, Ọ we nọdu n'aka-nri nke
Chineke. 20 Ndi ahu we pua, kwusa
ebe nile, Onye-nwe-ayi nēso kwa ha n'ilu
ọlu, nēme okwu-ha ka o guzosie ike site
n'ihe-iriba-ama di iche iche nke nēso.
Amen.

OZI ỌMA DIKA LUK

DERE YA N'AKWUKWỌ

1 1 Ebe ọtutu madu tiyere aka-ha
ide akwukwọ bayere ihe ahu nke
emezuworo n'etiti ayi, 2 dika ha nyere
ha n'aka-ayi idebe, bú ndi sitere na
nmalite ji anya-ha hu ha, buru kwa
ndi ji okwu Chineke eje ozi, 3 ọ di-kwa-
ram nma, ebe m'soro ihe nile nke-ọma
site na mbu, ka m'degara gi n'usoro,
Teọfilọs di oké ebube; 4 ka i we mazu
na ihe nile ejiworo okwu ọnu zí gi bu ihe
kwesiri itukwasi obi.

5 N'ubọchi Herod, eze Judia, otù onye-
nchu-aja di, aha-ya bu Zakaraias, nke
si n'ótù-ubọchi Abaija puta: ọ nwe-kwa-
ra nwunye nke si n'etiti umu-nwayi Eron
puta; aha nwayi ahu bu Elizabet. 6 Ha
abua bu ndi ezi omume n'iru Chineke,
nāga n'ihe nile Onye-nwe-ayi nyere
n'iwu na n'ihe nile Ọ guru n'ihe ziri ezi
nādigh ita uta. 7 Ha ejigh kwa nwa,
n'ihi na Elizabet bu nwayi-àgà, ha abua
aghọwo kwa agadi.

8 Ma o rue, mḅe ọ nālu ọlu nchu-aja
n'iru Chineke n'usoro nke òtù-ubọchi-
ya, 9 dika omume ọlu nchu-aja nādi,
ọlu ibà n'ulo nsọ nke Onye-nwe-ayi na
isure ihe-nsure-ọku nēsi isi utọ ruru ya
site n'ife nzà. 10 Ọra ndi-Ju nile nēkpe
kwa ekpere n'èzí n'oge hour isure ihe-
nsure-ọku nēsi ísì utọ. 11 Ewe me ka ọ
hu mọ-ozi Onye-nwe-ayi ka o guzoro
n'aka-nri ebe-ichu-aja ebe anēsure ihe-
nsure-ọku nēsi ísì utọ. 12 Mḅe
Zakaraias huru ya obi we lọ ya miri, ọ
tu-kwa-ra egwu. 13 Ma mọ-ozi ahu
siri ya, Atula egwu, Zakaraias: n'ihi na
anuru aririọ-gi, nwunye-gi Elizabet
gāmu-kwa-ra gi nwa-nwoke, i gākpọ kwa
aha-ya Jọn. 14 I gēnwe kwa ọṅù na obi-
utọ; ọtutu madu gāṅuri kwa ọṅu
n'ọmumu-ya. 15 N'ihi na ọ gābu onye
uku n'anya Onye-nwe-ayi, ọ gagh-aṅu
kwa manya-vine na ihe-ọṅuṅu nābà
n'anya ma-ọli; agēme kwa ka o juputa na
Mọ Nsọ, ọbuná site n'afọ nne-ya.
16 Ọtutu madu nime umu Israel ka ọ
gēme kwa ka ha chigharikute Onye-nwe-
ayi Chineke-ha. 17 Ya onwe-ya gāga
kwa n'iru Ya nime mọ na ike Elaija, ime
ka obi ndi bu nna chigharikute umu-ha,
ime kwa ka ndi nānugh ihe chigharia iga
n'uche ndi ezi omume; idozi nye Onye-
nwe-ayi otù ndi nke akwadebeworo Ya.
18 Zakaraias we si mọ-ozi ahu, Òle ihe
m'gēji mara nka? n'ihi na mu onwem
bu agadi, nwunyem aghọwo kwa agadi.
19 Mọ-ozi ahu we za, si ya, Mu onwem
bu Gebriel, onye nēguzo n'iru Chineke;
ezite-kwa-ram igwa gi okwu, na izi gi
ozi ọma ndia. 20 Le kwa, i gēkpuchi
ọnu, i gagh-apu kwa ikwu okwu, rue
ubọchi ahu mḅe ihe ndia gēme, n'ihi na i
kwegh okwum ndia, nke gēmezu n'oge-
ha. 21 Ndi-Ju we nēle anya Zakaraias,
o ju-kwa-ra ha anya n'ebe ọ nānọ ọdù
n'ulo nsọ. 22 Ma mḅe ọ putara, ọ pugh
igwa ha okwu: ha we mazu na ọ hururi
ọhù n'ulo nsọ: ya onwe-ya we nēfere ha
aka, nānọgide kwa n'oḅi. 23 Ọ we rue,
mḅe ubọchi ifè-ófùfè-ya zuru, na ọ lara
n'ulo-ya.

24 Ma mḅe ubọchi ndia gasiri
Elizabet nwunye-ya turu ime; ọ we
zobe onwe-ya ọnwa ise, si, 25 Otú a
ka Onye-nwe-ayi meworo nyem n'ubọ-
chi O ji lem anya, iwepu ita-utam n'etiti
madu.

26 Ma n'ọnwa nke-isi ezigara mọ-ozi
ahu, bú Gebriel, site n'ebe Chineke nọ je
obodo nke Galili, anākpọ aha-ya
Nazaret, 27 jekuru nwa-aḅọghọ nā-
magh nwoke, onye ekwere na otù
nwoke si n'ulo Devid puta, onye aha-ya
bu Josef, gālu ya; aha nwa-aḅọghọ ahu
bu Meri. 28 Ọ we bata n'ebe ọ nọ, si,
Ekele, gi onye Chineke meworo ka i
nara amara, Onye-nwe-ayi nọyere gi.
29 Ma obi lọrọ ya miri nke-uku
n'okwu-ya, ọ we nātule n'uche-ya aha
ekele okwu a gābu. 30 Mọ-ozi ahu
we si ya, Atula egwu, Meri: n'ihi na
Chineke mere gi amara. 31 Le kwa, i
gāturu ime, muta Nwa-nwoke, kpọ aha-
Ya JISUS. 32 Nwa-nwoke ahu gābu
onye uku, agākpọ kwa Ya Ọkpara nke
Onye kachasi ihe nile elu: Onye-nwe-ayi
Chineke gēnye kwa Ya oche-eze nna-Ya

Devid: 33 Ọ gābu kwa eze ulo Jekob
rue mḅe nile ebigh-ebi; ala-eze-Ya
agagh-agwu kwa agwu. 34 Meri we si
mọ-ozi ahu, Ihe a gēsi aṅa me, ebe ọ
digh nwoke m'mara? 35 Mọ-ozi ahu
we za, si ya, Mọ Nsọ gābiakwasi gi, ike
nke Onye kachasi ihe nile elu gēkpuchi
kwa gi: n'ihi nka Ihe di nsọ nke i di ime
Ya, agākpọ Ya Ọkpara Chineke. 36 Le
kwa, Elizabet onye-ikwu-gi, ya onwe-ya
aturuwo kwa ime nwa-nwoke n'agadi-
ya: nka bu kwa ọnwa nke-isi ya, bú onye
anākpọ nwayi-àgà. 37 N'ihi na ọ digh
okwu ọ bula si Chineke n'ọnu puta nke
nāgagh-adi irè. 38 Meri we si, Le,
abum orù-nwayi nke Onye-nwe-ayi; ya
dirim ka okwu-gi si di. Mọ-ozi ahu we
pua n'ebe ọ nọ.

39 Ma Meri biliri na mḅe ahu, ga elu-
ala ọsọsọ, bà n'otù obodo nke Juda;
40 we ba n'ulo Zakaraias, kele kwa
Elizabet. 41 Ọ we rue, mḅe Elizabet
nuru ekele Meri, nwa-ya wuliri n'afọ-ya;
Elizabet we juputa na Mọ Nsọ; 42 ọ
we welie olu-ya tisie nkpu ike, si, Gi
onwe-gi bu onye agọziri agọzi n'etiti
ndinyom, ọ bu kwa onye agọziri agọzi
ka nkpuru nke afọ-gi di. 43 Òle ebe
ka nka si kwa rum, na nne Onye-nwem
gābiakutem? 44 N'ihi na le, mḅe olu
ekele-gi ruru na ntim, nwam wuliri
n'afọm n'obi-utọ. 45 Ngọzi nādi-kwa-
ra nwayi ahu nke kwere na ihe ndia
gēmezu, bú nke agwaworo ya site n'ọnu
Onye-nwe-ayi. 46 Meri we si,

Nkpuru-obim nēme ka Onye-nwe-ayi di uku,
47 Ọ nātọ kwa mọm utọ nke-uku na Chineke, bú Onye-nzọputam.
48 N'ihi na Ọ lere ọnọdu di ala nke orù-Ya nwayi anya:
N'ihi na le, site n'uḅu a ọḅọ nile gākpọm onye ngọzi diri.
49 N'ihi na Onye di ike emewom ihe uku di iche iche;
Aha-Ya di kwa nsọ.
50 Ebere-Ya di-kwa-ra ndi nātu egwu Ya
Rue ọḅọ na ọḅọ.
51 Ọ werewo ogwe-aka-Ya gosi ike;
Ọ chusawo ndi-npako n'èchìchè nke obi-ha.
52 Ọ wedawo ndi di ike pua n'oche-eze-ha,
Weli kwa elu ndi ọnọdu-ha di ala.
53 Ọ werewo ezi ihe nile nyeju ndi agu nāgu afọ;
Zipu kwa ndi-ọgaranya n'aka efu.
54 Ọ yeworo Israel nwa-Ya aka,
Ka Ọ we cheta ebere
55 (Dika Ọ gwara nna-ayi-hà)
N'ebe Abraham na nkpuru-ya nọ rue mḅe ebigh-ebi.

56 Meri we nọyere ya ihe dika ọnwa
atọ, we laghachi n'ulo-ya.

57 Ma oge Elizabet zuru ka ọ gāmuta
nwa; ọ we mua nwa-nwoke. 58 Ndi-
aḅata-obi-ya na ndi-ikwu-ya we nu na
Onye-nwe-ayi mere ka ebere-Ya di uku
n'ebe ọ nọ; ha we so ya ṅuri ọṅu. 59 Ọ
we rue n'ubọchi nke-asatọ, na ha biara
ibi nwatakiri ahu úgwù; ha we kpọbá ya
Zakaraias, n'aha nna-ya. 60 Nne-ya we
za, si, É-è; kama agākpọ ya Jọn. 61 Ha
we si ya, Ọ digh onye ọ bula n'etiti ndi-
ikwu-gi nke anākpọ aha nka. 62 Ha we
fere nna-ya aka, ihe ọ chọrọ ka akpọ ya.
63 Ọ we riọ ha ka ha nye ya ihe eji ede
akwukwọ, ọ we de, si, Aha-ya bu Jọn. Ọ
we ju ha nile anya. 64 Ngwa ngwa ọnu-
ya we saghe, ire-ya tọpu kwa, ọ we nēkwu
okwu, nāgọzi Chineke. 65 Ndi nile bi
ha buruburu we tua egwu: ewe kwusa
okwu ndia nile n'elu-ala Judia dum.
66 Ndi nile nke nuru ha we debe ha
n'obi-ha, si, Àha madu gini kwa ka
nwatakiri a gābu? N'ihi na aka Onye-
nwe-ayi diyere ya.

67 Nna-ya Zakaraias we juputa na Mọ
Nsọ, ọ we bu amuma, si,

68 Onye agọziri agọzi ka Ọ bu, bú Onye-nwe-ayi, Chineke nke Israel;
N'ihi na Ọ letawo ndi-Ya, lu-kwa-ra ha ọlu nḅaputa,
69 Ọ weliwo-kwa-ra ayi mpi nke nzọputa
N'ulo onye nējere Ya ozi, bú Devid
70 (Dika Ọ kwuru site n'ọnu ndi-amuma-Ya di nsọ site n'oge mbu),
71 Nzọputa n'aka ndi-iro-ayi, na n'aka ndi nile nākpọ ayi asì;
72 Imere nna-ayi-hà ebere,
Na icheta ọḅuḅa-ndu nsọ Ya;
73 Iyi Ọ ṅuru Abraham nna-ayi,
74 Ikweye ayi, ebe adọputaworo ayi n'aka ndi-iro-ayi,
Ka ayi nēkpere Ya nātugh egwu,
75 N'obi ọcha na ezi omume n'iru Ya ubọchi-ayi nile.

76 Ọzọ kwa, gi onwe-gi, nwatakiri,
agākpọ gi onye-amuma nke Onye
kachasi ihe nile elu:
N'ihi na i gāga n'iru Onye-nwe-ayi
idozi uzọ-Ya nile;
77 Ime ndi nke Ya ka ha mara nzọputa
Nime nb̤aghara nmehie nile ha,
78 N'ihi obi ebere nke Chineke-ayi,
Nke ọwuwa-anyanwu nke sitere n'elu
gēleta ayi nime ya,
79 Imukwasi ndi nọ n'ọchichiri na
onyinyo ọnwu ihè;
Iduzi ukwu-ayi ba n'uzọ udo.
80 Nwatakiri ahu we nētò, nēsi kwa
ike na mọ-ya, ọ we nọ n'ọhia rue ubọchi
ewere ya gosi Israel.
2 1 Ma o rue na mb̤e ahu, iwu si n'ebe
Sisa Ọgustọs nọ puta na agēde aha
madu nile bi n'elu-uwa dum madu bi
n'akwukwọ. 2 Nka bu odide-aha mbu
edere mb̤e Kwiriniọs bu onye nāchi
Siria. 3 Madu nile we ga ka ede aha-ha
n'akwukwọ, onye ọ bula ọ ga obodo nke
aka ya. 4 Josef we si kwa na Galili, site
n'obodo Nazaret, rigo na Judia, ba
n'obodo Devid nke anākpọ Betlehem,
n'ihi na o si n'ulo na eriri Devid puta;
5 ka ọ we me ka ede aha ya na Meri
n'akwukwọ, bú nwayi ekwere na ọ gālu,
onye di kwa ime. 6 Ọ we rue, mb̤e ha
nọ n'ebe ahu, ubọchi-ya zuru ka ọ
gāmuta nwa. 7 Ọ we muta Nwa-
nwoke mbu ya; ọ we ke Ya n'ákwà
ọkikè, nyibe Ya n'ihe anētiye nri anu-
ulo, n'ihi na uzọ adigh nye ha n'ulo
ndi-ije.
8 Ndi-ọzùzù-aturu di n'otù ala ahu
nānọ n'ọhia, nēche kwa igwè aturu-ha
n'abali. 9 Mọ-ozi nke Onye-nwe-ayi we
guzo ha nso, ebube nke Onye-nwe-ayi
muba-kwa-ra ha buruburu: ha we tua
egwu nke-uku. 10 Mọ-ozi ahu we si ha,
Unu atula egwu; n'ihi na le, anamezi
unu ozi ọma nke okè ọñù nke gādiri ndi
Israel nile: 11 n'ihi na ta n'obodo
Devid ka amuru nye unu Onye-nzọputa,
Nke bu Kraist Onye-nwe-ayi. 12 Nka
gābu-kwa-ra unu ihe-iriba-ama-Ya;
Unu gāhu Nwa ọhu ekere n'ákwà ọkikè,
nēdina kwa n'ihe anētiye nri anu-ulo.
13 Na mberede igwè usu ndi-mọ-ozi nke
elu-igwe we nọyere mọ-ozi ahu, nēto
Chineke, si,
14 Otuto diri Chineke n'ebe kachasi ihe
nile elu,
Udo di kwa n'elu uwa n'etiti madu
ndi ihe-ha di Ya ezi nma.
15 Ọ we rue, mb̤e ndi-mọ-ozi puru
n'ebe ha nọ la n'elu-igwe, ndi-ọzùzù-
aturu we sirita onwe-ha, Ka ayi je rue
Betlehem ub̤u a, hu ihe a ekwuru nke
emeworo, nke Onye-nwe-ayi mere ka ayi
mara. 16 Ha we were ọsọ bia, hu
Meri na Josef, na Nwa ọhu ahu ka O
dinara n'ihe ahu anētiye nri anu-ulo.
17 Ma mb̤e ha huru ya, ha me ka amara
okwu agwara ha-ri bayere Nwatakiri ahu.
18 Okwu ndi-ọzùzù-aturu gwara ha we
ju ndi nile nuru ha anya. 19 Ma Meri
debere ihe ndia nile ekwuru, nātughari
ha n'obi-ya. 20 Ndi-ọzùzù-aturu we
laghachi, nēnye Chineke otuto, nēto kwa
Ya n'ihi ihe nile ha nuru na nke ha huru,
dika agwara ha.
21 Mb̤e ubọchi asatọ zuru ibì Ya
úgwù, ewe kpọ aha-Ya JISUS, nke mọ-ozi
kpọrọ ya mb̤e akātugh ime Ya.
22 Mb̤e ubọchi nile nke ime ha ka ha
di ọcha dika iwu nke Moses si di zuru,
ha we kuru Ya rigoro Jerusalem, iche
Ya n'iru Onye-nwe-ayi 23 (dika
edeworo ya n'iwu Onye-nwe-ayi, Nwa
mbu ọ bula nke bu oke nke gughere
àkpà-nwa, agākpọ ya ihe nsọ nye Onye-
nwe-ayi), 24 na inye ihe-ichu-aja dika
okwu ekwuworo n'iwu Onye-nwe-ayi
si di, Nduru abua, ma-ọbu umu-
kpalakwukwu abua. 25 Ma le, otù
nwoke nọ na Jerusalem, onye aha-ya bu
Simeon; nwoke a bu kwa onye ezi
omume na onye nātu egwu Chineke,
nēche nkasi-obi nke Israel: Mọ Nsọ di
kwa n'aru ya. 26 Mọ Nsọ duru ya-ri
ọdu, na ọ gagh-ahu ọnwu, rue mb̤e ọ
gāhu Kraist nke Onye-nwe-ayi. 27 Ọ
we bia na Mọ ahu nime ulo uku Chineke:
mb̤e ndi muru Ya kubatara Nwatakiri
ahu, bú Jisus, ka ha we mere Ya dika
omume iwu Chineke si di, 28 ya onwe-
ya we nara Ya nke-ọma, kuru Ya n'aka-
ya, gọzi kwa Chineke, si,
29 Onye-nwem, ub̤u a ka I nārapu orù-
Gi ka ọ la
N'udo, dika okwu-Gi si di;
30 N'ihi na anyam ahuwo nzọputa-Gi,
31 Nke I doziri n'iru ndi nile;
32 Ihè agēkpughere mba nile ọzọ,
Na ebube ndi-Gi, bú Israel.
33 Ihe ekwuru bayere Ya we nēju kwa
nna-Ya na nne-Ya anya; 34 Simeon we

gọzie ha, si kwa Meri nne-Ya, Le, edowo
Nwa nka ka Ọ buru ọdida na nbili nke
ọtutu madu n'Israel; ka Ọ buru kwa ihe-
iriba-ama anẽkwu okwu megide; 35 ma
mma-agha gãduwa kwa nkpuru-obi gi
onwe-gi; ka ewe kpughe èchìchè nke si
n'ọtutu obi puta. 36 Otù onye anãkpọ
Ana di kwa, bú onye-amuma-nwayi,
nwa-nwayi Fanuel, nke si n'ebo Asha
puta (nwayi a aghọwo ezi agadi, ebe ya
na di-ya biri arọ asa site na nwa-aḅọghọ-
ya, 37 ọ we nọdu n'ọnọdu nwayi di-ya
nwuru rue ọgu arọ anọ na anọ), onye
nãpugh n'ulo Chineke, ma ọ were
obubu-ọnu na aririọ nẽkpere Chineke
abali na ehihie. 38 Ọ we bia rue ebe
ahu n'otù oge hour ahu, we kele
Chineke, gwa kwa ndi nile nẽche
nḅaputa nke Jerusalem okwu bayere Ya.
39 Mḅe ha mezuru ihe nile nke di ka
iwu Onye-nwe-ayi si di, ha we laghachi
na Galili, rue obodo nke aka ha, bú
Nazaret.

40 Nwatakiri ahu we nẽtó, nẽsi kwa
ike, nẽjuputa n'amam-ihe: amara
Chineke di kwa n'aru Ya.

41 Ndi muru Ya nẽje Jerusalem kwa-
arọ n'ememe ngabiga. 42 Mḅe Ọ ḅara
arọ iri na abua, ha we rigo dika omume
nke ememe ahu si di; 43 mḅe ha
nọzuru ubọchi nile, mḅe ha nãlaghachi,
Nwa-okoro ahu, bú Jisus, we nọdu n'azu
na Jerusalem; ndi muru Ya amagh kwa
ya; 44 ma ebe ha chère na Ọ di n'usu-
ha, ha jere ije otù ubọchi; ha nãchọ kwa
Ya n'etiti ndi-ikwu-ha na ndi ha mara:
45 mḅe ha nãchọtagh Ya, ha we laghachi
na Jerusalem, nãchọ Ya. 46 Ọ we rue,
mḅe ubọchi atọ gasiri, ha hu Ya n'ulo
Chineke, ka Ọ nọduru n'etiti ndi-ozizí,
nãnu okwu-ha, nãju kwa ha ajuju:
47 ibobo nghọta-Ya na ọziza nile Ya
we nwua ndi nile nuru okwu-Ya n'aru.
48 Mḅe ha huru Ya, ibobo we nwua
ha n'aru: nne-Ya we si Ya, Nwam, Gini
mere I meso ayi otú a? le, nna-Gi na mu
onwem nãchọ Gi n'obi ufu. 49 Ọ we
si ha, Gini mere unu nãchọm? ùnu
amatagh na aghaghm idi n'ihe nke
Nnam? 50 Ma ha onwe-ha aghọtagh
okwu Ọ gwara ha. 51 Ọ we so ha rida,
bia rue Nazaret; Ọ we nọdu n'okpuru
ha: nne-Ya we nẽdebe ihe nile ekwuru
n'obi-ya.

52 Jisus we nãga n'iru n'amam-ihe na
ogologo, nãga kwa n'amara n'ebe
Chineke na madu nọ.

3 1 Ma n'arọ nke-iri-na-ise n'ọchichi
nke Taibiriọs Sisa, mḅe Pọntiọs
Pailat bu onye nãchi Judia, mḅe Herod
bu kwa tetrarch nke Galili, mḅe nwa-
nne-ya Filip bu kwa tetrarch nke ala
Ituria na Trakonaitis, mḅe Lisanias bu
kwa tetrarch nke Abiiini, 2 mḅe Anas
na Kaiafas bu ndi-isi-nchu-aja, okwu
Chineke biakutere Jọn nwa Zakaraias
n'ọhia. 3 Ọ we bia n'ala nile di Jọdan
buruburu, nẽkwusa baptism nke
nchèghari ka ewe ḅaghara nmehie;
4 dika edeworo ya n'akwukwọ okwu
Aisaia onye-amuma, si,

Olu otù onye nẽti nkpu n'ọhia, si,
Dozienu uzọ Onye-nwe-ayi,
Menu okporo-uzọ-Ya ka ha guzozie.
5 Agẽkpoju ndagwurugwu ọ bula,
Agẽme kwa ka ugwu ọ bula na ugwu
ntà ọ bula di ala;
Ebe di nḅagọ gãghọ kwa ebe guzoziri
eguzozi,
Ebe nile di nkputankpu gãbu kwa
uzọ di lari;
6 Madu nile gãhu kwa nzọputa
Chineke.

7 Ya mere ọ si igwè madu ahu ndi
puru ka ọ me ha baptism, Unu umu
nke aju-ala, ònye gosiri unu ka unu
ḅanari iwe gaje ibia? 8 Ya mere mianu
nkpuru kwesiri nchèghari-unu, unu
amalite-kwa-la ikwu nime onwe-unu, si,
Ayi nwere Abraham na nna: n'ihi na
asim unu, na Chineke puru ime ka umu
tolitere Abraham site na nkume ndia.
9 Ma ọbuná uḅu a anãtukwasi kwa
anyu-ike na nkpọrọgwu osisi nile; ya
mere anẽḅutu osisi ọ bula nke nãmigh
nkpuru ọma, tubà kwa ya nime ọku.
10 Igwè madu ahu we jua ya, si, Ọ bu
kwa gini kwesiri ka ayi me? 11 Ọ we
za, si ha, Onye nwere uwe-ime abua,
ya me onye nẽnwegh ka ọ keta; onye
nwe-kwa-ra nri, ya me otú ahu. 12 Ndi-
ọna-utu bia-kwa-ra ka eme ha baptism,
ha we si ya, Onye-ozizí, gini kwesiri ka
ayi me? 13 Ọ si ha, Unu apunarala
madu kari ihe akaworo unu. 14 Ndi-
agha nẽje ozi ju-kwa-ra ya, si, Ayi
onwe-ayi kwa, gini kwesiri ka ayi me?
Ọ si ha, Unu ejidela onye ọ bula aka
ike, ebo-kwa-la onye ọ bula ebubo

ugha; ka afọ ju kwa unu n'ego-ọlu-
unu.
15 Mḅe ndi-Ju nọ nēle anya, mḅe
madu nile nātughari kwa n'obi-ha ihe
bayere Jọn, ma elegh anya ya onwe-ya
bu Kraist ahu, 16 Jọn zara, si ha nile,
Mu onwem nēji miri me unu baptism
n'ezie; ma Onye kam ike nābia, Onye
m'nērugh itọpu eriri akpukpọ-ukwu-
Ya: Onye ahu gēji Mọ Nsọ na ọku me
unu baptism: 17 Onye ihe-ifucha-ọka-
Ya di n'aka-Ya, ifuchapu ebe-nzọcha-
ọka-Ya nke-ọma, na ikpokọta ọka-Ya
n'ọba-Ya; ma O gēji ọku anāpugh
imenyu emenyu rechapu iḅoḅo.
18 Ya mere o ji ọtutu idu-ọdu di iche
iche zi ndi-Ju ozi ọma; 19 ma Herod,
bú tetrarch, ebe Jọn turu ya nmehie-ya
n'anya, bú ihe bayere Herodias nwunye
nwa-nna-ya, na ihe bayere ajọ ihe nile
Herod mere, 20 ọ tukwasi-kwa-ra nka
n'elu ihe nile, na ọ mechibidoro Jọn
n'ulo-nkpọrọ.
21 Ma mḅe emere ndi-Ju nile baptism,
o rue, mḅe emesi-kwa-ra Jisus baptism,
mḅe Ọ nēkpe kwa ekpere, na emeghere
elu-igwe, 22 Mọ Nsọ we fedakwasi
Ya n'oyiyi aru, dika nduru, olu we
site n'elu-igwe, si, Gi onwe-gi bu
Ọkparam M'huru n'anya; ihe-Gi dim
ezi nma.
23 Ma Jisus onwe-ya, mḅe Ọ malitere
izí ihe, Ọ ḅara ihe dika orú arọ na
iri, buru Nwa Josef (dika echère), nwa
Hili, 24 nwa Matat, nwa Livai, nwa
Melkai, nwa Janai, nwa Josef, 25 nwa
Matataias, nwa Emos, nwa Nehum, nwa
Esli, nwa Nagai, 26 nwa Meat, nwa
Matataias, nwa Semein, nwa Josek, nwa
Joda, 27 nwa Joanan, nwa Risa, nwa
Zerubabel, nwa Shealtiel, nwa Nirai,
28 nwa Melkai, nwa Adai, nwa Kosam,
nwa Elmadam, nwa Ia, 29 nwa Jisus,
nwa Elieza, nwa Jorim, nwa Matat, nwa
Livai, 30 nwa Simeon, nwa Judas, nwa
Josef, nwa Jonam, nwa Elaiakim,
31 nwa Melea, nwa Mena, nwa Matata,
nwa Netan, nwa Devid, 32 nwa Jesi,
nwa Obed, nwa Boaz, nwa Salmon, nwa
Nahshon, 33 nwa Aminadab, nwa
Admin, nwa Anai, nwa Hezron, nwa
Perez, nwa Juda, 34 nwa Jekob, nwa
Aisak, nwa Abraham, nwa Tira, nwa
Nehoa, 35 nwa Serug, nwa Reu, nwa
Peleg, nwa Iba, nwa Shela, 36 nwa
Kainan, nwa Afaksad, nwa Shem, nwa
Noa, nwa Lemek, 37 nwa Metusela,
nwa Inok, nwa Jered, nwa Mahalaleel,
nwa Kenan, 38 nwa Enos, nwa Set,
nwa Adam, nwa Chineke.

4 1 Ma ebe Jisus juputara na Mọ Nsọ,
O si na Jọdan laghachi, Mọ ahu we
duru Ya nāgaghari n'ọhia, 2 ekwensu
nānwa kwa Ya ọgu ubọchi abua. O righ
kwa ihe ọ bula n'ubọchi ahu: mḅe ha
zuru, agu we gua Ya. 3 Ekwensu we
si Ya, Ọ buru na I bu Ọkpara Chineke,
gwa nkume a ka ọ ghọ oḅe achicha.
4 Jisus we za ya, si, Edewo ya
n'akwukwọ nsọ, si, Ọ bugh nání achicha
ka madu gēji di ndu. 5 Ọ we duru Ya
rigo, we gosi Ya ala-eze nile nke elu-uwa
dum madu bi na nkpirikpi oge.
6 Ekwensu we si Ya, Gi ka m'gēnye ike
a nile, na ebube-ha: n'ihi na ararawo
ya nye n'akam; onye ọ bula m'chọ-kwa-
ra inye ya m'nye ya. 7 Ya mere ọ buru
na Gi onwe-gi gākpọ isi ala n'irum, ihe a
nile gābu nke Gi. 8 Jisus we za, si ya,
Edewo ya n'akwukwọ nsọ, si, Onye-
nwe-ayi Chineke-gi ka i gākpọ isi ala nye,
ọ bu kwa nání Ya ka i gēkpere. 9 Ọ we
duru Ya ga Jerusalem, guzo Ya n'elu
akuku ulo uku Chineke, si Ya, Ọ buru na
I bu Ọkpara Chineke, si n'ebe a tuda
Onwe-gi n'ala: 10 n'ihi na edewo ya
n'akwukwọ nsọ, si,

Ndi-mọ-ozi-Ya ka Ọ gēnye iwu
bayere gi, iche gi:
11 Ọzọ,
Ọ bu kwa n'elu aka-ha ka ha gēburu gi,
Ka i ghara ikpọbi ukwu-gi na nkume
ma elegh anya.

12 Jisus we za, si ya, Ekwuwo, si,
Anwala Onye-nwe-ayi Chineke-gi.
13 Mḅe ekwensu nwasiri ọnwunwa
nile, ọ we si n'ebe Ọ nọ pua rue mḅe
ọzọ.
14 Jisus we laghachi na Galili n'ike
Mọ Nsọ: ùdé-Ya we pua jesa n'ala dum
di buruburu. 15 Ya onwe-ya we nēzí
ihe n'ulo-nzukọ nile ha, madu nile
nēnye kwa Ya otuto.
16 Ọ we bia rue Nazaret, ebe
azuputara Ya-ri, Ọ we ba n'ulo-nzukọ-ha
n'ubọchi-izu-ike, dika Ọ nēme mḅe
dum, Ọ we bilie igu akwukwọ. 17 Ewe
nye Ya akwukwọ Aisaia onye-amuma
n'aka. Ọ we meghe akwukwọ ahu,
chọta ebe edeworo ya, si,

18 Mọ nke Onye-nwe-ayi di n'arum,
N'ihi na Ọ terem manu izi ndi-ọbeye
ozi ọma:
O ziteworom ikwusa ọrira gwa ndi
adọtara n'agha,
Na ikwusa ihu-uzọ gwa ndi-isi,
Izipu ndi etihiaworo aru ka ha la,
19 Ikwusa arọ mbe Onye-nwe-ayi
nānara madu nke-ọma.
20 Ọ we kpuchie akwukwọ ahu, were
ya nyeghachi onye nējere ha ozi, we
nọdu ala: ndi nile nọ n'ulo-nzukọ ahu
we nēlegide Ya anya. 21 Ọ we malite
isi ha, Ta ka emezuworo ihe a edeworo
n'akwukwọ nsọ na nti-unu. 22 Ha nile
we buru ndi-àmà-Ya, okwu nile nke
amara nke si n'ọnu-Ya puta nēju kwa ha
nile anya: ha we si, Onye a, Ọ bugh Nwa
Josef? 23 Ọ we si ha, N'ezie unu
gāturum ilu a, Dibia, me ka aru Gi onwe-
gi di ike: ka ihe ayi nuru na emere ha na
Kapanaum ra, me kwa otú a n'ebe a
n'obodo nke aka Gi. 24 Ọ we si, N'ezie
asim unu, Ọ digh onye-amuma ọ bula
nke anara nke-ọma n'obodo nke aka ya.
25 Ma n'ezie ka M'nāsi unu, Ọtutu
ndinyom di-ha nwuru di n'ala Israel
n'ubọchi Elaija, mbe emechiri elu-igwe
arọ atọ na ọnwa isi, mbe oké unwu dara
n'ala ahu nile; 26 ma ọ digh onye ọ
bula nime ha ka ezigara Elaija, kama
nání Zarefat, n'ala Saidon, jekuru nwayi
di-ya nwuru. 27 Ọtutu ndi-ekpenta di
kwa n'Israel na mbe Elaisha onye-
amuma; ma ọ digh onye ọ bula nime ha
emere ka ọ di ọcha, kama nání Neaman
onye Siria. 28 Ọnuma we juputa ha
nile n'ulo-nzukọ ahu, mbe ha nuru okwu
ndia; 29 ha we bilie, chupu Ya n'obodo
ahu, duru Ya ga rue mpempe ugwu nke
ewuru obodo-ha n'elu ya, ka ha we
kwada Ya n'ala. 30 Ma Ya onwe-ya
gabigara n'etiti ha la.
31 Ọ we ridata na Kapanaum, otù
obodo nke Galili, Ọ we nēzí ha ihe
n'ubọchi-izu-ike: 32 ibobo ozizí-Ya
we nwua ha n'aru; n'ihi na okwu-Ya di
n'ike. 33 Otù nwoke nọ kwa n'ulo-
nzukọ-ha, nke nwere mọ nke mọ ọjọ
nādigh ọcha; ọ we were oké olu tisie
nkpu ike, si, 34 Rapu! ginl ka ayi na Gi
nwekọrọ, Jisus Onye Nazaret? I biara
ila ayi n'iyi? amataram I, Onye I bu,
Onye Nsọ ahu nke Chineke. 35 Jisus
we bara ya nba, si, Kpuchie ọnu-gi, si
kwa nime ya puta. Mbe mọ ọjọ ahu
tudasiri ya n'ala n'etiti ha, ọ we si nime
ya puta, nēmerugh ya aru. 36 Ibobo
we nwua ha nile n'aru, ha we kwurita
n'etiti onwe-ha, si, Gini bu okwu a? n'ihi
na O ji ichi-isi na ike nye ndi-mọ nādigh
ọcha iwu, ha we puta. 37 Uzù-Ya we
tua gazue n'ebe nile nke ala di obodo ahu
buruburu.
38 Ọ we si n'ulo-nzukọ ahu bilie, ba
n'ulo Saimon. Ma oké aru-ọku jisiri
nne nwunye Saimon ike; ha we kpere
Ya ekpere bayere ya. 39 Ọ we guzo
n'akuku ya, bara aru-ọku ahu nba; aru-
ọku ahu we rapu ya: ngwa ngwa ọ
we bilie nēje-kwa-ra ha ozi.
40 Ma mbe anyanwu nāda, ndi nile,
ka ha ra, bú ndi nwere madu aru nādigh
nma n'ọria di iche iche, kuru ha biakute
Ya; Ọ we bikwasi ha nile n'otù n'otù
aka-Ya abua, me kwa ka aru di ha ike.
41 Ndi-mọ ọjọ puta-kwa-ra n'ọtutu
madu, nēti nkpu, si, Gi onwe-gi bu
Ọkpara Chineke. Ma Ọ nābara ha nba,
Ọ kwegh kwa ka ha kwue okwu, n'ihi na
ha matara na Ya bu Kraist.
42 Ma mbe chi bọrọ, Ọ pua ga n'ebe
bu ọhia: igwè madu nile we nāchọ Ya,
we biakute Ya, malite kwa ibochi Ya, ka
Ọ ghara isi na nke ha ga ebe ọzọ. 43 Ma
Ọ siri ha, Aghaghm izi kwa obodo nke
ọzọ ozi ọma ala-eze Chineke: n'ihi na
eziterem ime nka.
44 O nēkwusa kwa okwu Chineke
n'ulo-nzukọ nile nke Galili.
5 1 Ma o rue, mbe igwè madu
nādagide Ya nānu kwa okwu
Chineke, na Ya onwe-ya nēguzo n'usọ
ọdọ-miri Genesaret; 2 Ọ we hu ubọ
abua ka ha guzoro n'usọ ọdọ-miri ahu:
ma ndi-ọkù esiwori nime ha pua, ha
nāsa kwa ihe ha ji ebu azù. 3 Ọ we ba
n'otù nime ubọ abua ahu, nke bu nke
Saimon, we kpere ya ka o si n'ala nupu
nke-ntà. Ọ we nọdu, si n'ubọ nēzí igwè
madu nile ihe. 4 Ma mbe O kwubiri
okwu, Ọ si Saimon, Nupu n'obu-miri,
wuyenu ihe unu ji ebu azù ka unu bue
azù. 5 Saimon we za, si, Nna-ayi, ayi
dọburu onwe-ayi n'ọlu ogologo abali a
dum, ma ayi ebutagh ihe ọ bula: ma
n'okwu-Gi m'gāwuye ihe eji ebu azù.
6 Mbe ha mesiri nka, ha we nwuta oké
igwè azù; ihe-ha eji ebu azù we nādọka;
7 ha we fere ndi-nketa-ibe-ha aka, bú

ndi nọ n'ụbọ-ha ọzọ, ka ha bia yere ha
aka. Ha we bia, ḅujue ụḅọ̀ abua ahu,
ya mere ha malitere imikpu. 8 Ma mḅe
Saimon Pita huru ya, ọ we da n'ala
n'ikperė Jisus, si, Si n'ebe m'nọ pua;
n'ihi na abum onye-nmehie, Onye-nwe-
ayi. 9 N'ihi na ibobo oḅuḅu azù ha
ḅuru nwuru ya na ndi nile ya na ha nọ
n'aru; 10 otú ahu ka ibobo nwu-kwa-ra
Jemes na Jọn, umu Zebedi, n'aru, ndi ha
na Saimon bu ndi-nnwekọ. Jisus we si
Saimon, Atula egwu; site n'ubu a i
ganānwuta madu na ndu. 11 Mḅe ha
tiyere ubọ-ha n'ala, ha we rapu ihe nile,
so Ya.

12 O rue, mḅe Ọ nọ n'otù nime
obodo ahu, le, otù nwoke nke ekpenta
juputara n'aru: ma mḅe ọ huru Jisus
o da kpuchie iru-ya n'ala, riọ Ya, si,
Onye-nwe-ayi, ọ buru na I nāchọ, I
puru ime ka m'di ọcha. 13 Ọ we setipu
aka-Ya, metu ya, si, Anamachọ; ka eme
ka i di ọcha. Ngwa ngwa ekpenta ahu
we rapu ya. 14 Ya onwe-ya we nye ya
iwu ka ọ ghara igwa onye ọ bula: Ọ si
kwa ya, Kama laba, were onwe-gi gosi
onye-nchu-aja, che kwa n'iru Chineke
ihe bayere ime gi ka i di ọcha, dika
Moses nyere n'iwu, ka ọ buru ha àmà.
15 Ma okwu bayere Ya fesakariri nke-
uku: oké igwè madu we nāḅakọ inu
okwu-Ya, ka ewe me kwa aru-ha nke
nādigh nma ka ọ di ike. 16 Ma Ya
onwe-ya nēwezuga Onwe-ya n'ebe bu
ọhia, nēkpe kwa ekpere.

17 O rue n'otù nime ubọchi ahu,
na Ya onwe-ya nēzi ihe; ndi-Farisi na
ndi-ozizi iwu Moses nānọ kwa Ya nso,
ndi siri n'obodo ntà nile nke Galili na
Judia na Jerusalem puta: ike nke Onye-
nwe-ayi diyė-kwa-ra Ya ime ka aru
di madu ike. 18 Ma le, ndikom butere
otù nwoke akuku-aru-ya nwuru anwu
n'elu ihe-ndina: ha we nāchọ uzọ ibubata
ya, na itọḅọ ya n'iru Ya. 19 Ebe ha
nāhugh uzọ ha gēsi bubata ya n'ihi igwè
madu ahu, ha we rigo n'elu ulo, we si
n'okpukpu ulo buda ya na ute-ya n'etiti
n'iru Jisus. 20 Mḅe Ọ huru okwukwe-
ha, Ọ si, Nwoke, aḅagharawo gi nmehie-
gi nile. 21 Ndi-ode-akwukwọ na ndi-
Farisi we malite itule n'obi-ha, si, Ònye
bu Nwoke a Nke nēkwu okwu nkwulu?
Ònye puru iḅaghara nmehie, ma-ọbugh
nani Chineke? 22 Ma ebe Jisus
mazuru ihe ha nātule n'obi-ha, Ọ za,
si ha, Gini mere unu nātule ihe n'obi-
unu? 23 Òle nke ka nfé, isi, Aḅagharawo
gi nmehie-gi nile; ma-ọbu isi, Bilie,
jeghari kwa? 24 Ma ka unu we mata na
Nwa nke madu nwere ike n'elu uwa
iḅaghara nmehie (Ọ si onye ahu ukwu-
ya nwuru anwu), M'si gi, Bilie, chiri
ute-gi, ga ulo-gi. 25 Ngwa ngwa ọ we
bilie n'iru ha, chiri ihe o ji dina, je ulo-
ya, nēto Chiṅeke. 26 Ibobo we nwua
ha nile n'aru, ha we to Chineke; egwu
juputa-kwa-ra n'obi, ha si, Ayi ahuwo
ihe-ebube ta.

27 Mḅe ihe ndia gasiri Ọ pua, hu
onye-ọna-utu, nke anākpọ aha-ya Livai,
ka ọ nọduru n'ulo-ùtù, Ọ si ya, Som.
28 Ọ we rapu ihe nile, bilie, so Ya.
29 Livai we siere Ya nri uku n'ulo-ya
iji nara Ya nke-ọma: oké igwè ndi-
ọna-utu na ndi ọzọ di kwa ndi soro ha
nọdu na nri. 30 Ndi-Farisi na ndi-ode-
akwukwọ-ha we tamube imegide ndi
nēso uzọ-Ya, si, N'ihi gini ka unu nēso
ndi-ọna-utu na ndi-nmehie ndia nēri
ihe? 31 Jisus we za, si ha, Nkpà dibia
akpagh ndi aru di nma; kama ọ nākpa
ndi aru nādigh nma. 32 Abiaghm ikpọ
ndi ezi omume kama ọ bu ndi-nmehie ka
ha chègharia. 33 Ha we si Ya, Ndi
nēso uzọ Jọn nēbu ọnu ọtutu mḅe, nāriọ
kwa aririọ; otú ahu ka ndi nēso uzọ ndi-
Farisi nēme kwa; ma ndi nke Gi nēri
nāṅu kwa. 34 Ma Jisus siri ha, Ọ gābu
na unu puru ime ka umu-ndikom nke
ulo anālu nwunye ọhu bue ọnu, mḅe ha
na Onye nālu nwunye ọhu nānọ?
35 Ma ubọchi gābia; mḅe agānapu kwa
ha Onye nālu nwunye ọhu, mḅe ahu ka
ha gēbu ọnu n'ubọchi ahu. 36 Ọ we
tu-kwa-ra ha ilu, si, Ọ digh onye ọ bula
nādọkapu iberibe ákwà ọḅuḅa n'uwe
ọhu tukwasi ya n'uwe ochie; eme otú a,
ọ gādọka nke-ọhu, ọzọ kwa, iberibe
ákwà ọḅuḅa si n'uwe ọhu ahu puta
agagh-adabà na nke-ochie. 37 Ọ digh
kwa onye ọ bula nāḅaye manya-vine ọhu
na karama-akpukpọ ochie; eme otú a,
manya-vine ọhu gāḅawa karama-
akpukpọ, manya onwe-ya gāwusì,
karama-akpukpọ ahu gāla kwa n'iyì.
38 Ma aghagh iḅaye manya-vine ọhu na
karama-akpukpọ ọhu. 39 Ọzọ kwa, ọ
digh onye ọ bula, mḅe ọ ṅuworo manya-

vine ochie, nāchọ nke-ọhu: n'ihi na ọ si,
Nke-ochie di nma.
6 1 O rue na Ọ nāga n'etiti ubi ọka
n'ubọchi-izu-ike; ndi nēso uzọ-Ya
we nāghọ oko ọka, nāta, nāmazu ha n'aka-
ha. 2 Ma ufọdu nime ndi-Farisi siri,
Gini mere unu nēme ihe nēzigh ezi n'iwu
ime n'ubọchi-izu-ike? 3 Jisus we za
ha, si, Ùnu agugh ọbunà ihe a, nke
Devid mere, mḅe agu guru ya, ya onwe-
ya na ndi soro ya; 4 otù ọ batara n'ulo
Chineke, were kwa ọḅe achicha anēche
n'iru Chineke rie ya, ọ we nye kwa ndi
ya na ha yikọ; nke nēzigh ezi n'iwu ka
erie, ma ọ bu nàni ndi-nchu-aja ka o
ziri ezi? 5 Ọ we si ha, Nwa nke madu
bu Onye-nwe ubọchi-izu-ike.
6 Ọ we rue n'ubọchi-izu-ike di iche,
na Ọ batara n'ulo-nzukọ-ha, we nēzi ihe:
otù nwoke nọ kwa n'ebe ahu, aka-nri-ya
kpọnwu-kwa-ra akpọnwu. 7 Ma ndi-
ode-akwukwọ na ndi-Farisi nēche Ya,
ma Ọ gēme ka aru-ya di ike n'ubọchi-
izu-ike; ka ha we hu ihe ha gēji bo Ya
ebubo. 8 Ma Ya onwe-ya matara ihe
ha nātule n'obi; Ọ we si nwoke ahu aka-
ya kpọnwuru akpọnwu, Bilie, guzo
n'etiti. Ọ we bilie, guzo kwa. 9 Jisus
we si ha, Anamaju unu, Ò ziri ezi n'iwu
ime ezi ihe, ma-ọbu ime ihe ọjọ,
n'ubọchi-izu-ike? ìzọputa ndu, ma-ọbu
ila ya n'iyì? 10 Mḅe Ọ lesiri ha nile
anya buruburu, Ọ we si ya, Setipu aka-
gi. Ọ we me ya: ewe me ka aka-ya di
ka ọ di mbu. 11 Ma ndi ahu juputara
n'enwegh-uche; ha we nēkwurita n'etiti
onwe-ha ihe ha gēme Jisus.
12 O rue n'ubọchi ndia, na Ọ puru
rigo n'ugwu ahu ikpe ekpere; Ọ we
nọgide n'ogologo abali ahu nile n'ikpe
ekpere nye Chineke. 13 Mḅe chi bọrọ,
Ọ kpọ ndi nēso uzọ-Ya biakute Ya:
Ọ we rọputa nime ha madu iri na
abua, ndi Ọ kpọ-kwa-ra aha-ha ndi-ozi;
14 Saimon, onye Ọ kpọ-kwa-ra aha-ya
Pita, na Andru nwa-nne-ya, na Jemes na
Jọn, na Filip na Batọlọmiu, 15 na
Matiu na Tomas, na Jemes nwa Alfiọs,
na Saimon onye anākpọ Zilotis, 16 na
Judas nwa Jemes, na Judas Iskariot,
onye ghọrọ onye rara ya nye; 17 Ọ we
so ha rida, guzo n'ebe di lari, Ya na okè
ìgwè ndi nēso uzọ-Ya, na okè ọtutu ndi-
Ju ndi si na Judia nile na Jerusalem, na
usọ okè osimiri nke Taia na Saidon,
puta, ndi biara inu okwu-Ya, na ka ewe
me ka aru-ha di ike n'ọria-ha nile;
18 eme-kwa-ra ka aru-ha di ike, bù ndi
mọ nādigh ọcha nēsoḅu. 19 Ìgwè madu
ahu nile we chọ imetu Ya aka: n'ihi na
ike nēsi n'aru-Ya puta, nēme kwa ka aru
di ha nile ike.
20 Ya onwe-ya we welie anya-Ya elu
le ndi nēso uzọ-Ya, si, Ngọzi nādiri unu,
bù ndi-ọḅeye: n'ihi na ala-eze Chineke
bu nke unu. 21 Ngọzi nādiri unu ndi
agu nāgu uḅu a: n'ihi na afọ gēju unu.
Ngọzi nādiri unu ndi nākwa ákwá uḅu
a: n'ihi na unu gāchì ọchì. 22 Ngọzi
nādiri unu, mḅe ọ bula madu gākpọ unu
asì, mḅe ọ bula ha gēkewapu kwa unu, ta
kwa unu uta, tufu kwa aha-unu dika ajọ
ihe, n'ihi Nwa nke madu. 23 Ṅurianu
ọṅu n'ubọchi ahu, wuli-kwa-nu elu n'ihi
ọṅù: n'ihi na le, ugwọ-ọlu-unu di uku
n'elu-igwe: n'ihi na otù ahu ka ndi bu
nna-ha mere ndi-amuma. 24 Ma ahuhu
gādiri unu ndi-ọgaranya: n'ihi na unu
nēnwezu nkasi-obi-unu. 25 Ahuhu
gādiri unu, ndi afọ juworo uḅu a: n'ihi na
agu gāgu unu. Ahuhu gādiri unu, ndi
nāchì ọchì uḅu a: n'ihi na unu gēru ùjú
kwa kwa ákwá. 26 Ahuhu gādiri unu,
mḅe ọ bula madu nile gēkwu okwu ọma
bayere unu: n'ihi na otù ahu ka ndi bu
nna-ha mere ndi-amuma ugha.
27 Ma asim unu ndi nānu okwum,
Nāhunu ndi-iro-unu n'anya, nēmenu
ihe ọma nye ndi nākpọ unu asì,
28 nāgọzinu ndi nābu unu ọnu, nēkpe
ekpere nye ndi nākpali unu. 29 Onye
ọ bula nke nēti gi aka n'otù ǹti, che-
kwa-ra ya nke-ọzọ; onye nānapu kwa oké
uwe-gi, eḅochila ya inara kwa uwe-ime-
gi. 30 Nēnye onye ọ bula nāriọ gi; onye
nānapu gi ihe-gi, ariọ-kwa-la ha n'aka-
ya ọzọ. 31 Dika unu nāchọ kwa ka
madu mere unu, unu onwe-unu nēme
kwa ha otù ahu. 32 Ọ buru kwa na unu
ahù ndi ahu n'anya, bù ndi nāhu unu
n'anya, àha ekele gini diri unu? n'ihi na
ọbunà ndi-nmehie nāhu ndi ahu n'anya,
bù ndi nāhu ha n'anya. 33 Ọ buru kwa
na unu eme ezi ihe nye ndi nēme ezi ihe
nye unu, àha ekele gini diri unu? n'ihi na
ọbunà ndi-nmehie nēme otù ihe ahu.
34 Ọ buru kwa na unu ewere ihe binye
ha, bù ndi unu nēle anya na unu gānata
n'aka-ha, àha ekele gini diri unu? ọbunà
ndi-nmehie nēwere ihe binye ndi-

nmehie, ka ha we nara kwa nke ra ka ya.
35 Ma nāhunu ndi-iro-unu n'anya,
nēme-kwa-nu ezi ihe nye ha, nēbinye
kwa ihe, ghara iwepu itukwasi-obi;
ugwọ-ọlu-unu gādi kwa uku, unu gābu
kwa umu nke Onye kachasi ihe nile elu:
n'ihi na Ya onwe-ya nwere iru-ọma n'ebe
ndi nēnwegh ekele na ndi bu ajọ madu
nọ. 36 Nwenu obi-ebere, dika Nna-
unu nwere obi-ebere. 37 Ọzọ, unu
ekpela ikpė, agagh-ekpe kwa unu ikpė
ma-ọli: unu ama-kwa-la ikpė, agagh-
ama kwa unu ikpė ma-ọli: rapunu,
agārapu kwa unu: 38 nēnyenu, agēnye
kwa unu; ọtùtù ọma, nke abiadaworo
ala, yọkọta, nke nējubiga kwa ókė, ka ha
gēnye n'obi-unu. N'ihi na ihe unu ji tù
ihe ka agēji tù-kwa-ra unu ọzọ.
39 Ọ we tu-kwa-ra ha ilu, si, Ònye-isi
puru idu onye-isi? hà abua agagh-adabà
n'olùlù? 40 Onye nēso ùzọ onye-ozizí
adigh-aka onye-ozizi-ya: ma onye ọ bula
mbe emere ya ka o zue okė gādi ka onye-
ozizi-ya. 41 Ma gini mere i ji le irighiri
ahihia nke di n'anya nwa-nna-gi, ma
i tugharigh uche na ntuhie nke di n'anya
nke gi? 42 Ma-ọbu i si ańa pu isi nwa-
nna-gi, Nwa-nnam, kwe ka m'tupu
irighiri ahihia ahu nke di n'anya-gi, mbe
gi onwe-gi nāhugh ntuhie nke di n'anya
nke gi? Onye-iru-abua, buru uzọ tupu
ntuhie ahu n'anya nke gi, mbe ahu ka
i gēlegide anya itupu irighiri ahihia ahu
nke di n'anya nwa-nna-gi. 43 N'ihi na
ọ digh osisi ọma ọ bula nke nāmi nkpuru
nābagh n'ihe; ọzọ kwa, ọ digh osisi ọ
bula nābagh n'ihe nke nāmi nkpuru ọma.
44 N'ihi na amara osisi ọ bula site na
nkpuru nke aka ya. N'ihi na madu
adigh-ekpokọta nkpuru fig site n'ogwu,
ha adigh-aghọta kwa nkpuru-vine site
n'obi-ogwu. 45 Ezi madu site n'ezi
àkù nke obi-ya nēweputa ezi ihe; ajọ
madu site kwa n'ajọ àkù nke obi-ya
nēweputa ajọ ihe: n'ihi na ọnu-ya nēkwu
okwu site n'ihe nke obi nwebigara ókė.
46 Ma gini mere unu nākpọm, Onye-
nwe-ayi, Onye-nwe-ayi, ma unu emegh
ihe nile M'kwuru? 47 Onye ọ bula nke
nābiakutem, nke nānu kwa okwum nile,
nke nēme kwa ha, M'gēgosi unu onye
o yiri: 48 o yiri madu nke nēwu ulo,
onye gwuru gwumi kwa, we tọ ntọ-ala
n'elu okė nkume: mbe miri juru, osimiri
we tikwasi ulo ahu, ma ọ nwegh ike ime
ya ka ọ me nkpatu: n'ihi na ewuru ya
nke-ọma. 49 Ma onye nānu, ma ọ
megh ha, yiri madu nke nēwu ulo n'elu
ala nēnwegh ntọ-ala; nke osimiri
tikwasiri, ngwa ngwa ọ we dakasi; nbibi
nke ulo ahu di kwa uku.

7 1 Mbe O kwubiri okwu-Ya nile na
nti ndi-Ju, Ọ we ba na Kapanaum.
2 Ma aru adigh orù otù ọchi-agha
nāchi ọgu ndi-agha ise nma, onye di ya
okė ọnu-ahia, ọ nọ n'ọnu ọnwu. 3 Mbe
ọ nuru ihe bayere Jisus, ọ we zigara Ya
ndi-okenye nke ndi-Ju, nāriọ Ya ka Ọ bia
zọputa orù-ya. 4 Ma mbe ha biakutere
Jisus, ha riọsie Ya ike, si, Ọ bu onye
kwesiri ka I mere ya ihe a: 5 n'ihi na
ọ nāhu mba-ayi n'anya, ya onwe-ya wu-
kwa-ra ulo-nzukọ-ayi nye ayi. 6 Jisus
we so ha ga. Ma mbe Ọ nādigh n'ebe
di anya n'ulo-ya ubu a, ọchi-agha
ahu nāchi ọgu ndi-agha ise we zigara Ya
ufọdu ndi-eyi-ya, si Ya, Onye-nwe-ayi,
esobula Onwe-gi: n'ihi na erughm ka
I ba n'okpuru ulom: 7 n'ihi nka
agughm onwem onye kwesiri ibiakute
Gi: kama were okwu-ọnu kwue, agēme
kwa ka aru onye nējerem ozi di ike.
8 N'ihi na mu onwem bu kwa onye
edoro n'okpuru ike, nēnwe ndi-agha
n'okpuru mu onwem: m'we si onye a,
Ga, ọ ga; m'si kwa onye ọzọ, Bia, ọ bia;
m'si kwa orùm, Me nka, ọ me ya. 9 Ma
mbe Jisus nuru ihe ndia, o juru Ya anya
n'ihi ya, ọ we chigharia, si igwė madu
nke nēso Ya, Asim unu, ọ digh mbe
M'huru okė okwukwe di otù a, ọbunà
n'Israel. 10 Ndi ezitere we laghachi
n'ulo-ya, hu ka aru di orù ahu nma.
11 O rue, mbe nwa oge gasiri, na Ọ
garuru obodo anākpọ Nain; ndi nēso
uzọ-Ya we so Ya ga, ha na okė igwė
madu. 12 Ma mbe Ọ biaruru nso ọnu-
uzọ-ama obodo ahu, le, anēbupu otù
onye nwuru anwu, bù nwa-nwoke nke
nne-ya muru nàni ya, nwayi ahu bu kwa
onye di-ya nwuru: okė igwė nke ndi
obodo ahu soro kwa ya. 13 Mbe Onye-
nwe-ayi huru ya, Ọ we nwe ọmiko n'aru
ya, si ya, Akwala ákwá. 14 Ọ we biaru
nso, metu ibe ozu ahu aka: ndi nēbu ya
we guzo. Ọ we si, Nwa-okorọbia, gi ka
M'nāsi, Bilie. 15 Onye ahu nke nwuru
anwu we nọlie, malite ikwu okwu. Ọ
we were ya nye nne-ya. 16 Madu nile
we tua egwu: ha we nye Chineke otuto,

si, Onye-amuma uku ebiliwo n'etiti ayi:
ha si kwa, Chineke eletawo ndi-Ya.
17 Okwu a bayere Ya we pua gazue na
Judia dum, na ala nile di ya buruburu.
18 Ndi nēso uzọ Jọn we kọrọ ya
akukọ bayere ihe ndia nile. 19 Jọn
we kpọ madu abua biakute ya nime
ndi nēso uzọ-ya, zigara Onye-nwe-ayi,
si, Gì onwe-gi bu Onye nābia, ma-ọbu
na ayi nēle anya onye ọzọ? 20 Ma mḅe
ndikom ahu biakutere Ya, ha si, Jọn
Baptist eziwo ayi biakute Gi, si, Gì
onwe-gi bu Onye nābia, ma-ọbu na ayi
nēle anya onye ọzọ? 21 N'oge hour ahu
Ọ mere ka aru ọtutu madu di ike site
n'ọria na ajọ ọria di iche iche na ndi ajọ
mọ; Ọ were kwa amara me ka ọtutu
ndi-ìsì hu uzọ. 22 Ọ we za, si ha,
Ganu, kọrọ Jọn ihe nile unu huru na
nke unu nuru; ndi-ìsì nāhu uzọ, ndi-
ngwurọ nēje ije, anēme ndi-ekpenta ka
ha di ọcha, ndi nti chiri nānu ihe,
anēme ndi nwuru anwu ka ha si
n'ọnwu bilie, anēzi ndi-oḅeye ozi ọma.
23 Ngọzi nādi-kwa-ra onye ahu, bù
onye ọ bula nke nāgagh-ama n'ọnyà
n'arum.
24 Ma mḅe ndi-ozi Jọn lasiri, Ọ
malitere igwa ìgwè madu nile okwu
bayere Jọn, si, Ọ bu gini ka unu puru je
n'ọhia ka unu kiri? àmì nke nēme nkpatu
site n'ifufe? 25 Ma ọ bu gini ka unu
puru ka unu hu? nwòke eyikwasiworo
uwe di biali-biali? Le, ndi nēyi ezi
uwe kachasi nma, ndi bi kwa n'okė
oriri na okė ọñuñu, nọ n'ulo ndi-eze.
26 Ma ọ bu gini ka unu puru ka unu hu?
ònye-amuma? E, asim unu, onye kari
kwa onye-amuma nke-uku. 27 Nwoke
a bu onye edeworo ihe n'akwukwọ nsọ
bayere ya, si,

Le, Mu onwem nēziga onye-ozim
n'iru Gi,
Onye gēmezi uzọ-Gi n'iru Gi.

28 Asim unu, N'etiti ndi ndinyom
muru ọ digh onye ka Jọn uku: ma onye
dikariri ntà n'ala-eze Chineke ka ya uku.
29 Mḅe ndi-Ju nile nuru Ya, ha na
ndi-ọna-utu, ha we gua Chineke n'onye
ezi omume, ebe ejiri baptism nke Jọn
me ha baptism. 30 Ma ndi-Farisi na
ndi-iwu juru n'onwe-ha ìzù Chineke,
ebe ọ nēmegh ha baptism. 31 Gini kwa
ka M'gēji madu nke ọḅọ a tuyere, gini
kwa ka ha yiri? 32 Ha yiri umu-
ntakiri ndi nānọdu n'ọma-ahia, nākpọ
kwa ibe-ha òkù; ndi nāsi, Ayi ḅuru
unu ọjà, ma unu etegh egwù; ayi
kwara ákwá, ma unu etigh nkpu ákwá.
33 N'ihi na Jọn Baptist abiawo nērigh
achicha nāñugh kwa manya-vine; unu
we si, Ọ nwere mọ ọjọ. 34 Nwa nke
madu abiawo nēri ihe-oriri nāñu kwa
ihe-ọñuñu; unu we si, Le, onye-ori-nke-
uku, na onye-okė-ọñu-manya, eyì ndi-
ọna-utu na ndi-nmehie! 35 Agu-kwa-
ra amam-ihe n'onye ezi omume site
n'umu-ya nile.
36 Otù onye n'etiti ndi-Farisi we
kpere Ya ka O so ya rie ihe. Ọ we ba
n'ulo onye-Farisi ahu, we nọdu na nri.
37 Ma le, otù nwayi nke nọ n'obodo
ahu, bù onye-nmehie; mḅe ọ mara nke-
ọma na Ọ nọduru na nri n'ulo onye-
Farisi ahu, ọ we weta ite alabaster nke
manu-otite di ya nime, 38 we guzo
n'azu n'ukwu-Ya, nākwa ákwá, we
malite iwere anya-miri-ya desa ukwu-
Ya abua, ọ were kwa agiri-isi-ya hicha
ha, ọ we sutu ukwu-Ya ọnu nke-uku,
were manu-otite ahu te ha. 39 Ma
mḅe onye-Farisi nke kpọrọ Ya huru ya,
o kwue n'onwe-ya, si, Nwoke a, asi na Ọ
bu onye-amuma, Ọ gāmara onye nwayi
a bu nke nēmetu Ya aka, na aha madu
ọ bu, na ọ bu onye-nmehie. 40 Jisus
we za, si Ya, Saimon, enwerem okwu
M'gāgwa gi. Ọ we si, Onye-ozizi, kwue.
41 Otù onye nke nēbinye madu ihe
nwere madu abua ji ya ugwọ: otù onye ji
ya nnù shilling na ọgu ise, ibe-ya ji kwa
ya ọgu abua na iri. 42 Ebe ha nēnwegh
ihe ha gēji kwughachi ya ugwọ, ọ were
amara ḅaghara ha abua. Ònye kwa
n'etiti ha abua gāhu kari ya n'anya?
43 Saimon we za, si, Ọ dim ka onye ọ
were amara ḅaghara kari. Ọ we si ya, I
kpeziri. 44 Mḅe O chigharisiri n'ebe
nwayi ahu nọ, Ọ si Saimon, Ì huru
nwayi a? Abataram n'ulo-gi, i nyeghm
miri iji sa ukwu: ma nwayi a were anya-
miri-ya desa ukwum, were kwa agiri-isi-
ya hicha ha. 45 I sutughm ọnu: ma
nwayi a, site na mḅe M'batara, ọ rapugh
isutu ukwum ọnu nke-uku. 46 I wegh
manu tem n'isi: ma nwayi a were manu-
otite tem n'ukwu. 47 N'ihi nka asim i,
Aḅagharaworo ya nmehie-ya, nke di
ọtutu; n'ihi na ọ hurum n'anya nke-uku:
ma onye aḅaghara ihe ntà, onye ahu

nāhu n'anya nke-ntà. 48 Ọ we si
nwayi ahu, Aḅagharaworo gi nmehie nile
gi. 49 Ndi ha na Ya nọduru na nri we
malite isirita onwe-ha, Ònye bu Onye a,
Nke nāḅaghara kwa nmehie? 50 Ọ we
si nwayi ahu, Okwukwe-gi azọputawo
gi; la n'udo.

8 1 Ọ we rue mḅe nwa oge gasiri, na
Ya onwe-ya nāgaghari n'obodo na
obodo ntà di iche iche, nēkwusa nēzi kwa
ozi ọma ala-eze Chineke, Ya na ndi-ozi
iri na abua ahu, 2 na ndinyom ufọdu
ndi emereri ka aru-ha di ike site n'ichupu
ndi-mọ ọjọ na igwọ nriaria, Meri nke
akpọrọ Magdalini, onye mọ ọjọ asa siwori
nime ya puta, 3 na Joana nwunye Kuza
onye Herod tiyere ihe-ya n'aka, na
Susana, na ọtutu ndi ọzọ, ndi nēweputa
ihe ha nwere emezi ha.

4 Ma mḅe oké igwè madu nēzukọ,
mḅe ndi si n'obodo nile nābiakute kwa
Ya, Ọ we kwue okwu site n'ilu: 5 Ọgha-
nkpuru puru ka ọ gha nkpuru-ya: mḅe
ọ nāgha, ufọdu we da n'akuku uzọ; ewe
zọkwasi ha ukwu, anu-ufe nke elu-
igwe we tuturie ha. 6 Nkpuru ọzọ we
da n'elu okè nkume; mḅe ha puru ome,
ha we kpọnwua, n'ihi na ha enwegh
ala miri. 7 Nkpuru ọzọ we da n'etiti
ogwu; ogwu ahu we so ha pue, kpaḅue
ha. 8 Nkpuru ọzọ we da n'ezi ala, ha
we pue, we mia nkpuru ọgu ise ọgu ise.
Mḅe O nēkwu okwu ndia, O tie nkpu, si,
Onye nwere nti inu ihe, ya nu.

9 Ndi nēso uzọ-Ya we jua Ya ihe ilu a
gābu. 10 Ọ we si, Ọ bu unu ka enyeworo
imara ihe-omimi ala-eze Chineke: ma
ndi fọduru ka anāgwa okwu n'ilu;
ka ha ghara ihu n'ọhuhu, ghara kwa
inuta n'ọnunu. 11 Ma ilu ahu bu nka:
Nkpuru ahu bu okwu Chineke. 12 Ndi
nọ n'akuku uzọ ahu bu ndi nuru;
mḅe ahu ekwensu bia, we napu okwu
ahu n'obi-ha, ka ha ghara ikwere, ewe
zọputa ha. 13 Ndi nọ kwa n'okè nkume
ahu bu ndi were ọṅù nara okwu ahu
mḅe ọ bula ha nuru ya; ma ndia enwegh
nkpọrọgwu, ndi kwere na nwa oge,
ma n'oge ọnwunwa ha wezuga onwe-ha.
14 Nkpuru nke dara n'etiti ogwu ahu,
ndia bu ndi nuru, ma mḅe ha nāga
n'uzọ-ha ncheḅu na àkù na ihe-utọ nke
ndu a nākpaḅu ha, ha amigh ezi nkpuru.
15 Nkpuru nke di n'ala ọma ahu, ndia
bu ndi were ezi obi di nma jisie okwu
ahu ike, mḅe ha nuru ya, ha were kwa
ntachi-obi mia nkpuru.

16 Ma ọ digh onye ọ bula, mḅe
ọ muyere oriọna, nēkpuchi ya n'ihe,
ma-ọbu dọba ya n'okpuru ihe-ndina;
kama ọ nādọba ya n'elu ihe-idọba-
oriọna, ka ndi nke nābà nime we hu
ihè-ya. 17 N'ihi na ọ digh ihe ezoro
ezo, nke anāgagh-eme ka ọ puta ìhè; ọ
digh kwa ihe di nzuzo, nke anāgagh-ama
me kwa ka ọ puta ìhè. 18 Ya mere,
lezienu anya otù unu si anu: n'ihi na
onye ọ bula nke nwere, onye ahu ka
agēnye; onye ọ bula nēnwegh kwa,
ọbunà ihe ọ nēchè na ọ nwere ka agānapu
ya.

19 Ma nne-Ya na umu-nne-Ya
biakutere Ya, ma ha apugh ibiaru Ya
nso n'ihi igwè madu ahu. 20 Ewe si
Ya, Nne-gi na umu-nne-gi nēguzo
n'èzi, nāchọ ihu Gi anya. 21 Ma Ọ
zara, si ha, Nnem na umu-nnem bu
ndia ndi nānu okwu Chineke, nēme
kwa ya.

22 O rue n'otù nime ubọchi ahu,
na Ọ batara n'uḅọ, Ya onwe-ya na ndi
nēso uzọ-Ya; Ọ we si ha, Ka ayi gabiga
n'ofè ọdọ-miri a ọzọ: ha we nupu.
23 Ma mḅe ha nēje Ọ da n'ura: oké ajọ
ifufe we da n'ọdọ-miri ahu; miri nēju
kwa n'uḅọ-ha, ha we nọdu n'ọnu ọnwu.
24 Ha we biakute Ya, kpọte Ya, si,
Nna-ayi, Nna-ayi, ayi nāla n'iyi. Ọ we
teta, bara ifufe na ebili-miri nba: ha
we me ju, ndaju we di. 25 Ọ we si ha,
Òle ebe ka okwukwe-unu di? Ha we
tua egwu, o ju ha anya, ha sirita onwe-ha,
Ònye bu kwa Onye a, na Ọ nēnye ọbunà
ifufe na miri iwu, ha nāṅa kwa Ya nti?

26 Ha we rue ala ndi Gerasa, nke di
na ncherita-iru Galili. 27 Ma mḅe O siri
n'uḅọ puta rigo n'ala, otù nwoke nke
si n'obodo ahu puta zutere ya, bù onye
nwere ndi-mọ ọjọ; ma na mḅe di anya
ọ digh uwe o yiri, o bigh kwa n'ulo, kama
n'ebe anēli ozu. 28 Ma mḅe ọ huru
Jisus, o tisie nkpu ike, da kwa n'ala n'iru
Ya, were oké olu si, Gini ka mu na Gi
nwekọrọ, Jisus, Ọkpara Chineke Nke
kachasi ihe nile elu? ariọm Gi,
emekpalam aru. 29 N'ihi na Ọ nyere
mọ ahu nādigh ọcha iwu ka o si nime
nwoke ahu puta. N'ihi na ọtutu mḅe ka
o nējisi ya ike: anēche kwa ya nche,
ewere kwa nkpọrọ na nkpọrọ-ukwu ke

ya; ọ we nyajipu ihe eji ke ya, mọ ọjọ
ahu we churu ya ba n'ọhia. 30 Jisus
we jua ya, si, Ole aha-gi? Ọ si, Legion;
n'ihi na ọtutu ndi-mọ ọjọ bara nime ya.
31 Ha we riọ Ya ka ọ ghara inye ha iwu
ka ha je ba n'abyss. 32 Ma igwè ọtutu
ezi di n'ebe ahu nāta nri n'ugwu: ha we
riọ Ya ka Ọ kwere ha ka ha ba nime ha.
Ọ we kwere ha. 33 Ndi-mọ ọjọ ahu
we si nime nwoke ahu puta, ba nime
igwè ezì ahu: igwè ezi ahu we nuda
n'ebe ahu di nkputankpu dabà n'ọdọ-
miri, miri we ḅaḅue ha. 34 Ma mḅe ndi
nāzù ha huru ihe emereri, ha ḅalaga,
kọsa ya n'obodo ahu na n'ubi. 35 Ha
we pua ihu ihe emereri; ha we biakute
Jisus, we hu nwoke ahu, nke ndi-mọ
ọjọ siri nime ya puta, ka ọ nọduru ala
n'ukwu Jisus, yiri uwe, uche-ya zu-kwa-
ra okè: ha we tua egwu. 36 Ndi huru
ya we kọrọ ha otú azọputara onye ahu
ndi-mọ ọjọ ji. 37 Ọra nile nke ala
ndi Gerasa di ya buruburu we kpere
Ya ka O si n'ebe ha nọ la; n'ihi na ha
nātu okè egwu: Ọ we ba nime uḅọ,
laghachi. 38 Ma nwoke nke ndi-mọ ọjọ
siri nime ya puta nāriọ Ya ka ya na
Ya biri: ma O zilagara ya, si,
39 Laghachi n'ulo-gi, kọrọ ha ihe nile,
ka ha ra, bù nke Chineke meworo gi.
Ọ we je, nēkwusa n'obodo ahu dum ihe
Jisus mere ya, ka ha ra.
40 Ma mḅe Jisus laghachiri, igwè
madu ahu nara Ya nke-ọma; n'ihi na ha
nile nēle anya Ya. 41 Ma le, otù nwoke,
aha-ya bu Jeairọs, biara, ya onwe-ya
bu kwa onye-isi ulo-nzukọ: ọ we da n'ala
n'ukwu Jisus, we riọ Ya ka Ọ bia n'ulo-
ya; 42 n'ihi na ọ nwere nwa-nwayi ọ
muru náni ya, nke ḅara ihe ra ka arọ iri
na abua, nwata ahu nānwu kwa anwu.
Ma mḅe Ọ nēje igwè madu nile nākpaḅu
Ya.
43 Otù nwayi nke nwere orùrù-ọbara
arọ iri na abua, nke mefusiri ihe dum o
ji biri n'aru ndi-dibia, ma ọ digh onye ọ
bula nwere ike ime ka aru-ya di ike,
44 nwayi ahu we bia n'azu Ya, we metu
ọnu-ọnu uwe-Ya aka: ngwa ngwa orùrù-
ọbara-ya we guzo. 45 Jisus we si, Onye
bu onye ahu nke meturum aka? Ma
mḅe madu nile di nāgọ, Pita na ndi ya
na ha yikọ si, Nna-ayi, igwè madu ndia
nādagide Gi nākpaḅu kwa Gi. 46 Ma
Jisus siri, Madu meturum aka: n'ihi na
Mu onwem mara na ike esiwori n'arum
puta. 47 Ma mḅe nwayi ahu huru na
o zogh ezo, ọ were ima-aru-jijiji bia, we
da n'iru Ya, kọ n'iru ndi-Ju ahu nile ihe
mere o ji metu Ya aka, na otù esi me
ka aru di ya ike ngwa ngwa. 48 Ma Ọ
siri ya, Nwam nwayi, okwukwe-gi
azọputawo gi; la n'udo.
49 Mḅe Ọ kpu okwu n'ọnu, otù onye
si n'ulo onye-isi ulo-nzukọ ahu bia, si,
Nwa-gi nwayi anwuruwo; esoḅu-kwa-la
Onye-ozizi a ọzọ. 50 Ma mḅe Jisus
nuru ya, Ọ za ya, si, Atula egwu: kwere
náni, agāzọputa kwa ya. 51 Ma mḅe Ọ
biaruru ulo ahu, Ọ kwegh onye ọ bula so
Ya ba, ma-ọbugh Pita, na Jọn, na Jemes,
na nna nwata-nwayi ahu na nne-ya.
52 Ma madu nile nākwa ákwá, nēti kwa
aka n'obi n'ihi ya: ma Ọ siri, Unu
akwala ákwá; n'ihi na ọ nwugh anwu,
kama ọ nāraru ura. 53 Ha we chia Ya
ọchi, ebe ha matara na ọ nwuru anwu.
54 Ma Ya onwe-ya jidere ya n'aka, we
kpọ, si, Nwata-nwayi, bilie. 55 Mọ-ya
we lata, ọ we bilie ngwa ngwa: Ọ we
si ka enye ya ihe-oriri. 56 Ibobo we
nwubiga ndi muru ya òkè n'aru: ma Ọ
nyere ha iwu ka ha ghara igwa onye ọ
bula ihe emereri.
9 1 Ọ we kpọkọta ndi-ozi iri na abua
ahu, nye ha ike na ichi-isi n'ebe ndi-
mọ ọjọ nile nọ, na igwọ ọria di iche iche.
2 Ọ we zipu ha ikwusa ala-eze Chineke,
na ime ka aru di ndi-nriaria ike. 3 Ọ we
si ha, Unu ewela ihe ọ bula n'ije-unu,
unu ewela nkpa-n'aka, ma-ọbu àkpà, ma-
ọbu oḅe achicha, ma-ọbu ego; unu enwe-
kwa-la uwe-ime abua. 4 Ulo ọ bula unu
gābà, nọgidenu n'ebe ahu, si kwa n'ebe
ahu pua. 5 Ka ha ra kwa, bù ndi
nānaragh unu nke-ọma, mḅe unu nāpu
n'obodo ahu tichapu ájá di n'ukwu-
unu ka ọ buru ha àmà. 6 Ha we pua,
we nējezu obodo ntà ahu nile, nēzisa ozi
ọma Ya, nēme kwa ka aru madu di ike
n'ebe nile.
7 Ma Herod, bù tetrarch, nuru ihe
nile emere: ọ we nēcheḅu onwe-ya, n'ihi
na ufọdu siri, na Jọn esiwori na ndi
nwuru anwu bilie; 8 ufọdu si-kwa-ra,
na Elaija aputawori ihè; ndi ọzọ si-kwa-
ra na otù onye nime ndi-amuma ochie
esiwori n'ọnwu bilie ọzọ. 9 Ma Herod
siri, Mu onwem bipuru isi Jọn: ma onye

bu Onye a, Nke m'nānu ihe bayere Ya di
otú a? Ọ we nāchọ uzọ ihu Ya anya.
10 Mḅe ndi-ozi Jisus latara, ha we
kọrọ Ya ihe nile ha mere, ka ha ra. Ọ we
chiri ha tiyere Onwe-ya, wezuga Onwe-
ya iche rue obodo anākpọ Betsaida.
11 Ma mḅe igwė madu nile mara ya, ha
soro Ya: Ọ we nara ha nke-ọma, we gwa
ha okwu bayere ala-eze Chineke, nēme
kwa ka aru di ha ike, bú ndi ọ di nkpà ka
eme ka aru-ha di ike. 12 Ma chi
malitere iji; ndi-ozi iri na abua ahu we
biakute Ya, si Ya, Zilaga igwė madu a,
ka ha we ga n'obodo ntà nile na ubi nile
di buruburu, nọ ọnọdu-abali, chọta kwa
ihe ha gēri; n'ihi na ayi nọ n'ebe a nime
ọhia. 13 Ma Ọ siri ha, Unu onwe-unu
nye ha ihe ka ha rie. Ha we si, Ayi
enwegh kari oḅe achicha ise na azù abua;
ma-ọbugh na ayi onwe-ayi gāga zuta nri
nye ndi nka nile. 14 N'ihi na ha ra ka
nnù ndikom iri na nnù abua na ọgu iri.
Ọ we si ndi nēso uzọ-Ya, Menu ka ha
nọdu ala n'òtù di iche iche, ihe dika ọgu
madu abua na iri n'otù òtù. 15 Ha we
me otú ahu, me ka ha nile nọdu ala.
16 Ọ we nara oḅe achicha ise na azù
abua ahu, le anya n'elu-igwe, gọzie ha,
nyawa; Ọ we nēnye ndi nēso uzọ-Ya ka
ha debe ha n'iru igwė madu ahu.
17 Ha we rie, afọ ju-kwa-ra ha nile: ewe
tutukọ iberibe fọduru ha, nkata iri na
abua.
18 O rue, mḅe nání Ya nọ nēkpe
ekpere, ndi nēso uzọ-Ya nọyere Ya: Ọ
we jua ha, si, Onye ka ọra madu nāsi na
Mu onwem bu? 19 Ha we za, si, Jọn
Baptist; ma ndi ọzọ si, Elaija: ma ndi
ọzọ si, na otù onye nime ndi-amuma
ochie esiwo n'ọnwu bilie ọzọ. 20 Ọ we
si ha, Ma ọ̀ bu onye ka unu onwe-unu si
na Mu bu? Pita we za, si, Kraist nke
Chineke. 21 Ma Ọ dọrọ ha aka na nti,
nye kwa ha iwu ka ha ghara igwa onye
ọ bula ihe a; 22 si, Nwa nke madu
aghagh ihu ọtutu ahuhu, ndi-okenye na
ndi-isi-nchu-aja na ndi-ode-akwukwọ
aghagh kwa iju Ya, aghagh iḅu kwa
Ya, na ime kwa ka O si n'ọnwu bilie
n'ubọchi nke-atọ. 23 Ọ we si ha nile,
Ọ buru na onye ọ bula achọ ka o som
n'azu, ya ju onwe-ya, buli kwa obe-ya
kwa-ubọchi, nēsokwam. 24 N'ihi na
onye ọ bula nke nāchọ izọputa ndu-ya, o
gētufu ya; ma onye ọ bula nke gētufu
ndu-ya n'ihim, onye ahu gāzọputa ya.
25 N'ihi na ùrù gini ka ọ nābara madu,
ma ọ buru na o rita uwa dum n'urù, ọ
we tufue ma-ọbu anapu ya onwe-ya?
26 N'ihi na onye ọ bula ihere Mu
onwem na okwum nile gēme, ihere onye
ahu gēme Nwa nke madu, mḅe Ọ gābia
n'ebube nke aka Ya, na ebube nke Nna-
Ya, na ebube nke ndi-mọ-ozi-Ya di nsọ.
27 Ma asim unu n'ezie, Ufọdu di n'etiti
ndi guzoro n'ebe a, ndi nāgagh-edetu
ọnwu ire ma-ọli, rue mḅe ha gāhu ala-
eze Chineke.
28 Ọ we rue mḅe ubọchi asatọ gasiri
mḅe O kwusiri okwu ndia, na Ọ chiri
Pita na Jọn na Jemes tiyere Onwe-ya,
rigo n'ugwu ahu ikpe ekpere. 29 Mḅe
Ọ nēkpe ekpere, oyiyi iru-Ya we di iche,
uwe-Ya we nācha ucha nēḅu kwa dika
àmùma. 30 Ma le, Ya na ndikom abua
nēkwurita okwu, ndi bu Moses na
Elaija; 31 ndi emere ka ahu ha anya
n'ebube, ndi nēkwu kwa okwu bayere
ọlila-Ya, nke Ọ gaje imezu na Jerusalem.
32 Ma ura jururi Pita na ndi ya na ha nọ
n'anya: ma mḅe ha tetara nke-ọma, ha
hu ebube-Ya, na ndikom abua ahu Ya na
ha guzoro. 33 Ọ we rue, mḅe ha si
n'ebe Ọ nọ nēkewapu, Pita si Jisus,
Nna-ayi, ọ di nma ka ayi nọ n'ebe a: ka
ayi ma kwa ulo-ikwū atọ; ka otù diri Gi,
ka otù di-kwa-ra Moses, ka otù di-kwa-
ra Eliaja: n'ihi na ọ matagh ihe o nēkwu.
34 Mḅe o nēkwu okwu ndia, igwe-oji
we bia, kpuchie ha: ha we tua egwu mḅe
ha nābà n'igwe-oji ahu. 35 Olu we si
n'igwe-oji ahu puta, si, Onye a bu
Ọkparam, Onye M'rọputara: nurunu
okwu-Ya. 36 Mḅe olu ahu putasiri,
ahuru nání Jisus. Ndi ahu we kpuchie
ọnu-ha, ha akọgh kwa akukọ ihe ọ bula
ha hururi nye onye ọ bula na mḅe ahu.
37 O rue, n'ubọchi so ya, mḅe ha
siri n'ugwu ahu rida, na okė igwė madu
zutere Ya. 38 Ma le, otù nwoke si
n'igwė madu ahu ti nkpu, si, Onye-ozizí,
ariọm Gi ka I le nwam nwoke anya; n'ihi
na ọ bu nwam m'muru nání ya: 39 le
kwa, ajọ mọ nējide ya, ọ we nēti nkpu na
mberede; ajọ mọ ahu nēse kwa ya, me
ka ọ nāsu ufufu n'ọnu, o ji kwa ike arapu
ya, nēchihia ya aru nke-uku. 40 M'we
riọ ndi nēso uzọ-Gi ka ha chupu ya;
ma ha apugh. 41 Jisus we za, si, Unu
ọḅọ nēnwegh okwukwe, nke nwe-kwa-ra

anya-ūhie, rūe ole mḅe ka Mu na unu
gānọ, ewem nagide kwa unu? kuta nwa-
gi n'ebe a. 42 Mḅe ọ nọ nābiakute Ya,
mọ ọjọ ahu we tuda ya n'ala, sesie
ya ike. Ma Jisus bara mọ ahu nādigh
ọcha nba, we me ka aru nwa-okoro
ahu di ike, Ọ we kuru ya nyeghachi nna-
ya. 43 Ma ibobo idi-uku nke Chineke
nwuru ha nile n'aru.

Ma mḅe ihe nile Ọ nēme nēju madu
nile anya, Ọ si ndi nēso uzọ-Ya, 44 Unu
onwe-unu debe okwu ndia na nti-unu:
n'ihi na agaje irara Nwa nke madu nye
n'aka madu. 45 Ma ha aghọtagh okwu
a, ọ bu kwa ihe ezonariwori ha, ka ha
ghara inuta ya: ha nātu kwa egwu iju Ya
ajuju bayere okwu a.

46 Iru-uka we da n'etiti ha, onye gāka
ibe-ya uku n'etiti ha. 47 Ma mḅe Jisus
huru iru-uka nke di n'obi-ha, O jide
nwatakiri n'aka, debe ya n'akuku Ya,
48 we si ha, Onye ọ bula nke gānara
nwatakiri a nke-ọma n'aham, ọ bu Mu
onwem ka ọ nānara nke-ọma: onye ọ
bula nke nānara kwa Mu nke-ọma
nānara Onye ziputaram nke-ọma: n'ihi
na onye dikari ntà n'etiti unu nile, onye
ahu bu onye uku.

49 Jọn we za, si, Nna-ayi, ayi huru
otù onye ka ọ nāchupu ndi-mọ ọjọ n'aha-
Gi; ayi we ḅochie ya, n'ihi na ọ digh-eso
ayi. 50 Ma Jisus siri ya, Unu eḅochila
ya: n'ihi na onye nādigh-emegide unu
diri unu.

51 O rue, mḅe ubọchi nēzu okè
mḅe agānara Ya n'elu, na Ya onwe-ya
che iru-Ya si-ike iga Jerusalem, 52 Ọ we
zipu ndi-ozi n'iru Ya: ha we ga, ba n'otù
obodo ntà nke ndi Sameria, ka ha doziere
Ya. 53 Ma ha anaragh Ya nke-ọma,
n'ihi na iru-Ya di ka Ọ nāga Jerusalem.
54 Ma mḅe ndi nēso uzọ-Ya, bú Jemes
na Jọn, huru nka, ha si, Onye-nwe-ayi,
Ì nāchọ ka ayi si ọku site n'elu-igwe da,
rechapu ha? 55 Ọ we chigharia, bara
ha nba, si, Unu amatagh aha mọ di
nime unu. 56 N'ihi na Nwa nke madu
abiagh ila ndu madu n'iyì, kama ka ọ we
zọputa ha. Ha we pua ga n'obodo ntà
ọzọ.

57 Mḅe ha nāga n'uzọ, otù onye we
si Ya, M'gēso Gi ebe ọ bula Ì nēje.
58 Jisus we si ya, Nkita-ọhia nwere ọnu
ha nēdina, anu-ufe nke elu-igwe nwe-
kwa-ra ebe ha nāraru ura; ma Nwa nke
madu enwegh ebe itọḅọ isi-Ya. 59 Ọ we
si onye ọzọ, Som. Ma ọ siri, Onye-nwe-
ayi, kwe ka m'buru uzọ je lie nnam.
60 Ma Ọ siri ya, Rapu ndi nwuru anwu
ka ha lie ndi nke ha ndi nwuru anwu;
ma gi onwe-gi je zisa ozi ala-eze
Chineke. 61 Onye ọzọ we si kwa,
M'gēso Gi, Onye-nwe-ayi; ma kwe ka
m'buru uzọ kele ndi nọ n'ulom ekele
ikpe-azu. 62 Ma Jisus siri ya, Ọ digh
onye ọ bula nke nēle anya n'azu, mḅe o
tiyesiri aka-ya n'ọgù anu-ulo
nādọkpughari, kwesiri ala-eze Chineke.

10 1 Ma mḅe ihe ndia gasiri Onye-
nwe-ayi guputara ọgu ndikom atọ
na iri di iche, we zipu ha abua abua ka
ha ga n'iru Ya ba n'obodo na ebe ọ bula,
ebe Ya onwe-ya gaje ibia. 2 Ọ we si ha,
Owuwe-ihe-ubi riri nne n'ezie, ma ndi-
ọlu di ole-na-ole: ya mere, nāriọnu
Onye-nwe owuwe-ihe-ubi ahu, ka O
zipu ndi-ọlu ba n'owuwe-ihe-ubi-Ya.
3 Jenu: le, Mu onwem nēzipu unu dika
umu-atutu n'etiti agu. 4 Unu ewela
àkpà-ego, ma-ọbu àkpà-ije, ma-ọbu
akpukpọ-ukwu: unu ekele-kwa-la onye
ọ bula n'uzọ. 5 Ma ulo ọ bula unu
gābà nime ya, burunu uzọ si, Udo diri
ulo a. 6 Ọ buru kwa na onye-udo nọ
n'ebe ahu, udo-unu gānọkwasi ya: ma ọ
buru na onye-udo anọgh ya, udo-unu
gālaghachiri unu ọzọ. 7 Nọgide-kwa-
nu n'ulo ahu, nēri nāñu kwa ihe ha
nēnye: n'ihi na onye-ọlu kwesiri ugwọ-
ọlu-ya. Unu esila n'otù ulo ba n'ulo
ọzọ. 8 Nime obodo ọ bula unu gābà
kwa, ha we nara unu nke-ọma, rienu ihe
edebere n'iru unu: 9 me-kwa-nu ndi
aru-ha nādigh ike nọ n'ebe ahu ka aru-
ha di ike, si-kwa-nu ha, Ala-eze Chineke
di unu nso. 10 Ma nime obodo ọ bula
unu gābà, ma ha anaragh unu nke-ọma,
puanu n'amá-ya, si, 11 Ọbuná ájá si
n'obodo-unu, nke rakuru n'ukwu-ayi, ka
ayi nēhichapu imegide unu: otú ọ di,
maranu nka, na ala-eze Chineke di nso.
12 Asim unu, Ala Sọdọm gānagide
okwu n'ubọchi ahu kari obodo ahu.
13 Ahuhu gādiri gi, Korazin; ahuhu
gādiri gi, Betsaida; n'ihi na asi na alururi
ọlu nile di ike na Taia na Saidon, nke
aluru nime unu, ha gēchègharíwori n'oge
di anya gara aga, nānọdu n'ákwà-nkpe
na ntu. 14 Otú ọ di, Taia na Saidon
gānagide okwu n'ikpé ahu kari unu.

15 Gi onwe-gi kwa, Kapanaum, ågēweli
gi rue elu-igwe? agēweda gi rue Hedis.
16 Onye nānu okwu-unu nānu okwu
Mu onwem; onye nāju kwa unu nāju Mu
onwem; ma onye nāju Mu onwem nāju
Onye ziterem.
17 Ọgu ndikom atọ na iri ahu were
ọṅụ lata, si, Onye-nwe-ayi, ọbunå ndi-
mọ ọjọ ka anēdo n'okpuru ayi n'aha-
Gi. 18 Ọ we si ha, Ahurum Setan ka
ọ darari dika åmùmà pua n'elu-igwe.
19 Le, enyewom unu ike izọkwasi agwọ
na akpi ukwu, na imegide ike onye-iro-
unu nile: ọ digh kwa ihe ọ bula gēmeru
unu aru ma-ọli. 20 Otù ọ di, unu
aṅurila ọṅu na nka, na anēdo ndi ajọ mọ
n'okpuru unu; ma ṅurianu ọṅu na
edewo aha-unu n'akwukwọ n'elu-igwe.
21 N'oge hour ahu obi tọrọ Ya utọ
nke-uku nime Mọ Nsọ, Ọ we si, Ekelem
Gi, Nna, Onye-nwe elu-igwe na uwa, na
I zonariri ndi-amam-ihe na ndi nwere
nghọta ihe ndia, I were kwa ha kpughere
umu ọhu: e, Nna; ekelem Gi na ọ di ezi
nma otù a n'iru Gi. 22 Nnam rara ihe
nile nyem n'aka: ọ digh kwa onye ọ
bula mara Onye Ọkpara ahu bu, ma-
ọbugh Nna-Ya; na Onye Nna ahu bu,
ma-ọbugh Ọkpara-Ya, na onye ọ bula
Ọkpara nēzube ikpughe Ya nye ya.
23 Mḅe O chigharisiri n'ebe ndi nēso
uzọ-Ya nọ, O we si n'iche, Ngọzi nādiri
anya nāhu ihe unu nāhu: 24 n'ihi na
asim unu, na ọtutu ndi-amuma na ndi-
eze chọrọ ihu ihe unu onwe-unu nāhu,
ma ha ahugh ha; na inu ihe unu nānu,
ma ha anugh ha.
25 Ma le, otù onye-iwu biliri, we nwa
Ya, si, Onye-ozizi, ọ̀ bu gini ka m'gēme
ka m'we keta ndu ebigh-ebi? 26 Ọ we
si ya, Gini ka edeworo n'akwukwọ iwu?
ì si aṅa agu ya? 27 Ọ we za, si, Hu
Onye-nwe-ayi Chineke-gi n'anya site
n'obi-gi dum, were kwa nkpuru-obi-gi
dum, na ike-gi dum, na uche-gi dum; hu
kwa onye-aḅata-obi-gi n'anya dika onwe-
gi. 28 Ọ we si ya, I zara nke-ọma: me
nka, i gādi kwa ndu. 29 Ma ebe ọ
nāchọ igu onwe-ya n'onye ezi omume, ọ si
Jisus, Ònye bu kwa onye-aḅata-obim?
30 Jisus zara ya, si, Otù nwoke si na
Jerusalem nārida iga Jeriko; ọ we dabà
n'etiti ndi nāpunara madu ihe, ndi ḅara
ya ọtọ ti kwa ya ihe-otiti, we la, rapu ya
nwuye ọlu. 31 Ma n'otù mḅe ahu otù
onye-nchu-aja nārida n'uzọ ahu: mḅe ọ
huru ya, ọ we si n'akuku uzọ ọzọ gabiga.
32 Otù ahu onye Livai, mbe ọ biaruru
ebe ahu, hu kwa ya, ọ we si kwa n'akuku
uzọ ọzọ gabiga. 33 Ma otù onye
Sameria, mḅe ọ nọ n'ije, ọ bia rue n'ebe
ọ nọ: mḅe ọ huru ya, ọ we nwe ọmiko
n'aru ya, 34 ọ we biakute ya, ke ọnyá
nile ya, wukwasi ha manu na manya-
vine; ọ we tukwasi ya n'anu-ulo nke aka
ya, dubata ya n'ulo ndi-ọbia, we le ya
anya nke-ọma. 35 N'echi-ya ọ we
tuputa shilling abua, nye onye-nwe ulo
ndi-ọbia ahu, si, Le ya anya nke-ọma;
ihe ọ bula i mefu-kwa-ra kari, mu
onwem, mḅe m'latara, m'gākwughachi
gi. 36 Ọ̀ bu onye nime madu atọ a, ka
i chère, gosiri onwe-ya ka onye-aḅata-
obi nke onye ahu dabàra n'etiti ndi ahu
nāpunara madu ihe? 37 Ọ si, Onye
ahu nke mere ya ebere. Jisus we si ya,
Ga, gi onwe-gi me kwa otù ahu.
38 Ma mḅe ha nāga, Ya onwe-ya
batara n'otù obodo ntà: otù nwayi, aha-
ya bu Mata, we kpọbata Ya n'ulo-ya.
39 Ọ nwe-kwa-ra nwa-nne-nwayi
anākpọ Meri, onye nānọdu kwa ala
n'ukwu ala Onye-nwe-ayi, we nu okwu-
Ya. 40 Ma uche Mata nāḅasasi n'ihe-
ozi nke-uku; ọ we biakute Ya ọsọsọ, si,
Onye-nwe-ayi, ọ̀ metugh Gi n'obi na
nwa-nnem nwayi nārapum ka nāni mu
nēje ozi? ya mere, gwa ya ka ọ yerem
aka. 41 Ma Onye-nwe-ayi zara, si ya,
Mata, Mata, i nēcheḅu onwe-gi nēsoḅu
kwa onwe-gi n'ihi ọtutu ihe: 42 ma otu
ihe bu ihe di nkpà: n'ihi na Meri
rọputara ezi òkè ahu, nke anāgagh-anapu
ya.

11 1 O rue, mḅe Ọ nēkpe ekpere
n'otù ebe, mḅe Ọ kpebiri, na otù
onye nime ndi nēso uzọ-Ya si Ya, Onye-
nwe-ayi, zi ayi ikpe ekpere, dika Jọn zi-
kwa-ra ndi nēso uzọ-ya. 2 Ọ we si ha,
Mḅe ọ bula unu nēkpe ekpere, sinu,
Nna, Ka edo aha-Gi nsọ. Ka ala-eze-Gi
bia. 3 Nēnye ayi nri kwa-ubọchi nke
gēzuru ayi n'ubọchi ta. 4 Ḅaghara kwa
ayi nmehie nile ayi; n'ihi na ayi onwe-
ayi nāḅaghara kwa onye ọ bula nke ji
ayi ugwọ. Ewebà-kwa-la ayi nime
ọnwunwa.
5 Ọ we si ha, Ònye nime unu gēnwe
eyi, gējeku kwa ya n'etiti abali, si ya,
Eyim, binyem oḅe achicha atọ; 6 n'ihi

na otù eyìm esiwo n'ije biakutem, ma
enweghm ihe ọ bula m'gēdebe n'iru ya;
7 ma onye ahu gēsi nime ulo za, si,
Esọbulam: emechiwo uzọ uḅu a, mu na
umu-ntakirim nēdina kwa n'ihe-ndina-
ayi; apughm ibili inye gi? 8 Asim unu,
Ọ buru kwa na ọ gagh-ebili inye ya n'ihi
na ọ bu eyì-ya, ma n'ihi aririọ-ya
nēnwegh ihere o gēbili nye ya ka ihe di
ya nkpà ra. 9 Mu onwem si kwa unu,
Riọnu, agēnye kwa unu; chọnu, unu
gāchọta kwa; kuanu, agēmeghe-kwa-ra
unu. 10 N'ihi na onye ọ bula nke
nāriọ nāriọta; onye nāchọ kwa nāchọta;
onye nāku kwa ka agēmeghere. 11 Ma
ònye n'etiti unu, bú nna, ka nwa-ya
gāriọ oḅe achicha, ọ nye ya nkume?
ma-ọbu azù, ọ nye ya agwọ n'ọnọdu
azù? 12 Ma-ọbu asi na ọ gāriọ àkwá
ọkuku, ọ̀ gēnye ya akpi? 13 Ya mere, ọ
buru na unu onwe-unu, ọ bu ezie na unu
jọrọ njọ, ma unu nāmata inye umu-unu
ezi onyinye, Nnà-unu nke elu-igwe gēsi
aña ghara iwere kari Mọ Nsọ nke-uku
nye ndi nāriọ Ya?
14 Ọ nāchupu kwa mọ ọjọ nke dara
oḅi. Ọ we rue, mḅe mọ ọjọ ahu putasiri,
na onye-oḅi ahu kwuru okwu; Ọ we ju
ìgwè madu nile anya. 15 Ma ufọdu
nime ha siri, N'ike Beelzebul onye-isi
ndi-mọ ọjọ ka Ọ nāchupu ndi-mọ ọjọ.
16 Ndi ọzọ nāchọ ihe-iriba-ama n'aka-
Ya site n'elu-igwe, n'ihi na ha nānwa Ya.
17 Ma ebe Ya onwe-ya matara èchìchè-
uche nile ha, Ọ si ha, Ala-eze ọ bula nke
kewara megide onwe-ya, anēme ya ka
ọ tọḅọrọ n'efu; ulo nke kewa-kwa-ra
megide ulo nāda. 18 Ma ọ buru kwa na
Setan kewara megide onwe-ya, àla-eze-
ya gēsi aña guzo? n'ihi na unu nāsi na
anamachupu ndi-mọ ọjọ n'ike Beelzebul.
19 Ma ọ buru na Mu onwem achupu
ndi-mọ ọjọ n'ike Beelzebul, n'ike onye
ka umu-unu ndikom nāchupu ha? n'ihi
nka ha gābu ndi-ikpé-unu. 20 Ma ọ
buru na Mu onwem achupu ndi-mọ ọjọ
n'ike nkpisi-aka Chineke, ya mere ala-
eze Chineke ruru unu aru. 21 Mḅe ọ
bula onye di ike nke kezuru ihe-agha-ya
nēche obí nke aka ya, ihe ọ nwere adi
n'udo: 22 ma mḅe ọ bula onye ka ya
ike gābia imegide ya, meri kwa ya, ọ nara
ya ihe-agha-ya dum nke ọ tukwasiriri
obi-ya, keri kwa ihe ọ nara ya. 23 Onye
nādigh n'akukum nēmegidem; onye
nādigh-esokwam ikpokọta ihe nāchusa
achusa. 24 Mḅe ọ bula mọ nādigh ọcha
siri n'aru madu pua, ọ nāgabiga n'ebe
miri nādigh nāchọ izu-ike: ma ebe ọ
digh-achọta ya, ọ si, M'gālaghachi
n'ulom ebe m'siri puta. 25 Mḅe ọ
biara, ọ we hu ya ka azachasiri ya dozisia
ya. 26 Mḅe ahu ọ ga, chiri mọ-ibe-ya
asa nke jọkari ya onwe-ya njọ tiyere
onwe-ya; ha we ba biri n'ebe ahu:
ọnọdu ikpe-azu nke madu ahu bia
jọkari nke-mbu.
27 Ọ we rue, mḅe O nēkwu okwu
ndia, na otù nwayi si n'etiti ìgwè madu
ahu weli olu-ya, si Ya, Ngọzi nādiri afọ
nke buru Gi, na ara nke I miri. 28 Ma
Ya onwe-ya siri, Nke bu ezi-okwu kari
bu, ngọzi nādiri ndi nuru okwu Chineke,
debe kwa ya.
29 Ma mḅe ìgwè madu nēzukọ n'ebe
Ọ nọ, Ọ malitere isi, Ọḅọ a bu ajọ ọḅọ:
ọ nāchọ ihe-iriba-ama; agagh-enye kwa
ya ihe-iriba-ama ma-ọbugh ihe-iriba-
ama nke Jona. 30 N'ihi na dika Jona
ghọrọ ndi Nineve ihe-iriba-ama, otú a ka
Nwa nke madu gādi-kwa-ra ọḅọ a.
31 Agēme ka eze-nwayi nke Ndida so
ndikom nke ọḅọ a bilie n'ikpé ahu,
ọ gāma kwa ha ikpé: n'ihi na o siri
n'ebe uwa sọturu bia inu amam-ihe
Solomon; ma le, Onye ka Solomon
nọ n'ebe a. 32 Ndikom Nineve gēso
ọḅọ a bilie n'ikpé ahu, ha gāma kwa ya
ikpé: n'ihi na ha chègharìri na nkwusa
nke Jona; ma le, Onye ka Jona nọ
n'ebe a.
33 Ọ digh onye ọ bula, mḅe ọ muyere
oriọna, nādọba ya n'ebe di nzuzo, ma-
ọbu n'okpuru mḅé, kama n'elu ihe-
idọba-oriọna, ka ndi nābà nime ulo we
hu ìhè-ya. 34 Oriọna nke aru-gi bu
anya-gi: mḅe ọ bula anya-gi nēle otù ebe,
aru-gi dum juputa-kwa-ra n'ìhè; ma mḅe
ọ bula ọ jọrọ njọ, aru-gi juputa-kwa-ra
n'ọchichiri. 35 Ya mere, le anya ma ìhè
di nime gi abugh ọchichiri. 36 Ya
mere, ọ buru na aru-gi dum ejuputa
n'ìhè, ghara inwe akuku ọ bula ḅara
ọchichiri, aru ahu dum gējuputa n'ìhè,
dika mḅe oriọna, site n'ìhè-ya nēnwu,
nēnye gi ìhè.
37 Ma mḅe O nēkwu okwu, onye-
Farisi kpọrọ Ya ka O so ya rie nri-ututu:
Ọ we ba, nọdu na nri. 38 Ma mḅe
onye-Farisi ahu huru ihe Ọ nēme, o ju

ya anya na O bugh uzọ sa aru-Ya mḅe Ọ
gaje iri nri-ututu. 39 Ma Onye-nwe-
ayi siri ya, Uḅu a ka unu onwe-unu, bù
ndi-Farisi, nēme ka azù iko na afere di
ọcha; ma ime-unu juputara n'ipunara-
madu-ihe na ajọ ihe. 40 Unu ndi
nēnwegh uche, Onye ahu Nke mere azù
iko, ọ̀ bugh Ya me-kwa-ra ime-ya?
41 Otù ọ di, werenu ihe di nime lua ọlu
ebere; le, ihe nile di kwa ọcha n'ebe
unu nọ.

42 Ma ahuhu gādiri unu ndi-Farisi;
n'ihi na unu nēnye otù uzọ n'uzọ iri nke
nkpa-akwukwọ nēsi ìsì utọ na rue na
nkpa-akwukwọ nile, ma unu nagabiga
ikpé na ihu-n'anya Chineke: ma ọ di
nkpà ka unu me ihe ndia, ka unu ghara
kwa irapu ihe ahu. 43 Ahuhu gādiri
unu ndi-Farisi; n'ihi na unu nāhu isi
oche nile n'ulo-nzukọ nile, na ekele
n'ọma-ahia nile, n'anya. 44 Ahuhu
gādiri unu; n'ihi na unu di ka ilì nke
nāputagh ihè, nke madu ndi nējeghari
n'elu ha nāmatagh ya.

45 Ma otù onye nime ndi-iwu zara,
si Ya, Onye-ozizi, n'ikwu okwu a I nēme
kwa ayi ihe-ihere. 46 Ọ we si, Ahuhu
gādi-kwa-ra unu ndi-iwu; n'ihi na unu
nēbo madu ibu di ike obubu, ma unu
onwe-unu ejigh otù nime nkpisi-aka-unu
kpatu ibu ahu. 47 Ahuhu gādiri unu;
n'ihi na unu nēwu ebe anēli ndi-
amuma, ma nna-unu-hà ḅuru ha. 48 Ya
mere unu bu ndi-àmà, ọlu nna-unu-hà
di kwa unu ezi nma: n'ihi na ha onwe-
ha ḅuru ha, ma unu onwe-unu nēwu
ebe anēli ha. 49 N'ihi nka amam-ihe
Chineke kwu-kwa-ra, si, M'gēzigara ha
ndi-amuma na ndi-ozi; ufọdu nime ha
ka ha gēḅu kwa soḅu kwa; 50 ka ewe
chọputa ọbara ndi-amuma nile, nke
awusiworo site na ntọ-ala uwa, n'aka
ọḅọ a; 51 site n'ọbara Ebel rue ọbara
Zakaraia, onye lara n'iyi n'aḅata ebe-
ichu-aja na ulo nsọ unu: e, asim unu,
agāchọputa ya n'aka ọḅọ a. 52 Ahuhu
gādiri unu ndi-iwu; n'ihi na unu wepuru
nkpisi-ugodi nke ọmuma-ihe: unu onwe-
unu abatagh, unu ḅochi-kwa-ra ndi
nābata.

53 Mḅe O siri n'ebe ahu puta, ndi-
ode-akwukwọ na ndi-Farisi we malite
inọgide Ya si-ike, na ikpasu Ya ikwu
okwu bayere ọtutu ihe; 54 nēche Ya
anwu, inwude ihe nke gēsi n'ọnu-Ya puta.

12 1 N'oge ahu, mḅe oké ọtutu ìgwè
madu anādigh-aguta aguta zukọrọ,
nke mere ka ha nāzọkwasi ibe-ha ukwu,
O buru uzọ malite isi ndi nēso uzọ-Ya,
Nēzenu ihe ndi-Farisi, bù ihe nēko
achicha, nke bu iru-abua. 2 Ma ọ digh
ihe ọ bula ekpuchiworo ekpuchi, nke
anāgagh-ekpughe: ọ digh kwa ihe ezoro
ezo, nke anāgagh-ama. 3 Ya mere ihe ọ
bula unu kwuru n'ọchichiri, agānu ya
n'ìhè; ihe unu kwu-kwa-ra na nti n'ime-
ulo ntà, agēkwusa ya n'elu ulo. 4 Ma
asim unu ndi-eyìm, Unu atula egwu ndi
nēḅu aru, ma emesia ha enwegh ihe ọzọ
kari nke ahu ha gēme. 5 Ma M'gēgosi
unu Onye unu gātu egwu: tuanu egwu
Onye ahu, Nke nwere ike itubà n'ọku
ala-mọ mḅe O ḅusiri; e, asim unu,
Tuanu egwu Onye ahu. 6 Àdigh-ere
egwele ise na penny abua? ma adigh-
echezọ otù nime ha n'iru Chineke.
7 Ma ọbunà agiri-isi nile nke isi-unu ka
aguworo. Unu atula egwu: ọnu-ahia-
unu kariri nke ọtutu egwele. 8 Ma asim
unu, Onye ọ bula nke gēkwuputam n'iru
madu, ya ka Nwa nke madu gēkwuputa
kwa n'iru ndi-mọ-ozi nke Chineke:
9 ma onye gāgọnarim n'iru madu,
agāgọnari ya n'iru ndi-mọ-ozi nke
Chineke. 10 Ọzọ, onye ọ bula nke
gēkwu okwu megide Nwa nke madu,
agāḅaghara ya: ma agagh-aḅaghara onye
gēkwulu Mọ Nsọ. 11 Ma mḅe ọ bula
ha kuru unu bia n'iru ulo-nzukọ, na
ndi-isi, na ndi nāchi isi, unu echebula
onwe-unu otù unu gāgọpu onwe-unu
ma-ọbu ihe unu gēji gọpu onwe-unu,
ma-ọbu ihe unu gēkwu: 12 n'ihi na
Mọ Nsọ gēzi unu n'oge hour ahu ihe unu
nāghagh ikwu.

13 Ma otù onye sitere n'igwè madu
ahu si Ya, Onye-ozizi, gwa nwa-nnem
nwoke ka ọ kère ihe-nketa-ayi nyem.
14 Ma Ọ siri Ya, Nwoke, ònye merem
ka M'buru onye-ikpé ma-ọbu onye-
òkikè n'ebe unu nọ? 15 Ọ we si ha,
Lezienu anya, debe-kwa-nu onwe-unu
ka unu ghara inwe anya-uku ọ bula: n'ihi
na ọ bugh n'ihe ọ nwebigara òkè ka ndu
madu di, o sigh n'ihe ọ nwere puta.
16 Ọ we turu ha ilu, si, Ala otù ọgaranya
miri nkpuru ri nne: 17 ọ we tugharia
n'obi-ya, si, Gini ka m'gēme, n'ihi na
enweghm ebe ikpokọta nkpurum? 18 Ọ
we si, Nka ka m'gēme: m'gēweda ọbam,

wu kwa nke ka uku; n'ebe ahu ka
m'gēkpokọta ọkam nile na ezi ihem nile.
19 M'gāsi kwa nkpuru-obim, Nkpuru-
obi, i nwere ọtutu ezi ihe edebere nye gi
rue ọtutu arọ; nēzu ike, nēri ihe, nāṅu
ihe-ọṅuṅu, ka obi nātọ gi utọ. 20 Ma
Chineke siri ya, Onye nēnwegh uche,
n'abali a ka anāchọ nkpuru-obi-gi n'aka-
gi; ma ihe i doziri, ònye gēnwe ha?
21 Otù a ka ọ di, bù onye nākpadoro
onwe-ya àkù, ma ọ bugh ọgaranya n'ebe
Chineke nọ.

22 Ọ we si ndi nēso uzọ-Ya, N'ihi nka
ka M'ji si unu, Unu echeḅula onwe-unu
nye ndu-unu, ihe unu gēri; echeḅu-kwa-
la onwe-unu nye aru-unu, ihe unu gēyi.
23 N'ihi na ndu kariri ihe eji azù
ya, aru kari-kwa-ra uwe-oyiyi-ya.
24 Tugharinu uche n'ugolo-ọma, na ha
adigh-agha nkpuru, ha adigh-ewe kwa
ihe ubi; nke nēnwegh ime-ulo ntà ma-
ọbu ọba; ma Chineke nāzù ha: ùnu
onwe-unu abugh ihe okė ọnu-ahia kari
anu-ufe nke-uku? 25 Ma ònye n'etiti
unu puru itukwasi otù cubit n'ogologo-
ya site n'icheḅu onwe-ya? 26 Ya mere
ọ buru na unu apugh ime ọbunà nke
dikarisiri ntà, gini mere unu nēcheḅu
onwe-unu n'ihe fọduru? 27 Tugharinu
uche n'urodi, otù ha nētó etó: ha
adọḅugh onwe-ha n'ọlu, ha atugh kwa
ogho; ma asim unu, Ọbunà Solomon
n'ebube-ya nile, eḅokwasigh ya àkwà
dika otù nime ndia. 28 Ma ọ buru na
Chineke eyikwasi ahihia di n'ubi uwe otù
a, nke di ta, echi atubà ya n'ite ọku; Ọ̀
gagh-eyikwasi kari unu uwe nke-uku,
unu ndi okwukwe ntà? 29 Unu onwe-
unu achọ-kwa-la ihe unu gēri, na ihe
unu gāṅu, unu enwe-kwa-la obi abua.
30 N'ihi na ihe ndia nile ka mba nile nke
uwa nāchọ: ma Nna-unu ṅāmata na ihe
ndia di unu nkpà. 31 Otù ọ di, chọnu
ala-eze-Ya, agātukwasi-kwa-ra unu ihe
ndia. 32 Atula egwu, igwė aturu ntà;
n'ihi na ọ di Nna-unu ezi nma inye unu
ala-eze-Ya. 33 Renu ihe unu nwere,
were ha lua ọlu ebere; merenu onwe-unu
àkpà-ego nke nādigh-aka nkà, àkù
nādigh-agwu agwu n'elu-igwe, ebe onye-
ori nādigh-abia nso, ebe nla nādigh-
emebi kwa ihe. 34 N'ihi na ebe àkù-
unu di, n'ebe ahu ka obi-unu gādi
kwa.

35 Ka eke unu ihe-ọkikė n'ùkwù, ka
oriọna-unu nēnwu kwa; 36 unu onwe-
unu, yi-kwa-nu ndi nēche onye-nwe-
ha, mḅe o gēsi n'oriri ọlulu-nwunye
laghachi; ka, mḅe ọ gābia ku aka n'ọnu-
uzọ, ka ha we meghere ya ngwa ngwa.
37 Ngọzi nādiri ndi-orù ahu, ndi, mḅe
onye-nwe-ha gābia, ọ gāhu ka ha nēche
nche: n'ezie asim unu, na ọ gēke onwe-
ya ihe-ọkikė n'ùkwù, me ka ha nọdu na
nri, ọ gābia kwa jere ha ozi. 38 Ọ buru
kwa na ọ gābia na nche nke-abua, ọ buru
kwa na nke-atọ, hu kwa ha otù a, ngọzi
nādiri ndi-orù ahu. 39 Ma unu mara
nka, na ọ buru na nna-nwe-ulo matarari
oge hour onye-ori gābia, ọ ganēche nche,
ọ gagh-arapu kwa ulo-ya ka egwupù
ya. 40 Unu onwe-unu buru kwa ndi
edoziworo: n'ihi na n'oge hour nke unu
nēchėgh ka Nwa nke madu gābia.

41 Pita we si, Onye-nwe-ayi, Ọ̀ bu ayi
ka I nāturu ilu a,ma-ọbu madu nile kwa?
42 Onye-nwe-ayi we si, Ònye kwa bu
onye ahu nāchi ėzi-na-ulo, onye kwesiri
ka atukwasi ya obi,nke nwe-kwa-ra uche,
nke onye-nwe-ya gēme onye-isi ėzi-na-
ulo-ya, inye ha òkė nri ha n'oge-ya?
43 Ngọzi nādiri orù ahu, onye, mḅe
onye-nwe-ya gābia, ọ gāhu ya ka ọ nēme
otù a. 44 N'ezie asim unu, na ọ gēme
ya onye-isi ihe nile ọ nwere. 45 Ma ọ
buru na orù ahu gāsi n'obi-ya, Onye-
nwem nānọ ọdù di anya ibia; ọ buru kwa
na ọ gāmalite iti ndikom na ndinyom
nēje ozi aka, na iri ihe-oriri na iṅu ihe-
ọṅuṅu, na iṅubiga manya ókė; 46 onye-
nwe orù ahu gābia n'ubọchi ọ nēlegh
anya ya, na n'oge hour ọ nāmagh, o
gēḅubi kwa ya nkpirikpi abua, ke òkė
nye ya n'etiti ndi nēkwesigh ka atukwasi
ha obi. 47 Ọzọ, orù ahu, nke mara ihe
onye-nwe-ya chọrọ, ma o dozigh, ọ
megh kwa dika ọ chọrọ, agāpia ya ọtutu
utari; 48 ma onye nāmagh, me kwa
ihe kwesiri ihe-otiti, agāpia ya utari ole-
na-ole. Ọzọ, onye ọ bula enyere ihe
uku, n'aka-ya ka agāchọ kwa ihe uku:
onye ha nye-kwa-ra ihe uku n'aka idebe,
n'aka-ya ka ha gāju ihe nke ka.

49 Abiaram itusa ọku n'elu uwa; ma
gini ka M'nāchọ, ọ buru na afunwuwo
ya-ri uḅu a? 50 Ma enwerem baptism
agēji mem baptism; o nēḅukwam nḅu
n'obi nke-uku rue mḅe agēmezu ya.
51 Ùnu nēchė na abiaram inye udo
n'uwa? asim unu, É-ė; kama nkewa;

52 n'ihi na site n'uḅu a madu ise ndi
kewaworo ekewa gādi n'otù ulo, madu
atọ megide madu abua, madu abua
megide kwa madu atọ. 53 Agēkewa ha,
nna megide nwa-ya nwoke, nwa-nwoke
megide kwa nna-ya; nne megide nwa-ya
nwayi, nwa-nwayi megide kwa nne-ya;
nne di megide nwunye nwa-ya, nwunye
nwa megide kwa nne di-ya.
54 Ọ we si kwa igwè madu nile, Mḅe
ọ bula unu huru igwe-oji ka o si
n'Ọdida-anyanwu nārigo, ngwa ngwa
unu nāsi, Nshansha-miri nābia; ọ we me
otù a. 55 Mḅe ọ bula unu hu-kwa-ra
ifufe Ndida ka ọ nēfe, unu nāsi, Ifufe di
ọku gādi; ọ we me. 56 Ndi-iru-abua,
unu matara itule iru ala na elu-igwe; ma
ọle ka o si di na unu amatagh itule oge a?
57 Ma gini mere unu adigh-ekpe
n'onwe-unu ihe ziri ezi? 58 N'ihi na
mḅe gi na onye nēkuru gi ga ikpė nāga
n'iru onye-isi, mesie ike ipu n'aka-ya
n'uzọ; ka ọ ghara idọkpuru gi nye onye-
ikpė ma elegh anya, onye-ikpė gārara
kwa gi nye n'aka onye nēnye ndi-
nmehie ahuhu, onye ahu nēnye ndi-
nmehie ahuhu gātubà kwa gi n'ulo-
nkpọrọ. 59 Asim i, I gagh-aputa n'ebe
ahu ma-ọli, rue mḅe i gākwughachi
ọbuná ego ntà ikpe-azu.

13 1 Ma ufọdu nọ n'ebe ahu n'oge
ahu ndi kọrọ Ya akukọ bayere ndi
Galili ahu, ndi Pailat were ọbara-ha
gwakọta n'àjà-ha. 2 Ọ we za, si ha,
Unu nēchè na ndi Galili ndia bu ndi-
nmehie kari ndi Galili nile, n'ihi na ha
ahuwo ahuhu ndia? 3 Asim unu, É-è:
kama, ọ buru na unu echègharigh, unu
nile gāla n'iyi otù ahu. 4 Ma-ọbu madu
iri na asatọ ahu, ndi ulo-elu di na
Sailoam dakwasiri ha, we ḅue ha, ùnu
nēchè na ndi ahu bu ndi ji ugwọ kari
madu nile ndi bi na Jerusalem? 5 Asim
unu, É-è; kama, ọ buru na unu
echègharigh, unu nile gāla n'iyi otù a.
6 Ọ we tua ilu a; Otù onye nwere osisi
fig akuru n'ubi-vine-ya; ọ we bia nāchọ
nkpuru n'elu ya, ma ọ hugh. 7 Ọ we si
onye-ọlu-vine-ya, Le, site n'arọ atọ rue
uḅu a ka m'nābia nāchọ nkpuru n'osisi
fig a, ma ahughm: ḅutue ya; gini mere ọ
nēme kwa ka ala la n'iyi? 8 Ọ we za, si
ya, Onye-nwe-ayi, rapu kwa ya arọ a, rue
mḅe m'gēgwu ala-ya buruburu, wusa
kwa ya ǹsi-anu: 9 ọ buru kwa na ọ mia
nkpuru site n'uḅu a, ọ di nma; ma ọ buru
na ọ migh, i gēḅutu ya.
10 Ọ we nēzi ihe n'otù nime ulo-
nzukọ-ha n'ubọchi-izu-ike. 11 Ma le,
otù nwayi nke nwere mọ nke nēme ka
aru-ya ghara idi ike arọ iri na asatọ; o
ruda-kwa-ra ala, ọ pugh kwa iweli onwe-
ya elu ma-ọli. 12 Ma mḅe Jisus huru
nwayi ahu, Ọ kpọ ya, si ya, Nwayi,
emewo gi ka i pua na nriaria-gi. 13 Ọ
we tukwasi nwayi ahu aka-Ya abua:
ngwa ngwa ewe me ka o guzozie ọtọ, ọ
we nye Chineke otuto. 14 Ma onye-isi
ulo-nzukọ ahu, ebe iwe were ya nke-uku
n'ihi na Jisus mere ka aru madu di ike
n'ubọchi-izu-ike, ọ zara, si igwè madu
ahu, Ubọchi isi di nke madu aghagh ilu
ọlu nime ha: ya mere, bianu nime ha ka
eme ka aru-unu di ike, unu abia-kwa-la
n'ubọchi-izu-ike. 15 Ma Onye-nwe-
ayi zara ya, si, Ndi-iru-abua; onye ọ bula
nime unu, ọ̀ digh-atọpu ehi-ya ma-ọbu
inyinya-ibu-ya n'ulo anu-ulo n'ubọchi-
izu-ike, duru ya ga ime ka ọ ǹua miri?
16 Ma nwayi a, ebe ọ bu nwa Abraham,
onye Setan kere aḅu, le, arọ iri na asatọ,
ọ̀ kwesigh ka atọpu ya n'aḅù a n'ubọchi-
izu-ike? 17 Mḅe O nēkwu ihe ndia, ewe
me ka ihere me ndi nile nēmegide Ya:
igwè madu ahu nile nāǹuri kwa ọǹu n'ihi
ihe-ebube nile Ọ nēme.
18 Ya mere O kwuru, si, Gini ka ala-
eze Chineke yiri? gini ka M'gēji kwa
tuye ya? 19 O yiri nkpuru mustard,
nke madu were, tubà n'ubi nke aka ya
aḅara ogige; ọ we ba uba, ghọ osisi; anu-
ufe nke elu-igwe we nọ n'alaka-ya.
20 Ọzọ kwa Ọ siri, Gini ka M'gēji tuyere
ala-eze Chineke? 21 O yiri ihe nēko
achicha, nke nwayi were, zobe na mḅè utu
ọka atọ, rue mḅe utu ọka ahu dum kosiri.
22 Ọ we nāga n'obodo na obodo ntà di
iche iche, nēzi ihe, nāga kwa ije-Ya iru
Jerusalem. 23 Otù onye we si Ya,
Onye-nwe-ayi, Ǹdi anāzọputa di madu
ole-na-ole? Ọ we si ha, 24 Jisienu ike
isi n'ọnu-uzọ di warara ba: n'ihi na ọtutu
madu, ka M'si unu, gāchọ ibà nime ya,
ma ha agagh-enwe ike. 25 Mḅe Nna-
nwe-ulo gēbiliwori, mechi kwa uzọ-Ya,
unu we malite iguzo n'èzi, na iku aka
n'ọnu-uzọ ahu, si, Onye-nwe-ayi,
meghere ayi uzọ; ma Ọ gāza, si unu,
Amataghm unu, ebe unu si bia; 26 mḅe
ahu ka unu gāmalite isi, Ayi riri ihe ǹu

kwa ihe-ọñuñu n'iru Gi, I zí-kwa-ra ihe
n'amá-ayi; 27 ma Ọ gāsi, Asim unu,
amataghm ebe unu si bia; puanu n'irum,
ndi nile nālu ọlu ajọ omume. 28 N'ebe
ahu ka ikwa-ákwá na ita-ikekere-ezé ahu
gādi, mḅe unu gāhu Abraham, na Aisak,
na Jekob, na ndi-amuma nile, n'ala-eze
Chineke, ma unu onwe-unu aburu ndi
achupuru n'èzí. 29 Ha gēsi kwa
n'Ọwuwa-anyanwu na Ọdida-anyanwu,
si kwa n'Ugwu na Ndida, bia, nọdu kwa
n'ala-eze Chineke. 30 Ma le, ndi-ikpe-
azu di ndi gēbu uzọ, ndi bu uzọ di kwa
ndi gābu ndi-ikpe-azu.
31 N'oge hour ahu ndi-Farisi ufọdu
biakutere Ya, si Ya, Pua, si n'ebe a la:
n'ihi na Herod nāchọ ibu Gi. 32 Ọ we
si ha, Ganu, si nkita-ọhia ahu, Le,
anamachupu ndi-mọ ọjọ, nāluzu kwa ọlu
ime ka aru di madu ike ta na echi,
n'ubọchi nke-atọ emekwam ka M'zu
okè. 33 Otú ọ di, aghaghm iga ta na
echi na ubọchi so ya: n'ihi na apugh ikwe
ka onye-amuma la n'iyì n'ebe nābugh
Jerusalem. 34 Jerusalem, Jerusalem,
nke nēḅu ndi-amuma, nke nēwere kwa
nkume atu ndi eziteworo ya! ọtutu mḅe
ole ka M'chọrọ ichikọ umu-gi, ọbuná
dika nneku-ọkuku nāchikọ umu nke aka
ya n'okpuru nkù-ya abua, ma unu
achọgh! 35 Le, anārapuru unu ulo-
unu: ma asim unu, Unu agagh-ahum
ma-ọli, rue mḅe unu gāsi, Onye agọziri
agọzi ka Onye ahu bu Nke nābia n'aha
Onye- nwe-ayi.

14 1 O rue, mḅe Ọ batara n'ulo
otù onye nime ndi-isi nke ndi-
Farisi iri nri n'ubọchi-izu-ike, na ndi
ahu nēche Ya nche. 2 Ma le, otù nwoke
nọ n'iru Ya nke nwere ọria aru-miri.
3 Jisus we za, gwa ndi-iwu na ndi-
Farisi okwu, si, Ọ ziri ezi n'iwu ime ka
aru madu di ike n'ubọchi-izu-ike, ma-
ọbu na o zigh ezi? 4 Ma ha kpuchiri
ọnu. Ọ we jide ya aka, me ka aru di ya
ike, we rapu ya ka ọ la. 5 Ọ we si ha,
Ọ bu nwa-nwoke ma-ọbu ehi nke onye
n'etiti unu gādabà n'olùlù-miri, ma
onye ahu agagh-adọkpulite ya elu ngwa
ngwa n'ubọchi-izu-ike? 6 Ma ha
enwegh ike iza okwu ndia ọzọ.
7 Ọ we turu ndi akpọrọ ilu, mḅe Ọ
ribara ama otù ha nārọrọ isi ọnọdu;
nāsi ha, 8 Mḅe ọ bula madu gākpọ gi
n'oriri ọlulu-nwunye, anọdula n'isi
ọnọdu; ma elegh anya ọ kpọwori otù
onye ka gi na nsọpuru, 9 onye kpọrọ gi
na ya we bia si gi, Nye nwoke a ọnọdu;
mḅe ahu i gāmalite iji ihere were ọnọdu
ikpe-azu. 10 Ma mḅe ọ bula agākpọ gi,
ga nọdu n'ọnọdu ikpe-azu; ka, mḅe onye
kpọworo gi gābia, ka ọ we si gi, Eyìm,
rigo n'ọnọdu ka elu: mḅe ahu i gēnwe
otuto n'iru ndi nile gi na ha nānọdu na
nri. 11 N'ihi na onye ọ bula nke nēweli
onwe-ya elu, agēweda ya; ọzọ, onye
nēweda onwe-ya, agēweli ya elu.
12 Ọ we si kwa onye kpọrọ Ya-ri,
Mḅe ọ bula i siri nri-ututu ma-ọbu nri-
anyasi, akpọla ndi-eyi-gi, ma-ọbu umu-
nne-gi, ma-ọbu ndi-ikwu-gi, ma-ọbu
ndi-aḅata-obi-gi, bú ndi-ọgaranya; ka
ha onwe-ha we ghara ikpọghachi kwa gi
ma elegh anya, ewe nyeghachi gi ihe.
13 Kama mḅe ọ bula i siri nri uku, kpọ
ndi-oḅeye, ndi-ọlusi, ndi-ngwurọ, ndi-
isì: 14 onye-ngọzi ka i gābu; n'ihi na
ha enwegh ihe inyeghachi gi: n'ihi na
agēnyeghachi gi na nbilite-n'ọnwu nke
ndi ezi omume.
15 Ma mḅe otù onye nime ndi soro
Ya nọdu na nri nuru ihe ndia, ọ si Ya,
Ngọzi nādiri onye gēri nri n'ala-eze
Chineke. 16 Ma Ọ siri ya, Otù nwoke
siri nri-anyasi uku; we kpọ ọtutu madu:
17 ọ we zipu orù-ya n'oge hour nke nri-
anyasi ahu isi ndi akpọwori, Bianu; n'ihi
na edoziwo ihe nile uḅu a. 18 Ma ha
nile were otù olu malite iriọ ka arapu
ha. Onye mbu siri ya, Azutaram ubi,
ọ dikwam nkpà ipu gēle ya: ariọm
gi guam n'onye riọrọ ka arapu ya.
19 Onye ọzọ si-kwa-ra, Azutaram ehi
ọlu iri ejikọrọ abua abua, anamaga kwa
inwa ha: ariọm gi guam n'onye riọrọ
ka arapu ya. 20 Onye ọzọ si-kwa-ra,
Alurum nwunye, n'ihi nka apughm ibia.
21 Orù ahu we bia, kọrọ onye-nwe-ya
ihe ndia. Mḅe ahu nna-nwe-ulo ahu,
ebe iwe were ya, ọ si orù-ya, Pua ọsọsọ
ga n'amá nile na uzọ ntà nile nke obodo,
kubata n'ebe a ndi-oḅeye na ndi-ọlusi
na ndi-isì na ndi-ngwurọ. 22 Orù ahu
we si, Onye-nwe-ayi, emewo ihe i nyere
n'iwu, ọnọdu fọdu-kwa-ra. 23 Onye-
nwe-ulo ahu we si orù-ya, Pua ga n'uzọ
nile na ogige nile, rugide kwa madu ka
ha bata, ka ulom we juputa. 24 N'ihi
na asim unu, na ọ digh otù onye nime

ndikom ahu ndi akpọworo gēdetu nri-
anyasim ire.
25 Ma okė igwė madu nēso Ya je:
Ọ we chigharia, si ha, 26 Ọ buru na
onye ọ bula abiakutem, ma ọ kpọgh nna
nke ya asi, ya na nne nke ya, na nwunye
nke ya, na umu nke ya, na umu-nne-
ndikom nke ya, na umu-nne-ndinyom
nke ya, e, ndu nke aka ya kwa, ọ pugh
ibu onye nēso uzọm. 27 Onye ọ bula
nke nēbugh obe nke aka ya, sokwam
n'azu, ọ pugh ibu onye nēso uzọm.
28 N'ihi na ònye nime unu, nke nāchọ
iwu ulo-elu, nēbugh uzọ nọdu ala gu ego
ọ gēwe, ma ọ nwere ego o gēji luzu ya?
29 Ka ndi nile ndi nāhu ya we ghara
imalite ime ya ihe-ọchi ma elegh anya,
mḅe ọ tọsiri ntọ-ala-ya, ma ọ nwegh ike
iwuzu ya, 30 si, Nwoke a malitere iwu
ulo, ma ọ nwegh ike iluzu ya. 31 Ma-ọbu
òle eze, mḅe ọ nâga ibu agha megide eze-
ibe-ya, nāgagh-ebu uzọ nọdu ala ḅa izù
ma ọ puru ichi orù nnù ndi-agha na nnù
ise zute onye chiri ọgu nnù ndi-agha
abua na nnù iri bia imegide ya? 32 Ma
ọ buru na ọ pugh, mḅe onye ahu nọ
n'ebe di anya uḅu a, o ziga ndi-ozi, riọ
ihe gēweta udo. 33 Ya mere otù a,
onye ọ bula nime unu nke nāḅakutagh
ihe nile ọ nwere azù, ọ pugh ibu onye
nēso uzọm. 34 Ya mere, nnù di nma:
ma asi na ọbunà nnú etufuwo utọ-ya,
àgēji gini me ya ka ọ di utọ? 35 Ọ
kwesigh ala ma-ọbu ebe anēkpofu ǹsí-
anu: ha nātupu ya n'èzi. Onye nwere
nti inu ihe, ya nu.
15 1 Ma ndi-ọna-utu na ndi-nmehie
nile nābiaru Ya nso inu okwu-Ya.
2 Ndi-Farisi na ndi-ode-akwukwọ we
nātamu, si, Nwoke a nānara ndi-nmehie
nke-ọma, nēso kwa ha eri ihe.
3 Ọ we turu ha ilu a, si, 4 Òle madu
di n'etiti unu, nke nwere ọgu aturu ise,
ma otù nime ha funariri ya, nke
nārapugh ọgu anọ na iri na iteghete ahu
n'ọhia, ga so nke furu efu, rue mḅe ọ
gāchọputa ya? 5 Mḅe ọ chọputaworo
ya, ọ we tukwasi ya n'ùbù-ya abua,
nāǹuri. 6 Mḅe ọ biaworo n'ulo, ọ we
kpọkọta ndi-eyì-ya na ndi-aḅata-obi-
ya, si ha, Sonum ǹuri ọǹu, n'ihi na
achọputawom aturum furu efu. 7 Asim
unu, na otù a ọǹù gādi n'elu-igwe n'isi
otù onye-nmehie nke nēchèghari, kari
n'isi ọgu ndi ezi omume anọ na iri na
iteghete, ndi nchèghari nādigh nkpà.
8 Ma-ọbu òle nwayi nke nwere
shilling iri, ọ buru na otù shilling
efunari ya, nāmuyegh oriọna, za ulo-ya,
chọsi ike rue mḅe ọ gāchọputa ya?
9 Mḅe ọ chọputaworo ya, ọ we
kpọkọta ndi-eyì-ya na ndi-aḅata-obi-ya,
si, Sonum ǹuri ọǹu, n'ihi na
achọputawom shilling nke funariworom-
ri. 10 Asim unu, na otù a ọǹù di n'iru
ndi-mọ-ozi Chineke n'isi otù onye-
nmehie nke nēchèghari.
11 Ọ we si, Otù nwoke ji umu-
ndikom abua: 12 nke bu nwata nime
ha we si nna-ya, Nna, nyem òkė nke ihe
i nwere nke rurum. Ọ we kewara ha
ihe nile o ji biri. 13 Mḅe ọtutu ubọchi
agabigagh nwa-ya nke-nwata ahu we
kporo ihe nile, je ala ọzọ di anya; n'ebe
ahu ka ọ mefuru ihe ọ nwere n'idí ndu
nke ila-n'iyi. 14 Ma mḅe ọ mefusiri
ihe nile, oké unwu siri ike dara n'ala ahu;
ya onwe-ya we malite inọ na nkpà.
15 Ọ we ga were onwe-ya rapara n'otù
onye nime ndi amuru n'ala ahu; ọ we
ziga ya n'ubi-ya izù ezì. 16 Ọ we nāgu
ya iwere mḅuḅọ nke ezi nāta riju afọ-ya:
ma ọ digh onye ọ bula nēnye ya. 17 Ma
mḅe ọ mara onwe-ya ọ si, Ọtutu ndi
egoro ọlu ole nke nnam nwebigara oḅe
achicha óké, ma mu onwem nāla n'iyi
n'okė agu n'ebe a! 18 M'gēbili jekuru
nnam, m'gāsi kwa ya, Nna, emehiewom
megide elu-igwe, na n'iru gi:
19 ekwesighm ka akpọkwam nwa-gi
ọzọ: mem ka m'di ka otù onye nime
ndi nke gi egoro ọlu. 20 Ọ we bilie,
biakute nna-ya. Ma mḅe ọ nọ n'ebe di
anya uḅu a, nna-ya huru ya, ọ we nwe
ọmiko n'aru-ya, ḅa ọsọ, makua ya n'olu,
sutu kwa ya ọnu nke-uku. 21 Nwa-ya
we si ya, Nna, emehiewom megide elu-
igwe, na n'iru gi: ekwesighm ka
akpọkwam nwa-gi ọzọ. 22 Ma nna-ya
siri ndi-orù-ya, Chiputa uwe-nwuda nke
kachasi nma ọsọsọ, were ya yikwasi ya;
tiye kwa nḅa-aka n'aka-ya, na akpukpọ-
ukwu n'ukwu-ya: 23 sekputa kwa
nwa-ehi azùru azù, ḅue ya, ka ayi ri
kwa, ka obi tọ kwa ayi utọ: 24 n'ihi
na nwam nka nwururi anwu, ọ we di
ndu ọzọ; o fururi efu, ewe hu ya. Ha
we malite ime ka obi tọ ha utọ. 25 Ma
nwa-ya nke-okenye nọ n'ubi: mḅe ọ

nābia ru ulo nso, ọ we nu olu abù na
ite-egwú. 26 Ọ we kpọ otù onye nime
ndi nēje ozi ka ọ biakute ya, we jua ya
ihe ha bu, bú ihe ndia. 27 Ọ we si ya,
Nwa-nne-gi abiawo; nna-gi eḅuwo kwa
nwa-ehi azùru azù, n'ihi na ọ nara ya
n'aru-ike. 28 Ma ọ were iwe, ọ chọgh
kwa ibà n'ulo: nna-ya we puta, riọ ya.
29 Ma ọ zara, si nna-ya, Le, ọtutu arọ
ndia ka m'bu orù-gi, ọ digh kwa mḅe ọ
bula m'rapuru ihe i nyere n'iwu: ma ọ
digh mḅe ọ bula i nyerem nwa-ewu, ka
obi we tọ mu na ndi-eyìm utọ: 30 ma
mḅe nwa-gi nka biara, nke ya na
ndinyom ndi nākwa iko ripiara ihe nile
i ji biri, i ḅuru nwa-chi azùru azù nye
ya. 31 Ọ we si ya, Nwam, mu na gi nọ
mḅe nile, ihem nile bu kwa nke gi.
32 Ma ayi aghagh ime ka obi tọ ayi utọ
na iṅuri ọṅu: n'ihi na nwa-nne-gi nka
nwururi anwu, ọ we di ndu ọzọ; o fu-
kwa-ra efu, ewe hu ya.

16 1 Ọ we si kwa ndi nēso uzọ-Ya,
Otù ọgaranya di, nke nwere onye
nāchi ėzí-na-ulo-ya; onye a ka eḅoro
n'iru ya na ọ nēmefu ihe ọ nwere. 2 Ọ
we kpọ ya, si ya, Ọ bu gini bu nka nke
m'nānu bayere gi? kọrọm akukọ nke
ọchichi-ėzí-na-ulo-gi; n'ihi na i pugh
ichi ėzí-na-ulo ọzọ. 3 Onye ahu nke
nāchi ėzí-na-ulo we kwue n'onwe-ya, si,
Gini ka m'gēme, n'ihi na onye-nwem
nānapum ọchichi-ėzí-na-ulo a?
Enweghm ike igwu ala; ihere iriọ aririọ
nēmem. 4 Amaram ihe m'gēme, ka,
mḅe ọ bula agēwepum n'ọchichi-ėzí-na-
ulo a, ka ha we kpọbatam n'ulo nke aka
ha. 5 Ọ we kpọ ndi nile ji onye-nwe-ya
ugwọ n'otù n'otù, si onye mbu, Ùgwọ
ole ka i ji onye-nwem? 6 Ọ si, Ọgu
mḅé manu ise. Ọ si ya, Were akwukwọ-
gi, nọdu ọsọsọ, de ọgu abua na iri.
7 Mḅe ahu ọ siri onye ọzọ, Ùgwọ ole
ka gi onwe-gi ji kwa? Ọ si, Ọgu mḅé
ọka ise. Ọ si ya, Were akwukwọ-gi, de
ọgu anọ. 8 Onye-nwe-ya we to onye
ahu nāchi ėzí-na-ulo nke nēme ajọ
omume, n'ihi na ọ mere dika onye nwere
uche: n'ihi na umu nke oge a nwere
uche n'ebe ọḅọ nke aka ha nọ kari umu
nke ìhè. 9 Mu onwem nāsi kwa unu,
Menu ndi-eyì nye onwe-unu site n'àkù
nke ajọ omume; ka, mḅe ọ bula ọ gāgwu,
ka ha we kpọbata unu n'ulo-ikwū ebigh-
ebi. 10 Onye kwesiri ka atukwasi ya obi
n'ihe dikarisiri ntà kwesi-kwa-ra ka
atukwasi ya obi n'oké ihe: onye bu kwa
onye ajọ omume n'ihe dikarisiri ntà bu
kwa onye ajọ omume n'oké ihe. 11 Ya
mere, ọ buru na unu abugh ndi kwesiri
ka atukwasi unu obi n'àkù ajọ omume,
ònye gēnye ezi àkù n'aka-unu na
ntukwasi-obi idebe? 12 Ọ buru kwa na
unu abugh ndi kwesiri ka atukwasi unu
obi n'ihe onye ọzọ nwere, ònye gēnye
unu ihe nke aka unu? 13 Ọ digh onye
ọ bula nke nēje ozi nke puru ibu orù nke
nna abua: n'ihi na ọ gākpọ otù onye
nime ha asi, hu ibe-ya n'anya; ma ọ bugh
otú a o gējide otù, lelia ibe-ya anya.
Unu apugh ibu orù Chineke na àkù.

14 Ma ndi-Farisi, ndi nāhu ego
n'anya, nuru ihe ndia nile: ha we me Ya
ihe-ọchi. 15 Ọ we si ha, Unu onwe-
unu bu ndi nāgu onwe-unu na ndi ezi
omume n'anya madu; ma Chineke mara
obi-unu: n'ihi na ihe di elu n'etiti madu
bu ihe-árú n'anya Chineke. 16 Iwu
Chineke na ndi-amuma-Ya di rue oge
Jọn: site n'oge ahu anēzisa ozi ọma ala-
eze Chineke, madu nile n'otù n'otù were
ihe-ike nābà nime ya. 17 Ma ọ ka nfé
ka elu-igwe na ala gabiga, kari na otù ihe
dikarisiri ntà n'iwu ahu gāda. 18 Nwoke
ọ bula nke nārapu nwunye-ya, nke luru
kwa nwayi ọzọ, ọ nākwa iko: onye nālu
nwayi nke di-ya rapuworo nākwa kwa
iko.

19 Ma otù ọgaranya di, o nēyi kwa
uwe ododo na ezi ákwà ọcha, ọ nēme
kwa ka obi nātọ ya utọ nke-ọma kwa-
ubọchi: 20 ma atọḅọrọri otù oḅeye
n'ọnu-uzọ-amá-ya, aha-ya bu Lazarọs,
nke ọnyá juru ya n'aru, 21 onye ọ nāgu
kwa ka ewere irighiri nri nke si na
table nke ọgaranya ahu dapu me ka afọ
ju ya; e, ọbuná nkita nābia racha
ọnyá-ya. 22 Ọ we rue na oḅeye ahu
nwuru, ndi-mọ-ozi we bupu ya ga
n'ebe ọ dabere n'obi Abraham: ọgaranya
ahu nwu-kwa-ra, ewe lie ya. 23 Nime
Hedis ọ we welie anya-ya elu, ebe
ọ nọ na nmekpa-aru, ọ hu Abraham
n'ebe di anya, na Lazarọs ka ọ dabere
n'obi-ya. 24 Ọgaranya ahu we kpọ òkù,
si, Nna, Abraham, merem ebere, zite
Lazarọs, ka ọ detu ọnu-ọnu nkpisi-aka-
ya na miri, we mejua irem; n'ihi na
anọm n'aru-ufu nime ire-ọku a. 25 Ma
Abraham siri, Nwam, cheta na i nara ezi

ihe-gi na ndu-gi, otù ahu Lazarọs
nara-kwa-ra ajọ ihe-ya: ma uḅu a
anākasi ya obi n'ebe a, ma gi onwe-gi
nọ n'aru-ufu. 26 Ma n'ihe ndia nile,
emewo ka okė olùlù disie ike n'aḅata
ayi na unu, ka ndi nāchọ isi n'ebe a
gabiga ijekuru unu we ghara inwe ike,
ka onye ọ bula ghara kwa isi n'ebe ahu
gabiga biakute ayi. 27 Ọ we si, Ya mere
ariọm gi, nna, ka i ziga ya n'ulo nnam;
28 n'ihi na enwerem umu-nne ise; ka ọ
we dọ ha aka na nti, ka ha onwe-ha ghara
ibia kwa n'ebe nmekpa-aru a. 29 Ma
Abraham siri, Ha nwere Moses na ndi-
amuma; ka ha nuru olu-ha. 30 Ọ we
si, É-è, nna Abraham: kama ọ buru na
otù onye esite na ndi nwuru anwu jekuru
ha, ha gēchėghari. 31 Ọ we si ya, Ọ
buru na ha anugh olu Moses na ndi-
amuma, agagh-eme kwa ka ha kweye, asi
na otù onye esi na ndi nwuru anwu bilie.

17 1 Ọ we si ndi nēso uzọ-Ya, Ọ bu
ihe nāghagh ime na ihe di iche
iche nēme ka madu ma n'ọnyà gābia: ma
ahuhu gādiri onye ahu, nke ha nēsite
n'aka-ya bia. 2 Ọ gābara ya-ri urù ma
akwuba ya nkume-igwe-nri n'olu, tubà
kwa ya n'okė osimiri, kari na ọ gēme ka
otù onye nime ndi ntà ndia ma n'ọnyà.
3 Nēzenu onwe-unu: ọ buru na nwa-
nna-gi emehie, bara ya nba; ọ buru kwa
na ọ chėgharia, ḅaghara ya. 4 Ọ buru
kwa na ọ mehiere megide gi uḅò asa
n'otù ubọchi, we chigharia ọzọ n'ebe i
nọ uḅò asa, si, Echėgharim; i gāḅaghara
ya.

5 Ndi-ozi-Ya we si Onye-nwe-ayi,
Tukwasiri ayi okwukwe. 6 Onye-nwe-
ayi we si, Ọ buru na unu nwere okwukwe
dika nkpuru mustard, unu gāsi osisi
sycamine nka, Ka eropu gi, ku kwa gi
n'okė osimiri; ọ gāňa kwa unu nti. 7 Ma
ònye n'etiti unu, asi na ọ nwere orù nke
nālu ọlu ubi ma-ọbu nke nāzù aturu,
gāsi ya, mḅe o si n'ubi bata n'ulo, Bia
ngwa ngwa nọdu na nri; 8 nke nāgagh-
asi kwa ya kama nke ahu, Dozie ihe
m'gēri na nri-anyasi, ke kwa ihe-ọkikė
n'ùkwù-gi, nējerem ozi, rue mḅe
m'risiri ňu kwa; ma emesia gi onwe-gi
gēri ňu kwa? 9 Ọ nwere ekele n'ebe
orù ahu nọ n'ihi na ọ mere ihe akaworo
àkà? 10 Otù a unu onwe-unu kwa, mḅe
ọ bula unu gēmesi ihe nile akaworo àkà
nye unu, sinu, Ayi bu orù ndi nābagh
n'ihe; ayi emewo ihe ayi ji ugwọ ime.

11 O rue, mḅe ha nāga Jerusalem,
na Ya onwe-ya nāgabiga n'etiti Sameria
na Galili. 12 Mḅe Ọ nābà n'otù obodo
ntà, ndikom iri, bù ndi-ekpenta, we zute
Ya, ndi guzoro n'ebe di anya: 13 ha
we welie olu-ha elu, si, Jisus, Nna-ayi,
mere ayi ebere. 14 Mḅe Ọ huru ha, Ọ
we si ha ,Ganu, were onwe-unu gosi ndi-
nchu-aja. Ọ we rue, mḅe ha nāga, na
emere ka aru-ha di ọcha. 15 Ma otù
onye n'etiti ha, mḅe ọ huru na emere ka
aru di ya ike, ọ laghachi, were okė olu
nēnye Chineke otuto; 16 ọ we da
kpuchie iru-ya n'ala n'ukwu-Ya, nēkele
Ya: onye ahu bu kwa onye Sameria.
17 Ma Jisus zara, si, Èmegh ka aru
ndikom iri ahu di ọcha? ma òle ebe
iteghete fọduru nọ? 18 Àhugh ndi
laghachiri inye Chineke otuto, ma-
ọbugh onye ala ọzọ a? 19 Ọ we si ya,
Bilie, ga nke gi: okwukwe-gi azọputawo
gi.

20 Ma mḅe ndi-Farisi juru Ya mḅe
ala-eze Chineke gābia, Ọ zara ha, si,
Ala-eze Chineke adigh-abia mḅe madu
nēche nche: 21 ha agagh-asi kwa, Le,
n'ebe a! ma-ọbu, N'ebe ahu! n'ihi na le,
ala-eze Chineke di n'etiti unu.

22 Ọ we si ndi nēso uzọ-Ya, Ubọchi
gābi, mḅe agu ihu otù nime ubọchi
Nwa nke madu gāgu unu, ma unu
agagh-ahu ya. 23 Ha gāsi kwa unu,
Le, n'ebe ahu! Le, n'ebe a! unu ejela,
unu eso-kwa-la ha: 24 n'ihi na dika
àmùmà, mḅe o nēḅu àmùmà site n'otù
akuku n'okpuru elu-igwe, o nēnwu rue
akuku ọzọ n'okpuru elu-igwe; otù a
ka Nwa nke madu gādi n'ubọchi-Ya.
25 Ma Ọ ghagh ibu uzọ hu ọtutu ahuhu,
aghagh kwa iju Ya site n'ọḅọ a.
26 Ma dika emere n'ubọchi Noa, otú a
ka ọ gādi kwa n'ubọchi Nwa nke madu.
27 Ha nēri ihe, ha nāňu ihe-ọňuňu, ha
nālu nwunye, anēnye ha n'ọlulu-di, rue
ubọchi Noa batara n'uḅọ-ya, okė iju-
miri ahu we bia, la ha nile n'iyi. 28 Otú
ahu dika emere n'ubọchi Lot; ha nēri
ihe, ha nāňu ihe-ọňuňu, ha nāzù,
ha nēre, ha nāku ihe n'ubi, ha nēwu
ulo; 29 ma n'ubọchi Lot siri na Sọdọm
puta ọku na brimstone si n'elu-igwe
zò, we la ha nile n'iyi: 30 n'otù aka
ahu ka ọ gādi n'ubọchi agēkpughe Nwa

nke madu. 31 N'ubọchi ahu, onye gānọ
n'elu ulo, ma ihe-ya di nime ulo,
ya ghara iridata ikwapu ha: otú ahu
onye nọ kwa n'ubi, ya ghara ilaghachi.
32 Chetanu nwunye Lot. 33 Onye ọ
bula nke gāchọ uzọ izutara onwe-ya ndu-
ya, o gētufu ya: ma onye ọ bula nke
gētufu ndu-ya gēme ya ka ọ di ndu.
34 Asim unu, N'abali ahu madu abua
gādi n'elu otù ihe-ndina; agēwere otù
nime ha, rapu ibe-ya. 35 Ndinyom
abua ganēgwekọ nri n'otù ebe; agēwere
otù nime ha, ma agārapu ibe-ya.
36 Madu abua gānọ kwa n'ubi; agēwere
otù rapu kwa ibe-ya. 37 Ha we za, si
Ya, Òle ebe, Onye-nwe-ayi? Ọ si ha,
Ebe ozu di, n'ebe ahu ka udele gēzukọ
kwa.

18 1 Ọ we turu ha ilu izí ha na ha
aghagh ikpe ekpere mḅe nile, na
ighara ikwe ka ike gwu ha; 2 si, Otù
onye-ikpé nọ n'otù obodo, onye nādigh-
atu egwu Chineke, nke nādigh-asọpuru
kwa madu: 3 otù nwayi nke di-ya
nwuru nọ kwa n'obodo ahu; nwayi ahu
we nābiakute ya, nāsi, Kpeputam n'aka
onye-irom. 4 Ma na mbu ọ chọgh ime
ya: ma emesia ọ siri n'onwe-ya, Ọ bu
ezie na adighm-atu egwu Chineke,
adighm-asọpuru kwa madu; 5 ma n'ihi
na nwayi a di-ya nwuru nēsoḅum,
m'gēkpeputa ya, ka ọ ghara ime ka ike
gwusiam site n'ọbibia ọ nābia mḅe nile.
6 Onye-nwe-ayi we si, Nurunu ihe
onye-ikpé nke nēme ajọ omume kwuru.
7 Ma Chineke, Ọ gagh-ekpeputa ndi
nke Ya arọputara, ndi nākpọku Ya
ehihie na abali, Ọ nwe-kwa-ra ogologo
ntachi-obi n'ebe ha nọ? 8 Asim unu,
na Ọ gēkpeputa ha ọsọsọ. Otú ọ di,
mḅe Nwa nke madu gābia, Ọ gāhu
okwukwe n'elu uwa?

9 Ọ we tu kwa ilu a nye ufọdu ndi
tukwasiri obi n'onwe-ha na ha bu ndi
ezi omume, ndi kpọ-kwa-ra ndi nile
fọduru ihe-efu: 10 Ndikom abua rigoro
n'ulo uku Chineke ikpe ekpere; otù nime
ha bu onye-Farisi, ibe-ya bu onye-ọna-
utu. 11 Onye-Farisi guzoro nēkpe
ekpere nye onwe-ya otú a, si, Chineke,
ekelem Gi, na adighm ka ndi fọduru
n'etiti madu, ndi nāpunara madu ihe,
ndi ajọ omume, ndi nākwa iko, ma-
ọbu dika ọbuná onye-ọna-utu a.
12 Anamebu ọnu uḅò abua n'ízù
ubọchi asa; anamenye otù uzọ n'uzọ
iri n'ihe nile, ka ha ra, bú nke m'natara.
13 Ma onye-ọna-utu ahu guzoro n'ebe di
anya, ọ chọgh kwa iweli ọbuná anya-ya
le elu-igwe, kama o nēti aka n'obi-ya, si,
Chineke, ka obi-Gi juru n'ebe mu, bú
onye-nmehie, nọ. 14 Asim unu, Nwoke
a ridara n'ulo-ya buru onye aguworo
n'onye ezi omume kari ibe-ya: n'ihi na
onye ọ bula nke nēweli onwe-ya elu,
agēweda ya; ma onye nēweda onwe-ya,
agēweli ya elu.

15 Ha we kuta-kwa-ra Ya umu ọhu
ha, ka Ọ we metu ha aka: ma mḅe ndi
nēso uzọ-Ya huru ya, ha bara ha nba.
16 Ma Jisus kpọrọ ha biakute Ya, si,
Kwenu ka umu-ntakiri biakutem, unu
eḅochi-kwa-la ha: n'ihi na ala-eze
Chineke bu nke ndi di otú a. 17 N'ezie
asim unu, Onye ọ bula nke nāgagh-
anara ala-eze Chineke dika nwatakiri, ọ
gagh-abà nime ya ma-ọli.

18 Otù onye-isi we jua Ya, si, Ezi
Onye-ozizí, gini ka m'gēme ka m'we
keta ndu ebigh-ebi? 19 Ma Jisus siri
ya, Gini mere i nākpọm ezi onye? ọ digh
onye ọ bula bu ezi onye, ma-ọbugh otù
Onye, bú Chineke. 20 I matawo ihe
nile enyere n'iwu, Akwala iko, Eḅula
madu, Ezula ori, Aḅala àmà ugha,
Sọpuru nna-gi na nne-gi. 21 Ma ọ siri,
Ihe ndia nile ka m'ribara ama site
n'okorọbia. 22 Ma mḅe Jisus nuru ya,
Ọ si ya, Otù ihe fọdu-kwa-ra gi ime: re
ihe nile, ka ha ra, bú nke i nwere, kenye
ndi-oḅeye, i gēnwe kwa àkù n'elu-igwe:
bia kwa, som. 23 Ma mḅe ọ nuru ihe
ndia, o wutara ya nke-uku; n'ihi na ọ
bu oké ọgaranya. 24 Ma ebe Jisus huru
ya, Ọ si, Le otú ọ diri ndi nwere àkù ike
ibà n'ala-eze Chineke! 25 N'ihi na ọ
dikariri camel nfé isite n'anya àgigà ba
nime, kari ọgaranya ibà n'ala-eze
Chineke. 26 Ma ndi nuru ya siri,
Ònye kwa ka apuru izọputa? 27 Ma
Ọ siri, Ihe anāpugh ime n'ebe madu
nọ bu ihe apuru ime n'ebe Chineke nọ.
28 Pita we si, Le, ayi onwe-ayi rapuru
ihe nile nke aka ayi, we so Gi. 29 Ọ we
si ha, N'ezie asim unu, Ọ digh onye ọ
bula nke rapuru ulo, ma-ọbu nwunye,
ma-ọbu umu-nne, ma-ọbu ndi muru ya,
ma-ọbu umu, n'ihi ala-eze Chineke,
30 nke nāgagh-anata kari ọtutu ihe n'oge

a, nata kwa ndu ebigh-ebi n'oge nke
nābia.
31 Ọ we kuru ndi-ozi iri na abua ahu
tiyere Onwe-ya, si ha, Le, ayi nārigoro
Jerusalem, ihe nile edeworo n'akwukwọ
nsọ site n'aka ndi-amuma gēmezu n'ebe
Nwa nke madu nọ. 32 N'ihi na
agārara Ya nye n'aka ndi mba ọzọ,
me kwa Ya ihe-ọchì, me kwa Ya ihe-
ihere, busa kwa Ya ọnu-miri: 33 ha
gāpia kwa Ya ihe, ḅue Ya: n'ubọchi nke-
atọ O gēsi kwa n'ọnwu bilie. 34 Ma ndi
ahu aghọtagh ihe ọ bula n'ihe ndia;
ezonari-kwa-ra ha okwu a, ha amagh
kwa ihe anēkwu.
35 O rue, mḅe Ọ nābiaru Jeriko nso,
otù onye-ìsì nānọdu n'akuku uzọ nāriọ
aririọ: 36 ma ebe ọ nuru ùzù ìgwè
madu ka ha nāgabiga, ọ jua isi ihe a.
37 Ha we kọrọ ya, na Jisus Onye Na-
zaret nāgabiga. 38 Ọ we tie nkpu, si,
Jisus, Nwa Devid, merem ebere. 39 Ndi
bu uzọ ga we bara ya nba, ka o kpuchie
ọnu-ya: ma onye ahu tikariri nkpu
nke-uku, si, Nwa Devid, merem ebere.
40 Jisus we guzo, si ka eduru ya biakute
Ya: ma mḅe ọ biara nso, Ọ jua ya, si,
41 Gini ka i nāchọ ka M'mere gi? Ọ si,
Onye-nwe-ayi, ka eme ka m'hu uzọ.
42 Jisus we si ya, Ka eme ka i hu uzọ:
okwukwe-gi azọputawo gi. 43 Ngwa
ngwa ewe me ka ọ hu uzọ, ọ we nēso Ya,
nēnye Chineke otuto: ndi-Ju nile, mḅe
ha huru ya, ha we to Chineke.
19 1 Ọ we ba na Jeriko nāgabiga kwa
n'etiti ya. 2 Ma le, otù nwoke
anākpọ aha-ya Zakiọs; onye ahu bu kwa
onye-isi-ọna-utu, onye ahu bu kwa
ọgaranya. 3 Ọ we chọ uzọ ihu Jisus
imata onye Ọ bu; ma ọ pugh n'ihi ìgwè
madu, n'ihi na o togh ogologo. 4 Ọ we
ḅa ọsọ ga n'iru, we rigo n'osisi sycomore
ka ọ hu Ya anya: n'ihi na Ọ gaje igabiga
n'uzọ ahu. 5 Mḅe Jisus biaruru ebe
ahu, Ọ we le anya n'elu, si ya, Zakiọs,
me ngwa, ridata; n'ihi na aghaghm inọdu
n'ulo-gi ta. 6 Ọ we me ngwa, ridata,
were kwa ọṅù kpọbata Ya. 7 Mḅe ha
huru ya, ha nile we nātamu, si, Ọ bàra
inọ ọnọdu-abali n'ulo nwoke bu onye-
nmehie. 8 Zakiọs we guzọ, si Onye-
nwe-ayi, Le, Onye-nwe-ayi, nkera ihe
m'nwere ka m'gēnye ndi-oḅeye; ọ buru
kwa na anaram onye ọ bula ihe site
n'ebubo ugha, m'gēnyeghachi anọ anọ.
9 Jisus we si ya, Ta ka nzọputa biaruru
ulo a, ebe ya onwe-ya bu kwa nwa
Abraham. 10 N'ihi na Nwa nke madu
biara ichọ na izọputa ihe nke furu efu.
11 Ma mḅe ha nānu ihe ndia, Ọ
tukwasi tu ilu, n'ihi na Ọ nọ Jerusalem
nso, na n'ihi na ha nēchè na ala-eze
Chineke gaje iputa ìhè ngwa ngwa.
12 Ya mere Ọ siri, Otù nwoke amazuru
aha-ya gara ala di anya, inara ala-eze nye
onwe-ya, na ilaghachi. 13 Ọ we kpọ
madu iri nime ndi-orù-ya, nye ha ọgu
pound abua na iri, si ha, Zuanu ahia rue
mḅe m'gābia. 14 Ma ndi-obodo-ya
kpọrọ ya asì, ha we zìe ndi-ozi ga n'azu
ya, si, Ayi achọgh ka nwoke a buru eze-
ayi. 15 Ọ we rue, mḅe ọ laghachiri ọzọ,
mḅe ọ natasiri ala-eze-ya, na ọ siri ka
akpọ ndi-orù ahu, ndi ọ nyereri ego ahu,
ka ha biakute ya, ka ọ we mara ihe ha
zutarari n'ahia. 16 Onye mbu we bia
n'iru ya, si, Onye-nwe-ayi, pound ise
nke gi abawo urù ọgu pound abua na iri.
17 Ọ we si ya, I mere nke-ọma, ezi orù:
n'ihi na ahuru na i kwesiri ka atukwasi gi
obi n'ihe dikarisiri ntà, gi buru onye
nāchi obodo iri. 18 Nke-abua we bia,
si, Onye-nwe-ayi, pound ise nke gi
abawo urù orú pound na ise. 19 Ọ we
si kwa nwoke a, Gi onwe-gi buru kwa
onye-isi nke obodo ise. 20 Orù nke
di iche we bia, si, Onye-nwe-ayi, le
pound ise nke gi, nke m'debere n'ákwà:
21 n'ihi na aturum gi egwu, n'ihi na i bu
onye aka ike: i nēweli ihe i nātọḅọghri,
i nēwe kwa ihe i nāghaghri. 22 Ọ si ya,
M'gēsite n'ọnu nke gi kpe gi ikpé, ajọ
orù. I mara na mu onwem bu onye aka
ike, nēweli ihe m'nātọḅọghri, nēwe kwa
ihe m'nāghaghri; 23 n'ihi gini kwa ka
i nējigh were egom nye ndi nāḅanwe ego,
mu onwem gānara kwa ya na uma mḅe
m'biara? 24 Ọ we si ndi guzoro nso,
Napunu ya pound ise ahu, were ha
nye onye nwere ọgu pound abua na iri
ahu. 25 Ha we si ya, Onye-nwe-ayi, ọ
nwere ọgu pound abua na iri. 26 Asim
unu, na onye ọ bula nke nwere ka
agēnye; ma onye nēnwegh, ọbuná ihe ọ
nwere ka agānapu ya. 27 Otú ọ di, ndi-
irom ndia, ndi nāchọgh ka m'buru eze-
ha, kuta ha n'ebe a, ḅue ha n'irum.
28 Mḅe O kwusiri okwu ndia, Ọ we
nāga n'iru, nārigoro Jerusalem.
29 O rue, mḅe Ọ biaruru Betfagi na

Betani nso, n'uzọ ugwu anākpọ ugwu
Olive, na O zigara madu abua n'etiti ndi
nēso uzọ-Ya, 30 si, Jenu n'obodo ntà
nke di na ncherita-iru unu; mḅe unu
nābà, unu gāhu nime ya nwa-inyinya-
ibu elibeworo, nke madu ọ bula
akānọkwasigh: tọpunu ya, sekputa ya.
31 Ọ buru kwa na onye ọ bula ajua unu,
si, N'ihi gini ka unu nātọpu ya? unu
gāsi otù a, Ọ di Onye-nwe-ayi nkpà.
32 Ndi ezigara we je, hu dika Ọ gwara
ha. 33 Ma mḅe ha nātọpu nwa-
inyinya-ibu ahu, ndi-nwe-ya we si ha,
Gini mere unu nātọpu nwa-inyinya-ibu
ahu? 34 Ha we si, Ọ di Onye-nwe-ayi
nkpà. 35 Ha we sekputa ya nye Jisus:
ha we wukwasi uwe-ha na nwa-inyinya-
ibu ahu, we tukwasi Jisus na ya.
36 Mḅe Ọ nāga, ha we tusa uwe-ha
n'uzọ. 37 Ma mḅe Ọ nābiaru
Jerusalem nso uḅu a, n'uzọ nrida nke
ugwu Olive, ọra ndi nile nēso uzọ-Ya
malitere iñuri ọñu na iwere okè olu to
Chineke n'ihi ọlu nile di ike nke ha
hururi; 38 si, Onye agọziri agọzi ka
Eze Nke nābia n'aha Onye-nwe-ayi bu:
udo di n'elu-igwe, otuto di kwa n'ebe
kachasi ihe nile elu. 39 Ufọdu n'etiti
ndi-Farisi we si n'ìgwè madu ahu si Ya,
Onye-ozizi, bara ndi nēso uzọ-Gi nba.
40 Ọ we za, si, Asim unu na, ọ buru
na ndia ekpuchi ọnu-ha, nkume gēti
nkpu.

41 Mḅe Ọ biaruru Jerusalem nso, Ọ
we hu obodo ahu we kwara ya ákwá,
42 si, Ọ buru na i mara n'ubọchi a,
ọbuná gi onwe-gi, ihe gēweta udo! ma
uḅu a ezonariri ha n'anya-gi. 43 N'ihi
na ubọchi gābiakwasi gi, mḅe ndi-iro-gi
gēgwu ékpè na ìgà imegide gi, nọgide
kwa gi buruburu, jigide kwa gi n'akuku
nile, 44 tuda kwa gi n'ala, na umu-gi
bi nime gi; ha agagh-arapu kwa nime
gi otù nkume n'elu nkume-ibe-ya; n'ihi
na i magh oge nleta-gi.

45 Ọ we ba n'ulo uku Chineke, malite
ichupu ndi nēre, 46 nāsi ha, Edewo ya
n'akwukwọ nsọ, si, Ulom gābu kwa ulo
ekpere: ma unu onwe-unu mere ya ọḅà
ndi nāpunara madu ihe.

47 Ọ we nēzi ihe kwa-ubọchi n'ulo
uku Chineke. Ma ndi-isi-nchu-aja na
ndi-ode-akwukwọ na ndi-isi nke ndi-Ju
nāchọ uzọ ila Ya n'iyì: 48 ha ahugh
kwa ihe ha gēme; n'ihi na ndi-Ju nile nọ
Ya nso buruburu, nānu okwu-Ya.

20 1 Ọ we rue, n'otù nime ubọchi
ahu, mḅe O nēzi ndi-Ju ihe n'ulo
uku Chineke, nēzi kwa ozi ọma, na ndi-
isi-nchu-aja na ndi-ode-akwukwọ, ha na
ndi-okenye, we guzo Ya nso; 2 ha we
kwue, si Ya, Gwa ayi: Ọ̀ bu n'aha ike
gini ka I nēme ihe ndia? ma-ọbu ònye
ka ọ bu, bù onye nyere Gi ike a? 3 Ma
Ọ zara, si ha, Mu onwem gāju kwa
unu otù okwu; unu gwakwam:
4 Baptism nke Jọn, ò sitere n'elu-igwe,
ma-ọbu na o sitere n'aka madu? 5 Ha
we kwurita n'etiti onwe-ha, si, Ọ buru
na ayi asi, O sitere n'elu-igwe; Ọ gāsi,
N'ihi gini ka unu nējigh kwe ya? 6 Ma
ọ buru na ayi asi, O sitere n'aka madu;
ndi-Ju nile gēji nkume tuḅu ayi: n'ihi na
emewo ka ha kweye na Jọn bu onye-
amuma. 7 Ha we za, si na ha amatagh
ebe o sitere. 8 Jisus we si ha, Mu
onwem agagh-agwa kwa unu aha ike
M'ji eme ihe ndia.

9 Ọ we malite ituru ndi-Ju ilu a: Otù
onye kuru ubi-vine, were kwa ya tiye
n'aka ndi-ọlu-ubi, we je ala ọzọ nọdu oge
di anya. 10 N'oge ighọ nkpuru ọ we
zigara ndi-ọlu-ubi ahu otù orù, ka ha we
nye ya nkpuru ufọdu nke ubi-vine ahu:
ma ndi-ọlu-ubi ahu piara ya ihe, zilaga
ya n'aka efu. 11 Ọ we zikwasi orù
ọzọ: ha we pia kwa ya ihe, me ya ihe-
ihere, zilaga ya n'aka efu. 12 Ọ we
zikwasi orù nke-atọ: ha we meru kwa
onye ahu aru, we tupu ya. 13 Onye-
nwe ubi-vine ahu we si, Gini ka m'gēme?
m'gēziga ọkparam m'huru n'anya:
elegh anya ha gāsọpuru nwam nka.
14 Ma mḅe ndi-ọlu-ubi ahu huru ya, ha
kwurita n'etiti onwe-ha, si, Nka bu
onye-nketa: ka ayi ḅue ya, ka ihe-nketa-
ya we buru nke ayi. 15 Ha we tupu ya
n'azu ubi-vine ahu, ḅue ya. Gini kwa
ka onye-nwe ubi-vine ahu gēme ha?
16 Ọ gābia, la ndi-ọlu-ubi ahu n'iyì,
were kwa ubi-vine ahu nye ndi ọzọ. Ma
mḅe ha nuru ya, ha si, Chineke ekwela.
17 Ma Ọ lere ha anya, si, Gini kwa bu
ihe a nke edeworo n'akwukwọ nsọ,

Nkume nke ndi nēwu ulo juru,
Nke ahu ka emere isi nkuku ulo?

18 Agētiwasi onye ọ bula nke dakwasiri
nkume ahu; ma onye ọ bula ọ gādakwasi
ya, ọ gēfesa ya ka uzuzu.

19 Ndi-ode-akwukwọ na ndi-isi-

nchu-aja we chọ uzọ itukwasi Ya aka
n'otù oge hour ahu; ma ha turu egwu
ndi-Ju: n'ihi na ha mara na Ọ turu ilu a
imegide ha. 20 Ha we che Ya nche, we
zipu ndi-nledo, ndi mere onwe-ha dika
ndi ezi omume, ka ha we jide Ya n'okwu-
ọnu-Ya, irara Ya nye n'aka ọchichi na
ike nke onye-isi. 21 Ha we jua Ya, si,
Onye-ozizí, ayi amatawo na I nēkwu
nēzí kwa ihe ziri ezi, na I digh-ele kwa
madu anya n'iru, kama I nēzí uzọ
Chineke n'ezi-okwu: 22 Ò ziri ezi
n'iwu ka ayi tu ùtú nye Sisa, ma-ọbu
na ò zigh ezi? 23 Ma Ọ matara
aghughọ-ha, we si ha, 24 Gosinum otù
shilling. Ònyinyo na ihe-ndekwasi nke
onye ka ọ nwere? Ha si, Nke Sisa.
25 Ọ we si ha, Ya mere, nyeghachinu
Sisa ihe nke Sisa, nyeghachi-kwa-nu
Chineke ihe nke Chineke. 26 Ha
enwegh kwa ike ijide okwu-Ya n'iru
ndi-Ju: ọziza-Ya we ju ha anya, ha we
kpuchie ọnu-ha.

27 Ufọdu n'etiti ndi-Sadusi, ndi si na
nbilite-n'ọnwu adigh, we biakute Ya; ha
we jua Ya, 28 si, Onye-ozizí, Moses
dere akwukwọ nye ayi, si, na ọ buru na
nwa-nne-nwoke onye ọ bula anwua, mḅe
ọ nwere nwunye, ma onye ahu enwegh
nwa, ka nwa-nne-ya nwoke kuru
nwunye-ya, me ka nkpuru toputara nwa-
nne-ya. 29 Ya mere, umu-nne-ndikom
asa di: nke-mbu luru nwunye, we nwua
nēnwegh nwa; 30 nke-abua kwa;
31 nke-atọ we kuru ya; otú ahu ha asa
arapugh umu, we nwua. 32 Mḅe ha
nile nwusiri nwayi ahu nwu-kwa-ra.
33 Ya mere, na nbilite-n'ọnwu nwùnye
onye n'etiti ha ka ọ gābu? n'ihi na ha
asa nwere ya na nwunye. 34 Jisus we
si ha, Umu nke oge a nālu nwunye,
anēnye kwa ha n'ọlulu-di: 35 ma ndi
aguru na ha kwesiri iru oge ahu, na iru
nbilite-n'ọnwu ahu, bú isi na ndi nwuru
anwu bilie, ha alugh nwunye, enyegh
kwa ha n'ọlulu-di: 36 n'ihi na ha apugh
kwa inwu ọzọ: n'ihi na ha na ndi-mọ-ozi
ra; ha bu kwa umu Chineke, ebe ha bu
umu nbilite-n'ọnwu ahu. 37 Ma ọbuná
Moses gosiri na anēme ka ndi nwuru
anwu si n'ọnwu bilie, nēkwu nime ebe
edere okwu bayere Osisi ntà, mḅe ọ
nākpọ Onye-nwe-ayi Chineke nke
Abraham, na Chineke nke Aisak, na
Chineke nke Jekob. 38 Ma Ọ bugh
Chineke nke ndi nwuru anwu, kama Ọ
bu nke ndi di ndu: n'ihi na ọ bu n'ebe
Ọ nọ ka madu nile di ndu. 39 Ufọdu
n'etiti ndi-ode-akwukwọ we za, si, Onye-
ozizí, I kwuru nke-ọma. 40 N'ihi na ha
enwegh anya-ike ọzọ iju Ya ajuju ọ bula.

41 Ọ we si ha, Hà si aǹa kwu na
Kraist ahu bu nwa Devid? 42 N'ihi na
Devid onwe-ya nēkwu n'akwukwọ Abù
ọma, si,

Onye-nwe-ayi siri Onye-nwem,
Nọdu ala n'aka-nrim,
43 Rue mḅe M'gēdo ndi-iro-Gi ka ihe-
nḅakwasi-ukwu nke ukwu-Gi
abua.

44 Ya mere, Devid nākpọ Ya Onye-
nwe-ya, Ò si kwa aǹa buru Nwa-ya?

45 Ma mḅe ndi-Ju nile nānu okwu-
Ya Ọ si ndi nēso uzọ-Ya, 46 Nēzenu
ndi-ode-akwukwọ, ndi nāchọ ijeghari
n'uwe-nwuda, ndi nāhu kwa ekele
n'ọma-ahia nile unu n'anya, na isi oche
nile n'ulo-nzukọ nile unu, na isi ọnọdu
n'oriri nile unu; 47 ndi nēripia ulo
ndinyom di-ha nwuru, ndi nēkpe kwa
ogologo ekpere ka madu we hu ha anya:
ndia gēnwe ezi ọmuma-ikpé gabigara
ókè kari ndi ọzọ.

21 1 Ọ we le anya n'elu, hu ndi-
ọgaranya ka ha nātubà onyinye-
ha n'ebe anēdebe ùtú anātu. 2 Ọ we hu
otù nwayi, bú oḅeye, nke di-ya nwuru,
ka ọ nātubà n'ebe ahu ego ntà abua.
3 Ọ we si, N'ezie asim unu, Nwayi a, bú
oḅeye, nke di-ya nwuru, ọ tubàra kari
ha nile: 4 n'ihi na ndia nile sitere
n'inwebiga-àkù-ókè-ha tubà n'onyinye:
ma nwayi ahu sitere n'ukọ-ya tubà ihe
nile ọ nwere nke o ji biri.

5 Mḅe ufọdu nēkwu okwu bayere ulo
uku Chineke, na ewereri nkume ọma na
ihe enyere Chineke dozie ya, Ọ we si,
6 Ihe ndia nke unu nēkiri, ubọchi gābia,
nke anāgagh-arapu otù nkume n'ebe a
n'elu nkume-ibe-ya, nke anāgagh-akwatu
n'ala. 7 Ha we jua Ya, si, Onye-ozizí,
òle mḅe ihe ndia gābu kwa? gini gābu
kwa ihe-iriba-ama mḅe ọ bula ihe ndia
gaje ime? 8 Ọ we si, Lezienu anya ka
aghara iduhie unu: n'ihi na ọtutu madu
gābia n'aham, si, Mu onwem bu Ya; na,
Oge ahu di nso: unu esola ha n'azu.
9 Ma mḅe ọ bula unu gānu okwu agha
di iche iche na aghara di iche iche, unu

atula ujọ: n'ihi na ihe ndia aghagh ibu
uzọ puta; ma ọgwugwu ihe nile adigh-
eru ngwa ngwa.
10 Mḅe ahu Ọ siri ha, Mba gēbili
imegide mba ọzọ, ala-eze gēbili kwa
imegide ala-eze ọzọ: 11 oké ala-ọma-
jijiji gādi kwa, oké unwu na ajọ ọria nēfe
efe gādi kwa n'ebe di iche iche; ihe di
egwu na ihe-iriba-ama uku gādi kwa site
n'elu-igwe. 12 Ma mḅe ihe ndia nile
akēmegh, ha gātukwasi unu aka-ha, soḅu
kwa unu, nārara unu nye n'aka ulo-
nzukọ na ulo-nkpọrọ, n'ebe anēduputa
unu ga n'iru ndi-eze na ndi-isi n'ihi
aham. 13 Ọ gāghọrọ unu àmà. 14 Ya
mere, zubenu n'obi-unu, na unu agagh-
ebu uzọ tughari uche otú unu gāgọpu
onwe-unu: 15 n'ihi na Mu onwem
gēnye unu ọnu na amam-ihe, nke ndi
nile nēmegide unu nāgagh-apu iguzogide
ma-ọbu ikwugide okwu. 16 Ma ọbuná
ndi muru unu, na umu-nne-unu, na ndi-
ikwu-unu, na ndi-eyì-unu, gārara unu
nye; ha gēme kwa ka ufọdu nime unu
nwua ọnwu. 17 Madu nile gākpọ kwa
unu asì n'ihi aham. 18 Ma otù agiri-isi
agagh-esi n'isi-unu la n'iyì ma-ọli.
19 Na ntachi-obi-unu unu gānata
nkpuru-obi-unu.
20 Ma mḅe ọ bula unu gāhu
Jerusalem ka achi usu-ndi-agha nọgide
ya buruburu, mḅe ahu maranu na
itọḅọrọ-n'efu-ya di nso. 21 Mḅe ahu
ndi nọ na Judia, ka ha ḅalaga n'ugwu;
ndi nọ kwa n'etiti ya, ka ha si nime ya
wezuga onwe-ha; ndi nọ kwa n'ala ọzọ,
ka ha ghara ibà nime ya. 22 N'ihi na
ndia bu ubọchi nkpeputa, ka ihe nile
edeworo n'akwukwọ nsọ we mezu.
23 Ahuhu gādiri ndi di ime na ndi
nēnye nwa ara na mḅe ahu; n'ihi na oké
nkpà gādi n'ala nka, iwe gādi-kwa-ra
ndi-Ju. 24 Ha gāda kwa site n'ọnu
mma-agha, agādọta kwa ha n'agha ga na
mba nile: ndi mba ọzọ gāzọda Jerusalem
n'ala, rue mḅe oge nke mba ọzọ gēmezu.
25 Ihe-iriba-ama di iche iche gādi kwa
n'anyanwu na ọnwa na kpakpando;
n'elu uwa ka nkpaḅu nke mba di iche
iche gādi kwa, ndi nọ n'obi abua n'ihi
nbiḅọ nke oké osimiri na ebili-miri;
26 madu nātuḅọ site n'egwu, site kwa
na ile-anya ihe nābiakwasi n'elu-uwa
dum madu bi: n'ihi na agēme ka ike nile
nke elu-igwe me nkpatu. 27 Mḅe ahu
ha gāhu kwa Nwa nke madu ka Ọ nābia
n'igwe-oji, Ya na ike na oké ebube.
28 Ma mḅe ihe ndia malitere ime, lenu
anya n'elu, weli-kwa-nu isi-unu; n'ihi na
nḅaputa-unu nēru nso.
29 Ọ we turu ha ilu: Lenu osisi fig, na
osisi nile: 30 mḅe ọ bula ha púru epú
uḅu a, unu huru ya mara kwa n'onwe-
unu na mḅe okpom-ọku di nso uḅu a.
31 Otú a unu onwe-unu kwa, mḅe ọ
bula unu gāhu ihe ndia ka ha nāputa,
maranu na ala-eze Chineke di nso.
32 N'ezie asim unu, Ọḅọ a agagh-
agabiga ma-ọli, rue mḅe ihe nile gēme.
33 Elu-igwe na uwa gāgabiga: ma okwu
nile nkem agagh-agabiga ma-ọli.
34 Ma nēzenu onwe-unu, ka aghara
iwere imebiga-ajọ-ihe-ókè, na iṅubiga-
manya-ókè, na ncheḅu nke ndu a, boḅu
obi-unu ma elegh anya, ubọchi ahu we
biakwasi unu na mberede dika ọnyà:
35 n'ihi na otú a ka ọ gābiakwasi ndi nile
bi n'elu uwa nile. 36 Ma murunu anya
n'oge ọ bula, nāriọ aririọ, ka unu we ka
n'ike iḅanari ihe nile ndia nke gaje ime,
na iguzo n'iru Nwa nke madu.
37 Kwa-ubọchi O nēzí ihe n'ulo uku
Chineke; kwa-abali Ọ nāpu, nānọ
ọnọdu-abali n'ugwu anākpọ ugwu Olive.
38 Ndi-Ju nile nābiakute kwa Ya n'isi-
ututu n'ulo uku Chineke, inu okwu-Ya.
22 1 Ma ememe achicha ekogh-eko,
nke anākpọ Ngabiga, nēru nso.
2 Ndi-isi-nchu-aja na ndi-ode-akwukwọ
we nāchọ uzọ ha gēsi ḅu Ya; n'ihi na ha
nātu egwu ndi-Ju.
3 Setan we ba nime Judas onye
anakpọ Iskariot, onye di n'ọnu-ọgugu
ndi-ozi iri na abua ahu. 4 Ọ we je, ya
na ndi-isi-nchu-aja na ndi-ọchi-agha we
kparia, otú o gēsi rara Ya nye n'aka-ha.
5 Ha we ṅuria ọṅu, we kwekọ inye ya
ego. 6 Ọ we kwere, we nāchọ oghere
irara Ya nye n'aka-ha mḅe ìgwè madu
nānọgh.
7 Ma ubọchi achicha ekogh-eko biara,
nke anāghagh ichu aja ngabiga. 8 Ọ we
zipu Pita na Jọn, si, Ganu, doziere ayi
oriri ngabiga, ka ayi we rie. 9 Ha we si
Ya, Ole ebe I nāchọ ka ayi dozie? 10 Ọ
si ha, Le, mḅe unu batasiri nime obodo
a, otù nwoke nke bū ite miri gēzute unu;
sonu ya ba n'ulo nke ọ nābà nime ya.
11 Unu gāsi kwa nna-nwe ulo ahu,
Onye-ozizí si gi, Ole ebe ulo-ọbia di, ebe

Mu na ndi nēso uzọm gēri oriri ngabiga?
12 Onye ahu gēgosi kwa unu ime-ulo
uku di n'elu ulo akwadebeworo: dozienu
n'ebe ahu. 13 Ha we je, hu dika Ọ
gwara ha-ri: ha we dozie ememe ngabiga.
14 Mḅe oge hour ahu ruru, Ọ we
nọdu na nri, Ya na ndi-ozi-Ya. 15 Ọ
we si ha, Agu gusirim ike iso unu ri
oriri ngabiga nka mḅe Mu akāhugh
ahuhu: 16 n'ihi na asim unu, M'gagh-
eri ya ma-ọli, rue mḅe ọ gēmezu n'ala-
eze Chineke. 17 Ọ we nara iko, kele
kwa, we si, Naranu nka, kè kwa ya
n'etiti onwe-unu: 18 n'ihi na asim
unu, M'gagh-añu ihe si n'osisi vine puta
ma-ọli site n'uḅu a, rue mḅe ala-eze
Chineke gābia. 19 Ọ we nara oḅe
achicha, kele kwa, we nyawa ya, nye ha,
si, Nka bu arum nke anēnye n'ihi unu:
nēmenu nka ka unu we nēchetam.
20 Mḅe ha risiri nri-anyasi Ọ nara kwa
iko otù ahu, si, Iko a bu ọḅuḅa-ndu ọhu
nime ọbaram, bù nke anāwusi n'ihi
unu. 21 Ma le, aka onye nāraram nye
diyerem n'elu table. 22 N'ihi na Nwa
nke madu nāga n'ezie, dika akaworo ya:
ma ahuhu gādiri nwoke ahu onye anēsite
n'aka-ya rara Ya nye. 23 Ha we malite
ijurita onwe-ha, onye ọ bu n'etiti ha
gēme ihe a.
24 Esem-okwu we da kwa n'etiti ha,
onye nime ha ka anāgu na ọ ka ibe-ya
uku. 25 Ọ we si ha, Ndi-eze nke mba
ọzọ nēme ha dika ndi nwe ha; ndi nāchi
kwa ha ka anākpọ ndi nālu ọlu ọma.
26 Ma unu onwe-unu agagh-adi otù a:
kama onye ka ibe-ya uku n'etiti unu, ya
di ka onye bu nwata; onye bu kwa onye-
isi, ya di ka onye nēje ozi. 27 N'ihi
na ònye ka ibe-ya uku, onye nānọdu
na nri, ma-ọbu onye nēje ozi? ọ̀ bugh
onye nānọdu na nri? ma Mu onwem di
n'etiti unu ka onye nēje ozi. 28 Ma unu
onwe-unu bu ndi soworom n'ọnwunwam
nile; 29 Mu onwem nāḅa kwa ndu inye
unu ala-eze, dika Nnam ḅara ndu inyem,
30 ka unu we rie ñu kwa na table nkem
n'ala-ezem; unu gānọkwasi kwa n'oche-
eze nēkpe ebo iri na abua nke Israel ikpé.
31 Saimon, Saimon, le, Setan riọtara
unu, ka ọ yọcha unu dika ọka: 32 ma
Mu onwem riọrọ aririọ bayere gi, ka
okwukwe-gi ghara igwu agwu: gi onwe-
gi, mḅe i gēchighariwori, gi me kwa ka
umu-nna-gi guzosie ike. 33 Ọ we si Ya,
Onye-nwe-ayi, abum onye edoziworo iso
Gi ga rue ulo-nkpọrọ ru kwa ọnwu.
34 Ọ we si, Asim i, Pita, oke-ọkuku
agagh-akwà ta, rue mḅe i gāgọ uḅò atọ,
si na i mataghm.
35 Ọ we si ha, Mḅe M'zipuru unu
nējigh àkpà-ego, na àkpà-ije, na
akpukpọ-ukwu, ọ̀ di ihe kọrọ unu? Ha
si, Ọ digh ihe kọrọ ayi. 36 Ọ we si ha,
Ma uḅu a, onye nwere àkpà-ego, ya were
ya, onye nwere àkpà-ije, ya were kwa ya:
ma onye nēnwegh, ya re uwe-ya, zuta
mma-agha. 37 N'ihi na asim unu, na
ihe a edeworo n'akwukwọ nsọ aghagh
imezu n'arum, Ọ bu kwa na ndi nēmebi
iwu ka aguru Ya: n'ihi na ihe dirim
nwere ọgwugwu. 38 Ha we si, Onye-
nwe-ayi, le, mma-agha abua di n'ebe a.
Ọ we si ha, O zuwo.
39 Ọ we puta, ga ugwu Olive, dika Ọ
nēme mḅe dum; ndi nēso uzọ-Ya soro
kwa Ya. 40 Ma mḅe O ruru n'ebe ahu,
Ọ siri ha, Nēkpenu ekpere ka unu ghara
ibà n'ọnwunwa. 41 Ewe weputa Ya
onwe-ya n'etiti ha dika ebe agāturu
nkume; Ọ we ḅue ikperè n'ala we nēkpe
ekpere, 42 si, Nna, ọ buru na ọ di Gi
nma, naram iko a: otù ọ di, ka eme ihe
Gi onwe-gi nāchọ, ọ bugh ihe Mu onwem
nāchọ. 43 Ewe me ka Ọ hu mọ-ozi nke
si n'elu-igwe bia, nēnye Ya ike. 44 Ma
ebe o nēḅu Ya nḅu n'obi ri nne Ọ kpe
ekpere si-ike karia: ọsusọ-Ya we ghọ ihe
dika okė ọkpurukpu ọbara nāda n'ala.
45 Mḅe O biliri n'ekpere-Ya, Ọ we
biakute ndi nēso uzọ-Ya, Ọ hu ha ka ha
nāraru ura site n'ihe-nwuta, 46 Ọ we
si ha, Gini mere unu nāraru ura? bilienu
nēkpe kwa ekpere, ka unu we ghara ibà
n'ọnwunwa.
47 Mḅe Ọ kpu okwu n'ọnu, le, igwė
madu biara; onye ahu anākpọ Judas,
bù otù onye n'etiti ndi-ozi iri na abua
ahu, buru kwa ha uzọ nābia; ọ we bia
rue Jisus nso isutu Ya ọnu. 48 Ma Jisus
siri ya, Judas, i ji isutu-ọnu nārara Nwa
nke madu nye? 49 Ma mḅe ndi nọ Ya
buruburu huru ihe gādi, ha si, Onye-
nwe-ayi, àyi gēwere mma-agha ḅue?
50 Otù onye nime ha we ḅue orù onye-
isi-nchu-aja mma, bipu nti aka-nri ya.
51 Ma Jisus zara, si, Kwenu ya rue nka.
Ọ we metu nti-ya aka, me ka aru di ya
ike. 52 Jisus we si ndi-isi-nchu-aja, na
ndi-ọchi-agha nke ulo uku Chineke, na

ndi-okenye, ndi biara imegide Ya, Unu
putara chiri mma-agha na osisi, dika
imegide onye nāpunara madu ihe?
53 Mḅe Mu na unu nọ kwa-ubọchi
n'ulo uku Chineke, unu esetigh aka-unu
imegidem: ma nka bu oge hour unu, na
ike nke ọchichiri.
54 Ha we jide Ya, duru Ya je, dubà
kwa Ya n'ulo onye-isi-nchu-aja. Ma
Pita nēso n'ebe di anya. 55 Ma mḅe ha
funwuru ọku n'etiti obi, we nọdu ala
n'otù, Pita we nọdu n'etiti ha. 56 Ma
otù nwa-aḅọghọ huru ya ka ọ nọduru
n'ihè ọku ahu, ọ we legide ya anya, si,
Nwoke a na Ya nọ-kwa-ra. 57 Ma ọ
gọrọ, si, Nwayi, amataghm Ya. 58 Mḅe
nwa oge gasiri onye ọzọ we hu ya,
si, Gi onwe-gi bu kwa otù onye nime
ha. Ma Pita siri, Nwoke, abughm.
59 Ma mḅe ihe dika otù oge hour gasiri
onye ọzọ kwusibere ike, si, N'ezie nwoke
a na Ya nọ-kwa-ra: n'ihi na ọ bu kwa
onye Galili. 60 Ma Pita siri, Nwoke,
amataghm ihe i nēkwu. Ngwa ngwa,
mḅe ọ kpu okwu n'ọnu, oke-ọkuku
we kwa ákwà. 61 Onye-nwe-ayi we
chigharia, le Pita anya. Pita we cheta
okwu Onye-nwe-ayi, otù Ọ siri ya, Mḅe
oke-ọkuku akākwagh ta, i gāgọnarim
uḅò atọ. 62 Ọ we pua, kwa ákwà nke-
uku.
63 Ndikom ndi jidere Jisus we me
Ya ihe-ọchi, pia kwa Ya ihe. 64 Ha we
kechi iru-Ya, jua Ya, si, Bu amuma:
ònye bu onye ahu nke tiri Gi aka?
65 Ọtutu ihe ọzọ ka ha kwuru megide
Ya, nēkwulu Ya.
66 Mḅe chi bọrọ, nḅakọ ndi-okenye
nke ndi-Ju zukọrọ, ma ndi-isi-nchu-aja
ma ndi-ode-akwukwọ; ha we duru Ya ga
ba na nnọkọ-ikpé-ha, si, 67 Ọ buru na
Gi onwe-gi bu Kraist, gwa ayi. Ma
Ọ siri ha, Ọ buru na Mu agwa unu, unu
agagh-ekwe ma-ọli: 68 ma ọ buru na
Mu aju unu ajuju, unu agagh-aza ma-
ọli. 69 Ma site n'uḅu a ka Nwa nke
madu gānọdu n'aka-nri nke ike Chineke.
70 Ha nile si, Gi onwe-gi bu kwa
Ọkpara Chineke? Ọ si ha, Unu onwe-
unu si na Mu onwem bu Ya. 71 Ha
we si, Ọ̀ bu nkpà àmà gini nākpa ayi
ọzọ? n'ihi na ayi onwe-ayi nuru site
n'ọnu-Ya.
23 1 Ọra ndi ahu nile we bilie, duru
Ya je n'iru Pailat. 2 Ha we malite
ibo Ya ebubo, si, Ayi huru Onye a,
ka O nēduhie mba-ayi, nēḅochi ha itu
ùtù nye Sisa, nāsi kwa na Ya onwe-ya
bu Kraist, buru kwa Eze. 3 Pailat we
jua Ya, si, Gi onwe-gi bu eze ndi-Ju? Ọ
we za ya, si, Gi onwe-gi kwuru. 4 Pailat
we si ndi-isi-nchu-aja na igwè madu nile,
Ahughm ihe kwesiri ahuhu-nmehie n'aru
Nwoke a. 5 Ma ha kwusiri ike kari, si,
Ọ nākwali ndi-Ju, nēzi ihe n'ebe nile di
na Judia dum, nāmalite kwa site na
Galili rue ebe a. 6 Ma mḅe Pailat nuru
ya, ọ jua ma Nwoke a bu onye Galili.
7 Mḅe ọ mazuru na O si n'ebe Herod
nāchi bia, ọ we ziga Ya jekuru Herod,
onye ya onwe-ya nọ kwa na Jerusalem
na mḅe ahu.
8 Ma mḅe Herod huru Jisus, Ọ ṅuria
ọṅu nke-uku: n'ihi na ọ nāchọ ihu Ya
anya n'oge di anya gara aga, n'ihi na
ọ nuru ihe bayere Ya; ọ we nēle anya
ihu ihe-iriba-ama di aṅa Ọ gēme. 9 Ọ
we jua Ya ajuju n'ọtutu okwu; ma Ya
onwe-ya azagh ya ihe ọ bula. 10 Ndi-
isi-nchu-aja na ndi-ode-akwukwọ we
guzo, nēbo Ya ebubo si-ike. 11 Herod,
ya na ndi-agha-ya, we me Ya ka Ọ buru
ihe-efu, ọ me-kwa-ra Ya ihe-ọchi, we
ḅokwasi Ya uwe mara nma nke-uku we
zighachi Ya jekuru Pailat. 12 Herod na
Pailat we me eyì n'etiti onwe-ha
n'ubọchi ahu: n'ihi na n'oge gara aga ha
bu ndi-iro.
13 Pailat we kpọkọ ndi-isi-nchu-aja
na ndi-isi na ndi-Ju, 14 si ha, Unu
kutaram Nwoke a, dika onye nēduhie
ndi-Ju: ma le, mu onwem kpere Ya
ikpé n'iru unu, ma ahughm ihe ọ bula
n'aru Nwoke a kwesiri ahuhu-nmehie
n'ihe nile unu ji bo Ya ebubo: 15 è-è,
ọbunà Herod ahugh: n'ihi na o
zighachiri Ya nye ayi; le kwa, ọ digh
ihe ọ bula kwesiri ọnwu ka Ọ meworo.
16 Ya mere, m'gādọ Ya aka na nti, we
rapu Ya. 17 Ma ọ di ya nkpà irapuru
ha otù onye-nkpọrọ n'ememe. 18 Ma
ha nile tiri nkpu n'otù, si, Wepu
Nwoke a, ma rapuru ayi Barabas:
19 onye atubàra n'ulo-nkpọrọ n'ihi
otù nbili imegide ndi-isi ebiliri nime
obodo ahu, ya na iḅu-madu. 20 Pailat
we gwa ha okwu ọzọ, ebe ọ nāchọ
irapu Jisus; 21 ma ha tiri nkpu,
si, Kpọgide Ya n'obe, kpọgide Ya n'obe.
22 Ọ we si ha nke uḅò atọ, É-è, n'ihi na

Onye a mere ihe ọjọ gini? Ahughm ihe
kwesiri inwu anwu n'aru Ya: ya mere
m'gādọ Ya aka na nti, we rapu Ya.
23 Ma ha were okė olu rugide, nāriọ ka
akpọgide Ya n'obe. Olu-ha we kari ya
ike. 24 Pailat we kpebi ka eme ihe
ha riọrọ. 25 Ọ we rapuru ha onye
ahu atubàrari n'ulo-nkpọrọ n'ihi nbili
imegide ndi-isi na iḅu-madu, onye ha
riọrọ n'aka-ya; ma ọ rara Jisus nye ka
eme Ya ihe ha chọrọ.
26 Mḅe ha nēdupu Ya, ha we jide otù
onye, bù Saimon, onye Sairini, nke si
n'azu obodo ahu bia, ha we bokwasi ya
obe-Ya, ka o buru ya so Jisus.
27 Okė igwè ndi-Ju nēso kwa Ya, ya
na igwè ndinyom ndi nēti aka n'obi
nākwa-kwa-ra Ya àkwá. 28 Ma Jisus
chighariri n'ebe ha nọ, si, Umu-nwayi
Jerusalem, unu akwalaram ákwà, kama
nākwaranu onwe-unu na umu-unu.
29 N'ihi na le, ubọchi nābia, mḅe ha
gāsi, Ngọzi nādiri ndinyom àgà, na afọ
nke nāmugh nwa, na ara nke nāzùgh
nwa. 30 Mḅe ahu ka ha gāmalite isi
ugwu, Dakwasinu ayi; na isi ugwu ntà,
Kpuchienu ayi. 31 N'ihi na asi na ha
nēme ihe ndia mḅe osisi di ndu, gini ka
agēme mḅe ọ kpọrọ nku?
32 Ma ndikom abua ọzọ, ndi nālu
ọlu ọjọ, ka edu-kwa-ra, Ya na ha, ka
eḅue ha.
33 Ma mḅe ha biara n'ebe anākpọ
Okpokoro-isi, n'ebe ahu ka ha kpọgidere
Ya na ndi ahu nālu ọlu ọjọ n'obe, otù
onye n'aka-nri-Ya na onye ọzọ n'aka-
ekpe-Ya. 34 Ma Jisus siri, Nna,
ḅaghara ha; n'ihi na ha amatagh ihe ha
nēme. Mḅe ha nēkė kwa uwe-Ya n'etiti
onwe-ha ha fere nzà. 35 Ndi-Ju
nēguzo kwa, nēkiri. Ndi-isi we me kwa
Ya ihe-ọchi, si, Ọ zọputara ndi ọzọ; Ya
zọputa Onwe-ya, ọ buru na Onye a bu
Kraist nke Chineke, Onye Ọ rọputara.
36 Ndi-agha we me kwa Ya ihe-ọchi,
nābiakute Ya, nēche kwa n'iru Ya
manya-vine ḅara uka, 37 si, Ọ buru na
Gi onwe-gi bu Eze ndi-Ju, zọputa
Onwe-gi. 38 Ma ihe-ndekwasi di kwa
n'elu isi-Ya, ONYE A BU EZE NDI-JU.
39 Otù nime ndi ahu nālu ọlu ọjọ ndi
akwubara nēkwulu kwa Ya, si, Gì onwe-
gi abugh Kraist ahu? zọputa Onwe-gi
na ayi. 40 Ma ibe-ya zara, we bara ya
nba, si, Gi onwe-gi adigh-atu egwu
ọbunà Chineke, ebe i nọ n'ọmuma-ikpé
ahu? 41 N'ezi-okwu ama-kwa-ra ayi
ikpé ziri ezi; n'ihi na ayi nānata ihe
kwesiri ihe ayi mere: ma ọ digh ihe ọ
bula Onye a mehiere. 42 Ọ we si, Jisus,
chetam mḅe ọ bula I gābia n'ala-eze-Gi.
43 Ọ we si ya, N'ezie asim i, Ta ka Mu
na gi gānọ na Paradais.
44 Ma uḅu a ọ di ka oge hour nke-isi,
ọchichiri we ḅa n'ala ahu dum rue oge
hour nke-iteghete, 45 n'ihi na anyanwu
nāḅa itiri: àkwà-nḅochi nke ulo nsọ
Chineke we ḅawa n'etiti. 46 Mḅe Jisus
tisiri nkpu n'okė olu, Ọ si, Nna, n'aka-
Gi ka M'nēnye mọm idebe: mḅe O
kwusiri nka, Ọ we kubie ume. 47 Ma
mḅe ọchi-agha nāchi ọgu ndi-agha ise
huru ihe mere, o tobe Chineke, si, N'ezi-
okwu Nwoke a bu onye ezi omume.
48 Igwė madu nile ndi zukọrọ n'ihe-
nkiri a, mḅe ha kirisiri ihe nile mere, ha
we laghachi nēti aka n'obi-ha. 49 Ndi
nile ndi mara Ya nke-ọma, na ndinyom
ndi soro Ya site na Galili, guzo-kwa-ra
n'ebe di anya, nēle ihe ndia.
50 Ma le, otù nwoke, aha-ya bu Josef,
onye bu onye-nnọkọ-ikpė, ọ bu ezi nwoke
buru kwa onye ezi omume, 51 (onye
ahu ekweyegh izù-ha na omume-ha),
onye sitere n'Arimatia, otù obodo ndi-Ju,
onye nēche ala-eze Chineke: 52 onye
ahu jekuru Pailat, riọ aru Jisus. 53 Ọ
we budata ya, ke ya n'ezi àkwà ọcha, we
tọḅọ Ya n'ili nke egwuwara ya-ri na
nkume, nke akātọḅọgh onye ọ bula nime
ya. 54 Ma ọ bu ubọchi Nkwadebe,
ubọchi - izu - ike nēru kwa nso.
55 Ndinyom, ndi si na Galili soro Ya
bia, we so n'azu, le ilì ahu, na otù
atọḅọrọ aru-Ya. 56 Ha we laghachi,
dozie uda utọ di iche iche na manu-
otite.
N'ubọchi-izu-ike ha we nọdu nwayọ
dika ihe enyere n'iwu si kwu. 1 Ma
24 n'ubọchi mbu nke izù ubọchi asa,
n'okė isi-ututu, ha biaruru ili ahu,
nēbute uda utọ di iche iche nke ha doziri.
2 Ha we hu nkume ahu na akpọrepuwo
ya n'ili. 3 Ha we ba nime, ma ha ahugh
aru nke Onye-nwe-ayi Jisus. 4 Ọ we
rue, mḅe ha nọ n'obi abua n'ihi nka, le,
ndikom abua guzoro ha nso n'uwe nēḅu
àmùmà: 5 ma mḅe ha nātu egwu,
nēruḅe kwa iru-ha n'ala, ha si ha, Gini
mere unu nāchọ Onye di ndu n'etiti ndi

nwuru anwu? 6 Ọ nọgh n'ebe a, kama
emere ka O si n'ọnwu bilie: chetanu otú
Ọ gwara unu okwu mḅe Ọ nọ kwa na
Galili, 7 si, na aghagh irara Nwa nke
madu nye n'aka ndikom nēmehie emehie,
na aghagh kwa ikpọgide Ya n'obe, na Ọ
ghagh kwa isi n'ọnwu bilie n'ubọchi
nke-atọ. 8 Ha we cheta okwu-Ya,
9 we si n'íli ahu laghachi, kọrọ ndi-ozi
iri na otú, na ndi nile fọduru, ihe ndia
nile. 10 Ma ha bu Meri Magdalini, na
Joana, na Meri nne Jemes: ndinyom
fọduru ndi soro ha we gwa ndi-ozi-Ya
ihe ndia. 11 Okwu ndia we di ka okwu
efu n'anya-ha; ha ekwegh kwa ha.
12 Ma Pita biliri, ḅa ọsọ jerue íli; ọ
we ruru ala, nyo nime ya, we hu ezi ákwà-
ozu ahu ka ha tọḅọrọ nání ha; ọ we la
n'ulo-ya, ihe nke meworo nēju kwa ya
anya.

13 Ma le, ubọchi ahu ndikom abua
nime ha nāga otú obodo ntà, aha-ya bu
Emeus, nke di ọgu furlong atọ site na
Jerusalem. 14 Ndi ahu nākparita kwa
n'etiti onwe-ha uka bayere ihe ndia nile
mereri. 15 Ọ we rue, mḅe ha nākparita
uka nājurita kwa onwe-ha ajuju, Jisus
onwe-ya we biarue nso, so kwa ha ga.
16 Ma eḅochiri ha anya ka ha ghara
ima Ya. 17 Ọ we si ha, Gini bu okwu
ndia unu nāgwarita onwe-unu, ka unu
nāga ije? Ha we guzo nāḅaru iru.
18 Otù onye nime ha, aha-ya bu
Kleopas, we za, si Ya, Ọ bu nání Gi
onwe-gi nọ dika ọbìa na Jerusalem
nāmagh ihe mere nime ya n'ubọchi ndia?
19 Ọ si ha, Ihe gini? Ha si Ya, Ihe
bayere Jisus Onye Nazaret, Onye bu
onye-amuma di ike n'ọlu na okwu n'iru
Chineke na ndi-Ju nile: 20 ya na otú
ndi-isi-nchu-aja na ndi-isi-ayi rara Ya
nye ka ama Ya ikpé ọnwu, we kpọgide
Ya n'obe. 21 Ma ayi onwe-ayi lere anya
na Ya onwe-ya bu onye gaje iḅaputa
Israel. E, tukwasi kwa ihe ndia nile, ta
bu ubọchi nke-atọ site na mḅe ihe ndia
mere. 22 Ma ndinyom ufọdu n'etiti
ayi me-kwa-ra ka ibobo nwua ayi n'aru,
n'ihi na ha jere íli-Ya n'isi-ututu;
23 mḅe ha nāhugh aru-Ya, ha we bia,
si, na ha hu-kwa-rari ọhù, bú ndi-mọ-
ozi, ndi siri na Ọ di ndu. 24 Ufọdu
n'etiti ndi soro ayi we je íli ahu, hu kwa
ya ọbuná otú ndinyom ahu kwuru: ma
Ya onwe-ya ka ha nāhugh. 25 Ya
onwe-ya we si ha, Unu ndi nēnwegh
uche, ndi di kwa urè n'obi ikwere n'ihe
nile ndi-amuma kwuru! 26 Ọ bugh na
Kraist aghagh ihu ahuhu ndia, na ibà
n'ebube-Ya? 27 Ọ we malite isi
n'akwukwọ Moses, si kwa n'akwukwọ
ndi-amuma nile, me ka ha mata isi okwu
bayere Onwe-ya n'ihe nile edeworo
n'akwukwọ nsọ. 28 Ha we biarue
obodo ntà ahu nso, ebe ha nāga: ma Ya
onwe-ya mere dika Ọ nāga n'iru.
29 Ha we rugide Ya, si, Nọyere ayi:
n'ihi na o rubewo anyasi, ubọchi
agamiwo kwa uḅu a. Ọ we ba n'ulo
inọyere ha. 30 Ọ we rue, mḅe Ya na
ha nọdusiri na nri, na Ọ were oḅe
achicha, gọzie ya, nyawa ya, we nēnye
ha. 31 Ewe saghe anya-ha, ha we mara
Ya; Ya onwe-ya we funari n'anya-ha.
32 Ha we sirita onwe-ha, Obi-ayi
ekpogh ọku nime ayi, mḅe Ọ nāgwa ayi
okwu n'uzọ, mḅe Ọ nēmeghere ayi ihe
edeworo n'akwukwọ nsọ? 33 Ha we bilie
n'oge hour ahu, laghachi na Jerusalem,
we hu ndi-ozi iri na otù ahu, na ndi ha
na ha nọ, ka ha zukọrọ, 34 nāsi, N'ezi-
okwu Onye-nwe-ayi esiwo n'ọnwu bilie,
were kwa Onwe-ya gosi Saimon.
35 Ha onwe-ha we kọ ihe mere n'uzọ,
na otú ha mara Ya n'inyawa oḅe achicha
ahu.

36 Ma mḅe ha nēkwu ihe ndia, Ya
onwe-ya guzoro n'etiti ha, si ha, Udo
diri unu. 37 Ma ha turu ujọ, tu kwa
egwu, ha we chè na ha huru mọ. 38 Ọ
we si ha, Gini mere obi nālọ unu miri?
n'ihi gini ka iru-uka nēbili kwa n'obi-
unu? 39 Lenu akam na ukwum, na ọ
bu Mu onwem: datunum aka, le-kwa-
nu; n'ihi na mọ enwegh anu-aru na
ọkpukpu, otú unu huru na Mu onwem
nwere. 40 Mḅe O kwusiri nka, Ọ we
gosi ha aka-Ya na ukwu-Ya. 41 Ma
mḅe ha nọ nēkwegh ekwe n'ihi ọñù, mḅe
o nēju kwa ha anya, Ọ si ha, Unu nwere
ihe-oriri ọ bula n'ebe a? 42 Ha we nye
Ya òkè nime azù aruru aru. 43 Ọ we
nara ya, rie n'iru ha.

44 Ọ we si ha, Ndia bu okwum nke
M'gwara unu, mḅe Mu na unu nọ-kwa-
ra, na ihe nile aghagh imezu, bú nke
edeworo n'akwukwọ iwu Moses, na ndi-
amuma, na abù ọma bayerem. 45 Mḅe
ahu ka Ọ meghere uche-ha, ka ha we
ghọta ihe edeworo n'akwukwọ nsọ;

46 Ọ we si ha, Otù a ka edeworo ya
n'akwukwọ nsọ, na Kraist ahu gāhu
ahuhu, si kwa na ndi nwuru anwu bilie
n'ubọchi nke-atọ; 47 na agēkwusa kwa
nchèghari na nbaghara nmehie n'aha-Ya
gwa mba nile, nāmalite site na Jerusalem.
48 Unu onwe-unu bu ndi-àmà nke ihe
ndia. 49 Le kwa, Mu onwem nēziputa
nkwà nke Nnam n'isi-unu: ma nọdunu
n'obodo a, rue mbe agēwere ike nke si
n'elu yikwasi unu.
50 Ọ we dupu ha rue n'uzọ Betani: Ọ
we chilie aka-Ya elu, gọzie ha. 51 Ọ we
rue, mbe Ọ nāgọzi ha, na Ọ kewapuru
n'ebe ha nọ, ewe welie Ya la n'elu-igwe.
52 Ndi ahu we kpọ isi ala nye Ya, we ji
oké ọńù laghachi na Jerusalem: 53 ha
we nānọ n'ulo uku Chineke mbe nile,
nāgọzi Chineke.

OZI ỌMA DIKA JỌN

DERE YA N'AKWUKWỌ

1 1 Na mbu ka Okwu ahu diri, Okwu
ahu na Chineke di-kwa-ra, Okwu
ahu buru kwa Chineke. 2 Onye ahu na
Chineke diri na mbu. 3 Ekère ihe nile
site n'aka-Ya; ekègh kwa otù ihe ọ bula
nke ekèworo ma Ọ nọgh ya. 4 Nime
Ya ka ndu diri; ndu ahu buru kwa Ìhè
nke madu. 5 Ìhè ahu we nāmu
n'ọchichiri; ọchichiri ahu ejidegh kwa
ya. 6 Otù nwoke putara, onye ezitere
site n'ebe Chineke nọ, aha-ya bu Jọn.
7 Onye ahu biara iba àmà, ka ọ we bara
Ìhè ahu àmà, ka madu nile we site n'aka-
ya kwere. 8 Ya onwé-ya abugh Ìhè
ahu, kama ọ biara ka ọ we bara Ìhè ahu
àmà. 9 Ezi Ìhè ahu diri, Nke nēnye
madu ọ bula nke nābia nime uwa ìhè.
10 Ọ nọri n'uwa, ekè-kwa-ra uwa site
n'aka-Ya, uwa amagh kwa Ya. 11 Ọ
biakutere ihe nke aka Ya, ma ndi nke aka
Ya akpọbatagh Ya. 12 Ma ka ha ra, bú
ndi nara Ya, ha ka Ọ nyere ike ighọ umu
Chineke, bú ndi kwere n'aha-Ya: 13 ndi
amuru, ọ bugh site n'ọbara, ọ bugh kwa
site n'ọchichọ anu-aru, ọ bugh kwa site
n'ọchichọ nwoke, kama site na Chineke.
14 Okwu ahu we ghọ anu-aru, bú madu,
Ọ we biri n'etiti ayi, (ayi kiri-kwa-ra
otuto-Ya, bú otuto dika otù nwa-nwoke
amuru nání ya nānata n'aka nna-ya), O
juputara n'amara na ezi-okwu. 15 Jọn
nābara Ya àmà, nēti kwa nkpu, si, Onye
a bu Onye m'kwuru okwu bayere Ya, si,
Onye ahu Nke nābia n'azum aghọwo
Onye burum uzọ: n'ihi na Ọ buri Onye
mbu n'ebe m'nọ. 16 N'ihi na site na
njuputa-Ya ka ayi onwe-ayi nile natara,
ọbuná amara nēsochi amara. 17 N'ihi
na esitere n'aka Moses nye iwu Chineke;
amara na ezi-okwu sitere n'aka Jisus
Kraist bia. 18 Ọ digh onye ọ bula
huworo Chineke mbe ọ bula; Chineke,
bú Ọkpara amuru náni Ya, Onye
nādabere n'obì Nna-Ya, Onye ahu kọrọ
Ya nye madu.
19 Nka bu kwa àmà Jọn, mbe ndi-Ju
siri na Jerusalem zigara ya ndi-nchu-aja
na ndi Livai ka ha jua ya, si, Gì onwe-gi
bu onye? 20 Ọ we kwuputa, ọ gọgh
kwa agọ; ma o kwuputara, si, Mu onwem
abugh Kraist ahu. 21 Ha we jua ya, si,
Ì bu gini kwa? Gì onwe-gi bu Elaija?
Ọ si, Abughm. Gì onwe-gi bu onye-
amuma ahu? Ọ we za, si, É-è. 22 Ya
mere ha siri ya, Ì bu onye? ka ayi we
nye ndi zitere ayi ihe-ọziza. Ì si gini
bayere onwe-gi? 23 Ọ siri, Mu onwem
bu olu otù onye nēti nkpu n'ọhia, si,
Menu uzọ Onye-nwe-ayi ka o guzozie,
dika Aisaia onye-amuma kwuru. 24 Ma
ufọdu nime ha ka ezitereri site n'etiti
ndi-Farisi. 25 Ha we jua ya, si ya, Ọ
bu kwa gini mere i nēme baptism, ma ọ
buru na gi onwe-gi abugh Kraist ahu,
ma bugh Elaija, ma i bugh onye-
amuma ahu? 26 Jọn zara ha, si, Mu
onwem nēji miri me baptism: n'etiti
unu ka otù Onye nēguzo Nke unu onwe-
unu nāmatagh, 27 bú Onye ahu Nke
nābia n'azum, Onye mu onwem
nēkwesigh itọpu eriri akpukpọ-ukwu-

Ya. 28 Emere ihe ndia na Betani n'ofè
Jọdan, ebe Jọn nēme baptism.

29 N'echi-ya ọ hu Jisus ka Ọ
nābiakute ya, ọ we si, Le, Nwa-aturu
Chineke, Nke nēbupu nmehie nke uwa!
30 Onye a bu Onye mu onwem kwuru
okwu bayere Ya, si, Otù Nwoke nābia
n'azum Onye ghọworo Onye burum
uzọ: n'ihi na Ọ buri Onye mbu n'ebe
m'nọ. 31 Mu onwem amagh kwa Ya;
ma ka eme Ya ka Ọ puta ihè nye Israel,
n'ihi nka ka mu onwem biara nēji miri
eme baptism. 32 Jọn we ḅa àmà, si,
Ekiriwom Mọ Nsọ ka O si n'elu-igwe
nēfeda ka nduru; Ọ we nọgide n'aru Ya.
33 Mu onwem amagh kwa Ya: ma Onye
ziterem ka m'were miri me baptism,
Onye ahu sirim, Onye ọ bula i gāhu Mọ
Nsọ ka O nēfedakwasi Ya, nānọgide kwa
n'aru Ya, Onye ahu bu Onye nēji Mọ
Nsọ eme baptism. 34 Mu onwem
ahuwo kwa, ḅa kwa àmà na Onye a bu
Ọkpara Chineke.

35 Ọzọ n'echi-ya Jọn guzoro, ya
na madu abua nime ndi nēso uzọ-ya;
36 ọ we le Jisus anya ka Ọ nējeghari, ọ
si, Le, Nwa-aturu Chineke! 37 Madu
abua ahu ndi nēso uzọ-ya we nu ka o
nēkwu, ha we so Jisus. 38 Jisus we
chigharia, kiri ha ka ha nēso Ya, Ọ si
ha, Gini ka unu nāchọ? Ha we si Ya,
Rabai (nke isi-ya bu, ma asugharia ya,
Onye-ozizí), òle ebe I bi? 39 Ọ si ha,
Bianu, unu gāhu kwa. Ya mere ha biara
hu ebe O biri; ha na Ya we nọgide
ubọchi ahu; ọ di ka oge hour nke-iri.
40 Otù nime madu abua ahu ndi nuru
okwu si n'ọnu Jọn puta, ndi so-kwa-
ra Ya, bu Andru, nwa-nne Saimon.
41 Onye ahu buru uzọ chọta nwa-nne
nke aka ya, bú Saimon, si ya, Ayi ahuwo
Mesaia-ayi (nke bu, ma asugharia ya,
Kraist). 42 O duru ya biakute Jisus.
Jisus lere ya anya, si, Gi onwe-gi bu
Saimon nwa Jọn: agākpọ gi onwe-gi
Kifas (nke bu Pita, ma asugharia ya).

43 N'echi-ya Ọ chọrọ ipu ga Galili, Ọ
we hu Filip: Jisus we si ya, Som.
44 Ma Filip bu onye Betsaida, onye si
n'obodo Andru na Pita puta. 45 Filip
we chọta Nataniel, si ya, Ayi ahuwo
Onye Moses dere ihe bayere Ya
n'akwukwọ iwu, Onye ndi-amuma de-
kwa-ra ihe bayere Ya, Jisus Onye
Nazaret, Nwa Josef. 46 Nataniel we si
ya, Ọ̀ di ezi ihe ọ bula puru isi na
Nazaret puta? Filip si ya, Bia le.
47 Jisus huru Nataniel ka ọ nābiakute
Ya, Ọ we kwue okwu bayere ya, si, Le,
onye Israel n'ezie, onye aghughọ nādigh
ya n'aru! 48 Nataniel si Ya, Òle ebe I
maram? Jisus zara, si ya, Mḅe Filip
akākpọgh gi, mḅe i nọ n'okpuru osisi
fig, ahurum i. 49 Nataniel zara Ya,
si, Rabai, Gi onwe-gi bu Ọkpara
Chineke; Gi onwe-gi bu Eze Israel.
50 Jisus zara, si ya, N'ihi na M'siri gi,
Ahurum i n'okpuru osisi fig, i kwere
ekwe? i gāhu ihe kariri ihe ndia uku.
51 Ọ si kwa ya, N'ezie, n'ezie, asim unu,
Unu gāhu elu-igwe ka emegheworo ya,
hu kwa ndi-mọ-ozi nke Chineke ka ha
nārigo nārida kwa n'aru Nwa nke madu.

2 1 N'ubọchi nke-atọ ọlulu-nwunye di
na Kena nke Galili; nne Jisus nọ
kwa n'ebe ahu: 2 ewe kpọ kwa Jisus,
Ya na ndi nēso uzọ-Ya, bia n'ọlulu-
nwunye ahu. 3 Mḅe manya-vine kọrọ,
nne Jisus we si Ya, Ha enwegh manya-
vine. 4 Jisus we si ya, Nwayi, gini ka
Mu na gi nwekọrọ? oge hour nkem
akābiarugh. 5 Nne-Ya si ndi nēje ozi,
Ihe ọ bula Ọ si unu me, menu ya. 6 Ma
adọbara n'ebe ahu ite nkume miri isi,
dika ime-ọcha nke ndi-Ju si di, nānagide
firkin abua ma-ọbu atọ n'otù n'otù.
7 Jisus si ha, Were miri ḅajue ite-
miri ndia. Ha we ḅajupu ha n'ọnu.
8 Ọ we si ha, Kuputanu uḅu a, bugara
onye-isi oriri. Ha we būru ya. 9 Ma
mḅe onye-isi oriri ahu deturu miri ahu
ọnu nke ghọrọri manya-vine, ma ọ
matagh ebe o si puta (ma ndi nēje ozi ndi
kuputarari miri ahu mara), onye-isi oriri
ahu we kpọ onye nālu nwunye ọhu,
10 si ya, Onye ọ bula nēbu uzọ adọba
manya-vine ọma; mḅe ọ bula madu
ṅubigasiri manya ókè ọ we dọba nke
jọkariri njọ: gi onwe-gi edebewo manya-
vine ọma rue uḅu a. 11 Jisus mere
nmalite ihe-iriba-ama-Ya nile nka na
Kena nke Galili, we me ka ebube-Ya
puta ihè; ndi nēso uzọ-Ya we kwere na
Ya.

12 Mḅe ihe a gasiri Ọ ridara na
Kapanaum, Ya onwe-ya, na nne-Ya,
na umu-nne-Ya, na ndi nēso uzọ-Ya:
ha we nọgide n'ebe ahu ọ bugh ọtutu
ubọchi.

13 Ememe ngabiga nke ndi-Ju we di

nso, Jisus we rigoro Jerusalem. 14 Ọ
we hu n'ulo uku Chineke ndi nēre ehi na
aturu na nduru, na ndi nāḅanwe ego
ka ha nọduru ala: 15 Ọ we chiri udọ̀
me utari, we chupu ha nile n'ulo uku
Chineke, ma aturu ma ehi ahu; Ọ wusì
ego ndi nāḅanwe ego, kpù kwa table-ha
iru; 16 Ọ si ndi nēre nduru, Chipunu
ihe ndia n'ebe a; unu emela ulo Nnam
ka ọ buru ulo ahia. 17 Ndi nēso uzọ-Ya
chetara na edere ya-ri n'akwukwọ nsọ,
si, Ekworo ulo-Gi gēripiam. 18 Ya
mere ndi-Ju zara, si Ya, Ọ bu ihe-iriba-
ama gini ka I nēgosi ayi, ebe I nēme ihe
ndia? 19 Jisus zara, si ha, Kwatunu
ulo nsọ a, n'ubọchi atọ M'gēweli kwa
ya elu. 20 Ya mere ndi-Ju siri, Ọgu arọ
abua na isi ka eji wu ulo nsọ a, Gi onwe-
gi gēweli kwa ya n'ubọchi atọ? 21 Ma
Ya onwe-ya nēkwu okwu bayere ulo nsọ
nke bu aru-Ya. 22 Ya mere mḅe emere
ka O si na ndi nwuru anwu bilie, ndi
nēso uzọ-Ya chetara na O kwuru okwu
a; ha we kwere ihe edeworo n'akwukwọ
nsọ, ya na okwu Jisus kwuru.
23 Ma mḅe Ọ nọ na Jerusalem
n'ememe ngabiga, n'ememe ahu, ọtutu
madu kwere n'aha-Ya, n'ihi na ha nāhu
ihe-iriba-ama-Ya nile nke Ọ nēme.
24 Ma Jisus onwe-ya araragh Onwe-ya
nye n'aka-ha na ntukwasi-obi, n'ihi na
Ọ mara madu nile, 25 ya na n'ihi na
ọ digh Ya nkpà ka onye ọ bula ḅara
madu àmà; n'ihi na Ya onwe-ya mara
ihe di nime madu.
3 1 Ma otù nwoke nime ndi-Farisi di
aha-ya bu Nikọdimọs, otù onye-isi
nke ndi-Ju: 2 Onye ahu biakutere Ya
n'abali, si Ya, Rabai, ayi matara na
I bu onye-ozizi Nke siworo n'ebe
Chineke nọ bia: n'ihi na ọ digh onye ọ
bula puru ime ihe-iriba-ama ndia nke
Gi onwe-gi nēme, ma ọ buru na Chineke
anọyegh ya. 3 Jisus zara, si ya, N'ezie,
n'ezie, asim i, Ọ buru na amugh madu
ọzọ, ọ pugh ihu ala-eze Chineke anya.
4 Nikọdimọs si ya, Èsi aṅa pu imu madu
mḅe ọ kara nká? ọ̀ puru ibà n'afọ
nne-ya nke uḅọ̀ abua, ewe mua ya?
5 Jisus zara, N'ezie, n'ezie, asim i, Ọ
buru na amugh madu site na miri na Mọ
Nsọ, ọ pugh ibà n'ala-eze Chineke.
6 Nke amuworo site n'anu-aru bu anu-
aru; nke amuwo-kwa-ra site na Mọ Nsọ
bu mọ. 7 Ka ọ ghara iju gi anya na
M'siri gi, Aghagh imu unu ọzọ. 8 Ifufe
nēfe ebe ọ nāchọ, i nānu kwa olu-ya, ma
i matagh ebe o si bia, na ebe ọ nāga:
otù a ka onye ọ bula amuworo site
na Mọ Nsọ di. 9 Nikọdimọs zara, si
Ya, Ìhe ndia si aṅa pu ime? 10 Jisus
zara, si ya, Gi onwe-gi bu onye-ozizi
Israel, ma i magh ihe ndia? 11 N'ezie,
n'ezie, asim i, Ayi nēkwu ihe ayi matara,
ayi nāḅa kwa àmà ihe ayi huru; ma
unu anaragh àmà-ayi. 12 Ọ buru na
agwaram unu ihe nke uwa, ma unu
ekwegh, ùnu gēsi aṅa kwere, ma ọ buru
na agwam unu ihe nke elu-igwe?
13 Ọ digh kwa onye ọ bula rigoworo
n'elu-igwe, ma-ọbugh Onye siri n'elu-
igwe ridata, bù Nwa nke madu. 14 Ma
dika Moses weliri agwọ n'ọhia, ọbunà
otù a aghagh iweli Nwa nke madu elu:
15 ka onye ọ bula nke kwere we nwe
ndu ebigh-ebi na Ya.
16 N'ihi na Chineke huru uwa n'anya
otù a, na Ọ nyere ọbunà Ọkpara Ọ muru
nàni Ya, ka onye ọ bula nke kwere na
Ya we ghara ila n'iyì, kama ka ọ nwe
ndu ebigh-ebi. 17 N'ihi na Chineke
ezitegh Ọkpara-Ya n'uwa ka Ọ kpe uwa
ikpė; kama ka ewe site n'aka-Ya zọputa
uwa. 18 Ekpegh onye kwere na Ya
ikpė: ekpewo onye nēkwegh na Ya
ikpė uḅu a, n'ihi na ọ kwegh n'aha nke
Ọkpara Chineke muru nàni Ya. 19 Ma
nka bu ikpė ahu, na Ìhė ahu abiawo
n'uwa, ma madu huru ọchichiri n'anya
kama Ìhė ahu; n'ihi na ọlu-ha jọrọ
njọ. 20 N'ihi na onye ọ bula nke nēme
ihe nādigh nma nākpọ Ìhė ahu asi,
ọ digh-abiakute kwa Ìhė ahu, ka aghara
itu ya ọlu-ya nile n'anya. 21 Ma onye
nēme ihe bu ezi-okwu nābiakute Ìhė
ahu, ka ewe me ka ọlu-ya puta ihė, na
aluworo ha na Chineke.
22 Mḅe ihe ndia gasiri Jisus na ndi
nēso uzọ-Ya biara n'ala Judia; n'ebe
ahu ka Ya na ha nānọgide, Ọ nēme
kwa baptism. 23 Jọn nēme kwa
baptism n'Inon nke di Selem nso, n'ihi
na miri riri nne n'ebe ahu: ha we
nābia, anēme kwa ha baptism. 24 N'ihi
na akātubàgh Jọn n'ulo-nkpọrọ. 25 Ya
mere iju-ajuju putara n'etiti ndi nēso
uzọ Jọn na onye-Ju bayere ime-ọcha.
26 Ha we biakute Jọn, si ya, Rabai, Onye
gi na Ya nọ n'ofè Jọdan, Onye gi onwe-gi
ḅaworo àmà nye Ya, le, Onye ahu nēme

baptism, madu nile nābiakute kwa Ya.
27 Jọn zara, si, Madu apugh inata ihe
ọ bula, ọ buru na ewegh ya nye ya site
n'elu-igwe. 28 Unu onwe-unu nāḅaram
àmà, na m'siri, Mu onwem abugh Kraist
ahu, kama, na ezitewom n'iru Ya.
29 Onye nwere nwunye ọhu bu onye
nālu nwunye ọhu: ma eyì nke onye
nālu nwunye ọhu, onye nēguzo nānu
kwa okwu-ya, ọ nāṅuri ọṅu nke-uku
n'ihi olu onye ahu nālu nwunye ọhu: ya
mere emezuwo ọṅùm a. 30 Ya onwe-ya
aghagh idi nāba uba, ma aghaghm idi
nāla alà.

31 Onye si n'elu bia ka ihe nile elu:
onye si n'ala puta nāputa n'ala, si kwa
n'ala nēkwu okwu: Onye si n'elu-igwe
bia ka ihe nile elu. 32 Ihe nke ọ huworo
na nke Ọ nuru, nka ka Ọ nāḅa àmà;
ma ọ digh onye ọ bula nānara àmà-Ya.
33 Onye nara àmà-Ya kara akàrà-ya
na nka, na Chineke bu Onye ezi-okwu.
34 N'ihi na Onye ahu Chineke zitere
nēkwu okwu Chineke: n'ihi na O sitegh
n'ọtùtù enye Mọ Nsọ. 35 Nna nāhu
Ọkpara-Ya n'anya, Ọ nyewo kwa Ya ihe
nile n'aka. 36 Onye kwere n'Ọkpara
ahu nwere ndu ebigh-ebi; ma onye
nēkweyegh Ọkpara ahu agagh-ahu ndu,
kama iwe Chineke nānọgide n'aru-ya.

4 1 Ya mere mḅe Onye-nwe-ayi mara
na ndi-Farisi nururi na Jisus nēme
madu ka ha buru ndi nēso uzọ-Ya, na
Ọ nēme kwa ha baptism, kari Jọn, 2 (ọ
bu ezie na Jisus onwe-ya emegh baptism,
kama ọ bu ndi nēso uzọ-Ya), 3 Ọ rapuru
Judia, we je Galili ọzọ. 4 Ma Ọ ghagh
igabiga n'etiti Sameria. 5 Ya mere Ọ bia
rue otù obodo nke Sameria, anākpọ
Saika, na nso iberibe ala ahu nke Jekob
nyere nwa-ya Josef: 6 ma isi-iyi Jekob
di n'ebe ahu. Ya mere Jisus, ebe ike
gwuru Ya n'ije-Ya, Ọ nọduru ala otú a
n'usọ isi-iyi ahu. Ọ ra ka oge hour
nke-isi. 7 Otù nwayi, bú onye Sameria,
bia isere miri: Jisus si ya, Nyem miri
ka M'ṅua. 8 N'ihi na ndi nēso uzọ-Ya
jereri n'obodo izu nri. 9 Ya mere nwayi
Sameria ahu si Ya, Gì onwe-gi si aṅa
ariọ miri n'akam ka I ṅua, ebe I bu
Onye-Ju, ma mu bu nwayi Sameria?
(N'ihi na ndi-Ju na ndi Sameria adigh-
emekọ ihe.) 10 Jisus zara, si ya, Ọ buru
na i matara onyinye Chineke, na Onye Ọ
bu Nke nāsi gi, Nyem miri ka M'ṅua; gi
onwe-gi gāriọ Ya-ri, Ọ gēnye kwa gi miri
di ndu. 11 Nwayi ahu si Ya, Onye-
nwe-ayi, I nwegh ihe isere miri, ma
olùlù-miri a di omimi: òle ebe kwa ka I
nwere miri ahu di ndu? 12 Ọ̀ gābu na
Gi onwe-gi ka nna-ayi Jekob uku, onye
nyere ayi olùlù-miri a; ya onwe-ya, na
umu-ya, na anu-ulo-ya, ṅu-kwa-ra nime
ya? 13 Jisus zara, si ya, Onye ọ bula
nke nāṅu miri a, akpiri gākpọ ya nku
ọzọ: 14 ma onye ọ bula nke gāṅu miri
ahu nke Mu onwem gēnye ya, akpiri
agagh-akpọ ya nku ma-ọli rue mḅe
ebigh-ebi; kama miri ahu nke Mu onwem
gēnye ya gāghọ nime ya isi-iyi miri
nāsuputa ri nne rue ndu ebigh-ebi.
15 Nwayi ahu si Ya, Onye-nwe-ayi,
nyem miri a, ka akpiri we ghara ikpọm
nku, ka m'ghara kwa isi n'ogologo uzọ a
nile bia ebe a isere miri. 16 Jisus si
ya, Laba, kpọ di-gi, bia kwa n'ebe a.
17 Nwayi ahu zara, si Ya, Enweghm
di. Jisus si ya, I kwuru nke-ọma, si,
Enweghm di: 18 n'ihi na i nwewo di
ise; ma onye i nwere uḅu a abugh di-gi:
nka ka i kwuworo n'ezie. 19 Nwayi ahu
si Ya, Onye-nwe-ayi, ahurum na Gi
onwe-gi bu onye-amuma. 20 Nna-ayi-
hà nile kpọrọ isi ala nye Chineke n'ugwu
a; ma unu onwe-unu si, na ebe madu
aghagh ikpọ isi ala nye Chineke di nime
Jerusalem. 21 Jisus si ya, Nwayi,
kwerem, oge hour nābia, mḅe unu
nāgagh-akpọ isi ala nye Nnam, ma ọ bu
n'ugwu a, ma-ọbu na Jerusalem. 22 Unu
onwe-unu nākpọ isi ala nye ihe unu
nāmatagh: ayi onwe-ayi nākpọ isi ala
nye ihe ayi matara: n'ihi na nzọputa
si n'etiti ndi-Ju puta. 23 Ma oge hour
nābia, uḅu a ka ọ di kwa, mḅe ndi nākpọ
isi ala n'ezie gākpọ isi ala nye Nnam
nime mọ na ezi-okwu: n'ihi na ndi di
otù ahu ka Nnam nāchọ kwa ka ha buru
ndi nākpọ isi ala nye Ya. 24 Chineke
bu Mọ: ndi nākpọ kwa isi ala nye Ya
aghagh ikpọ isi ala nime mọ na ezi-okwu.
25 Nwayi ahu si Ya, Amataram na
Mesaia nābia (Onye anākpọ Kraist):
mḅe ọ bula Onye ahu gābia, Ọ gākọrọ
ayi ihe nile. 26 Jisus si ya, Mu onwem
Nke nāgwa gi okwu bu Ya.

27 Mḅe O nēkwu nka ndi nēso uzọ-Ya
biara; ọ we ju ha anya na Ya na nwayi
nēkwurita okwu: otú ọ di, ọ nwegh onye
ọ bula siri, Gini ka I nāchọ? ma-ọbu,

Gini mere Gi na ya nēkwurita okwu?
28 Ya mere nwayi ahu rapuru ite-
miri-ya, we je ba nime obodo, si ndi
ahu, 29 Bianu, le otù Nwoke, Onye
gwaram ihe nile m'mere: Ònye a gābu
Kraist ahu? 30 Ha siri n'obodo-ha
puta, nābiakute kwa Ya. 31 Mḅe ihe
ndia nēme ndi nēso uzọ-Ya nāriọ Ya, si,
Rabai, rie ihe. 32 Ma Ọ siri ha, Mu
onwem nwere ihe-oriri iri nke unu
onwe-unu nāmatagh. 33 Ya mere ndi
nēso uzọ-Ya sirita onwe-ha, Ọ̀ di onye
wetara Ya ihe O gēri? 34 Jisus si ha,
Ihe-oririm bu ka M'nēme ihe Onye
ziterem nāchọ, ka M'luzu kwa ọlu-Ya.
35 Ùnu onwe-unu asigh, Ọnwa anọ
fọduru, owuwe-ihe-ubi ewe bia? le,
asim unu, Welienu anya-unu elu, kiri
ubi, na ha chara acha uḅu a ka ewere
ihe di nime ha. 36 Onye nēwere ihe
ubi nānara ugwọ-ọlu-ya, nāchikọta kwa
nkpuru nye na ndu ebigh-ebi; ka onye
nāgha nkpuru na onye nēwere ihe ubi we
ṅuria ọṅu n'otù. 37 N'ihi na nime nka
ka okwu a bu ezie, Otù onye nāgha
nkpuru, ma onye ọzọ nēwere ihe ubi.
38 Mu onwem zigara unu iwere ihe ubi
nke ọ digh mḅe unu onwe-unu dọḅuworo
onwe-unu n'ilu ya: ndi ọzọ adọḅuwo
onwe-ha n'ọlu, unu onwe-unu abàwo
kwa na ndọḅu-ha.
39 Ma ọtutu ndi Sameria si n'obodo
ahu kwere na Ya n'ihi okwu nwayi ahu,
onye ḅara àmà, si, Ọ gwaram ihe nile
m'mere. 40 Ya mere mḅe ndi Sameria
biakutere Ya, ha riọ Ya ka Ọ nọyere
ha: Ọ we nọgide n'ebe ahu ubọchi abua.
41 Ma ndi kwere n'ihi okwu-Ya kariri
ri nne; 42 ha we si nwayi ahu, Ọ bugh
n'ihi ihe i kwuru ka ayi nēkwe uḅu a:
n'ihi na ayi onwe-ayi anuwo, mata kwa
na Onye a bu Onye-nzọputa nke uwa
n'ezie.
43 Ma mḅe ubọchi abua ahu gasiri,
O si n'ebe ahu pua ba na Galili. 44 N'ihi
na Jisus onwe-ya ḅara àmà, na adigh-
asọpuru onye-amuma n'ala nke aka ya.
45 Ya mere mḅe Ọ biara na Galili, ndi
Galili nara Ya nke-ọma, ebe ha hururi
ka ihe Ọ mere na Jerusalem ra n'ememe:
n'ihi na ha onwe-ha je-kwa-ra ememe
ahu.
46 Ya mere Ọ biaruru Kena nke Galili
ọzọ, ebe Ọ mere miri kà ọ ghọ manya-
vine. Ma otù nwoke nke nējere eze
ozi di, nke aru nādigh nwa-ya nwoke
ike na Kapanaum. 47 Mḅe onye ahu
nuru na Jisus esiwo na Judia puta ba na
Galili, ọ jekuru Ya, riọ Ya ka Ọ ridata,
me ka aru di nwa-ya ike; n'ihi na ọ nọ
n'ọnu ọnwu. 48 Ya mere Jisus siri ya,
Ọ buru na unu ahugh ihe-iriba-ama
na ọlu-ebube, unu agagh-ekwe ma-ọli.
49 Nwoke ahu nke nējere eze ozi si Ya,
Onye-nwe-ayi, ridata mḅe nwatakirim
akānwugh. 50 Jisus si ya, Ga nke gi;
nwa-gi nwoke di ndu. Nwoke ahu
kwere okwu Jisus gwara ya, ọ we ga
nke ya. 51 Ma mḅe ọ nọ nārida uḅu a,
ndi-orù-ya zutere ya, si, na nwa-ya
di ndu. 52 Ya mere ọ juru ha oge hour
nke aru-ya malitere idi ya nma. Ya
mere ha siri ya, Nyahuru n'oge hour
nke-asa ka aru-ọku rapuru ya. 53 Ya
mere nna-ya mara na ọ bu n'oge hour
ahu mḅe Jisus siri ya, Nwa-gi nwoke di
ndu: ya onwe-ya we kwere, na ėzi-na-
ulo-ya dum. 54 Nka bu ihe-iriba-ama
ọzọ nke mere ha abua nke Jisus mere,
mḅe O siri na Judia puta ba na Galili.
5 1 Mḅe ihe ndia gasiri otù ememe
nke ndi-Ju di; Jisus we rigoro
Jerusalem.
2 Ma ọdọ-miri ntà di na Jerusalem
n'akuku ọnu-uzọ-ama nke aturu, nke
anākpọ n'asusu Hibru Betesda, nke
nwere ulo-ibà ise. 3 Nime ndia ka
igwè madu ndi aru-ha nādigh ike
nēdina, ndi-isi, ndi-ngwurọ, ndi akuku-
aru-ha kpọnwuru akpọnwu, [nēche
uṅarà nke miri ahu. 4 N'ihi na mọ-ozi
nke Onye-nwe-ayi nāridata n'ọdọ-miri
ntà ahu n'oge ufọdu, we kpasue miri
ahu: ya mere onye buru uzọ ba nime ya
mḅe akpasusiri miri ahu, eme ka aru di
ya nma, n'ọria ọ bula jidere ya.] 5 Ma
otù nwoke nọ n'ebe ahu, onye nọri orù
arọ na iri na asatọ na nriaria-ya. 6 Mḅe
Jisus huru onye a ka o nēdina, ebe Ọ ma-
kwa-ra na ọ nọri ogologo oge n'ọnọdu
ahu, Ọ si ya, Ì nāchọ ka eme ka aru di gi
nma? 7 Onye ahu aru nādigh ike zara
Ya, si, Onye-nwe-ayi, enweghm madu,
ka ọ tubàm n'ọdọ-miri ntà nka, mḅe ọ
bula akpasuru miri: ma mḅe mu onwem
nọ nābia, onye ọzọ eburum uzọ rida.
8 Jisus si ya, Bilie, chiri ute-gi, nējeghari.
9 Ngwa ngwa ewe me ka aru di nwoke
ahu nma, ọ we chiri ute-ya, we nējeghari.
Ma ọ bu ubọchi-izu-ike n'ubọchi ahu.

10 Ya mere ndi-Ju nāsi onye ahu emere
ka aru-ya di ike, Ọ bu ubọchi-izu-ike, o
zigh kwa ezi n'iwu ka i chiri ute-gi.
11 Ma ọ zara ha, si, Onye mere ka aru
dim nma, onye ahu sirim, Chiri ute-gi,
nējeghari. 12 Ha juru ya, si, Onye bu
Madu ahu Nke siri gi, Chiri u e-gi,
nējeghari? 13 Ma onye ahu emere ka
aru di ya ike amatagh Onye ọ bu: n'ihi
na Jisus wezugarari Onwe-ya, n'ihi na
igwè madu di n'ebe ahu. 14 Mḅe ihe
ndia gasiri Jisus chọputara ya n'ulo uku
Chineke, si ya, Le, emewo ka aru di gi
nma: emehiela ọzọ, ka ihe jọkariri njọ
ghara ime gi. 15 Nwoke ahu iere, gwa
ndi-Ju na ọ bu Jisus mereri ka aru di ya
nma. 16 N'ihi nka ka ndi-Ju nēsoḅu
kwa Jisus, n'ihi na Ọ nēme ihe ndia
n'ubọchi-izu-ike. 17 Ma Jisus zara ha,
si, Nnam nālu ọlu rue uḅu a, Mu onwem
nālu kwa ọlu. 18 Ya mere n'ihi nka ka
ndi-Ju nāchọ kari uzọ iḅu Ya, n'ihi na
ọ bugh nání na Ọ nēmebi ubọchi-izu-
ike, kama Ọ nākpọ kwa Chineke Nna
nke aka Ya, nēme ka Ya onwe-ya na
Chineke ra.

19 Ya mere Jisus zara, si ha,
N'ezie, n'ezie, asim unu, Ọkpara
apugh ime ihe ọ bula n'Onwe-ya, ma-
ọbugh ihe Ọ huru na Nna-Ya nēme:
n'ihi na ihe ọ bula Ya onwe-ya nēme,
ndia ka Ọkpara-Ya nēme kwa otù ahu.
20 N'ihi na Nnam nāhu Ọkpara-Ya
n'anya, nēgosi kwa Ya ihe nile Ya onwe-
ya nēme: okė ọlu kari ndia ka O gēgosi
kwa Ya, ka ọ we ju unu onwe-unu anya.
21 N'ihi na dika Nnam nēme ndi nwuru
anwu ka ha si n'ọnwu bilie, dika Ọ
nēme kwa ka ha di ndu, otú a ka Ọkpara-
Ya nēme kwa ka ndi Ọ nāchọ di ndu.
22 N'ihi na Nnam adigh-ekpe kwa madu
ọ bula ikpė, kama Ọ werewo ikpė nile
nye Ọkpara-Ya; 23 ka madu nile we
sọpuru Ọkpara ahu, dika ha nāsọpuru
Nna-Ya. Onye nādigh- asọpuru Ọkpara
adigh-asọpuru Nna Nke zitere Ya.
24 N'ezie, n'ezie, asim unu, Onye nānu
okwum, nke nēkwere kwa Onye ziterem,
ọ nwere ndu ebigh-ebi, ọ biagh kwa
n'ikpė, kama o sitewo n'ọnwu ba na ndu.
25 N'ezie, n'ezie, asim unu, Oge hour
nābia, uḅu a ka ọ di kwa, mḅe ndi nwuru
anwu gānu olu Ọkpara Chineke; ndi
nuru gādi kwa ndu. 26 N'ihi na dika
Nnam nwere ndu nime Onwe-ya, otù a
ka Ọ nye-kwa-ra Ọkpara-Ya inwe ndu
nime Onwe-ya: 27 Ọ nye-kwa-ra Ya
ike ilu ọlu ikpė, n'ihi na Ọ bu Nwa nke
madu. 28 Ka ihe a ghara iju unu anya:
n'ihi na oge hour nābia mḅe ndi nile di
n'ili gānu olu-Ya, 29 ha gāputa kwa;
ndi mere ezi ihe gābà na nbilite-n'ọnwu
nke ndu; ma ndi mere ihe nādigh nma
gābà na nbilite-n'ọnwu nke ikpė.

30 Mu onwem apugh ime ihe ọ bula
n'Onwem: dika M'nānu M'nēkpe:
ikpem zi-kwa-ra ezi; n'ihi na etughm ihe
Mu onwem nāchọ, kama ihe Onye
ziterem nāchọ. 31 Ọ buru na Mu
onwem aḅara Onwem àmà, àmàm abugh
ezie. 32 Ọ bu onye ọzọ naḅaram àmà;
amata-kwa-ram na àmà nke Ọ nāḅaram
bu ezie. 33 Unu onwe-unu ezigaworo
Jọn, ọ ḅawo-kwa-ra ezi-okwu ahu àmà.
34 Ma àmà nke Mu onwem nānara
esigh n'ọnu madu puta: otù ọ di, ihe
ndia ka M'nēkwu, ka ewe zọputa unu.
35 Onye ahu bu oriọna ahu nke nēre ere
nāmu kwa: unu onwe-unu chọ-kwa-ra
ka obi tọ unu utọ nke-uku n'ihė-ya nwa
oge. 36 Ma àmà nke Mu onwem ji ka
nke Jọn uku: n'ihi na ọlu nke Nnam
nyeworom ka M'luzue ha, ọlu ahu
onwe-ha nke M'nālu, nāḅaram àmà, na
Nnam ziteworom. 37 Nna nke ziterem,
Ya onwe-ya aḅawo-kwa-ram àmà. Ọ
digh mḅe ọ bula unu nuworo olu-Ya, ọ
digh kwa mḅe ọ bula unu huworo oyiyi-
Ya. 38 Unu enwegh kwa okwu-Ya ka
ọ nọgide nime unu: n'ihi na Onye Ya
onwe-ya zitere, Onye ahu ka unu onwe-
unu nēkwegh 39 Unu nēnyocha ihe
edeworo n'akwukwọ nsọ, n'ihi na unu
onwe-unu nēchė na unu nēnwe ndu
ebigh-ebi nime ha; ha onwe-ha bu kwa
ihe nāḅaram àmà; 40 unu achọgh kwa
ibiakutem, ka unu we nwe ndu.
41 Anaraghm otuto n'aka madu. 42 Ma
amaram unu, na unu enwegh ihu-
n'anya Chineke nime onwe-unu. 43 Mu
onwem abiawo n'aha Nnam, ma unu
anaraghm: ọ buru na onye ọzọ gābia
n'aha nke aka ya, onye ahu ka unu
gānara. 44 Unu onwe-unu si aña pu
ikwe, ebe unu nānara otuto n'aka ibe-
unu, ma otuto nke si n'aka Onye ahu
Nke nàni Ya bu Chineke bia unu
achọgh? 45 Unu echėla na Mu onwem
gēbo unu ebubo n'iru Nnam: otù onye
di nēbo unu ebubo, bù Moses, onye unu

onwe-unu tukwasiworo obi-unu na ya.
46 N'ihi na ọ buru na unu kwere Moses,
unu gēkwem; n'ihi na ya onwe-ya dere
ihe bayerem n'akwukwọ. 47 Ma ọ buru
na unu ekwegh ihe onye ahu dere
n'akwukwọ, ùnu gēsi aña kwere okwu
nkem?

6 1 Mḅe ihe ndia gasiri Jisus jere n'ofè
ọzọ nke oké osimiri Galili, nke bu
osimiri Taibirias. 2 Oké ìgwè madu we
so Ya, n'ihi na ha huru ihe-iriba-ama di
iche iche nke Ọ nēme n'aru ndi aru-ha
nādigh ike. 3 Jisus we rigo n'ugwu
ahu, n'ebe ahu ka Ya na ndi nēso uzọ-Ya
nọdu-kwa-ra ala. 4 Ma ngabiga, bú
ememe ndi-Ju, di nso. 5 Ya mere
Jisus, mḅe Ọ weliri anya-Ya elu, hu na
oké ìgwè madu nābiakute Ya, Ọ si
Filip, Òle ebe ayi gāzuta oḅe achicha, ka
ndia we rie ihe? 6 Ma nka ka O kwuru
inwa ya: n'ihi na Ya onwe-ya matara ihe
Ọ gāje ime. 7 Filip zara Ya, Oḅe
achicha ọgu shilling iri agagh-ezu ha, ka
madu nile n'otù n'otù we were nke-ntà
nke-ntà. 8 Otù nime ndi nēso uzọ-Ya,
bú Andru nwa-nne Saimon Pita, si Ya,
9 Otù nwa-okoro ntà nọ n'ebe a, onye ji
oḅe achicha barley ise, na azù abua: ma
ǹdia bu gini n'etiti ọtutu madu di otú
a? 10 Jisus siri, Menu ka madu ndia
nọdu ala. Ma ahihia riri nne n'ebe ahu.
Ya mere ndikom ahu we nọdu ala,
n'ọnu-ọgugu ra ka nnù iri na nnù abua
na ọgu iri. 11 Ya mere Jisus nara oḅe
achicha ise ahu, we kele, we kèsa ha nye
ndi nānọdu ala; otú ahu Ọ were azù
ahu kèsa nye ha ka azù ha chọrọ ra.
12 Ma mḅe afọ juru ha, Ọ si ndi nēso
uzọ-Ya, Chikọtanu iberibe fọduru, ka
ihe ọ bula ghara ila n'iyì. 13 Ya mere
ha chikọtara ha, we kpoju nkata iri na
abua n'iberibe sitere n'oḅe achicha
barley ise ahu, nke fọduru ndi riwurori.
14 Ya mere mḅe ndi ahu huru ihe-iriba-
ama Ọ mere, ha siri, N'ezie Onye a bu
onye-amuma ahu nke nābia n'uwa.

15 Ya mere mḅe Jisus huru na ha gaje
ibia idọkpuru Ya n'ike, ka ha we me Ya
eze, Ọ wezugara Onwe-ya ọzọ n'ugwu
nání Ya onwe-ya.

16 Ma mḅe o ruru anyasi, ndi nēso
uzọ-Ya ridara n'oké osimiri; 17 ha we
ba n'uḅọ, we nāgabiga ofè oké osimiri
ọzọ iga ru Kapanaum. Ọchichiri aḅawo-
kwa-ri uḅu a, Jisus akābiakutegh kwa ha.
18 Oké osimiri nēbili kwa, n'ihi na oké
ifufe nēfe. 19 Ya mere mḅe ha nyasiri
ihe dika orú furlong na ise ma-ọbu orú
na iri, ha hu Jisus ka Ọ nēje ije n'elu oké
osimiri, nābiaru kwa uḅọ-ha nso: ha we
tua egwu. 20 Ma Ọ siri ha, Ọ bu Mu
onwem; unu atula egwu. 21 Ya mere
ha chọrọ iwebata Ya nime uḅọ-ha: ngwa
ngwa uḅọ-ha we rue ala ebe ha nāga.

22 N'echi-ya, ìgwè madu ndi guzoro
n'ofè ọzọ nke oké osimiri ahu huru na
uḅọ ntà ọzọ adigh n'ebe ahu, ma-ọbugh
otù, hu kwa na Jisus esogh ndi nēso uzọ-
Ya ba n'uḅọ-ha, kama na nání ndi nēso
uzọ-Ya jere; 23 (otú ọ di, uḅọ ntà di
iche iche sitere na Taibirias bia rue ebe
ahu nso ebe ha riri achicha ahu mḅe
Onye-nwe-ayi kelesiri ekele): 24 ya
mere mḅe ìgwè madu ahu huru na Jisus
anọgh n'ebe ahu, na ndi nēso uzọ-Ya
anọgh kwa, ha onwe-ha bàra n'uḅọ ntà,
we bia Kapanaum, nāchọ Jisus. 25 Mḅe
ha chọputara Ya n'ofè oké osimiri ọzọ,
ha si Ya, Rabai, òle mḅe I biara n'ebe a?
26 Jisus zara ha, si, N'ezie, n'ezie, asim
unu, Unu nāchọm, ọ bugh n'ihi na unu
huru ihe-iriba-ama, kama ọ bu n'ihi
na unu riri ufọdu nime oḅe achicha ahu,
afọ ju kwa unu. 27 Unu alula ọlu
inata ihe-oriri nke nāla n'iyì, kama inata
ihe-oriri nke nānọgide rue ndu ebigh-
ebi, nke Nwa nke madu gēnye unu:
n'ihi na Onye ahu ka Nna, bú Chineke,
kara akàrà. 28 Ya mere ha siri Ya,
Gini kwesiri ka ayi me, ka ayi we lua
ọlu Chineke nile? 29 Jisus zara, si ha,
Nka bu ọlu Chineke, ka unu kwere
n'Onye ahu Ya onwe-ya zitere. 30 Ya
mere ha siri Ya, Gini kwa ka Gi onwe-gi
nēme ka ọ buru ihe-iriba-ama, ka ayi
we hu, kwere kwa Gi? gini ka I nālu?
31 Nna-ayi-hà riri manna n'ọhia; dika
edeworo n'akwukwọ nsọ, si, Nri nke
sitere n'elu-igwe ka Ọ nyere ha ka ha rie.
32 Ya mere Jisus siri ha, N'ezie, n'ezie,
asim unu, Ọ bugh Moses nyere unu nri
ahu nke sitere n'elu-igwe; kama ọ bu
Nnam nēnye unu ezi nri ahu nke
sitere n'elu-igwe. 33 N'ihi na nri nke
Chineke bu nke ahu nke nēsi n'elu-igwe
aridata, nke nēnye kwa uwa ndu. 34 Ye
mere ha siri Ya, Onye-nwe-ayi, nye
ayi nri a mḅe nile. 35 Jisus siri ha,
Mu onwem bu nri nēnye ndu: onye
nābiakutem, agu agagh-agu ya ma-ọli,

onye nēkwere kwa na Mu akpiri agagh-
akpọ ya nku ma-ọli mḅe ọ bula. 36 Ma
asirim unu, na unu ahuwom, ma unu
ekwegh. 37 Ihe nile nke Nnam nēnyem
gābiakutem; onye nābiakutekwanı
M'gagh-achupu ya ma-ọli. 38 N'ihi na
esiwom n'elu-igwe ridata, ọ bugh ka
M'nēme ihe Mu onwem nāchọ, kama ka
M'nēme ihe Onye ziterem nāchọ. 39 Ma
nka bu ihe Onye ziterem nāchọ, ka
M'ghara itufu ihe ọ bula nime ihe nile
Ọ nyeworom, kama ka M'me ka o si
n'ọnwu bilie n'ubọchi ikpe-azu. 40 N'ihi
na nka bu ihe Nnam nāchọ, ka onye ọ
bula nke nēle Ọkpara-Ya anya, nke
nēkwere kwa na Ya, we nwe ndu ebigh-
ebi; Mu onwem gēme kwa ka o si
n'ọnwu bilie n'ubọchi ikpe-azu.
41 Ya mere ndi-Ju nātamu ntamu
megide Ya, n'ihi na Ọ siri, Mu onwem
bu nri nke siri n'elu-igwe ridata. 42 Ha
we si, Onye a, Ọ bugh Jisus, Nwa Josef,
Onye ayi onwe-ayi mara nna-Ya na nne-
Ya? Ọ si aña kwue uḅu a, Esiwom n'elu-
igwe ridata? 43 Jisus zara, si ha, Unu
atamula n'etiti onwe-unu. 44 Ọ digh
onye ọ bula puru ibiakutem, ọ buru na
Nna Nke ziterem adọgh ya: Mu onwem
gēme kwa ka o si n'ọnwu bilie n'ubọchi
ikpe-azu. 45 Edewo ya n'akwukwọ
ndi-amuma, si, Ha nile gābu kwa ndi
Chineke ziworo ihe. Onye ọ bula nke
nuworo site n'ọnu Nnam, nke mutawo-
kwa-ra ihe, ọ nābiakutem. 46 Ọ bugh
na madu ọ bula ahuwo Nnam, ma-ọbugh
Onye ahu Nke si n'ebe Chineke nọ puta,
Onye ahu ahuwo Nnam. 47 N'ezie,
n'ezie, asim unu, Onye nēkwere nēnwe
ndu ebigh-ebi. 48 Mu onwem bu nri
nke nēnye ndu. 49 Nna-unu-hà riri
manna ahu n'ọhia, ha we nwua. 50 Nka
bu nri nke si n'elu-igwe ridata, ka madu
we rie ufọdu nime ya, ghara kwa inwu
anwu. 51 Mu onwem bu nri di ndu nke
siri n'elu-igwe ridata: ọ buru na madu
erie ufọdu nime nri a, ọ gādi ndu rue
mḅe ebigh-ebi: ma nri nke Mu onwem
gēnye kwa bu anu-arum, n'ihi ndu nke
uwa.
52 Ya mere ndi-Ju nālurita ọgù n'etiti
onwe-ha, si, Onye a, Ọ si aña pu inye ayi
anu-aru-Ya ka ayi rie? 53 Ya mere
Jisus siri ha, N'ezie, n'ezie, asim unu,
Ọ buru na unu erigh anu-aru nke Nwa
nke madu, ọ buru kwa na unu añugh
ọbara-Ya, unu enwegh ndu nime onwe-
unu. 54 Onye nēri anu-arum, nke nāñu
kwa ọbaram, ọ nwere ndu ebigh-ebi; Mu
onwem gēme kwa ka o si n'ọnwu bilie
n'ubọchi ikpe-azu. 55 N'ihi na anu-
arum bu ihe-oriri n'ezie, ọbaram bu kwa
ihe-ọñuñu n'ezie. 56 Onye nēri anu-
arum, nke nāñu kwa ọbaram, ọ nānọgide
nimem, Mu onwem kwa nime ya.
57 Dika Nna Nke di ndu ziterem, dika
Mu onwem di kwa ndu n'ihi Nnam; otú
a onye nērim, onye ahu gādi kwa ndu
n'ihim. 58 Nka bu nri ahu nke siri
n'elu-igwe ridata: ọ bugh dika nna-unu-
hà riri, we nwua: onye nēri nri a gādi
ndu rue mḅe ebigh-ebi. 59 Ihe ndia ka
O kwuru n'ulo-nzukọ, mḅe O nēzi ihe
na Kapanaum.
60 Ya mere ọtutu nime ndi nēso uzọ-
Ya, mḅe ha nuru okwu ahu, ha siri,
Okwu a di ike; ònye puru inu ya?
61 Ma ebe Jisus mara n'Onwe-ya na ndi
nēso uzọ-Ya nātamu ntamu n'ihi nka,
Ọ siri ha, Ọ bu nka nēme ka unu ma
n'ọnyà? 62 Ùnu agagh-amakari kwa
n'ọnyà ma ọ buru na unu ahu Nwa nke
madu ka Ọ nārigo n'ebe Ọ nọri mbu?
63 Ọ bu Mọ nēme ka madu di ndu; anu-
aru abagh urù ọ bula: okwu nke Mu
onwem gwaworo unu, ha bu mọ, buru
kwa ndu. 64 Ma ufọdu ndi nēkwegh di
n'etiti unu. N'ihi na Jisus mara site
na mbu ndi ha bu ndi nēkwegh, na onye
ọ bu nke gārara Ya nye. 65 Ọ we si, Ọ bu
n'ihi nka ka M'siworo unu, na ọ digh
onye ọ bula puru ibiakutem, ọ buru na
enyegh ya site n'aka Nnam.
66 Site na nka ọtutu nime ndi nēso
uzọ-Ya we laghachi azu, ha esogh kwa
Ya ejeghari ọzọ. 67 Ya mere Jisus siri
ndi-ozi iri na abua ahu, Ùnu onwe-unu
nāchọ kwa ila? 68 Saimon Pita zara
Ya, si, Onye-nwe-ayi, Ònye ka ayi
gējekuru? I nwere okwu nke ndu
ebigh-ebi. 69 Ọzọ, ayi onwe-ayi
ekwerewo mara kwa na Gi onwe-gi bu
Onye Nsọ ahu nke Chineke. 70 Jisus
zara ha, si, Ọ bugh Mu onwem
rọputara unu, bú ndi-ozi iri na abua,
ma otù onye nime unu bu nwa ekwensu?
71 Ma O nēkwu ihe bayere Judas nwa
Saimon Iskariot, n'ihi na onye ahu gaje
irara Ya nye, buru otù onye nime ndi-
ozi iri na abua ahu.

7 1 Mḅe ihe ndia gasiri Jisus we
nējeghari na Galili: n'ihi na Ọ chọgh
ijeghari na Judia, n'ihi na ndi-Ju nāchọ
uzọ iḅu Ya. 2 Ma ememe ahu nke ndi-
Ju, bù ememe ulo-ikwū, di nso. 3 Ya
mere umu-nne-Ya siri Ya, Si n'ebe a
pua, je na Judia, ka ndi nēso uzọ-Gi we
hu kwa ọlu-Gi nile nke I nālu. 4 N'ihi
na ọ digh onye ọ bula nēme ihe ọ bula
na nzuzo, ma asi na ya onwe-ya nāchọ
ka ọra madu mara ya. Ọ buru na I nēme
ihe ndia, me Onwe-gi ka I puta ihè nye
uwa. 5 N'ihi na ọbunà umu-nne-Ya
ekwegh na Ya. 6 Ya mere Jisus si ha,
Oge nkem akērugh; ma oge nke unu bu
ihe edoziworo mḅe nile. 7 Uwa apugh
ikpọ unu asì; ma ọ nākpọ Mu onwem
asì, n'ihi na Mu onwem nāḅara ya àmà,
na ọlu-ya nile jọrọ njọ. 8 Rigonu
onwe-unu n'ememe a: Mu onwem
agagh-arigoro ememe a uḅu a; n'ihi na
oge nkem akēzugh. 9 Ma mḅe Ọ
gwasiri ha okwu ndia, Ọ nānọgide na
Galili.
10 Ma mḅe umu-nne-Ya rigosiri
ememe ahu, mḅe ahu Ya onwe-ya rigo-
kwa-ra, ọ bugh n'iru ọra madu, kama
dika ọ bu na nzuzo. 11 Ya mere ndi-Ju
nāchọ Ya n'ememe, nāsi, Òle ebe Onye
ahu nọ? 12 Okė ntamu di kwa n'etiti
ìgwè madu nile bayere Ya: ufọdu nāsi,
Ọ bu ezi madu; ndi ọzọ nāsi, É-è, kama
O nēduhie ìgwè madu a. 13 Otù ọ di,
ọ digh onye ọ bula nēkwuwa okwu
bayere Ya n'ihi egwu ndi-Ju.
14 Ma mḅe o ruru n'etiti ememe ahu
uḅu a Jisus rigoro n'ulo uku Chineke, we
nēzí ihe. 15 Ya mere o nēju ndi-Ju
anya, ha si, Onye a, Ò si aña mata
akwukwọ ri nne, n'ebe ọ digh mḅe Ọ
muworo akwukwọ? 16 Ya mere Jisus
zara ha, si, Ozizim abugh nkem, kama ọ
bu nke Onye ziterem. 17 Ọ buru na
onye ọ bula achọ ime ihe Ọ nāchọ, ọ
gāmara ihe ozizi a bu, ma o sitere n'aka
Chineke, ma-ọbu na Mu onwem nēkwu
site n'Onwem. 18 Onye nēkwu site
n'onwe-ya nāchọ otuto nke aka ya: ma
onye nāchọ otuto nke onye zitere ya,
onye ahu bu onye ezi-okwu, ajọ
omume adigh kwa nime ya. 19 Ọ
bugh Moses nyere unu iwu-unu, ma ọ
digh onye ọ bula nime unu nēme iwu
ahu? Gini mere unu nāchọ uzọ iḅum?
20 Ìgwè madu ahu zara, si, I nwere mọ
ọjọ: ònye nāchọ uzọ iḅu Gi? 21 Jisus
zara, si ha, Otù ọlu ka M'luru, ọ we nēju
unu nile anya. 22 Ọ bu n'ihi nka ka
Moses nyere unu ibi-ùgwù (ọ bugh na o
sitere n'aka Moses, kama o sitere n'aka
nna-ayi-hà); n'ubọchi-izu-ike unu nēbì
kwa madu ùgwù. 23 Ọ buru na ebì
madu ùgwù n'ubọchi-izu-ike, ka ewe
ghara imebi iwu Moses; ùnu nwere
òlùlù ọjọ n'arum, n'ihi na emerem ka aru
dichasia otù madu nma n'ubọchi-izu-
ike? 24 Unu elela iru kpẹ ikpė, kama
nēkpenu ikpė ziri ezi.
25 Ya mere ufọdu nime ndi
Jerusalem siri, Onye a, Ọ bugh Onye ha
nāchọ uzọ iḅu? 26 Ma le, O nēkwuwa
okwu, ma ha agwagh Ya okwu ọ bula.
Ọ gābu na ndi-isi mara n'ezie na Onye
a bu Kraist-ayi? 27 Otù ọ di, ayi
matara Onye a ebe O si puta: ma mḅe
ọ bula Kraist-ayi gābia, ọ digh onye ọ
bula mara ebe O si puta. 28 Ya mere
Jisus tiri nkpu n'ulo uku Chineke, nēzí
ihe, nāsi kwa, Unu mataram, mata kwa
ebe M'si puta; ọ bugh kwa n'Onwem
ka M'biaworo, kama Onye ziterem bu
ezi Onye, Nke unu onwe-unu nāmatagh.
29 Mu onwem matara Ya; n'ihi na esim
n'ebe Ọ nọ bia, Ya onwe-ya zite-kwa-
ram. 30 Ya mere ha chọrọ uzọ ijide
Ya: ọ digh kwa onye ọ bula tukwasiri
Ya aka, n'ihi na oge hour Ya akābiagh.
31 Ma n'etiti ìgwè madu ahu ọtutu
kwere na Ya; ha nāsi kwa, Mḅe ọ bula
Kraist-ayi gābia, Ọ gēme ihe-iriba-ama
kari nke Onye a mere? 32 Ndi-Farisi
nuru ìgwè madu ahu ka ha nātamu
ntamu ndia bayere Ya; ndi-isi-nchu-aja
na ndi-Farisi we ziga ndi nējere ha ozi ka
ha jide Ya. 33 Ya mere Jisus siri, Ọ
fọduru nwa oge Mu na unu gānọ, M'we
lakuru Onye ziterem. 34 Unu gāchọm,
ma unu agagh-achọtam: ebe Mu onwem
nọ kwa, unu onwe-unu apugh ibia.
35 Ya mere ndi-Ju siritara onwe-ha, Òle
ebe Onye a gaje iga na ayi onwe-ayi
agagh-achọta Ya? Ọ gaje igakuru ndi
ḅasara n'etiti ndi-Grik na izí ndi-Grik
ihe? 36 Gini bu okwu a nke O kwuru,
si, Unu gāchọm, ma unu agagh-achọtam:
ebe Mu onwem nọ kwa, unu onwe-
unu apugh ibia?
37 Ma n'ubọchi ikpe-azu, bù okė
ubọchi nke ememe ahu, Jisus guzoro, we
tie nkpu, si, Ọ buru na akpiri kpọrọ

madu ọ bula nku, ya biakutem, ṅua miri.
38 Onye nēkwere na Mu, dika ihe edeworo
n'akwukwọ nsọ kwuru, n'afọ-ya ka
osimiri nke miri di ndu gēsi nērùputa.
39 Ma nka ka O kwuru bayere Mọ Nsọ,
Nke ndi kwere na Ya gaje inara: n'ihi na
akēnyegh Mọ Nsọ; n'ihi na akēnyegh
Jisus otuto. 40 Ya mere ufọdu nime
igwè madu ahu, mḅe ha nuru okwu ndia,
ha si, N'ezie Onye a bu onye-amuma
ahu. 41 Ndi ọzọ nāsi, Onye a bu
Kraist-ayi. *Ma* ufọdu nāsi, Gini, ọ̀
gābu na Galili ka Kraist-ayi si bia?
42 Àkwukwọ nsọ ekwugh na Kraist-ayi
nēsi na nkpuru Devid bia, site kwa na
Betlehem, bù obodo ntà ebe Devid
nọri? 43 Ya mere nkewa putara n'etiti
ìgwè madu ahu n'ihi Ya. 44 Ma ufọdu
nime ha chọrọ ijide Ya; ma ọ digh onye
ọ bula tukwasiri Ya aka.
45 Ya mere ndi ahu ndi nēje ozi
biakutere ndi-isi-nchu-aja na ndi-Farisi;
ndi ahu we si ha, N'ihi gini ka unu
nēkutagh Ya? 46 Ndi ahu ndi nēje ozi
zara, si, Ọ digh mḅe ọ bula madu kwuru
okwu di otù a. 47 Ya mere ndi-Farisi
zara ha, si, Èduhiewo kwa unu onwe-
unu? 48 Ọ̀ di onye ọ bula n'etiti ndi-
isi, ma-ọbu n'etiti ndi-Farisi, kwere na
Ya? 49 Ma ìgwè madu a nke nāmagh
iwu - ayi bu ndi anābu ọnu.
50 Nikọdimọs si ha (onye biakutere Ya
na mbu, ebe ọ bu otù onye nime ha),
51 Ìwu-ayi nēkpe madu ikpė, ọ buru
na o bugh uzọ nu n'ọnu-ya, we mara ihe
ọ nēme? 52 Ha zara, si ya, Gì onwe-gi
si kwa na Galili puta? Nyocha
n'akwukwọ nsọ, le kwa na ọ digh onye-
amuma si na Galili bilie.

53 [Ha nile we la, onye ọ bula n'ulo
8 nke aka ya: 1 ma Jisus gara ugwu
Olive. 2 Ọ we bia kwa ọzọ n'isi-
ututu n'ulo uku Chineke, ndi-Ju nile we
biakute Ya; Ọ we nọdu ala, we nēzi ha
ihe. 3 Ndi-ode-akwukwọ na ndi-
Farisi we kuta otù nwayi nke ejidereri
n'ikwa-iko; mḅe ha guzosiri ya n'etiti,
4 ha we si Ya, Onye-ozizi, ejidewo
nwayi a n'ikwa-iko, mḅe ọ nēme ihe
ahu. 5 Ma n'iwu-ayi Moses nyere ayi
iwu itu ndinyom di otù a nkume: gini
kwa ka Gi onwe-gi nēkwu bayere ya?
6 Ma nka ka ha nēkwu inwa Ya, ka ha
we nwe ihe ha gēji bo Ya ebubo. Ma
Jisus ruru ala, were nkpisi-aka-Ya nēde
ihe n'ala. 7 Ma mḅe ha nọgidere nāju
Ya, Ọ welie Onwe-ya elu, si ha, Onye
akēmehiegh n'etiti unu, ya buru uzọ tu
ya nkume. 8 Ọ we ruru kwa ala ọzọ,
were nkpisi-aka-Ya nēde ihe n'ala.
9 Ma mḅe ha nuru ya ha pua n'otù n'otù,
malite na ndi bu okenye, rue ndi-ikpe-
azu: ewe rapu nàni Jisus, Ya na nwayi
ahu, ebe o guzoro, n'etiti. 10 Jisus we
welie Onwe-ya elu, si ya, Nwayi, òle ebe
ha nọ? ọ̀ digh onye ọ bula mara gi ikpė?
11 Ọ we si, Ọ digh onye ọ bula, Onye-
nwe-ayi. Jisus we si, Mu onwem amagh
kwa gi ikpė: ga nke gi; site n'uḅu a adila
nēmehie ọzọ.]

12 Ya mere Jisus gwara ha okwu ọzọ,
si, Mu onwem bu Ìhè nke uwa: onye
nēsom agagh-ejeghari n'ọchichiri, kama
ọ gēnwe Ìhè nke ndu. 13 Ya mere ndi-
Farisi siri Ya, Gi onwe-gi nāḅara Onwe-
gi àmà; àmà nke Gi abugh ezie. 14 Jisus
zara, si ha, Asi kwa na Mu onwem
ḅara Onwem àmà, àmà nkem bu ezie;
n'ihi na amataram ebe M'siri bia, na ebe
M'nāla; ma unu onwe-unu amatagh ebe
M'si bia, ma-ọbu ebe M'nāla. 15 Unu
onwe-unu nēkpe dika anu-aru si di; Mu
onwem ekpegh onye ọ bula. 16 Ma ọ
buru na mu onwem ekpe kwa ikpė,
ikpėm bu ezie; n'ihi na ọ bugh nàni Mu
nọ, kama ọ bu Mu onwem na Nna Nke
ziterem. 17 Ma edewo kwa n'akwukwọ
iwu-unu, na àmà nke madu abua bu
ezie. 18 Mu onwem bu onye nāḅara
Onwem àmà, Nna Nke ziterem nāḅa-
kwa-ram àmà. 19 Ya mere ha si Ya,
Òle ebe Nna-Gi di? Jisus zara, si, Unu
amataghm, unu amatagh kwa Nnam: ọ
buru na unu mataram, unu gāmata-kwa-
ri Nnam. 20 Okwu ndia ka O kwuru
n'ebe anēdẹbe ùtù anātu, mḅe O nēzi
ihe n'ulo uku Chineke: ọ digh kwa onye
ọ bula jidere Ya; n'ihi na oge hour Ya
akābiarugh.
21 Ya mere Ọ siri ha ọzọ, Mu onwem
nāla, unu gāchọkwam, unu gānwu kwa
na nmehie-unu: ebe Mu onwem nāla,
unu onwe-unu apugh ibia. 22 Ya mere
ndi-Ju nāsi, Ọ̀ gēḅu Onwe-ya, na Ọ nāsi,
Ebe Mu onwem nāla, unu onwe-unu
apugh ibia? 23 Ọ we si ha, Unu onwe-

unu si n'ebe di ala puta; Mu onwem si
n'ebe di elu puta: unu onwe-unu si n'uwa
nka puta; Mu onwem esigh n'uwa nka
puta. 24 Ya mere M'siri unu, na unu
gānwu na nmehie nile unu: n'ihi na ọ
buru na unu ekwegh na Mu onwem bu
Ya, unu gānwu na nmehie nile unu.
25 Ya mere ha nāsi Ya, Gi onwe-gi bu
onye? Jisus siri ha, Ọbunā ihe M'nāgwa
kwa unu site na mbu. 26 Enwerem
ọtutu ihe M'gēkwu nke M'gēkpe kwa
bayere unu: ma Onye ziterem bu ezie;
ihe Mu onwem nu-kwa-ra n'ọnu-Ya,
ihe ndia ka M'nāgwa uwa. 27 Ha
amagh na Ọ nāgwa ha okwu bayere
Nna-Ya. 28 Ya mere Jisus siri, Mḅe ọ
bula unu gēweliwori Nwa nke madu elu,
mḅe ahu ka unu gāmara na Mu onwem
bu Ya, na ọ digh kwa ihe M'nēme
n'Onwem, kama dika Nnam zirim, otù a
ka m'nēkwu ihe ndia. 29 Mu na Onye
ziterem nọ kwa; Ọ rapugh nāni Mu;
n'ihi na Mu onwem nēme ihe nātọ Ya
utọ mḅe nile. 30 Mḅe O nēkwu okwu
ndia, ọtutu madu kwere na Ya.
31 Ya mere Jisus nāsi ndi-Ju ndi
kwere okwu-Ya-ri, Ọ buru na unu onwe-
unu anọgide n'okwum, unu bu ndi nēso
uzọm n'ezie; 32 unu gāmara kwa ezi-
okwu, ezi-okwu ahu gēme kwa ka unu
pua n'orù. 33 Ha zara Ya, si, Ayi bu
nkpuru Abraham, ọ kādigh kwa mḅe ọ
bula ayi bu orù onye ọ bula: Gì onwe-gi
si aña kwu, Agēme ka unu pua n'orù?
34 Jisus zara ha, si, N'ezie, n'ezie, asim
unu, Onye ọ bula nke nēmehie bu orù
nmehie. 35 Ma orù adigh-anọgide
n'ulo rue mḅe ebigh-ebi: nwa nānọgide
ebigh-ebi. 36 Ya mere ọ buru na
Ọkpara gēme ka unu pua n'orù, unu
gābu ndi puworo n'orù n'ezie.
37 Amataram na unu bu nkpuru
Abraham; ma unu nāchọ uzọ iḅum,
n'ihi na okwum enwegh ọnọdu nime
unu. 38 Anamekwu ihe Mu onwem
huworo n'ebe Nnam nọ: ya mere unu
onwe-unu nēme kwa ihe unu nuru n'ọnu
nna-unu. 39 Ha zara, si Ya, Nna-ayi bu
Abraham. Jisus si ha, Ọ buru na unu bu
umu Abraham, unu gālu ọlu Abraham.
40 Ma uḅu a unu nāchọ uzọ iḅum, bù
Madu Nke gwaworo unu ezi-okwu, nke
M'nuru n'ọnu Chineke: nka ka
Abraham nēmegh. 41 Unu onwe-unu
nālu ọlu nna-unu. Ha siri Ya, Amugh
ayi onwe-ayi site n'ikwa-iko; otù Nna
ka ayi nwere, bù Chineke. 42 Jisus siri
ha, Ọ buru na Chineke bu Nna-unu,
unu gāhum n'anya: n'ihi na Mu onwem
siri n'ebe Chineke nọ puta we bia; n'ihi
na abiaghm n'Onwem, kama Ya onwe-
ya ziterem. 43 N'ihi gini ka unu
nāmagh ihe M'nēkwu? Ọ bu n'ihi na
unu apugh inu okwum. 44 Unu onwe-
unu sitere na nna-unu, bù ekwensu, ọ
bu kwa ihe nāgu nna-unu ka unu nāchọ
ime. Onye ahu bu oḅu-madu site na
mbu, o guzogh kwa n'ezi-okwu, n'ihi na
ezi-okwu adigh nime ya. Mḅe ọ bula o
nēkwu okwu-ugha, o nēkwu ihe si n'ihe
nke aka ya puta: n'ihi na ọ bu onye-
ugha, buru kwa nna-ya. 45 Ma n'ihi na
Mu onwem nēkwu ezi-okwu, unu
ekweghm. 46 Onye nime unu turum
nmehie n'anya? Ọ buru na M'nēkwu
ezi-okwu, n'ihi gini ka unu onwe-unu
nēkweghm? 47 Onye sitere na Chineke
nānu okwu Chineke: n'ihi nka ka unu
onwe-unu nānugh ha, n'ihi na unu
esitegh na Chineke. 48 Ndi-Ju zara,
si Ya, Àyi onwe-ayi ekwugh nke-ọma,
si na Gi onwe-Gi bu Onye Sameria,
I nwe-kwa-ra mọ ọjọ? 49 Jisus zara, si,
Mu onwem enwegh mọ ọjọ; kama
anamasọpuru Nnam, unu onwe-unu
nēmekwam ihe-ihere. 50 Ma Mu
onwem achọgh otuto nkem: otù Onye
di Nke nāchọ nēkpe kwa ikpè.
51 N'ezie, n'ezie, asim unu, Ọ buru
na onye ọ bula edebe okwum, ọ gagh-
ahu ọnwu ma-ọli rue mḅe ebigh-ebi.
52 Ndi-Ju siri Ya, Uḅu a ka ayi mara na
I nwere mọ ọjọ. Abraham nwuru, na
ndi-amuma; ma Gi onwe-gi nāsi, Ọ
buru na onye ọ bula edebe okwum, ọ
gagh-edetu ọnwu ire ma-ọli rue mḅe
ebigh-ebi. 53 Ọ gābu na Gi onwe-gi
ka nna-ayi Abraham uku, onye nwuru
anwu? ndi-amuma nwu-kwa-ra: ònye ka
I nēme Onwe-gi? 54 Jisus zara, si, Ọ
buru na Mu onwem enye Onwem otuto,
otuto nkem bu ihe-efu: Nnam bu Onye
nēnyem otuto; Onye unu onwe-unu nāsi,
na Ọ bu Chineke-unu; 55 unu amagh
kwa Ya; ma Mu onwem matara Ya; ọ
buru kwa na agamasi, Amataghm Ya,
M'gēyi unu, buru onye-ugha: ma
amataram Ya, nēdebe kwa okwu-Ya.
56 Obi tọrọ nna-unu Abraham utọ nke-
uku ihu ubọchim; ọ we hu ya, ñuri kwa

ọṅu. 57 Ya mere ndi-Ju siri Ya, Ī
kāḅagh ọgu arọ abua na iri, Ī huwo kwa
Abraham? 58 Jisus siri ha, N'ezie,
n'ezie, asim unu, Mḅe akāmugh
Abraham Mu onwem di. 59 Ya mere
ha tuturu nkume itu Ya: ma Jisus zobere
Onwe-ya, we si n'ulo uku Chineke pua.
9 1 Mḅe Ọ nāgabiga, Ọ hu otù nwoke
nke kpuru isì site n'ọmumu-ya.
2 Ndi nēso uzọ-Ya we jua Ya, si, Rabai,
ònye mehiere, onye a, ma-ọbu ndi muru
ya, nke mere ka amua ya n'isi? 3 Jisus
zara, si, Onye a emehiegh, ndi muru ya
emehiegh kwa: kama ka ọlu Chineke we
puta ihè n'aru ya. 4 Ayi aghagh ilu ọlu
Onye ziterem, mḅe ubọchi fọduru: abali
nābia, mḅe ọ digh onye ọ bula puru ilu
ọlu. 5 Mḅe ọ bula M'nọ n'uwa, abum
Ìhè nke uwa. 6 Mḅe O kwusiri ihe ndia,
Ọ bua ọnu-miri n'ala, were ọnu-miri
ahu gwọ ájá, were ájá ahu te n'anya-
ya abua, 7 si ya, Je sa miri n'ọdọ-
miri ntà nke Sailoam (nke bu, ma
asugharia ya, Onye eziteworo). Ya mere
Ọ jere, sa miri, bia kwa nāhu uzọ. 8 Ya
mere ndi-aḅata-obi-ya, na ndi nāhu ya-ri
n'oge gara aga, na ọ bu onye-aririọ, ha
nāsi, Onye a, ọ̀ bugh onye nānọ ala nāriọ
kwa aririọ? 9 Ndi ọzọ nāsi, Ọ bu ya;
ndi ọzọ nāsi, É-è, kama o yiri ya. Ya
onwe-ya siri, Mu onwem bu ya. 10 Ya
mere ha nāsi ya, Èsi kwa aṅa meghe
anya-gi? 11 Onye ahu zara, si, Nwoke
ahu anākpọ Jisus gwọrọ ájá, te kwa ya
n'anyam abua, sim, Je Sailoam, sa miri:
ya mere ejerem, sa miri, ewe me ka M'hu
uzọ. 12 Ha si ya, Òle ebe Onye ahu nọ?
Ọ si, Amataghm.
13 Ha kutara ndi-Farisi onye ahu nke
kpuru isi n'oge gara aga. 14 Ma ọ bu
ubọchi-izu-ike n'ubọchi Jisus gwọrọ ájá,
we meghe anya-ya. 15 Ya mere ndi-
Farisi ju-kwa-ra ya ọzọ otù emere ka ọ
hu uzọ. Ọ si ha, Ọ tukwasiri ájá
n'anyam abua, m'we sa miri, nāhu kwa
uzọ. 16 Ya mere ufọdu n'etiti ndi-
Farisi nāsi, Nwoke a esitegh n'ebe
Chineke nọ, n'ihi na Ọ digh-edebe
ubọchi-izu-ike. Ma ndi ọzọ nāsi,
Nwoke bu onye-nmehie si aṅa pu ime
ihe-iriba-ama di otù a? Nkewa we di
n'etiti ha. 17 Ya mere ha si onye-isi
ahu ọzọ, Gini ka gi onwe-gi nēkwu
bayere Ya, n'ihi na Ọ meghere anya-gi?
Ọ si, Ọ bu onye-amuma. 18 Ya mere
ndi-Ju ekwegh okwu bayere ya, na o
kpururi isi, na eme-kwa-ra ya ka ọ hu
uzọ, rue mḅe ha kpọrọ ndi muru onye
ahu emere ka ọ hu uzọ, 19 we jua ha, si,
Onye a, ọ̀ bu nwa-unu, onye unu nāsi
na amuru ya n'isi? ò si kwa aṅa hu uzọ
uḅu a? 20 Ndi muru ya zara, si, Ayi
matara na onye a bu nwa-ayi, na amu-
kwa-ra ya n'isi: 21 ma otù ọ nāhu uzọ
uḅu a, ayi amatagh; ma-ọbu onye
meghere anya-ya, ayi onwe-ayi amatagh:
juanu ya; o ruwo dìnkpà; ya onwe-ya
gēkwuru onwe-ya. 22 Ihe ndia ka ndi
muru ya kwuru, n'ihi na ha nātu egwu
ndi-Ju: n'ihi na ndi-Ju kwekọrọri n'etiti
onwe-ha uḅu a, ka esi n'ulo-nzukọ chupu
onye ọ bula, ma ọ buru na o gēkwuputa
na Ọ bu Kraist. 23 N'ihi nka ndi muru
ya siri, O ruwo dinkpà; juanu ya. 24 Ya
mere ha kpọrọ onye ahu nke uḅò abua,
bù onye kpururi isi, we si ya, Nye
Chineke otuto: ayi onwe-ayi matara na
Nwoke a bu onye-nmehie. 25 Ya mere
onye ahu zara, si, Ma Ọ bu onye-nmehie,
amataghm: otù ihe ka m'matara, na, ebe
m'kpururi isi, uḅu a anamahu uzọ.
26 Ya mere ha siri ya, Gini ka Ọ mere
gi? Ò si aṅa meghe anya-gi? 27 Ọ
zara ha, si, Agwaram unu ọbunà uḅu a,
ma unu anugh: gini mere unu nāchọ inu
ya ọzọ? ùnu onwe-unu nāchọ kwa ighọ
ndi nēso uzọ-Ya? 28 Ha we kwutọ ya,
si, Gi onwe-gi bu onye nēso uzọ Onye
ahu; ma ayi onwe-ayi bu ndi nēso uzọ
Moses. 29 Ayi onwe-ayi matara na
Chineke agwawo Moses okwu: ma Onye
a, ayi amatagh ebe O si puta. 30 Nwoke
ahu zara, si ha, Ekwula, n'ihi na ihe-
ebube di na nka, na unu onwe-unu
amatagh ebe O si puta, ma Ọ meghere
anyam. 31 Ayi matara na Chineke
adigh-anu olu ndi-nmehie: kama ọ buru
na onye ọ bula bu onye nēbi isi ala nye
Chineke, nēme kwa ihe Ọ nāchọ, onye
ahu ka Ọ nānu. 32 Site na nmalite oge
a ọ digh mḅe anuru na onye ọ bula
meghere anya onye amuru n'isi. 33 Ọ
buru na Onye a esitegh n'ebe Chineke
nọ, Ọ pugh ime ihe ọ bula. 34 Ha zara,
si ya, Amuru nọ̄ gi onwe-gi nime
nmehie, ọ̀ bu gi onwe-gi nēzi kwa ayi
ihe? Ha we chupu ya n'èzi.
35 Jisus nuru na ha chupuru ya-ri
n'èzí; Ọ we chọta ya, si, Gi onwe-gi
kwere n'Ọkpara Chineke? 36 Onye

ahu zara, si, Ọ̀ bu kwa onye, Onye-nwe-
ayi, ka m'we kwere na Ya? 37 Jisus
siri ya, I huwo Ya, Onye gi na Ya
nēkwu okwu bu kwa Onye ahu. 38 Ọ
we si, Onye-nwe-ayi, ekwem. Ọ we kpọ
isi ala nye Ya. 39 Jisus we si, Ọ bu
ikpe ikpé ka Mu onwem ji bia n'uwa
nka, ka ndi nāhugh uzọ we hu; ka
ndi huru uzọ we ghọ kwa ndi-isì.
40 Ndi di n'etiti ndi-Farisi ndi ha
na Ya nọ nuru ihe ndia, ha we si Ya,
Àyi onwe-ayi kpu-kwa-ra isì? 41 Jisus
siri ha, Ọ buru na unu kpuru isi, unu
agagh-enwe nmehie: ma uƀu a unu nāsi,
Ayi nāhu uzọ: nmehie-unu nānọgide.

10 1 N'ezie, n'ezie, asim unu, Onye
nēsitegh n'ọnu-uzọ ba n'ogige
aturu, kama o si n'ebe ọzọ nārigo
ibà, onye ahu bu onye-ori na onye
nāpunara madu ihe. 2 Ma onye si
n'ọnu-uzọ ba bu onye nāzù aturu.
3 Onye ahu ka onye-ọnu-uzọ nēmeghere
uzọ; aturu nānu kwa olu-ya: ọ nākpọ
kwa aturu nke aka ya n'aha, nēdupu kwa
ha. 4 Mƀe ọ bula ọ chupuru aturu nke
aka ya nile, ọ nāga n'iru ha, aturu ahu
nēso kwa ya: n'ihi na ha matara olu-
ya. 5 Ma ha agagh-eso ọbia ma-ọli,
kama ha gāƀanari ya: n'ihi na ha
amatagh olu ndi-ọbia. 6 Ilu a ka Jisus
turu ha: ma ha amagh ihe ha bu, bú
okwu Ọ nāgwa ha.

7 Ya mere Jisus siri ha ọzọ, N'ezie,
n'ezie, asim unu, Mu onwem bu ọnu-uzọ
nke aturu. 8 Ka ha ra, bú ndi nile
burum uzọ bia, ha bu ndi-ori na ndi
nāpunara madu ihe: ma aturu ahu
anugh olu-ha. 9 Mu onwem bu ọnu-
uzọ ahu: ọ buru na onye ọ bula esi na
Mu ba, agāzọputa ya, ọ ganābata kwa
nāpu kwa, nāhu kwa nri ọ gāta. 10 Onye-
ori adigh-abia, ma-ọbugh ka ọ we zue
ori, ƀu kwa, la kwa ihe n'iyi: Mu onwem
biara ka ha we nwe ndu, ka ha nwebiga
kwa ya ókè. 11 Mu onwem bu onye-
ọzùzù-aturu ọma: onye-ọzùzù-aturu
ọma nātọƀọ ndu-ya n'ihi aturu-ya.
12 Onye-ọlu egoro ego, nke nābugh kwa
onye-ọzùzù-aturu, onye aturu nābugh
nke aka ya, ọ nāhu agu ka ọ nābia, ọ we
rapu aturu, ƀalaga, agu we nwude ha,
chusa kwa ha: 13 n'ihi na ọ bu onye-
ọlu egoro ego, ọ kpọgh kwa aturu ahu
ihe. 14 Mu onwem bu onye-ọzùzù-
aturu ọma; ama-kwa-ram aturu nkem,
aturu nkem ma-kwa-ram, 15 dika
Nnam maram, dika Mu onwem ma-
kwa-ra Nnam; anamatọƀọ kwa ndum
n'ihi aturum. 16 Aturu ọzọ ka M'nwe-
kwa-ra, ndi nēsitegh n'ogige-aturu nka:
aghaghm iduta kwa ndi ahu, ha gānu
kwa olum; otù ìgwè-aturu gādi kwa, otù
Onye-ọzùzù-aturu. 17 N'ihi nka ka
Nnam nāhum n'anya, n'ihi na Mu
onwem nātọƀọ ndum, ka M'we nara ya
ọzọ. 18 Ọ digh onye ọ bula nānapum
ya, kama Mu onwem nātọƀọ ya
n'Onwem. Enwerem ike itọƀọ ya,
enwe-kwa-ram ike inara ya ọzọ. Ihe a
enyere n'iwu ka M'natara n'aka Nnam.

19 Nkewa putara ọzọ n'etiti ndi-Ju
n'ihi okwu ndia. 20 Ọtutu nime ha we
si, Ọ nwere mọ ọjọ, anya adigh kwa Ya
nma; gini mere unu nānu olu-Ya?
21 Ndi ọzọ nāsi, Ndia abugh okwu onye
mọ ọjọ ji. Mọ̀ ọjọ puru imeghe anya
ndi kpuru isi?

22 Ma ememe icheta owuwu ulo uku
Chineke ọhu ruru na Jerusalem: ọ bu
mƀe oyi; 23 Jisus we nējeghari n'ulo
uku Chineke n'ibà Solomon. 24 Ya
mere ndi-Ju nọgidere Ya buruburu, we
si Ya, Ì nākwuba nkpuru-obi-ayi n'elu
rue ole mƀe? Ọ buru na Gi onwe-gi bu
Kraist-ayi, gwawa ayi. 25 Jisus zara
ha, si, Agwaram unu, ma unu adigh-
ekwe: ọlu nke Mu onwem nālu n'aha
Nnam, ndia nāƀaram àmà. 26 Ma unu
onwe-unu adigh-ekwe, n'ihi na unu
adigh nime aturu nkem. 27 Aturu
nkem nānu olum, Mu onwem ma-kwa-
ra ha, ha nēsokwam: 28 Mu onwem
nēnye kwa ha ndu ebigh-ebi; ha agagh-
ala kwa n'iyi ma-ọli rue mƀe ebigh-ebi,
ọ digh kwa onye ọ bula gānapu ha
n'akam. 29 Nnam, Nke nyeworom ha,
bu Onye uku kachasi ihe nile; ọ digh
kwa onye ọ bula puru inapu ihe n'aka
Nnam. 30 Mu onwem na Nnam bu
otù. 31 Ndi-Ju tuturu nkume ọzọ ka
ha tua Ya. 32 Jisus zara ha, si, Ọtutu
ọlu ọma ka M'gosiri unu site na Nnam;
n'ihi aha ọlu gini nime ndia ka unu
nātum nkume? 33 Ndi-Ju zara Ya, si,
Ọ bugh n'ihi ọlu ọma ka ayi nātu Gi
nkume, kama ọ bu n'ihi nkwulu; n'ihi
kwa na Gi onwe-gi, ebe I bu madu,
I nēme Onwe-gi Chineke. 34 Jisus zara
ha, si, Èdegh ya n'iwu-unu, si, Mu
onwem siri, Chi ka unu bu? 35 Ọ buru

na Ọ kpọrọ ndi ahu chi, ndi okwu
Chineke biaruru (apugh kwa imebi ihe
edere n'akwukwọ nsọ), 36 ùnu onwe-
unu nēkwu okwu bayere Onye ahu
Nnam doro nsọ zite kwa n'uwa, si, I
nēkwulu Chineke; n'ihi na asim, Abum
Ọkpara Chineke? 37 Ọ buru na alughm
ọlu Nnam, unu ekwelam. 38 Ma ọ
buru na aluam ha, ọbunà ma asi na unu
ekwegh Mu onwem, nēkwerenu ọlum:
ka unu we mara nāmagide kwa na Nnam
di nimem, na Mu onwem di kwa nime
Nnam. 39 Ha we chọ kwa uzọ ọzọ ijide
Ya: Ọ we pua n'aka-ha.

40 Ọ we je ọzọ gabiga n'ofè Jọdan
rue ebe Jọn nēme baptism na mbu; Ọ
we nọgide n'ebe ahu. 41 Ọtutu madu
we biakute Ya; ha nāsi kwa, N'ezie
ọ digh ihe-iriba-ama Jọn mere: ma ka ha
ra, bù ihe nile Jọn kwuru bayere Onye
a, bu ezi-okwu 42 Ọtutu madu we
kwere na Ya n'ebe ahu.

11 1 Ma aru otù nwoke adigh ike, bù
Lazarọs onye Betani, onye sitere
n'obodo ntà Meri na Mata nwa-nne-ya
nwayi. 2 Ma ọ bu Meri ahu nke were
manu-otite te Onye-nwe-ayi, were kwa
agiri-isi-ya hicha ukwu-Ya abua, onye
aru nwa-nne-ya nwoke, bú Lazarọs,
nādigh ike. 3 Ya mere umu-nne-ya
nwayi zigara Ya, si, Onye-nwe-ayi, le,
aru nke onye ahu I huru n'anya adigh
ike. 4 Ma mḅe Jisus nuru ya, Ọ si,
Nriaria nka abugh nke ọnwu, kama ọ
bu n'ihi otuto Chineke, ka ewe nye
Ọkpara Chineke otuto site na ya. 5 Ma
Jisus huru Mata, na nwa-nne-ya nwayi,
na Lazarọs, n'anya. 6 Ya mere mḅe
Ọ nuru na aru-ya adigh ike, mḅe ahu
Ọ nọgidere ubọchi abua n'ebe Ọ nọ.
7 Mḅe ahu mḅe nka gasiri Ọ si ndi nēso
uzọ-Ya, Ka ayi je Judia ọzọ. 8 Ndi
nēso uzọ-Ya si Ya, Rabai, ubu a ka ndi-
Ju nāchọ uzọ itu Gi nkume; Ì nēje kwa
ebe ahu ọzọ? 9 Jisus zara, si, Ọ bugh
oge hour iri na abua di n'ehihie? Ọ
buru na onye ọ bula ejeghari n'ehihie, ọ
digh-asu ngọngọ, n'ihi na ọ nāhu ihè nke
uwa nka. 10 Ma ọ buru na onye ọ bula
ejeghari n'abali, ọ nāsu ngọngọ, n'ihi na
ihè adigh nime ya. 11 Ihe ndia ka Ọ
kwuru: mḅe nka gasiri Ọ si ha, Enyi-
ayi Lazarọs adawo n'ura; ma anamaga,
ka M'we kpọte ya n'ura. 12 Ya mere
ndi nēso uzọ-Ya siri Ya, Onye-nwe-ayi,
ọ buru na ọ dawo n'ura, agāzọputa ya.
13 Ma Jisus kwururi okwu bayere ọnwu-
ya: ma ndi ahu chère na O nēkwu okwu
bayere ida n'ura efu. 14 Ya mere Jisus
gwawara ha okwu mḅe ahu, si, Lazarọs
nwuru anwu. 15 Anamañuri kwa ọñu
n'ihi unu na adighm n'ebe ahu, ka unu
we kwere; otù ọ di, ka ayi jekuru ya.
16 Ya mere Tomas, onye anākpọ
Didimọs, siri ibe-ya ndi nēso uzọ Jisus,
Ka ayi onwe-ayi je kwa, ka ayi we so Ya
nwua.

17 Ya mere mḅe Jisus biara, Ọ huru
na ọ diwori n'ili ubọchi anọ ubu a.
18 Ma Betani di Jerusalem nso, ihe dika
furlong iri na ise n'idi-anya; 19 ma
ọtutu n'etiti ndi-Ju biakutereri Mata na
Meri, ka ha we kasie ha obi n'ihi nwa-
nne-ha. 20 Ya mere mḅe Mata nuru na
Jisus nābia, ọ je zute Ya: ma Meri nānọdu
n'ulo. 21 Ya mere Mata siri Jisus, Onye-
nwe-ayi, ọ buru na I nọri n'ebe a, nwa-
nnem nwoke agagh-anwuwori. 22 Ma
ọbunà ubu a amataram na, ka ihe I
gāriọ n'aka Chineke ra, Chineke gēnye
Gi. 23 Jisus si ya, Nwa-nne-gi nwoke
gēsi n'ọnwu bilie. 24 Mata si Ya,
Amataram na o gēsi n'ọnwu bilie na
nbilite-n'ọnwu n'ubọchi ikpe-azu.
25 Jisus siri ya, Mu onwem bu nbilite-
n'ọnwu na ndu: onye nēkwere na Mu,
ọbunà ma asi na ọ nwuru anwu, ọ gādi
ndu ọzọ: 26 ọzọ, onye ọ bula nke nādi
ndu, nke nēkwere kwa na Mu, ọ gagh-
anwu ma-ọli rue mḅe ebigh-ebi. I
kwere nka? 27 Ọ si Ya, E, Onye-nwe-
ayi: Mu onwem ekwerewo na Gi onwe-
gi bu Kraist-ayi, Ọkpara Chineke, Onye
nābia n'uwa. 28 Mḅe o kwusiri nka, ọ
we je, kpọ Meri nwa-nne-ya nwayi na
nzuzo, si, Onye-ozizi nọ n'ebe a, Ọ
nākpọ kwa gi. 29 Ma nwayi ahu, mḅe
ọ nuru ya, o bilie ọsọsọ, we biakute Ya.
30 (Ma Jisus akābiarugh nime obodo ntà
ahu, kama Ọ nānọ n'ebe Mata zutere
Ya.) 31 Ya mere ndi-Ju ndi ha na ya di
n'ulo, ndi nākasi kwa ya obi, mḅe ha huru
Meri, na o biliri ọsọsọ we pua, ha soro
ya, nēchè na ọ nējeru ili ka ọ we kwa
àkwà n'ebe ahu. 32 Ya mere Meri, mḅe
ọ biara n'ebe Jisus nọ, mḅe ọ huru Ya,
ọ da n'ala n'ukwu-Ya, nāsi Ya, Onye-
nwe-ayi, ọ buru na I nọri n'ebe a, nwa-
nnem nwoke agagh-anwuwori. 33 Ya
mere mḅe Jisus huru ya ka ọ nākwa

ákwá, na ndi-Ju ndi soro ya bia ka ha
nākwa kwa ákwá, Ọ su udė nime mọ-
Ya, me kwa ka obi lọ Ya miri, 34 Ọ
we si, Òle ebe unu tọbọworo ya? Ha si
Ya, Onye-nwe-ayi, Bia, le kwa. 35 Anya-
miri puru n'anya Jisus. 36 Ya mere
ndi-Ju nāsi, Le otú Ọ huru ya n'anya!
37 Ma ufọdu nime ha siri, Onye a, Nke
meghere anya onye ahu kpuru isi, Ọ
pugh ime kwa ka nwoke a ghara inwu
anwu? 38 Ya mere Jisus nābiaru íli
ahu nāsu udė ọzọ nime Onwe-ya. Ma ọ
bu ọbà, otú nkume nātọbọ kwa n'ọnu-ya.
39 Jisus si, Wepunu nkume ahu. Mata,
nwa-nne-nwayi nke onye ahu
nwuruwori, si Ya, Onye-nwe-ayi, o nēsi
ísi ubu a: n'ihi na nka mere ya ubọchi
anọ ọ nwuru. 40 Jisus si ya, Àsighm i
na, ọ buru na i kwere, i gāhu ebube
Chineke? 41 Ya mere ha wepuru
nkume ahu. Ma Jisus weliri anya-Ya
elu, si, Nna, ekelem I na I nuru olum.
42 Ma Mu onwem matara na I nānu
olum mbe nile: ma n'ihi igwė madu a
nke guzoro buruburu ka M'kwuru ya,
ka ha we kwere na ọ bu Gi onwe-gi
ziterem. 43 Ma mbe O kwusiri ihe
ndia, Ọ were oké olu ti nkpu, si,
Lazarọs, puta n'èzí. 44 Onye nwururi
anwu putara, ewerewori ákwà-ozu ke
ya ukwu na aka; were kwa ichafọ kechie
ya iru. Jisus si ha, Tọpunu ya, ghara
kwa ya ka ọ la.

45 Ya mere ọtutu n'etiti ndi-Ju, ndi
biakutere Meri, ndi le-kwa-ra ihe Ọ
mere, ha kwere na Ya. 46 Ma ufọdu
n'etiti ha jekuru ndi-Farisi, kọrọ ha ihe
Jisus mere.

47 Ya mere ndi-isi-nchu-aja na ndi-
Farisi kpọrọ nnọkọ-ikpé ka ha zukọ, si.
Gini ka ayi nēme? n'ihi na Nwoke a
nēme ọtutu ihe-iriba-ama. 48 Ọ buru
na ayi arapu Ya otú a, madu nile gēkwere
na Ya: ndi Rom gābia kwa napu ebe
nke ayi na mba nke ayi. 49 Ma otù
onye n'etiti ha, bú Kaiafas, ebe ọ bu
onye-isi-nchu-aja n'arọ ahu, si ha, Unu
onwe-unu amatagh ihe ọ bula, 50 unu
atulegh kwa uche na ọ bara unu urù ka
otù onye nwua n'ọnọdu ndi-Ju, ka mba-
ayi dum ghara ìla kwa n'iyi. 51 Ma o
kwugh nka site n'onwe-ya: kama ebe
ọ bu onye-isi-nchu-aja n'arọ ahu, o buru
amuma na Jisus gaje inwu anwu n'ọnọdu
mba ahu; 52 ọ bugh kwa nání n'ọnọdu
mba ahu, kama ka Ọ we me kwa ka umu
Chineke ndi basaworo zukọ n'otù.
53 Ya mere site n'ubọchi ahu ha bara
izù ka ha we bue Ya.

54 Ya mere Jisus adigh-ejeghari n'iru
ọra madu n'etiti ndi-Ju ọzọ, kama O si
n'ebe ahu je ba n'ala nke di ọhia nso, ba
n'obodo anākpọ Ifraim; Ọ we nọgide
n'ebe ahu, Ya na ndi nēso uzọ-Ya.
55 Ma ememe ngabiga nke ndi-Ju di
nso: ọtutu madu we si n'ala ndi-Ju
rigoro Jerusalem mbe ememe ngabiga
ahu akērugh, ime onwe-ha ka ha di ọcha.
56 Ya mere ha nāchọ Jisus, we nēkwurita
n'etiti onwe-ha, mbe ha guzoro n'ulo
uku Chineke, si, Gini ka unu nēchè? Nà
Ọ gagh-abia n'ememe a ma-ọli? 57 Ma
ndi-isi-nchu-aja na ndi-Farisi nyereri
iwu ka, ọ buru na onye ọ bula mara ebe
Ọ nọ, ka o gosi ya, ka ha we jide Ya.

12 1 Ya mere mbe ubọchi isi fọduru
ka ememe ngabiga rue, Jisus
biaruru Betani, ebe Lazarọs nọ, onye
Jisus mere ka o si na ndi nwuru anwu
bilie. 2 Ya mere ha siri Ya nri-anyasi
n'ebe ahu: Mata nēje kwa ozi; ma
Lazarọs bu otù onye n'etiti ndi Ya na
ha nọduru na nri. 3 Ya mere Meri were
manu-otite ezi nard, di oké ọnu-ahia nke-
uku, nke ọtùtù-ya ruru otù pound, te
ukwu Jisus abua, were kwa agiri-isi-ya
hicha ukwu-Ya: ísi manu-otite ahu we
juputa ulo ahu. 4 Ma Judas Iskariot,
otù onye nime ndi nēso uzọ-Ya, nke gaje
irara Ya nye, si, 5 N'ihi gini ka anēregh
manu-otite a ọgu shilling iri na ise, were
ya nye ndi-obeye? 6 Ma nka ka o
kwuru, ọ bugh n'ihi na ọ kpọrọ ndi-obeye
ihe; kama n'ihi na ọ bu onye-ori, na ebe
o ji àkpà-ego, ọ nēwepu ihe anētiye nime
ya. 7 Ya mere Jisus siri, Rapu nwayi
a ka ọ we debe ya rue ubọchi olilim.
8 N'ihi na unu nwere ndi-obeye n'etiti
unu mbe nile; ma unu enwegh Mu onwem
mbe nile.

9 Ya mere ọra madu n'etiti ndi-Ju
mara na Ọ nọ n'ebe ahu: ha we bia,
ọ bugh n'ihi nání Jisus, kama ka ha we le
kwa Lazarọs, onye Ọ mereri ka o si na
ndi nwuru anwu bilie. 10 Ma ndi-isi-
nchu-aja bara izù ka ha we bu kwa
Lazarọs; 11 n'ihi na ọ bu n'ihi ya ka
ọtutu nime ndi-Ju nāpu, nēkwere kwa na
Jisus.

12 N'echi-ya oké igwè madu nke

biara ememe ahu, mbe ha nuru na Jisus
nābia Jerusalem, 13 ha chiri igu nkwu,
pua izute Ya, we nēti nkpu, si, Hosanna:
Onye agọziri agọzi ka Onye ahu bu Nke
nābia n'aha Onye-nwe-ayi, bù Eze nke
Israel. 14 Ma mbe Jisus chọtasiri otù
nwa-inyinya-ibu, Ọ nọkwasi ya; dika
edeworo ya n'akwukwọ nsọ, si, 15 Atula
egwu, ada Zaion: le, Eze-gi nābia,
nānọkwasi nwa inyinya-ibu. 16 Ihe
ndia ndi nēso uzọ-Ya amagh na mbu:
kama mbe enyereri Jisus otuto, mbe
ahu ka ha chetara na edereri ihe ndia
bayere Ya n'akwukwọ nsọ, na ha me-
kwa-ra Ya-ri ihe ndia. 17 Ya mere
ìgwè madu ahu ndi ha na Ya nọ mbe
O siri n'ílì kpọputa Lazarọs, me kwa ka
o si na ndi nwuru anwu bilie, ha nāba
àmà. 18 Ọ bu kwa n'ihi nka ka ìgwè
madu ahu puru izute Ya, n'ihi na ha
nuru na Ọ mereri ihe-iriba-ama nka.
19 Ya mere ndi-Farisi siritara onwe-ha,
Lenu na okwu-unu abagh n'ihe: le, uwa
ejesowo Ya n'azu.

20 Ma ndi-Grik ufọdu di n'etiti ndi
nārigo ka ha kpọ isi ala nye Chineke
n'ememe ahu: 21 ya mere madu ndia
biakutere Filip, nke bu onye Betsaida
nke Galili, ha we kpere ya, si, Onye-
nwe-ayi, ayi nāchọ ihu Jisus. 22 Filip
bia gwa Andru: Andru we bia, ya na
Filip, ha we gwa Jisus. 23 Jisus we za
ha, si, Oge hour abiawo, ka ewe nye Nwa
nke madu otuto. 24 N'ezie, n'ezie, asim
unu, Ọ buru na nkpuru ọka adagh n'ala
we nwua, náni ya onwe-ya nānọgide; ma
ọ buru na ọ nwuru, ọ mia ọtutu nkpuru.
25 Onye nāhu ndu-ya n'anya nētufu ya;
onye nākpọ kwa ndu-ya asì n'uwa nka
gēdebe ya rue ndu ebigh-ebi. 26 Ọ buru
na onye ọ bula nējerem ozi, ya som;
ebe Mu onwem nọ kwa, n'ebe ahu ka
onye nējerem ozi gānọ kwa: ọ buru na
onye ọ bula nējerem ozi, ya ka Nnam
gāsọpuru. 27 Ubu a ka nkpuru-obim
nālọ miri; gini ka M'gēkwu kwa? Nna,
zọputam n'oge hour nka. Ma n'ihi nka
ka M'biaruru oge hour nka. 28 Nna,
nye aha-Gi otuto. Ya mere otù olu
sitere n'elu-igwe da, si, Enyerem ya
otuto, M'gēnye kwa Ya otuto ọzọ.
29 Ya mere ìgwè madu ahu, ndi guzoro
nso, ndi nu-kwa-ra ya, siri na ébè-elu-
igwe dara: ndi ọzọ siri, Mọ-ozi agwawo
Ya okwu. 30 Jisus zara, si, Ọ bugh
n'ihim ka olu a daworo, kama ọ bu n'ihi
unu. 31 Ubu a ka ikpé uwa nka di:
ubu a ka agāchupu onye-isi uwa nka.
32 Mu onwem, ọ buru na eweliem elu
site n'ala, M'gādọrọ kwa madu nile nye
Onwem. 33 Ma nka ka O kwuru,
nēgosi aha ọnwu Ọ gaje inwu. 34 Ya
mere ìgwè madu ahu zara Ya, si, Ayi
onwe-ayi nuru site n'iwu-ayi na Kraist-
ayi nānọgide rue mbe ebigh-ebi: Gì
onwe-gi si kwa aṅa si, Aghagh iweli Nwa
nke madu elu? Onye bu Nwa nke madu
a? 35 Ya mere Jisus siri ha, Nwa oge
fọduru ka Ìhè ahu gādi n'etiti unu.
Nējegharinu mbe unu nēnwe Ìhè ahu,
ka ọchichiri ghara ijide unu: onye
nējeghari n'ọchichiri adigh-amata ebe ọ
nēje. 36 Mbe unu nēnwe Ìhè ahu,
kwerenu n'Ìhè ahu, ka unu we ghọ umu
Ìhè.

Ihe ndia ka Jisus kwuru, Ọ we je
zonari ha Onwe-ya. 37 Ma ọ bu ezie na
Ọ mereri ọtutu ihe-iriba-ama di otú a
n'iru ha, ma ha ekwegh na Ya: 38 ka
okwu Aisaia onye-amuma we mezu, nke
o kwuru, si,

Onye-nwe-ayi, ònye kwere ihe ayi
nuworo?
Ogwe-aka Onye-nwe-ayi kwa, n'àru
onye ka ekpugheworo ya?
39 N'ihi nka ha apugh ikwere, n'ihi na
Aisaia siri ọzọ,
40 Ọ mewo ka anya-ha kpue isi, Ọ me-
kwa-ra ka obi-ha me etili;
Ka ha ghara iwere anya-ha hu uzọ,
ghara kwa iwere obi-ha ghọta,
Ghara kwa ichighari,
Ka M'ghara kwa ime ka aru di ha ike.
41 Ihe ndia ka Aisaia kwuru, n'ihi na
ọ huru ebube-Ya; o kwu-kwa-ra okwu
bayere Ya. 42 Otù ọ di, ọbuná site
n'etiti ndi-isi ọtutu kwere na Ya; ma
n'ihi ndi-Farisi ha ekwuputagh ya, ka
aghara ichupu ha n'ulo-nzukọ: 43 n'ihi
na ha huru otuto madu n'anya kari otuto
Chineke.

44 Jisus we tie nkpu, si, Onye kwere
na Mu, ọ bugh na Mu ka ọ kwere, kama
ọ bu n'Onye ziterem. 45 Onye nāhum
nāhu kwa Onye ziterem. 46 Mu onwem
abiawo n'uwa ibu ìhè, ka onye ọ bula
nke kwere na Mu we ghara inọgide
n'ọchichiri. 47 Ọ buru kwa na onye ọ
bula anu okwum, ghara idebe ha, Mu
onwem agagh-ekpe ya ikpé: n'ihi na

abiaghm ka M'kpe uwa ikpė, kama ka
M'zọputa uwa. 48 Onye nājum, nke
nādigh-anara kwa okwum, ọ nwere onye
nēkpe ya ikpė: okwu nke M'kwuru, okwu
ahu gēkpe ya ikpé n'ubọchi ikpe-azu.
49 N'ihi na Mu onwem ekwugh site
n'Onwem; kama Nna Nke ziterem, Ya
onwe-ya enyewom iwu, ihe M'gēkwu, na
otù M'gēkwu ya. 50 Amata-kwa-ram
na ihe Ọ nyere n'iwu bu ndu ebigh-ebi:
ya mere ihe Mu onwem nēkwu, dika
Nnam gwaworom okwu, otù a ka
M'nēkwu.

13 1 Ma mḅe ememe ngabiga
akērugh, ebe Jisus matara na
oge hour Ya abiawo ka O si n'uwa nka
lakuru Nna-Ya, ebe Ọ huru ndi nke
aka Ya nọ n'uwa n'anya, Ọ huru ha
n'anya rue ọgwugwu ihe. 2 Mḅe ha
nēri nri-anyasi, mḅe ekwensu tiyesiri
uḅu a n'obi Judas Iskariot, nwa
Saimon, ka ọ rara Ya nye, 3 Jisus,
ebe Ọ matara na Nna-Ya nyere Ya-ri
ihe nile n'aka, na O si-kwa-ra n'ebe
Chineke nọ puta, nālakuru kwa
Chineke, 4 O bilie na nri-anyasi, wusa
uwe-Ya, we chiri àkwà anēji hicha aru,
we ke Onwe-ya n'ùkwù. 5 Mḅe ahu O
tiye miri n'ihe anēji sa aru, we malite isa
ukwu ndi nēso uzọ-Ya, na iji àkwà anēji
hicha aru nke Ọ kereri n'ùkwù hicha
ukwu-ha. 6 Ya mere Ọ biakute Saimon
Pita. Ọ si Ya, Onye-nwe-ayi, Gi onwe-
gi nāsa ukwum? 7 Jisus zara, si Ya,
Ihe Mu onwem nēme, gi onwe-gi
amatagh ya uḅu a; ma i gāmara mḅe ihe
ndia gasiri. 8 Pita si Ya, I gagh-asa
ukwum ma-ọli rue mḅe ebigh-ebi.
Jisus zara ya, si, Ọ buru na asaghm i,
Mu na gi enwegh òkè ọ bula. 9 Saimon
Pita si Ya, Onye-nwe-ayi, ọ bugh nàni
ukwum, kama akam abua kwa na isim.
10 Jisus si ya, Onye asaworo aru, nkpà
isa aru ọzọ adirigh ya ma-ọbugh isa
ukwu-ya, kama aru-ya dum di ọcha:
unu onwe-unu di kwa ọcha, ma ọ bugh
unu nile. 11 N'ihi na Ọ matara onye
gaje irara Ya nye; n'ihi nka ka Ọ siri, Ọ
bugh unu nile di ọcha.

12 Ya mere mḅe Ọ sasiri ukwu-ha,
chiri kwa uwe-Ya, nọdu kwa ala ọzọ,
Ọ si ha, Unu mara ihe M'meworo unu?
13 Unu onwe-unu nākpọm, Onye-ozizi,
na, Onye-nwe-ayi: unu nēkwu kwa nke-
ọma; n'ihi na ọ bu otù M'di. 14 Ya
mere, ọ buru na Mu onwem, bù Onye-
nwe-unu na Onye-ozizi-unu, sara ukwu-
unu, unu onwe-unu nēji kwa ugwọ
isarita ukwu ibe-unu. 15 N'ihi na
enyewom unu ihe-nṅomi, ka unu onwe-
unu we nēme kwa dika Mu onwem mere
unu. 16 N'ezie, n'ezie, asim unu, Orù
adigh-aka onye-nwe-ya uku; onye-ozi
adigh-aka kwa onye zitere ya uku. 17 Ọ
buru na unu matara ihe ndia, ngọzi
nādiri unu ma asi na unu nēme ha.
18 Ekwughm okwu bayere unu nile:
Mu onwem matara ndi M'rọputara:
kama ọ bu ka emezu ihe edeworo
n'akwukwọ nsọ, Onye nēri nrim buliri
ikiri-ukwu-ya imegidem. 19 Site n'uḅu
a anamagwa unu mḅe o kērugh, ka unu
we kwere na Mu onwem bu Ya mḅe ọ
bula o gēru. 20 N'ezie, n'ezie, asim
unu, Onye nānara onye ọ bula M'gēzite,
Mu ka ọ nānara; onye nānaram nānara
kwa Onye ziterem.

21 Mḅe Jisus kwusiri okwu ndia, obi
lọrọ Ya miri nime mọ-Ya, Ọ we ḅa àmà,
si, N'ezie, n'ezie, asim unu, na otù onye
n'etiti unu gāraram nye. 22 Ndi nēso
uzọ-Ya nēlerita onwe-ha anya, nēnwe
obi abua onye O nēkwu okwu bayere ya.
23 Otù onye n'etiti ndi nēso uzọ-Ya
nānọdu na nri nādabere n'obi Jisus, onye
Jisus huru n'anya. 24 Ya mere Saimon
Pita fere onye ahu isi, we si ya, Gwa ayi
onye O nēkwu okwu bayere ya. 25 Onye
ahu dabere, otù ọ di, n'obi Jisus, we si
Ya, Onye-nwe-ayi, ònye ka ọ bu? 26 Ya
mere Jisus za, si, Ọ bu onye ahu, nke Mu
onwem gēsuru iberibe achicha n'ofė, nye
ya. Ya mere, mḅe O susiri iberibe
achicha ahu, Ọ were ya nye Judas, nwa
Saimon Iskariot. 27 Mḅe enyesiri ya
iberibe achicha ahu, mḅe ahu Setan
batara nime onye ahu. Ya mere Jisus si
ya, Ihe i nēme, me ya ọsọsọ. 28 Ma ọ
digh onye ọ bula nime ndi nọduru na
nri mara ihe O ji gwa ya okwu a. 29 N'ihi
na ufọdu nēchė, ebe Judas ji àkpà-ego,
na Jisus siri ya, Zuta ihe di ayi nkpà
n'ememe; ma-ọbu, ka ọ nye ndi-oḅeye
ihe. 30 Ya mere mḅe ọ narasiri iberibe
achicha ahu ọ pua ngwa ngwa: ma ọ bu
abali.

31 Ya mere mḅe ọ pururi, Jisus si,
Uḅu a ka enyere Nwa nke madu otuto,
enye-kwa-ra Chineke otuto nime Ya;
32 Chineke gēnye kwa Ya otuto nime

Onwe-ya, ngwa ngwa ka Ọ gēnye kwa
Ya otuto. 33 Umu-ntakiri, ọ fọduru
nwa oge Mu na unu gānọ. Unu gāchọm:
dika M'gwa-kwa-ra ndi-Ju, si, Ebe Mu
onwem nāla, unu onwe-unu apugh ibia;
otú ahu ka M'nāsi unu uḇu a. 34 Iwu
ọhu ka M'nēnye unu, ka unu hurita ibe-
unu n'anya; dika M'huru unu n'anya,
ka unu onwe-unu hurita kwa ibe-unu
n'anya. 35 Madu nile gēji nka mara na
unu bu ndi nēso uzọm, ọ buru na unu
enwerita ihu-n'anya n'ebe ibe-unu nọ.

36 Saimon Pita si Ya, Onye-nwe-ayi,
Òle ebe I nāla? Jisus zara, si, Ebe
M'nāla, i pugh isom uḇu a; ma i gēsom
ma emesia. 37 Pita si Ya, Onye-nwe-
ayi, n'ihi gini ka m'nāpugh iso Gi ọbuná
uḇu a? m'gātọḇọ ndum n'ihi Gi.
38 Jisus zara, si, Ì gātọḇọ ndu-gi n'ihim?
N'ezie, n'ezie, asim i, Oke-ọkuku agagh-
akwa, rue mḇe i gāgọnarim uḇô atọ.

14 1 Ka obi-unu ghara ilọ miri:
kwerenu na Chineke, kwere-kwa-
nu na Mu. 2 N'ulo Nnam ọtutu ebe-
obibi di; ọ buru na ọ bugh otú a,
M'gāgwawori unu; n'ihi na anamaga
idoziri unu ebe. 3 Ọ buru kwa na Mu
aga idoziri unu ebe, agajem ibia ọzọ,
M'gānara kwa unu nye Onwem; ka
unu onwe-unu we nọ kwa ebe Mu
onwem nọ. 4 Ebe Mu onwem nāla,
unu mata-kwa-ra uzọ-ya. 5 Tomas si
Ya, Onye-nwe-ayi, ayi amatagh ebe I
nāla; àyi si aṅa mata uzọ-ya? 6 Jisus
si ya, Mu onwem bu uzọ, na ezi-okwu,
na ndu: ọ digh onye ọ bula nābiakute
Nnam, ma-ọbugh site na Mu. 7 Ọ
buru na unu maramri, unu gāmatawo-
kwa-ri Nnam: site n'uḇu a unu mara
Ya, unu ahuwo kwa Ya. 8 Filip si Ya,
Onye-nwe-ayi, gosi ayi Nna ahu, o
gēzu-kwa-ra ayi. 9 Jisus si ya, Ogologo
oge di otú a ka Mu na gi nọ, ma ì
mataghm, Filip? onye huworom anya
ahuwo Nnam anya; gi onwe-gi si aṅa si,
Gosi ayi Nna ahu? 10 Ì kwegh na Mu
onwem nọ nime Nnam, Nnam nọ kwa
nimem? okwu Mu onwem nāgwa unu
ekwughm n'Onwem: ma Nnam Nke
nēbi nimem nālu ọlu-Ya. 11 Kwerenum
na Mu onwem nọ nime Nnam, Nnam nọ
kwa nimem: ma ọ bugh, kwerenum n'ihi
ọlum onwe-ha. 12 N'ezie, n'ezie, asim
unu, Onye nēkwere na Mu, ọlu Mu
onwem nālu ka onye ahu gālu kwa; ọlu
ka ndia uku ka ọ gālu kwa; n'ihi na Mu
onwem nāgakuru Nnam. 13 Ihe ọ bula
unu gāriọ kwa n'aham, ihe ahu ka
M'gēme, ka ewe nye Nnam otuto nime
Ọkpara-Ya. 14 Ọ buru na unu gāriọm
ihe ọ bula n'aham, nke ahu ka M'gēme.
15 Ọ buru na unu nāhum n'anya, unu
gēdebe ihe nile M'nyere n'iwu. 16 Mu
onwem gēkpe-kwa-ra Nnam, Ọ gēnye
kwa unu Onye-nkasi-obi ọzọ, ka Ọ
nọyere unu rue mḇe ebigh-ebi, 17 bú
Mọ nke ezi-okwu: Onye uwa nāpugh
inara; n'ihi na ọ digh-ahu ya, ọ digh-
ama kwa Ya: unu onwe-unu mara Ya;
n'ihi na Ya na unu nānọgide, Ọ gānọ
kwa nime unu. 18 M'gagh-arapu unu
ka umu-nḇei: agajem ibiakute unu.
19 Ọ fọduru nwa oge, uwa ahukwaghm
ọzọ; ma unu onwe-unu nāhum: unu
onwe-unu gādi kwa ndu, n'ihi na Mu
onwem nādi ndu. 20 N'ubọchi ahu unu
onwe-unu gāmara na Mu onwem nọ
nime Nnam, na unu onwe-unu nọ kwa
nimem, na Mu onwem nọ kwa nime
unu. 21 Onye nwere ihe M'nyere
n'iwu, nke nēdebe kwa ha, ọ bu onye
ahu nāhum n'anya: onye nāhum n'anya,
Nnam gāhu kwa ya n'anya, Mu onwem
gāhu kwa ya n'anya, were kwa Onwem
gosi ya. 22 Judas (ọ bugh Iskariot) si
Ya, Onye-nwe-ayi, Gini putaworo na I
gaje iwere Onwe-gi gosi ayi, ma ọ bugh
uwa? 23 Jisus zara, si ya, Ọ buru na
madu ahum n'anya, ọ gēdebe okwum:
Nnam gāhu kwa ya n'anya, Ayi gābiakute
kwa ya, nēme kwa ebe-obibi-Ayi n'ebe ọ
nọ. 24 Onye nādigh-ahum n'anya
adigh-edebe okwum nile: okwu nke unu
nānu abugh kwa nkem, kama ọ bu nke
Nna Onye ziterem.

25 Okwu ndia ka M'gwaworo unu,
mḇe Mu na unu nānọgide. 26 Ma
Onye-nkasi-obi ahu, bú Mọ Nsọ, Onye
Nnam gēzite n'aham, Onye ahu gēzí unu
ihe nile, me kwa ka unu cheta okwu nile
Mu onwem gwara unu. 27 Udo ka
M'rapuru unu; udo nkem ka M'nēnye
unu: ọ bugh dika uwa nēnye ka Mu
onwem nēnye unu. Ka obi-unu ghara
ilọ miri, ka ọ ghara kwa itu ujọ. 28 Unu
nuru na Mu onwem siri unu, Anamala,
biakute kwa unu. Ọ buru na unu hurum
n'anya, unu gāṅuwori ọṅu, n'ihi na
anamagakuru Nnam: n'ihi na Nnam
ka Mu onwem uku. 29 Uḇu a

agwawokwam unu mḅe o kērugh, ka
unu we kwere mḅe ọ bula o gēru.
30 Ọ digh ọtutu okwu Mu na unu
gēkwu ọzọ site n'uḅu a, n'ihi na onye-
isi nke uwa nka nābia: ọ digh kwa ihe ọ
bula ọ nwere nimem; 31 ma ka uwa we
mara na anamahu Nnam n'anya, ka ọ
mara kwa na dika Nnam nyerem iwu,
otú ahu ka M'nēme. Bilienu, ka ayi si
n'ebe a pua.
15 1 Mu onwem bu ezi osisi vine,
Nnam bu kwa onye-ọlu-ubi.
2 Alaka ọ bula nimem nke nādigh-ami
nkpuru, Ọ wepu ya: alaka ọ bula nke
nāmi nkpuru, Ọ nēme kwa ya ka ọ di
ọcha, ka ọ we mia nkpuru kari. 3 Uḅu
a unu onwe-unu di ọcha n'ihi okwu nke
M'gwaworo unu. 4 Nọgidenu nimem,
Mu onwem kwa nime unu. Dika alaka
nāpugh imi nkpuru n'onwe-ya, ọ buru
na ọ nọgidegh n'osisi vine; otú a ka
unu onwe-unu nāpugh, ọ buru na unu
anọgidegh nimem. 5 Mu onwem bu
osisi vine ahu, unu onwe-unu bu alaka
nkem: Onye nānọgide nimem, Mu
onwem kwa nime ya, onye ahu nāmi
nkpuru ri nne: n'ihi na unu apugh ime
ihe ọ bula ma Mu anọgh ya. 6 Ọ buru
na onye ọ bula anọgidegh nimem, atupu
ya n'èzí dika alaka, ọ kpọnwu kwa; ha we
chikọta ha, tubà ha n'ọku, ewe rechapu
ha ọku. 7 Ọ buru na unu nānọgide
nimem, ọ buru kwa na okwum nānọgide
nime unu, riọnu ihe o bula unu nāchọ,
agēme-kwa-ra unu ya. 8 Nime nka ka
anēnye Nnam otuto, ka unu nāmi
nkpuru ri nne; unu gābu kwa ndi nēso
uzọm. 9 Dika Nnam hurum n'anya,
Mu onwem hu-kwa-ra unu n'anya:
nọgidenu nime ihu-n'anyam. 10 Ọ
buru na unu edebe ihe nile M'nyere
n'iwu, unu gānọgide n'ihu-n'anyam;
dika Mu onwem debeworo ihe nile
Nnam nyere n'iwu, nọgide kwa n'ihu-
n'anya-Ya. 11 Ihe ndia ka M'gwaworo
unu, ka ọṅùm we di nime unu, ka ọṅù-
unu we zu kwa. 12 Nka bu ihe M'nyere
n'iwu, ka unu hurita ibe-unu n'anya,
dika M'huru unu n'anya. 13 Ọ digh
onye ọ bula nwere ihu-n'anya kari nka
uku, ka madu tọḅọ ndu-ya n'ihi ndi-eyì-
ya. 14 Unu onwe-unu bu ndi-eyim,
ma ọ buru na unu eme ihe Mu onwem
nēnye unu n'iwu. 15 Akpọkwaghm unu
ndi-orù ọzọ site n'uḅu a; n'ihi na orù
adigh-amara ihe onye-nwe-ya nēme:
ma akpọwom unu ndi-eyì; n'ihi na ihe
nile M'nuru site n'ọnu Nnam ka M'mere
ka unu mara. 16 Ọ bugh unu onwe-
unu rọputaram, kama ọ bu Mu onwem
rọputara unu, weputa kwa unu iche,
ka unu onwe-unu we je mia nkpuru,
ka nkpuru-unu we nọgide kwa: ka ihe
ọ bula unu gāriọ Nnam n'aham, ka Ọ we
nye unu ya. 17 Ihe ndia ka M'nēnye
unu n'iwu, ka unu we hurita ibe-unu
n'anya. 18 Ọ buru na uwa akpọ unu
asì, unu mara na ọ kpọwo Mu onwem asì
mḅe ọ kākpọgh unu asì. 19 Ọ buru na
unu sitere n'uwa, uwa gāhu ihe nke aka
ya n'anya: ma n'ihi na unu esitegh
n'uwa, kama Mu onwem rọputara unu
nime uwa, n'ihi nka uwa nākpọ unu asì.
20 Chetanu okwu Mu onwem gwara
unu, Orù adigh-aka onye-nwe-ya uku.
Ọ buru na ha soḅurum, ha gēsọḅu kwa
unu; ọ buru na ha debere okwum, ha
gēdebe kwa nke unu. 21 Ma ihe ndia
nile ka ha gēme unu n'ihi aham, n'ihi na
ha amatagh Onye ziterem. 22 Ọ buru
na abiaghm, ọ buru kwa na agwaghm ha
okwu, ha agagh-enwewori nmehie: ma
uḅu a ha enwegh ihe-agugọ bayere
nmehie-ha. 23 Onye nākpọm asì nākpọ
kwa Nnam asì. 24 Ọ buru na alughm
ọlu n'etiti ha nke onye ọzọ nālugh, ha
agagh-enwewori nmehie: ma uḅu a ha
ahuwo kpọ kwa Mu na Nnam asì.
25 Ma nka mere, ka okwu edeworo
n'iwu-ha we mezu, Ha kpọrọm asì
n'efu. 26 Ma mḅe ọ bula Onye-nkasi-
obi ahu gābia, Onye Mu onwem gēsi
n'ebe Nnam nọ zitere unu, bú Mọ nke
ezi-okwu, Onye si na Nnam puta, Onye
ahu gāḅaram àmà: 27 unu onwe-unu
nāḅa kwa àmà, n'ihi na Mu na unu nọ
site na mbu.
16 1 Okwu ndia ka M'gwaworo unu,
ka ewe ghara ime ka unu ma
n'ọnyà. 2 Ha gāchupu unu nime ulo-
nzukọ: e, oge hour nābia, ka ọ gābu na
onye ọ bula nke gēḅu unu gēchè na ọ
nējere Chineke ozi. 3 Ihe ndia ka ha
gēme kwa, n'ihi na ha amagh Nnam, ha
amagh kwa Mu. 4 Ma okwu ndia ka
M'gwaworo unu, ka, mḅe ọ bula oge
hour ha gābia, ka unu we cheta ha, na
Mu onwem gwara unu. Ma agwaghm
unu okwu ndia site na mbu, n'ihi na Mu
na unu nọri. 5 Ma uḅu a anamalakuru

Onye ziterem; ọ digh kwa onye ọ bula
nime unu nājum, Òle ebe I nāla?
6 Kama n'ihi na M'gwawo unu okwu
ndia, ihe-nwuta ejuputawo obi-unu.
7 Otú ọ di, Mu onwem nāgwa unu ezi-
okwu; Ọ bu ihe bara unu urù ka Mu
onwem la: n'ihi na asi na alaglm,
Onye-nkasi-obi ahu agagh-abiakute unu;
ma ọ buru na alam, M'gēzite Ya nye
unu. 8 Onye ahu, mḅe Ọ gābia, Ọ gātu
kwa uwa nmehie, na ezi omume, na
ikpé, n'anya: 9 nmehie, n'ihi na ha
ekwegh na Mu; 10 ezi omume, n'ihi
na anamalakuru Nnam, unu adigh-ahu-
kwam ọzọ site n'uḅu a; 11 ikpé, n'ihi
na ekpewo onye-isi uwa nka ikpé.
12 Enwerem ọtutu ihe ọzọ igwa unu,
ma unu apugh ibūru ha uḅu a. 13 Ma
mḅe ọ bula Onye ahu gābia, bú Mọ
nke ezi-okwu, O gēdubà unu n'ezi-okwu
nile: n'ihi na Ọ gagh-ekwu n'Onwe-ya;
kama ka ihe Ọ nānu ra, ihe ndia ka
O gēkwu: Ọ gākọ-kwa-ra unu ihe nile
nke nābia. 14 Onye ahu gēto Mu
onwem: n'ihi na Ọ gēwere n'ihe nkem,
kọ-kwa-ra unu ya. 15 Ka ha ra, bú ihe
nile Nnam nēnwe, bu nkem: n'ihi nka
ka M'siri, na Ọ nēwere n'ihe nkem,
gākọ-kwa-ra unu ya. 16 Ọ fọduru nwa
oge, unu adigh-ahukwam ọzọ; ọzọ kwa,
ọ fọduru nwa oge, unu gāhukwam.
17 Ya mere ufọdu nime ndi nēso uzọ-
Ya siritara ibe-ha, Gini bu okwu a nke
Ọ nāgwa ayi, si, Ọ fọduru nwa oge, unu
adigh-ahukwam ọzọ; ọzọ kwa, ọ fọduru
nwa oge, unu gāhukwam: na, N'ihi na
anamalakuru Nnam? 18 Ya mere ha
nāsi, Gini bu okwu a nke O nēkwu, Ọ
fọduru nwa oge? Ayi amatagh ihe O
nēkwu. 19 Jisus mara na ha nāchọ iju
Ya, Ọ we si ha, Ùnu nājurita onwe-unu
ihe bayere nka, na M'siri, Ọ fọduru nwa
oge, unu adigh-ahukwam ọzọ; ọzọ kwa,
ọ fọduru nwa oge, unu gāhukwam?
20 N'ezie, n'ezie, asim unu, na unu
onwe-unu gēti nkpu ákwá, kwa kwa
ákwá, ma uwa gāṅuri ọṅu: o gēwuta unu
onwe-unu, ma nwuta-unu gāghọ ọṅù.
21 Nwayi, mḅe ọ bula ime nēme ya, ọ
nwere ihe-nwuta, n'ihi na oge hour ya
abiawo: ma mḅe ọ bula ọ muputara nwa,
ọ chetagh ahuhu-ya ọzọ, n'ihi ọṅù-ya na
amuputara madu n'uwa. 22 Ya mere
unu onwe-unu nēnwe kwa ihe-nwuta
uḅu a: ma M'gāhu unu ọzọ, obi-unu
gāṅuri kwa ọṅu, ọ digh kwa onye ọ bula
gānara unu ọṅù-unu. 23 N'ubọchi ahu
ọ digh ihe ọ bula unu gājum. N'ezie,
n'ezie, asim unu, Ọ buru na unu gāriọ
Nnam ihe ọ bula, Ọ gēnye unu ya
n'aham. 24 Rue uḅu a unu akāriọgh
ihe ọ bula n'aham: riọnu, unu gāriọta
kwa, ka ọṅù-unu we zue.
25 Agwawom unu ihe ndia n'ilu: oge
hour nābia, mḅe M'nāgagh-agwa unu
okwu n'ilu ọzọ, kama M'gāgwawa unu
okwu bayere Nnam. 26 N'ubọchi ahu
unu gāriọ n'aham: ma asiglm unu, na
Mu onwem gēkpere Nnam n'ihi unu;
27 n'ihi na Nnam onwe-ya nāhu unu
n'anya, n'ihi na unu onwe-unu huworom
n'anya, kwere kwa na Mu onwem siri
n'ebe Nnam nọ puta. 28 Esirim na
Nnam puta, abiawokwam n'uwa: ọzọ,
anamarapu uwa, nāgakuru kwa Nnam.
29 Ndi nēso uzọ-Ya si, Le, uḅu a I
nēkwuwa okwu, I digh-atu kwa ilu.
30 Uḅu a ayi nāmata na I matara ihe
nile, na ọ digh kwa Gi nkpà ka onye ọ
bula jua Gi: nka ka ayi ji kwere na I siri
n'ebe Chineke nọ puta. 31 Jisus zara
ha, si, Ọ bu uḅu a ka unu kwere? 32 Le,
oge hour nābia, ọ biawo kwa, ka unu
gāḅasa, onye ọ bula ọ la na nke ya, unu
gārapu kwa náni Mu: otú ọ di, náni Mu
anọgh, n'ihi na Mu na Nnam nọ.
33 Okwu ndia ka M'gwaworo unu, ka
unu we nwe udo nimem. N'uwa unu
nēnwe nkpaḅu: ma nwenu obi-ike; Mu
onwem emeriwo uwa.

17 1 Okwu ndia ka Jisus kwuru; Ọ
we welie anya-Ya le elu-igwe, si,
Nna, oge hour abiawo; nye Ọkpara-Gi
otuto, ka Ọkpara-Gi we nye Gi otuto:
2 dika I nyere Ya ike n'ebe madu nile
nọ, ka ihe ọ bula I nyeworo Ya, ka Ọ we
nye ha ndu ebigh-ebi. 3 Ma nka bu
ndu ebigh-ebi ahu, ka ha mara Gi, Nke
náni Gi bu ezi Chineke, mara kwa Onye
I zitere, bú Jisus Kraist. 4 Mu onwem
nyere Gi otuto n'elu uwa, ebe M'luzuru
ọlu I nyeworom ka M'lua. 5 Nna, Gi
onwe-gi were kwa otuto nke M'nwere
n'ebe I nọ mḅe uwa akādigh nyem
otuto uḅu a nébe Gi onwe-Gi nọ.
6 Emerem ka aha-Gi puta ìhè nye ndi I
nyerem site 'uwa: Gi onwe-gi nwere
ha, I were kwa ha nyem; ha edebewo
kwa okwu-Gi. 7 Ha mara uḅu a na ihe
nile, ka ha ra, bú nke I nyeworom, si

n'ebe I nọ puta: 8 n'ihi na okwu I
nyerem ka M'nyeworo ha; ha onwe-ha
we nara ha, mara kwa n'ezie na esim
n'ebe I nọ puta, ha kwere kwa na Gi
onwe-gi ziterem. 9 Mu onwem nēkpe
ekpere bayere ha: ọ bugh uwa ka
M'nēkpe ekpere bayere ya, kama
anamekpe ekpere bayere ndi I
nyeworom; n'ihi na ha bu nke Gi:
10 ihe nile nke bu nkem bu kwa nke Gi,
nke Gi bu kwa nkem: enyewokwam
otuto nime ha. 11 Anọkwaghm n'uwa
ọzọ, ma ndia nọ n'uwa, Mu onwem
nābiakute kwa Gi. Nna di nsọ,
nēdebe ha n'aha-Gi nke I nyeworom,
ka ha we buru otù, dika Ayi onwe-ayi
bu. 12 Mḅe Mu na ha nọri, Mu
onwem nēdebe ha n'aha-Gi nke I
nyeworom: eche-kwa-ram ha, ọ digh
kwa onye ọ bula nime ha lara n'iyì, ma-
ọbugh nwa nke ila-n'iyì ahu; ka ihe
edeworo n'akwukwọ nsọ we mezu.
13 Ma anamabiakute Gi uḅu a; okwu
ndia ka M'nēkwu kwa n'uwa, ka ha we
nwe ọñùm ka o zuworo nime onwe-ha.
14 Mu onwem enyewo ha okwu-Gi;
uwa kpọ-kwa-ra ha asì, n'ihi na ha
esitegh n'uwa, dika Mu onwem nēsitegh
n'uwa. 15 Ekpeghm ekpere ka I wepu
ha n'uwa, kama ka I debe ha ka ha pua
n'aka ajọ onye ahu. 16 Ha esitegh
n'uwa, dika Mu onwem nēsitegh n'uwa.
17 Were ezi-okwu do ha nsọ: okwu-Gi
bu ezi-okwu. 18 Dika I zigaram nime
uwa, Mu onwem ziga-kwa-ra ha nime
uwa. 19 N'ihi ha ka Mu onwem nēdo
kwa Onwem nsọ, ka ewe do kwa ha
onwe-ha nsọ n'ezi-okwu. 20 Ọ bugh
kwa nání ndia ka M'nēkpe ekpere bayere
ha, kama anamekpe kwa ekpere bayere
ndi kwere na Mu site n'okwu-ha;
21 ka ha nile we buru otù; dika Gi
onwe-gi di nimem, dika Mu onwem di
kwa nime Gi, Nna, ka ha onwe-ha we
di kwa nime Ayi: ka uwa we kwere na
Gi onwe-gi ziterem. 22 Otuto nke I
nyeworom ka Mu onwem nyewo-kwa-
ra ha; ka ha we buru otù, dika Ayi
onwe-ayi bu otù; 23 Mu onwem nime
ha, Gi onwe-gi kwa nimem, ka ewe me
ka ha buru ndi zuworo okè ibu otù; ka
uwa we mara na Gi onwe-gi ziterem,
na I hu-kwa-ra ha n'anya, dika I hurum
n'anya. 24 Nna, ihe I nyeworom,
anamachọ ka, ebe Mu onwem nọ, ka Mu
na ndi ahu nọ kwa; ka ha we hu otutom,
nke I nyeworom: n'ihi na I hurum
n'anya mḅe akātọgh ntọ-ala uwa.
25 Nna Nke bu Onye ezi omume, uwa
amagh Gi, ma Mu onwem mara Gi;
ndia ma-kwa-ra na Gi onwe-gi ziterem;
26 eme-kwa-ram ka ha mara aha-Gi,
M'gēme kwa ka ha mara ya; ka ihu-
n'anya I ji hum we di nime ha, Mu
onwem kwa nime ha.

18 1 Mḅe Jisus kwusiri okwu ndia,
Ọ pua, Ya na ndi nēso uzọ-Ya,
gabiga n'ofè iyi Kedron, ebe ubi aḅara
ogige di, nke Ọ bàra nime ya, Ya onwe-
ya na ndi nēso uzọ-Ya. 2 Ma Judas,
onye nārara Ya nye, mata-kwa-ra ebe
ahu: n'ihi na Jisus na ndi nēso uzọ-Ya
zukọrọ n'ebe ahu ọtutu oge. 3 Ya mere
Judas, ebe ọ natara òtù ndi-agha, na ndi
nēje ozi site n'aka ndi-isi-nchu-aja na
ndi-Farisi, ọ chiri oriọna na ọwa na ihe-
agha bia n'ebe ahu. 4 Ya mere Jisus,
ebe Ọ matara ihe nile nābiakwasi Ya, Ọ
pua, si ha, Ònye ka unu nāchọ? 5 Ha zara
Ya, si, Jisus Onye Nazaret. Jisus siri
ha, Mu onwem bu Ya. Ma Judas, onye
nārara Ya nye, nēguzo kwa n'etiti ha.
6 Ya mere mḅe Ọ siri ha, Mu onwem
bu Ya, ha la azu, we da n'ala. 7 Ya
mere Ọ juru ha ọzọ, si, Ònye ka unu
nāchọ? Ha si, Jisus Onye Nazaret.
8 Jisus zara, si, Agwaram unu na Mu
onwem bu Ya: ya mere ọ buru na unu
nāchọm, ka ndia la: 9 ka okwu O
kwuru we mezu, si, N'etiti ndi I
nyeworom ọ digh onye ọ bula M'tufuru.
10 Ya mere Saimon Pita, ebe o ji mma-
agha, ọ miputa ya, ḅue orù onye-isi-
nchu-aja mma, bipu nti aka-nri ya. Ma
aha orù ahu bu Malkọs. 11 Ya mere
Jisus siri Pita, Miye mma-agha-gi n'ọbọ-
ya: iko nke Nnam nyeworem, M'gagh-
añu ya?

12 Ya mere òtù ndi-agha ahu na
ọchi-agha, na ndi nējere ndi-Ju ozi,
jidere Jisus ke kwa Ya aḅu, 13 we
buru uzọ duru Ya jekuru Anas; n'ihi na
ya bu nna nwunye Kaiafas, onye bu
onye-isi-nchu-aja arọ ahu. 14 Ma
Kaiafas bu onye ahu nke dururi ndi-Ju
ọdú, na ọ bara urù ka otù onye nwua
n'ọnọdu ndi-Ju.

15 Saimon Pita we so Jisus, ya na
onye ọzọ nke nēso uzọ Jisus. Ma onye

ahu nke nēso uzọ Jisus bu onye onye-isi-
nchu-aja mara, ọ we so Jisus ba n'obí
onye-isi-nchu-aja; 16 ma Pita nēguzo
n'èzí n'ọnu-uzọ. Ya mere onye ọzọ ahu
nke nēso uzọ Jisus, onye onye-isi-nchu-
aja mara, we pua gwa nwayi nke nēche
ọnu-uzọ okwu, we dubata Pita. 17 Ya
mere nwa-agbọghọ ahu nke nēche ọnu-
uzọ si Pita, Ọ gābu na gi onwe-gi bu kwa
otù onye n'etiti ndi nēso uzọ Nwoke a?
Pita si, Abughm. 18 Ma ndi-orù na ndi
nēje ozi guzoro n'ebe ahu, ebe ha
funwusiri ọku icheku; n'ihi na oyi nātu;
ha nānya kwa ọku: Pita nọ kwa n'etiti
ha, nēguzo nānya kwa ọku.
19 Ya mere onye-isi-nchu-aja juru
Jisus ajuju bayere ndi nēso uzọ-Ya, na
ajuju bayere ozizí-Ya. 20 Jisus zara
ya, si, Mu onwem agwawawo uwa okwu;
Mu onwem zíri ihe mbe nile n'ulo-
nzukọ, na n'ulo uku Chineke, ebe ndi-
Ju nile nābakọ; ekwukwaghm ihe ọ bula
na nzuzo. 21 Gini mere i nāju Mu
onwem? jua ndi nuworo okwum, ihe
M'gwara ha: le, ndia matara ihe nile Mu
onwem kwuru. 22 Ma mbe O kwusiri
okwu ndia, otù onye nime ndi nēje ozi
nke nēguzo nso we pia Jisus ihe, si, Ì
nāza onye-isi-nchu-aja otú a? 23 Jisus
zara ya, si, Ọ buru na M'kwuru nke-ọjọ,
bara ihe ọjọ ahu àmà: ma ọ buru nke-
ọma, gini mere i nētim aka? 24 Ya
mere Anas zigara Ya n'abu jekuru
Kaiafas onye-isi-nchu-aja.
25 Ma Saimon Pita nēguzo nānya kwa
ọku. Ya mere ha siri ya, Ọ gābu na gi
onwe-gi bu kwa otù onye nime ndi nēso
uzọ-Ya? Onye ahu gọrọ, si, Abughm.
26 Otù onye nime ndi-orù onye-isi-
nchu-aja, buru onye-ikwu nke onye ahu
Pita bipuru nti-ya, si, Mù onwem ahugh
gi na Ya n'ubi ahu abara ogige? 27 Ya
mere Pita gọ-kwa-ra ọzọ: ngwa ngwa
oke-ọkuku we kwa.
28 Ya mere ha si na nke Kaiafas duru
Jisus ba na Pritoriọm: ọ bu kwa n'isi-
ututu; ma ha onwe-ha abàgh nime
Pritoriọm ahu, ka aghara imeru ha,
kama ka ha we rie oriri ngabiga. 29 Ya
mere Pailat pukuru ha n'èzí, si, Ọ bu
ebubo gini ka unu nēbo Nwoke a? 30 Ha
zara, si ya, Ọ buru na Onye a abugh
onye nēme ihe ọjọ, ayi agagh-ararawori
Ya nye n'aka-gi. 31 Ya mere Pailat
siri ha, Unu onwe-unu were Ya, kpe-
kwa-nu Ya ikpé dika iwu-unu si di.
Ndi-Ju siri ya, O zigh ayi ezi n'iwu ibu
onye ọ bula: 32 ka okwu Jisus we
mezu, nke O kwuru, nēgosi aha ọnwu
Ọ gaje inwu.
33 Ya mere Pailat bà-kwa-ra ọzọ
nime Pritoriọm, we kpọ Jisus, si Ya, Gì
onwe-gi bu Eze ndi-Ju? 34 Jisus zara,
si, Gi onwe-gi nēkwu nka n'onwe-gi,
ma-ọbu na ndi ọzọ gwara gi okwu
bayerem? 35 Pailat zara, si, Mù onwem
bu onye-Ju? Mba nke Gi na ndi-isi-
nchu-aja rara Gi nye n'akam: gini ka I
mere? 36 Jisus zara, si, Ala-ezem
esitegh n'uwa nka: ọ buru na ala-ezem
sitere n'uwa nka, ndi nējerem ozi gālu
ògù, ka aghara iraram nye n'aka ndi-Ju:
ma ubu a ala-ezem esigh n'ebe a puta.
37 Ya mere Pailat siri Ya, Gì onwe-gi
bu kwa eze? Jisus zara, si, Gi onwe-gi
nāsi na Mu onwem bu eze. Amuwo
Mu onwem ime ihe a, abiawokwam
nime uwa ime ihe a, ka M'we bara ezi-
okwu àmà. Onye ọ bula nke sitere n'ezi-
okwu ahu nānu olum. 38 Pailat si Ya,
Gini bu ezi-okwu?
Mbe o kwusiri nka, ọ we pukuru ndi-
Ju ọzọ, si ha, Mu onwem ahugh ihe
kwesiri ahuhu-nmehie nime Ya. 39 Ma
unu nwere ọme-n'ala, ka m'rapuru unu
otù onye n'ememe ngabiga: ùnu nēzube
kwa ka M'rapuru unu Eze ndi-Ju?
40 Ya mere ha tiri nkpu ọzọ, si, Ọ bugh
Onye a, kama ọ bu Barabas. Ma
Barabas bu onye nāpunara madu ihe.
19 1 Ya mere mbe ahu Pailat were
Jisus, pia Ya ihe. 2 Ndi-agha we
kpa okpu-eze nke eji ogwu me, ha
were ya kpube Ya n'isi, were kwa uwe
ododo bokwasi Ya; 3 ha we nābiakute
Ya, nāsi, Ekele, Eze ndi-Ju! ha nāpia
kwa Ya ihe. 4 Pailat we pu kwa ọzọ
n'èzí, si ha, Le, anamekuputa Ya n'èzí
nye unu, ka unu we mara na ahughm ihe
kwesiri ahuhu-nmehie nime Ya. 5 Ya
mere Jisus putara n'èzí, nēkpu okpu-eze
ahu nke eji ogwu me, nēyi kwa uwe
ododo ahu. Pailat we si ha, Le, Nwoke
ahu! 6 Ya mere mbe ndi-isi-nchu-aja
na ndi nēje ozi huru Ya, ha tie nkpu, si,
Kpọgide Ya n'obe, kpọgide Ya n'obe.
Pailat si ha, Unu onwe-unu were Ya,
kpọgide kwa Ya n'obe: n'ihi na mu
onwem ahugh ihe kwesiri ahuhu-
nmehie nime Ya. 7 Ndi-Ju zara ya, si,

Ayi onwe-ayi nwere iwu, ma dika iwu
ahu si di Ọ kwesiri inwu ọnwu, n'ihi na
Ọ mere Onwe-ya Ọkpara Chineke.
8 Ya mere mḅe Pailat nuru okwu a, ọ
tukariri egwu; 9 ọ we ba nime
Pritoriọm ọzọ, we si Jisus, Òle ebe Gi
onwe-gi si bia? ma ọ digh ọziza Jisus
zara ya. 10 Ya mere Pailat si Ya, Ì
digh-agwam okwu? Ì matagh na
m'nwere ike irapu Gi, m'nwe-kwa-ra ike
ikpọgide Gi n'obe? 11 Jisus zara ya,
si, I gagh-enwe ike ọ bula imegidem, ọ
buru na esigh n'elu nye gi ya-ri: n'ihi
nka onye raram nye n'aka-gi nwere
nmehie kari. 12 Site na nka Pailat
nāchọ uzọ irapu Ya: ma ndi-Ju tiri
nkpu, si, Ọ buru na i rapu Onye a, i
bugh eyì Sisa: onye ọ bula nke nēme
onwe-ya eze nēkwu okwu imegide Sisa.
13 Ya mere mḅe Pailat nuru okwu ndia,
o duputa Jisus n'èzí, we nọkwasi oche-
ikpé n'ebe anākpọ Pavement, ma n'asusu
Hibru, Gabata. 14 Ma ọ bu ubọchi
Nkwadebe nke ememe ngabiga: ọ di ka
oge hour nke-isi. Ọ we si ndi-Ju, Le,
Eze-unu! 15 Ya mere ndi ahu tiri
nkpu, si, Wepu Ya, wepu Ya, kpọgide
Ya n'obe. Pailat si ha, M̀'gākpọgide
Eze-unu n'obe? Ndi-isi-nchu-aja zara,
si, Ayi enwegh eze ma-ọbugh Sisa.
16 Ya mere mḅe ahu ọ rara Ya nye
n'aka-ha, ka ewe kpọgide Ya n'obe.
17 Ya mere ha kuru Jisus tiyere onwe-
ha: Ọ we pua, nēbu obe-Ya n'Onwe-ya,
ga rue ebe anākpọ Ebe okpokoro-isi, nke
anākpọ n'asusu Hibru Gọlgọta: 18 ebe
ha kpọgidere Ya n'obe, Ya na ndikom
abua ọzọ, otù n'akuku a otù n'akuku ọzọ,
Jisus nọ kwa n'etiti ha. 19 Pailat we de
kwa ihe-ndekwasi, debe ya n'elu obe-
Ya. Ma ihe edeworo bu, JISUS ONYE
NAZARET EZE NDI-JU. 20 Ya mere
ọtutu n'etiti ndi-Ju guru ihe-ndekwasi
ahu: n'ihi na ebe akpọgidere Jisus n'obe
di obodo Jerusalem nso: ede-kwa-ra ya
n'asusu Hibru, n'asusu Latin, n'asusu
Grik. 21 Ya mere ndi-isi-nchu-aja nke
ndi-Ju si Pailat, Edela, Eze ndi-Ju;
kama, na Onye ahu siri, Abum Eze ndi-
Ju. 22 Pailat zara, si, Ihe m'deworo,
edewom ya.
23 Ya mere ndi-agha, mḅe ha
kpọgidesiri Jisus n'obe, ha chiri uwe-Ya,
kè ha òkè anọ, otù onye otù òkè otù
onye otù òkè; ha chi-kwa-ra uwe-ime-
Ya: ma uwe-ime ahu enwegh ọḅuḅa,
akpara ya site n'elu we gazu n'aru uwe-
ime ahu dum. 24 Ya mere ha siritara
onwe-ha, Ka ayi ghara idọwa ya, kama
ka ayi fere ya nzà, onye ọ gābu nke ya:
ka ihe edeworo n'akwukwọ nsọ we
mezue, nke si,

Ha kère uwem nye onwe-ha,
N'elu ihe m'nēyi n'aru ka ha fe-kwa-
ra nzà.

Ya mere ndi-agha ahu mere ihe ndia.
25 Ma nne-Ya, na nwa-nne nne-Ya nke
nwayi, Meri nwunye Klopas, na Meri
Magdalini, nēguzo obe Jisus nso. 26 Ya
mere mḅe Jisus huru nne-Ya, na onye
ahu nke nēso uzọ-Ya, onye Ọ huru
n'anya, ka o nēguzo nso, Ọ si nne-Ya,
Nwayi, le, nwa-gi nwoke! 27 Mḅe ahu
Ọ si onye ahu nke nēso uzọ-Ya, Le,
nne-gi! Site n'oge hour ahu onye ahu nke
nēso uzọ-Ya we kuru ya la n'ulo nke aka ya.
28 Mḅe ihe a gasiri, Jisus, ebe Ọ
matara na ihe nile agwuwo uḅu a, ka
ihe edeworo n'akwukwọ nsọ we mezu,
Ọ si, Akpiri nākpọm nku. 29 Adọbara
n'ebe ahu ite nke manya-vine ḅara
uka juru: ya mere ha were sponge nke
manya-vine ahu ḅara uka juru tukwasi
n'elu osisi hyssop, che Ya n'ọnu.
30 Ya mere mḅe Jisus narasiri manya-
vine ahu nke ḅara uka, Ọ siri, Ọ gwuwo·
Ọ we rube isi, rara mọ-Ya nye.
31 Ya mere ndi-Ju, ebe ọ bu ubọchi
Nkwadebe, ka aru-ha we ghara idigide
n'elu obe n'ubọchi-izu-ike (n'ihi na
ubọchi-izu-ike nke ízù ahu bu oké
ubọchi), ha kpere Pailat ka etijie ogwe-
ukwu-ha, ka ebupu kwa ha. 32 Ya mere
ndi-agha biara, tijie ogwe-ukwu nke
onye mbu, na nke onye ọzọ, nke
akpọgidere Ya na ya n'obe: 33 ma mḅe
ha biaruru Jisus, hu kwa na Ọ nwuwori
uḅu a, ha etijigh ogwe-ukwu-Ya:
34 otú ọ di, otù onye n'etiti ndi-agha
were ube ma Ya n'akuku, ngwa ngwa
ọbara na miri we puta. 35 Onye
huworo ya aḅawo kwa àmà, àmà-ya bu
kwa ezie: onye ahu nāmata kwa na o
nēkwu ezi-okwu, ka unu onwe-unu we
kwere kwa. 36 N'ihi na ihe ndia mere,
ka ihe edeworo n'akwukwọ nsọ we mezu,
Agagh-etiji otù ọkpukpu-Ya. 37 Ọzọ
kwa, ihe ọzọ di iche edeworo n'akwukwọ
nsọ si, Ha gēlegide Onye ahu Nke ha
mapúru amapú.

38 Ma mḇe ihe ndia gasiri, Josef nke
Arimatia, ebe o nēso uzọ Jisus, ma
na nzuzo n'ihi egwu ndi-Ju, ọ kpere
Pailat ka o bupu aru Jisus: Pailat we
kwere ya. Ya mere ọ biara, bupu aru-
Ya. 39 Nikọdimọs, onye biakutere Ya
n'abali na mbu, bia-kwa-ra, nēweta
myrrh na aloes agwara agwa, ihe ra ka
ọgu pound ise n'ọtùtù. 40 Ya mere ha
were aru Jisus, ke ya n'ezi ákwà-ozu,
ya na udá utọ ndia, dika ndi-Ju nēme
n'ilì ozu. 41 Ma n'ebe akpọgidere Ya
n'obe otù ubi aḇara ogige di; nime ubi
aḇara ogige ahu ilì ọhu di kwa nke
akātọḇọgh madu ọ bula nime ya. 42 Ya
mere n'ebe ahu, n'ihi ubọchi Nkwadebe
nke ndi-Ju, (n'ihi na ilì ahu di nso), ka
ha tọḇọrọ Jisus.

20 1 Ma n'ubọchi mbu nke izù
ubọchi asa n'isi-ututu, mḇe chi
akābọgh, Meri Magdalini biaruru ilì
ahu, we hu nkume-ya na ewepuwo ya
n'ilì. 2 Ya mere ọ ḇa ọsọ, biakute
Saimon Pita, biakute kwa onye ọzọ ahu
nēso uzọ Jisus, onye Jisus huru n'anya,
si ha, Ha ebupuwo Onye-nwe-ayi n'ilì,
ayi amatagh kwa ebe ha tọḇọrọ Ya. 3 Ya
mere Pita puru, ya na onye ọzọ ahu nke
nēso uzọ Jisus, ha we nēje iru ilì ahu.
4 Ha abua we ḇa ọsọ n'otù: onye ọzọ
ahu nke nēso uzọ Jisus we ḇa kari Pita,
buru uzọ biarue ilì ahu; 5 ọ we ruru
ala nyo nime ya, hu ezi ákwà-ozu ahu
ka ha tọḇọrọ; otù ọ di, ọ bàgh nime.
6 Ya mere Saimon Pita bia kwa nēso
ya, ọ we ba nime ilì ahu; ọ we hu ezi
ákwà-ozu ahu ka ha tọḇọrọ, 7 ichafọ
kwa, nke diri n'isi-Ya, ya na ezi ákwà-
ozu ahu atọḇọgh n'otù ebe, kama
aturuworo ya debe n'otù ebe di iche.
8 Ya mere mḇe ahu onye ọzọ ahu nke
nēso uzọ Jisus, onye buru uzọ biarue ilì,
bà-kwa-ra nime, ọ we hu, kwere kwa.
9 N'ihi na ha akāmatagh ihe edeworo
n'akwukwọ nsọ, na Ọ ghagh isi na ndi
nwuru anwu bilie. 10 Ya mere ndi ahu
ndi nēso uzọ Jisus laghachiri ọzọ n'ulo
nke aka ha.

11 Ma Meri nēguzo n'èzi na nso ilì
ahu nākwa ákwá: ya mere, ka ọ nākwa,
o ruru ala nyo nime ilì; 12 ọ we hu ndi-
mọ-ozi abua nēyi uwe ọcha ka ha nọduru
ala, otù n'isi, otù kwa n'ukwu, n'ebe
atọḇọrọri aru Jisus. 13 Ndi ahu we si
ya, Nwayi, gini mere i nākwa ákwá? Ọ
si ha, N'ihi na ha bupuru Onye-nwem,
amatakwaghm ebe ha tọḇọrọ Ya.
14 Mḇe o kwusiri okwu ndia, o
chigharia, we hu Jisus ka O guzoro,
ma ọ matagh na ọ bu Jisus. 15 Jisus
si ya, Nwayi, gini mere i nākwa ákwá?
ònye ka i nāchọ? Nwayi ahu, ebe ọ
nēchè na Ọ bu onye-nche ubi ahu aḇara
ogige, ọ si Ya, Onye-nwe-ayi, ọ buru
na Gi onwe-gi bupuru Ya, gwam ebe I
tọḇọrọ Ya, mu onwem gēbupu kwa ya.
16 Jisus si ya, Meri. Nwayi ahu
chigharia, si Ya n'asusu Hibru, Rabonai;
nke bu, Onye-ozizi. 17 Jisus si ya,
Emetulam aka; n'ihi na akārigoghm
lakuru Nnam: ma gakuru umu-nnam, si
ha, Anamarigo lakuru Nnam na Nna-
unu, na Chinekem na Chineke-unu.
18 Meri Magdalini bia kọrọ ndi nēso
uzọ-Ya, si, Ahuwom Onye-nwe-ayi; ọ kọ-
kwa-ra ha otù Ọ gwara ya-ri ihe ndia.

19 Ya mere mḇe o ruru anyasi,
n'ubọchi ahu, bú ubọchi mbu n'izù,
mḇe emechi-kwa-ra uzọ nile ebe ndi
nēso uzọ-Ya nọ, n'ihi egwu ndi-Ju,
Jisus biara guzo n'etiti, si ha, Udo diri
unu. 20 Mḇe O kwusiri nka, O gosi
ha aka-Ya abua na akuku-Ya. Ya mere
ndi nēso uzọ-Ya ṅuriri ọṅu, mḇe ha
huru Onye-nwe-ayi. 21 Ya mere Jisus
siri ha ọzọ, Udo diri unu: dika Nnam
ziteworom, otù a ka Mu onwem nēziga
kwa unu. 22 Mḇe O kwusiri nka, O
kusa ha ume, si ha, Naranu Mọ Nsọ:
23 ndi nile ọ bula unu nāḇaghara
nmehie-ha, aḇagharawo ha nye ha; ndi
nile ọ bula unu nējide nmehie-ha,
ejidewo nmehie-ha.

24 Ma Tomas, nke anākpọ Didimọs,
otù onye nime ndi-ozi iri na abua ahu,
anọgh n'etiti ha mḇe Jisus biara. 25 Ya
mere ndi ọzọ nēso uzọ Jisus si ya, Ayi
ahuwo Onye-nwe-ayi. Ma ọ siri ha,
Ọ buru na ahughm n'aka-Ya abua apa
ṅtù, tiye kwa nkpisi-akam n'apa ṅtù
ahu, tiye kwa akam n'akuku-Ya,
m'gagh-ekwe ma-ọli.

26 Mḇe ubọchi asatọ ọzọ gasiri ndi
nēso uzọ Jisus we nọ nime ulo, Tomas
nọ kwa n'etiti ha. Jisus bia, mḇe
emechiri uzọ nile, O guzo n'etiti ha, si,
Udo diri unu. 27 Mḇe ahu Ọ si
Tomas, Setipu nkpisi-aka-gi n'ebe a, le
akam abua; setipu kwa aka-gi, tiye nime
akukum: aghọ-kwa-la onye nēkwegh,

kama ghọ onye nēkwere. 28 Tomas
zara, si Ya, Onye-nwem na Chinekem.
29 Jisus si ya, N'ihi na i huwom, i
kwerewo? ngọzi nādiri ndi akāhugh, ma
ha kwere.

30 Ya mere ọtutu ihe-iriba-ama ọzọ
ka Jisus mere n'iru ndi nēso uzọ-Ya, nke
anēdegh n'akwukwọ a: 31 ma edewo
ihe ndia n'akwukwọ, ka unu we kwere na
Jisus bu Kraist ahu, Ọkpara Chineke; ka
unu we nwe kwa ndu n'aha-Ya n'ihi na
unu kwere.

21 1 Mḅe ihe ndia gasiri Jisus mere
Onwe-ya ka Ọ puta ihė ọzọ nye
ndi nēso uzọ-Ya n'oké osimiri Taibirias;
ma Ọ mere Onwe-ya ka Ọ puta ihė otú
a. 2 Saimon Pita, na Tomas anākpọ
Didimọs, na Nataniel, bú onye Kena nke
Galili, na umu nke Zebedi, na madu
abua ọzọ nime ndi nēso uzọ-Ya, nọkọrọ
n'otù ebe. 3 Saimon Pita si ha,
Anamaga iḅu azù. Ha si ya, Ayi onwe-
ayi gēso kwa gi je. Ha puru, ba n'uḅọ-
ha; ma n'abali ahu ha eḅugh ihe. 4 Ma
mḅe chi nābọ uḅu a, Jisus guzoro n'ótù:
otú ọ di, ndi nēso uzọ-Ya amatagh na ọ
bu Jisus. 5 Ya mere Jisus si ha, Umu-
ntakiri, ùnu ji ihe-oriri ọ bula? Ha zara
Ya, si, É-ė. 6 Ọ we si ha, Wuyenu ihe
unu ji eḅu azù n'akuku aka-nri nke uḅọ,
unu gāhu kwa. Ya mere ha wuyere ya,
ma uḅu a ha enwegh ike idọ ya n'ihi
ọtutu azù di ya. 7 Ya mere onye ahu
nke nēso uzọ-Ya onye Jisus huru n'anya
siri Pita, Ọ bu Onye-nwe-ayi. Ya mere
mḅe Saimon Pita nuru na ọ bu Onye-
nwe-ayi, o ḅokwasi uwe uku ya (n'ihi na
ọ ḅara ọtọ), we tubà onwe-ya nime oké
osimiri. 8 Ma ndi ọzọ ndi nēso uzọ
Jisus biara n'uḅọ ntà ha (n'ihi na ha
anọgh n'ebe di anya n'ala, kama ihe ra ka
ọgu cubit iri), nādọ ihe ha ji eḅu azù
nke azù juru nime ya. 9 Ya mere mḅe
ha ridara n'ala, ha hu ọku icheku n'ebe
ahu, na azù atukwasiri ya, na oḅe
achicha. 10 Jisus si ha, Wetanu ufọdu
nime azù unu ḅuru uḅu a. 11 Ya mere
Saimon Pita rigoro, dọrọ ihe ha ji eḅu
azù bia n'ala, nke oké azù juru nime ya,
ọgu azù asa na iri na atọ: ma ọ bu ezie na
azù di ọtutu otú a, ma ihe ha ji eḅu azù
adọkagh. 12 Jisus si ha, Bianu, rie nri-
ututu. Ma ọ digh onye ọ bula nime ndi
nēso uzọ-Ya nwere anya-ike iju Ya, si,
Gi onwe-gi bu onye? n'ihi na ha matara
na ọ bu Onye-nwe-ayi. 13 Jisus bia,
were achicha ahu, nye ha, azù ahu kwa
otú ahu. 14 Nka mere ya uḅò atọ
emere ka Jisus puta ihė nye ndi nēso
uzọ-Ya, mḅe emesiri ka O si na ndi
nwuru anwu bilie.

15 Ya mere mḅe ha risiri nri-ututu-
ha, Jisus si Saimon Pita, Saimon, nwa
Jọn, i hurum n'anya kari ndia? Ọ si
Ya, E, Onye-nwe-ayi; Gi onwe-gi matara
na I bu eyim. Ọ si ya, Nēnye umu-
aturum nri. 16 Ọ si ya ọzọ nke uḅò
abua, Saimon, nwa Jọn, i hurum n'anya?
Ọ si Ya, E, Onye-nwe-ayi; Gi onwe-gi
matara na I bu eyim. Ọ si ya, Nāzù
aturum. 17 Ọ si ya nke uḅò atọ,
Saimon, nwa Jọn, àbum eyi-gi? O
wutara Pita na Ọ siri ya nke uḅò atọ,
Àbum eyi-gi? Ọ we si Ya, Onye-nwe-
ayi, Gi onwe-gi matara ihe nile; Gi
onwe-gi mara na I bu eyim. Jisus si ya,
Nēnye aturum nri. 18 N'ezie, n'ezie,
asim i, Mḅe i di n'okorọbia, i nēke
onwe-gi ihe-ọkiké n'úkwù, nējeghari
kwa ebe i nāchọ: ma mḅe i gēme agadi,
i gēseti aka-gi abua, onye ọzọ gēke gi
ihe-ọkiké n'úkwù, būru kwa gi ga ebe
i nāchọgh. 19 Ma nka ka O kwuru,
nēgosi aha ọnwu o gēji nye Chineke
otuto. Mḅe O kwusiri nka, Ọ si ya,
Som. 20 Pita we chigharia, hu onye
ahu nke nēso uzọ-Ya, onye Jisus huru
n'anya, ka o nēso; onye nādabere kwa
n'obi-Ya na nri-anyasi ahu, si, Onye-
nwe-ayi, ònye bu onye ahu nke nārara
Gi nye? 21 Ya mere Pita, mḅe ọ huru
ya, ọ si Jisus, Onye-nwe-ayi, ma onye a,
gini gēme ya? 22 Jisus si ya, Ọ buru
na anamachọ ka ọ nọgide rue mḅe
M'gābia, ọ̀ bu gini n'ebe i nọ? gi onwe-
gi som. 23 Ya mere okwu a putara
n'etiti umu-nna nime Kraist, na onye
ahu nke nēso uzọ-Ya agagh-anwu: ma
Jisus asigh ya, na ọ gagh-anwu; kama,
Ọ buru na anamachọ ka ọ nọgide rue
mḅe M'gābia, ọ̀ bu gini n'ebe i nọ?

24 Nka bu onye ahu nēso uzọ Jisus
nke nāḅara ihe ndia àmà, nke de-kwa-ra
ihe ndia n'akwukwọ: ayi mata-kwa-ra na
àmà-ya bu ezie.

25 Ma ọtutu ihe ọzọ nke Jisus mere di
kwa, nke, ma ọ buru na edere ha
n'akwukwọ n'otù n'otù, ọ dim ka ọbuná
uwa onwe-ya agagh-anagide akwukwọ
agēde.

ỌLU NDI-OZI

1 1 Ederem akwukwọ mbu, Teọfilọs,
bayere ihe nile Jisus malitere ime
na izi, 2 rue ubọchi anara Ya n'elu,
mḇe O sitere na Mọ Nsọ nyesia ndi-ozi-
Ya ndi Ọ rọputarari iwu: 3 ndi O ji
kwa ọtutu uzọ nādigh igọ agọ che
Onwe-ya n'iru ha na ndu mḇe Ọ
husiri ahuhu, ebe Ọ mere ka ha nāhu Ya
anya n'ogologo ọgu ubọchi abua, O
nēkwu kwa ihe nile bayere ala-eze
Chineke: 4 mḇe Ya na ha zukọrọ Ọ we
nye ha iwu ka ha ghara isi na Jerusalem
pua, kama ka ha chere nkwa nke Nna-
Ya, nke unu nuru n'ọnum, ka O kwuru:
5 n'ihi na Jọn jiri miri me baptism
n'ezie; ma agēji Mọ Nsọ me unu baptism
mḇe ọtutu ubọchi nāgagh-agabiga site
n'uḇu a.
6 Ya mere mḇe ha ḇakọrọ, ha jua Ya,
si, Onye-nwe-ayi, ọ̀ bu n'oge a ka I
nēnyeghachi Israel ala-eze? 7 Ọ we si
ha, Ọ bugh ihe diri unu ima oge ma-
ọbu ubọchi, nke Nnam debere n'ike nke
aka Ya. 8 Ma unu gānata ike, mḇe
Mọ Nsọ gābiakwasiwori unu: unu gābu
kwa ndi-àmàm nime Jerusalem, na
nime Judia na Sameria nile, ru kwa ebe
uwa sọturu. 9 Mḇe O kwusiri okwu
ndia, mḇe ha nēle anya, ewe welie Ya
elu; igwe-oji we nara Ya, Ọ pua
n'anya-ha. 10 Mḇe ha nēlegide anya
n'elu-igwe ka Ọ nāga n'elu, le, ndikom
abua we guzo ha nso yiri uwe ọcha;
11 ndi si-kwa-ra, Ndikom nke Galili,
gini mere unu nēguzo nēle anya n'elu-
igwe? Jisus nka, Onye anapuru n'ebe
unu nọ rigo n'elu-igwe, gābia n'otù aka
ahu dika unu kiriri Ya ka Ọ nāga n'elu-
igwe.
12 Mḇe ahu ha siri n'ugwu anākpọ
Olivet, nke di Jerusalem nso, ije nke otù
ubọchi-izu-ike, laghachi na Jerusalem.
13 Mḇe ha batara n'obodo, ha we rigo
n'ime-ulo di n'elu ulo, ebe ha nānọ;
Pita na Jọn na Jemes na Andru, Filip
na Tomas, Batọlọmiu na Matiu, Jemes
nwa Alfiọs, na Saimon Zilotis, na Judas
nwa Jemes. 14 Ndia nile ji otù obi
nọgidesi ike n'ekpere, ha na ndinyom
ufọdu, na Meri nne Jisus, na umu-nne-
Ya.
15 Na mḇe ahu Pita we bilie n'etiti
umu-nna nime Kraist, si, (ìgwè madu
ndi nọkọrọ n'otù di kwa, ra ka ọgu madu
isi), 16 Umu-nnam, ihe edeworo
n'akwukwọ nsọ aghagh imezu, nke Mọ
Nsọ kwuru n'oge gara aga site n'ọnu
Devid bayere Judas, onye mesiri buru
onye-ndù ndi jidere Jisus. 17 N'ihi na
aguru ya-ri n'etiti ayi, ọ we keta òkè-ya
n'ije-ozi a. 18 (Ya mere onye a sitere
n'ugwọ-ọlu nke ajọ omume-ya nata otù
iberibe ala; ọ we da su isi n'ala, tipue
afọ-ya, ngiri-afọ-ya nile we nuputa.
19 Ọ we buru ihe ndi nile bi na
Jerusalem mara; ya mere eji akpọ iberibe
ala ahu Akeldama n'asusu-ha, nke ahu
bu, Iberibe ala ọbara.) 20 N'ihi na
edewo ya n'akwukwọ Abù ọma, si,

Ka ebe-ulo-ikwū-ya ghọ ebe tọḇọrọ
n'efu,
Ka onye ọ bula ghara kwa ibi na ya:
na,
Ka onye di iche nara ya ọlu-nlekọta-
ya.

21 Ya mere otù onye nime ndikom ndi
soro ayi n'oge nile Onye-nwe-ayi Jisus
bàra nime pu kwa n'èzi n'etiti ayi,
22 nāmalite na baptism nke Jọn, rue
ubọchi anapuru Ya n'ebe ayi nọ rigo
n'elu-igwe, otù onye nime ndia aghagh
iso ayi buru onye-àmà nke nbilite-
n'ọnwu-Ya. 23 Ha we guzo madu
abua, Josef anākpọ Basabas, onye akpọ-
kwa-ra Justọs, na Mataias. 24 Ha we
kpe ekpere, si, Gi onwe-gi, Onye-nwe-
ayi, Onye mara obi madu nile, gosi ayi
onye ahu I rọputara nime madu abua
ndia, 25 inara ọnọdu n'ije-ozi na ọlu
onye-ozi a, nke Judas jehiere nime ya,
ka ọ we ga n'ebe nke aka ya. 26 Ha we
fere ha nzà; nzà ahu we ma Mataias;
ewe gua ya nime ndi-ozi iri na otù ahu.
2 1 Mḇe ubọchi Pentikọst nēzu okè,
ha nile we nọkọ n'otù ebe. 2 Na
mberede ùzù, dika nke okė ifufe nke
nēfesi ike, we site n'elu-igwe, ọ we
juputa ulo ahu dum ebe ha nānọdu ala.
3 Ewe me ka ha hu ire, dika nke ọku,
nēkesa onwe-ha; ọ we nọkwasi ha nile
n'otù n'otù. 4 Ha nile we juputa na Mọ
Nsọ, ha we malite ikwu okwu n'asusu
di iche, dika Mọ ahu nēnye ha ike
ikwuwa okwu.

5 Ma ndi-Ju ufọdu bi na Jerusalem,
ndi nātu egwu Chineke, ndi si na mba
nile di n'okpuru elu-igwe bia. 6 Ma
mḅe ùzù ahu putara, ọra madu ḅakọrọ, ọ
we ḅa ha ghari, n'ihi na onye ọ bula
n'etiti ha nānu ka ha nēkwu okwu
n'asusu nke aka ya. 7 Ibobo we nwua
ha nile n'aru, o ju-kwa-ra ha anya, ha si,
Le, ndia nile ndi nēkwu okwu, hà abugh
ndi Galili? 8 Àyi onwe-ayi si kwa aṅa
nu n'otù n'otù n'asusu nke aka ayi, nke
amuru ayi nime ya? 9 Ndi Patia na ndi
Midia na ndi Ilam, na ndi bi na Mesọ-
pọtemia, ndi bi kwa nime Judia na Kapa-
dọsia, nime Pọntọs na Esia, 10 nime
Frijia na Pamfilia, nime Ijipt na akuku
Libia di Sairini nso, na ndi-ọbia si na
Rom bia, ma ndi-Ju ma ndi nēso uzọ
ndi-Ju, 11 ndi Krit na ndi Arebia, ayi
nānu ka ha nēkwu okwu n'asusu-ayi
bayere oké ọlu nile nke Chineke.
12 Ibobo we nwua ha nile n'aru, ha
nwe-kwa-ra obi abua, nāsirita ibe-ha, Ìsi
ihe a bu gini? 13 Ma ndi ọzọ nēme ha
ihe-ọchì, si, Ha ṅujuworo manya-vine
ọhu afọ.
14 Ma Pita guzoro, ya na ndi-ozi iri
na otù ahu, we welie olu-ya elu, gwawa
ha okwu, si, Ndikom nke Judia, na unu
nile ndi bi na Jerusalem, maranu nka,
ge-kwa-nu nti n'okwum. 15 N'ihi na
manya abàgh ndia n'anya, dika unu
onwe-unu nēchè; ebe ọ bu oge hour nke-
atọ n'ututu; 16 kama nka bu nke
ekwuworo site n'ọnu Joel onye-amuma,
si,

17 O gēru kwa na mḅe ikpe-azu, ka
Chineke kwuru,
M'gāwusa ufọdu nime Mọm n'aru
anu-aru nile, bú madu:
Umu-unu ndikom na umu-unu
ndinyom gēbu kwa amuma,
Umu-okorọbia-unu gāhu kwa ọhù,
Ndi-okenye-unu gārọ kwa nrọ:
18 E, n'aru ndi-orùm ndikom na n'aru
ndi-orùm ndinyom
Ka M'gāwusa ufọdu nime Mọ nkem
na mḅe ahu; ha gēbu kwa
amuma.
19 M'gēnye kwa ọlu-ebube n'elu-igwe
di n'elu,
Na ihe-iriba-ama n'elu ala di
n'okpuru ya;
Ọbara, na ọku, na alulu anwuru-
ọku:
20 Anyanwu gāḅanwe ghọ ọchichiri,
Ọnwa gāḅanwe kwa ghọ ọbara,
Tutu ubọchi Onye-nwe-ayi abia,
Bú oké ubọchi ahu nke nāṉuta ihè:
21 O gēru kwa, na onye ọ bula nke
gākpọku aha Onye-nwe-ayi,
agāzọputa ya.

22 Ndikom nke Israel, nurunu okwu
ndia: Jisus Onye Nazaret, bù Nwoke
Nke Chineke gosiworo unu site n'ọlu di
ike na ọlu-ebube na ihe-iriba-ama, nke
Chineke mere site n'aka-Ya n'etiti unu,
dika unu onwe-unu matara: 23 Onye
a, ebe ewere Ya nye site n'izù akara àkà
nke Chineke na ọmuma-ihe Chineke
buru uzọ mara, Onye a ka unu
kpọgidere n'obe ḅu kwa site n'aka ndi
nāmagh iwu-ayi: 24 Onye Chineke
mere ka O si n'ọnwu bilie, mḅe Ọ
tọpusiri ihe-nḅu nke ọnwu: n'ihi na
ọnwu apugh ijide Ya. 25 N'ihi na
Devid nēkwu okwu bayere Ya, si,
Anamahuri Onye-nwe-ayi n'irum
mḅe nile;
N'ihi na Ọ nọ n'aka-nrim, ka aghara
ime ka M'me nkpatu:
26 N'ihi nka ọ tọrọ obim utọ, obi nātọ
kwa irem utọ nke-uku;
Ọzọ kwa, anu-arum gēbi kwa n'olile-
anya:
27 N'ihi na I gagh-arapu nkpuru-obim
nime Hedis,
I gagh-enye kwa Onye nke Gi di ọcha
n'obi ka Ọ hu ire-uré.
28 I mere ka M'mara uzọ ndu;
I gēji iru-Gi me ka M'juputa n'ọṅù.
29 Umu-nnam, o ziri ezi iwere
nkwuwa-okwu gwa unu okwu bayere
nna uku ayi Devid, na ọ nwuru, elì kwa
ya, ílì-ya di kwa n'etiti ayi rue ubọchi ta.
30 Ya mere ebe ọ bu onye-amuma,
mata kwa na Chineke ṅuru ya-ri iyi, na
Ọ gēwere otù Onye nime ndi bu nkpuru
si ya n'afọ puta me ka Ọ nọkwasi oche-
eze-ya; 31 ebe o buru uzọ hu nka o
kwuru okwu bayere nbilite-n'ọnwu nke
Kraist ahu, na arapugh Ya nime Hedis,
anu-aru-Ya ahugh kwa ire-uré. 32 Jisus
nka ka Chineke mere ka O si n'ọnwu
bilie, nke ayi onwe-ayi nile bu ndi-àmà-
ya. 33 Ya mere, ebe eweliri Ya elu site
n'aka-nri Chineke, ebe Ọ nata-kwa-ra
n'aka Nna-Ya nkwà ahu, bù Mọ Nsọ, Ọ
wusara nka, nke unu onwe-unu nāhu

nānu kwa. 34 N'ihi na Devid arigogh
n'elu-igwe: ma ya onwe-ya si,
Onye - nwe - ayi siri Onye - nwem,
Nọdu ala n'aka-nrim,
35 Rue mḅe M'gēdo ndi-iro-Gi ka ihe-
nḅakwasi nke ukwu-Gi abua.
36 Ya mere ka ulo Israel nile mazue,
na Chineke mere Ya ka Ọ buru Onye-
nwe-ayi na Kraist-ayi, bù Jisus ahu
Onye unu onwe-unu kpọgidere n'obe.
37 Ma mḅe ha nuru nka, ewe dua ha
nime obi-ha, ha we si Pita na ndi-ozi
fọduru, Umu-nna-ayi, gini ka ayi gēme?
38 Pita we si ha, Chègharianu, ka eme
kwa unu nile baptism n'otù n'otù n'aha
Jisus Kraist ka ewe ḅaghara nmehie nile
unu; unu gānata kwa onyinye a, bù
Mọ Nsọ. 39 N'ihi na unu ka nkwa nka
diri, na umu-unu, na ndi nile nọ n'ebe
di anya, ka ha ra, bù ndi Onye-nwe-ayi
Chineke-ayi gākpọtara Onwe-ya. 40 O
ji kwa ọtutu okwu ọzọ kwusie okwu
ike, nāriọ kwa ha, si, Zọputanu onwe-
unu n'ọḅọ a di nḅagọ. 41 Ya mere ndi
nara okwu-ya nke-ọma, emere ha
baptism: n'ubọchi ahu ewe tukwasiri ha
ihe ra ka nnù madu asa na ọgu iri.
42 Ha we nānọgidesi ike n'ozizi ndi-ozi
na nnwekọ, n'inyawa-achicha-ha na
ekpere-ha.
43 Madu nile we tua egwu n'otù
n'otù: eme-kwa-ra ọtutu ọlu-ebube na
ihe-iriba-ama site n'aka ndi-ozi. 44 Ndi
nile ndi kwere na Kraist nọkọ-kwa-ra, ha
nwekọ-kwa-ra ihe nile; 45 ha we re ihe
nile ha natara na ihe nile ha nwere, we
kesa ha nye madu nile, dika nkpà diri
onye ọ bula. 46 Ha ji kwa otù obi
nānọgidesi ike n'ulo uku Chineke kwa-
ubọchi, ha nānyawa kwa achicha n'ulo-
ha, we nara ihe-oriri-ha n'obi utọ na obi
nke aghughọ nādigh ya, 47 ha nēto
Chineke, ihe-ha nātọ kwa ndi-Ju dum
utọ. Onye-nwe-ayi nātukwasi-kwa-ra
ha kwa-ubọchi ndi anāzọputa.

3 1 Ma Pita na Jọn nārigo n'ulo uku
Chineke n'oge hour ekpere, bù oge
hour nke-iteghete. 2 Anēbute kwa otù
nwoke nke dara ngwurọ site n'afọ nne-
ya, onye ha nātọḅọ kwa-ubọchi na nso
ọnu-uzọ ahu nke ulo uku Chineke nke
anākpọ Ọnu-uzọ Ọma, iriọ onyinye-
ebere n'aka ndi nābà nime ulo uku
Chineke; 3 onye, mḅe ọ huru Pita na
Jọn ka ha gaje ibà n'ulo uku Chineke, ọ
kpe ekpere inata onyinye-ebere. 4 Ma
Pita, ka ya na Jọn nēlegide ya anya, ọ
si, Le ayi anya. 5 Ọ we riba ha ama,
nēle anya inata ihe n'aka-ha. 6 Ma
Pita siri, Ọ digh ọla-ọcha na ọla-edo
m'nwere; ma ihe m'nwere, nke ahu ka
m'nēnye gi. N'aha Jisus Kraist Onye
Nazaret, je ije. 7 Ọ we jide ya n'aka-
nri, palie ya: ngwa ngwa ukwu-ya
abua na nkwonkwo-ukwu-ya we nwe
ume. 8 Ọ we wulie elu, guzo, je kwa
ije; ọ we so ha ba n'ulo uku Chineke,
nēje ije, nāwuli kwa, nēto kwa Chineke.
9 Ndi-Ju nile we hu ya ka ọ nēje ije nēto
kwa Chineke; 10 ha we mata ya, na ọ
bu onye ahu nke nọduru n'Ọnu-uzọ-
ama Ọma nke ulo uku Chineke inata
onyinye-ebere: ọ we ḅa ha ghari nke-
uku, ibobo nwubiga-kwa-ra ha òkè
n'aru, n'ihi ihe emeworo ya-ri.
11 Ma mḅe o nējide Pita na Jọn aka,
ndi-Ju nile ḅakọrọ n'ebe ha nọ n'ibà
nke anākpọ ibà Solomon, ibobo nwuru
ha n'aru nke-uku. 12 Ma mḅe Pita
huru ya, ọ zara ndi-Ju, si, Ndikom nke
Israel, gini mere ihe a nēju unu anya?
ma-ọbu gini mere unu nēlegide ayi anya,
dika ọ bu site n'ike nke aka ayi ma-ọbu
dika ayi onwe-ayi nāsọpuru Chineke ka
ayi meworo ya ka ọ je ije? 13 Chineke
nke Abraham, na nke Aisak, na nke
Jekob, Chineke nke nna-ayi-hà, nyere
Onye ahu nējere Ya ozi otuto, bù Jisus;
Onye unu onwe-unu rara nye, gọnari
kwa n'iru Pailat, mḅe ọ kpereri ikpé
irapu Ya. 14 Ma unu onwe-unu
gọnariri Onye Nsọ na Onye Ezi Omume
ahu, we riọ ka ewere amara nye unu obu-
madu, 15 unu we ḅue Onye ahu nke
nēdubà madu na ndu; Onye Chineke
mere ka O si na ndi nwuru anwu bilie;
Onye ayi onwe-ayi bu ndi-àmà-Ya.
16 Site kwa n'okwukwe ekwere n'aha-
Ya ka aha-Ya nyere nwoke a ume, onye
unu nēle anya mata kwa: e, okwukwe
ahu nke sitere n'aka-Ya mere ka aru-ya
dizu nma n'iru unu nile. 17 Ma uḅu a,
umu-nnam, amataram na unu mere ya
n'amagh-ihe, dika ndi-isi-unu me-kwa-
ra. 18 Ma ihe nile Chineke buru uzọ
kwusa site n'ọnu ndi-amuma-Ya nile, na
Kraist-Ya gāhu ahuhu, Ọ mezuru ha
otù a. 19 Ya mere chègharianu,
chighari-kwa-nu, ka ewe hichapu nmehie
nile unu, ka oge inwe ume ndu we si

n'iru Onye-nwe-ayi bia otù a; 20 ka Ọ
we zite kwa Kraist ahu Onye eburu uzọ
rọputara unu, bú Jisus: 21 Onye elu-
igwe aghagh inara nke-ọma rue oge
agēme ka ihe nile di ka ha di na mbu, bú
oge nke Chineke kwuru okwu bayere ha
site n'ọnu ndi-amuma-Ya di nsọ ndi
sitere na nmalite oge a. 22 Moses
kwuru n'ezie, si, Onye-nwe-ayi Chineke
gēme ka Onye-amuma, Nke di ka mu
onwem, biliere unu site n'etiti umu-nne-
unu; Onye ahu ka unu gēge nti n'ihe
nile, ka ha ra, bú nke Ọ gāgwa unu.
23 Ma o gēru, na madu ọ bula, nke
nāgagh-ege nti Onye-amuma ahu,
agēkpochapu ya n'etiti ndim. 24 E,
ndi-amuma nile site na Samuel na ndi
soro ya n'azu, ka ha ra, bú ndi kwuru,
ha kwusa-kwa-ra okwu bayere ubọchi
ndia. 25 Unu onwe-unu bu umu ndi-
amuma, na umu ọḅuḅa-ndu ahu nke
Chineke na nna-unu-hà ḅara, mḅe Ọ
siri Abraham, Ọ bu kwa na Nkpuru-gi
ka agāgọzi aḅuru nile nke uwa. 26 Unu
bu ndi Chineke buru uzọ were Ya zitere,
mḅe Ọ mere ka O bilie, bú Onye ahu
nējere Ya ozi, igọzi unu, n'ichighari unu
nile n'otù n'otù ka unu rapu ajọ ihe-
unu.

4 1 Ma mḅe ha nāgwa ndi-Ju okwu,
ndi-nchu-aja na ọchi-agha nke ulo
uku Chineke na ndi-Sadusi biakwasiri ha,
2 ebe ike gwuru ha nọ n'ihi na ha nēzí
ndi-Ju ihe, nēkwusa kwa nime Jisus
nbilite site na ndi nwuru anwu. 3 Ha
we tukwasi ha aka, tiye ha n'ulo-nkpọrọ
rue echi-ya: n'ihi na ọ bu anyasi uḅu a.
4 Ma ọtutu n'etiti ndi nuru okwu-ha
kwere; ọnu-ọgugu ndikom ahu we rue
ihe ra ka nnù iri na nnù abua na ọgu iri.
5 Ọ we rue n'echi-ya, na ndi-isi-ha na
ndi-okenye-ha na ndi-ode-akwukwọ-ha
zukọrọ na Jerusalem; 6 Anas onye-isi-
nchu-aja nọ kwa n'ebe ahu, na Kaiafas,
na Jọn, na Aleksanda, na ka ha ra, bú ndi
sitere n'ikwu nke onye-isi-nchu-aja.
7 Mḅe ha guzosiri ha n'etiti, ha jua
ha, si, N'àha ike gini, ma-ọbu n'aha gini,
ka unu onwe-unu mere nka? 8 Mḅe
ahu Pita, ebe o juputara na Mọ Nsọ, ọ si
ha, Ndi-isi ndi-Ju, na ndi-okenye, 9 ọ
buru na ekpe ayi onwe-ayi ta ikpé bayere
ọlu ọma aluru n'aru onye aru nādigh ya
ike, ihe eji zọputa onye a; 10 ka eme
ka unu nile na ndi Israel nile mara, na
ọ bu n'aha Jisus Kraist Onye Nazaret,
Onye unu onwe-unu kpọgidere n'obe,
Onye Chineke mere ka O si na ndi nwuru
anwu bilie, ọ bu n'aha nka ka onye a
ji aru di nma guzo n'iru unu n'ebe a.
11 Onye ahu bu nkume nke unu, bú ndi
nēwu ulo, kpọrọ ihe-efu, nke ghọrọ isi
nkuku ulo. 12 Nzọputa adigh kwa
n'onye ọ bula ọzọ: n'ihi na aha ọzọ di
iche adigh kwa n'okpuru elu-igwe, nke
enyeworo n'etiti madu, nke anāghagh
izọputa ayi nime ya.
13 Ma mḅe ha huru nkwuwa-okwu
nke Pita na Jọn, mḅe ha ghọta-kwa-ra
na ha bu ndi nāmagh ihe na ndi
nāmutagh akwukwọ ri nne, o ju ha
anya; ha we mata ha, na ha na Jisus
anọwori. 14 Ebe ha hu-kwa-ra nwoke
ahu nke emereri ka aru di ya ike ka ya
na ha nēguzo, ha enwegh ihe ikwugide
ya. 15 Ma mḅe ha gwasiri ha ka ha
si na nnọkọ-ikpé-ha pua n'èzí, ha ḅa
ìzù n'etiti onwe-ha, 16 si, Gini ka ayi
gēme madu ndia? n'ihi na ọ putara ìhè
nye ndi nile bi na Jerusalem, na ọ bu
ezie na emewo ihe-iriba-ama amara nke-
ọma site n'aka-ha; ayi apugh kwa igọ ya.
17 Ma ka ọ we ghara iḅasa kari n'etiti
ndi-Ju, ka ayi bara ha nba, ka ha ghara
igwa madu ọ bula okwu n'aha nka site
n'uḅu a. 18 Ha we kpọ ha, nye ha iwu
ka ha ghara ikwu okwu ma-ọli ma-ọbu
izí ihe n'aha Jisus. 19 Ma Pita na Jọn
zara, si ha, Kpenu ma ọ bu ihe ziri ezi
n'anya Chineke inu olu-unu kari olu
Chineke: 20 n'ihi na ayi onwe-ayi
apugh ighara ikwu ihe nile ayi huru nu
kwa. 21 Ma mḅe ha basiri ha nba ọzọ,
ha rapu ha ka ha la, ebe ha nāhugh uzọ
ha gēsi me ka ha hu ahuhu-nmehie,
n'ihi ndi-Ju; n'ihi na madu nile nēnye
Chineke otuto bayere ihe emeworo.
22 N'ihi na nwoke a ḅara kari ọgu arọ
abua, bú onye emereri ihe-iriba-ama
nka n'aru-ya, bú ime ka aru-ya di ike.
23 Ma mḅe arapusiri ha, ha biakutere
ndi nke aka ha, we kọrọ ha ihe nile, ka ha
ra, bú nke ndi-isi-nchu-aja na ndi-
okenye siri ha-ri. 24 Ma mḅe ha nuru
ya, ha were otù obi welie olu-ha kpọkue
Chineke, si, Onye-nwe-ayi, Gi onwe-gi
bu Onye kère elu-igwe na ala na oké
osimiri, na ihe nile di ha nime:
25 Onye sitere n'aka Mọ Nsọ, site

n'ọnu nna-ayi Devid onye nējere Gi
ozi, si,
N'ihi gini ka mba nile mere okė
nkpọtu,
Ndi nile di n'uwa nātughari kwa ihe-
efu uche?
26 Ndi-eze uwa guzoro onwe-ha n'otù,
Ndi-isi zukọ-kwa-ra,
Imegide Onye-nwe-ayi, na imegide
Kraist-Ya:
27 n'ihi na ọ bu ezie na nime obodo a
Herod na Pọntiọs Pailat, ha na ndi mba
ọzọ na ndi Israel nile, zukọrọ imegide
Onye Nsọ ahu nējere Gi ozi, bù Jisus,
onye I tere manu n'isi, 28 ka ha me ihe
nile, ka ha ra, bù nke aka-Gi na izù-Gi
buru uzọ ka àkà ka ha puta. 29 Uḅu a,
Onye-nwe-ayi, le kwa iba-nba-ha anya:
nye kwa ndi-orù-Gi ike ka ha were
nkwuwa-okwu nile kwue okwu-Gi,
30 n'iseti aka-Gi ime ka aru madu di
ike; ka ewe me kwa ihe-iriba-ama na
ọlu-ebube site n'aha Onye Nsọ ahu
nējere Gi ozi, bù Jisus. 31 Mḅe ha
riọsiri aririọ, ewe me ka ebe ha nọ na
nzukọ me nkpatu; ha nile we juputa na
Mọ Nsọ, we were nkwuwa-okwu nēkwu
okwu Chineke.
32 Ma ọra ndi kwere na Kraist nwere
otù obi na otù nkpuru-obi: ọ digh kwa
otù onye n'etiti ha nāsi na ihe ọ bula
nime ihe nile ọ nwere bu nke aka ya;
kama ha nwekọrọ ihe nile. 33 Ọ bu
kwa ike uku ka ndi-ozi ji aḅa àmà-ha
bayere nbilite-n'ọnwu nke Onye-nwe-
ayi Jisus: okė amara dikwasi-kwa-ra ha
nile. 34 N'ihi na ọ digh kwa onye ọ
bula n'etiti ha nkpà nākpà: n'ihi na ka
ha ra, bù ndi nwere ala ma-ọbu ulo, ha
nēre ha, weta ọnu-ahia nile nke ihe nile
erere, 35 tọḅọ ha n'ukwu ndi-ozi: ewe
nēkė òkė enye ha nile n'otù n'otù, dika
ọ di onye ọ bula nkpà.
36 Ma Josef, onye ndi-ozi kpọ-kwa-ra
Banabas, (nke bu, ma asugharia ya, Nwa
nke nkasi-obi), bù onye Livai, onye
Saiprọs n'ọmumu-ya, 37 ebe ọ nwere
ubi, ọ re ya, weta ego-ya, tọḅọ n'ukwu
ndi-ozi.
5 1 Ma otù nwoke nke anākpọ aha-ya
Ananaias, ya na Safaira nwunye-ya,
rere otù ihe ọ nwere, 2 we debere
onwe-ya ufọdu nime ọnu-ahia-ya,
nwunye-ya ma-kwa-ra, ọ we weta otù
òkė, tọḅọ ya n'ukwu ndi-ozi. 3 Ma
Pita siri, Ananaias, n'ihi gini ka Setan
mejuru obi-gi igwa Mọ Nsọ okwu-
ugha, na idebere onwe-gi ufọdu nime
ọnu-ahia nke iberibe ala gi? 4 Mḅe ọ
nānọ, ọ̀ nọgidegh n'aka-gi? mḅe eresiri
ya, ọ̀ digh kwa n'ike-gi? Gini mere i ji
tiye ihe a n'obi-gi? Ọ bugh madu ka i
gwara okwu-ugha, kama ọ bu Chineke.
5 Ma mḅe Ananaias nuru okwu ndia ọ
da n'ala, kubie ume: ndi nile nke nuru
ya we tua okė egwu. 6 Ndi bu umu-
okorọbia nime ha we bilie, ke ya àkwà,
ha we bupu ya lie ya.
7 Ma ihe ra ka oge hour atọ gasiri,
mḅe nwunye-ya batara nime, nāmatagh
ihe emereri. 8 Pita we za ya, si, Gwam,
ọ̀ bu ihe ra otù a ka unu rere iberibe ala
unu? Ọ si, E, ihe ra otù a. 9 Ma
Pita siri ya, Gini mere unu nwere otù
olu inwa Mọ nke Onye-nwe-ayi? le,
ukwu nke ndi liri di-gi di n'ọnu-uzọ, ha
gēbupu kwa gi. 10 Ọ we da n'ala ngwa
ngwa n'ukwu-ya, kubie ume: umu-
okorọbia ahu we bata, hu ya ka ọ nwuru,
ha we bupu ya, lie ya n'akuku di-ya.
11 Nzukọ Kraist dum we tua okė egwu,
ha na ndi nile ndi nuru ihe ndia.
12 Ma emere ọtutu ihe-iriba-ama na
ọlu-ebube n'etiti ndi-Ju site n'aka ndi-
ozi; ha nile were kwa otù obi nọ n'ibà
Solomon. 13 Ma nime ndi fọduru ọ
digh onye ọ bula nwere anya-ike iwere
onwe-ya rapara ha n'aru: otù ọ di, ndi-
Ju nēme ka ha di uku; 14 ewe tukwasi
kari nye Onye-nwe-ayi ndi kwere na Ya,
ìgwè madu ma ndikom ma ndinyom;
15 nke mere ka ha nēkupu ọbunà ndi
aru nādigh ike, nēdebe ha n'amà, tọḅọ
ha n'ihe-ndina na ute, ka, mḅe Pita
nāga, ka ọbunà náni onyinyo-ya we
kpuchie otù onye nime ha. 16 Ọra
madu nke obodo nile di Jerusalem
buruburu we nāḅakọ kwa, nēkuta ndi
aru nādigh ike, na ndi ndi-mọ nādigh
ọcha nēsoḅu: ewe me ka aru-ha nile
n'otù n'otù di ike.
17 Ma onye-isi-nchu-aja biliri, ya na
ndi nile soro ya (nke bu irọ-òtù ndi-
Sadusi), ha juputa-kwa-ra n'ekworo,
18 ha we tukwasi aka-ha n'aru ndi-ozi,
tubà ha n'ulo-nkpọrọ ọra madu. 19Ma
mọ-ozi nke Onye-nwe-ayi meghere ọnu-
uzọ nile nke ulo-nkpọrọ ahu n'abali, we
duputa ha, si, 20 Ganu, guzo, gwa
kwa ndi-Ju n'ulo uku Chineke okwu nile

nke Ndu a. 21 Ma mḅe ha nuru nka,
ha ba n'ulo uku Chineke mḅe chi nābọ,
we nēzi ihe. Ma onye-isi-nchu-aja
biara, ya na ndi soro ya, we kpọkọ
nnọkọ-ikpė-ha, na nzukọ ndi-okenye
umu Israel nile, we ziga n'ulo-nkpọrọ ka
ekuta ha. 22 Ma ndi nēje ozi ndi biara
ahugh ha n'ulo-nkpọrọ; ha we laghachi,
kọrọ ha, 23 si, Ayi huru ulo-nkpọrọ ka
emechisiri ya ike nke-ọma, ayi hu-kwa-
ra ndi-nche ka ha nēguzo n'ọnu-uzọ:
ma mḅe ayi meghere, ọ digh onye ọ bula
ayi huru nime ya. 24 Ma mḅe ọchi-
agha nke ulo Chineke na ndi-isi-nchu-
aja nuru okwu ndia, ha nwere obi abua
nke-uku bayere ha ebe nka gērusi.
25 Ma otù onye biara kọrọ ha, si, Le,
ndikom ahu unu tubàra n'ulo-nkpọrọ nọ
n'ulo uku Chineke nēguzo nēzi kwa ndi-
Ju ihe. 26 Mḅe ahu ọchi-agha ahu na
ndi nēje ozi jere, kuta ha, ma ha ejigh
ihe-ike; n'ihi na ha nātu egwu ndi-Ju, ka
aghara itu ha nkume. 27 Ma mḅe ha
kutasiri ha, ha guzoro ha n'etiti nnọkọ-
ikpė. Onye-isi-nchu-aja we jua ha,
28 si, Ayi nyesiri unu iwu ike ka unu
ghara izi ihe n'aha nka: ma le, unu
ewerewo ozizi-unu meju Jerusalem, unu
nēzube kwa iweta ọbara Nwoke a
tukwasi ayi n'isi. 29 Ma Pita na ndi-
ozi zara, si, Ayi aghagh ikweyere
Chineke kari madu. 30 Chineke nke
nna-ayi-hà mere ka Jisus si n'ọnwu
bilie, Onye unu onwe-unu ḅuru,
nākwuba Ya n'elu osisi. 31 Onye ahu
ka Chineke were aka-nri-Ya welie elu
ibu Onye-ndú na Onye-nzọputa, inye
Israel nchėghari na nḅaghara nmehie.
32 Ayi onwe-ayi bu kwa ndi-àmà nke
ihe ndia; Mọ Nsọ bu kwa onye-àmà,
Onye Chineke nyere ndi nēkweyere Ya.
33 Ma mḅe ha nuru nka, amapue ha
n'obi-ha, ha we zube iḅu ha. 34 Ma otù
onye biliri na nnọkọ-ikpė ahu, bù onye-
Farisi, aha-ya bu Gameliel, onye nēzi
iwu Moses, onye ndi-Ju nile nāsọpuru,
ọ we kwue ka akpọpu madu ahu n'èzi
nwa oge. 35 Ọ we si ha, Ndikom nke
Israel, nēzenu onwe-unu n'ihe bayere
madu ndia, ihe unu gaje ime. 36 N'ihi
na mḅe ubọchi ndia akērugh Teudas
biliri, nākpọ onwe-ya ihe; onye ọnu-
ọgugu ndikom, ra ka nnù madu, dayere
ya: onye eḅuru; ndi nile, ka ha ra,
bù ndi kweyere ya, we ḅasa, ha we
ghọ ihe-efu. 37 Mḅe onye ahu gasiri
Judas onye Galili biliri n'ubọchi odide-
aha, me kwa ka ufọdu n'etiti ndi-Ju
so ya n'azu: onye ahu la-kwa-ra n'iyì;
ewe chusa ndi nile, ka ha ra, bù ndi
kweyere ya. 38 M'si kwa unu ugbu a,
Wepunu aka n'aru madu ndia, rapu-
kwa-nu ha: n'ihi na ọ buru na izù a ma-
ọbu ọlu a sitere n'aka madu, agākwatu
ya n'ala: 39 ma ọ buru na o sitere n'aka
Chineke, unu agagh-apu ikwatu ha n'ala;
ka aghara ihu unu dika ndi nālu kwa
ọgù megide Chineke ma elegh anya.
40 Ha we kweyere ya: mḅe ha kpọsiri
ndi-ozi biakute ha, ha pia ha ihe, nye
ha iwu ka ha ghara ikwu okwu n'aha
Jisus, ha we rapu ha ka ha la. 41 Ya
mere ha siri n'iru nnọkọ-ikpė ahu la,
nāṅuri na aguru ha na ndi kwesiri ka
eme ha ihe-ihere n'ihi Aha ahu. 42 Ma
kwa-ubọchi, n'ulo uku Chineke na n'ulo
nke aka ha, ha adigh-arapu izi ihe na
izisa ozi ọma Jisus, na Ọ bu Kraist.

6 1 Ma na mḅe ahu, mḅe ndi nēso uzọ
Jisus nāba uba, ndi-Ju nāsu asusu
Grik malitere itamu megide ndi-Hibru,
n'ihi na elefuru ndinyom-ha ndi di-ha
nwuru anya n'ije-ozi, bú ikère ndi Kraist
òkè, kwa-ubọchi. 2 Ndi-ozi iri na abua
ahu we kpọ ọra ndi nēso uzọ Jisus
biakute ha, si, Ọ digh utọ ka ayi rapu
okwu Chineke, jere table ozi. 3 Kama,
umu-nna-ayi, chọputanu n'etiti unu
ndikom asa ndi aḅara ha ezi àmà, ndi
juputara na Mọ Nsọ na amam-ihe, ndi
ayi gēme ndi-isi n'ọlu a di nkpà. 4 Ma
ayi onwe-ayi gānọgidesi ike n'ekpere-
ayi, na n'ije ozi okwu Chineke. 5 Okwu
ahu we tọ ọra ha nile utọ: ha we rọputa
Stifen, bú nwoke nke juputara
n'okwukwe na Mọ Nsọ, ya na Filip,
na Prọkọrọs, na Naikanoa, na Taimon,
na Pamenas, na Nikọlas, bú onye
Antiọk nke nēso uzọ ndi-Ju: 6 ndi
ha guzoro n'iru ndi-ozi: mḅe ha kpesiri
ekpere, ha we bikwasi ha aka n'isi.
7 Okwu Chineke we nāga n'iru; ọnu-
ọgugu nke ndi nēso uzọ Jisus nāba kwa
uba na Jerusalem ri nne; okė igwė ndi-
nchu-aja nāṅa kwa okwukwe ahu nti.
8 Ma Stifen, ebe o juputara n'amara
na ike, ọ nālu okė ọlu-ebube na ihe-
iriba-ama di iche iche n'etiti ndi-Ju.
9 Ma ufọdu biliri n'etiti ndi sitere

n'ulo-nzukọ nke anākpọ ulo-nzukọ nke
ndi-Libatin, na nke ndi Sairini, na nke
ndi Aleksandria, na nke ndi sitere na
Silisia na Esia, ha na Stifen nājurita
onwe-ha ajuju. 10 Ha enwegh kwa
ike iguzogide amam-ihe na Mọ Nsọ o ji
ekwu okwu. 11 Mḅe ahu ha jiri
aghughọ we rọputa ndikom, ndi siri,
Ayi anuwo ya ka o nēkwu okwu
nēkwulu Moses na Chineke. 12 Ha we
kpalie ndi-Ju, na ndi-okenye, na ndi-
ode-akwukwọ, we biakwasi ya, jide ya,
kubata ya na nnọkọ-ikpé, 13 we guzo
ndi-àmà ugha, ndi si, Nwoke a arapugh
ikwu okwu megide ebe nsọ a, na iwu-
ayi: 14 n'ihi na ayi anuwo ya ka ọ nāsi,
na Jisus nka, bú Onye Nazaret, gākwatu
ebe a, nwo kwa ọme-n'ala nile nke Moses
rara nye ayi n'aka. 15 Ndi nile ndi
nọduru na nnọkọ-ikpé ahu, mḅe ha
legidere ya anya, ha we hu iru-ya dika ọ
bu iru mọ-ozi.

7 1 Onye-isi-nchu-aja we si, Ìhe ndia
di otú a? 2 Ọ we si,
Umu-nnam na ndi bu nnam, nurunu.
Chineke nke ebube mere ka nna-ayi
Abraham hu Ya anya, mḅe ọ nọ na
Mesọpọtemia, mḅe o kēbigh na Heran,
3 Ọ we si ya, Si n'ala-gi na n'etiti ikwu-
gi pua, bia n'ala ahu nke M'gēgosi gi.
4 Mḅe ahu o siri n'ala ndi Kaldea puta,
we biri na Heran: mḅe nna-ya nwuru,
Chineke we me ka o site n'ebe ahu bia
biri n'ala nka, nke unu onwe-unu bi
nime ya uḅu a: 5 ma Ọ nyegh ya ala-
nketa nime ya, é-è, Ọ nyegh ya ebe
izọkwasi ukwu-ya: Ọ we kwe nkwa na
Ọ gēwere ya nye ya, na nkpuru-ya soro
ya n'azu, ka ọ buru ihe ha nwere, mḅe ọ
kādigh nwa ọ muru. 6 Ma Chineke
kwuru okwu otú a, na nkpuru-ya gānọ
dika ndi-ọbia n'ala nābugh nke aka ha,
na ndi ala ahu gēme kwa ha ka ha buru
ndi-orù, me kwa ha ihe ọjọ, nnù arọ.
7 Mba ahu nke ha gābu orù-ha ka Mu
onwem gēkpe kwa ikpé, ka Chineke
kwuru: mḅe ihe ndia gasiri ha gāputa
kwa, kpe-kwa-ram n'ebe a. 8 Ọ we nye
ya ọḅuḅa-ndu nke obibi-úgwù: otú a
Abraham we mua Aisak, we bì ya úgwù
n'ubọchi nke-asatọ; Aisak we mua
Jekob, Jekob we mua nna uku ayi iri na
abua. 9 Nna uku ahu, ebe ha nēkwo
Josef ekworo, ha we re ya ga n'Ijipt: ma
Chineke nọyere ya, 10 weputa kwa ya
na nkpaḅu-ya nile, nye kwa ya amara na
amam-ihe n'iru Fero eze Ijipt; ọ we me
ya onye-isi Ijipt na ulo-ya dum.
11 Oké unwu we dikwasi Ijipt na
Kenean dum, ya na oké nkpaḅu: nna-
ayi-hà ahugh ihe gēju ha afọ. 12 Ma
mḅe Jekob nuru na ọka di n'Ijipt, ọ we
zipu nna-ayi-hà na mbu. 13 Na nke
mere ya uḅò abua ewe me ka umu-nne
Josef mara Josef; ewe me ka ndi-aru
Josef puta ihè nye Fero. 14 Josef we
ziga, kpọ Jekob, bú nna-ya, na ikwu-ya
nile, ka ha biakute ya, ọgu madu atọ na
iri na ise. 15 Jekob we ridata n'Ijipt; ọ
we nwua, ya onwe-ya, na nna-ayi-hà;
16 ewe būru ha gabiga n'ofè rue
Shekem, tọḅọ ha n'ìlì ahu nke Abraham
were ọnu-ahia n'ọla-ọcha go n'aka umu
Hemoa nime Shekem. 17 Ma mḅe oge
nkwa ahu nēru nso, nke Chineke kwere
Abraham, ndi-Ju gara n'iru ba kwa uba
n'Ijipt, 18 rue mḅe eze di iche biliri
ibu eze Ijipt, onye nāmatagh Josef.
19 Onye ahu were aghughọ meso ndi-
aru-ayi, me kwa nna-ayi-hà ihe ọjọ, ka
ha we tufue umu ọhu ha ka aghara ime
ka ha di ndu. 20 N'oge ahu ka amuru
Moses, ọ we ma nma nke-uku; ewe zùa
ya ọnwa atọ n'ulo nna-ya: 21 ma mḅe
etufuru ya, nwa-nwayi Fero paliri ya,
zùa ya ka ọ buru nwa ya onwe-ya nwere.
22 Ewe zí Moses ihe n'amam-ihe nile
nke ndi Ijipt; ọ we di ike n'okwu-ya na
ọlu-ya nile. 23 Ma mḅe o rubere ọgu
arọ abua, ileta umu-nne-ya, bú umu
Israel, batara n'obi-ya. 24 Ma mḅe ọ
huru otù onye nime ha ka anēmejọ, ọ
lubara ya ọ̀gù, we kpeputa onye
anēmeḅu, ebe o tiḅuru onye Ijipt:
25 ma ọ chère na umu-nne-ya ghọtara
na Chineke nēsi n'aka-ya enye ha
nzọputa; ma ha aghọtagh. 26 N'ubọchi
soni ọ we me ka ha hu ya anya mḅe ha
nālu ọ̀gù, ọ we mebe ka ha dirita n'udo,
si, Ndikom, unu bu umu-nne; gini mere
unu nēmejọrita onwe-unu? 27 Ma
onye nēmejọ ibe-ya nupuru ya, si, Onye
mere gi ka i buru onye-isi na onye-ikpé
n'ebe ayi nọ? 28 Ọ bu iḅum ka gi
onwe-gi nāchọ, dika i ḅuru onye Ijigt
nyahuru? 29 Moses we ḅalaga n'okwu
a, we nọ dika ọbia n'ala Midian, ebe ọ
muru umu-ndikom abua. 30 Mḅe ọgu
arọ abua zuru, ewe me ka ọ hu mọ-ozi
n'ọhia nke ugwu Sainai, n'ire ọku nime

osisi ntà. 31 Ma mḅe Moses huru ya,
ihe ọ huru juru ya anya: ma mḅe ọ
nābiaru nso ikiri ya, olu nke Onye-nwe-
ayi dara, 32 si, Mu onwem bu Chineke
nke nna-gi-hà, Chineke nke Abraham,
na nke Aisak, na nke Jekob. Aru we
ma Moses jijiji, ọ nwegh kwa anya-ike
ikiri. 33 Onye-nwe-ayi we si ya, Tọpu
akpukpọ-ukwu n'ukwu-gi abua: n'ihi
na ebe i nēguzo bu ala nsọ. 34 N'ezie
ahuwom ihe ọjọ anēme ndim nke di
n'Ijipt, anuwokwam isu-udè-ha, M'we
ridata iweputa ha: ụbu a bia kwa,
M'gēziga gi n'Ijipt. 35 Moses nka,
onye ha juru aju, si, Onye mere gi ka i
buru onye-isi na onye-ikpé? onye a ka
Chineke ziteworo ibu onye-isi, ibu kwa
onye-nḅaputa, ya na aka mọ-ozi ahu nke
emere ka ọ hu ya n'osisi ntà ahu.
36 Nwoke a duputara ha, mḅe ọ lusiri
ọlu-ebube di iche iche na ihe-iriba-ama
di iche iche n'Ijipt, na nime Oké Osimiri
Uhie, na nime ọhia ọgu arọ abua.
37 Onye a bu Moses ahu, onye siri umu
Israel, Chineke gēme ka Onye-amuma,
Nke di ka mu onwem, biliere unu site
n'etiti umu-nne-unu. 38 Nwoke a bu
onye nānọri nime nzukọ n'ọhia, ya na
mọ-ozi ahu nke gwara ya okwu n'ugwu
Sainai, na nna-ayi-hà: onye nara okwu
di ndu nke si n'ọnu Chineke puta inye
ayi: 39 onye nna-ayi-hà nāchọgh iña
nti, kama ha nupuru ya n'ebe ha nọ, we
laghachi azu n'Ijipt n'obi-ha, 40 nāsi
Eron, Mere ayi chi ndi ganēje n'iru ayi:
n'ihi na Moses a, onye duputara ayi n'ala
Ijipt, ayi amatagh ihe mere ya. 41 Ha
we kpua nwa-ehi n'ubọchi ahu, we
butere arusi ahu ihe ichu aja, we
ñuria n'ọlu aka-ha. 42 Ma Chineke
chighariri, we rara ha nye ikpere usu
ihe di n'elu-igwe; dika edeworo ya
n'akwukwọ ndi-amuma, si,

Ọ di anu eḅuru eḅu na àjà unu wetaram
Ọgu arọ abua n'ọhia, unu ulo Israel?
43 Unu we palie ulo-ikwū nke Mọlọk,
Na kpakpando nke chi ahu, bú Refan,
Ihe-atù unu mere ikpọ isi ala nye ha:
M'gēme kwa ka unu je biri n'ofè Babilon.

44 Nna-ayi-hà nwere ulo-ikwū nke àmà
n'ọhia, dika Ọ kara àkà, bú Onye
gwara Moses, ka ọ me ya ka ọ di ka
ihe-atù nke ọ huruni. 45 Nke, mḅe o
ruru ha aka, nna-ayi-hà na Joshua
bubatara, mḅe ha natara ala nke mba
nile ahu, ndi Chineke nupuru n'iru nna-
ayi-hà, rue ubọchi Devid; 46 onye
huru amara n'iru Chineke, we riọ
ichọtara Chineke nke Jekob ebe-obibi.
47 Ma Solomon wuru Ya ulo. 48 Otú
ọ di, Onye kachasi ihe nile elu adigh-
ebi n'ulo eji aka wu; dika onye-amuma
siri,

49 Elu-igwe bu oche-ezem,
Uwa bu kwa ihe-nḅakwasi-ukwu nke ukwum abua:
Àha ulo gini ka unu gēwurum? ka Onye-nwe-ayi kwuru:
Ma-ọbu gini bu ebe izu-ikem?
50 Ọ bugh akam mere ihe ndia nile?

51 Ndi kwesiri olu ike na ndi anēbigh
úgwù n'obi na nti, unu onwe-unu nālu
ọgù megide Mọ Nsọ mḅe nile: dika nna-
unu-hà mere, otú ahu ka unu onwe-unu
nēme. 52 Onye nime ndi-amuma ka
nna-unu-hà nēsoḅugh? ha we ḅue ndi
buru uzọ kwusa okwu bayere ọbibia nke
Onye ezi omume ahu; Onye unu onwe-
unu ghọrọ uḅu a ndi rara Ya nye na ndi
ḅuru Ya: 53 unu ndi natara iwu ahu
dika enyere ya site n'aka ndi-mọ-ozi,
ma unu edebegh ya.

54 Ma mḅe ha nuru ihe ndia, ewe
mapue ha n'obi-ha, ha we takwasi ya
ikekere ezé-ha. 55 Ma, ebe o juputara
na Mọ Nsọ, ọ legide anya n'elu-igwe, we
hu ebube Chineke, na Jisus ka O nēguzo
n'aka-nri Chineke, 56 ọ we si, Le,
anamahu elu-igwe ka emegheworo ha,
na Nwa nke madu ka O nēguzo n'aka-
nri Chineke. 57 Ma ha were oké olu ti
nkpu, kpuchi kwa aka na nti-ha, were
otù obi nukwasi ya; 58 ha we tupu ya
n'obodo, tu kwa ya nkume: ndi-àmà we
wusa uwe-ha n'ukwu otù nwa-okorọbia
anākpọ Sọl. 59 Ha we tua Stifen
nkume, ka ọ nākpọku Onye-nwe-ayi,
nāsi, Onye-nwe-ayi Jisus, nara mọm
nke-ọma. 60 Ọ we ḅu ikperè n'ala,
were kwa oké olu ti nkpu, si, Onye-nwe-
ayi, atukwasila nmehie a n'isi-ha.
Mḅe o kwusiri okwu a, o we da n'ura.

8 1 Ma oḅuḅu-ya di Sọl ezi nma.
Oké nsoḅu we puta n'ubọchi ahu
megide nzukọ Kraist di na Jerusalem;

ha nile we ḅasasia n'ala Judia na
Sameria dum, ma-ọbugh ndi-ozi.
2 Ndikom ufọdu ndi nātu egwu
Chineke we lie Stifen, kwa-kwa-ra ya
oké ákwá. 3 Ma Sọl nēsoḅu nzukọ
Kraist nke-uku, nābà n'ulo nile n'otù
n'otù, ọ nādọkpu kwa ndikom na
ndinyom we rara ha nye ka atubà ha
n'ulo-nkpọrọ.
4 Ya mere ndi ḅasara jeghariri nēzisa
ozi ọma, bú okwu Chineke. 5 Filip
we rida n'obodo Sameria, kwusara ha
Kraist-ayi. 6 Ìgwè madu nile we were
otù obi nāṅa nti ihe nile Filip nēkwu,
mḅe ha nuru, hu kwa ihe-iriba-ama ọ
nēme. 7 N'ihi na site n'aru ọtutu ndi
nwere ndi-mọ nādigh ọcha ka mọ ahu
putara, nēwere oké olu ti nkpu: eme-
kwa-ra ka aru ọtutu madu di ike, bú
ndi akuku-aru-ha nwuru anwu, na ndi
dara ngwurọ. 8 Oké ọṅù we di
n'obodo ahu.
9 Ma otù nwoke di, Saimon bu aha-
ya, onye n'oge gara aga nēme mḅasi
n'obodo ahu, nēme kwa ka ibobo nwua
mba Sameria n'aru, nāsi na ya onwe-ya
bu onye uku: 10 onye ha nile, site
n'onye ntà rue onye uku nāṅa nti, si,
Onye a bu ike ahu nke Chineke nke
anākpọ Ike Uku. 11 Ha we nāṅa ya
nti, n'ihi na ọ wereri mḅasi-ya nile me
ka ibobo nwua ha n'aru n'oge di anya.
12 Ma mḅe ha kwere Filip ka o nēzisa ozi
ọma bayere ala-eze Chineke na aha Jisus
Kraist, ewe me ha baptism, ma ndikom
ma ndinyom. 13 Saimon onwe-ya we
kwere kwa: mḅe emesiri ya baptism, ọ
we nọgidesi ike n'ebe Filip nọ; mḅe ọ
nāhu na anēme ihe-iriba-ama na oké
ọlu di ike di iche iche, ibobo we nwua
ya n'aru.
14 Ma mḅe ndi-ozi ndi nọ na
Jerusalem nuru na Sameria anarawori
okwu Chineke nke-ọma, ha zigara ha
Pita na Jọn: 15 ndi, mḅe ha ridatara,
ha kpere ekpere bayere ha, ka ha we
nara Mọ Nsọ: 16 n'ihi na ọ
kādakwasigh n'isi onye ọ bula n'etiti
ha: ọ bu náni na emere ha-ri baptism
ibà n'aha Onye-nwe-ayi Jisus. 17 Mḅe
ahu ha bikwasiri ha aka-ha n'isi, ha we
nara Mọ Nsọ. 18 Ma mḅe Saimon
huru na anēnye Mọ Nsọ site n'ibikwasi
aka nke ndi-ozi, ọ chere ego n'iru ha,
19 si, Nye-kwa-num ike a, ka, onye ọ
bula m'gēbikwasi akam abua n'isi, ka ọ
we nara Mọ Nsọ. 20 Ma Pita siri ya,
Ka ọla-ọcha-gi so gi la n'iyì, n'ihi na i
chère na i gānata onyinye Chineke site
n'ego. 21 I nwegh òkè ma-ọbu ihe-
nketa n'okwu a: n'ihi na obi-gi ezigh ezi
n'iru Chineke. 22 Ya mere chègharia
n'obi ọjọ gi a, riọ Onye-nwe-ayi, ma
elegh anya agāḅaghara gi èchìchè obi-gi.
23 N'ihi na ahurum na i nọ n'òlùlù ilu
na aḅu nke ajọ omume. 24 Saimon we
za, si, Unu onwe-unu riọrọm Onye-
nwe-ayi, ka ihe ọ bula nime ihe unu
kwuworo ghara ibiakwasim.
25 Ya mere, mḅe ha dusiri ọdu kwu
kwa okwu Onye-nwe-ayi, ha laghachiri
na Jerusalem, nēzisa kwa ozi ọma nye
ọtutu obodo ntà ndi Sameria.
26 Ma mọ-ozi nke Onye-nwe-ayi
gwara Filip okwu, si, Bilie, nāga
n'akuku Ndida rue uzọ nke si na
Jerusalem arida rue na Geza: uzọ ahu
bu ọhia. 27 Ọ we bilie ga: ma le, otù
nwoke nke Etiopia, bú onozi nke di ike
nke-uku n'okpuru Kandesi, eze-nwayi
ndi Etiopia, onye emere onye-isi àkù-ya
nile, onye biarari na Jerusalem ikpọ isi
ala nye Chineke; 28 ọ we nālaghachi,
nānọdu kwa n'uḅọ-ala-ya, nāgu kwa
akwukwọ Aisaia onye-amuma. 29 Mọ
Nsọ we si Filip, Jekuru uḅọ-ala ahu,
nọnyaba kwa ya nso. 30 Filip we
ḅakuru ya, we nu ya ka ọ nāgu akwukwọ
Aisaia onye-amuma, ọ we si, Ì nāmata
ihe i nāgu? 31 Ọ si, É-è, n'ihi na
ṁ'gēsi aṅa pu imata, ma ọ buru na ọ
digh onye gēdum? Ọ we riọ Filip ka
ọ rigota, ka ya na ya nọdu. 32 Ma ibe
ihe edeworo n'akwukwọ nsọ nke ọ nāgu
bu nka,

Esekpuru Ya, dika aturu, je oḅuḅu;
Dika nwa-aturu da-kwa-ra oḅi n'iru
onye nākpacha ya aji,
Otú a ka Ọ nādigh-asaghe ọnu-Ya:
33 Ewepuru ikpé-Ya nime ọnọdu-Ya di
ala:
Ònye gākọ ọḅọ-Ya?
N'ihi na anēwepu ndu-Ya n'uwa.

34 Onozi ahu we za Filip, si, Ariọm i,
ònye ka onye-amuma nka nēkwu okwu
a bayere? ọ̀ bu ya onwe-ya ma-ọbu onye
ọzọ di iche? 35 Filip we saghe ọnu-ya,
zì ya ozi ọma Jisus, nāmalite site n'ihe a
edeworo n'akwukwọ nsọ. 36 Ma mḅe
ha nāga n'uzọ, ha biaruru otù miri;

onozi ahu we si, Le, miri; gini nānapu
imem baptism? 37 Filip we si ya,
Ọ buru na i ji obi-gi dum we kwere,
agēme gi. Ọ we za, si, Ekwerem na Jisus
Kraist bu Ọkpara Chineke. 38 Ọ we
kwue ka uḅọ-ala-ya guzo: ha abua we
rida na miri, ma Filip ma onozi ahu;
ọ we me ya baptism. 39 Ma mḅe ha
siri na miri rigota, Mọ nke Onye-nwe-
ayi wepuru Filip; onozi ahu ahugh kwa
ya ọzọ, n'ihi na ọ nāga n'uzọ-ya nāṅuri
ọṅu. 40 Ma ahuru Filip n'Azotọs: mḅe
ọ nāgabiga o nēzisa kwa ozi ọma gwa ndi
obodo ahu nile, rue mḅe ọ biaruru
Sisaria.
9 1 Ma Sọl, ebe ọ nēwere iba-nba na
oḅuḅu ku ume megide ndi nēso uzọ
Onye-nwe-ayi rue uḅu a, ọ jekuru onye-
isi-nchu-aja, 2 riọ akwukwọ-ozi n'aka-
ya igaru Damaskọs inye ndi ulo-nzukọ,
ka ọ gābu, ma asi na ọ chọtara ndi ọ bula
di n'Uzọ a, ma-ọbu ndikom ma-ọbu
ndinyom, ka ọ we dọkpuru ha n'aḅu bia
Jerusalem. 3 Ma mḅe ọ nāga, o rue na
ọ nābiaru Damaskọs nso: na mberede
ìhè si n'elu-igwe ḅuru ya àmùmà
buruburu: 4 ọ we da n'ala, nu otù
olu ka ọ nāsi ya, Sọl, Sọl, gini mere i
nēsoḅum? 5 Ọ we si, Ì bu Onye, Onye-
nwe-ayi? Ọ si, Mu onwem bu Jisus,
Onye gi onwe-gi nēsoḅu: 6 ma bilie, ba
nime obodo, agāgwa gi ihe i nāghagh
ime. 7 Ndikom ndi soro ya n'ije
we guzo apugh ikwu okwu, ebe ha nānu
olu ahu, ma ha ahugh onye ọ bula.
8 Sọl we si n'ala bilie; ma mḅe anya-ya
saghere, ọ hugh ihe ọ bula; ha we jide ya
n'aka duru ya, we dubata ya na
Damaskọs. 9 Ọ hugh kwa uzọ ubọchi
atọ, ọ digh kwa ihe o nēri ma-ọbu nke
ọ nāṅu.
10 Ma otù onye nke nēso uzọ Jisus nọ
na Damaskọs, aha-ya bu Ananaias;
Onye-nwe-ayi we si ya n'ọhù, Ananaias.
Ọ we si, Le, mu onwem, Onye-nwe-ayi.
11 Onye-nwe-ayi we si ya, Bilie, ga rue
amá nke anākpọ Amá Eguzoziri, chọ
kwa n'ulo Judas otù onye aha-ya bu Sọl,
onye Tasọs: n'ihi na le, ọ nēkpe ekpere;
12 ọ hu-kwa-ra otù nwoke, aha-ya bu
Ananaias, ka ọ nābata, nēbikwasi kwa ya
aka-ya abua n'isi, ka ewe me ka ọ hu uzọ.
13 Ma Ananaias zara, si, Onye-nwe-ayi,
anurum n'ọnu ọtutu madu ihe bayere
nwoke a, ka ha ra, bú ajọ ihe ọ mere ndi
nsọ Gi na Jerusalem: 14 n'ebe a ka ọ
nwe-kwa-ra ike site n'ebe ndi-isi-nchu-
aja nọ ike ndi nile nākpọku aha-Gi aḅu.
15 Ma Onye-nwe-ayi siri ya, Ga: n'ihi
na onye ahu bu ihe-ọlu arọputara nyem,
ka o buru aham che n'iru mba ọzọ na
ndi-eze, na umu Israel: 16 n'ihi na Mu
onwem gēgosi ya ka ha ra, bú ahuhu nile
ọ nāghagh ihu n'ihi aham. 17 Ananaias
we je, ba n'ulo ahu; ọ we bikwasi ya
aka-ya abua n'isi, si, Sọl, nwa-nnam,
Onye-nwe-ayi, bù Jisus, Onye mere ka
i hu Ya n'uzọ i si bia, ezitewom, ka ewe
me ka i hu uzọ, ka i we juputa kwa na
Mọ Nsọ. 18 Ngwa ngwa ihe dika
akpirikpa we si n'anya-ya dapu, eme-
kwa-ra ka ọ hu uzọ; ọ we bilie, eme ya
baptism; 19 ọ we nara nri, ewe me ka
ọ nwe ume.

Ya na ndi nēso uzọ Jisus na
Damaskọs we nọ ubọchi ufọdu.
20 Ngwa ngwa n'ulo-nzukọ-ha nile ọ
we nēkwusa Jisus, na Ya onwe-ya bu
Ọkpara Chineke. 21 Ibobo we nwua
ndi nile nuru ya n'aru, ha nāsi, Ọ̀ bugh
onye a bu onye mebiri nime Jerusalem
ndi nākpọku aha nka? ọ bia-kwa-rari
n'ebe a ime ihe a, bú, ka ọ we dọkpuru
ha n'aḅu je n'iru ndi-isi-nchu-aja.
22 Ma emere Sọl ka ọ nwe kari ike, o
nēkwu kwa okwu nke ḅara ndi-Ju bi na
Damaskọs ghari, ebe o nēgosi nke-ọma
na Onye a bu Kraist-ha.

23 Ma mḅe ọtutu ubọchi zuru, ndi-Ju
ḅara ìzù iḅu ya: 24 ma emere ka Sọl
mara ajọ ìzù-ha. Ha we nēche kwa
ọnu-uzọ-ama nile ehihie na abali ka
ha we ḅue ya: 25 ma ndi nēso uzọ-ya
kuru ya n'abali, weda ya n'ala site na
mḅidi nke obodo, nārada ya n'abọ.

26 Ma mḅe ọ biaruru Jerusalem, ọ
nwara iwere onwe-ya rapara n'aru ndi
nēso uzọ Jisus: ma ha nile nātu egwu ya,
ebe ha nēkwegh na ọ bu onye nēso uzọ
Jisus. 27 Ma Banabas jidere ya n'aka,
we duru ya jekuru ndi-ozi, kọrọ ha otú
ọ hururi Onye-nwe-ayi n'uzọ, kọ-kwa-ra
ha, si, na Ọ gwara ya-ri okwu, ya na otú
o kwuwarari okwu na Damaskọs n'aha
Jisus. 28 Ya na ha we nọ, ọ nābata
nāpu kwa na Jerusalem, 29 nēkwuwa
okwu n'aha Onye-nwe-ayi: ọ we nāgwa
ndi-Ju nāsu asusu Grik okwu, ya na ha
nājurita kwa onwe-ha ajuju; ma ha
tiyere aka-ha iḅu ya. 30 Ma mḅe umu-

nna nime Kraist mazuru ya, ha dudara
ya rue Sisaria, we zipu ya igaru Tasọs.
31 Ya mere nzukọ Kraist nime Judia
na Galili na Sameria dum nwere udo,
ebe anēwuli ya elu dika ulo; ọ nāba kwa
uba, ebe ọ nāga n'egwu Onye-nwe-ayi
na nkasi-obi nke Mọ Nsọ.
32 O rue, mḇe Pita nējezu n'ebe
nile, ọ ridakuru kwa ndi nsọ ndi bi na
Lida. 33 Ọ we hu n'ebe ahu otù nwoke,
aha-ya bu Ineas, onye tọḇọrọ arọ asatọ
n'ute-ya; n'ihi na akuku-aru-ya nwuru
anwu. 34 Pita we si ya, Ineas, Jisus
Kraist nēme gi ka aru di gi ike: bilie,
dozi kwa ute nke gi. Ngwa ngwa ọ we
bilie. 35 Ndi nile bi na Lida na Sheron
we hu ya, ndi ahu we chigharikute Onye-
nwe-ayi.
36 Ma otù nwayi nke nēso uzọ Jisus
nọ na Jọpa, aha-ya bu Tabita, nke
anākpọ Dọkas, ma asugharia ya: nwayi a
juputara n'ezi ọlu na ọlu ebere nke ọ
nēme. 37 Ma o ruru n'ubọchi ahu, na
aru-ya adigh ike, ọ we nwua: mḇe ha
sasiri ya aru, ha tọḇọ ya n'ime-ulo di
n'elu ulo. 38 Ma ebe Lida di Jọpa nso,
ndi nēso uzọ Jisus, ebe ha nuru na Pita
nọ n'ebe ahu, ha zigara ya ndikom abua,
nāriọ ya, si, Alala azu ibiakute ayi.
39 Pita we bilie so ha je. Ma mḇe ọ
biaruru, ha duru ya rigo n'ime-ulo ahu
di n'elu ulo: ndinyom nile ndi di-ha
nwuru guzo-kwa-ra ya nso nākwa ákwá,
nēgosi kwa uwe-ime na uwe ọzọ, ka ha
ra, bú nke Dọkas nēme mḇe ya na ha nọ.
40 Ma Pita chupuru ha nile n'èzí, we
ḇue ikperè n'ala, kpe ekpere; ọ we
chigharia n'ebe ozu ahu di, si, Tabita,
bilie. Nwayi ahu we saghe anya-ya;
mḇe ọ huru Pita, ọ we nọlie. 41 Ọ we
nye ya aka-ya, palie ya elu; mḇe ọ kpọsiri
ndi nsọ na ndinyom ndi di-ha nwuru, ọ
che ya na ndu n'iru ha. 42 Ewe mara
ya na Jọpa dum: ọtutu madu we kwere
n'Onye-nwe-ayi. 43 Ọ we rue, na ọ
nọgidere ọtutu ubọchi na Jọpa n'ulo otù
onye, bú Saimon, onye nēdozi akpukpọ
anu.
10 1 Ma otù nwoke nọ na Sisaria,
aha-ya bu Kọniliọs, ọchi-agha
nāchi ọgu ndi-agha ise nke ótù ndi-agha
ahu anākpọ ótù Itali, 2 onye nāsọpuru
Chineke, onye ya na èzí-na-ulo-ya nile
nātu kwa egwu Chineke, onye nālu ọtutu
ọlu ebere nye ndi-Ju, nēkpe-kwa-ra
Chineke ekpere mḇe nile. 3 Ọ huwara
n'ọhù, n'ihe ra ka oge hour nke-iteghete
n'ehihie, mọ-ozi nke Chineke, ka ọ
nābiakute ya, nāsi kwa ya, Kọniliọs.
4 Ọ we legide ya anya, tu kwa egwu, si,
Ọ bu gini, Onye-nwe-ayi? Ọ si ya,
Ekpere-gi nile na ọlu ebere gi nile rigoro
ibu ihe-ncheta n'iru Chineke. 5 Uḇu a
ziga kwa ndikom na Jọpa, kpọta otù
onye, bú Saimon, onye anākpọ kwa
Pita: 6 onye ahu nānọ dika ọbia n'ulo
otù onye, bú Saimon, onye nēdozi
akpukpọ anu, onye ulo-ya di n'usọ
oké osimiri. 7 Ma mḇe mọ-ozi ahu nke
gwara ya okwu lasiri, ọ kpọ madu abua
nime ndi nējere ya ozi, na otù onye-
agha nke nāsọpuru Chineke nime ndi
nānọgide ya nso mḇe nile; 8 mḇe ọ
kọsiri ha ihe nile, ọ we ziga ha na Jọpa.
9 Ma n'echi-ya, mḇe ndi ahu nọ n'ije-
ha, nābiaru kwa obodo ahu nso, Pita
rigoro n'elu ulo ikpe ekpere, n'ihe ra ka
oge hour nke-isi: 10 agu we gua ya, ọ
we chọ idetu ihe ọnu: ma mḇe ha nēdozi
ihe, ihe di ka inyogh biara ya n'anya;
11 ọ we hu elu-igwe ka emeghere ya-ri,
ya na otù ihe ka ọ nārida, dika oké ákwà
ọcha, anēsi na nkuku anọ eweda ya n'ala:
12 nke anu ukwu anọ na ihe nākpu akpu
nke ala na anu-ufe nke elu-igwe nile di
iche iche di nime ya. 13 Otù olu we bia
rue ya nti, si, Pita, bilie; ḇue, ri kwa.
14 Ma Pita siri, M'gagh-eri ma-ọli,
Onye-nwe-ayi; n'ihi na ọ digh mḇe ọ
bula m'riri ihe ọ bula nke ruru árú nke
nādigh kwa ọcha. 15 Otù olu we bia
rue ya nti ọzọ nke uḇò abua, si, Ihe
Chineke mere ka ha di ọcha, gi onwe-gi
emela ha ihe ruru árú. 16 Ewe me ihe
a uḇò atọ: ngwa ngwa ewe nara ákwà ahu
rigo n'elu-igwe.
17 Ma mḇe Pita nēnwe obi abua nime
onwe-ya ihe ọ gābu, bú ọhù ọ hururi, le,
ndikom ahu ndi Kọniliọs zitereri, ebe ha
jusiri ajuju ulo Saimon, ha guzoro n'ọnu-
uzọ-ama, 18 we kpọ jua ma Saimon,
onye anākpọ kwa Pita, nānọ dika
ọbia n'ebe ahu. 19 Ma mḇe ọhù ahu
nādi n'obi Pita, Mọ Nsọ siri ya, Le,
ndikom atọ nāchọ gi. 20 Ma bilie, rida,
so ha ga, enwegh uche abua: n'ihi na
Mu onwem ezitewo ha. 21 Pita we
ridakuru ndikom ahu, si, Le, mu onwem
bu onye unu nāchọ: gini bu ihe unu
biaworo n'ihi ya? 22 Ha we si,

Kọniliọs ọchi-agha nāchi ọgu ndi-agha
ise, nwoke bu onye ezi omume nke nātu
kwa egwu Chineke, onye mba ndi-Ju
dum nāḅa-kwa-ra ya ezi àmà, ya ka
mọ-ozi nke di nsọ duru ọdú site na
Chineke, ikpọta gi n'ulo-ya, na inu okwu
ufọdu si gi n'ọnu puta. 23 Ya mere ọ
kpọbatara ha, le ha ọbìa.
Ma n'echi-ya o bilie so ha pua, ufọdu
nime umu-nna nime Kraist, bú ndi Jọpa,
so-kwa-ra ya je. 24 N'echi-ya ha ba
nime Sisaria. Ma Kọniliọs nēle anya ha,
ọ kpọkọ-kwa-rari ndi-ikwu-ya na ndi-
eyì-ya ọ huru n'anya. 25 Ma mḅe o
ruru na Pita batara, Kọniliọs zutere ya,
da n'ala n'ukwu-ya, kpọ isi ala nye ya.
26 Ma Pita weliri ya elu, si, Bilie;
mu onwem bu kwa madu. 27 Ka ya
na ya nākparita uka, ọ ba nime, hu ọtutu
madu ndi ḅakọrọri: 28 ọ we si ha, Unu
onwe-unu mara otú ọ bu ihe nēzigh ezi
n'iwu ka nwoke nke bu onye-Ju were
onwe-ya rapara n'aru onye mba ọzọ ma-
ọbu ijekuru ya; otú ọ di, mu onwem ka
Chineke gosiri ka m'ghara ikpọ madu ọ
bula ihe ruru árú ma-ọbu ihe nādigh
ọcha: 29 n'ihi nka ka m'bia-kwa-ra
nārugharigh uka, mḅe eji kpọtam. Ya
mere anamaju, Okwu gini mere unu ji
kpọtam? 30 Kọniliọs we si, Ubọchi anọ
gara aga, rue oge hour nka, m'nēkpe
ekpere n'oge hour nke-iteghete n'ulom;
ma le, otù nwoke guzoro n'irum n'uwe
nēnwu enwu, 31 si, Kọniliọs, anuru
ekpere-gi, echeta-kwa-ra ọlu ebere gi
nile n'iru Chineke. 32 Ya mere ziga na
Jọpa, kpọtara onwe-gi Saimon, onye
anākpọ kwa Pita; onye ahu nānọ dika
ọbìa n'ulo Saimon, bú onye nēdozi
akpukpọ anu n'usọ oké osimiri. 33 Ya
mere n'otù oge ahu ka m'zigara gi; gi
onwe-gi me-kwa-ra nke-ọma na i biawo.
Ya mere uḅu a ayi onwe-ayi nile nọ
n'ebe a n'iru Chineke, inu ihe nile nke
Onye-nwe-ayi nyeworo gi n'iwu.
34 Pita we saghe ọnu-ya, si,
N'ezie anamaghọta na Chineke abugh
onye nēle madu anya n'iru: 35 kama
nime mba ọ bula onye nātu egwu Ya,
onye nālu kwa ọlu ezi omume, bu onye
Ọ nānara nke-ọma. 36 Okwu nke O
zitere umu Israel, nēzisa ozi ọma nke
udo site n'ọnu Jisus Kraist (Onye ahu bu
Onye-nwe madu nile)—37 akukọ ahu
unu onwe-unu matara, nke putara ìhè na
Judia dum, nāmalite site na Galili, mḅe
baptism nke Jọn kwusara gasiri; 38 bú
Jisus Nke si na Nazaret puta, otú
Chineke were Mọ Nsọ na ike te Ya dika
manu-otite: Onye jeghariri nālu ọlu
ọma, nēme kwa ka aru di ha ike, bú ndi
nile ekwensu mere ha dika onye-nwe-
ha; n'ihi na Chineke soro Ya. 39 Ayi
onwe-ayi bu kwa ndi-àmà nke ihe nile
Ọ mere n'ala ndi-Ju, na nime
Jerusalem; Onye ha ḅu-kwa-ra,nākwuba
Ya n'elu osisi. 40 Onye ahu ka
Chineke mere ka O si n'ọnwu bilie
n'ubọchi nke-atọ, Ọ were kwa Ya nye ka
egosi Ya n'ìhè. 41 Ọ bugh ndi-Ju nile
ka egosiri Ya, kama ọ bu ndi-àmà
Chineke buru uzọ rọputa, bú ayi onwe-
ayi, ndi soro Ya nēri nāṅu kwa mḅe O
siri na ndi nwuru anwu bilie. 42 Ọ we
nye ayi iwu ka ayi kwusara ndi-Ju, ka
ayi kwusi kwa ike na Onye a bu Onye
Chineke kaworo ibu Onye-ikpé nke ndi
di ndu na ndi nwuru anwu. 43 Onye
ahu ka ndi-amuma nile nāḅara àmà, na
site n'aha-Ya onye ọ bula nke kwere na
Ya gānata nḅaghara nmehie.
44 Mḅe Pita kpu akukọ ndia n'ọnu,
Mọ Nsọ dakwasiri ndi nile nuru okwu
ahu. 45 Ibobo we nwua ha n'aru, bú
ndi kwere na Jisus ndi sitere na ndi
obibì-úgwù, ka ha ra, bú ndi soro Pita
bia, n'ihi na awusawo-kwa-ra onyinye
nke bu Mọ Nsọ n'isi ndi mba ọzọ.
46 N'ihi na ha nānu ka ha nēkwu okwu
n'asusu ọzọ di iche iche, nēme kwa ka
Chineke di uku. Mḅe ahu Pita zara, si,
47 Ọ di onye puru inapu miri, ka
aghara ime ndia baptism, ndi natara Mọ
Nsọ dika ayi onwe-ayi? 48 Ọ we kwue
ka eme ha baptism n'aha Jisus Kraist.
Mḅe ahu ha riọrọ ya ka ọ nọgide ubọchi
ufọdu.
11 1 Ma ndi-ozi na umu-nna nime
Kraist ndi nọ na Judia dum nuru
na ndi mba ọzọ nara-kwa-ri okwu
Chineke nke-ọma. 2 Mḅe Pita rigotara
Jerusalem, ndi sitere na ndi obibì-úgwù
we kwugide ya okwu, 3 si, I bakuru
ndikom ndi anēbigh úgwù, so ha rie ihe.
4 Ma Pita malitere, we kọrọ ha okwu
ahu n'usoro, si, 5 Mu onwem nọ
n'obodo Jọpa nēkpe ekpere: m'we hu
ọhù nime inyogh, otù ihe ka ọ nārida,
dika oké ákwà ọcha nke anēsi n'elu-igwe
were nkuku anọ eweda n'ala; ọ we bia

rue ọbunȧ n'ebe m'nọ: 6 mḅe
m'legidere ya anya, m'we tugharia uche,
hu anu ukwu anọ di n'uwa na anu-ọhia
na ihe nākpu akpu na anu-ufe nke elu-
igwe nile di iche iche. 7 M'we nu kwa
otù olu ka ọ nāsim, Pita, bilie; ḅue, ri
kwa. 8 Ma asirim, M'gagh-eri ma-ọli,
Onye-nwe-ayi: n'ihi na ọ digh mḅe ọ
bula ihe ọ bula nke ruru ȧrù ma-ọbu nke
nādigh ọcha bȧra n'ọnum. 9 Ma otù
olu zara nke uḅȯ abua site n'elu-igwe,
si, Ihe Chineke mere ka ha di ọcha, gi
onwe-gi emela ha ihe ruru ȧrù. 10 Ewe
me nka uḅȯ atọ: ewe dọlie ha nile ọzọ
n'elu-igwe. 11 Ma le, n'otù oge ahu
ndikom atọ guzoro n'iru ulo nke ayi nọ
nime ya, ebe esiri na Sisaria ziterem ha.
12 Mọ Nsọ we gwam ka m'so ha, ghara
ime onwem di iche. Umu-nna-ayi isi
ndia we sokwam; ayi we ba n'ulo nwoke
ahu: 13 ọ we kọrọ ayi otù ọ hururi
mọ-ozi ka o guzoro n'ulo-ya, nāsi kwa,
Ziga na Jọpa, kpọta Saimon, onye
anākpọ kwa Pita; 14 onye gāgwa gi
okwu ufọdu, nke agēji zọputa gi, gi
onwe-gi na ėzi-na-ulo-gi nile. 15 Ma
mḅe m'malitere ikwu okwu, Mọ Nsọ
dakwasiri ha, dika ọ dakwasi-kwa-ra ayi
na mbu. 16 M'we cheta okwu Onye-
nwe-ayi, otù Ọ siri, N'ezie Jọn jiri miri
me baptism; ma agēji Mọ Nsọ me unu
onwe-unu baptism. 17 Ya mere ọ buru
na Chineke nyere ha onyinye ra ka nke
Ọ nye-kwa-ra ayi, mḅe ayi kwere n'Onye-
nwe-ayi Jisus Kraist, Mù onwem bu
onye ipu iḅochi Chineke? 18 Ma mḅe
ha nuru ihe ndia, ha kpuchiri ọnu-ha,
we nye Chineke otuto, si, Ya mere ọ bu
kwa ndi mba ọzọ ka Chineke nyere
nchėghari nke nēdubȧ na ndu.

19 Ya mere ndi ḅasara site na nkpaḅu
nke putara n'ihi Stifen jeruru Finisia,
na Saiprọs, na Antiọk, ha adigh-agwa
onye ọ bula okwu Chineke ma-ọbugh
nȧni ndi-Ju. 20 Ma ufọdu di n'etiti ha,
ndikom nke Saiprọs na Sairini, ndi, mḅe
ha biaruru Antiọk, ha gwa kwa ndi-Grik
okwu ahu, nēzisa ozi ọma nke Onye-
nwe-ayi Jisus. 21 Aka Onye-nwe-ayi
we so ha: okė igwė ndi kwere we
chigharikute Onye-nwe-ayi. 22 Akukọ
bayere ha we ba na nti nzukọ Kraist di
na Jerusalem: ha we zipu Banabas ije
rue Antiọk: 23 onye, mḅe ọ biaruru,
mḅe ọ hu-kwa-ra amara Chineke, ọ
ṅuria; ọ we riọ ha nile, ka ha zube
n'obi-ha inọgide n'ebe Onye-nwe-ayi
nọ: 24 n'ihi na ọ bu ezi nwoke, juputa
kwa na Mọ Nsọ na okwukwe: ewe
tukwasi okė igwė madu nye Onye-nwe-
ayi. 25 Ọ we pua je Tasọs ichọ Sọl:
26 mḅe ọ chọtara ya, ọ we kuru ya bia
Antiọk. Ọ we rue, na ọbunȧ ogologo
otù arọ ha zukọrọ na nzukọ Kraist, zi
kwa okė igwė madu ihe; na ọ bu kwa
n'Antiọk ka eburu uzọ kpọ ndi nēso uzọ
Jisus ndi-Kristian.

27 Ma na mḅe ahu ndi-amuma ufọdu
siri na Jerusalem ridata n'Antiọk. 28 Ma
otù onye nime ha, aha-ya bu Agabọs,
biliri, we gosi site na Mọ Nsọ na okė
unwu gaje ida n'elu-uwa dum madu bi:
nke putara n'oge Klọdiọs. 29 Ndi
nēso uzọ Jisus, onye ọ bula ka ihe ọ
nwere ra, we zube izigara umu-nna nime
Kraist ndi bi na Judia ihe iyere ha aka:
30 nke ha me-kwa-ra, nēzigara ndi-
okenye site n'aka Banabas na Sọl.

12 1 Ma dika n'oge ahu Herod, bù
eze, tukwasiri aka-ya n'aru madu
ufọdu nime nzukọ Kraist ime ha ihe ọjọ.
2 Ọ we were mma-agha ḅue Jemes nwa-
nne Jọn. 3 Ma mḅe ọ huru na ọ di ndi-
Ju utọ, ọ we jidekwasi Pita. Ubọchi ahu
bu ubọchi achicha ekogh-eko. 4 Mḅe o
jidesiri ya, ọ tubȧ ya n'ulo-nkpọrọ, we
rara ya nye n'aka ndi-agha iri na isi iche
ya anọ anọ; nēzube ikuputa ya nye ndi-
Ju mḅe ememe ngabiga gasiri. 5 Ya
mere edebere Pita n'ulo-nkpọrọ: ma
nzukọ Kraist nēkpegidesi ekpere ike nye
Chineke n'ihi ya. 6 Ma mḅe Herod
gaje ikuputa ya, n'otù abali ahu Pita
nāraru ura n'etiti ndi-agha abua, eji
nkpọrọ abua ke ya aḅu: ndi-nche ndi nọ
n'iru ọnu-uzọ nēchebe ulo-nkpọrọ.
7 Ma le, mọ-ozi nke Onye-nwe-ayi
guzoro ya nso, ihė nwu-kwa-ra n'ime-
ulo nke ulo-nkpọrọ: ọ we tie Pita aka
n'akuku, kpote ya, si, Bilie ọsọsọ.
Nkpọrọ-ya abua we dapu n'aka-ya abua.
8 Mọ-ozi ahu we si ya, Ke ihe-ọkikė
n'ùkwù-gi, yiri kwa akpukpọ-ukwu
sandal gi. Ọ we me otù ahu. Ọ we
si ya, Ḅokwasi uwe uku gi n'aru-gi,
sokwam. 9 Ọ we pua, so ya; ma ọ
matagh na ọ bu ezie, bù ihe emere site
n'aka mọ-ozi, kama ọ nēchė na ọ nāhu
ọhù. 10 Ma mḅe ha gasiri ndi-nche
mbu na ndi-nche nke-abua, ha biaruru

ọnu-uzọ-ama igwè ahu nke esi abà nime
obodo; nke meghere onwe-ya nye ha: ha
we pua, gabiga n'otù uzọ ntà; ngwa
ngwa mọ-ozi ahu we pua n'ebe ọ nọ.
11 Mḅe Pita mara onwe-ya, ọ si, Uḅu a
ka m'matara n'ezie, na Onye-nwe-ayi
ziputara mọ-ozi-Ya, weputam n'aka
Herod, ya na ile-anya nile nke ndi-Ju.
12 Mḅe ọ ghọtasiri ihe ahu, ọ bia rue
ulo Meri nne Jọn onye akpọ-kwa-ra
Mak; ebe ọtutu madu zukọrọri nēkpe
kwa ekpere. 13 Ma mḅe ọ kuru aka
n'ọnu-uzọ nke ọnu-uzọ-ama, otù nwa-
aḅọghọ, aha-ya bu Roda, biara iña nti.
14 Ma mḅe ọ matara olu Pita, ọ
meghegh ọnu-uzọ-ama n'ihi ọñù, ma
ọ ḅabàra nime ulo, kọrọ ha na Pita
guzoro n'iru ọnu-uzọ-ama. 15 Ma ha
siri ya, Anya adigh gi nma. Ma o
nēkwusi ike na ọ bu otù a. Ha we si, Ọ
bu mọ-ozi-ya. 16 Ma Pita nākugide
aka n'ọnu-uzọ: mḅe ha meghesiri, ha hu
ya, ibobo we nwua ha n'aru. 17 Ma
mḅe o kpukpusiri ha aka ikpuchi ọnu-
ha, ọ kọrọ ha otù Onye-nwe-ayi
duputara ya-ri n'ulo-nkpọrọ. Ọ si,
Kọrọ Jemes na umu-nna-ayi ihe ndia.
Ọ we pua, ga ebe di iche. 18 Ma mḅe
chi bọrọ, ọ bugh nkpasu ntà putara
n'etiti ndi-agha, ihe mere Pita. 19 Mḅe
Herod chọsiri ya, ma ọ chọtagh ya, ọ
kpe ndi-nche-ya ikpé, nye iwu ka ewe
dupu ha iḅu ha. Ọ we si na Judia ridata
na Sisaria, we nọgide n'ebe ahu.

20 Ma Herod nēbu agha nke-uku
megide Taia na Saidon n'obi-ya: ha we
were otù obi biakute ya; mḅe ha mesiri
Blastọs eyì-ha, nke bu onye nēle ime-
ulo-ndina nke eze anya, ha we riọ ka
udo di n'etiti ha, n'ihi na esi n'ala nke
eze ahu azù ala-ha. 21 N'ubọchi akara
àkà Herod we yikwasi uwe nke eze,
nọkwasi n'oche-ikpé, gwa ha okwu.
22 Ọra madu we tie nkpu, si, Ọ bu olu
chi, ọ bugh kwa olu nke madu. 23 Ngwa
ngwa mọ-ozi nke Onye-nwe-ayi we tie
ya ihe, n'ihi na ọ nyegh Chineke otuto
ahu: ikpuru we taḅue ya, ọ we kubie
ume.

24 Ma okwu Chineke nāga n'iru,
nāba kwa uba.

25 Banabas na Sọl we si na Jerusalem
laghachi, mḅe ha jezuru ozi-ha, nēkuru
Jọn nke akpọ-kwa-ra Mak ka ya na ha
yikọ je.

13 1 Ma ndi-amuma na ndi-ozizi di
n'Antiọk, nime nzukọ Kraist di
n'ebe ahu, bù Banabas, na Simeon onye
anākpọ Naiga, na Lusiọs onye Sairini,
na Manaen onye azùkọrọ ya na Herod,
bù tetrarch, na Sọl. 2 Ma mḅe ha nēfè
Onye-nwe-ayi òfùfè, nēbu kwa ọnu, Mọ
Nsọ siri, Kewaputaram Banabas na Sọl
ilu ọlu nke M'kpọworo ha ka ha lua.
3 Mḅe ahu, mḅe ha busiri ọnu kpe kwa
ekpere bikwasi kwa ha aka n'isi, ha we
zipu ha.

4 Ya mere ndi ahu, ebe Mọ Nsọ
zipuru ha, ha ridata na Selcusia; ha we
site n'ebe ahu ba n'uḅo je Saiprọs.
5 Mḅe ha ruru Salamis, ha we kwusa
okwu Chineke n'ulo-nzukọ nile nke ndi-
Ju: ha nwe-kwa-ra Jọn dika onye nējere
ha ozi. 6 Mḅe ha gabigasiri n'agwe-
etiti ahu dum rue Pafọs, ha hu otù
nwoke nke bu onye-mḅasi, onye-
amuma ugha, onye-Ju, aha-ya bu Ba-
Jisus; 7 onye ya na onye-isi nọ, bù
Sajiọs Pọlọs, nwoke nwere nghọta.
Onye ahu kpọtara onwe-ya Banabas na
Sọl, we chọ inu okwu Chineke. 8 Ma
Elimas, bù onye-mḅasi ahu, (n'ihi na
otù a ka aha-ya di ma asugharia ya),
nēguzogide ha, nāchọ uzọ iduhie onye-
isi ahu n'okwukwe-ayi. 9 Ma Sọl,
onye anākpọ kwa Pọl, ebe o juputara na
Mọ Nsọ, ọ legidere ya anya, 10 si, Gi
onye juputara n'aghughọ nile na ihe nile
jọḅuru onwe-ya, gi nwa ekwensu, gi
onye-iro ezi omume nile, i gagh-arapu
ikwahie uzọ nile eguzoziri nke Onye-
nwe-ayi? 11 Uḅu a, le, aka Onye-nwe-
ayi di kwa n'aru gi, i gēkpu kwa ìsi,
nāhugh anyanwu nwa oge. Ngwa ngwa
alulu na ọchichiri dakwasiri ya; ọ we
nējeghari nāchọ ndi gējide ya n'aka idu
ya. 12 Mḅe ahu onye-isi ahu, mḅe ọ
huru ihe meworo, ọ kwere, ebe ibobo
ozizi nke Onye-nwe-ayi nwuru ya n'aru.

13 Pọl-hà we si na Pafọs nupu uḅọ,
bia rue Paga di na Pamfilia: Jọn we
rapu ha, laghachi na Jerusalem. 14 Ma
ha onwe-ha sitere na Paga gabiga, bia
rue Antiọk di na Pisidia; ha we ba nime
ulo-nzukọ-ha n'ubọchi-izu-ike, we nọdu
aia. 15 Ma mḅe agusiri akwukwọ iwu
na ndi-amuma, ndi-isi ulo-nzukọ ahu
zigara ha ozi, si, Umu-nne-ayi, ọ buru
na unu nwere okwu nkasi-obi igwa ndi-

ayi, kwuenu. 16 Pọl we bilie, kpukpu
kwa aka, si,
Ndikom nke Israel, na ndi nātu egwu
Chineke, nurunu. 17 Chineke nke ndi
nka, bù Israel, rọputara nna-ayi-hà, we
welie ndi Israel elu mḅe ha nọ dika ọbia
n'ala Ijipt, Ọ were kwa ogwe-aka di elu
duputa ha nime ya. 18 Oge ra ka ọgu
arọ abua Ọ we nānagide omume-ha
n'ọhia. 19 Mḅe Ọ wedasiri mba asa
n'ala Kenean, Ọ me ka ha keta ala-ha, ihe
ra ka nnù arọ na ọgu arọ abua na iri:
20 mḅe ihe ndia gasiri Ọ nye ha ndi-
ikpė rue oge Samuel, bù onye-amuma.
21 Emesia ha riọ ka enye ha eze:
Chineke we nye ha Sọl nwa Kish, nwoke
nke sitere n'ebo Benjamin, onye chiri
eze ọgu arọ abua. 22 Mḅe Ọ wepusiri
ya, Ọ welie Devid ibu eze-ha; onye
Ọ ḅa-kwa-ra àmà, si, Achọtawom Devid
nwa Jesi, nwoke nke di ka obim si achọ,
onye gēme ihe nile M'nāchọ. 23 Site
na nkpuru nwoke a ka Chineke wetara
Israel Onye-nzọputa, bù Jisus, dika
nkwa-Ya si di; 24 mḅe Jọn buru uzọ
kwusa baptism nke nchèghari nye ndi
Israel nile, mḅe Ọ kābatagh. 25 Ma
mḅe Jọn nāḅazu ọsọ-ya, ọ si, Gini ka
unu nēchè na abum? Mu onwem abugh
Ya. Kama, le, otù Onye nābia n'azum,
Onye m'nēkwesigh itọpu akpukpọ-ukwu
nke ukwu-Ya. 26 Umu-nnem, umu
eriri Abraham, na ndi di n'etiti unu nātu
egwu Chineke, ọ bu ayi onwe-ayi ka
eziputara okwu nke nzọputa nka.
27 N'ihi na ndi bi na Jerusalem, na ndi-
isi-ha, ebe ha nāmatagh Ya, na olu ndi-
amuma nke anāgu n'ubọchi-izu-ike nile,
ha mezuru ha n'ima Ya ikpė. 28 Ọ bu
ezie na ha ahugh ihe ọ bula kwesiri ọnwu
n'aru Ya, ma ha riọrọ Pailat ka eḅue Ya.
29 Mḅe ha mezuru ihe nile edeworo
n'akwukwọ nsọ bayere Ya, ha si n'osisi
ahu wedata Ya, tọḅọ Ya n'ili. 30 Ma
Chineke mere ka O si na ndi nwuru
anwu bilie: 31 ewe me ka ha hu Ya
ọtutu ubọchi, bù ndi soro Ya si na Galili
rigoro Jerusalem, ndi buru ndi-Ju ndi-
àmà-Ya uḅu a. 32 Ayi onwe-ayi nēzi
kwa unu ozi ọma nke nkwa ahu ekwere
nna-ayi-hà, 33 na Chineke emezuwo
nka n'ebe umu-ayi nọ, ebe Ọ mere ka
Jisus bilie; dika edewo-kwa-ra ya n'abù
ọma nke-abua, si, Ọkparam ka Gi onwe-
gi bu, Mu onwem amuwo Gi ta. 34 Ma
na Ọ mere ka O si na ndi nwuru anwu
bilie, ọ digh na Ọ gaje ilaghachi n'ire-urė
ọzọ, O kwuwo otù a, si, M'gēnye unu ihe
nile di ọcha nke kwesiri ntukwasi-obi
nke ekwere Devid na nkwa. 35 N'ihi
na Ọ nāsi kwa n'abù ọma di iche, I gagh-
enye Onye nke Gi di ọcha n'obi ka Ọ hu
ire-urė. 36 N'ihi na Devid, mḅe ọ jesiri
ọḅọ-ya ozi, o sitere n'izù Chineke da
n'ura ọnwu, ewe tọḅọ ya n'ebe nna-ya-
hà nọ, ọ we hu ire-urė: 37 ma Onye
ahu Chineke mere ka O bilie ahugh ire-
urė. 38 Ya mere maranu nka, umu-
nnem, na anēsite n'ọnu Onye a kwusa
nḅaghara nmehie nile nye unu: 39 ọ
bu kwa nime Onye a ka anāgu onye ọ
bula nke kwere na Ya n'onye ezi omume
n'ihe nile, nke anāpugh igu unu na ndi
ezi omume na ha nime iwu Moses.
40 Ya mere lezienu anya, ka ihe ahu
ghara ibiakwasi unu, nke ekwuworo
n'akwukwọ ndi-amuma, si,

41 Lenu, ndi-nlelì-anya, ka o ju kwa
unu anya, ka ekpochapu kwa unu;
N'ihi na ọlu ka Mu Onwem nālu
n'ubọchi-unu,
Ọlu unu nāgagh-ekwe ma-ọli ọ buru
na onye ọ bula kọrọ unu akukọ-ya.

42 Mḅe ha nāpu, ha we riọ ka agwa
ha okwu ndia n'ubọchi-izu-ike soni.
43 Ma mḅe nzukọ ahu lasasiri, ọtutu
madu n'etiti ndi-Ju, na n'etiti ndi nēso
uzọ ndi-Ju ndi nātu egwu Chineke, soro
Pọl na Banabas: ndi nāgwa ha okwu,
nēme kwa ha ka ha kweye inọgide
n'amara nke Chineke.
44 Ma n'ubọchi-izu-ike soni ọ fọduru
ihe ntà ka obodo ahu nile zukọ inu okwu
Chineke. 45 Ma mḅe ndi-Ju huru igwè
madu ahu, ha juputara n'ekworo, we
nēkwugide ihe nile Pọl nēkwu, ha
nēkwulu kwa ha. 46 Pọl na Banabas we
kwuwa okwu, si, Ọ di nkpà ka eburu uzọ
gwa unu okwu Chineke. Ebe unu
nēnupu ya n'aru-unu, nēkpe kwa onwe-
unu ndi nēkwesigh ndu ebigh-ebi, le,
ayi gaje ichighari gwa ndi mba ọzọ
okwu. 47 N'ihi na otù a ka Onye-nwe-
ayi nyeworo ayi iwu, si,

Edebewom I ka I buru ihè nke mba
nile,
Ka I we di inye nzọputa rue nsọtu
uwa.

48 Ma mḅe ndi mba ọzọ nuru nka, ha
ṅuria, nye kwa okwu Chineke otuto: ha

we kwere na Jisus, ka ha ra, bú ndi edoro
inata ndu ebigh-ebi. 49 Ewe nēbu
okwu Onye-nwe-ayi jezu ala ahu dum.
50 Ma ndi-Ju kwaliri ndinyom nātu
egwu Chineke, bú ndi anāsọpuru, na
ndi-isi obodo ahu, ha we kpalie nsọḅu
megide Pọl na Banabas, we chupu ha
n'ókè-ala-ha. 51 Ma ha rupuru ájá nke
ukwu-ha megide ha, we bia rue
Aikọniọm. 52 Ndi nēso uzọ Jisus we
juputa n'ọṅù na Mọ Nsọ.

14 1 Ọ we rue n'Aikọniọm, na ha
abua bàkọrọ n'ulo-nzukọ nke ndi-
Ju, we kwue okwu n'uzọ nke mere ka
oké igwè madu, ma ndi-Ju ma ndi-Grik,
kwere na Jisus. 2 Ma ndi-Ju ndi
nēkweyegh kpaliri nkpuru-obi ndi mba
ọzọ, me ka ha jọ njọ n'ebe umu-nna
nime Kraist nọ. 3 Ya mere ha nọgidere
n'ebe ahu oge di anya, nēkwuwa okwu
nime Onye-nwe-ayi, Onye nāḅara okwu
amara-Ya àmà, ebe Ọ nēnye ka eme ihe-
iriba-ama na ọlu-ebube di iche iche site
n'aka-ha. 4 Ma ọra obodo ahu kewara:
ufọdu we nọ n'akuku ndi-Ju, ufọdu nọ
kwa n'akuku ndi-ozi Jisus. 5 Mḅe ndi
mba ọzọ, na ndi-Ju kwa, ha na ndi-isi-
ha, nukọtara ime ha ihe-ihere, na itu ha
nkume, 6 ha we mata, ḅalaga n'obodo
nke Laikaọnia, bú Listra na Dabe, na
ala di ha buruburu: 7 n'ebe ahu ka ha
nēzisa kwa ozi ọma.

8 Ma na Listra otù nwoke nānọdu ala,
nke ukwu-ya abua nēnwegh ike, bú
onye-ngwurọ site n'afọ nne-ya, onye ọ
digh mḅe ọ bula ọ jereri ije. 9 Onye a
nuru Pọl ka o nēkwu okwu: onye, ebe ọ
legidere ya anya, ebe ọ hu-kwa-ra na ọ
nwere okwukwe agēji zọputa ya, 10 ọ
were oké olu si, Bilie, guzo ọtọ n'ukwu-
gi abua. Ọ we wulie je kwa ije. 11 Mḅe
igwè madu nile huru ihe Pọl mere, ha
welie olu-ha, nāsi n'asusu Laikaọnia,
Chi-ayi ridatakuru ayi n'oyiyi madu.
12 Ha we kpọ Banabas, Jupita; kpọ kwa
Pọl, Makuri, ebe ya onwe-ya bu onye-isi
nēkwu okwu. 13 Onye-nchu-aja nke
Jupita, nke ulo nsọ ya di n'iru obodo ahu,
we sekputa ehi weta kwa okoko-osisi
n'ọnu-uzọ-ama obodo, ya na ìgwè madu
ahu we chọ ichu aja. 14 Ma mḅe ndi-ozi
ahu, bú Banabas na Pọl, nuru ya, ha
dọwa uwe-ha, we pua ḅabà n'etiti igwè
madu ahu, nēti nkpu, 15 nāsi, Ndikom,
gini mere unu nēme ihe ndia? Ayi
onwe-ayi bu kwa madu yiri unu
n'aru-ayi, ayi nēzì kwa unu ozi ọma, ka
unu si n'ihe-efu ndia chigharikute
Chineke Nke di ndu, Onye kère elu-igwe
na ala na oké osimiri, na ihe nile di ha
nime: 16 Onye n'ọḅọ nile gara aga kwere
ka mba nile nāga n'uzọ nile nke aka ha.
17 Otú ọ di, Ọ rapugh Onwe-ya
nēnwegh ihe-àmà, ebe Ọ nēme ezi ihe,
nēnye kwa unu miri-ozuzo na oge
nkpuru site n'elu-igwe, nēmeju obi-unu
n'ihe-ọzùzù na ọṅù. 18 Ma n'ikwu
okwu ndia ọ di ha ike iḅochi igwè madu
nile ka ha ghara ichu aja nye ha.

19 Ma ndi-Ju siri n'Antiọk na
Aikọniọm bia rue ebe ahu: mḅe ha
rafusiri igwè madu nile, ha tua Pọl
nkume, dọkpupu ya n'azu obodo, nēchè
na ọ nwuru anwu. 20 Ma mḅe ndi nēso
uzọ Jisus guzoro ya buruburu, o bilie,
ba nime obodo: n'echi-ya ya na
Banabas we pua ga Dabe. 21 Mḅe ha
zisasiri ozi ọma gwa ndi obodo ahu, me
kwa ọtutu madu ka ha buru ndi nēso
uzọ Jisus, ha laghachi na Listra, na
Aikọniọm, na Antiọk, 22 nēme ka
nkpuru-obi ndi nēso uzọ Jisus guzosie
ike, nāriọ ha ka ha nọgide n'okwukwe-
ayi, nēgosi kwa na ayi aghagh isite
n'ọtutu nkpaḅu ba n'ala-eze Chineke.
23 Mḅe ha rọputasiri ndi-okenye nime
nzukọ Kraist nile n'otù n'otù nye ha,
were kwa obubu-ọnu kpe ekpere, ha we
rara ha nye n'aka Onye-nwe-ayi, bú
Onye ha kwereri na Ya. 24 Ha we
gabiga n'etiti Pisidia, bia rue Pamfilia.
25 Mḅe ha kwusiri okwu Chineke na
Paga, ha ridata n'Atalaia; 26 ha we si
n'ebe ahu ba n'uḅọ je Antiọk, nke
esitereri na ya rara ha nye n'amara nke
Chineke ilu ọlu nke ha luzuru. 27 Mḅe
ha ruru, me kwa ka nzukọ Kraist zukọta,
ha we kọrọ ha ihe nile, ka ha ra, bú nke
Chineke soro ha me, kọ-kwa-ra ha na
Ọ meghereri ọnu-uzọ okwukwe nye ndi
mba ọzọ. 28 Ha na ndi nēso uzọ Jisus
we nọgide ọ bugh nwa oge.

15 1 Madu ufọdu we si na Judia
ridata we zí umu-nna nime Kraist
ihe, si, Ọ buru na ebigh unu úgwù dika
ọme-n'ala nke Moses nyere si di, apugh
izọputa unu. 2 Ma mḅe nkewa na ajuju
nādigh ntà diri Pọl na Banabas imegide
ha, ndi Kraist we dozie ka Pọl na
Banabas, na ufọdu ndi ọzọ n'etiti ha,

rigoro Jerusalem jekuru ndi-ozi na ndi-
okenye bayere ajuju a. 3 Ya mere,
mḅe nzukọ Kraist dupusiri ha n'ije-ha,
ha gabigara n'etiti Finisia, gabiga kwa
n'etiti Sameria, nākọ akukọ nchighari
nke ndi mba ọzọ: ha nēme kwa ka
oké ọṅù diri umu-nna nime Kraist nile.
4 Mḅe ha ruru Jerusalem, nzukọ Kraist
na ndi-ozi na ndi-okenye we nara ha
nke-ọma, ha we kọrọ ha ihe nile, ka ha
ra, bú nke Chineke soro ha me. 5 Ma
ufọdu nime irọ-ôtù ndi-Farisi ndi kwere
na Jisus biliri, si, Aghagh ibì ha úgwù,
na inye ha iwu ka ha debe iwu Moses.
6 Ndi-ozi na ndi-okenye we zukọ ile
okwu a. 7 Mḅe ha juritarari onwe-ha
ọtutu ajuju, Pita we bilie, si ha,
Umu-nnam, unu onwe-unu mara na
site n'ubọchi mbu Chineke rọputara
n'etiti unu, ka ndi mba ọzọ we site
n'ọnum nu okwu nke ozi ọma ahu,
kwere kwa. 8 Chineke, Onye mara obi
madu, we ḅara ha àmà, ebe Ọ nyere ha
Mọ Nsọ, dika Ọ nye-kwa-ra ayi onwe-
ayi; 9 ọ digh kwa ókè Ọ kpara n'aḅata
ayi na ha, ebe Ọ mere ka obi-ha di ọcha
site n'okwukwe. 10 Ya mere, uḅu a,
gini mere unu nānwa Chineke, n'ikoye
yoke n'olu ndi nēso uzọ Jisus, nke ma
nna-ayi-hà ma ayi onwe-ayi nēnwegh
ike ibūru? 11 Kama ayi kwere na
agāzọputa ayi site n'amara Onye-nwe-
ayi Jisus, n'otù aka ahu dika ha onwe-ha.
12 Ọra ha nile we kpuchie ọnu-ha; ha
we nuru okwu Banabas na Pọl ka ha
nakọ akukọ ihe-iriba-ama na ọlu-ebube
nile, ka ha ra, bú nke Chineke mere
n'etiti ndi mba ọzọ site n'aka-ha.
13 Mḅe ha kpuchiri ọnu-ha, Jemes we
za, si,
Umu-nnam, nurunu olum: 14 Simeon
kọrọ otú Chineke buru uzọ leta ndi mba
ọzọ, isi n'etiti ha weputara aha-Ya
otù ndi. 15 Nka na okwu ndi-amuma
nwe-kwa-ra otù olu; dika edeworo
n'akwukwọ nsọ, si,
16 Mḅe ihe ndia gasiri M'gālaghachi,
M'gāma kwa ulo-ikwū nke Devid
ọzọ, nke daworo ada;
Ọ bu kwa ebe-ya nile akwaturu
akwatu ka M'gēwu ọzọ,
M'gēme kwa ka o guzozie ọzọ:
17 Ka ndi fọduru n'etiti madu we chọ
Onye-nwe-ayi,
Ha na mba nile, ndi aguru aham,
18 Ka Onye-nwe-ayi kwuru, Onye
nēme ka amara ihe ndia site na
nmalite oge a.
19 N'ihi nka uche nke mu onwem bu, ka
ayi ghara isoḅu ndi si n'etiti ndi mba
ọzọ chigharikute Chineke; 20 kama ka
ayi zigara ha akwukwọ-ozi, ka ha rapu
ihe ruru árú nke arusi nile, na ikwa-iko,
na anu anyaḅuru anyaḅu, na ọbara.
21 N'ihi na Moses site n'ọḅọ mbu nile
nwere n'obodo dum ndi nēkwusa ya, ebe
anāgu ya n'ulo-nzukọ nile ubọchi-izu-
ike dum.
22 Mḅe ahu ọ di ndi-ozi na ndi-
okenye nma, ha na nzukọ Kraist dum,
irọputa ndikom ufọdu nime ha, na iziga
ha n'Antiọk, ha na Pọl na Banabas; bú
Judas anākpọ Basabas, na Sailas, ndikom
bu ndi-isi n'etiti umu-nna nime Kraist:
23 ha site-kwa-ra n'aka-ha de akwukwọ,
si, Ndi-ozi na umu-nna-unu, bú ndi-
okenye, nēdegara umu - nna - ayi
akwukwọ, bú ndi sitere na ndi mba ọzọ,
ndi bi n'Antiọk na Siria na Silisia, ayi
nēkele unu: 24 Ebe ayi nuru na ufọdu
ndi siri n'etiti ayi pua were okwu me ka
obi lọ unu miri, nēmebi nkpuru-obi-
unu; bú ndi ayi nēnyegh ihe ọ bula n'iwu;
25 ọ di ayi nma, ebe ayi biaworo nwe
otù obi, irọputa ndikom na iwere ha
zigara unu, ha na Banabas na Pọl, ndi
ayi huru n'anya, 26 ndi raraworo ndu-
ha nye n'ihi aha Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist. 27 Ya mere ayi ezitewo Judas
na Sailas, ndi ha onwe-ha gākọ-kwa-ra
unu otù ihe ndia n'okwu ọnu. 28 N'ihi
na ọ di Mọ Nsọ nma, di kwa ayi onwe-
ayi nma, ka ayi ghara ibo unu ibu arọ́
kari ihe ndia di nkpà: 29 ka unu rapu
ihe nile achuru n'aja nye arusi, na ọbara,
na anu anyaḅuru anyaḅu, na ikwa-iko; ọ
buru na unu edebe onwe-unu ghara
imetu ihe ndia aka, ọ gādiri unu nma.
Jisienu ike.
30 Ya mere, mḅe ezipusiri ha, ha
ridatara n'Antiọk; mḅe ha mesiri ka ọra
madu zukọ, ha nye ha akwukwọ-ozi ahu.
31 Mḅe ha gusiri ya, ha ṅuria n'ihi
nkasi-obi di ya. 32 Judas na Sailas,
ebe ha onwe-ha bu kwa ndi-amuma, ha
we were ọtutu okwu kasie umu-nna ahu
obi, me kwa ka obi-ha guzosie ike.
33 Mḅe ha nọdusiri n'ebe ahu oge
ufọdu, ewe si n'ebe umu-nna ahu nọ
zilaga ha n'udo lakuru ndi ziputara ha-

ri. 34 Ma otù ọ di, ọ di Sailas nma ka
ọ nọgide n'ebe ahu. 35 Ma Pọl na
Banabas nọgidere n'Antiọk, nēzí nēzisa
kwa ozi ọma, bù okwu nke Onye-nwe-
ayi, ha na ọtutu ndi ọzọ kwa.

36 Mḅe ubọchi ufọdu gasiri Pọl we
si Banabas, Ka ayi jeghachi uḅu a leta
umu-nna-ayi n'obodo nile n'otù n'otù
ebe ayi kwusara okwu Onye-nwe-ayi, ka
ayi we le otù ha nēme. 37 Banabas we
zube ikuru kwa Jọn, onye anākpọ Mak,
ka ya na ha yikọ je. 38 Ma ọ digh Pọl
nma ka ha kuru onye ahu ka ya na ha
yikọ je, bù onye si na Pamfilia rapu ha
laghachi, ghara iso kwa ha je ọlu-ha.
39 Okė iwe we puta n'etiti ha, nke mere
ka ha kewa otù onye n'ebe ibe-ya nọ,
Banabas we kuru Mak nye onwe-ya, we
ba n'uḅọ je Saiprọs; 40 ma Pọl
rọputara Sailas, we pua, mḅe umu-nna
nime Kraist rarasiri ya nye n'amara
Onye-nwe-ayi. 41 Ọ we gabiga nime
Siria na Silisia, nēme ka nzukọ Kraist
guzosie ike.

16 1 Ọ we biaru kwa Dabe na Listra:
ma le, otù onye nke nēso uzọ
Jisus nọ n'ebe ahu, aha-ya bu Timọti,
nwa nke otù nwayi Ju onye kwere na
Jisus; ma nna-ya bu onye-Grik.
2 Umu-nna nime Kraist ndi bi na Listra
na Aikọniọm ḅara onye ahu ezi àmà.
3 Nwoke a ka Pọl chọrọ ka o so ya pua;
ọ we were ya bi ya ùgwù n'ihi ndi-Ju ndi
nọ n'ebe ahu: n'ihi na ha nile matara
na nna-ya bu onye-Grik. 4 Mḅe ha
nāgabiga n'obodo nile, ha we nēnye
n'aka-ha iwu ahu idebe, bù nke ndi-
ozi na ndi-okenye nọ na Jerusalem
nyereri. 5 Ya mere anēnye nzukọ
Kraist ike n'okwukwe-ayi, ọnu-ọgugu-
ha nābabiga kwa uba ókè kwa-ubọchi.

6 Ha we nāgabiga n'ala Frijia na
Galetia, ebe Mọ Nsọ ḅochiri ha ikwu
okwu Chineke n'Esia; 7 mḅe ha biara
na ncherita-iru Misia, ha we nwa iga na
Bitinia; ma Mọ nke Jisus ekwegh ha;
8 ha we gabiga akuku Misia, we ridata
na Troas. 9 Ewe me ka Pọl hu ọhù
n'abali; Otù nwoke, bù onye Masedọnia,
nēguzo, nāriọ ya, si, Gabita na
Masedọnia, yere ayi aka. 10 Mḅe ọ
husiri ọhù ahu, ngwa ngwa ayi we chọ
uzọ ipu ka ayi ba na Masedọnia, ebe ayi
sikwutara n'obi-ayi na Chineke kpọrọ
ayi-ri izì ha ozi ọma.

11 Ya mere ayi siri na Troas nupu
uḅọ, we ga otù iru rue Samọtresi, n'echi-
ya ayi we rue Neapọlis; 12 ayi we site
n'ebe ahu ga rue Filipai, nke bu otù
obodo nke Masedọnia, obodo mbu nke
akuku ahu, buru kwa colony nke Rom:
ayi we nānọgide n'obodo ahu ubọchi
ufọdu. 13 N'ubọchi-izu-ike ayi we pua
n'ọnu-uzọ-ama obodo ga n'usọ otù
osimiri, ebe ayi chère na ebe ekpere di;
ayi we nọdu ala, we gwa ndinyom ndi
ḅakọrọ okwu. 14 Otù nwayi we nu
okwu-ayi, aha-ya bu Lidia, onye nēre ihe
eji esiji àkwà ododo, onye obodo
Tayataira, onye nātu egwu Chineke:
Onye-nwe-ayi we meghe obi-ya, iṅa nti
n'ihe nile Pọl nēkwu. 15 Mḅe emere
ya na èzi-na-ulo-ya baptism, ọ riọ ayi,
si, Ọ buru na unu atulewo na abum onye
kwere n'Onye-nwe-ayi, batanu n'ulom,
nọgide n'ebe ahu. Ọ we rugide ayi.

16 Ọ we rue, mḅe ayi nāga ebe ekpere,
na otù nwa-aḅọghọ onye nwere mọ nke
anākpọ Paiton zutere ayi, onye nēwetara
ndi-nwe-ya ọtutu urù site n'ibu amuma
ugha. 17 Nwayi a nēso ayi na Pọl,
nēti nkpu, si, Madu ndia bu ndi-orù
Chineke Onye kachasi ihe nile elu, ndi
nēkwusara unu uzọ nzọputa. 18 Ma
nka ka ọ nēme ọtutu ubọchi. Ma Pọl,
ebe ike gwuru ya nọ̄, o chighariri, si mọ
ahu, Anamenye gi iwu n'aha Jisus Kraist
ka i si nime ya puta. Ọ we puta n'otù
oge hour ahu.

19 Ma mḅe ndi-nwe-ya huru na olile-
anya nke urù-ha alawo, ha jidere Pọl na
Sailas, we dọkpuru ha ba n'ọma-ahia
n'iru ndi-isi, 20 mḅe ha kutasiri ha
n'iru ndi-ikpė, ha si, Ndikom ndia,
ebe ha bu ndi-Ju, ha nēme ka obi lọ
ndi obodo-ayi miri nke-uku, 21 ha
nēkwusa kwa ọme-n'ala nke nēzigh ezi
n'iwu ka ayi nara, ma-ọbu ime, ebe ayi
bu ndi Rom. 22 Igwè ndi ahu we guzo
ọtọ n'otù imegide ha: ndi-ikpė we
dọwapu uwe-ha, nye kwa iwu ka
apia ha utari. 23 Mḅe ha tisiri ha
ọtutu ihe-otiti, ha tubà ha n'ulo-
nkpọrọ, nēnye onye-nche ulo-nkpọrọ
iwu ka ọ debe ha nke-ọma: 24 onye,
ebe enyere ya-ri iwu di otù a, ọ tubàra
ha nime ulo-nkpọrọ di nime, kpọsie ha
ọtọsi ike n'ukwu. 25 Ma dika n'etiti
abali Pọl na Sailas nēkpe ekpere nābùku
kwa Chineke abù, ndi-nkpọrọ we nēge

nti n'olu-ha; 26 na mberede oké ala-
ọma-jijiji di, nke mere ka ntọ-ala ulo-
nkpọrọ ma jijiji: ngwa ngwa ọnu-
uzọ nile we meghe; aḅu ndi-nkpọrọ nile
tọpu-kwa-ra. 27 Onye-nche ulo-nkpọrọ,
ebe emere ka ọ teta n'ura, ebe ọ hu-kwa-
ra ọnu-uzọ ulo-nkpọrọ ka ha megheworo,
ọ we miputa mma-agha-ya, gaje iḅu
onwe-ya, ebe ọ nēchè na ndi-nkpọrọ
aḅapuwori. 28 Ma Pọl were oké olu
ti nkpu, si, Emerula onwe-gi aru: n'ihi
na ayi nile nọ n'ebe a. 29 Ọ we
riọ ka eweta ọku, ọ we mabà nime,
da n'iru Pọl na Sailas, ka aru nāma ya
jijiji, 30 ọ we kuputa ha, si, Ndi-nwe-
ayi, gini di nkpà ka m'me ka ewe
zọputam? 31 Ha we si, Kwere n'Onye-
nwe-ayi Jisus, agāzọputa kwa gi, gi
onwe-gi na èzí-na-ulo-gi. 32 Ha we
gwa ya okwu Onye-nwe-ayi, ya na ndi
nile nọ n'ulo-ya. 33 Ọ we kuru ha n'otù
oge hour nke abali ahu, sa ọnyá ihe-otiti-
ha; ngwa ngwa ewe me ya baptism, ya
onwe-ya na ndi-ya nile. 34 Ọ we kugo
ha n'ulo-ya, dọba ihe-oriri n'iru ha, obi
nātọ kwa ya utọ nke-uku, ya na èzí-na-
ulo-ya nile, ebe ọ kwere Chineke.
35 Ma mḅe chi bọrọ, ndi-ikpé zitere
ndi-ọchi-utari-ha, si, Rapu ndikom ahu
ka ha la. 36 Onye-nche ulo-nkpọrọ ahu
we kọrọ Pọl okwu ndia, si, Ndi-ikpé
ezitewo ka arapu unu la: ya mere putanu
uḅu a, la kwa n'udo. 37 Ma Pọl siri ha,
Ha piara ayi ihe n'iru ọra madu, nāmagh
ayi ikpé, ọ bu ezie na ayi bu ndi Rom,
ha we tubà ayi n'ulo-nkpọrọ; hà
nāchupu kwa ayi uḅu a na nzuzo? ha
agagh-eme ya ma-ọli; kama ka ha onwe-
ha bia duputa ayi. 38 Ndi-ọchi-utari
ahu we kọrọ ndi-ikpé okwu ndia: ha we
tua egwu, mḅe ha nuru na ha bu ndi
Rom; 39 ha we bia riọ ha; mḅe ha
duputasiri ha, ha we kpere ha ka ha si
n'obodo-ha pua. 40 Ha we si n'ulo-
nkpọrọ-ahu puta, ba n'ulo Lidia: mḅe
ha husiri umu-nna nime Kraist, ha kasie
ha obi, we pua.
17 1 Ma mḅe ha gabigasiri
n'Amfipọlis na Apọlonia, ha
biaruru Tesalọnaika, ebe ulo-nzukọ ndi-
Ju di: 2 Pọl, dika ọ nēme mḅe dum,
we bakuru ha, ogologo ubọchi-izu-ike
atọ ọ nāgwa kwa ha okwu site n'ihe
edeworo n'akwukwọ nsọ, 3 nēmeghe
ha, nēche kwa n'iru ndi ahu, na Kraist-
ha aghagh ihu ahuhu, na isi na ndi
nwuru anwu bilie; nēgosi kwa na Jisus
nka, Onye mu onwem nēkwusara unu,
ka o kwuru, bu Kraist ahu. 4 Ewe me
ka ufọdu nime ha kweye, ha we dayere
Pọl na Sailas; ha na oké ìgwè madu
n'etiti ndi-Grik ndi nātu egwu Chineke,
ọ digh kwa ndinyom ole-na-ole nime
ndinyom ndi bu ndi-isi dayere ha.
5 Ma ndi-Ju, ebe ha nēkwo ekworo,
ha kuru ajọ ndikom ufọdu nime ndi
nēguzo n'efu n'ọma-ahia ka ha so ha,
ha we kpọkọta ìgwè madu, me ka obodo
ahu tua ùzù; ha we biakwasi ulo Jeson,
chọ uzọ ikuputa ha n'iru ọra madu.
6 Ma mḅe ha nāchọtagh ha, ha dọkpuru
Jeson na umu-nna nime Kraist ufọdu ga
n'iru ndi-isi obodo, nēti nkpu, si, Ndia,
bú ndi kpùru elu-uwa dum madu bi iru,
ha eruwo kwa n'ebe a; 7 ndi Jeson
kpọbataworo: ndia nile nēmegide kwa
iwu nile nke Sisa, ebe ha nāsi na Eze di
iche di, bú Jisus. 8 Ha we me ka obi lọ
ìgwè madu ahu na ndi-isi obodo miri,
mḅe ha nuru ihe ndia. 9 Mḅe ha mesiri
ka Jeson na ndi fọduru nọ n'aka-mbe,
ha we rapu ha ka ha la.
10 Ngwa ngwa umu-nna nime Kraist
we zipu Pọl na Sailas n'abali igaru
Beria: mḅe ha ruru ebe ahu, ha ba nime
ulo-nzukọ nke ndi-Ju. 11 Ma ndia
ka ndi bi na Tesalọnaika nma n'obi,
ebe ha were obi di ọku nile nara okwu
ahu nke-ọma, nēnyocha ihe nile
edeworo n'akwukwọ nsọ kwa-ubọchi,
ma ihe ndia di otú a. 12 Ya mere ọtutu
madu nime ha kwere na Jisus; ọ digh
kwa ole-na-ole kwere n'etiti ndinyom
Grik ndi anāsọpuru, na n'etiti ndikom.
13 Ma mḅe ndi-Ju nke Tesalọnaika
mara na Pọl nēkwusa kwa okwu Chineke
na Beria, ha bia-kwa-ra ebe ahu, nākpali
ìgwè madu nile, nēme kwa ka obi lọ ha
miri. 14 Mḅe ahu umu-nna nime
Kraist we zipu Pọl ngwa ngwa iga rue
oké osimiri: ma Sailas na Timọti
nọgidere n'ebe ahu. 15 Ma ndi duru
Pọl kuru ya rue Atens: mḅe ha natasiri
iwu inye Sailas na Timọti ka ha biakute
ya ọsọsọ ka ike-ha ra, ha we la.
16 Ma mḅe Pọl nēche ha n'Atens, oké
iwe nēwe mọ-ya nime ya, mḅe ọ huru ka
obodo ahu juputara n'arusi. 17 Ya mere
ọ nāgwa ndi-Ju na ndi nātu egwu
Chineke okwu n'ulo-nzukọ, ọ nāgwa

kwa ndi o nēzute n'ọma-ahia okwu kwa-
ubọchi. 18 Ufọdu kwa nime ndi-
Epikurean na ndi-Stoik, bú ndi nāhu
amam-ihe n'anya, we zute ya. Ufọdu
we si, Gini ka onye-ekwukwu a nāchọ
ikwu? ndi ọzọ nāsi kwa, Ọ di ka onye
nēkwusa ndi-mọ nke ala ọzọ: n'ihi na o
nēzisa ozi ọma nke Jisus na nbilite-
n'ọnwu-Ya. 19 Ha we jide ya, kuru ya
je n'iru Areọpagọs, si, Ayi puru ima ihe
ozizí ọhu nka bu, nke i nēkwu? 20 N'ihi
na i nēweta na nti-ayi ihe ufọdu nke ala
ọzọ: ya mere ayi nēzube ima isi ihe ndia.
21 (Ma ndi Atens nile na ndi ala ọzọ ndi
nọ dika ọbìa n'ebe ahu enwegh oghere
ime ihe ọzọ di iche, ma-ọbugh ikwu
ma-ọbu inu ihe dikariri ọhu.) 22 Pọl
we guzo n'etiti Areọpagọs, si,

Ndikom nke Atens, n'ihe nile ahuwom
na unu nāsọpuru ndi-mọ-unu nke-uku.
23 N'ihi na mḅe m'nāgabiga, nēkiri kwa
ihe di iche iche unu nāsọpuru, m'we hu
otù **ebe-ichu-aja** nke edekwasiri ihe a
n'elu ya, ENYERE CHI NKE ANĀMAGH AMA.
Ya mere ihe unu nāsọpuru nāmagh ama,
nka ka mu onwem nēkwusara unu.
24 Chineke Onye kère uwa na ihe nile
di nime ya, ebe Ọ bu Onye-nwe elu-
igwe na ala, Ya onwe-ya adigh-ebi n'ulo
nsọ eji aka wu; 25 ejigh kwa aka madu
jere ya ozi, dika ọ nwere ihe ọ bula di
Ya nkpà, ebe Ya onwe-ya nēnye madu
nile ndu, na ume, na ihe nile; 26 Ọ we site
n'otù onye kè mba nile n'otù n'otù nke
madu, ka ha biri n'elu uwa nile, mḅe Ọ
debesiri oge-ha akaworo àkà na ókè nile
nke ebe-obibi-ha; 27 ka ha we chọ
Chineke, ma elegh anya ha gāsọ ìsì, we
chọta Ya, ọ bu ezie na Ọ nọgh n'ebe di
anya n'aru onye ọ bula nime ayi:
28 n'ihi na ọ bu nime Ya onwe-ya ka
ayi nādi ndu, nējeghari kwa, nādi kwa;
dika ufọdu ọbuná nime ndi nke unu ndi
nēme abù kwuworo, si, N'ihi na ayi
bu kwa ndi Ọ muru. 29 Ya mere ebe
ayi bu ndi Chineke muru, ọ kwesigh ka
ayi nēchè na Ihe akpọrọ Chineke yiri
ọla-edo, ma-ọbu ọla-ọcha, ma-ọbu
nkume, ihe apiri api site na ṅkà na ihe di
n'obi madu. 30 Ya mere Chineke
lefuru oge nile nke amagh-ihe anya; ma
uḅu a Ọ nāgwa madu ka ha nile
chègharia n'ebe nile: 31 ebe Ọ
debeworo otù ubọchi, nke Ọ gēkpe elu-
uwa dum madu bi ikpé n'ezi omume
nime ya site n'aka otù Nwoke Ọ kara
àkà; Ọ nye-kwa-ra madu nile ihe ha
gēji kwere nka, ebe Ọ mere ka O si na
ndi nwuru anwu bilie.

32 Ma mḅe ha nuru okwu bayere
nbilite-n'ọnwu nke ndi nwuru anwu,
ufọdu were ya me ihe-ọchì; ma ndi ọzọ
siri, Ayi gānu kwa olu-gi bayere nka
ọzọ. 33 Otú a ka Pọl siri n'etiti ha pua.
34 Ma ndikom ufọdu rapara n'aru-ya,
we kwere na Jisus: n'etiti ha Daiọnisiọs
onye Areọpagọs di kwa, na otù nwayi,
aha-ya bu Damaris, ha na ndi ọzọ.

18 1 Mḅe ihe ndia gasiri o si
n'Atens pua, bia rue Kọrint.
2 Ọ we hu otù onye-Ju, aha-ya bu
Akwila, onye Pọntọs n'ọmumu-ya, onye
siwořori n'Itali bia ọhu, ya na nwunye-ya
Prisila, n'ihi na Klọdiọs nyereri iwu ka
ndi-Ju nile si na Rom pua: ọ we biakute
ha; 3 n'ihi na ya na ha nālu otù ọlu-
ṅkà ahu, ya na ha we nọgide, nālu kwa
ọlu; n'ihi na ọlu-ṅkà-ha bu ikpa ákwà
ulo-ikwū. 4 O nēkwu kwa okwu n'ulo-
nzukọ ubọchi-izu-ike nile n'otù n'otù,
we nēme ka ndi-Ju na ndi-Grik kweye.

5 Ma mḅe Sailas na Timọti si na
Masedọnia ridata, okwu Chineke nēḅu
Pọl nḅu n'obi, ọ nāgwasi ndi-Ju ike na
Jisus bu Kraist-ha. 6 Ma mḅe ha nēdo
onwe-ha n'usoro imegide ya, nēkwulu
kwa ya, ọ fecha uwe-ya, si ha, Ọbara-unu
di n'isi-unu; mu onwem di ọcha: site
n'uḅu a m'gāgakuru ndi mba ọzọ.
7 Ọ we si n'ebe ahu pua, ba n'ulo otù
onye, aha-ya bu Taitọs Justọs, onye
nāsọpuru Chineke, onye ulo-ya di ulo-
nzukọ ahu ezi nso. 8 Krispọs, onye-isi
ulo-nzukọ, we kwere n'Onye-nwe-ayi, ya
na èzí-na-ulo-ya dum; ọtutu madu
n'etiti ndi Kọrint we kwere mḅe ha
nuru, ewe me ha baptism. 9 Onye-
nwe-ayi we site n'ọhù gwa Pọl okwu
n'abali, si, Atula egwu, kama nēkwu,
ekpuchi-kwa-la ọnu-gi: 10 n'ihi na Mu
onwem nọyere gi, ọ digh kwa onye ọ
bula gādakwasi gi ime gi ihe ọjọ: n'ihi
na enwerem ọtutu madu n'obodo a.
11 Ọ we nọdu n'ebe ahu otù arọ na ọnwa
isi, nēzí okwu Chineke n'etiti ha.

12 Ma mḅe Galio bu onye-isi nke
Akaia, ndi-Ju were otù obi guzo imegide
Pọl, we kuta ya n'iru oche-ikpé, 13 si,
Onye a nārafu madu ka ha sọpuru
Chineke n'uzọ megidere iwu-ayi. 14 Ma

mḅe Pọl gaje isaghe ọnu-ya, Galio siri
ndi-Ju, Asi na ọ bu okwu nmejọ ma-ọbu
ajọ ihe jọḅuru onwe-ya, unu ndi-Ju,
ọ gēkwesi ka m'nagide unu: 15 ma ọ
buru na ha bu ajuju bayere okwu-ọnu di
iche iche na aha di iche iche na iwu nke
aka unu, unu onwe-unu le ha anya; mu
onwem ezubegh ibu onye-ikpé okwu
ndia. 16 Ọ we chupu ha n'iru oche-
ikpé-ya. 17 Ha nile we jide Sostenis,
bú onye-isi ulo-nzukọ, tie ya ihe n'iru
oche-ikpé ahu. Ọ digh kwa ihe ọ bula
n'ihe ndia meturu Galio n'obi.

18 Mḅe Pọl nọgidesiri ọtutu ubọchi
ọzọ, ọ kele umu-nna nime Kraist ekele
ikpe-azu, we si n'ebe ahu ba n'uḅọ ije
Siria, Prisila na Akwila soro kwa ya;
mḅe ọ kpachasiri agiri-isi-ya na Kenkrei:
n'ihi na ọ kwereri Chineke nkwa. 19 Ha
we rue Efesọs, ọ we rapu ha n'ebe ahu:
ma ya onwe-ya batara n'ulo-nzukọ-ha,
we gwa ndi-Ju okwu. 20 Ma mḅe ha
kpere ya ka ọ nọgide oge dikariri anya,
ọ kwegh; 21 ma mḅe ọ kelesiri ha
ekele ikpe-azu, si kwa, M'gālaghachikute
unu ọzọ, ma Chineke kwe, o si n'Efesọs
nupu uḅọ. 22 Mḅe ọ puru n'uḅọ na
Sisaria, ọ rigo kele nzukọ Kraist, we
ridata n'Antiọk. 23 Mḅe ọ nọsiri n'ebe
ahu oge ufọdu, ọ pua, we nāgabiga
nime ala Galetia na Frijia n'usoro,
nēme ka ndi nile ndi nēso uzọ Jisus
guzosie ike.

24 Ma otù onye-Ju, aha-ya bu Apọlos,
onye Aleksandria n'ọmumu, nke bu
onye-ọ̀kà-okwu, biaruru Efesọs; ọ di
kwa ike n'ihe nile edeworo n'akwukwọ
nsọ. 25 Ejiri okwu-ọnu zí nwoke a uzọ
Onye-nwe-ayi; ebe ọ di ọku na mọ-ya, ọ
we nēkwu nēzí kwa nke-ọma ihe nile
bayere Jisus, ọ bu ezie na ọ mara nání
baptism nke Jọn: 26 onye ahu we
malite ikwuwa okwu n'ulo-nzukọ. Ma
mḅe Prisila na Akwila nuru okwu-ya, ha
kutara ya n'ebe ha nọ, we kọrọ ya uzọ
Chineke nke-ọma kari. 27 Mḅe o
zubere igabiga n'ofè ka ọ ba n'Akaia,
umu-nna nime Kraist we me ka obi di
ya ike, we degara ndi nēso uzọ Jisus
akwukwọ inara ya nke-ọma: mḅe o ruru,
ọ yere ha aka nke-uku, bú ndi kwereri
site n'amara: 28 n'ihi na o ji ike
kwukpa ndi-Ju ọnu nke-uku, n'iru ọra
madu, ebe o nēgosi na Jisus bu Kraist-
ha site n'ihe edeworo n'akwukwọ nsọ.

19 1 Ọ we rue mḅe Apọlos nọ na
Kọrint, na Pọl, mḅe ọ gabigasiri
nime elu ala, ọ biaruru Efesọs, hu
madu ufọdu ndi nēso uzọ Jisus: 2 ọ we
si ha, Unu natara Mọ Nsọ mḅe unu
kwere? Ha si ya, É-è, kama ayi anugh
ọbuná ma enyere Mọ Nsọ. 3 Ọ we si, Ọ
bu ibà nime gini kwa ka emere unu
baptism? Ha we si, Ibà nime baptism
nke Jọn. 4 Pọl we si, Jọn ji baptism nke
nchèghari eme baptism, nāsi ndi-Ju ka
ha kwere n'Onye ahu Nke gaje ibia n'azu
ya, nke ahu bu, na Jisus. 5 Mḅe ha
nuru nka, ewe me ha baptism ibà n'aha
Onye-nwe-ayi Jisus. 6 Mḅe Pọl
bikwasisiri ha aka-ya abua n'isi, Mọ
Nsọ we biakwasi ha; ha we kwue okwu
n'asusu di iche iche ọzọ, bu kwa amuma.
7 Ha nile ra ka ndikom iri na abua.

8 Ọ we ba n'ulo-nzukọ-ha, we
nēkwuwa okwu ogologo ọnwa atọ, nāgwa
ha okwu n'ihe nile bayere ala-eze
Chineke, nēme kwa ka ha kweye ha.
9 Ma mḅe obi madu ufọdu mere etili,
mḅe ha ghara kwa ikweye, nēkwu ihe
ọjọ bayere Uzọ Jisus n'iru ọra madu, ọ
we si n'ebe ha nọ pua, kewapu ndi nēso
uzọ Jisus, nēkwu okwu kwa-ubọchi
n'ulo-akwukwọ Tiranọs. 10 Ewe nēme
nka ogologo arọ abua; ya mere ndi nile
ndi bi n'Esia nuru okwu Onye-nwe-ayi,
ma ndi-Ju ma ndi-Grik. 11 Chineke
nālu kwa ọlu di ike site n'aka Pọl dika
anāhugh mḅe ọ bula: 12 ya mere anēsi
n'aru-ya wetara ndi aru-ha nādigh ike
ichafọ ma-ọbu ákwà apron, ọria-ha we
la n'aru-ha, ajọ mọ nile aputa kwa.
13 Ma ufọdu nime ndi-Ju ndi nējeghari,
bú ndi si na ha nāchupu ndi ajọ mọ,
tiye-kwa-ra aka-ha ikpọkwasi aha Onye-
nwe-ayi Jisus n'isi ndi nwere ajọ mọ
ahu, nāsi, Ewerem Jisus Onye Pọl
nēkwusa ḅa unu iyi. 14 Umu-ndikom
asa nke otù onye-Ju, anākpọ Skiva, bú
onye-isi-nchu-aja, di, ndi mere nka.
15 Ajọ mọ ahu we za, si ha, Jisus ka
m'matara, ama-kwa-ram Pọl; ma ùnu
onwe-unu bu ole ndi? 16 Nwoke ahu
onye ajọ mọ di nime ya we wukwasi ha,
karia ha abua, ọ nwe-kwa-ra ike n'aru-
ha, ya mere ha si n'ulo ahu ḅapu, ḅara
ọtọ, emeru kwa ha aru. 17 Ewe me ka
ndi nile ndi bi n'Efesọs, ma ndi-Ju ma
ndi-Grik, mara nka; ha nile we tua
egwu, eme-kwa-ra aha Onye-nwe-ayi

Jisus ka ọ di uku. 18 Ọtutu madu
n'etiti ndi kwereri na Jisus bia-kwa-ra,
nēkwuputa, nākọ kwa ihe nile ha nēme.
19 Ọ digh kwa madu ole-na-ole n'etiti
ndi nēme mḅasi kpokọtara akwukwọ-ha,
rechapu ha ọku n'iru ọra madu: ha we
gua ọnu-ahia-ha, we hu na ọ bu ọgu nnù
ego ọla-ọcha isi na nnù ise. 20 Otú a
ka okwu Onye-nwe-ayi were **ike** nāga
n'iru n'iru nādi kwa irè.

21 Ma mḅe ihe ndia mezuru, Pọl
zubere na mọ-ya iga Jerusalem, mḅe
ọ gāgabigasi nime Masedọnia na Akaia,
si, Mḅe m'rusiri ebe ahu, aghaghm ihu
kwa Rom. 22 Mḅe o zigasiri na
Masedọnia madu abua nime ndi nējere
ya ozi, bú Timọti na Erastọs, ya onwe-ya
we nọdu n'Esia nwa oge.

23 Ma ihe di ka oge ahu ọ bugh nkpasu
ntà putara bayere Uzọ Jisus. 24 N'ihi
na otù nwoke, aha-ya bu Dimitriọs, bú
uzú ọla-ọcha, onye nākpu ulo nsọ ntà
nke ọla-ọcha nke Daiana, ọ bugh ọlu ntà
ka onye ahu nēwetara ndi-ọ̀kà; 25 ndi
ọ kpọkọrọ, ha na ndi nālu ọlu di otú
ahu, we si, Ndikom, unu mara na ayi
nwere àkù-ayi site n'ọlu a. 26 Ma unu
nāhu nānu kwa, na ọ bugh nání n'Efesọs,
kama ọ fọduru ihe ntà ka ọ buru n'Esia
nile, ka Pọl nka rafuru oké ìgwè madu
wepu kwa ha n'ezi uzọ, ebe ọ nāsi na ihe
eji aka me abugh chi: 27 ọ bugh kwa
nání na ihe-ize-ndu di na agēleli ọlu-ayi
nka; kama na agāgu kwa ulo nke oké
chi-nwayi ahu, bú Daiana, n'ihe-efu, na
agaje kwa isi n'idi-uku-ya weda ya n'ala,
onye Esia dum na elu-uwa dum madu bi
nāsọpuru. 28 Mḅe ha nuru nka, ha we
juputa n'ọnuma, ti kwa nkpu, si, Daiana
nke ndi Efesọs di uku. 29 Obodo ahu
we juputa n'aghara ahu: ha we were otù
obi nubà nime ebe anēkiri ihe, mḅe ha
jidesiri Gaiọs na Aristakọs, ndi
Masedọnia, ndi nēso Pọl n'ije. 30 Ma
mḅe Pọl zubere ibakuru ọra madu ahu,
ndi nēso uzọ Jisus ekwegh ya. 31 Ufọdu
kwa n'etiti ndi-isi Esia, ebe ha bu
ndi-eyì-ya, ha zigara ya ozi, we riọ ya
ka ọ ghara inuye onwe-ya nime ebe ahu
anēkiri ihe. 32 Ya mere ufọdu nēti
nkpu otù ihe, ufọdu nēti kwa ihe ọzọ:
n'ihi na nzukọ ahu nāḅa aghara; ndi
kariri n'ọnu-ọgugu n'etiti ha amatagh
kwa ihe ha jiri zukọ. 33 Ha we si
n'etiti ìgwè madu ahu nupu Aleksanda,
ebe ndi-Ju nēnu ya ka o buru uzọ.
Aleksanda we kpukpue ha aka, nāchọ ka
ọ gọpuru ọra madu onwe-ya. 34 Ma
mḅe ha mazuru na ọ bu onye-Ju, ha nile
were otù olu nēti nkpu ihe ra ka oge
hour abua, si, Daiana nke ndi Efesọs di
uku. 35 Ma mḅe ode-akwukwọ-ha
mesiri ka ìgwè madu ahu jurú, ọ si,
Ndikom Efesọs, Ònye di n'etiti madu
nke nāmagh na obodo ndi Efesọs bu
odozi-ulo-nsọ oké Daiana ahu, na nke
arusi nke si n'elu-igwe da? 36 Ya mere
ebe anāpugh irughari ihe ndia uka, unu
aghagh ijurú, na ighara ime ihe nēchègh
echè. 37 N'ihi na unu kutara ndikom
ndia n'ebe a, ndi nābugh ndi nēzu ihe
ulo chi n'ori ma-ọbu ndi nēkwulu chi-
nwayi nke ayi. 38 Ya mere ọ buru na
Dimitriọs, na ndi-ọ̀kà ndi soro ya,
nwere okwu megide onye ọ bula,
anēdebe ubọchi ikpé, ndi-isi nọ kwa:
ka ha borita onwe-ha ebubo. 39 Ma
ọ buru na unu nāchọ ihe ọ bula bayere
okwu di iche, agēdozi ya na nzukọ ahu
nke ziri ezi n'iwu. 40 N'ihi na ayi nọ
n'ihe-ize-ndu na agēji ihe mere ta bo ayi
ebubo na ayi biliri megide ndi-isi, ebe
ọ nādigh ihe wetara ya: n'ihi ya ayi
agagh-apu kwa iza ajuju bayere nḅakọ
a. 41 Mḅe o kwusiri okwu ndia, ọ we
zilaga nzukọ ahu.

20 1 Ma mḅe ùzù ahu tubìri, mḅe
Pọl kpọtasiri ndi nēso uzọ Jisus,
kasi kwa ha obi, ọ kele ha ekele ikpe-azu,
we pua iga ba na Masedọnia. 2 Mḅe ọ
gabigasiri n'akuku ahu nile, were kwa
ọtutu okwu kasie ha obi, ọ bia na Gris.
3 Mḅe ọ nọsiri ọnwa atọ n'ebe ahu, mḅe
ndi-Ju ḅa-kwa-ra ajọ ìzù megide ya, mḅe
ọ gaje inupu ubọ ije Siria, o zubere isi
uzọ Masedọnia laghachi. 4 Sopata, nwa
Pirọs, onye Beria, we so ya; ya na
Aristakọs na Sekundọs, nime ndi
Tesalọnaika; na Gaiọs nke Dabe, na
Timọti; na Tikikọs na Trọfimọs, bú ndi
Esia. 5 Ma ndia bururi uzọ je, we
nēche ayi na Troas. 6 Ayi onwe-ayi
we si na Filipai ba n'ubọ je, mḅe ubọchi
achicha ekogh-eko gasiri, ayi we biakute
ha na Troas ka o ruru ubọchi ise; ebe ayi
nọgidere ubọchi asa.

7 N'ubọchi mbu n'ízù ubọchi asa,
mḅe ayi zukọrọ inyawa achicha, Pọl we
gwa ha okwu, ebe ọ gaje ila echi-ya; ọ
we kwugide okwu rue etiti abali.

8 Ọtutu ọku-ọwa di kwa n'ime-ulo nke
di n'elu ulo, ebe ayi zukọrọ. 9 Ma otù
okorọbia, aha-ya bu Yutikọs, nānọdu na
window, onye oké ura nākwada; mḅe
Pọl nēkwu okwu rue oge dikari anya,
ebe ura-ya kwadara ya ọ we si n'ulo elu
nke-atọ di n'ulo ahu da n'ala, ọ mewo
ozu mḅe ha buliri ya. 10 Ma Pọl ridara,
dakwasi ya, makua ya, si, Unu atula
ùzù; n'ihi na ndu-ya di nime ya.
11 Mḅe ọ rigosiri, nyawa achicha, ri
kwa, mḅe ya na ha kparitasi-kwa-ra
ogologo oge, ọbuná rue chi-ọbubọ, ọ
we pua otú a. 12 Ha we kuta nwa-okoro
ahu na ndu, ọ bugh kwa nkasi-obi ntà
akasiri ha.

13 Ma ayi onwe-ayi, ebe ayi buru uzọ
je uḅọ, ayi nupuru uḅọ ahu ije Asọs,
n'ihi na ayi zubere iwere Pọl n'uḅọ n'ebe
ahu: n'ihi na otú a ka ọ karari, ebe
o zubere na ya onwe-ya gāga n'ukwu-
ala. 14 Mḅe o zutere ayi n'Asọs, ayi
were ya n'uḅọ, we bia rue Mitilini.
15 Ayi we si n'ebe ahu ga, we rue na
ncherita-iru Kaiọs n'ubọchi soni;
ubọchi so ya ayi we rue ala na Samọs,
we chere oge ufọdu na Trogilium;
ubọchi soni ayi we bia rue Militọs.
16 N'ihi na Pọl zubereri igabiga Efesọs
n'uḅọ, ka aghara ime ya ka ọ nọgide
ogologo oge n'Esia; n'ihi na ọ nēme
ngwa iru Jerusalem mḅe ubọchi
Pentikọst akērugh, ma ọ buru na ọ puru
ime ya.

17 Ọ we si na Militọs ziga n'Efesọs,
kpọ ndi-okenye nke nzukọ Kraist ka ha
biakute ya. 18 Mḅe ha biakutere ya, ọ
si ha,

Unu onwe-unu mara, site n'ubọchi
mbu m'zọrọ ukwu n'Esia, otú m'nọ
n'etiti unu oge ahu nile, 19 otú
m'buru orù Onye-nwe-ayi n'obi di
ume-ala nile, na anya-miri, na ọnwunwa
di iche iche nke dakwasirim n'ajọ ìzù
nile nke ndi-Ju: 20 otú egwu
nēmeghm ka m'ghara ikọrọ unu otù ihe
n'ihe nile bara unu urù, na izí unu ihe
n'iru ọra madu, n'ulo nke aka unu kwa
n'otù n'otù, 21 nāgwasi unu ike, ma
ndi-Ju ma ndi-Grik, okwu nchèghari
n'ebe Chineke nọ, na okwukwe n'ebe
Onye-nwe-ayi Jisus nọ. 22 Ma uḅu a,
le, mu onwem nāga Jerusalem n'aḅu
nime mọ nkem, nāmatagh ihe ọ bula
gābiakwasim n'ebe ahu: 23 ọ bu náni
na Mọ Nsọ nāgwasim ike n'obodo nile
n'otù n'otù, nāsi na aḅu na nkpaḅu
nādigide nēchem. 24 Ma akpọghm
ndum ihe, dika ihe oké ọnu-ahia n'ebe
mu onwem nọ, ka m'we ḅazue ọsọm,
jezu kwa ozi nke m'natara n'aka Onye-
nwe-ayi Jisus, ikwusi ozi ọma ahu ike,
bú nke amara nke Chineke. 25 Ma
uḅu a, le, mu onwem matara na unu
onwe-unu nile, ndi m'jeghariri n'etiti
unu nēkwusa ala-eze Chineke, na unu
agagh-ahu irum ọzọ. 26 N'ihi ya
agwasim unu ike ubọchi ta, na adim
ọcha n'ebe ọbara madu nile di. 27 N'ihi
na egwu emeghm ka m'ghara ikọrọ unu
ìzù nile nke Chineke. 28 Nēzenu
onwe-unu na ìgwè aturu ntà nile, nke
Mọ Nsọ mere unu ndi nēlekota ya anya
n'etiti ya, ka unu nāzù nzukọ Chineke
dika aturu, nke O ji ọbara nke Ya onwe-
ya zutara Onwe-ya. 29 Mu onwem
matara na mḅe m'lasiri agu jọḅuru
onwe-ha gābà n'etiti unu, ghara imere
ìgwè aturu ebere; 30 ndikom gēsite
kwa n'etiti unu onwe-unu bilie, nēkwu
ihe di iche iche nēduhie madu uzọ, ka
ha dọpu ndi nēso uzọ Jisus iso ha n'azu.
31 N'ihi ya nēchenu nche, ebe unu
chetara na ogologo arọ atọ arapughm
iwere anya-miri nādu madu nile n'otù
n'otù ọdú abali na ehihie. 32 Uḅu a
ararakwam unu nye n'aka Chineke na
aka okwu amara-Ya, nke puru iwuli unu
elu dika ulo, na inye unu ihe-nketa ahu
n'etiti ndi nile edoworo nsọ. 33 Agu
ọla-ọcha ma-ọbu ọla-edo ma-ọbu uwe
nke onye ọ bula agughm. 34 Unu
onwe-unu mara na akam ndia nālutara
mu onwem na ndi mu na ha nọ ihe
nākpà mu na ha. 35 N'ihe nile
egosirim unu, na unu aghagh idọḅu
onwe-unu n'ọlu otú a, na iyere ndi
nādigh ike aka, na icheta okwu Onye-
nwe-ayi Jisus, na Ya onwe-ya siri, Ọ di
ngọzi inye ihe kari inara ihe.

36 Mḅe o kwusiri ihe ndia, o ḅue
ikperè n'ala, ya na ha nile kpere
Chineke. 37 Ha nile we kwa ákwá nke-
uku, dakwasi Pọl n'olu, sutu kwa ya
ọnu, 38 ihe nēḅu ha nḅu kari ihe nile
bu okwu nke o kwururi, na ha agagh-
ahu iru-ya ọzọ. Ha we dupu ya n'ije-ya
rue mḅe ọ batara n'uḅọ.

21 1 Ma mḇe o ruru na ayi dọpusiri
onwe-ayi n'ebe ha nọ, nupu kwa
uḇọ, ayi gara otù iru je Kos, ubọchi
so ya ayi we rue Rodes, we si n'ebe ahu
je rue Patara: 2 ebe ayi huru uḇọ nke
nāgabiga ofè Finisia, ayi we ba nime ya,
we nupu. 3 Mḇe ayi hugasiri Saiprọs
anya, rapu kwa ya n'aka-ekpe, ayi we
ga Siria, we pua n'uḇọ na Taia: n'ihi
na ebe ahu ka uḇọ gaje ikwapu ihe di
ya. 4 Mḇe ayi chọtasiri ndi nēso uzọ
Jisus, ayi we nọgide n'ebe ahu ubọchi
asa: ndi ahu we gwa Pọl site na Mọ
Nsọ, ka ọ ghara izọbà ukwu na
Jerusalem. 5 Ma mḇe o ruru na ayi
nọzuru ubọchi ahu, ayi pua ga ije; ha
nile, ha na nwunye-ha, na umu-ha, we
dupu ayi n'ije-ayi, rue azu obodo-ha:
ayi we ḇue ikperè n'ala n'ótú, kpere
Chineke, 6 we kelerita ibe-ayi ekele
ikpe-azu; ayi we ba n'uḇọ, ma ndi ahu
laghachiri n'ulo-ha.

7 Mḇe ayi onwe-ayi jedebesiri ije-ayi
n'uḇọ site na Taia, ayi we rue Tọlemais;
ayi we kele umu-nna nime Kraist, ayi
na ha we nọgide otù ubọchi. 8 Echi-ya
ayi we pua, je rue Sisaria: ayi we ba
n'ulo Filip onye nēzisa ozi ọma, nke bu
otù nime ndikom asa ahu, ayi na ya we
nọgide. 9 Ma onye a nwere umu-
nwayi anọ, ndi nāmagh nwoke, ndi nēbu
amuma. 10 Mḇe ayi nānọgide n'ebe
ahu ọtutu ubọchi, otù onye-amuma,
aha-ya bu Agabọs, we si na Judia ridata.
11 Ọ we biakute ayi, chiri ihe-ọkiké
Pọl, ke onwe-ya ukwú na aka, si, Okwu
ndia ka Mọ Nsọ kwuru, si, Otú a ka
ndi-Ju ndi nọ na Jerusalem gēke nwoke
nwe ihe-ọkiké a, ha gārara kwa ya nye
n'aka ndi mba ọzọ. 12 Mḇe ayi nuru
ihe ndia, ayi we riọ ya, ma ayi onwe-ayi
ma ndi ebe ahu, ka ọ ghara irigoro
Jerusalem. 13 Mḇe ahu Pọl zara, si,
Gini ka unu nēme, ebe unu nākwa ákwá
nētiwa kwa obim? n'ihi na edoziwo mu
onwem ọ bugh náni ka ewe kem aḇu,
kama inwu kwa ọnwu na Jerusalem n'ihi
aha Onye-nwe-ayi Jisus. 14 Mḇe ọ
juru ikweye, ayi we kpuchie ọnu, si, Ka
eme ihe Onye-nwe-ayi nāchọ.

15 Mḇe ubọchi ndia gasiri, ayi we
kwakọ ihe-ayi, rigoro Jerusalem.
16 Ufọdu nime ndi nēso uzọ Jisus si
na Sisaria so kwa ayi je, nēkuru otù
Neson onye Saiprọs, onye sitere na mbu
nēso uzọ Jisus, onye ayi gānọ n'ulo-ya
dika ndi-ọbìa.

17 Mḇe ayi ruru Jerusalem, umu-
nna-ayi nime Kraist we were ọnù nara
ayi nke-ọma. 18 N'ubọchi soni Pọl
soro ayi bakuru Jemes; ndi-okenye nile
nọ kwa n'ebe ahu. 19 Mḇe ọ kelesiri
ha, ọ we kọ akukọ ihe nile n'otù n'otù
nke Chineke lururi n'etiti ndi mba ọzọ
site n'ije-ozi-ya. 20 Mḇe ha nuru ya,
ha we nye Chineke otuto, ha we si ya,
Nwa-nna-ayi, i huwo ka ha ra, bú
ọtutu madu riri nne n'etiti ndi-Ju ndi
kweworo na Jisus; obi ha nile nānu
kwa ọku nye iwu-ayi: 21 eji-kwa-ra
okwu-ọnu zí ha ihe bayere gi, na i nēzí
ndi-Ju nile ndi nọ n'etiti ndi mba ọzọ
irapu Moses, ebe i nāgwa ha ka ha ghara
ibì umu-ha úgwù, ka ha ghara kwa ijeso
ọme-n'ala nile nke iwu-ayi. 22 Ọ bu
gini kwa? ha aghagh inu na i biawo.
23 Ya mere, me nka nke ayi nāsi gi: Ayi
nwere ndikom anọ ndi nkwa ha kwere
Chineke di n'isi-ha; 24 kuru ndia tiyere
onwe-gi, me ka gi na ha di ọcha, kwu-
kwa-ra ha ugwọ ihe ha ji chu aja, ka ha
we kọpu isi: madu nile gāmara kwa na
ezi-okwu adigh n'ihe ejiwo okwu-ọnu zí
ha bayere gi; kama na gi onwe-gi nāgazi
kwa, nēdebe iwu-ayi. 25 Ma ayi onwe-
ayi ziri akwukwọ-ozi bayere ndi mba
ọzọ ndi kweworo, nēnye iwu ka ha debe
onwe-ha ghara imetu ihe achuru n'aja
nye arusi aka, ha na ọbara, na anu
anyaḇuru anyaḇu, na ikwa-iko. 26 Mḇe
ahu Pọl kuru ndikom ahu tiyere onwe-
ya, n'ubọchi so ya ọ we me ka ya na ha
di ọcha, we ba n'ulo uku Chineke,
nēgosi nmezu ubọchi nile nke anēme ka
ha di ọcha, rue mḇe echere n'iru Chineke
onyinye ahu n'ihi madu nile n'otù n'otù
nime ha.

27 Ma mḇe ubọchi asa ahu gaje izu,
ndi-Ju ndi si n'Esia bia, mḇe ha huru ya
n'ulo uku Chineke, ha me ka igwè madu
ahu nile ḇa aghara, ha we dakwasi ya
aka, 28 nēti nkpu, si, Ndikom Israel,
yere ayi aka: Nka bu nwoke ahu, onye
nēzí madu nile n'ebe nile ihe megide
ndi-Ju, na iwu-ayi, na ebe nka: tukwasi
ya o dubata-kwa-ra ndi-Grik n'ulo uku
Chineke, ọ meruwo kwa ebe nsọ a.
29 N'ihi na ha buri uzọ hu ya na
Trọfimọs onye Efesọs n'obodo, onye ha
nēchè na Pọl dubatarari n'ulo uku

Chineke. 30 Obodo ahu dum we me
uṅara, ndi-Ju we ḅakọta: ha we jide Pọl,
dọkpupu ya n'ulo uku Chineke: ngwa
ngwa ewe mechie ọnu-uzọ nile. 31 Mḅe
ha nāchọ uzọ iḅu ya, akukọ we rigo rue
nti onye-isi-ọchi-agha nke ọtù ndi-agha,
na Jerusalem dum nāḅa aghara. 32 Ngwa
ngwa ọ we chiri ndi-agha na ndi-ọchi-
agha nāchi ọgu ndi-agha ise, we
ḅadakwasi ha: mḅe ha huru onye-isi-
ọchi-agha na ndi-agha, ha we rapu iti
Pọl ihe. 33 Mḅe ahu onye-isi-ọchi-agha
biaruru nso, jide ya, si ka ewere
nkpọrọ abua ke ya; ọ ju-kwa-ra onye ọ
bu, na ihe ọ mereri. 34 Ufọdu nime
igwè madu ahu we ti nkpu otù ihe, ndi
ọzọ ti kwa ihe ọzọ: ma mḅe ọ nāpugh
imata okwu di itukwasi obi n'ihi ùzù
ahu, ọ si ka ekuru ya ba n'ulo ndi-agha.
35 Mḅe o ruru n'elu ihe eji arigo, o rue
na ndi-agha buru ya n'ihi ihe-ike nke
igwè madu ahu; 36 n'ihi na ọra ndi-Ju
nēso n'azu, nēti nkpu, si, Wepu ya.

37 Mḅe agaje ikubà Pọl nime ulo ndi-
agha, ọ si onye-isi-ọchi-agha, Ì gēkwe
ka m'gwa gi okwu? Ọ we si, Ì mara
asusu Grik? 38 Gì onwe-gi abugh kwa
onye Ijipt ahu, onye mḅe ubọchi ndia
akērugh kpaliri nnù ndikom iri ahu
n'etiti Ndi-oḅu-madu, dupu kwa ha ba
nime ọhia? 39 Ma Pọl siri, Mu onwem
bu onye-Ju, nke Tasọs nime Silisia, onye
amuru n'obodo amara aha-ya: ariọkwam
i, kwe ka m'gwa ndi-Ju okwu. 40 Mḅe
ọ kwere ya, Pọl, ka o guzoro n'elu ihe
eji arigo, ọ we kpukpue ndi-Ju aka; mḅe
emere ka ha nile kpuchie nọ̄ ọnu nke-
uku, ọ we gwa ha okwu n'asusu Hibru,
si,

22 1 Umu-nnem na ndi bu nnam,
nurunu ngọpum n'ebe unu nọ
uḅu a.

2 Mḅe ha nuru na ọ nāgwa ha okwu
n'asusu Hibru, ha we kpuchie ọnu kari:
ọ we si,

3 Mu onwem bu onye-Ju, nke amuru
na Tasọs nke Silisia, ma azùputaram
n'obodo a, n'ukwu Gameliel, ezíwo mu
ihe, dika esi edebezu iwu nke nna-ayi-hà,
obim nānu ọku nye Chineke, dika unu
onwe-unu nile di ta: 4 esoḅu-kwa-ram
Uzọ a rue ọnwu, nēke ma ndikom ma
ndinyom aḅu nārara kwa ha nye n'ulo-
nkpọrọ di iche iche. 5 Dika onye-isi-
nchu-aja nāḅa-kwa-ram àmà, ya na
nḅakọ ndi-okenye nile: ndi m'nata-kwa-
ra akwukwọ-ozi n'aka-ha inye umu-nne-
ayi, m'we ga Damaskọs, idọkputa kwa
ndi nọ n'ebe ahu n'aḅu bia na
Jerusalem, ka ewe me ka ha hu ahuhu-
nmehie. 6 Ọ we rue, mḅe m'nāga,
nābiaru kwa Damaskọs nso, n'oge di ka
etiti-ehihie, na mberede oké ìhè si n'elu-
igwe ḅurum àmùmà buruburu. 7 M'we
da n'ala, nu otù olu ka ọ nāsim, Sọl, Sọl,
gini mere i nēsoḅum? 8 Mu onwem
we za, si, Ì bu onye, Onye-nwe-ayi? Ọ
we sim, Mu onwem bu Jisus Onye
Nazaret, Onye gi onwe-gi nēsoḅu.
9 Ma ndi mu na ha nọ kiliri ìhè ahu
n'ezie, ma ha anugh olu Onye ahu
nāgwam okwu. 10 M'we si, Gini ka
m'gēme, Onye-nwe-ayi? Onye-nwe-
ayi we sim, Bilie, ga ba na Damaskọs;
n'ebe ahu ka agāgwa kwa gi okwu bayere
ihe nile nke akaworo gi ka i me. 11 Mḅe
m'nāhugh uzọ site n'ebube ìhè ahu, ndi
mu na ha nọ we jidem n'aka durum,
m'we ba na Damaskọs. 12 Otù onye,
bú Ananaias, nwoke nke nātu egwu
Chineke dika iwu-ayi si di, onye ndi-
Ju nile bi n'ebe ahu ḅara ezi àmà, 13 ọ
we biakutem, guzo n'akukum, sim, Sọl,
nwa-nnam, ka eme ka i hu uzọ. N'otù
oge hour ahu ewe me ka mu onwem hu
uzọ, m'we le ya anya. 14 Ọ we si,
Chineke nke nna-ayi-hà rọputara gi
imara ihe Ọ nāchọ, na ihu Onye Ezi
Omume ahu, na inu olu si n'ọnu-Ya
puta. 15 N'ihi na i gāburu Ya onye-
àmà n'ebe madu nile nọ nke ihe nile i
huworo nu kwa. 16 Uḅu a kwa gini
mere i nāla azu? bilie, ka eme gi
baptism, sachapu kwa nmehie-gi nile,
nākpọku aha-Ya. 17 Ọ we rue, mḅe
m'laghachisiri na Jerusalem, mḅe
m'nēkpe kwa ekpere n'ulo uku Chineke,
na ihe di ka inyogh biaram n'anya,
18 m'we hu Ya ka Ọ nāsim, Me ngwa,
si na Jerusalem pua ọsọsọ: n'ihi na ha
agagh-anara àmà bayerem n'aka-gi.
19 Mu onwem we si, Onye-nwe-ayi, ha
onwe-ha mara na mu onwem nātubà ndi
kwere na Gi n'ulo-nkpọrọ, nēti kwa ha
ihe n'ulo-nzukọ nile n'otù n'otù:
20 mḅe anāwusi ọbara Stifen onye-àmà-
Gi, mu onwem guzo-kwa-ra nso, ọ we
dim ezi nma, anamedebe kwa uwe nke
ndi nēḅu ya. 21 Ọ we sim, Ga ije-gi:

n'ihi na Mu onwem gēsi n'ebe a zipu gi
jekuru ndi mba ọzọ n'ebe di anya.
22 Ha nānu kwa olu-ya rue okwu a;
ha we welie olu-ha elu, si, Wepu onye di
otú a n'uwa: n'ihi na ọ kwesigh ka ọ di
ndu. 23 Mḅe ha nēti nkpu, nēyipu kwa
uwe-ha, nēkpoli kwa ájá elu, 24 onye-
isi-ọchi-agha we si ka ekuru ya bata
n'ulo ndi-agha, ọ gwa ha ka ewere ipia-
ihe chọputa isi okwu n'ọnu-ya, ka ọ
we mazu ihe mere ha ji ti nkpu megide
ya otú a. 25 Ma mḅe ha chiri udọ-
akpukpọ kesia ya, Pọl siri ọchi-agha
nāchi ọgu ndi-agha ise nke guzoro
n'ebe ahu, Ò ziri ezi n'iwu ka unu pia
madu bu onye Rom ihe, nke bu kwa
onye anāmagh ikpé? 26 Ma mḅe ọchi-
agha nāchi ọgu ndi-agha ise nuru ya,
ọ jekuru onye-isi-ọchi-agha, kọrọ ya, si,
Gini ka i gaje ime? n'ihi na nwoke a bu
onye Rom. 27 Onye-isi-ọchi-agha ahu
we biakute ya, si ya, Gwam, gì onwe-gi
bu onye Rom? Ọ si, E. 28 Onye-
isi-ọchi-agha we za, si, Oké ego ka mu
onwem ji zuta ọnọdu onye amuru
n'obodo Rom. Pọl we si, Ma amuru
mu onwem onye Rom. 29 Ya mere ndi
gaje ichọputa isi okwu n'ọnu-ya si n'ebe
ọ nọ pua ngwa ngwa: onye-isi-ọchi-agha
we tu kwa egwu, mḅe ọ matara na ọ bu
onye Rom, na n'ihi na ọ kere ya-ri aḅu.
30 Ma n'echi-ya, ebe o nēzube imara
isi okwu, ihe mere ndi-Ju nēbo ya ebubo,
ọ tọpuru ya, we gwa ndi-isi-nchu-aja na
nnọkọ-ikpé nile ka ha ḅakọ, ọ we kudata
Pọl, guzo ya n'iru ha.
23 1 Pọl we legide nnọkọ-ikpé ahu
anya, si, Umu-nnam, mu onwem
ewerewo ezi akọ-na-uche nile biri n'iru
Chineke dika onye-Ju rue ubọchi ta.
2 Onye-isi-nchu-aja, bú Ananaias, we
gwa ndi guzoro ya nso ka ha tie ya aka
n'ọnu. 3 Mḅe ahu Pọl siri ya, Chineke
gaje iti gi aka, gi mḅidi etere nzu: gì
onwe-gi nānọdu kwa ala ikpem ikpé dika
iwu-ayi si di, i we kwue ka etiem
aka n'uzọ megidere iwu ahu? 4 Ndi
guzoro nso we si, Ì nēkwutọ onye-
isi-nchu-aja nke Chineke? 5 Pọl we
si, Amataghm, umu-nnem, na ọ bu
onye-isi-nchu-aja: n'ihi na edewo ya
n'akwukwọ nsọ, si, Ekwula okwu ọjọ
megide onye-isi ọ bula nke ndi nke gi.
6 Ma mḅe Pọl matara na otù uzọ nime
ha bu ndi-Sadusi, ma uzọ nke-ọzọ bu
ndi-Farisi, o tiri nkpu nime nnọkọ-ikpé
ahu, si, Umu-nnem, mu onwem bu
onye-Farisi, nwa ndi-Farisi: anēkpe mu
onwem ikpé bayere olile-anya na nbilite-
n'ọnwu nke ndi nwuru anwu. 7 Mḅe
o kwusiri okwu a, esem-okwu we puta
n'etiti ndi-Farisi na ndi-Sadusi: ọra ndi
ahu we kewa. 8 N'ihi na ndi-Sadusi
nāsi na nbilite-n'ọnwu, ma-ọbu mọ-ozi,
ma-ọbu mọ, adigh: ma ndi-Farisi
nēkwuputa ha abua. 9 Oké iti-nkpu
we puta: ufọdu n'etiti ndi-ode-akwukwọ
ndi di n'akuku ndi-Farisi we guzo ọtọ,
lu kwa ọgù, si, Ayi ahugh ihe ọjọ n'aru
nwoke a: ma gini kwa ma ọ buru na mọ
ma-ọbu mọ-ozi gwara ya okwu?
10 Mḅe oké esem-okwu putara, onye-
isi-ọchi-agha, ebe ọ nātu egwu na ha
gādọkasi Pọl ma elegh anya, ọ we gwa
ndi-agha ka ha rida napu ya n'ike n'etiti
ha, kuta ya n'ulo ndi-agha.
11 Ma n'abali soni Onye-nwe-ayi
guzoro n'akuku ya, si, Nwe obi-ike: n'ihi
na dika i kwuru okwu bayerem si-ike na
Jerusalem, i ghagh iḅa kwa àmà otú a na
Rom.
12 Mḅe chi-ya bọrọ, ndi-Ju ufọdu
we kekọta onwe-ha n'otù, me kwa onwe-
ha ka ha buru anathema, si na ha agagh-
eri ihe ma-ọbu iñu ihe rue mḅe ha
gēḅuwori Pọl. 13 Ndi ñukọrọ iyi a
kariri ọgu ndikom abua. 14 Ndi ahu we
biakute ndi-isi-nchu-aja na ndi-okenye,
si, Ayi ji anathema me onwe-ayi ka ayi
buru anathema, na ayi agagh-edetu ihe
ọ bula ọnu rue mḅe ayi gēḅuwori Pọl.
15 Ya mere uḅu a unu onwe-unu na
nnọkọ-ikpé-ayi gosi onye-isi-ọchi-agha
ka o kuda ya biakute unu, dika unu gaje
itule ihe bayere ya nke-ọma kari: ma ayi
onwe-ayi bu ndi edoziworo iḅu ya mḅe
ọ kābiarugh unu nso. 16 Ma nwa nke
nwa-nne-nwayi Pọl nuru na ha nēche
inwude ya, ọ we bia ba n'ulo ndi-agha
ahu, kọrọ Pọl. 17 Pọl we kpọtara onwe-
ya otù onye nime ndi-ọchi-agha nāchi
ọgu ndi-agha ise, si, Duru nwa-
okorọbia nka jekuru onye-isi-ọchi-agha:
n'ihi na ọ nwere ihe ikọrọ ya. 18 Ya
mere o kuru ya, duru ya jekuru onye-
isi-ọchi-agha, si, Pọl onye-nkpọrọ
kpọrọm jekuru ya, we kperem ka
m'dutara gi okorọbia nka, ebe ọ nwere
okwu igwa gi. 19 Onye-isi-ọchi-agha
we jide ya n'aka, wezuga onwe-ya we

jua ya iche, si, Gini bu ihe i nwere
ikọrọm? 20 Ọ si, Ndi-Ju kwekọrọ ọnu
ikpere gi ka i kuda Pọl echi jekuru
nnọkọ-ikpé-ha, dika i gaje ijuta ihe
bayere ya nke-ọma kari. 21 Ya mere,
gi onwe-gi ekweyela ha: n'ihi na
ndikom kariri ọgu madu abua n'etiti ha
nēche inwude ya, ndi mere onwe-ha ka
ha buru anathema, si na ha agagh-eri ihe
ma-ọbu iṅu ihe rue mgbe ha gēbuwori ya:
ubu a ha edoziwo kwa onwe-ha, nēche
nkwa i gēkwe ha. 22 Ya mere onye-isi-
ọchi-agha zilagara nwa-okorọbia ahu,
nēnye ya iwu, si, Agwala onye ọ bula na
i gosirim ihe ndia. 23 Ọ we kpọtara
onwe-ya madu abua nime ndi-ọchi-agha
nāchi ọgu ndi-agha ise, si, Dozienu ọgu
ndi-agha iri ka ha ga rue Sisaria, na ọgu
ndi-inyinya atọ na iri, na ọgu ndi-agha
iri nāchi ube, n'oge hour nke-atọ n'abali:
24 ọ gwa-kwa-ra ha ka ha chita anu-
ulo, ka ha we dọkwasi Pọl n'elu ha,
debe kwa ya nke-ọma rue mgbe ha
gābiakute Filiks, bú onye-isi. 25 Ọ we
de akwukwọ-ozi nke yiri nka:

26 Klọdiọs Lisias nēdegara Filiks, bú
onye-isi di oké ebube, akwukwọ, nēkele
ya. 27 Ndi-Ju jidere nwoke a, ha gaje
kwa igbu ya, mgbe mu na ndi-agha
biakwasiri ha, weputa ya n'aka-ha, ebe
m'nutasiri na ọ bu onye Rom. 28 Ebe
m'zubere imazu ihe mere ha ji bo ya
ebubo, m'we kudata ya na nnọkọ-ikpé-
ha: 29 onye m'huru na anēbo ya ebubo
bayere ajuju di iche iche nke iwu-ha, ma
ọ nwegh ihe eboro ya kwesiri ọnwu ma-
ọbu agbu. 30 Ma mgbe egosirim na
agāgba ajọ izù megide nwoke a, ngwa
ngwa m'we zitere gi ya, nye kwa ndi
nēbo ya iwu ka ha kwugide ya okwu
n'iru gi.

31 Ya mere ndi-agha, dika akara ha
àkà, were Pọl, kuru ya rue Antipatris
n'abali. 32 Ma n'echi-ya ha rapuru
ndi-inyinya ka ha so ya je, ha we
laghachi n'ulo ndi-agha: 33 mgbe ndi
ahu biaruru Sisaria, nye kwa onye-isi
akwukwọ-ozi ahu, ha we che kwa Pọl
n'iru ya. 34 Mgbe ọ gụsiri ya, ọ jua
ajuju ala o si puta; mgbe ọ jutara na ọ bu
onye Silisia, 35 ọ si, M'gānuzu okwu-
gi mgbe ọ bula ndi boro gi ebubo gēru
kwa ebe a: ọ we nye iwu ka edebe ya na
Pritoriọm nke Herod.

24 1 Mgbe ubọchi ise gasiri onye-isi-
nchu-aja, bú Ananaias, we ridata,
ya na ndi-okenye ufọdu, na otù onye-
ọkà-okwu, aha-ya bu Tatọlọs; ndi ahu
we kọrọ onye-isi akukọ megide Pọl.
2 Mgbe akpọrọ ya, Tatọlọs we malite ibo
ya ebubo, si,

Ebe ayi sitere n'aka-gi nwe udo ri nne,
ebe esite-kwa-ra n'ezi uche, nke i ji buru
uzọ zube ihe, nēmeziri mba nka ihe di
iche iche, 3 ayi nānara ya nke-ọma
n'uzọ nile na n'ebe nile, Filiks onye di
oké ebube, ayi ji ekele nile. 4 Ma, ka
m'ghara ime ka ike gwu gi kari, ariọm i
ka i were obi-ọma-gi nuru okwu ole-na-
ole n'ọnu-ayi. 5 N'ihi na ayi huru
nwoke a ka ọ nābu onye nēme ka ihe ọjọ
ba uba, onye nākpali kwa madu n'etiti
ndi-Ju nile n'elu-uwa dum madu bi ka ha
bilie megide ndi-isi, buru kwa otù onye-
isi nime irọ-òtù ndi Nazaret: 6 onye
nwa-kwa-ra imeru ulo uku Chineke:
onye ayi jide-kwa-ra: 7 Ma onye-isi-
ọchi-agha, bú Lisias, biakwasiri ayi, we
were aka ike naputa ya n'aka-ayi: 8 onye
i gāpu imazu n'ọnu-ya okwu bayere ihe
nile ndia, nke ayi onwe-ayi nēbo ya
ebubo, mgbe gi onwe-gi gēkpe ya ikpé.
9 Ndi-Ju we so kwa ya n'ebubo ahu,
nāsi na ihe ndia di otú a.

10 Mgbe onye-isi ahu fesiri ya aka
ikwu okwu, Pọl we za, si,

Ebe m'mara na i bu onye-ikpé nye
mba nka ọtutu arọ gara aga, ewerem obi-
utọ nāgọpu onwem: 11 ebe i puru
imazu na ọ karigh ubọchi iri na abua
site na mgbe m'rigoro ikpọ isi ala nye
Chineke na Jerusalem: 12 ha ahughm
kwa ka m'nāgwa madu ọ bula okwu ma-
ọbu ikpaliri igwè madu nime ulo uku
Chineke, ma-ọbu nime ulo-nzukọ, ma-
ọbu nime obodo. 13 Ha apugh kwa
igosi gi ihe ha nēbom ebubo ubu a.
14 Ma nka ka m'kwuputara gi, na dika
Uzọ ahu si di nke ha nākpọ irọ-òtù, ọ bu
otú a ka m'nēkpere Chineke nke nna-
ayi-hà, ebe m'kwere ihe nile nke di ka
iwu-ayi si di, nke edewo-kwa-ra
n'akwukwọ ndi-amuma: 15 n'ihi na
enwerem olile-anya n'ebe Chineke nọ,
nke ndia onwe-ha nēche kwa, na nbilite-
n'ọnwu nke ndi ezi omume na nke ndi
ajọ omume kwa gaje idi. 16 Nime nka
ka m'nārughari kwa arum uka inwe akọ-
na-uche nādigh-asu ngọngọ n'ebe

Chineke na madu nọ mḅe ọ bula.
17 Ma mḅe ọtutu arọ gasiri abiarurum
iluru mba nkem ọlu ebere, na iche
onyinye di iche iche n'iru Chineke:
18 mḅe m'nēme ihe ndia ha hurum
n'ulo uku Chineke mḅe m'mesiri onwem
ka m'di ọcha, mu na igwè madu ma-ọbu
itu-ùzù adigh: ma ndi-Ju ufọdu ndi si
n'Esia bia—19 ndi aghagh inọ n'ebe
a n'iru gi, na ibom ebubo, ọ buru na ha
nwere ihe ọ bula imegidem. 20 Ma-ọbu
ka ndia onwe-ha kwue ajọ omume ọ bula
ha huru, mḅe m'guzoro n'iru nnọkọ-
ikpė-ha, 21 ma-ọbugh n'ihi otù nkpu a,
nke m'tiri mḅe m'guzoro n'etiti ha, si, Ọ
bu ikpė bayere nbilite-n'ọnwu nke ndi
nwuru anwu ka anēkpe mu onwem n'iru
unu ta.

22 Ma ebe Filiks matara ihe bayere
Uzọ Jisus nke-ọma kari, ọ gwa ha ka ha
chere, si, Mḅe ọ bula onye-isi-ọchi-agha,
bù Lisias, gāridata, m'gātule okwu-unu.
23 Ọ we nye ọchi-agha nāchi ọgu ndi-
agha ise iwu ka edebe ya, ka eme kwa
ka ihe diri ya nfė; ka aghara kwa iḅochi
onye ọ bula nime ndi nke aka ya ijere ya
ozi.

24 Ma mḅe ubọchi ufọdu gasiri
Filiks biaruru, ya na Drusila, nwunye
nke aka ya, onye bu nwayi Ju, ọ we
kpọta Pọl, we nu okwu-ya bayere
okwukwe nime Kraist Jisus. 25 Mḅe
o nēkwu okwu bayere ezi omume, na
imerū ihe okè, na ikpė ahu nke gaje
ibia, Filiks we tua egwu, ọ we za, si,
Ga nke gi n'oge a; mḅe m'nwere oge
m'gākpọ kwa gi. 26 Ọ nēle kwa anya
na Pọl gēnye ya ego: n'ihi ya ọ nākpọta
kwa ya ọtutu mḅe, ya na ya nākparita
kwa uka. 27 Ma mḅe arọ abua ḅazuru,
Pọsiọs Festọs nọchiri ọnọdu Filiks; ebe
ọ nāchọ inwe iru-ọma n'ebe ndi-Ju nọ,
Filiks we rapu Pọl n'aḅu.

25 1 Ya mere Festọs, mḅe ala ahu
batasiri n'aka-ya, mḅe ubọchi atọ
gasiri o si na Sisaria rigoro Jerusalem.
2 Ndi-isi-nchu-aja na ndi-isi n'etiti ndi-
Ju we kọrọ ya akukọ megide Pọl; ha riọ-
kwa-ra ya, 3 nāchọ amara imegide ya,
ka ọ kpọta ya na Jerusalem; ebe ha nēche
anwu iḅu ya n'uzọ. 4 Otù ọ di, Festọs
zara, si na anēdebe Pọl na Sisaria, si kwa
na ya onwe-ya gaje ilaghachi ọsọsọ. 5 Ọ
si, Ya mere, ka ndi ji ike n'etiti unu
som rida, ọ buru kwa na ọ di ihe ọ
bula nwoke ahu mehiere, ka ha bo ya
ebubo.

6 Mḅe ọ nọsiri n'etiti ha ihe nākagh
ubọchi asatọ ma-ọbu ubọchi iri, ọ
ridata na Sisaria; echi-ya ọ we nọdu
n'oche-ikpė-ya, we si ka ekuta Pọl.
7 Mḅe ọ biaruru, ndi-Ju ndi siworo na
Jerusalem ridata we guzo ya buruburu,
nēbo ya ọtutu ebubo di arọ, nke ha
nēnwegh ike igosi; 8 Pọl nāgọpu kwa
onwe-ya, si, Emehieghm ma-ọli megide
iwu ndi-Ju, ma-ọbu imegide ulo uku
Chineke, ma-ọbu imegide Sisa. 9 Ma
Festọs, ebe ọ nāchọ inwe iru-ọma n'ebe
ndi-Ju nọ, ọ zara Pọl, si, Ì nāchọ irigoro
Jerusalem, ka ekpe gi ikpė bayere ihe
ndia n'irum n'ebe ahu? 10 Ma Pọl siri,
Anameguzo n'iru oche-ikpė nke Sisa,
ebe aghagh ikpem: emegideghm ndi-Ju
ajọ omume ọ bula, dika gi onwe-gi mazu-
kwa-ra nke-ọma. 11 Ya mere ọ buru
na emem ajọ omume, ọ buru kwa na
emewom ihe kwesiri ọnwu, ariọghm
iḅanari ọnwu: ma ọ buru na ọ digh ihe
bu ezi-okwu n'ebubo ndikom ndia
nēbom, ọ digh onye ọ bula puru iwerem
nye ha n'amara. Ọ bu Sisa ka
m'nākpọku. 12 Mḅe ahu Festọs, mḅe
ya na nnọkọ-ikpė-ya ḅasiri ìzù, ọ zara,
si, I kpọkuwo Sisa: ọ bu Sisa ka i
gāgakuru.

13 Ma mḅe ubọchi ufọdu gasiri,
Agripa, bù eze, na Banaisi ruru Sisaria,
kele kwa Festọs. 14 Mḅe ha nānọgide
n'ebe ahu ọtutu ubọchi, Festọs we debe
okwu bayere Pọl n'iru eze ahu, si, Otù
nwoke di onye Filiks rapuworo n'ulo-
nkpọrọ: 15 mḅe m'nọ na Jerusalem, ndi-
isi-nchu-aja na ndi-okenye nke ndi-Ju
we gwam okwu bayere ya, nāriọ ka ama
ya ikpė. 16 M'we za ha, si, na ọ bugh
ọme-n'ala nke ndi Rom iwere amara rara
madu ọ bula nye, ma ọ buru na onye
anēbo ebubo ebugh uzọ nwe ndi nēbo ya
n'iru ya, hu kwa uzọ igọpu onwe-ya n'ihe
eboro ya. 17 Ya mere mḅe ha biakọrọ
n'otù n'ebe a, alaghm azu, ma ubọchi
so ya m'nọduru n'oche-ikpė, si ka ekuta
nwoke ahu. 18 Ma mḅe ndi nēbo ya
ebubo guzoro ọtọ, ha ejigh ihe ọ bula
nime ihe ọjọ mu onwem chère we bo
ya; 19 ma ha ji ajuju ufọdu megide ya
bayere nsọpuru-chi nke aka ha, na ajuju
bayere otù Jisus, Onye nwururi anwu,
Onye Pọl nāsi na Ọ di ndu. 20 Ebe mu

onwem nwere obi abua otú m'gāju ajuju
bayere ihe ndia, m'we jua ma ọ chọrọ iga
Jerusalem, ka ekpe kwa ya ikpé bayere
ihe ndia n'ebe ahu. 21 Ma mḅe Pọl
kpọrọ ka edebe ya nye ntule Ọgustọs,
m'we si ka edebe ya rue mḅe m'gēziga
ya jekuru Sisa. 22 Agripa we si Festọs,
Ọ gādim nma ka mu onwem nuru kwa
nwoke ahu. Ọ si, Echi ka i gānu ya.
23 Ya mere echi-ya, mḅe Agripa
biara, ya na Banaisi, n'oké ebube, bata
kwa n'ulo ọnunu-okwu, ha na ndi-isi-
ọchi-agha, na ndikom amara aha-ha
n'obodo ahu, mḅe Festọs kwuru ewe
kuta Pọl. 24 Festọs we si, Eze Agripa,
na ndikom nile ayi na unu nọ n'ebe a,
unu ahuwo onye a, onye ọra ndi-Ju nile
riọrọm aririọ bayere ya, ma na Jerusalem
ma n'ebe a, nēti nkpu na ọ di nkpà ka ọ
ghara idi ndu ọzọ. 25 Ma mu onwem
huru na ọ megh ihe ọ bula kwesiri ọnwu:
ma mḅe ya onwe-ya kpọkuru Ọgustọs,
m'we kpebie iziga ya. 26 Ma enweghm
okwu di itukwasi obi bayere ya idegara
onye-nwem. N'ihi ya ekuputaram ya
n'iru unu, ma nke ka n'iru gi onwe-gi,
Eze Agripa, ka, mḅe ekpesiri ya ikpé, ka
m'we nwe ihe m'gēde n'akwukwọ.
27 N'ihi na ọ dim ka ọ bu ihe uche
nādigh ya, n'iziga onye-nkpọrọ, ka
m'ghara igosi kwa ihe eboro ya.
26 1 Agripa we si Pọl, Ekwere ka
i kwuere onwe-gi okwu. Mḅe
ahu Pọl setiri aka-ya, we gọpu onwe-ya,
si:
2 Eze Agripa, agurum onwem n'onye
ngọzi diri ,na agajem igọpu onwem n'iru
gi ta n'ebubo nile ndi-Ju nēbom: 3 nke
ka ebe i mazuru ọme-n'ala nile na ajuju
nile di n'etiti ndi-Ju: n'ihi ya ariọm i
ka i were ogologo-ntachi-obi nurum.
4 Ya mere, ndi-Ju nile matara ibi-obim
site na nwata, nke sitere na mbu di
n'etiti mba nke akam, na nime
Jerusalem; 5 ebe ha buru uzọ maram
site na mbu, ọ buru na ha chọrọ iḅa
àmà, na adim ndu ka onye-Farisi dika
irọ-ötù ahu si di nke nēdebezu iwu kari
n'uzọ ikpere Chineke ayi. 6 Eguzo-
kwa-ram n'ebe a uḅu a, ebe anēkpem
ikpé bayere olile-anya nkwa ahu nke
Chineke kwere nna-ayi-hà; 7 bú nkwa
nke ebo-ayi iri na abua nēle anya na ha
gēru, site n'ikpere Chineke si-ike abali
na ehihie. Ọ bu kwa olile-anya nka ka
ndi-Ju nēbom ebubo bayere ya, eze!
8 Gini mere anātule ya n'ihe anāgagh-
ekwe n'etiti unu, ma ọ buru na Chineke
nēme ka ndi nwuru anwu si n'ọnwu
bilie? 9 N'ezie mu onwem chère
n'obim, na aghaghm ime ọtutu ihe
megide aha Jisus onye Nazaret. 10 Nke
m'me-kwa-ra na Jerusalem: mu onwem
mechibido-kwa-ra ọtutu ndi nsọ n'ulo-
nkpọrọ, ebe m'natara ike site n'aka ndi-
isi-nchu-aja, mḅe eḅuru ha m'we kweye
imegide ha. 11 Esite-kwa-ram n'ime ka
ha hu ahuhu-nmehie ọtutu mḅe n'ulo-
nzukọ nile chọ uzọ ime ka ha kwulu
Chineke; ebe anya nādighm nma gabiga
òkè megide ha, m'we nēsoḅu ha we rue
obodo di iche iche di n'azu ala-ayi.
12 N'ime ihe ndia mḅe m'nāga
Damaskọs, ebe m'natara ike na nkweye
n'aka ndi-isi-nchu-aja, 13 n'etiti
ehihie, eze, ahurum n'uzọ ihè sitere
n'elu-igwe, kariri onwunwu anyanwu,
ka o nēnwu mu na ndi sorom n'ije
buruburu. 14 Mḅe ayi nile dasiri n'ala,
m'we nu otù olu ka ọ nāsim n'asusu
Hibru, Sọl, Sọl, gini mere i nēsoḅum?
ọ di ike ka i ḅa ndudu eji achu ehi ukwu.
15 Mu onwem we si, Ì bu onye, Onye-
nwe-ayi? Onye-nwe-ayi we si, Mu
onwem bu Jisus, Onye gi onwe-gi
nēsoḅu. 16 Ma bilie, guzo kwa
n'ukwu-gi: n'ihi na emere ka i hum
anya ka M'we me ihe a, irọputa gi ka i
buru onye nēje ozi na onye-àmà nke ihe i
hurum nime ha, na nke ihe M'gēme ka
i hum anya nime ha; 17 nēweputa gi
n'aka ndi-Ju, na n'aka ndi mba ọzọ, ndi
Mu onwem nēziga gi jekuru ha,
18 isaghe anya-ha, ka ha we si
n'ọchichiri chigharia ba n'ìhè, si kwa
n'ike Setan chigharikute Chineke, ka
ha we nara nḅaghara nmehie nile na
ihe-nketa n'etiti ndi edoworo nsọ site
n'ikwere na Mu. 19 Site n'ihe ndia,
eze Agripa, abughm onye nādigh-
ekweye ọhù ahu nke elu-igwe: 20 kama
eburum uzọ kọrọ ndi bi na Damaskọs
akukọ, kọ kwa na Jerusalem, na nime ala
Judia nile, kọ-kwa-ra ndi mba ọzọ, ka
ha chègharia chigharikute kwa Chineke,
nālu ọlu kwesiri nchèghari. 21 Ọ bu
n'ihi ihe ndia ka ndi-Ju jiderem n'ulo
uku Chineke, we nwa iḅum. 22 Ya
mere ebe m'natara iye-aka ahu nke si
n'ebe Chineke nọ puta, eguzowom rue

ubọchi ta, nāgwasi madu nile ike, ma
onye ntà ma onye uku, nēkwugh ihe ọ
bula kari ihe ndi-amuma na Moses
kwuru na ha gaje ime; 23 na Kraist-
ayi aghagh ihu ahuhu, na Ọ gaje kwa
iburu uzọ kwusara ma ndi-Ju ma ndi
mba ọzọ ihè, site na nbilite-n'ọnwu nke
ndi nwuru anwu.
24 Mḅe ọ nāgọpu onwe-ya otú a,
Festọs were oké olu si, Pọl, anya adigh gi
nma; oké nmuta-akwukwọ-gi nēme gi ka
i ghọ onye anya nādigh nma. 25 Ma
Pọl siri, Abughm onye anya nādigh nma,
Festọs onye di oké ebube; anamekwuwa
okwu nke ezi-okwu na nke anya-udo.
26 N'ihi na eze mara ihe bayere ihe ndia,
onye m'nāgwawa kwa okwu: n'ihi na
emere ka m'kweye na ọ digh ihe ọ bula
n'ihe ndia ezonariri ya; n'ihi na emegh
ihe a na nkuku. 27 Eze Agripa, ì kwere
ndi-amuma? amataram na i kwere.
28 Agripa we si Pọl, I nēji okwu ntà
eme ka m'kweye ibu Kristian. 29 Pọl
we si, Anamekpere Chineke ka, ma ọ bu
n'iji okwu ntà ma-ọbu n'iji okwu uku,
ọ bugh nání gi onwe-gi, kama ọ bu kwa
ndi nile nānu olum ta, gāghọ aha madu
mu onwem bu kwa, ma-ọbugh aḅu ndia.
30 Eze we bilie, ya na onye-isi, na
Banaisi, na ndi ha na ha nọduru: 31 mḅe
ha wezugasiri onwe-ha, ha we kwurita
n'etiti onwe-ha, si, Nwoke a emegh ihe
ọ bula kwesiri ọnwu ma-ọbu aḅu.
32 Agripa we si Festọs, Apuru irapu
nwoke a ka ọ la, ma ọ buru na ọ
kpọkugh Sisa.

27 1 Mḅe ekpebiri na ayi gābà n'uḅọ
je Itali, ha we rara Pọl na ufọdu
ndi-nkpọrọ ọzọ nye n'aka ọchi-agha
nāchi ọgu ndi-agha ise, aha-ya bu
Juliọs, nke òtù ndi-agha Ọgustọs.
2 Ayi we ba n'uḅọ Adramitiọm, nke gaje
iga ebe di n'usọ oké osimiri nke Esia, we
nupu, Aristakọs, onye Masedọnia nke
Tesalọnaika, soro kwa ayi. 3 Ubọchi
soni ayi we rue ala na Saidon: Juliọs we
were obi-ọma mezie Pọl, kwere ka ọ
jekuru ndi-eyi-ya ka ewe le ya anya
nke-ọma. 4 Ayi we si n'ebe ahu nupu
uḅọ, we nāga ala Saiprọs nso, n'ihi na
ifufe nēfegide ayi. 5 Mḅe ayi gabigasiri
oké osimiri nke di n'akuku Silisia na
Pamfilia, ayi we rue Maira, obodo nke
Lisia. 6 N'ebe ahu ka ọchi-agha ahu
nāchi ọgu ndi-agha ise huru uḅọ
Aleksandria nke nēje Itali; ọ we me ka
ayi ba nime ya. 7 Mḅe ayi gasiri nwayọ
ọtutu ubọchi, mḅe ọ di kwa ayi ike iru na
ncherita-iru Naidọs, ebe ifufe nēkwegh
ka ayi ga n'iru ọzọ, ayi we nāga ala Krit
nso, na ncherita-iru Salmoni; 8 ọ we
di ayi ike iga n'akuku ya, ayi we rue otù
ebe anākpọ Ọnu-miri Ọma; nke obodo
Lasia di ya nso.
9 Ma mḅe o ruru ọtutu oge, mḅe ije-
uḅọ di kwa egwu uḅu a, n'ihi na uḅu a
ka oge Obubu-ọnu gasiri, Pọl we dọ ha
aka na nti, 10 si ha, Ndikom, ahuwom
na nbibi na oké iyi gaje idi n'ije-uḅọ a,
ọ bugh nání nke ihe uḅọ nēbu na uḅọ
onwe-ya, ma nke ndu-ayi kwa. 11 Ma
ọchi-agha ahu nāchi ọgu ndi-agha ise
kweyere onye-isi uḅọ na onye nwe uḅọ,
kari okwu Pọl kwuru. 12 Ebe ọnu-
miri ahu nādigh n'ebe di nma inọgide
na mḅe oyi, ndi ka n'ọnu-ọgugu nime ha
we du ọdú ka enupu uḅọ n'ebe ahu, ma
elegh anya ha gēru Finiks, we nọgide
n'ebe ahu na mḅe oyi; nke bu otù ọnu-
miri nke Krit, nke nēche iru n'Ọwuwa-
anyanwu n'akuku Ugwu na akuku
Ndida. 13 Mḅe ifufe nēfe nwayọ, ebe
ha chère na ihe ha nēzube eruwo ha
aka, ha we pua nāga n'akuku Krit.
14 Ma mḅe ogologo oge akāgagh, oké
ifufe jọḅuru onwe-ya, nke anākpọ
Yurakwilo, we si n'ebe ahu fedata:
15 mḅe ifufe ahu napuru ayi uḅọ, mḅe
uḅọ apugh kwa ichegide ifufe ahu, ayi we
rapu aka, ewe nēfeghari ayi. 16 Ma
ebe ayi ḅara ọsọ rue agwe-etiti ntà nso
anākpọ Klọda, ayi we nwe ike ijide uḅọ
ntà ayi, ma ọ di ayi ike: 17 mḅe ha
dọlitesiri ya elu, ha we chiri udọ ime ka
uḅọ-ayi sie ike, nēkebiga ya n'okpuru:
ebe ha nātu egwu na agātubà ha na Satis
ma elegh anya, ha we dọda ákwà-ifufe,
ewe nēfeghari ha otù a. 18 Mḅe ifufe
nēfegidesi ayi ike, ubọchi soni ha we
tufube ihe uḅọ nēbu; 19 n'ubọchi nke-
atọ ha we were aka-ha kpofue ihe uḅọ.
20 Ma mḅe ọ nādigh anyanwu ma-ọbu
kpakpando nāmukwasi ayi ọtutu ubọchi,
mḅe ọ digh kwa oké ifufe ntà nēfekwasi
ayi, ewe wepu olile-anya nile na
agāzọputa ayi site n'uḅu a. 21 Mḅe ha
nọdusiri rue oge di anya nērigh ihe, mḅe
ahu Pọl we guzo n'etiti ha, si, Ndikom, ọ
kwesiri ka unu kweyerem, ghara kwa
inupu uḅọ na Krit, na inwe nbibi a na

ivì a. 22 Ụbụ a adọkwam unu aka na
nti ka unu nwere obi-utọ: n'ihi na ọ digh
ntufu ndu gādi n'etiti unu, kama ọ bu
ntufu nke ụbọ. 23 N'ihi na mọ-ozi nke
Chineke ahu Onye nwem, Onye
m'nēkpe-kwa-ra guzorom nso n'abali a,
24 si, Atula egwu, Pọl; i ghagh iguzo
n'iru Sisa: le kwa, Chineke ewerewo
amara nye gi ndi nile gi na ha nānọ
n'ụbọ. 25 N'ihi nka, ndikom, nwenu
obi-utọ: n'ihi na ekwerem Chineke,
na ọ gādi otú a ọbuná dika agwaworom.
26 Otù ọ di aghaglı itupu ayi n'elu otù
agwe-etiti.

27 Ma mbe o ruru abali nke-iri-na-
anọ, mbe ayi nērughari n'osimiri Adria,
dika etiti abali ndi-ụbọ chère na ha
nābiaru otù ala nso; 28 ha we tù oké
osimiri, hu na ọ bu orú mbudu: mbe
oge ntà gasiri, ha we tù ọzọ, hu mbudu
iri na ise. 29 Ebe ha nātu egwu ma
elegh anya miri gātupu ayi n'ala nkume,
lıa we rada arilika anọ n'isi ụbọ, we kpe
ekpere ka chi we bọ. 30 Mbe ndi-ụbọ
nāchọ uzọ isi n'ụbọ bapu, mbe ha
wedasi-kwa-ra ụbọ ntà n'oké osimiri,
nēme dika ha gaje iseti arilika n'ọnu-ụbọ,
31 Pọl we si ọchi-agha ahu nāchi ọgu
ndi-agha ise na ndi-agha, Ọ buru na
ndia anọgidegh n'ụbọ, apugh izọputa
unu onwe-unu. 32 Mbe ahu ndi-agha
bipuru udọ̀ ụbọ ntà ahu, we rapu ya ka
ọ dapu. 33 Mbe chi gaje ibọ, Pọl we
riọ ha nile ka ha rie nri, si, Ta mere ya
ubọchi nke-iri-na-anọ unu nēle anya,
nọgide kwa n'ibū ọnu, ebe unu nērigh
ihe. 34 N'ihi ya ariọm unu ka unu rie
nri: n'ihi na nka diri nzọputa-unu: n'ihi
na ọ digh otù agiri-isi gēsi n'isi onye ọ
bula n'etiti unu la n'iyì. 35 Mbe o
kwusiri ihe ndia, nara kwa achicha, ọ
kele Chineke n'iru madu nile: we nyawa
ya, malite kwa iri ya. 36 Ha nile we
nwe obi-utọ, ha onwe-ha we ri kwa nri.
37 Ayi nile ndi nọ n'ụbọ di ọgu madu
iri-na-atọ na madu iri na isi. 38 Mbe
ha rijusiri afọ, ha me ka ụbọ di nfé, site
n'itufu ọka n'oké osimiri. 39 Ma mbe
chi bọrọ, ha amatagh ala ahu: ma ha
huru otù ọnu-miri nke nwere ótú, ha
we ba izù ma ha puru ime ka miri nubà
ụbọ n'ala. 40 Mbe ha tupusiri arilika
nile, rapu kwa ha n'oké osimiri, ha we
tọpu udọ̀ umara isi-ụbọ n'otù oge ahu;
ha we dọlie ákwà-ifufe nke ọnu-ụbọ nye
ifufe, we jebe n'ótú. 41 Ma ebe ha
dabàra n'otù ebe di n'abata oké osimiri
abua, ha we tiye ụbọ n'ala; ọnu-ụbọ
we siri n'ala digide kwa nēnwegh ike ka
eropu ya, ma ike ebili-miri nyajibere isi-
ụbọ. 42 Ma ọdú ndi-agha duru bu ka
ha bue ndi-nkpọrọ, ka onye ọ bula nime
ha ghara isi n'ụbọ gwu miri, we balaga.
43 Ma ọchi-agha ahu nāchi ọgu ndi-
agha ise, ebe o nēzube izọputa Pọl, o
bochiri ha n'ìzù-ha; we si ka ndi puru
igwu miri si n'ụbọ tubà onwe-ha na miri,
buru uzọ rue ala: 44 ka ndi fọduru ru
kwa, ufọdu n'elu ibo, ndi ọzọ n'elu ihe
di iche iche si n'ụbọ puta. Otú a ọ we
rue, na azọputara madu nile, ha we rue
ala.

28 1 Mbe azọputasiri ayi, mbe ahu
ayi matara na anākpọ agwe-etiti
ahu Melita. 2 Ndi bi n'ebe ahu, bú ndi
nāsu asusu ọzọ, we were obi-ọma mezie
ayi n'uzọ anāhugh mbe ọ bula: n'ihi na
ha funwuru ọku, kpọbata ayi nile, n'ihi
miri nke nēzo n'oge ahu, na n'ihi oyi.
3 Ma mbe Pọl chikọtasiri ùkwù nkú,
tukwasi ha n'ọku, aju-ala we si n'okpom-
ọku ahu puta, ta ya alu kokwasi kwa ya
n'aka. 4 Mbe ndi ahu ndi nāsu asusu
ọzọ huru anu-ọhia ahu ka o kokwasiri ya
n'aka, ha we sirita ibe-ha, N'ezie nwoke
a bu obu-madu, onye ọ bu ezie na
azọputara ya n'oké osimiri, ma Ikpé
ziri ezi ekwegh ka ọ di ndu. 5 Otú ọ
di, ọ febàra anu-ọhia ahu nime ọku,
ma ọ digh ihe ọjọ meruru ya aru. 6 Ma
ha nēle anya na ọ gaje iza, ma-ọbu ida
n'ala nwua na mberede: ma mbe ha nēle
anya ogologo oge, ma ha ahugh ihe ọ
bula jọrọ njọ mere ya, ha we chègharia
uche-ha, sı na ọ bu chi.

7 Ma n'ala di abata ebe ahu onye-isi
agwe-etiti ahu, aha-ya bu Pọbliọs, nwere
iberibe ala ufọdu; onye nara ayi nke-
ọma, were kwa obi-ọma le ayi ọbia
ubọchi atọ. 8 Ọ we rue, na nna Pọbliọs
nēdina, aru-ọku na ọnyunyu-ọbara
jidesiri ya ike: onye Pọl bakutere, we kpe
ekpere, bikwasi ya aka abua me ka aru
di ya ike. 9 Mbe emere nka, ndi fọduru
n'agwe-etiti ahu ndi nāria nriaria we
biakute ya, ewe me ka aru-ha di ike:
10 ha we were kwa ọtutu nsọpuru
sọpuru ayi; mbe ayi nupuru ụbọ, ha we
tiye n'ụbọ ihe nile di ayi nkpà.

11 Mbe ọnwa atọ gasiri ayi we ba

n'ubọ Aleksandria nupu, bú ubọ nke
nọgidereri n'agwe-etiti ahu na mbe oyi,
nke ihe-iriba-ama-ya bu, Umu-nne-
ndikom abua amuru n'otù mbe. 12 Ayi
we rue ala na Sairakus, we nọgide n'ebe
ahu ubọchi atọ. 13 Ayi we site n'ebe
ahu ga buruburu, we rue Rijiọm: mbe
otù ubọchi gasiri ifufe Ndida we febe,
n'ubọchi nke-abua ayi we bia rue
Pọtiọli: 14 ebe ayi huru umu-nna nime
Kraist, ewe riọ ayi ka ayi na ha nọgide
ubọchi asa: otú a ayi we bia rue Rom.
15 Umu-nna-ayi nime Kraist, mbe ha
nuru ihe bayere ayi, ha we bia izute ayi
rue Ahia Apiọs, na Ulo-ndi-ije Atọ:
mbe Pọl huru ha, ọ kele Chineke, nwe
kwa obi-ike.

16 Mbe ayi batara nime Rom, ewe
kwe ka Pọl nọgide iche, ya na onye-agha
nke nēche ya.

17 O rue, na mbe ubọchi atọ gasiri
ọ kpọkọrọ ndi bu ndi-isi n'etiti ndi-Ju:
mbe ha biakọrọ n'otù, ọ si ha, Umu-
nnem, mu onwem, ọ bu ezie na emeghm
ihe ọ bula megide ndi-Ju, ma-ọbu ọme-
n'ala nke nna-ayi-hà, ma esi na
Jerusalem raram nye n'aka ndi Rom ka
m'buru onye-nkpọrọ: 18 ma ndi ahu,
mbe ha kpesirim ikpé, ha zubere irapum
ka m'la, n'ihi na ọ digh íhe kwesiri onwu
dim n'aru. 19 Ma mbe ndi-Ju
kwugidere ya, erugiderem ka m'kpọkue
Sisa; ọ bugh na enwerem ihe ibo mba
nkem ebubo. 20 Ya mere n'ihi ihe nka
ka m'riọrọ unu ka m'hu unu anya gwa
kwa unu okwu: n'ihi na ọ bu n'ihi olile-
anya nke Israel ka ekerem nkpọrọ a
21 Ha we si ya, Ayi onwe-ayi anatagh
akwukwọ-ozi site na Judia bayere gi,
ọ digh kwa onye ọ bula n'etiti umu-nne-
ayi ruru ebe a, we kọ akukọ ma-ọbu
kwue ajọ ihe ọ bula bayere gi. 22 Ma
ọ di ayi nma inu n'ọnu-gi ihe i tukwasiri
uche-gi na ha: n'ihi na ihe bayere irọ-
òtù a, ayi mazuru na anēkwugide ya ebe
nile.

23 Mbe ha kasiri ya otù ubọchi àkà,
ọtutu madu kariri we biakute ya n'ebe
ọ nọ dika ọbìa; ndi ọ kọrọ akukọ,
nēkwusi okwu ala-eze Chineke ike,
nēme kwa ka ha kweye n'ihe bayere
Jisus, site n'iwu Moses, site kwa na ndi-
amuma, si n'ututu rue anyasi. 24 Ufọdu
we kwere ihe nile ekwuru, ma ufọdu
ekwegh. 25 Mbe ha nēnwegh otù olu
n'etiti onwe-ha, ha we la, mbe Pọl
kwusiri otù okwu, si, Mọ Nsọ we site
n'ọnu Aisaia onye-amuma gwa nna-
unu-hà okwu nke-ọma, 26 si,

Jekuru ndi nka, si,
N'ọnunu unu gānu, ma unu agagh-
anuta ma-ọli;
N'ọhuhu unu gāhu, ma unu agagh-
ahuta ma-ọli:
27 N'ihi na obi ndi nka mara abuba,
Nti-ha kpọchi-kwa-ra,
Ha kpuchi-kwa-ra anya-ha;
Ka ha ghara iwere anya-ha hu uzọ
ma elegh anya,
Ghara kwa iwere nti-ha nu ihe,
Ghara kwa iwere obi-ha ghọta,
Ghara kwa ichighari,
Ka M'ghara kwa ime ka aru di ha
ike.

28 Ya mere maranu, na nzọputa nka,
bú nke Chineke, ka ezigara ndi mba ọzọ:
ndi ahu gānu kwa. 29 Mgbe o kwusiri
okwu ndia, ndi-Ju we pua, rurita uka
nke-uku n'etiti onwe-ha.

30 Ọ we nọgide arọ abua dum n'ulo
nke aka ya o goro ego, nānara kwa ndi
nile bakutere ya, 31 nēkwusa ala-eze
Chineke, nēwere kwa nkwuwa-okwu
nile zí ihe nile bayere Onye-nwe-ayi
Jisus Kraist, ọ digh onye nēbọchi ya.

AKWUKWỌ-OZI NKE PỌL ONYE-OZI DEGARA

NDI ROM

1 1 Pọl, orù nke Jisus Kraist, onye
akpọrọ ibu onye-ozi, onye
kewapuru nye ozi ọma Chineke,
2 nke O buru uzọ kwere na nkwa site
n'ọnu ndi-amuma-Ya n'ihe nile edeworo
n'akwukwọ nsọ, 3 bayere Okpara-Ya,

Onye amuru site na nkpuru Devid dika
anu-aru si di, 4 Onye akaworo ibu
Ọkpara Chineke n'ike, dika Mọ nke idi-
nsọ si di, site na nbilite-n'ọnwu nke ndi
nwuru anwu; bú Jisus Kraist Onye-nwe-
ayi, 5 Onye ayi sitere n'aka-Ya nata
amara na ọlu onye-ozi, rue iṅa-nti nke
okwukwe n'etiti mba nile, n'ihi aha-Ya:
6 ndi unu onwe-unu nọ kwa n'etiti ha,
ndi akpọrọ ibu ndi nke Jisus Kraist:
7 Pọl nka nēdegara ndi nile nọ na Rom
akwukwọ, bú ndi Chineke huru n'anya,
ndi akpọrọ ibu ndi nsọ: Amara diri unu
na udo nke si n'aka Chineke Nna-ayi na
Onye-nwe-ayi Jisus Kraist bia.
8 Mbu, anamekele Chinekem ekele
site na Jisus Kraist bayere unu nile, na
anēkwusa okwukwe-unu n'uwa dum.
9 N'ihi na Chineke, Onye m'nēkpere
nime mọm n'ozi ọma nke Ọkpara-Ya, bu
Onye-àmàm, otú m'nārapugh aka
n'ihota unu, 10 nāriọ aririọ mḅe nile
n'ekperem nile, ọ buru na, ma elegh
anya, uḅu a n'oge a ezi uzọ gādirim
ibiakute unu, n'ihe Chineke nāchọ.
11 N'ihi na ihu unu anya nāgusim ike,
ka m'we me ka unu keta onyinye-amara
ufọdu nke Mọ Nsọ, ka ewe me ka unu
guzosie ike; 12 nke ahu bu, ka ewe
kasie mu na unu obi n'etiti unu, site
n'okwukwe ayi kwekọrọ, ma nke unu ma
nke mu onwem. 13 Ma achọghm ka
unu ghara imara, umu-nnam, na ọtutu
mḅe m'zubere ibiakute unu (eḅọchi-
kwa-ram ibia rue uḅu a), ka m'we nwe
kwa nkpuru ufọdu n'etiti unu, dika ọ di
kwa n'etiti ndi mba ọzọ fọduru. 14 Ejim
madu nile ugwọ, ma ndi-Grik ma ndi
nāsu asusu ọzọ, ma ndi mara ihe ma ndi
nēnwegh uche. 15 Otú a, ka ihe bayere
mu onwem ra, ọ dim ọku n'obi izi kwa
unu ndi bi na Rom ozi ọma. 16 N'ihi
na ihere ozi ọma ahu adigh-emem:
n'ihi na ọ bu ike nke Chineke rue
nzọputa nye onye ọ bula nke kwere;
onye-Ju na mbu, na onye-Grik kwa.
17 N'ihi na anēkpughe ezi omume
Chineke nime va, site n'okwukwe rue
okwukwe: dika edeworo ya n'akwukwọ
nsọ, si, Ma onye ezi omume gēsite
n'okwukwe di ndu.
18 N'ihi na esi n'elu-igwe kpughe iwe
Chineke imegide asọpurugh-Chineke na
ajọ omume nile nke madu, ndi nēḅochi
ezi-okwu n'ajọ omume; 19 n'ihi na ihe
apuru imata bayere Chineke nāputa ìhè
nime ha; n'ihi na Chineke mere ka ọ
putara ha ìhè. 20 N'ihi na ihe-Ya anya
nāhugh site n'òkìkè uwa ka anāhu nke-
ọma, ebe anāghọta ha site n'ihe nile
ekère èkè, bú ike ebigh-ebi Ya na udi-
Chineke-Ya; ka ha ghara inwe ngọpu:
21 n'ihi na, ọ bu ezie na ha mara
Chineke, ma ha enyegh Ya otuto dika
Chineke, ha ekelegh kwa Ya; kama
emere ha ihe-efu n'ihe nile ha nātule
n'obi-ha, obi-ha nke nēnwegh nghọta
ḅa-kwa-ra ọchichiri. 22 Mḅe ha nēkwu
na ha bu ndi mara ihe, ha we ghọ ndi-
nzuzu, 23 we were ebube nke Chineke
anāpugh imebi ḅanwere oyiyi nke
onyinyo madu apuru imebi, na nke anu-
ufe na anu ukwu anọ na ihe nākpu akpu
di iche iche.
24 N'ihi ya Chineke rara ha nye n'aka
adigh-ọcha n'ihe ọjọ nile nāgu obi-ha, ka
ewe me aru-ha ihe-ihere n'etiti ha:
25 ebe ha were ezi-okwu nke Chineke
ḅanwere ugha-ha, ha we sọpuru nēkpe-
kwa-ra ihe ekère èkè kama Onye kère
èkè, Onye agọziworo ebigh-ebi. Amen.
26 N'ihi nka Chineke rara ha nye
n'aka agu ihe-ihere: n'ihi na ndinyom-
ha were nwayi ha bu site n'ọmumu
ḅanwere ihe nēmegide ka esi mu ha:
27 otú a ndikom rapu-kwa-ra otú anēme
nwayi site ka esi mu ya, we re ọku
n'agu-ha n'aru ndikom-ibe-ha, ndikom
nāluputa ihe nādigh nma n'anya n'aru
ndikom, nānara kwa nime onwe-ha
ugwọ-ọlu ahu nke niehie-ha nke ha
nāghagh inara.
28 Dika ha juru inọgide n'imazu
Chineke, Chineke ra-kwa-ra ha nye
n'aka uche ajuru aju, ime ihe ahu nile
nēkwesigh; 29 ebe ha juputara n'ajọ
omume nile, ajọ ọlu, anya-uku, obi ọjọ;
juputa kwa n'ekworo, oḅuḅu-madu,
esem-okwu, aghughọ, uche ọjọ; ndi-
ntakwu, 30 ndi nēkwutọ madu, ndi
nākpọ Chineke asì, ndi nēme madu ihe-
ihere, ndi-npako, ndi nānya isi, ndi
nāchọputa ihe ọjọ, ndi nēkweyegh ndi
muru ha, 31 ndi nēnwegh nghọta, ndi
nēmebi ọḅuḅa-ndu, ndi ihe madu-ibe-
ha nādigh-atọ utọ, ndi nēnwegh obi-
ebere: 32 madu ndi, ọ bu ezie na ha
mazuru ihe Chineke guru n'ihe ziri ezi,
na ndi nēme ihe di otú a kwesiri ọnwu,

ma ọ bugh nàni na ha nēme ha, kama
ndi nēme ha di kwa ha ezi nma.
2 1 N'ihi ya i nwegh ngọpu, gi madu,
onye ọ bula nēkpe ikpé: n'ihi na i
nāma onwe-gi ikpe n'ihe i nēkpe madu-
ibe-gi; n'ihi na gi onye nēkpe ikpe nēme
otù ihe ahu. 2 Ayi ma-kwa-ra na ikpė
Chineke di ka ezi-okwu si di imegide ndi
nēme ihe di otù a. 3 Ma i nāgu nka,
gi madu, nke nēkpe ndi nēme ihe di otù
a, ma i nēme kwa ha, na gi onwe-gi
gāḅanari ikpė Chineke? 4 Ma-ọbu
i nēlelì àkù nke obi-ọma-Ya na nke
nnagide-Ya na nke ogologo-ntachi-obi-
Ya, ebe i nāmagh na ọlu obi-ọma
Chineke nēdubà gi na nchèghari? 5 ma
dika obi-etili-gi na obi-gi nēchėgharigh
si di i nākpado iwe nye onwe-gi
n'ubọchi iwe na nkpughe nke ikpė ziri
ezi nke Chineke; 6 Onye gēnyeghachi
onye ọ bula dika ọlu-ya nile si di:
7 ndi site na ntachi-obi n'ezi ọlu nācho
otuto na nsọpuru na apugh-imebi ka Ọ
gēnye ndu ebigh-ebi: 8 ma ndi di
n'akuku nke ikpa - iche - iche, ndi
nēkweyegh kwa ezi-okwu, kama ha
nēkweye ajọ omume, iwe na ọnuma,
9 nkpaḅu na okė nkpà, gādiri ha, n'elu
nkpuru-obi ọ bula nke madu onye
nāluputa ihe ọjọ, nke onye-Ju na mbu,
na nke onye-Grik kwa; 10 ma otuto na
nsọpuru na udo gādiri onye ọ bula nke
nālu ezi ọlu, onye-Ju na mbu, na onye-
Grik kwa: 11 n'ihi na ile-madu-anya-
n'iru adigh n'ebe Chineke nọ. 12 N'ihi
na ka ha ra, bù ndi mehiere nēnwegh
iwu, ha gāla kwa n'iyi nēnwegh iwu: ka
ha ra kwa, bù ndi mehiere n'okpuru iwu,
agēsite n'iwu kpe ha ikpė; 13 n'ihi na
ọ bugh ndi nānu iwu bu ndi ezi omume
n'ebe Chineke nọ, kama ọ bu ndi nēdebe
iwu ka agāgu na ndi ezi omume: 14 n'ihi
na mḅe ọ bula ndi mba ọzọ ndi
nēnwegh iwu nēme ihe nile di n'iwu site
ka esi mu ha, ndi ahu, ọ bu ezie na ha
enwegh iwu, ma ha onwe-ha bu iwu
enyere onwe-ha; 15 n'ihi na ha nēgosi
ọlu iwu na edewo ya n'obi-ha, akọ-na-
uche-ha nēso kwa ya nāḅa àmà, ihe
ha nātule n'obi-ha n'etiti onwe-ha nēbo
kwa ha ebubo ma-ọbu ma elegh anya
nāgọpu ha; 16 n'ubọchi ahu mḅe
Chineke gēkpe ihe-nzuzo nile nke madu
nile, dika ozi ọmam si di, site n'aka Jisus
Kraist.
17 Ma ọ buru na akpọrọ gi onwe-gi
aha onye-Ju, ọ buru kwa na i nēzu ike
n'elu iwu, nānya kwa isi na Chineke,
18 nāma kwa ihe Ọ nācho, nānwa kwa
ihe ha na ibe-ha di iche, ebe anēwere
okwu-ọnu zi gi ihe site n'iwu-gi, 19 ọ
buru kwa na eme ka i kweye na gi onwe-
gi bu onye-ndù nke ndi-isi, ihė nke ndi
nọ n'ọchichiri, 20 onye nāzùputa ndi
nēnwegh uche, onye-ozizi nke umu ọhu,
ebe i nēnwe udi nke ihe-ọmuma na nke
ezi-okwu n'iwu ahu; 21 ya mere gi
onye nēzi madu-ibe-gi ihe, i digh-ezi
onwe-gi? gi onye nēkwusa ka madu
ghara izu ori, i nēzu ori? 22 gi onye
nāsi ka madu ghara ikwa iko, i nākwa
iko? gi onye nākpọ arusi ihe-àrù, i nēzu
ihe ulo chi ori? 23 gi onye nānya isi
n'iwu, i nēme Chineke ihe-ihere site na
njehie-gi n'iwu ahu? 24 N'ihi na
anēkwulu aha Chineke n'etiti ndi mba
ọzọ n'ihi unu, dika edeworo ya
n'akwukwọ nsọ. 25 N'ihi na obibi-
ùgwù nāba urù ezie, ma ọ buru na i
nēdebe iwu: ma ọ buru na i bu onye-
njehie n'iwu, obibì-ùgwù-gi aghọwo
ebigh-ùgwù. 26 Ya mere ọ buru na
onye ebigh-ùgwù nēdebe ihe nile iwu-gi
guru n'ihe ziri ezi, àgagh-agu ebigh-
ùgwù-ya n'obibi-ùgwù? 27 onye ebigh-
ùgwù ka esi mu ya, ma ọ buru na ọ
debezu iwu, ọ̀ gagh-ekpe kwa gi ikpé,
onye sitere n'ihe edeworo n'akwukwọ na
obibi-ùgwù bu onye-njehie n'iwu?
28 N'ihi na onye nke bu onye-Ju n'anya
madu abugh onye-Ju; obibi-ùgwù ahu
nke madu nāhu anya, nke di n'anu-aru,
abugh kwa obibi-ùgwù: 29 kama onye
nke bu onye-Ju n'ihe zoro ezo, onye ahu
bu onye-Ju; obibi-ùgwù bu kwa nke
nkpuru-obi, nime mọ, ọ bugh n'ihe
edeworo n'akwukwọ; nke otuto-ya
nēsitegh n'aka madu, kama o sitere n'aka
Chineke.
3 1 Gini kwa ka onye-Ju nwebigara
òkè? ma-ọbu ùrù gini ka ibi-ùgwù
bara? 2 Ọ bara urù ri nne n'uzọ nile:
mbu, na ewere okwu si n'ọnu Chineke
puta nye ha n'aka na ntukwasi-obi.
3 N'ihi na asi na ufọdu ekwegh, gini
kwa? ėkwegh-ekwe-ha gēme ka ikwesi-
ntukwasi-obi nke Chineke ghara idi irè?
4 Chineke ekwela: kama ka ọ puta ìhė
na Chineke bu Onye ezi-okwu, ma madu

nile n'otù n'otù bu ndi-ugha; dika
edeworo ya n'akwukwọ nsọ, si,
Ka ewe gua Gi n'onye ezi omume
n'okwu-Gi nile,
Ka I we kpeḇu kwa mḇe anēkpe Gi
ikpé.
5 Ma ọ buru na ajọ omume-ayi eme ka
ezi omume Chineke puta ìhè, gini ka ayi
gēkwu? Chineke, Onye nēme ka iwe-
Ya dakwasi ayi, Ọ bu onye ajọ omume?
(Anamekwu dika madu.) 6 Chineke
ekwela: n'ihi na Chineke gēsi kwa aṅa
kpe uwa ikpé? 7 Ma ọ buru na ezi-
okwu nke Chineke babigara uba ókè
n'iwetara Ya ebube site n'okwu-ugha
nkem, gini mere anēkpe kwa mu onwem
ikpé ọzọ dika onye-nmehie? 8 gini me-
kwa-ra ayi asigh, Ka ayi me ihe ọjọ, ka
ezi ihe we puta? (dika anēkwulu ayi, dika
ufọdu nēkwu kwa na ayi nāsi), ndi ikpé-
ha ziri ezi.
9 Gini kwa? àyi ka ha nma? É-è, ayi
akagh ha nma ma-ọli: n'ihi na ayi buru
uzọ bo ndi-Ju bo kwa ndi-Grik ebubo,
na ha nile nọ n'okpuru nmehie; 10 dika
edeworo ya n'akwukwọ nsọ, si,
Ọ digh onye bu onye ezi omume, ọ
digh otù onye ma-ọli;
11 Ọ digh onye nāghọta,
Ọ digh onye nāchọ Chineke;
12 Ha nile ewezugawo onwe-ha, ha nile
abagh n'ihe n'otù;
Ọ digh onye nēme ihe ọma, ọ digh
ọbuná otù onye:
13 Ílì ghere oghe ka akpiri-ha bu;
Ha jiri ire-ha ghọ aghughọ:
Edide aju-ala di n'okpuru eḇuḇere-
ọnu-ha:
14 Ndi ọnu-ha juru n'ọḇuḇa-iyi na ihe-
ilu:
15 Ukwu-ha di ngwa iwusì ọbara;
16 Nbibi na ihuju-anya di n'uzọ nile ha;
17 Uzọ udo ka ha nāmagh kwa:
18 Egwù Chineke adigh n'anya-ha.
19 Ma ayi matara na ka ha ra, bú ihe
iwu Chineke nēkwu, ọ nāgwa ndi nọ
n'okpuru iwu ahu; ka ewe kpuchita ọnu
nile n'otù n'otù, ka ewe hu kwa na ikpé
mara uwa nile n'ebe Chineke nọ:
20 n'ihi na site n'ọlu nile nke iwu ọ digh
madu ọ bula agāgu n'onye ezi omume
n'iru Ya: n'ihi na ọ bu n'aka iwu ka
nmazu nke nmehie sitere. 21 Ma uḇu
a emewo ka ezi omume Chineke puta
ìhè nke nēguzo iche n'ebe iwu di, nke
iwu ahu na ndi-amuma nāḇara ya àmà;
22 ma ọ bu ezi omume Chineke, site
n'okwukwe ekwere na Jisus Kraist, nke
diri ndi nile kwere; n'ihi na ọ digh ihe di
iche; 23 n'ihi na madu nile emehiewo,
ha adigh-eru kwa otuto Chineke;
24 anēwere kwa amara-Ya nāgu ha na
ndi ezi omume n'onyinye efu site na
nḇaputa ahu nke di nime Kraist Jisus:
25 Onye Chineke chere n'iru ọra madu
ka Ọ buru ihe ijuru Ya obi, site
n'okwukwe ekwere n'ọbara-Ya, igosi ezi
omume-Ya, n'ihi nḇaghara nmehie nile
emehiereri n'oge gara aga, n'oge nnagide
nke Chineke; 26 ka Ọ we gosi ezi
omume-Ya n'oge di uḇu a, ka m'kwuru:
ka Ya onwe-ya we buru onye ezi omume,
buru kwa onye nāgu onye ahu n'onye
ezi omume, bú onye nọ n'okwukwe
ekwere na Jisus. 27 Òle ebe inya-isi-
ayi di kwa? Emechibidowo ya n'èzí.
Site n'aha iwu gini? ọ̀ bu nke ọlu?
É-è: kama ọ bu site n'iwu nke okwukwe.
28 Ya mere ayi guru na anāgu madu
n'onye ezi omume site n'okwukwe, mḇe
ọ kālugh ọlu iwu. 29 Ma-ọbu Chineke,
Ọ bu Chineke nke nání ndi-Ju? Ọ
bugh kwa Chineke nke ndi mba ọzọ? E,
ọ bu kwa nke ndi mba ọzọ: 30 asi na ọ
bu ezie na Chineke bu otù, Onye gāgu
ndi obibì-úgwù na ndi ezi omume site
n'okwukwe, were kwa okwukwe ahu gua
ndi ebigh-úgwù na ndi ezi omume.
31 Àyi nēsite kwa n'okwukwe-ayi me
ka iwu ghara idi irè? Chineke ekwela:
kama ayi nēme ka iwu guzo.
4 1 Gini kwa ka ayi gēkwu na
Abraham huworo, bú nna-ayi ochie
dika anu-aru si di? 2 N'ihi na asi na
aguru Abraham n'onye ezi omume site
n'ọlu, ọ nwere ihe inya isi; ma ọ bugh
n'ebe Chineke nọ. 3 N'ihi na ọ̀ bu gini
ka ihe edeworo n'akwukwọ nsọ nēkwu?
Abraham we kwere Chineke, ewe gua
nke ahu nye ya dika ezi omume. 4 Ma
onye nālu ọlu, agugh ugwọ-ọlu-ya nye
ya dika amara, kama dika ugwọ. 5 Ma
onye nālugh ọlu, kama ọ kwere n'Onye
ahu Nke nāgu onye nāsọpugh Chineke
n'onye ezi omume, anāgu okwukwe-ya
nye ya dika ezi omume. 6 Ọbuná dika
Devid nāsi kwa na madu ahu bu onye
ngọzi diri, bú onye Chineke nāgu ezi
omume nye ya mḇe ọ kālugh ọlu, 7 si,

Ngọzi nādiri ndi aḅaghara nmebi-
iwu nile ha,
Ndi ekpuchi-kwa-ra nmehie nile ha.
8 Ngọzi nādiri nwoke ahu onye Onye-
nwe-ayi nāgagh-agu nmehie nye
ya.
9 Ọ bu kwa ndi obibi-ùgwù ka anākpọ
ndi ngọzi a diri, ma-ọbu kwa ndi ebigh-
ùgwù? n'ihi na ayi nāsi, Aguru okwukwe
Abraham nye ya dika ezi omume.
10 Èsi kwa ańa gu ya? àguru ya nye ya
mḅe ọ nọ n'obibi-ùgwù, ma-ọbu mḅe ọ
nọ n'ebigh-ùgwù? Ọ bugh n'obibi-
ùgwù, kama ọ bu n'ebigh-ùgwù: 11 ọ
we nara ihe-iriba-ama nke bu obibi-
ùgwù, bù akàrà nke ezi omume nke
okwukwe ahu nke di n'ebigh-ùgwù-ya:
ka ọ we buru nna nke ndi nile kwere, ọ
bu ezie na ha nọ n'ebigh-ùgwù, ka ewe
gua ezi omume nye ha; 12 ka ọ we
buru kwa nna nke obibi-ùgwù n'ebe ndi
ahu nọ, bù ndi nābugh nàni ndi sitere
n'obibi-ùgwù, kama ha nēsozi kwa ije-
ukwu nke okwukwe ahu nke nna-ayi
Abraham, nke ọ nwere n'ebigh-ùgwù.
13 N'ihi na esitegh n'iwu kwere
Abraham ma-ọbu nkpuru-ya nkwa, na
ọ gābu onye-nketa nke uwa, kama o
sitere n'ezi omume nke okwukwe.
14 N'ihi na asi na ndi ahu ndi sitere
n'iwu bu ndi-nketa, emewo okwukwe
ka ọ buru ihe-efu, me kwa nkwa ahu
ka ọ ghara idi irè: 15 n'ihi na iwu ahu
nāluta iwe; ma ebe iwu nādigh, njehie
adigh kwa. 16 N'ihi nka o sitere
n'okwukwe, ka ọ we di ka amara si di; ka
nkwa ahu we guzosie ike n'ebe nkpuru
ahu nile nọ; ọ bugh nàni ndi sitere n'iwu
ahu, kama ọ bu kwa ndi sitere
n'okwukwe Abraham, onye bu nna
nke ayi nile, 17 (dika edeworo ya
n'akwukwọ nsọ, si, Nna nke ọtutu mba
ka M'meworo gi,) n'iru Onye ọ kwere,
bù Chineke, Onye nēme ndi nwuru
anwu ka ha di ndu, Onye nākpọ kwa
ihe nādigh, dika asi na ha di. 18 Onye
kwere mḅe ọ gasiri oge olile-anya, ebe
ọ dabere n'olile-anya, ka ọ we ghọ nna
ọtutu mba, dika ihe kwururi si di, Otù
a ka nkpuru-gi gādi. 19 Ọ we tugharia
uche n'aru nke onwe-ya nke nwuwori,
(ebe ọ ḅara ihe di ka ọgu arọ ise),
tughari kwa uche n'àkpà-nwa Sera na ọ
bu ihe nwuru anwu, ma emegh ya ka ọ
ghara idi ike n'okwukwe-ya: 20 o jigh
kwa ekwegh-ekwe nwe obi abua n'ebe
nkwa Chineke di, kama ejiri okwukwe-
ya me ka ọ nwe ike, ọ nēnye kwa
Chineke otuto, 21 nēkwezu kwa na ihe
Ọ kwereri na nkwa, Ọ puru ime kwa.
22 N'ihi ya agu-kwa-ra ya nye ya dika
ezi omume. 23 Ma ọ bugh n'ihi nàni
ya ka edeworo ya n'akwukwọ nsọ, na
aguru ya nye ya; 24 kama ọ bu kwa
n'ihi ayi, ndi agaje igu ya nye ayi, ndi
kwere n'Onye ahu Nke mere ka Jisus
Onye-nwe-ayi si na ndi nwuru anwu
bilie, 25 Onye arara Ya nye n'ihi
ndahie-ayi nile, ewe me ka O si n'ọnwu
bilie n'ihi igu ayi na ndi ezi omume.
5 1 Ya mere ebe aguru ayi na ndi ezi
omume site n'okwukwe, ayi na
Chineke di n'udo site n'aka Onye-nwe-
ayi Jisus Kraist; 2 Onye ayi sitewo-
kwa-ra n'aka-Ya nwe nkpọbata-ayi
n'okwukwe-ayi nime amara nka ayi
nēguzo nime ya; ayi nānya kwa isi,
nādabere n'olile-anya nke otuto Chineke.
3 Ma ọ bugh nàni nka, kama ayi nānya
kwa isi nime nkpaḅu-ayi nile: ebe ayi
matara na nkpaḅu nāluta ntachi-obi;
4 ntachi-obi ahu nāluta kwa ọnwunwa;
ọnwunwa ahu nāluta kwa olile-anya:
5 olile-anya ahu emegh kwa ka ihere me
ayi; n'ihi na awusaworo ihu-n'anya nke
Chineke n'obi-ayi site n'aka Mọ Nsọ
Nke enyere ayi. 6 N'ihi na mḅe ayi
nọ nādigh ike, mḅe oge-Ya ruru Kraist
nwuru n'ihi ndi nādigh-asọpuru
Chineke. 7 N'ihi na ọ di ike na otù
onye gānwu n'ihi onye ezi omume: n'ihi
na ma elegh anya otù onye gēnwe anya-
ike ọbunà inwu n'ihi ezi madu. 8 Ma
Chineke nēme ka ihu-n'anya nke aka
Ya n'ebe ayi nọ puta ìhè, n'ilù na, mḅe
ayi nọ nābu ndi-nmehie, Kraist nwuru
n'ihi ayi. 9 Ya mere nke kariri ri nne,
ebe agusiri ayi na ndi ezi omume uḅu a
nime ọbara-Ya, agāzọputa ayi n'iwe
Chineke site n'aka-Ya. 10 N'ihi na asi
na, mḅe ayi bu ndi-iro, esitere n'ọnwu
Ọkpara-Ya me ka ayi na Chineke di
n'otù: nke kariri ri nne bu, ebe emesiri
ka ayi na Chineke di n'otù, na agāzọputa
ayi nime ndu-Ya; 11 ma ọ bugh nàni
nka, kama ayi nānya kwa isi na Chineke
site n'aka Onye-nwe-ayi Jisus Kraist,
Onye ayi siworo n'aka-Ya nata ime-ka-
adi-n'otù a uḅu a.
12 N'ihi nka, dika nmehie si n'aka otù

madu ba n'uwa, dika ọnwu si n'aka
nmehie ba kwa; ọnwu we si otú a gabiga
rue madu nile, n'ihi na madu nile
mehiere:—13 n'ihi na rue mbe iwu
biara nmehie di n'uwa: ma adigh-agu
nmehie mbe iwu nādigh. 14 Otú ọ di,
ọnwu si n'oge Adam buru eze rue oge
Moses, ọbuná ichiri ndi nēmehiegh
n'oyiyi nke njehie Adam, onye bu ihe-
atù nke Onye ahu gaje ibia. 15 Ma
dika ndahie ahu si di, ọ bugh otú a ka
onyinye-amara si di kwa. N'ihi na asi
na ọra madu nwuru site na ndahie nke
otù onye ahu, amara Chineke, na
onyinye ahu nke di nime amara nke otù
Madu ahu, Jisus Kraist, babigara ókè
kari ri nne rue ọra madu. 16 Onyinye
ahu abugh kwa dika o sitere n'aka otù
onye nke mehiere: n'ihi na ikpé sitere
n'otù onye bia weta amam-ikpe, ma
onyinye-amara ahu sitere n'ọtutu ndahie
bia weta ọlu igu madu na ndi ezi omume.
17 N'ihi na asi na ọnwu si n'aka otù
onye ahu buru eze, site na ndahie nke
otù onye ahu; ndi nānata nbabiga-ókè
nke amara ahu na nke onyinye ahu, bú
ezi omume, gābu kari eze ri nne na ndu
site n'aka otù Onye ahu, bú Jisus Kraist.
18 Ya mere otú a, dika ikpé ahu sitere
n'otù ndahie bia rue madu nile iwetara
ha amam-ikpe; ọbuná otú a ka onyinye-
amara ahu sitere n'otù ọlu ezi omume
bia rue madu nile igu ha na ndi ezi
omume ka ha nata ndu. 19 N'ihi na
dika edoro ọra madu na ndi-nmehie site
n'aṅagh-nti nke otù madu ahu, ọbuná
otú a ka agēdo ọra madu na ndi ezi
omume site n'iṅa-nti nke otù Onye ahu.
20 Iwu we bebà, ka ndahie ahu we rie
nne; ma n'ebe nmehie riri nne, n'ebe
ahu ka amara babigara ókè nke-uku kari:
21 ka, dika nmehie si buru eze n'onwu,
ka amara we buru kwa eze otù a site
n'ezi omume rue ndu ebigh-ebi site n'aka
Jisus Kraist Onye-nwe-ayi.

6 1 Gini ka ayi gēkwu kwa? Ayi
gānọgide na nmehie, ka amara we
rie nne? 2 Chineke ekwela. Ayi onwe-
ayi, bú ndi nwuru n'ebe nmehie di, àyi
gēsi aṅa nādi ndu ọzọ nime ya? 3 Ma-
ọbu ùnu amagh na ka ayi ra, bú ndi
emere baptism iba nime Kraist Jisus,
emere ayi baptism ibà n'ọnwu-Ya?
4 Ya mere esitere na baptism-ayi likọ ayi
na Ya ibà n'ọnwu ahu: ka, dika esitere
n'ebube nke Nna-Ya me ka Kraist si na
ndi nwuru anwu bilie, ka ayi onwe-ayi
we jeghari kwa na ndu ọhu otú a.
5 N'ihi na asi na ejiri oyiyi ọnwu-Ya
me ka ayi na Ya tokọ buru otù ihe, agēji
kwa oyiyi nke nbilite-n'ọnwu-Ya me
ka ayi na Ya tokọ buru otù ihe; 6 ebe
ayi mara nka, na akpọgidekọrọ Ya na
madu ochie ayi n'obe, ka ewe me ka aru-
ayi nke nmehie nwezu ghara idi irè, ka
ayi we ghara idi nābu orù nke nmehie
ọzọ; 7 n'ihi na onye nwuru anwu,
aguwo ya n'onye ezi omume pua na
nmehie-ya. 8 Ma ọ buru na ayi na
Kraist nwukọrọ, ayi kwere na ayi na Ya
gādikọ kwa ndu ọzọ; 9 n'ihi na ayi
matara na ebe emere ka Kraist si na ndi
nwuru anwu bilie Ọ gagh-anwu ọzọ;
ọnwu abugh kwa onye nēnwe Ya ọzọ.
10 N'ihi na ọnwu Ọ nwuru, Ọ nwuru
náni otù ọnwu n'ebe nmehie di: ma
ndu Ọ nādi, Ọ nādi n'ebe Chineke nọ.
11 Otú a unu onwe-unu, nāgu-kwa-nu
na unu onwe-unu bu ndi nwuru anwu
n'ebe nmehie di, ma na unu nādi ndu
nime Kraist Jisus n'ebe Chineke nọ.

12 Ya mere, ka nmehie ghara idi nābu
eze n'aru-unu nke puru inwu anwu, ime
unu ka unu ṅa agu-ya nile nti: 13 unu
adi-kwa-la nēche ihe di unu n'aru n'iru
nmehie ka ha buru ihe-agha ajọ omume;
kama chenu onwe-unu n'iru Chineke,
dika ndi sitere na ndi nwuru anwu di
ndu, che-kwa-nu ihe di unu n'aru n'iru
Chineke ka ha buru ihe-agha ezi omume.
14 N'ihi na nmehie agagh-abu onye-
nwe-unu: n'ihi na unu anọgh n'okpuru
iwu, kama n'okpuru amara.

15 Gini kwa? ọ bu na ayi gēmehie,
n'ihi na ayi anọgh n'okpuru iwu, kama
n'okpuru amara? Chineke ekwela.
16 Unu amatagh na onye unu nēche
onwe-unu n'iru ya ka unu buru ndi-orù
iṅa ya nti, unu bu ndi-orù nke onye ahu
unu nāṅa nti ya; ma-ọbu nke nmehie
nēweta ọnwu, ma-ọbu nke iṅa-nti
nēweta ezi omume? 17 Ma ekele diri
Chineke, na unu buri ndi-orù nke
nmehie, ma unu sitere n'obi-unu ṅa nti
ihe-atù nke ozizi ahu nke arara unu nye
n'aka-ya; 18 ebe eme-kwa-ra ka unu
pua na nmehie nwere onwe-unu, unu
ghọrọ ndi - orù nke ezi omume.
19 Aṅamekwu dika madu n'ihi adigh-
ike nke anu-aru-unu: n'ihi na dika unu

chere ihe nile di unu n'aru n'iru adigh-
ọcha na n'iru imebi-iwu nēdubà n'imebi-
iwu ka unu buru ndi-orù-ha, otù a chenu
ihe nile di unu n'aru n'iru ezi omume
uḅu a, bù nke nēdubà n'ido-nsọ, ka unu
buru ndi-orù-ya. 20 N'ihi na mḅe unu
bu ndi-orù nke nmehie, unu nwere
onwe-unu n'ebe ezi omume di. 21 Ọ
bu nkpuru gini kwa ka unu nwere n'oge
ahu n'ihe nile ahu nke ihere ha nēme
unu uḅu a? n'ihi na ọgwugwu ihe nile
ahu bu ọnwu. 22 Ma uḅu a ebe unu
pusiri na nmehie nwere onwe-unu, ghọ
kwa ndi-orù nke Chineke, unu nwere
nkpuru-unu nēweta ido-nsọ, unu nwe-
kwa-ra ndu ebigh-ebi dika ọgwugwu-ya.
23 N'ihi na ugwọ-ọlu nke nmehie bu
ọnwu; ma onyinye-amara nke Chineke
bu ndu ebigh-ebi nime Kraist Jisus
Onye-nwe-ayi.

7 1 Ma-ọbu ùnu amagh, umu-nnam
(n'ihi na anamagwa ndi mara iwu
okwu), na iwu bu onye-nwe madu ka
oge ra ọ nādi ndu? 2 N'ihi na iwu
kekọrọ nwayi nke nwere di n'aru di-ya
mḅe di-ya nọ na ndu; ma ọ buru na di-
ya nwuru, atọpuwo ya n'iwu nke di-ya.
3 Ya mere otù a, agākpọ ya nwayi
nākwa iko, ma ọ buru na ọ lakuru nwoke
di iche mḅe di-ya nọ na ndu: ma ọ buru
na di-ya nwuru, ọ puwo n'iwu nwere
onwe-ya, nke nēme ya ka ọ ghara ibu
nwayi nākwa iko, ma ọ buru na ọ lakuru
nwoke di iche. 4 Ya mere, umu-nnam,
esite-kwa-ra n'aru Kraist me ka unu
onwe-unu nwua n'ebe iwu di; ka unu we
lakuru di di iche, bù Onye emere ka O si
na ndi nwuru anwu bilie, ka ayi we
miara Chineke nkpuru. 5 N'ihi na mḅe
ayi nọ n'anu-aru, ọchichọ ọjọ nile nke
diri nmehie nile ayi, nke sitere n'aka iwu
ahu, nālusi ọlu ike n'ihe nile di ayi n'aru
imiri ọnwu nkpuru. 6 Ma uḅu a
atọpuwo ayi n'iwu ahu, ebe ayi nwuru
n'ebe ihe ahu di nke ejidesiri ayi ike
nime ya; ya mere ayi nābu orù n'idi-ọhu
nke Mọ Nsọ, ọ bugh kwa n'idi-ochie nke
ihe edeworo n'akwukwọ.

7 Gini ka ayi gēkwu kwa? Ìwu ahu
bu nmehie? Chineke ekwela. Kama,
m'gagh-amawori nmehie, ma ọ buru na
esiteghm n'aka iwu mara ya: n'ihi na
m'gagh-amatawori agu ihe ọjọ, ma ọ
buru na iwu ahu asigh, Agu ihe ọjọ
agula gi: 8 ma nmehie, ebe ọ natara ihe
o gēji megidem, ọ were ihe enyere n'iwu
luta agu ihe ọjọ nile n'otù n'otù nimem:
n'ihi na nmehie bu ihe nwuru anwu ma
iwu adigh ya. 9 Ma mu onwem nādi
ndu otù mḅe n'oge iwu nādigh: ma mḅe
ihe enyere n'iwu biara, nmehie ahu we
di ndu ọzọ, mu onwem we nwua;
10 ihe ahu enyere n'iwu, nke nēdubà na
ndu, nka ka m'huru na ọ bu ihe nēdubà
n'ọnwu: 11 n'ihi na nmehie, ebe ọ
natara ihe o gēji megidem, o sitere n'ihe
enyere n'iwu ghọḅuem, site kwa na ya
ḅuem. 12 Ya mere iwu ahu di nsọ
n'ezie, ihe enyere n'iwu di kwa nsọ, zi
kwa ezi, buru kwa ezi ihe. 13 Ya mere,
èzi ihe ahu ghọrọ ọnwu n'ebe m'nọ?
Chineke ekwela. Kama ọ bu nmehie,
ka ọ we puta ìhè na ọ bu nmehie, site
n'iwere ezi ihe ahu lutaram ọnwu;—ka
nmehie we site n'ihe ahu enyere n'iwu
ghọ ihe nēmehie nke-uku ri nne.
14 N'ihi na ayi matara na iwu ahu bu
ihe nke Mọ: ma mu onwem bu ihe nke
anu-aru, erewokwam inọ n'okpuru
nmehie. 15 N'ihi na ihe m'nāluta ka
m'nāmagh: n'ihi na ihe m'nāchọ, ọ
bugh ihe ahu ka m'nēme; kama ihe
m'nākpọ asì, ihe ahu ka m'nēme.
16 Ma ọ buru na ihe m'nāchọgh, ihe
ahu ka m'nēme, anamekweye iwu ahu
na ọ bu ihe ọma. 17 Ma uḅu a ọ bugh
mu onwem nāluta kwa ya ọzọ, kama ọ
bu ihe ahu nke nēbi nimem, bù nmehie.
18 N'ihi na amataram na ezi ihe adigh-
ebi nimem, nke ahu bu, n'anu-arum:
n'ihi na ichọ ihe ọma di nso n'ebe akam
gēru, ma iluta ihe ọma adigh nso n'ebe
akam gēru. 19 N'ihi na ezi ihe nke
m'nāchọ ka m'nēmegh: kama ihe ọjọ
nke m'nāchọgh, ihe ahu ka m'nēme.
20 Ma ọ buru na ihe m'nachọgh, ihe
ahu ka m'nēme, ọ bugh mu onwem
nāluta kwa ya ọzọ, kama ọ bu ihe ahu
nke nēbi nimem, bù nmehie. 21 Ya
mere ahurum iwu a, na ihe ọjọ dim nso
n'ebe akam gēru, mu, bú onye nāchọ
ime ihe ọma. 22 N'ihi na mu na iwu
Chineke nēnwekọ obi-utọ dika madu
imem si di: 23 ma anamahu iwu di
iche n'ihe nile dim n'aru, nēbu agha
megide iwu nke uchem, nādọtakwam
n'agha nye iwu nke nmehie nke di
n'ihe nile dim n'aru. 24 Madu nke
hujuru anya ka mu onwem bu! ònye
gādọputam n'aru nke ọnwu a? 25 Ma

ekele diri Chineke na ndọputa sitere
n'aka Jisus Kraist Onye-nwe-ayi. Ya
mere otù a mu onwem ji uchem buru orù
nke iwu Chineke; ma ejim anu-arum
buru orù nke iwu nmehie.
8 1 Ya mere uḅu a ọ digh amam-ikpe ọ
bula diri ndi nọ nime Kraist Jisus.
2 N'ihi na iwu nke Mọ nke ndu nime
Kraist Jisus mere ka m'pua n'aka iwu
nke nmehie na nke ọnwu, nwere onwem.
3 N'ihi na ihe iwu ahu nāpugh ime, nke
ọ nādigh ike nime ya site n'anu-aru,
Chineke mere, n'ihi na Ọ mara nmehie
ikpé n'anu-aru, mḅe O zitere Ọkpara
nke aka Ya n'oyiyi nke anu-aru nmehie
na dika àjà achuru n'ihi nmehie: 4 ka
ihe iwu ahu guru n'ihe ziri ezi we mezu
nime ayi, bù ndi nādigh-eje dika anu-aru
si chọ, kama dika Mọ Nsọ si chọ.
5 N'ihi na ndi di ka anu-aru si chọ
nātukwasi uche n'ihe nke anu-aru; ma
ndi di ka Mọ Nsọ si chọ nātukwasi uche
n'ihe nke Mọ Nsọ. 6 N'ihi na itukwasi
uche n'anu-aru bu ọnwu; ma itukwasi
uche na Mọ Nsọ bu ndu na udo:
7 n'ihi na itukwasi uche n'anu-aru,
ya na Chineke di n'iro; n'ihi na edogh
ya n'okpuru iwu Chineke, n'ihi na
apugh kwa ido ya n'okpuru ya: 8 ndi
nke nọ n'anu-aru apugh kwa itọ Chineke
utọ. 9 Ma unu onwe-unu anọgh n'anu-
aru, kama unu nọ nime Mọ Nsọ, ma ọ
buru na ọ bu ezie na Mọ nke Chineke
nēbi nime unu. Ma ọ buru na onye ọ
bula enwegh Mọ nke Kraist, onye ahu
abugh nke Ya. 10 Ma ọ buru na Kraist
nọ nime unu, aru-unu bu ihe nwuru
anwu n'ihi nmehie n'ezie; ma Mọ Nsọ
bu ndu n'ihi ezi omume. 11 Ma ọ buru
na Mọ nke Onye ahu Nke mere ka Jisus
si na ndi nwuru anwu bilie nēbi nime
unu, Onye ahu Nke mere ka Kraist Jisus
si na ndi nwuru anwu bilie gēsite kwa
n'aka Mọ-Ya Nke nēbi nime unu me ka
aru-unu nke puru inwu anwu di ndu.
12 Ya mere otù a, umu-nnam, ayi bu
ndi ji ugwọ, ọ bugh anu-aru ka ayi ji, idi
ndu dika anu-aru si chọ: 13 n'ihi na asi
na unu nādi ndu dika anu-aru si chọ,
unu gaje inwu; ma ọ buru na unu
nēwere Mọ Nsọ me ka omume aru nwua,
unu gādi ndu. 14 N'ihi na ka ha ra, bù
ndi Mọ Chineke nēdù, ndi ahu bu
umu-ndikom Chineke. 15 N'ihi na
unu anatagh mọ nke ibu-orù ilaghachi
n'egwù ọzọ; kama unu natara Mọ nke
ido-ka-nwa-nwoke, Nke ayi nēti nkpu
nime Ya, si, Aba, Nna. 16 Mọ Nsọ
onwe-ya soro mọ-ayi nāḅa àmà, na ayi
bu umu Chineke: 17 ma ọ buru na ayi
bu umu, ayi bu kwa ndi-nketa; ndi-
nketa nke Chineke, na ndi ha na Kraist
nēkekọ; ma ọ buru na ọ bu ezie na ayi
na Ya nāhukọ ahuhu, ka ewe nyekọ kwa
ayi na Ya otuto.
18 N'ihi na anamagu na ahuhu nile
nke oge di uḅu a ekwesigh ka ekwuta ha
ma ele ebube ahu anya, bù nke agaje
ikpughe n'ebe ayi nọ. 19 N'ihi na olile-
anya siri ike nke ihe nile ekère èkè
nēchesi nkpughe nke umu-ndikom
Chineke ike. 20 N'ihi na edoro ihe ahu
ekèrè èkè n'okpuru ihe-efu, ọ bugh na
ọ chọrọ ya, kama n'ihi Onye ahu Nke
doro ya n'okpuru ya n'olile-anya;
21 n'ihi na agēme ka ihe ekère èkè
onwe-ya pu kwa n'ibu-orù nmebi ba
n'ọnọdu inwe-onwe-ya nke ebube nke
umu Chineke. 22 N'ihi na ayi matara
na ihe ekère èkè nile nāsukọ udè, ime
nēmekọ kwa ha, rue uḅu a. 23 Ma ọ
bugh nāni nka, kama ayi onwe-ayi, ndi
nwere nkpuru mbu nke Mọ Nsọ, ọbuná
ayi onwe-ayi nāsu kwa udè nime onwe-
ayi, mḅe ayi nēchesi ido-ka-nwa-nwoke
ahu ike, bù nḅaputa nke aru-ayi.
24 N'ihi na ọ bu n'olile-anya ka
azọputara ayi: ma olile-anya nke anāhu
anya abugh olile-anya: n'ihi na ihe madu
nāhu anya, gini mere o ji nēle anya ya?
25 Ma ọ buru na ayi nēle anya ihe ayi
nāhugh anya, ayi ji ntachi-obi nēchesi
ya ike.
26 Otú ahu Mọ Nsọ nēye-kwa-ra
adigh-ike-ayi aka: n'ihi na ayi amatagh
ihe ayi gēkpe n'ekpere dika ayi nāghagh
ikpe; kama ọ bu Mọ Nsọ onwe-ya were
isu-udè anāpugh ikwu nāriọrọ ayi aririọ;
27 ma Onye ahu Nke nēnyocha obi-ayi
matara ihe Mọ Nsọ nātukwasi uche na
ya, n'ihi na Ọ nāriọrọ ndi nsọ aririọ dika
Chineke si chọ. 28 Ma ayi matara na
ihe nile nālukọ ọlu iwetara ndi huru
Chineke n'anya ezi ihe, bù ndi akpọrọ
dika ihe O nēzube si di. 29 N'ihi na ndi
O buru uzọ mara, O bu-kwa-ra uzọ ka ha
àkà, ka ha na onyinyo nke Ọkpara-Ya
nwekọ otù udi, ka Ọ we buru onye ebu
uzọ mu n'etiti ọtutu umu-nna: 30 ma
ndi O buru uzọ ka àkà, ndia ka Ọ kpọ-

kwa-ra: ma ndi Ọ kpọrọ, ndia ka Ọ gu-
kwa-ra na ndi ezi omume: ma ndi Ọ
guru na ndi ezi omume, ndia ka Ọ nye-
kwa-ra otuto.
31 Gini kwa ka ayi gēkwu n'ile ihe
ndia anya? Ọ buru na Chineke diri ayi,
ònye nēmegide ayi? 32 Onye ahu Nke
nāzọdogh Ọkpara nke aka Ya, kama
Ọ rara Ya nye n'ihi ayi nile, Ò gēsi aṅa
ghara inye kwa ayi ihe nile n'amara ebe
Ọ weresiri Onye ahu nye ayi? 33 Ònye
gēbo ndi Chineke rọputara ebubo? Ọ
bu Chineke Onye nāgu ha na ndi ezi
omume? 34 Ònye bu onye ahu nke
gāma ikpé? Ọ bu Kraist Jisus Onye
nwuru, ma nke kariri, emere Ya ka O
si na ndi nwuru anwu bilie, Onye nọ
n'aka-nri Chineke, Onye nārịọ-kwa-ra
ayi aririọ? 35 Ònye gēkewapu ayi
n'ihu-n'anya nke Kraist? Ọ bu nkpabu,
ma-ọbu oké nkpà, ma-ọbu nsobu, ma-
ọbu oké unwu, ma-ọbu iba-ọtọ, ma-ọbu
ize-ndu, ma-ọbu mma-agha? 36 Dika
edeworo ya n'akwukwọ nsọ, si,
N'ihi Gi ka anēme ka ayi nwua
ogologo ubọchi dum;
Aguru ayi dika aturu obubu.
37 É-è, kama n'ihe ndia nile ayi
nēmeribiga ókè site n'aka Onye ahu Nke
huru ayi n'anya. 38 N'ihi na emewo ka
m'kweye, na ọnwu, ma-ọbu ndu, ma-
ọbu ndi-mọ-ozi, ma-ọbu ibu-isi di iche
iche, ma-ọbu ihe di ubu a, ma-ọbu ihe
gaje idi, ma-ọbu ike di iche iche,
39 ma-ọbu ihe di elu, ma-ọbu ihe di
omimi, ma-ọbu ihe ọ bula ọzọ ekère èkè,
agagh-apu ikewapu ayi n'ihu-n'anya
Chineke, nke di nime Kraist Jisus
Onye-nwe-ayi.

9 1 Anamekwu ezi-okwu nime Kraist,
ekwughm okwu-ugha, akọ-na-uchem
nēsokwam ba àmà nime Mọ Nsọ, 2 na
enwerem okè ihe-nwuta na ihe-nbu
nādigh - agwu n'obim. 3 N'ihi na
anamekperi ekpere, ka mu onwem buru
anathema pua n'ebe Kraist nọ n'ihi
umu-nnem, ndi-ikwum dika anu-aru
si di: 4 ebe ha bu ndi Israel; ndi nwe
ido-ka-nwa-nwoke ahu, na ebube ahu,
na ọbuba-ndu nile, na inye-iwu ahu, na
ikpe ekpere ahu n'ulo uku Chineke, na
nkwa nile; 5 ndi nwe nna-ayi-hà, ndi
Kraist-ayi si kwa n'etiti ha puta dika
anu-aru si di, Onye bu Onye-isi ihe
nile, bu kwa Chineke, Nke agọziworo
rue mbe nile ebigh-ebi. Amen. 6 Ma
ọ bugh dika agāsi na okwu Chineke
adawo n'ala. N'ihi na ndi si n'Israel
puta, ọ bugh ndi ahu nile bu Israel:
7 ọ bugh kwa ha nile bu umu, n'ihi na
ha bu nkpuru Abraham: kama, Nime
Aisak ka agākpọ nkpuru-gi aha. 8 Nke
ahu bu, umu nke anu-aru-ya, ọ bugh
ndia bu umu Chineke; kama umu nke
nkwa ahu ka anāgu na nkpuru. 9 N'ihi
na nka bu okwu nke nkwa, Dika oge
a si di M'gābia, Sera gēnwe kwa nwa-
nwoke. 10 Ma ọ bugh náni nka; kama
Rebeka kwa, mbe ọ tusiri ime site
n'otù onye, bú Aisak nna-ayi—11 n'ihi
na mbe akāmugh umu ahu, mbe ha
akēmegh kwa ihe ọ bula, ma ọ bu ezi ihe
ma-ọbu ihe nādigh nma, ka ihe Chineke
zubere dika nrọputa si di we digide, o
sitegh n'ọlu, kama o sitere n'Onye
nākpọ, 12 asiri ya, Nke-okenye gēfè
nke - ntà. 13 Dika edeworo ya
n'akwukwọ nsọ, si, Jekob ka M'huru
n'anya, ma Isọ ka M'kpọrọ asi.
14 Gini ka ayi gēkwu kwa? Ọ gābu
na ajọ omume di n'ebe Chineke nọ?
Chineke ekwela. 15 N'ihi na Ọ si
Moses, M'gēmere onye ọ bula ebere, bú
onye M'nēmere ebere, M'gēnwe kwa
obi-ebere n'aru onye ọ bula, bú onye
M'gēnwe obi-ebere n'aru-ya. 16 Ya
mere otú a ọ bugh nke onye nāchọ, ọ
bugh kwa nke onye nāba ọsọ, kama ọ bu
nke Onye ahu Nke nēme ebere, bú
Chineke. 17 N'ihi na ihe edeworo
n'akwukwọ nsọ nāsi Fero, Ọ bu n'ihi otù
ihe a ka M'mere ka i bilie, ka M'we gosi
ikem nime gi, ka ewe kwusa kwa aham
n'uwa nile. 18 Ya mere otú a ọ bu
onye Ọ nāchọ ka Ọ nēmere ebere, ọ bu
kwa onye Ọ nāchọ ka Ọ nēme ka ọ nwe
obi-etili.
19 Ya mere i gāsim, Gini mere Ọ nọ
nāta uta? N'ihi na ọ bu onye
nēguzogide ihe O zubere? 20 Ajuju
kwesikariri iju, gi madu, bu, Gì onwe-
gi bu onye, nke nāza Chineke okwu
imegide Ya? Ọ gābu na ihe akpuworo
gāsi onye kpuru ya, Gini mere i kpurum
otú a? 21 Ma-ọbu ọkpu-ite, ọ nwegh
ike n'ebe urọ di, isite n'otù ọkpukpu-
urọ ahu o doziri me nka ka ọ buru ihe
gānara nsopuru, me kwa nke-ọzọ ka ọ
buru ihe agēme ihe-ihere? 22 Gini
kwa, ma ọ buru na Chineke, ọ bu ezie

na Ọ nāchọ igosi iwe-Ya, na ime ka
amara ike-Ya, ma Ọ were ogologo-
ntachi-obi ri nne nagide ihe iwe
edoziworo ka ha bà n'ila-n'iyì: 23 ka
Ọ we me kwa ka amara àkù nke ebube-
Ya n'aru ihe diri ebere, nke O buru uzọ
dozie ka ha ba n'ebube, 24 bú ayi
onwe-ayi, ndi Ọ kpọ-kwa-ra, ọ bugh
site na nání ndi-Ju, kama site kwa na
ndi mba ọzọ? 25 Dika O nēkwu kwa
n'akwukwọ Hosea, si,

M'gākpọ ndi ahu ndim, nke nābugh
ndim;
M'gākpọ kwa nwayi ahu onye ahuru
n'anya, nke anāhugh n'anya.
26 O gēru kwa, na n'ebe ahu nke asiri
ha, Ọ bugh ndim ka unu bu,
N'ebe ahu ka agākpọ ha umu-
ndikom nke Chineke di ndu.

27 Ma Aisaia nēti nkpu bayere Israel,
si, Ọ buru na ọnu-ọgugu umu Israel di
ka ájá nke oké osimiri, ọ bu nke fọduru
ka agāzọputa: 28 n'ihi na Onye-nwe-
ayi gēme ihe O kwuru n'elu uwa,
nēmezu ya nēme kwa ya ka o bìe.
29 Ọzọ, dika Aisaia buru uzọ kwue,

Ọ buru na Onye-nwe usu nile nke
ndi-agha arapugh ayi otù nkpuru,
Ayi gādiwori ka Sọdọm, agēmewori
ayi ka ayi yie Gọmọra.

30 Gini ka ayi gēkwu kwa? Na ndi
mba ọzọ, ọ bu ezie na ha aḅasogh ezi
omume, ma ha ruru ezi omume, ma ọ bu
ezi omume ahu nke si n'okwukwe puta:
31 ma Israel, ọ bu ezie na ha nāḅaso
iwu ezi omume, ma ha ekwudogh iwu
ahu. 32 N'ihi gini? N'ihi na ha esitegh
n'okwukwe chọ ya, kama dika agāsi na
ha sitere n'ọlu chọ ya. Ha suru ngọngọ
na nkume nke isu-ngọngọ-ha; 33 dika
edeworo ya n'akwukwọ nsọ, si,

Le, anamatọḅọ nime Zaion nkume
nke isu-ngọngọ, na oké nkume nke
ima-n'ọnyà:
Onye kwe-kwa-ra na Ya, agagh-eme
ka ihere me ya n'iru.

10 1 Umu-nnam, ihe di obim ezi
nma na aririọ m'nāriọ Chineke
n'ihi ha bu, ka azọputa ha. 2 N'ihi na
anamaḅara ha àmà na ha nānu ọku n'obi
n'ebe Chineke nọ, ma ọ bugh dika
nmazu si di. 3 N'ihi na, ebe ha
nāmagh ezi omume Chineke, nāchọ kwa
uzọ ime ka ezi omume nke aka ha guzo,
ha edogh onwe-ha n'okpuru ezi omume
Chineke. 4 N'ihi na Kraist bu nsọtu
iwu iwetara onye ọ bula nke kwere ezi
omume. 5 N'ihi na Moses edewo
n'akwukwọ na madu nke nēme ezi
omume nke sitere n'iwu gādi ndu nime
ya. 6 Ma ezi omume ahu nke sitere
n'okwukwe nēkwu otú a, si, Asila n'obi-
gi, Onye gārigo n'elu-igwe? (nke ahu
bu, ikudata Kraist:) 7 ma-ọbu, Onye
gārida n'abyss ahu? (nke ahu bu, isi na
ndi nwuru anwu kugota Kraist.)
8 Kama ọ̀ bu gini ka o nēkwu? Okwu
ahu di gi nso, n'ọnu-gi, na n'obi-gi: nke
ahu bu, okwu okwukwe, nke ayi
nēkwusa: 9 na ọ buru na i gēwere ọnu-
gi kwuputa Jisus na Ọ bu Onye-nwe-ayi,
ọ buru kwa na i gēwere obi-gi kwere na
Chineke mere ka O si na ndi nwuru
anwu bilie, agāzọputa gi: 10 n'ihi na
anēji obi kwere rue ezi omume; anēji
kwa ọnu kwuputa rue nzọputa. 11 N'ihi
na ihe edeworo n'akwukwọ nsọ nāsi,
Onye ọ bula nke kwere na Ya, agagh-
eme ka ihere me ya. 12 N'ihi na ọ digh
ihe di iche n'etiti onye-Ju na onye-Grik:
n'ihi na otù Onye-nwe-ayi ahu bu
Onye-nwe ọra madu, buru kwa Onye
nwere àkù ri nne inye ndi nile nākpọku
Ya: 13 n'ihi na, Onye ọ bula nke
gākpọku aha Onye-nwe-ayi, agāzọputa
ya. 14 Hà gēsi kwa aṅa kpọku Onye
ahu ha akēkwegh na Ya? ma hà gēsi aṅa
kwere n'Onye ahu ha akānugh okwu-Ya?
ma hà gēsi aṅa nu ma onye nēkwusa
anọgh? 15 ma hà gēsi aṅa kwusa, ma
ọ buru na ezigagh ha? dika edeworo ya
n'akwukwọ nsọ, si, Le, ka ha si ma
nma nke-uku, bú ukwu ndi nēzisa ozi
ọma nke ezi ihe!

16 Ma ọ bugh ha nile ṅara ozi ọma
ahu nti. N'ihi na Aisaia nāsi, Onye-
nwe-ayi, ònye kwere ihe ayi nuworo?
17 Ya mere, okwukwe si n'ọnunu puta,
ma ọnunu ahu sitere n'okwu Kraist.
18 Ma asim, Ọ̀ gābu na ha anugh? Ha
nuru ezie,

N'uwa nile ka olu-ha puru jezue,
Na nsọtu nile nke elu-uwa dum
madu bi ka okwu-ha puwo-kwa-
ra jezue.

19 Ma asim, Ọ̀ gābu na Israel amagh?
Moses buru uzọ si,

Mu onwem gēwere mba nābugh mba
kpasue unu ekworo,

Mba nēnwegh nghǫta ka M'gēwere
kpasue unu iwe.
20 Ma Aisaia nwere anya-ike nke-uku,
we si,
Ndi nāchǫghm chǫtaram;
Ewerem gosi ndi nājugh ajuju
n'akam.
21 Ma O nēkwu okwu bayere Israel,
si, Ogologo ubǫchi dum ka M'ƀasara
akam nye ndi nādigh-ekweye, ndi
nēkwugidekwam.

11 1 Ya mere asim, Ǫ̀ gābu na
Chineke nupuru ndi nke Ya?
Chineke ekwela. N'ihi na mu onwem
bu kwa onye Israel, si na nkpuru
Abraham puta, si kwa n'ebo Benjamin
puta. 2 Chineke enupugh ndi-Ya nke
O buru uzǫ mara. Ma-ǫbu ùnu
amatagh ihe o nēkwu, bú ihe edeworo
n'akwukwǫ nsǫ, n'ebe edeworo okwu
bayere Elaija? otú ǫ nāriǫ Chineke
aririǫ megide Israel, si, 3 Onye-nwe-
ayi, ha ƀuru ndi-amuma-Gi, ha gwudara
ebe-ichu-aja-Gi nile: nání mu onwem
fǫdu-kwa-ra, ha nāchǫ kwa ndum.
4 Ma gini ka ndum-ǫdu Chineke nāgwa
Ya? Arapurum nye Onwem nnù
ndikom iri-na-asa na ǫgu iri, madu
ndi ǫ digh mƀe ha ƀuru ikperè nye
Beal. 5 Ya mere otú a n'oge di uƀu a
ndi fǫduru aputawo kwa dika nrǫputa
nke amara si di. 6 Ma ǫ buru na ǫ di
n'amara, o sitegh kwa ǫzǫ n'ǫlu: ebe
ahuru na amara abugh amara ǫzǫ, ma
asi na ǫ digh otú a. 7 Gini kwa? Ihe
Israel nāchǫ, nke ahu ka ǫ nāhugh; ma
nrǫputa ahu huru ya, ma emere ka obi
ndi fǫduru me etili: 8 dika edeworo ya
n'akwukwǫ nsǫ, si, Chineke nyere ha mǫ
nke oké ura, anya ighara ihu uzǫ, na nti
ighara inu ihe, rue ubǫchi ta. 9 Devid
nāsi kwa,
Ka table-ha ghǫ iƀudu, na ihe eji
achu ha ntá,
Na ǫnyà, na ihe-nnyeghachi n'ebe ha
nǫ:
10 Ka anya-ha ƀa ǫchichiri, ka ha we
ghara ihu uzǫ,
Gi me kwa ka azú-ha ruru mƀe
nile.
11 Ya mere m'nāsi, Ǫ̀ gābu na ha suru
ngǫngǫ ka ha we da? Chineke ekwela:
kama nzǫputa sitere na ndahie-ha ru ndi
mba ǫzǫ aka, ka ewe kpasue ha ekworo.
12 Ma ǫ buru na ndahie-ha bu àkù nke
uwa, ǫ buru kwa na ila-ala-ha bu àkù nke
ndi mba ǫzǫ; òzuzù-ha gēsi aṅa ghara
ibu kari àkù-ha nke-uku?
13 Ma ǫ bu unu ndi mba ǫzǫ ka
m'nāgwa okwu, (n'ezie, ka ǫ ra, bú onye-
ozi nke ndi mba ǫzǫ mu onwem bu,
anamenye ije-ozim otuto): 14 ma ǫ
buru na agamakpasu ndi-arum ekworo
n'uzǫ ǫ bula, we zǫputa ufǫdu n'etiti ha.
15 N'ihi na asi na nchupu-ha bu ime ka
uwa na Chineke di n'otù, gini ka
nkpǫbata-ha gābu, ma-ǫbugh ndu sitere
na ndi nwuru anwu? 16 Ma ǫ buru na
nkpuru mbu di nsǫ, oƀe utu ǫka agwǫrǫ
agwǫ di kwa nsǫ: ǫ buru kwa na
nkpǫrǫgwu di nsǫ, alaka di kwa nsǫ.
17 Ma ǫ buru na anyakapuru alaka
ufǫdu, ma gi onwe-gi, ǫ bu ezie na i bu
osisi olive nke ǫhia, ma anyakudoro gi
n'etiti ha, i ghǫ-kwa-ra onye gi na ha
nēnwekǫ nkpǫrǫgwu nke umi nke olive
ahu; 18 anyalara alaka ahu isi: ma ǫ
buru na i nānyara ha isi, ǫ bugh gi
onwe-gi nēbu nkpǫrǫgwu, kama ǫ bu
nkpǫrǫgwu nēbu gi. 19 Ya mere i gāsi,
Anyakapuru alaka ufǫdu ka ewe
nyakudo mu onwem. 20 Ǫ di nma;
n'ekwegh-ekwe-ha ka anyakapuru ha,
ma gi onwe-gi nēguzo n'okwukwe-gi.
Atukwasila uche-gi n'ihe di elu, kama
nātu egwu: 21 n'ihi na asi na Chineke
emegh alaka ahu osisi olive ji puta uwa
ebere, Ǫ gagh-eme kwa gi ebere.
22 Ya mere le obi-ǫma na aka-ike nke
Chineke: n'aru ndi dara ada ka aka-ike-
Ya dakwasiri; ma n'aru gi ka obi-ǫma
Chineke nādikwasi, ma ǫ buru na i
gānǫgide n'obi-ǫma-Ya: ebe agēbipu
kwa gi onwe-gi ma ǫ buru na i nǫgidegh
otú a. 23 Ndi ahu kwa, ma ǫ buru na
ha anǫgidegh n'ekwegh - ekwe - ha,
agānyakudo ha: n'ihi na Chineke puru
inyakudo ha ǫzǫ. 24 N'ihi na asi na
ebipuru gi onwe-gi n'osisi olive nke
bu nke ǫhia ka o si puta uwa, ewe
nyakudo gi n'osisi olive ǫma n'uzǫ nke
nēmegide ka o si puta uwa: àgēsi aṅa
ghara inyakudo kari ndi ahu nke-uku,
bú alaka osisi olive ji puta uwa, n'osisi
olive nke aka ha?
25 N'ihi na achǫghm ka unu ghara
ima ihe-omimi a, umu-nnam, ka unu
ghara inwe uche n'anya onwe-unu, na
emewo Israel obi-etili ufǫdu, rue mƀe
ozuzù ndi mba ǫzǫ gābata; 26 otú a

agāzọputa kwa Israel nile: dika edeworo
ya n'akwukwọ nsọ, si,
Onye-ndọputa ahu gēsi na Zaion
puta;
O gēchighari asọpurugh-Chineke
nile ka ọ pua na Jekob:
27 Nka bu kwa ọḅuḅa-ndu gādiri ha site
n'ebe M'nọ,
Mḅe ọ bula M'gēwepu nmehie nile
ha.
28 N'akuku ozi ọma, ha bu ndi-iro n'ihi
unu: ma n'akuku nrọputa, ha bu ndi
ahuru n'anya n'ihi nna-ayi-hà. 29 N'ihi
na nchèghari adigh n'onyinye-amara nile
na ọkpukpọ nke Chineke. 30 N'ihi na
dika unu onwe-unu nēkweyegh Chineke
n'oge gara aga, ma uḅu a emere unu
ebere n'ekweyegh-ekweye nke ha,
31 otù a ka ndia nēkweyegh kwa uḅu a,
ka ewe were ebere emere unu mere ha
onwe-ha ebere uḅu a. 32 N'ihi na
Chineke mechibidoro ha nile nime
ekweyegh-ekweye, ka Ọ we mere ha
nile ebere.
33 A! omimi nke àkù nke amam-ihe
na nke ihe-ọmuma kwa nke Chineke! le
otù anēnwegh ike ichọputa ikpé-Ya nile,
otù anēnwegh kwa ike ituputa uzọ-Ya
nile! 34 N'ihi na ònye mara uche
Onye-nwe-ayi? ma-ọbu ònye putara ibu
onye Ya na ya nāḅa izù? 35 ma-ọbu
ònye buru uzọ nye Ya, agēnyeghachi
kwa ya ọzọ? 36 N'ihi na ihe nile sitere
nime Ya, site kwa n'aka-Ya, di-kwa-ra
Ya. Ọ bu Ya ka otuto diri rue mḅe
nile ebigh-ebi. Amen.
12 1 Ya mere, umu-nnam, ejim obi-
ebere nile nke Chineke nāriọ unu,
ka unu che aru-unu n'iru Chineke, dika
àjà di ndu, di nsọ, nke di Chineke ezi
utọ, nke bu ikpe-ekpere-unu dika uche
si di. 2 Unu ekwe-kwa-la ka eme ka
unu yie ajọ oge a: kama ka enwogha
unu site n'ime ka uche-unu buru ihe
ọhu, ka unu we nwaputa ihe bu ihe
Chineke nāchọ, bù ezi ihe nke di kwa
Ya ezi utọ nke zu-kwa-ra okè.
3 N'ihi na esiterem n'amara nke
enyerem si onye ọ bula nọ n'etiti unu,
ka ọ ghara itukwasi uche n'onwe-ya kari
nke ọ kwesiri itukwasi uche; kama
itukwasi uche n'inwe uche zuru okè,
dika Chineke kère ọtùtù nke okwukwe
nye madu nile n'otù n'otù. 4 N'ihi na
ọbunà dika ayi nwere ọtutu ihe n'otù
aru, ma ihe ahu nile di n'aru enwegh
otù ọlu: 5 otù a ayi, ndi di ọtutu, bu
otù aru nime Kraist, buru kwa n'otù
n'otù ihe di n'aru ibe-ayi. 6 Ma ebe
ayi nwere onyinye-amara di iche iche
dika amara nke enyere ayi si di, ma ayi
nwere ibu-amuma, ka ayi nēbu amuma
ka okwukwe-ayi ra; 7 ma-ọbu ije-ozi,
ka ayi nānọ n'ije-ozi-ayi; ma-ọbu onye
nēzi ihe, ya nọ n'ozizi-ya; 8 ma-ọbu
onye nākasi obi, ya nọ na nkasi-obi-ya:
onye nēme ka ndi ọzọ keta ihe ọ nwere,
ya were afọ-ofufo me ya; onye bu onye-
isi, ya were obi nānu ọku nābu isi; onye
nēme ebere, ya were obi-utọ me ya.
9 Ka ihu-n'anya buru ihe nke iru-abua
nādigh nime ya. Nākpọnu ajọ ihe asi;
nārapara ezi ihe n'aru. 10 N'akuku ihu-
n'anya-unu n'ebe umu-nna-unu nọ, ka
ihe madu-ibe-unu nātọrita unu utọ nke-
uku; n'akuku nsọpuru-unu, nācharanu
ibe-unu uzọ; 11 n'akuku inu-ọku nke
obì-unu, nāgharanu idi ọ̀bọ̀; n'akuku
mọ-unu, nādinu ọku; n'akuku Onye-
nwe-ayi, nābunu orù; 12 n'akuku
olile-anya-unu, nāṅurinu ọṅu; n'akuku
nkpaḅu-unu, nēnwenu ntachi-obi;
n'akuku ekpere-unu, nānọgidesinu ike;
13 n'akuku ihe nākpà ndi nsọ,
nēnwekọnu ihe; nāḅasonu ọlu ile ndi-
ọbìa anya nke-ọma. 14 Nāgọzinu ndi
nēsoḅu unu; nāgọzinu, abu-kwa-la ha
ọnu. 15 Nēsonu ndi nāṅuri n'iṅuri
ọṅu; nēsonu ndi nākwa àkwà n'ikwa
àkwà. 16 Nātukwasinu uche n'otù ihe
ahu n'ebe ibe-unu nọ. Unu atukwasila
uche n'ihe di elu, kama ka ndi ọnọdu-ha
di ala nādọrọ unu iso ha. Unu enwela
uche n'anya onwe-unu. 17 Unu
enyeghachila onye ọ bula ihe ọjọ
n'ọnọdu ihe ọjọ. Burunu uzọ nēchè ihe
ọma n'iru madu nile. 18 Asi na ọ bu ihe
gēkwe unu, ka ihe nke diri unu onwe-
unu ra, unu na madu nile nādi n'udo.
19 Ndi m'huru n'anya, unu abọlara
onwe-unu ọ̀bọ̀, kama charanu iwe ahu
uzọ: n'ihi na edewo ya n'akwukwọ
nsọ, si, Mu nwe ọ̀bọ̀; Mu onwem
gēnyeghachi, ka Onye-nwe-ayi kwuru.
20 Ma ọ buru na agu nāgu onye-iro-gi,
nāzù ya; ọ buru na akpiri nākpọ ya nku,
gi me ka ọ ṅua miri: n'ihi na n'ime nka
i gāgukwasi icheku nēre ọku n'isi-ya.
21 Ekwela ihe ọjọ meri gi, kama were
ezi ihe meri ihe ọjọ.

13 1 Ka nkpuru-obi ọ bula do onwe-
ya n'okpuru ndi nāchi isi n'elu ya:
n'ihi na ọ digh onye ọ bula nāchi isi ma
ọ buru na Chineke edogh ya; ndi nāchi
isi bu kwa ndi Chineke doworo. 2 Ya
mere onye nēdo onwe-ya megide onye
ahu nāchi isi, o nēguzogide iwu Chineke
nyere: ma ndi nēguzogide gānata ikpé
nye onwe-ha. 3 N'ihi na ndi-isi abugh
ihe-egwu n'ebe ezi ọlu di, kama n'ebe ọlu
ọjọ di. Ma ì chọgh ka i tua egwu onye
ahu nāchi isi? nēme ezi ihe, i gēnwe kwa
otuto site n'aka ya: 4 n'ihi na ọ bu
onye nējere Chineke ozi n'ebe i nọ
iwetara gi ezi ihe. Ma ọ buru na i nēme
ihe ọjọ, tua egwu; n'ihi na ọ bugh n'efu
ka o nēbu mma-agha: n'ihi na ọ bu
onye nējere Chineke ozi, onye-ọbọ
iwetara onye nēme ihe ọjọ iwe. 5 N'ihi
ya ọ di nkpà ido onwe-unu n'okpuru ya,
ọ bugh nání n'ihi iwe ahu, kama ọ bu
kwa n'ihi akọ-na-uche. 6 N'ihi na ọ
bu n'ihi nka ka unu nātu kwa ùtú; n'ihi
na ha bu ndi nēfè Chineke òfùfè,
nānọgidesi ike n'ọlu-ha ime otù ihe a.
7 Nākwughachinu madu nile ihe nile
unu ji ha n'ugwọ: tunu ùtù nye onye
unu ji ugwọ ùtù; tunu ùtù-ahia nye
onye unu ji ugwọ ùtù-ahia; tuanu egwu
onye unu ji ugwọ egwu; sọpurunu onye
unu ji ugwọ nsọpuru.

8 Unu ejila onye ọ bula ugwọ ọ bula,
ma-ọbugh ihurita onwe-unu n'anya:
n'ihi na onye nāhu madu-ibe-ya n'anya
edebezuwo iwu. 9 N'ihi na okwu a,
Akwala iko, Eḅula madu, Ezula ori,
Agu ihe ọjọ agula gi, ọ buru kwa na ihe
ọ bula ọzọ di enyere n'iwu, achikọtara ya
n'okwu a, bù, Hu onye-aḅata-obi-gi
n'anya dika onwe-gi. 10 Ihu-n'anya
adigh-alu ọlu ọjọ n'ebe onye-aḅata-obi-
ya nọ: ya mere ihu-n'anya bu idebezu
iwu.

11 Nke ahu kwa, ebe unu matara oge
a, na oge hour eruwo uḅu a ka unu teta
n'ura: n'ihi na uḅu a nzọputa-ayi di nso
kari mḅe ayi kwere na mbu. 12 Chi
ejimiwo, chi-ọbubọ di kwa nso: ya mere
ka ayi yipu ọlu nile nke ọchichiri, ma ka
ayi yikwasi ihe-agha nke ihè. 13 Ka
ayi nējeghari dika ọ kwesiri ayi, dika
n'ehihie; ọ bugh n'ite-egwù na iñubiga-
manya-òkè, ọ bugh n'ikwa-iko na agu
ikwa-iko, ọ bugh n'esem-okwu na
ekworo. 14 Kama yikwasinu Onye-
nwe-ayi Jisus Kraist, unu ebu-kwa-la
uzọ nēchère aru, ime ihe ọjọ nāgu ya.

14 1 Ma kpọbatanu onye nādigh ike
n'okwukwe-ya, ọ bugh ikpa òkè
n'ihe ọ nātule n'obi. 2 Otù onye nwere
okwukwe iri ihe nile: ma onye nādigh
ike nēri nání ihe anāku n'ubi. 3 Ka
onye nēri ihe ghara ikpọ onye nādigh-
eri ihe-efu; ka onye nādigh-eri ghara kwa
ikpe onye nēri ikpé: n'ihi na Chineke
kpọbatara ya. 4 Gi onwe-gi nke nēkpe
onye nējere onye ọzọ ozi, i bu onye? ọ bu
n'ebe Onye-nwe ya onwe-ya nọ ka o
nēguzo ma-ọbu nāda. Ma agēme ya ka
o guzo; n'ihi na Onye-nwe-ayi puru ime
ya ka o guzo. 5 Otù onye nārọputa otù
ubọchi kari ubọchi ọzọ: ma onye ọzọ
nārọputa ubọchi dum. Ka onye ọ bula
nēkwezu nime uche nke aka ya. 6 Onye
nātukwasi uche n'ubọchi, nātukwasi
uche na ya n'ebe Onye-nwe-ayi nọ: onye
nēri kwa, nēri n'ebe Onye-nwe-ayi nọ,
n'ihi na ọ nēkele Chineke: onye nādigh-
eri kwa, n'ebe Onye-nwe-ayi nọ ka ọ
nādigh-eri, ọ nēkele kwa Chineke.
7 N'ihi na ọ digh onye ọ bula n'etiti ayi
nke di ndu n'ebe ya onwe-ya nọ, ọ digh
kwa onye ọ bula nwuru anwu n'ebe ya
onwe-ya nọ. 8 N'ihi na asi na ayi di
ndu, ọ bu n'ebe Onye-nwe-ayi nọ ka ayi
di ndu; ma asi na ayi nwuru, ọ bu n'ebe
Onye-nwe-ayi nọ ka ayi nwuru: ya mere,
ma ayi di ndu, ma ayi nwuru anwu, ayi
bu ndi nke Onye-nwe-ayi. 9 N'ihi na
ihe Kraist ji nwua, di kwa ndu ọzọ, bu
nka, ka Ọ we buru Onye-nwe ma ndi
nwuru anwu ma ndi di ndu. 10 Ma gi
onwe-gi, gini mere i nēkpe nwa-nna-gi
ikpé? ma-ọbu gi onwe-gi kwa, gini mere
i nākpọ nwa-nna-gi ihe-efu? n'ihi na ayi
nile gēguzo n'iru oche-ikpé Chineke.
11 N'ihi na edewo ya n'akwukwọ nsọ,
si,

Dika Mu onwem nādi ndu, ka Onye-
nwe-ayi kwuru, ọ bu Mu onwem
ka ikperè nile ọ bula gēḅuru,
Ire nile ọ bula gēkwuputa kwa
Chineke.

12 Ya mere otù a onye ọ bula n'etiti ayi
gāza ajuju bayere onwe-ya nye Chineke.

13 Ya mere ka ayi ghara ikperita ibe-
ayi ikpé ọzọ: ma kama ya kpenu ikpé a,
ka onye ọ bula ghara idebe ihe-isu-
ngọngọ, ma-ọbu ọnyà, n'uzọ nwa-nna-
ya. 14 Amataram, eme-kwa-ra ka

m'kweye nime Onye-nwe-ayi Jisus, na ọ
digh ihe ruru árú site n'onwe-ya: ọ bu
náni n'ebe ọ nọ, bú onye nāgu ihe ọ bula
na ọ ruru árú, n'ebe onye ahu nọ ka ọ
ruru árú. 15 N'ihi na asi na n'ihi ihe-
oriri o nēwuta nwa-nna-gi, i digh-
ejeghari ọzọ dika ihu-n'anya si di.
Ewela ihe-oriri-gi la onye ahu n'iyi, bú
onye Kraist nwuru n'ihi ya. 16 Ya
mere unu ekwela ka ekwulu ezi ihe-
unu: 17 n'ihi na ala-eze Chineke
abugh oriri na ọṅuṅu, kama ọ bu ezi
omume na udo na ọṅù nime Mọ Nsọ.
18 N'ihi na onye nābu orù Kraist n'uzọ
nka, ọ di Chineke ezi utọ, buru kwa onye
anwaputara n'iru madu. 19 Ya mere
otú a, ka ayi nāḅaso ihe nile diri udo, na
ihe nile diri iwulirita onwe-ayi elu dika
ulo. 20 Akwatula ọlu Chineke n'ihi
ihe-oriri. Ihe nile di ọcha n'ezie; ma
ihe ọ bula buru madu ahu ihe ọjọ, onye
were ihe-isu-ngọngọ nēri ya. 21 Ọ di
nma ka i ghara iri anu, ma-ọbu iṅu
manya-vine, ma-ọbu ime ihe ọ bula nke
nwa-nna-gi gāsu ngọngọ nime ya.
22 Okwukwe ahu nke gi onwe-gi nwere,
nwe ya n'onwe-gi n'iru Chineke.
Ngọzi diri onye nēkpegh onwe-ya ikpé
n'ihe ọ nānwaputa. 23 Ma onye nwere
obi abua, amawo ya ikpé ma o rie, n'ihi
na o sitegh n'okwukwe rie; ma ihe ọ
bula nke nēsitegh n'okwukwe bu nmehie.

15 1 Ma ayi onwe-ayi, bú ndi nwere
ike, ayi aghagh ibū adigh-ike nile
nke ndi nēnwegh ike, na ighara ime ihe
nātọ onwe-ayi utọ. 2 Onye ọ bula
n'etiti ayi, ya me ihe gātọ onye-aḅata-
obi-ya utọ iwetara ya ezi ihe, ka ọ we
wulie ya elu dika ulo. 3 N'ihi na Kraist-
ayi emegh kwa ihe tọrọ Onwe-ya utọ;
kama, dika edeworo ya n'akwukwọ nsọ,
Ita-uta nile nke ndi nāta Gi uta
dakwasirim. 4 N'ihi na ka ha ra, bú
ihe edere n'akwukwọ nsọ n'oge gara aga,
edere ha izí ayi ihe, ka ayi we were
ntachi-obi na nkasi-obi nke ihe nile
edeworo n'akwukwọ nsọ nwe olile-
anya. 5 Ma ka Chineke nke ntachi-obi
na nke nkasi-obi nye unu ka unu tukwasi
uche n'otù ihe ahu n'etiti onwe-unu
dika Kraist Jisus si chọ: 6 ka
unu we ji otù obi ji kwa otù olu
nēnye Chineke na Nna nke Onye-nwe-
ayi Jisus Kraist otuto. 7 N'ihi ya
nākpọbatanu ibe-unu, dika Kraist-ayi
kpọbata-kwa-ra unu, ka ewe nye
Chineke otuto. 8 N'ihi na asim na
emewo Kraist ka Ọ buru onye nējere
obibì-úgwù ozi n'ihi ezi-okwu Chineke,
ka Ọ we me ka nkwa nile ekwere nna-
ayi-hà guzosie ike, 9 ka ndi mba ọzọ
we nye kwa Chineke otuto n'ihi ebere-
Ya; dika edeworo ya n'akwukwọ nsọ, si,

N'ihi nka ka M'gēkwuputa Gi n'etiti
mba nile,
Aha-Gi ka m'gābùku kwa abù ọma.

10 Ọzọ kwa Ọ si,
Unu mba ọzọ, soronu ndi-Ya nwe
obi-utọ.
11 Ọzọ kwa,
Tonu Onye-nwe-ayi, unu mba nile;
Ka ndi nile di iche iche nāja kwa Ya.
12 Ọzọ kwa, Aisaia si,
Nkpọrọgwu ahu nke Jesi gādi,
Na Onye ahu Nke nēbili ibu onye-isi
mba nile;
Onye ahu ka ndi mba ọzọ gēle anya
Ya.
13 Ma Chineke nke olile-anya ahu
mejue unu n'ọṅù nile na udo nile
n'ikwe-ekwe, ka unu we nwebiga olile-
anya ahu ókè, n'ike Mọ Nsọ.

14 Ma emewom ka m'kweye, umu-
nnam, ọbuná mu onwem, ihe bayere
unu, na unu onwe-unu juputara n'idi-
nma, na emejuwọ kwa unu n'ihe-
ọmuma nile, na unu pu-kwa-ra idurita
onwe-unu ọdú. 15 Ma ejikaririm anya-
ike degara unu akwukwọ n'otù akuku,
dika ọ bu ichetara unu ọzọ, n'ihi amara
nke Chineke nyerem, 16 ka m'we buru
onye nēfè Kraist Jisus òfùfè ijekuru ndi
mba ọzọ, nālu kwa ọlu onye-nchu-aja
nke ozi ọma Chineke, ka ewe me ka iche-
ndi-mba-ọzọ-n'iru-Chineke buru ihe
agānara nke-ọma, ebe edoro ya nsọ nime
Mọ Nsọ. 17 Ya mere enwerem inya-
isim nime Kraist Jisus n'ihe nile diri
Chineke. 18 N'ihi na m'gagh-enwe
anya-ike ikwu ihe ọ bula ma-ọbugh n'ihe
nile Kraist lutara site n'akam, ime ka ndi
mba ọzọ ṅa nti, n'okwu na ọlu, 19 n'ike
nke ihe-iriba-ama na ọlu-ebube di iche
iche, n'ike nke Mọ Nsọ; ya mere site
na Jerusalem, na ala nke di ya buruburu
rue Ilirikọm, ezìzuwom ozi ọma Kraist;
20 ma nka ka m'mere nējisi ike izisa ozi
ọma ahu otú a, ọ bugh ebe akpọrọri aha
Kraist, ka m'ghara iwu ulo n'elu ntọ-ala

onye ọzọ; 21 kama, dika edeworo ya
n'akwukwọ nsọ,

Ha gāhu, bú ndi akākọgh akukọ Ya
mḅe ọ bula,
Ndi akānugh kwa gāghọta.

22 N'ihi nka eḅochi-kwa-ram ọtutu
oge ndia ibiakute unu: 23 ma uḅu a,
ebe m'nēnwegh ebe ọ bula n'akuku ndia
ọzọ, ebe ibiakute unu nāgusikwam ike
ọtutu arọ ndia gara aga, 24 mḅe ọ bula
m'gāga Spain (n'ihi na anamele anya na
m'gēkiri unu mḅe m'nāgabiga, anamele
kwa anya na unu gēdupum n'ijem iga
ebe ahu, ma ọ buru na afọ gēburu uzọ
jum n'aru unu n'akuku ufọdu)—25 ma
uḅu a, ka m'kwuru, agam Jerusalem, ebe
m'nējere ndi nsọ ozi. 26 N'ihi na ọ di
Masedọnia na Akaia ezi nma inye ndi-
oḅeye n'etiti ndi nsọ nọ na Jerusalem ihe
ufọdu ha gēnwekọ. 27 N'ihi na ọ di ha
ezi nma; ha bu kwa ndi ji ndi ahu ugwọ.
N'ihi na asi na ndi mba ọzọ nwekọrọ ihe
Mọ Nsọ nke ha, ha ji kwa ha ugwọ ifè ha
òfūfè n'ihe nke anu-aru. 28 Ya mere
mḅe m'mezusiri nka, ka-kwa-ra ha
nkpuru a akàrà, m'gēsi na nke unu je
Spain. 29 Ma amataram na, mḅe
m'biakutere unu, ọ bu nime ozuzù ngọzi
nke Kraist ka m'gābia.

30 Ma, umu-nnam, ewerem Onye-
nwe-ayi Jisus Kraist, were kwa ihu-
n'anya Mọ Nsọ, nāriọ unu, ka unu som
nāḅasi nḅa ike n'ekpere unu nēkpere
Chineke n'ihim; 31 ka ewe dọputam
n'aka ndi nēkweyegh ekweye ndi nọ na
Judia, ka ije-ozim nke m'ji je Jerusalem
we buru kwa ihe ndi nsọ gānara nke-
ọma; 32 ka m'we biakute unu n'ọñù
site n'ọchichọ Chineke, ka mu na unu
we zukọ kwa ike. 33 Ma ka Chineke
nke udo nọyere unu nile. Amen.

16 1 Ma anameme ka unu mara Fibi
nwa-nna-ayi nwayi, onye nējere
nzukọ Kraist nke di na Kenkrii ozi:
2 ka unu we nara ya nke-ọma nime
Onye-nwe-ayi, dika ọ kwesiri ndi nsọ,
ka unu nēguzo kwa ya nso iyere ya
aka n'okwu ọ bula nkpà unu gākpa ya:
n'ihi na ya onwe-ya aburuwo kwa onye
nēguzoro ọtutu madu izọ ha, mu onwem
kwa.

3 Kelenu Priska na Akwila ndi mu na
ha nālukọ ọlu nime Kraist Jisus, 4 madu
ndi tọḅọrọ olu nke aka ha n'ihi ndum;
ndi ọ bugh nání mu onwem nēkele, kama
nzukọ Kraist nile nke ndi mba ọzọ kwa:
5 kele-kwa-nu nzukọ Kraist nke di n'ulo-
ha. Kelenu Epinetọs onye m'huru
n'anya, onye bu nkpuru mbu nke Esia
nye Kraist. 6 Kelenu Meri, n'ihi na ọ
dọḅuru onwe-ya n'ọlu n'ọtutu ihe nye
unu. 7 Kelenu Andrọnaikọs na Junias,
ndi-ikwum, ndi adọkọ-kwa-ra mu na
ha n'agha, madu ndi amara aha-ha
n'etiti ndi-ozi, ndi bu-kwa-ram uzọ
bia nọ nime Kraist. 8 Kelenu
Amplietọs, onye m'huru n'anya nime
Onye-nwe-ayi. 9 Kelenu Uabenọs,
onye ayi na ya nālukọ ọlu nime Kraist,
na Stakis onye m'huru n'anya.
10 Kelenu Apelis onye anwaputaworo
nime Kraist. Kelenu ndi sitere n'ezí-
na-ulo nke Aristọbulọs. 11 Kelenu
Hirọdion onye-ikwum. Kelenu ndi
sitere n'ezi-na-ulo nke Nasisọs, ndi nọ
nime Onye-nwe-ayi. 12 Kelenu
Traifina na Traifosa ndi nādọḅu onwe-
ha n'ọlu nime Onye-nwe-ayi. Kelenu
Pasis onye ahuru n'anya, n'ihi na ọ
dọḅuru onwe-ya n'ọlu n'ọtutu ihe nime
Onye-nwe-ayi. 13 Kelenu Rufọs onye
arọputara nime Onye-nwe-ayi, na nne-
ya nke bu kwa nnem. 14 Kelenu
Asinkritọs, Flegon, Hamis, Patrọbas,
Hamas, na umu-nna ndi ha na ha nọ.
15 Kelenu Filọlọgọs na Julia, Nireọs na
nwa-nne-ya nwayi, na Ọlimpas, na ndi
nsọ nile ndi ha na ha nọ. 16 Werenu
isutu-ọnu di nsọ kelerita onwe-unu.
Nzukọ Kraist nile nēkele unu.

17 Ma anamariọ unu, umu-nnam, ka
unu le ha anya, bú ndi nēweta nkewa di
iche iche ahu na ọnyà di iche iche ahu,
nēmegide ozizí nke unu onwe-unu
mutara: ka unu nēze kwa ha. 18 N'ihi
na ndi di otú a abugh orù nke Onye-
nwe-ayi Kraist, kama orù nke afọ nke
ha; ha were kwa okwu utọ ha na okwu
ọma ha nāghọḅu obi ndi nāmagh ihe ọjọ.
19 N'ihi na iña-nti-unu eruzuwo na nti
madu nile. Ya mere anamañuri ọñu
n'isi unu: ma anamachọ ka unu buru
ndi-amam-ihe n'ebe ezi ihe di, ma ndi
arugh-árú n'ebe ihe ọjọ di. 20 Ma
Chineke nke udo gāzọpia Setan
n'okpuru ukwu-unu ọsọsọ.

Amara nke Onye-nwe-ayi Jisus Kraist
diyere unu.

21 Timọti onye mu na ya nālukọ ọlu
nēkele unu; na Lusiọs na Jeson na

Sosipata, ndi-ikwum. 22 Mu onwem,
bú Tatiọs, onye nēde akwukwọ-ozi a,
nēkele unu nime Onye-nwe-ayi.
23 Gaiọs, onye nēlem na nzukọ Kraist
dum ọbla, nēkele unu. Erastọs onye
nāchi ihe obodo nēkele unu, na Kwọtọs
nwa-nna-ayi. 24 Ka amara nke Onye-
nwe-ayi Jisus Kraist diyere unu nile.
Amen.
25 Ma Onye ahu Nke puru ime ka unu
guzosie ike dika ozi ọmam na nkwusa
nke Jisus Kraist si di, dika nkpughe nke
ihe-omimi ahu si di nke emeworo ka
o kpuchie ọnu n'oge ebigh-ebi, 26 ma
ub̩u a ka emere ka ọ puta ihė, esite kwa
n'ihe ndi-amuma deworo n'akwukwọ
me ka mba nile mara ya, dika ihe
Chineke ebigh-ebi nyere n'iwu si di,
rue iṅa-nti nke okwukwe; 27 Chineke
Nke nánị́ Ya bu Onye-amam-ihe, site
n'aka Jisus Kraist, Onye otuto diri rue
mb̩e nile ebigh-ebi. Amen.

AKWUKWỌ-OZI MBU NKE PỌL ONYE-OZI DEGARA

NDI KỌRINT

1 1 Pọl, onye akpọrọ ibu onye-ozi nke
Jisus Kraist site n'ọchichọ nke
Chineke, na Sostenis nwa-nna-ayi,
2 nēdegara nzukọ Chineke nke di na
Kọrint akwukwọ, bú ndi edoworo nsọ
nime Kraist Jisus, ndi akpọrọ ibu ndi
nsọ, ha na ndi nile nākpọku aha Onye-
nwe-ayi Jisus Kraist n'ebe nile, bú
Onye-nwe ayi na ha: 3 Amara diri unu
na udo nke si n'aka Chineke, bú Nna-
ayi, na Onye-nwe-ayi Jisus Kraist puta.
4 Anamekelere unu Chinekem mb̩e
nile, n'ihi amara nke Chineke nke enyere
unu nime Kraist Jisus; 5 na n'ihe nile
ọ bula emere unu ndi-ọgaranya nime Ya,
n'okwu nile na ọmuma nile; 6 dika
emere ka àmà nke Kraist guzosie ike
nime unu: 7 nke mere na ọ digh
onyinye-amara fọduru nke unu
nēnwegh; unu nēche kwa nkpughe
Onye-nwe-ayi Jisus Kraist; 8 Onye
gēme kwa ka unu guzosie ike rue
ọgwugwu ihe nile, buru ndi anāpugh
ibo ebubo n'ubọchi Onye-nwe-ayi
Jisus Kraist. 9 Chineke kwesiri
ntukwasi-obi, Onye esitere n'aka Ya
kpọbata unu na nnwekọ nke Ọkpara-Ya
Jisus Kraist Onye-nwe-ayi.
10 Ma, umu-nnam, esiterem n'aha
Onye-nwe-ayi Jisus Kraist riọ unu, ka
unu nile nēkwu otù ihe, ka nkewa ghara
kwa idi n'etiti unu; kama ka eme unu
ka unu zue okè n'otù uche ahu na n'otù
izù ahu. 11 N'ihi na ndi ėzí-na-ulo
Kloi gosirim ihe bayere unu, umu-
nnam, na esem-okwu di n'etiti unu.
12 Ihe m'nēkwu bu nka, na unu nile
n'otù n'otù nāsi, Mu onwem bu nke
Pọl; mu onwem bu kwa nke Apọlos;
mu onwem bu kwa nke Kifas; mu
onwem bu kwa nke Kraist. 13 Èkėwo
Kraist ėkė? Ọ̀ gābu na akpọgidere Pọl
n'obe n'ihi unu? mà-ọbu na emere unu
baptism ibà n'aha Pọl? 14 Anamekele
Chineke na ọ digh onye ọ bula n'etiti
unu m'mere baptism, ma-ọbugh Krispọs
na Gaiọs; 15 ka onye ọ bula ghara isi
na emere unu baptism ibà n'aha nkem.
16 Ma eme-kwa-ram ėzí-na-ulo
Stefanas baptism: ma ewepu ndia,
amataghm ma emerem onye ọ bula ọzọ
baptism. 17 N'ihi na Kraist eziteghm
ime baptism, kama izisa ozi ọma: ọ
bugh n'amam-ihe nke okwu, ka aghara
ime ka obe Kraist buru ihe-efu.
18 N'ihi na okwu nke obe buru ndi
nāla n'iyi ihe-nzuzu; ma ọ buru ayi, bú
ndi anāzọputa, ike nke Chineke.
19 N'ihi na edewo ya n'akwukwọ nsọ,
si,

M'gāla amam-ihe nke ndi mara ihe
n'iyi,
M'gāju kwa nghọta nke ndi nwere
nghọta.

20 Ọ̀le ebe onye mara ihe nọ? ȯle ebe
ode-akwukwọ nọ? ȯle ebe onye oge a,
onye ya na ibe-ya nājurita ajuju, nọ?
Chìneke emegh ka amam-ihe uwa buru

ihe-nzuzu? 21 N'ihi na ebe uwa
n'amam-ihe nke Chineke nējigh amam-
ihe-ya mara Chineke, ọ di Chineke ezi
nma iji ihe-nzuzu nke ihe ahu anēkwusa
izọputa ndi kwere. 22 Ebe ndi-Ju
nāriọ ihe-iriba-ama di iche iche, ndi-
Grik nāchọ kwa amam-ihe: 23 ma ayi
onwe-ayi nēkwusa Kraist, na akpọgidere
Ya n'obe, Onye buru ndi-Ju ọnyà, buru
kwa ndi mba ọzọ ihe-nzuzu; 24 ma Ọ
buru ndi akpọrọ, ma ndi-Ju ma ndi-
Grik, Kraist, bú ike nke Chineke, na
amam-ihe nke Chineke. 25 N'ihi na
ihe-nzuzu nke Chineke kariri madu
nile n'amam-ihe; adigh-ike nke Chineke
kariri kwa madu nile n'ike.

26 N'ihi na lenu ọkpukpọ-unu, umu-
nnam, na ọ digh ọtutu ndi mara ihe dika
anu-aru si mara ihe, ọ digh ọtutu ndi-
ike, ọ digh ọtutu ndi amazuru aha-ha, ka
akpọrọ: 27 kama ọ bu ihe-nzuzu nke
uwa ka Chineke rọputara, ka Ọ we me ka
ihere me ndi mara ihe; ọ bu kwa ihe
nādigh ike nke uwa ka Chineke
rọputara, ka Ọ we me ka ihere me ihe
di ike; 28 ọ bu kwa ihe di ala nke uwa,
na ihe akpọrọ ihe-efu, ka Chineke
rọputara, bú ihe nke nādigh, ka Ọ we
me ka ihe nke nādi ghara idi irè: 29 ka
anu-aru nile, bú madu, we ghara inya
isi n'iru Chineke. 30 Ma unu onwe-
unu sitere na Ya di nime Kraist Jisus,
Onye ghọrọ amam-ihe nye ayi site na
Chineke, bú ezi omume, na ido-nsọ kwa,
na nḅaputa: 31 ka, dika edeworo ya
n'akwukwọ nsọ, Onye nānya isi, ya nya
n'Onye-nwe-ayi.

2 1 Mu onwem kwa, umu-nnam, mḅe
m'biakutere unu, abiaghm n'ọ̀kà
okwu ma-ọbu n'ọ̀kà amam-ihe,
nēkwusara unu àmà nke Chineke.
2 N'ihi na ezuberem ka m'ghara imata
ihe ọ bula n'etiti unu, ma-ọbugh Jisus
Kraist, ka m'mata kwa Onye ahu ka
onye akpọgideworo n'obe. 3 Mu
onwem nọ kwa n'etiti unu n'adigh-
ike, na n'egwu, na n'oké ima-jijiji.
4 Okwum na ihe m'kwusara abugh kwa
n'okwu amam-ihe, ime ka madu kweye,
kama ha bu na ngosi nke Mọ Nsọ na nke
ike: 5 ka okwukwe-unu we ghara idi
n'amam-ihe madu, kama n'ike nke
Chineke.

6 Otú ọ di, amam-ihe bu ihe ayi
nēkwu n'etiti ndi tozuru okè: ma ọ bu
amam-ihe nke nābugh nke oge a, ọ bugh
kwa nke ndi-isi oge a, ndi anēme ka ha
ghara idi irè: 7 kama ihe ayi nēkwu bu
amam-ihe Chineke n'ihe-omimi, bú
amam-ihe nke ezobeworo, nke Chineke
buru uzọ ka àkà mḅe oge ndia akērugh,
iwetara ayi otuto: 8 nke ọ digh onye ọ
bula n'etiti ndi-isi oge a mara: n'ihi na
asi na ha mara ya-ri, ha agagh-
akpọgidewori Onye-nwe ebube n'obe:
9 kama dika edeworo ya n'akwukwọ
nsọ, si,

Ihe anya nāhugh, nke nti nānugh
kwa,
Nke nābàgh kwa n'obi madu,
Ka ha ra, bú ihe Chineke doziri ndi
huru Ya n'anya.

10 Ma ọ bu ayi onwe-ayi ka Chineke
kpughere ha site n'aka Mọ Nsọ: n'ihi na
Mọ Nsọ nēnyocha ihe nile, ọbuná ihe
nile di ominii nke Chineke. 11 N'ihi na
ònye n'etiti madu matara ihe nile nke
madu, ma-ọbugh mọ nke madu ahu, nke
di nime ya? ọbuná otú a ọ digh onye
mara ihe nke Chineke, ma-ọbugh Mọ
nke Chineke. 12 Ma ayi onwe-ayi
anatagh mọ nke uwa, kama ọ bu Mọ
Nke sitere na Chineke; ka ayi we mata
ihe nile Chineke were amara nye ayi.
13 Ọ bu kwa ihe ndia ka ayi nēkwu, ọ
bugh n'okwu nke amam-ihe madu nēzí,
kama n'okwu nke Mọ Nsọ nēzí; ayi
nēwere kwa ihe nke Mọ Nsọ tule ihe
nke Mọ Nsọ. 14 Ma madu nke nkpuru-
obi onwe-ya nāchi adigh-anata ihe nke
Mọ nke Chineke: n'ihi na ha bu ihe-
nzuzu n'anya-ya; ọ pugh kwa imara ha,
n'ihi na ewere Mọ Nsọ sikwuputa ha.
15 Ma onye Mọ Nsọ nāchi nēsikwuputa
ihe nile, ma ọ digh onye ọ bula
nēsikwuputa ya onwe-ya. 16 N'ihi na
ònye mara uche Onye-nwe-ayi, ka ọ
zí Ya ihe? Ma ayi onwe-ayi nwere uche
nke Kraist.

3 1 Mu onwem kwa, umu-nnam,
apughm igwa unu okwu dika ndi Mọ
Nsọ nāchi, kama dika ndi bu nání anu-
aru, dika umu ọhu nime Kraist.
3 Ejirim ara zù unu, ọ bugh ihe-oriri;
n'ihi na unu akāpugh inagide ya; é-è,
ọbuná uḅu ạ unu apugh; 3 n'ihi na unu
bu ndi anu-aru nāchi rue uḅu a: n'ihi na
ebe ekworo na esem-okwu di n'etiti unu,
ùnu abugh ndi anu-aru nāchi, ndi
nējeghari kwa dika madu? 4 N'ihi na

mḅe ọ bula otù onye nāsi, Mu onwem
bu nke Pọl; mḅe ibe-ya nāsi kwa, Mu
onwem bu nke Apọlos; ùnu abugh madu
efu? 5 Gini kwa bu Apọlos? gini bu
kwa Pọl? Ndi nēje ozi, ndi unu si
n'aka-ha kwere; dika Onye-nwe-ayi
nye-kwa-ra ha abua n'otù n'otù. 6 Mu
onwem kuru osisi, Apọlos kwọsara ya
miri; ma o bu Chineke nēme ka ọ nāba
uba. 7 Ya mere onye nāku abugh ihe
ọ bula, onye nākwọsa miri abugh kwa
ihe ọ bula; kama Chineke, Onye nēme
ka ọ nāba uba, bu ihe nile. 8 Ma onye
nāku na onye nākwọsa miri bu otù: ma
ha abua n'otù n'otù gānata ugwọ-ọlu nke
aka ha, onye ọ bula dika ndọḅu ọ
nādọḅu onwe-ya n'ọlu si di. 9 N'ihi
na ayi bu ndi ha na Chineke nālukọ
ọlu: unu bu ubi Chineke, buru kwa ulo
Chineke nēwu.

10 Dika amara Chineke nke enyerem
si di, dika onye-isi-ọkà nke mara ihe,
atọrọm ntọ-ala; onye ọzọ nēwu kwa
ulo n'elu ya. Ma ka onye ọ bula lezi
anya otù o nēwu ulo n'elu ya. 11 N'ihi
na ọ digh onye ọ bula puru itọ ntọ-ala
ọzọ ma-ọbugh Nke atọworo, Nke bu
Jisus Kraist. 12 Ma ọ buru na onye ọ
bula ewukwasi ọla-edo, ọla-ọcha, nkume
di okė ọnu, osisi, ahihia, okporo-ọka,
n'elu ntọ-ala ahu; 13 agēme ka ọlu
nke madu nile n'otù n'otù puta ìhè: n'ihi
na ubọchi ahu gēgosi ya, n'ihi na agaje
ikpughe ya n'ọku; ọku onwe-ya gānwa
kwa ọlu madu nile n'otù n'otù, aha ọlu
ọ bu. 14 Ọ buru na ọlu onye ọ bula
gādigide nke o wukwasiri ya, ọ gānata
ugwọ-ọlu. 15 Ọ buru na agērechapu
ọlu onye ọ bula n'ọku, o gēyi iyi: ma
agāzọputa ya onwe-ya; ma ọ bu dika
onye azọputara n'ọku.

16 Ùnu amatagh na unu bu ulo nsọ
Chineke, Mọ nke Chineke bi kwa nime
unu? 17 Ọ buru na onye ọ bula emebi
ulo nsọ Chineke, onye ahu ka Chineke
gēmebi; n'ihi na ulo nsọ Chineke di nsọ,
otù a ka unu di kwa.

18 Ka onye ọ bula ghara ighọḅu
onwe-ya. Ọ buru na onye ọ bula nēchè
na ya bu onye mara ihe n'etiti unu n'oge
a, ya ghọ onye-nzuzu, ka ọ we ghọ onye
mara ihe. 19 N'ihi na amam-ihe nke
uwa nka bu ihe-nzuzu n'ebe Chineke nọ.
N'ihi na edewo ya n'akwukwọ nsọ,
si, Onye nējide ndi mara ihe n'aghughọ-
ha: 20 ọzọ kwa, Onye-nwe-ayi mara
ihe ndi mara ihe nātule n'obi-ha, na ha
bu ihe-efu. 21 Ya mere onye ọ bula
anyala isi na madu. N'ihi na ihe nile
bu nke unu; 22 ma ọ bu Pọl, ma-ọbu
Apọlos, ma-ọbu Kifas, ma-ọbu uwa,
ma-ọbu ndu, ma-ọbu ọnwu, ma-ọbu ihe
di uḅu a, ma-ọbu ihe gaje idi; ihe nile
bu nke unu; 23 ma unu onwe-unu bu
ndi nke Kraist; ma Kraist bu nke
Chineke.

4 1 Ka madu nāgu ayi otù a, dika ndi
nējere Kraist ozi, ndi bu kwa ndi
nāchi ėzi-na-ulo n'ihe-omimi nke
Chineke. 2 N'ebe a ihe anāchọ kwa
n'aka ndi nāchi ėzi-na-ulo bu, ka ahu
onye ọ bula na ọ kwesiri ntukwasi-obi.
3 Ma ọ burum ihe dikarisiri ntà ka unu,
ma-ọbu ubọchi ikpė nke madu, kpem
ikpė: ė-ė, ekpeghm ọbunà onwem ikpė.
4 N'ihi na ọ digh ihe ọ bula m'mara
megide onwem; ma ọ bugh na nka ka
aguworom n'onye ezi omume: kama
Onye nēkpem ikpė bu Onye-nwe-ayi.
5 Ya mere, unu ekpela ihe ọ bula ikpė
mḅe oge ahu akērugh, rue mḅe ọ bula
Onye-nwe-ayi gābia, Onye gēweputa
kwa ihe nile ezoro ezo nke ọchichiri n'ìhè,
me kwa ka ìzù nile nke obi nile puta
ìhè; mḅe ahu ka madu nile n'otù n'otù
gēnwe kwa otuto-ha site n'aka Chineke.

6 Ma ihe ndia, umu-nnam, ka m'mere
ka ha ghọ mu onwem na Apọlos n'oyiyi
n'ihi unu; ka unu we muta nime ayi
ozizí a, Unu agabigala ihe edeworo
n'akwukwọ, ka unu we ghara ifuli
onwe-unu elu, otù onye n'ihi otù onye
megide madu-ibe-ya. 7 N'ihi na Onye
nākpa okė n'etiti gi na madu-ibe-gi?
Ọ bu gini kwa ka i nwere nke i nānatagh?
ma ọ buru na i natara ya, gini mere i
nānya isi, dika agāsi na i natagh ya?
8 Ọbunà uḅu a unu erijuwo afọ, ọbunà
uḅu a unu ghọrọ ọgaranya, unu buru
eze mḅe ayi onwe-ayi nānọgh ya: e, ọ
gādim nọ nma, ma asi na unu buru eze
n'ezie, ka ayi onwe-ayi we so kwa unu
buru eze. 9 N'ihi na anamechė na
Chineke were ayi, bù ndi-ozi, gosi, dika
ndi-ikpe-azu, dika ndi amara ikpė ọnwu:
n'ihi na emere ayi ihe-nkiri nye uwa na
ndi-mọ-ozi na madu. 10 Ayi onwe-ayi
bu ndi-nzuzu n'ihi Kraist, ma unu
onwe-unu bu ndi nwere uche nime
Kraist; ayi onwe-ayi adigh ike, ma unu

onwe-unu di ike; anēnye unu onwe-unu
otuto, ma anēme ayi onwe-ayi ihe-ihere.
11 We rue oge hour di ub̥u a agu nāgu
ayi, akpiri nākpọ kwa ayi nku, ayi nāb̥a
kwa ọtọ, anēti kwa ayi aka, ayi enwegh
kwa ebe-obibi; 12 ayi nādọb̥u kwa
onwe-ayi n'ọlu, were aka-ayi nālu ọlu:
mb̥e anēkwutọ ayi, ayi nāgọzi: mb̥e
anēsob̥u ayi, ayi nānagide: 13 mb̥e
anēkwulu ayi, ayi nāriọ aririọ; emere
ka ayi buru dika ihe asachapuru n'uwa,
ihe ehichapuru n'ihe nile, rue ub̥u a.

14 Edeghm ihe ndia n'akwukwọ dika
anameme unu ihe-ihere n'iru, kama dika
anamadu unu ọdù, dika umum m'huru
n'anya. 15 N'ihi na asi na unu nwere
orù nnù ndi-ozizi na nnù ndi-ozizi ise
nime Kraist, ma unu enwegh ọtutu nna:
n'ihi na mu onwem nime Kraist Jisus
were ozi ọma mu unu. 16 Ya mere
ariọm unu, burunu ndi nēṅomim.
17 N'ihi nka ka m'zitere unu Timọti,
onye bu nwam nime Onye-nwe-ayi,
buru kwa onye m'huru n'anya, onye
kwesiri ntukwasi-obi, ọ gēchetara unu
uzọm nile nke di nime Kraist, dika
m'nēzi n'ebe nile na nzukọ Kraist nile ọ
bula. 18 Ma ufọdu fuliri onwe-ha elu,
dika agāsi na m'gagh-abiakute unu.
19 Ma m'gābiakute unu ọsọsọ, ma ọ
buru na Onye-nwe-ayi chọrọ; m'gāmara
kwa, ọ bugh okwu nke ndi fuliworo
onwe-ha, kama ike-ha. 20 N'ihi na ala-
eze Chineke adigh n'okwu-ọnu, kama
n'ike. 21 Gini ka unu nāchọ? ọ̀ bu
utari ka m'gēwere biakute unu, ma-ọbu
ihu-n'anya na mọ nke idi-nwayọ?

5 1 Anānu nọ̄ na ikwa-iko di n'etiti
unu, aha ikwa-iko nke nādigh
kwa ọbunà n'etiti ndi mba ọzọ, nke
mere na otù onye n'etiti unu nwere
nwunye nna-ya. 2 Unu onwe-unu
afuliwo kwa onwe-unu elu, unu erugh
kwa ùjù kama nke ahu, ka ewe wepu
onye ahu n'etiti unu, bù onye luru ọlu
a. 3 N'ihi na mu onwem n'ezie, ebe
m'nānọgh n'etiti unu n'arum, ma anọm
n'etiti unu na mọm, ekpewom onye ahu
nke lutara nka otù a ikpė ọbunà ub̥u a,
dika agāsi na anọm, 4 n'aha nke Onye-
nwe-ayi Jisus, mb̥e unu zukọrọ, mọm
nēso kwa unu, ya na ike nke Onye-nwe-
ayi Jisus, 5 irara onye di otù a nye
n'aka Setan ibibi anu-aru-ya, ka ewe
zọputa mọ-ya n'ubọchi Onye-nwe-ayi
Jisus. 6 Ihe-inya-isi-unu adigh nma.
Ùnu amatagh na ihe-iko-achicha di ntà
nēko ob̥e utu ọka agwọrọ agwọ dum?
7 Sachapunu ihe-iko-achicha ochie, ka
unu we buru ob̥e utu ọka agwọrọ agwọ
ọhu, dika unu bu achicha ekogh-eko.
N'ihi na achu-kwa-ra aja-ngabiga-ayi,
bù Kraist: 8 ya mere, ka ayi nēme
ememe ahu, ọ bugh n'ihe-iko-achicha
ochie, ọ bugh kwa n'ihe-iko-achicha nke
bu obi ọjọ na ajọ ọlu, kama n'achicha
ekogh-eko nke bu idi-ọcha na ezi-okwu.

9 Edegaram unu n'akwukwọ-ozim ka
unu na ndi nākwa iko ghara imekọ ihe;
10 ọ bugh ndi nke uwa nka ndi nākwa
iko ma-ọli, ma-ọbu ndi-anya-uku-ya na
ndi-ya nāpunara madu ihe, ma-ọbu ndi-
ya nēkpere arusi: ebe ọ gādi unu nkpà isi
n'uwa pua ma asi na unu eme otù a:
11 ma otù ọ di, edegaram unu ka unu na
onye ọ bula nke anākpọ ya aha na ọ bu
nwa-nna ghara imekọ ihe, ma ọ buru
na onye ahu bu onye nākwa iko, ma-ọbu
onye-anya-uku, ma-ọbu onye nēkpere
arusi, ma-ọbu onye-nkwutọ, ma-ọbu
onye nāṅubiga manya òkė, ma-ọbu onye
nāpunara madu ihe; ka unu na onye
di otù a ghara ọbunà irikọ ihe. 12 N'ihi
na òle ihe bu nkem ikpe ndi nọ n'èzi
ikpė? Ọ̀ bugh ndi nọ n'ime ka unu
onwe-unu nēkpe? 13 ma Chineke
nēkpe ndi nọ n'èzi ikpė. Wepunu ajọ
onye ahu n'etiti onwe-unu.

6 1 Ọ̀ di onye ọ bula n'etiti unu, ma
asi na ọ nwere okwu megide ibe-ya,
nwere anya-ike ije ikpė n'iru ndi ajọ
omume, ma ọ bugh n'iru ndi nsọ? 2 Ma-
ọbu ùnu amatagh na ndi nsọ gēkpe uwa
ikpė? ọ buru kwa na agaje ikpe uwa n'iru
unu, ùnu ekwesigh inọ dika ndi-ikpė
n'ulo-ikpė dikarisiri ntà? 3 Ùnu
amatagh na ayi gēkpe ndi-mọ-ozi ikpė?
àyi gēsi aṅa ghara inwe ike ikpe ihe nke
ndu a? 4 Ya mere asi na unu nwere
ulo-ikpė diri ndu a n'ezie, menu ka ndi
ahu nọdu dika ndi-ikpė, bù ndi anākpọ
ihe - efu n'etiti nzukọ Kraist.
5 Anamekwu nka ka m'me unu ihe-
ihere n'iru. Ọ̀ di otù a, na ọ digh otù
onye mara ihe nọ n'etiti unu, onye gāpu
ikpe ikpė n'etiti nwa-nna-ya na ibe-ya,
6 kama nwa-nna nēwere nwa-nna-ya je
ikpė, nka bu kwa n'iru ndi nēkwegh
ekwe? 7 Ezie ọ bu nọ̄ ila-ala n'ebe unu
nọ ọbunà ub̥u a, na unu nwere okwu ikpė

n'etiti onwe-unu. Kari nke ahu, n'ihi
gini unu adigh-ekwe ka emegide unu ajọ
omume? kari nke ahu, n'ihi gini unu
adigh-ekwe ka emeḇue unu? 8 É-è,
kama unu onwe-unu nēme ajọ omume,
nēmeḇu kwa, nka ka unu nēme kwa
umu-nna-unu. 9 Ma-ọbu ùnu amatagh
na ndi ajọ omume agagh-eketa ala-eze
Chineke? Unu ekwela ka eduhie unu:
ndi nākwa iko, ma-ọbu ndi nēkpere
arusi, ma-ọbu ndikom nākwa iko, bú
ndi nwere nwunye, ma-ọbu ndikom
nēme dika ndinyom, ma-ọbu ndikom
nēmeru onwe-ha n'aru ndikom, 10 ma-
ọbu ndi-ori, ma-ọbu ndi-anya-uku, ma-
ọbu ndi nāṅubiga manya ókè, ma-ọbu
ndi-nkwutọ, ma-ọbu ndi nāpunara madu
ihe, ha agagh-eketa ala-eze Chineke.
11 Otù a ka ufọdu n'etiti unu di-kwa-ri:
ma unu sachara onwe-unu, ma edoro
unu nsọ, ma aguru unu na ndi ezi
omume n'aha Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist, ya na nime Mọ nke Chineke-ayi.
12 Ihe nile zirim ezi n'iwu; ma ọ
bugh ihe nile nābaram urù. Ihe nile
zirim ezi n'iwu; ma ọ digh ihe ọ bula
gāchi mu onwem. 13 Ihe-oriri nile diri
afọ, afọ di-kwa-ra ihe-oriri nile: ma
Chineke gēme ka ya na ha ghara idi irè.
Ma aru-ayi adirigh ikwa-iko, kama ọ
diri Onye-nwe-ayi; Onwe-nwe-ayi di-
kwa-ra aru-ayi: 14 ma Chineke mere
ka Onye-nwe-ayi si n'ọnwu bilie, O
gēsite kwa n'ike-Ya me ka ayi onwe-ayi
si n'ọnwu bilie. 15 Ùnu amatagh na
aru-unu bu ihe di n'aru Kraist?
ṁ'gēwepu kwa ihe di n'aru Kraist, me
ha ka ha buru ihe di n'aru nwayi nākwa
iko? Chineke ekwela. 16 Ma-ọbu
ùnu amatagh na onye nārapara n'aru
nwayi nke nākwa iko, ya na ya bu otù
aru? n'ihi na, Ha abua ka O kwuru,
gāghọ otù anu-aru. 17 Ma onye
nārapara n'aru Onye-nwe-ayi, ya na Ya
bu otù mọ. 18 Ḇanarinu ikwa-iko.
Nmehie nile ọ bula nke madu nēme di
n'elu aru; ma onye nākwa iko nēmehie
megide aru nke onwe-ya. 19 Ma-ọbu
ùnu amatagh na aru-unu bu ulo nsọ nke
Mọ Nsọ, Onye bi nime unu, Onye unu
nwere site na Chineke? ọ bugh kwa unu
onwe-unu nwe onwe-unu; 20 n'ihi na
ewere ọnu-ahia ḇara unu: ya mere nyenu
Chineke otuto n'aru-unu.

7 1 Ma okwu bayere ihe unu dere
akwukwọ bayere ha: Ọ di nma ka
nwoke ghara imetu nwayi aka. 2 Ma,
n'ihi ikwa-iko nile, ka nwoke ọ bula nwe
nwunye nke aka ya, ka nwayi ọ bula nwe
kwa di nke aka ya. 3 Ka di kwughachi
nwunye-ya ugwọ o ji ya: otù a kwa ka
nwunye kwughachi kwa di-ya ugwọ o ji
ya. 4 Ọ bugh nwunye nāchi aru nke
onwe-ya, kama ọ bu di-ya: otù a kwa
ọ bugh di nāchi kwa aru nke onwe-ya,
kama ọ bu nwunye-ya. 5 Unu emeḇula
onwe-unu, ma-ọbugh ma elegh anya unu
gēsite n'inwe otù olu me ya na nwa oge,
ka unu we nwe oghere ikpe ekpere, we
nọkọ kwa ọzọ, ka Setan we ghara inwa
unu n'ihi na unu apugh ijide onwe-unu.
6 Ma anamekwu nka n'uzọ nkweye, ọ
bugh n'uzọ ihe enyere n'iwu. 7 Ma
anamachọ ka madu nile di ka mu onwem
di kwa. Otù ọ di, madu nile n'otù n'otù
nwere onyinye-amara nke aka ha site na
Chineke, otù onye otù a, onye ọzọ otú a
kwa.
8 Ma asim ndi nānọgh n'ọnọdu di na
nwunye na ndi di-ha nwuru, Ọ diri ha
nma ma asi na ha nānọgide dika mu
onwem nọ kwa. 9 Ma ọ buru na ha
apugh ijide onwe-ha, ka ha luru: n'ihi
na ilu di na nwunye ka ire ọku n'agu
aru nma. 10 Ma enyem ndi nọ n'ọnọdu
di na nwunye iwu, ọ bugh mu onwem,
kama ọ bu Onye-nwe-ayi, Ka nwunye
ghara ikewapu onwe-ya n'aru di-ya
11 (ma asi na ọ bu ezie na ọ kewapuru
onwe-ya, ya nọgide nēnwegh di; ma ọ
megh otù a, ka eme ka ya na di-ya di
n'otù); ka di ghara kwa irapu nwunye-
ya. 12 Ma ọ bu mu onwem, ọ bugh
Onye-nwe-ayi, nāsi ndi fọduru: Ọ buru
na nwa-nna ọ bula nwere nwunye
nēkwegh ekwe, ọ buru kwa na ọ di nwayi
ahu ezi nma ka ya na ya biri, ka di-ya
ghara irapu ya. 13 Ọzọ, nwayi nke nwe
di nēkwegh ekwe, ọ buru kwa na ọ
di nwoke ahu ezi nma ka ya na ya biri,
ka ọ ghara irapu di-ya. 14 N'ihi na
edowo di nēkwegh ekwe nsọ nime
nwunye-ya, edowo kwa nwunye nēkwegh
ekwe nsọ nime nwa-nna-ayi nwoke: n'ihi
na, ma ọ digh otú a, umu-unu gābu umu
nādigh ọcha; ma otù ọ di, ha di nsọ.
15 Ma ọ buru na onye ahu nke nēkwegh
ekwe ekewapu onwe-ya, ya kewapu
onwe-ya: emegh ka nwa-nna-ayi nwoke

ma-ọbu nwa-nna-ayi nwayi buru orù
n'okwu di otú a: ma Chineke akpọwo ayi
n'udo. 16 N'ihi na i si aṅa mara,
nwunye, ma i gāzọputa di-gi? ma-ọbu i
si aṅa mara, di, ma i gāzọputa nwunye-
gi. 17 Ọ bu nání, dika Onye-nwe-ayi
kèworo nye onye ọ bula, dika Chineke
kpọworo onye ọ bula, ya jegharia otú a.
Otú a ka m'nāka kwa àkà nime nzukọ
Kraist nile. 18 Àkpọrọ onye ọ bula
mḅe ebisiri ya úgwù? ya ghara ighọ onye
anēbigh úgwù. Àkpọworo onye ọ bula
n'ebigh-úgwù? ya ghara ikwe ka ebì ya
úgwù. 19 Obibi-úgwù abugh ihe,
ebìgh-úgwù abugh kwa ihe; kama ọ bu
idebe ihe nile Chineke nyere n'iwu.
20 Onye ọ bula, nime ọkpukpọ ahu eji
kpọ ya, ya nọgide n'ọkpukpọ ahu.
21 Àkpọrọ gi mḅe i bu orù? ya eḅula gi
nḅu n'obi: ma ọ buru kwa na i puru
inwe onwe-gi, kari nke ahu were ya me
ihe. 22 N'ihi na onye akpọrọ nime
Onye-nwe-ayi, mḅe ọ bu orù, ọ bu onye
Onye-nwe-ayi mere ka ọ nwere onwe-
ya: otú a onye akpọrọ, mḅe ọ nwere
onwe-ya, ọ bu orù Kraist. 23 Ewere
ọnu-ahia ḅara unu; unu aghọla ndi-orù
madu. 24 Umu-nnam, onye ọ bula,
nime ọnọdu nke akpọrọ ya, ya nọgide
n'ọnọdu ahu n'ebe Chineke nọ.

25 Ma enweghm ihe Onye-nwe-ayi
nyere n'iwu bayere umu-aḅọghọ nāmagh
nwoke: ma enyem izùm, dika onye
Onye-nwe-ayi meworo ebere ka m'buru
onye kwesiri ntukwasi-obi. 26 Ya
mere, anamechè na nka di nma n'ihi
nkpà di uḅu a, bù, na ọ di nma ka madu
di otú ọ di. 27 Ékekọwo gi na nwunye?
achọla ntọpu. Àtọpuwo gi n'aru
nwunye? achọla nwunye. 28 Ma asi
kwa na ọ bu ezie na i luru nwunye, i
mehiegh; asi kwa na nwa-aḅọghọ
nāmagh nwoke lakuru di, ọ mehiegh.
Otú ọ di, ndi di otú a gēnwe nkpaḅu
n'anu-aru-ha: ma mu onwem nēmere
unu ebere. 29 Ma nka ka m'nēkwu,
umu-nnam, emewo ka oge a di
nkpunkpu, ka ndi nwere nwunye we di
ka ha enwegh site n'uḅu a; 30 ka ndi
nākwa ákwá we di ka ha akwagh; ka ndi
nāṅuri ọṅu we di ka ha aṅurigh; ka
ndi nāzu ahia we di ka ha enwegh ihe;
31 ka ndi nēji uwa me ihe we di ka ha
ejibigagh ya ókè: n'ihi na uwa nka ka esi
ahu ya anya nāgabiga agabiga. 32 Ma
anamachọ ka unu buru ndi nādigh-
echeḅu onwe-unu. Onye nēnwegh
nwunye nēcheḅu onwe-ya n'ihe nke
Onye-nwe-ayi, otú ọ gēme ihe gātọ
Onye-nwe-ayi utọ: 33 ma onye nwere
nwunye nēcheḅu onwe-ya n'ihe uwa,
otú ọ gēme ihe gātọ nwunye-ya utọ.
34 Akpawo kwa ókè n'etiti nwunye na
nwa-aḅọghọ nāmagh nwoke. Nwayi
nke nēnwegh di nēcheḅu onwe-ya
n'ihe nke Onye-nwe-ayi, ka ọ we di nsọ
n'aru-ya na mọ-ya kwa: ma nwayi nke
nwere di nēcheḅu onwe-ya n'ihe nke
uwa, otú ọ gēme ihe gātọ di-ya utọ.
35 Ma nka ka m'nēkwu ka ọ bara unu
onwe-unu urù; ọ bugh ka m'fekwasi ihe-
ntuhi n'aru-unu, kama ka eme ihe
kwesiri, ya na ka unu we nọdu n'iru
Onye-nwe-ayi ghara inwe uche-nḅasasi.
36 Ma ọ buru na onye ọ bula nēchè na
ọ nēmeso nwa-ya, bú nwa-aḅọghọ
nāmagh nwoke, ihe nādigh nma n'anya,
ma asi na ọ gabigawo oge inwe di, asi
kwa na ọ di nkpà ime otú a, ya me ihe
ọ nāchọ; ọ mehiegh; ka ha lua di na
nwunye. 37 Ma onye nēguzosi ike
n'obi-ya, ebe nkpà nākpagh ya, kama ọ
nwere ike ime ihe ya onwe-ya nāchọ, o
zubewo kwa nka n'obi nke onwe-ya,
idebe nwa-ya, bú nwa-aḅọghọ nāmagh
nwoke, ọ gēme nke-ọma. 38 Ya mere
onye nēnye nwa-ya n'ọlulu-di, bú nwa-
aḅọghọ nāmagh nwoke, nēme nke-ọma;
onye nēnyegh ya n'ọlulu-di gēme kwa
nke-ọma kari. 39 Ekewo nwunye n'aru
di-ya ka oge di-ya nọ na ndu ra; ma asi
na di-ya adawo n'ura ọnwu, ọ nwere
onwe-ya ilu di ọ nāchọ; ma ọ bu nání
nime Onye-nwe-ayi. 40 Ma ngọzi
dikariri ya ma asi na ọ nọgidere otú
ọ di, dika izùm si di: ma anamechè na
mu onwem nwe-kwa-ra Mọ Chineke.

8 1 Ma okwu bayere ihe achuru n'aja
nye arusi: Ayi matara na ayi nile
nwere ọmuma-ihe. Ọmuma-ihe nāfuli
elu, ma ihu-n'anya nēwuli elu dika ulo.
2 Ọ buru na onye ọ bula nēchè na ya
mara ihe ọ bula, ọ kāmagh dika ọ
nāghagh ima; 3 ma ọ buru na onye ọ
bula nāhu Chineke n'anya, onye ahu ka
Chineke mara. 4 Ya mere okwu bayere
iri ihe achuru n'aja nye arusi, ayi matara
na ọ digh arusi ọ bula bu ihe n'uwa, ayi
mata-kwa-ra na ọ digh Chineke ọzọ ma-
ọbugh otù. 5 N'ihi na asi na ọ bu kwa

ezie na ndi anākpọ chi di, ma ọ bu n'elu-
igwe ma-ọbu n'elu uwa; dika ọtutu chi
na ọtutu ndi-nwe-madu di; 6 ma n'ebe
ayi nọ otù Chineke di, bù Nna, Onye ihe
nile sitere na Ya, Onye ayi onwe-ayi di-
kwa-ra Ya; otù Onye-nwe-ayi di kwa, bù
Jisus Kraist, Onye ihe nile sitere n'aka-
Ya, ayi onwe-ayi site-kwa-ra n'aka-Ya.
7 Otù ọ di ọ bugh nime madu nile ka
ọmuma-ihe ahu di: kama ufọdu, ebe
arusi bu ihe anēme n'ala-ha rue uḅu a,
ha nēri ihe ahu dika ihe achuru n'aja
nye arusi; anēmeru kwa akọ-na-uche-
ha, ebe ọ nādigh ike. 8 Ma ihe-oriri
agagh-eche ayi n'iru Chineke: ma asi
na ayi erigh, ọ digh ihe fọduru ayi
inwe; ma asi kwa na ayi nēri, ayi
ababigagh òkè. 9 Ma lezienu anya ka
ike-unu nka ghara isi n'uzọ ọ bula ghọ
ihe gēme ka ndi nādigh ike su ngọngọ.
10 N'ihi na asi na onye ọ bula ahù gi, bù
onye nwere ihe-ọmuma, ka i nānọdu na
nri nime ulo arusi, akọ-na-uche-ya, ma ọ
buru na ọ digh ike, àgagh-ewuli ya elu
dika ulo iri ihe achuru n'aja nye arusi?
11 N'ihi na site n'ihe-ọmuma-gi onye
ahu nke nādigh ike nāla n'iyì, bù nwa-
nna-gi nke Kraist nwuru n'ihi ya. 12 Ma
otù a, mḅe unu nēmehie megide umu-
nna-unu, nētiḅu kwa akọ-na-uche-ha
mḅe ọ nādigh ike, unu nēmehie megide
Kraist. 13 N'ihi nka, ma ọ buru na
ihe-oriri eme ka nwa-nnam ma n'ọnyà,
m'gagh-eri anu ma-ọli rue mḅe ebigh-
ebi, ka m'ghara ime ka nwa-nnam ma
n'ọnyà.

9 1 Ènweghm onwem? àbughm onye-
ozi? àhughm Jisus Onye-nwe-ayi?
ùnu onwe-unu abugh ọlum nime Onye-
nwe-ayi? 2 Ọ buru na abughm onye-
ozi n'ebe ndi ọzọ nọ, ma otù ọ di, abum
onye-ozi n'ebe unu nọ: n'ihi na akàrà
nke ọlu onye-ozi nkem ka unu onwe-unu
bu nime Onye-nwe-ayi. 3 Ngọpum
n'iru ndi nēkpem ikpé bu nka. 4 Ọ̀
gābu na ayi enwegh ike iri ihe na iṅu
ihe? 5 Ọ̀ gābu na ayi enwegh ike
ikuru nwunye, bù nwa-nna-nwayi nime
Kraist, jeghari, dika ndi-ozi fọduru
nēme kwa, ha na umu-nne Onye-nwe-
ayi, na Kifas? 6 Ma-ọbu nàni mu
onwem na Banabas, àyi enwegh ike
ighara ilu ọlu? 7 Òle onye-agha nēwere
ego-ọlu nke aka ya lua ọlu onye-agha
mḅe ọ bula? ònye nāku ubi-vine,
nādigh-eri kwa nkpuru-ya? ma-ọbu
ònye nāzù igwè aturu, nādigh-eri kwa
ihe putara na miri-ara igwè aturu ahu?
8 Ọ̀ gabu na anamekwu ihe ndia dika
madu si ekwu? ma-ọbu iwu Chineke
adigh-ekwu kwa ihe ndia? 9 N'ihi na
edewo ya n'iwu Moses, si, Ekechila ọnu
ehi mḅe ọ nāzọcha ọka. Ọ̀ gābu na
ehi bu ihe nēmetu Chineke n'obi?
10 ma-ọbu Ò nēkwu ya nọ n'ihi ayi
onwe-ayi? E, n'ihi ayi ka edere ya
n'akwukwọ nsọ: n'ihi na onye nālu ọlu
ubi kwesiri ilu ọlu ubi n'olile-anya, onye
nāzọcha ọka kwesiri kwa izọcha n'olile-
anya na ọ gēketa. 11 Ọ buru na ayi
onwe-ayi ghara ihe nke Mọ Nsọ dika
nkpuru nye unu, ọ̀ bu ihe uku ma ọ buru
na ayi onwe-ayi gēwere ihe nke anu-
aru unu dika ihe-ubi? 12 Ọ buru na ndi
ọzọ eketa ike a n'ebe unu nọ, àyi onwe-
ayi adigh-eketa kari? Otù ọ di, ayi ejigh
ike a nara ihe; kama ayi nānagide ihe
nile, ka ayi we ghara iḅochi ozi ọma
Kraist n'uzọ ọ bula. 13 Ùnu amatagh
na ndi nālu ọlu n'ulo uku Chineke nēri
ihe si n'ulo uku Chineke puta, na ndi
nānọ kwa n'iru ebe-ichu-aja nēso ebe
ichu-aja ahu nēkekọ ihe? 14 Ọbunà otù
a ka Onye-nwe-ayi kara àkà ka ndi
nēkwusa ozi ọma Ya si n'ozi ọma ahu di
ndu. 15 Ma mu onwem, ejighm ihe ọ
bula n'ihe ndia nara ihe: edeghm kwa ihe
ndia n'akwukwọ ka ewe me otù a n'ebe
m'nọ: n'ihi na ọ kam nma ka m'nwua,
kari ka onye ọ bula me ka ihe-inya-isim
buru ihe-efu. 16 N'ihi na asi na aname-
zisa ozi ọma, enweghm ihe inya isi;
n'ihi na nkpà nākpam; n'ihi na ahuhu
dirim, asi na ezisaghm ozi ọma. 17 N'ihi
na asi na emem ihe a ebe m'nāchọ ime ya,
enwerem ugwọ-ọlu: ma ọ buru na emem
ya mḅe m'nāchọgh ime ya, ewerewo
ntukwasi-obi nye ọchichi-ezi-na-ulo
n'akam. 18 Gini kwa bu ugwọ-ọlum?
Mḅe m'nēzisa ozi ọma, ka m'we me ka
ozi ọma ahu buru ihe ego nādigh nime
ya, ka m'ghara ijizu ike nkem inara ihe
n'ozi ọma ahu. 19 N'ihi na ọ bu ezie
na enwerem onwem n'ebe madu nile nọ,
ma emerem onwem ka m'buru orù madu
nile, ka m'we rita ọtutu madu n'urù
kari. 20 N'ebe ndi-Ju nọ m'we di ka
onye-Ju, ka m'we rita ndi-Ju n'urù;
n'ebe ndi nọ n'okpuru iwu di m'we di ka
onye nọ n'okpuru iwu, ọ bugh na mu

onwem nọ n'okpuru iwu, ka m'we rita
ndi nọ n'okpuru iwu n'urù; 21 n'ebe
ndi nēnwegh iwu nọ m'we di ka onye
nēnwegh iwu, ọ bugh na enweghm iwu
n'ebe Chineke nọ, kama anọm n'okpuru
iwu n'ebe Kraist nọ, ka m'we rita ndi
nēnwegh iwu n'urù. 22 N'ebe ndi
nādigh ike nọ m'ghọrọ onye nādigh ike,
ka m'we rita ndi nādigh ike n'urù:
aghọwom ihe nile n'ebe madu nile nọ,
ka m'we si n'uzọ ọ bula zọputa ufọdu.
23 Ma anameme ihe nile n'ihi ozi ọma,
ka m'we ghọ onye nēnwekọ ya. 24 Unu
amatagh na ndi nāḅa ọsọ n'ebe ọsọ,
ha nile nāḅa ọsọ, ma ọ bu otù onye
nāḅata ihe ọsọ? Nāḅanu otú a, ka
unu we ḅata. 25 Madu ọ bula nke
nāḅasi nḅa ike ika ibe-ya n'egwú-
unu nējide kwa onwe-ya n'ihe nile.
Ya mere, ndi ahu nēme ya inata okpu-
nmeri nke puru ire uré; ma ayi onwe-
ayi nēme ya inata okpu-nmeri nke
nāpugh ire uré. 26 Ya mere mu onwem
nāḅa ọsọ otú a, dika onye nādigh-aḅa
nēlegh anya ihe; otú a ka m'nēsu
ọkpọ, dika onye nādigh-apia ifufe:
27 ma anametiputa arum ọnyá, me
kwa ya ka ọ buru orùm: ka mu onwem
ghara ighọ onye ajuru aju n'uzọ ọ bula,
mḅe m'kwusasiri okwu Chineke nye
ndi ọzọ.

10 1 N'ihi na achọghm, umu-nnam,
ka unu ghara imara, na nna-ayi-hà
nile nọri n'okpuru igwe-oji ahu, ha nile
gabiga-kwa-ra oké osimiri ahu; 2 eme-
kwa-ra ha nile baptism ibà nime Moses
nime igwe-oji ahu na nime oké osimiri
ahu; 3 ha nile ri-kwa-ra otù ihe-oriri
ahu nke mọ; 4 ha nile ṅu-kwa-ra otù
ihe-ọṅuṅu ahu nke mọ: n'ihi na ha nāṅu
miri nke si na nkume nke mọ nke soro
ha: nkume ahu bu kwa Kraist. 5 Ma
ihe ndi kari n'etiti ha adigh Chineke ezi
nma: n'ihi na akwaturu ha n'ọhia. 6 Ma
ihe ndia ghọrọ ihe-atù nye ayi, ka ayi
we ghara ibu ndi agu ihe ọjọ nāgu,
dika agu ihe ọjọ gu-kwa-ra ndi ahu.
7 Unu aghọ-kwa-la ndi nēkpere arusi,
dika ufọdu n'etiti ha ghọrọ; dika
edeworo ya n'akwukwọ nsọ, si, Ndi
Israel nọduru ala iri ihe na iṅu ihe, ha
we bilie igwu egwú. 8 Ka ayi ghara
kwa ikwa iko, dika ufọdu n'etiti ha
kwara, we da nwua n'otù ubọchi, ọgu
nnù madu abua na nnù iri na asa na
ọgu iri. 9 Ka ayi ghara kwa inwa
Onye-nwe-ayi, dika ufọdu n'etiti ha
nwara, agwọ we la ha n'iyì. 10 Unu
atamu-kwa-la, dika ufọdu n'etiti ha
tamuru, onye-nbibi ahu we la ha n'iyì.
11 Ma ihe ndia nēmeri ndi ahu n'uzọ
ihe-atù; ewe de ha n'akwukwọ nsọ ka
ha we buru ihe idu ayi ọdú, ndi
ọgwugwu oge ndia ruteworo. 12 Ya
mere, onye nēchè na o nēguzo, ya lezi
anya ka ọ ghara ida. 13 Ọ digh
ọnwunwa ọ bula nwaworo unu ma-
ọbugh nke madu nānagide: ma Chineke
kwesiri ntukwasi-obi, Onye nāgagh-
ekwe ka anwa unu kari nke unu puru
inagide; kama n'oge ọnwunwa ahu Ọ
gēme kwa uzọ nḅapu, ka unu we nwe ike
inagide ya.

14 N'ihi nka, ndi m'huru n'anya,
ḅanarinu ikpere-arusi. 15 Anamekwu
dika anamagwa ndi nwere uche; unu
onwe-unu tule ihe m'nēkwu. 16 Iko
nke ngọzi ahu nke ayi nāgọzi, ọ̀ bugh
nnwekọ ọbara Kraist? Achicha ahu nke
ayi nānyawa, ọ̀ bugh nnwekọ aru Kraist?
17 n'ihi na otù achicha di, ayi, ọ bu ezie
na ayi di ọtutu, ma ayi bu otù aru: n'ihi
na ayi nile nēketa òkè n'otù achicha ahu.
18 Lenu Israel dika anu-aru si di: ndi
nēri àjà, hà na ebe-ichu-aja adigh-
enwekọ? 19 Gini kwa ka m'nēkwu?
nà ihe achuru n'aja nye arusi bu ihe ọ
bula, ma-ọbu na arusi bu ihe ọ bula?
20 Kama okwu m'nēkwu bu, na ihe ndi
mba ọzọ nāchu n'aja, ha nāchuru ndi-mọ
ọjọ, ọ bugh kwa Chineke ka ha nāchuru:
ma achọghm ka unu ghọ ndi unu na ndi-
mọ ọjọ nēnwekọ. 21 Unu apugh iṅu
iko Onye-nwe-ayi na iko ndi-mọ ọjọ:
unu apugh iketa table Onye-nwe-ayi na
table ndi-mọ ọjọ. 22 Ma-ọbu àyi
nākpasu Onye-nwe-ayi ekworo? àyi ka
Ya ike?

23 Ihe nile ziri ezi n'iwu; ma ọ bugh
ihe nile bara urù. Ihe nile ziri ezi
n'iwu; ma ọ bugh ihe nile nēwuli madu
elu dika ulo. 24 Ka onye ọ bula ghara
ichọ ọdi-nma nke aka ya, kama ọdi-nma
nke madu-ibe-ya. 25 Ihe nile ọ bula
anēre n'ahia anu, rienu ya, ghara iju
ajuju n'ihi akọ-na-uche; 26 n'ihi na
uwa bu nke Onye-nwe-ayi, na ùjú-ya.
27 Ọ buru na onye ọ bula n'etiti ndi
nēkwegh akpọ unu n'oriri, ọ buru kwa
na unu achọ ije; ihe ọ bula anēdebe n'iru

unu, rienu ya, ghara iju ajuju n'ihi akọ-
na-uche. 28 Ma ọ buru na onye ọ
bula asi unu, Achuru ihe a n'aja, unu
erila, n'ihi onye ahu nke gosiri ya, na
n'ihi akọ-na-uche: 29 akọ-na-uche, ka
m'kwuru, ọ bugh nke aka gi, kama akọ-
na-uche nke madu-ibe-gi; n'ihi na gini
mere akọ-na-uche ọzọ nēkpe inwe-
onwem ikpé? 30 Ọ buru na mu onwem
ji ekele keta, gini mere anēkwulum n'ihi
ihe ahu nke mu onwem nēkelere ekele?
31 Ya mere ma unu nēri ihe, ma unu
nāṅu ihe, ma unu nēme ihe ọ bula,
nēmenu ihe nile ka ewe nye Chineke
otuto. 32 Unu aghọla ndi nēme ndi-Ju,
ma-ọbu ndi-Grik, ma-ọbu nzukọ
Chineke, ka ha su ngọngọ: 33 dika mu
onwem nēme kwa ihe nātọ madu nile
n'ihe nile, nāchọgh urù nke akam, kama
urù nke madu nile, ka ewe zọputa ha.
11 1 Ghọnu ndi nēṅomim, dika mu
onwem bu kwa onye nēṅomi
Kraist.
2 Ma anamaja unu na unu nēchetam
n'ihe nile, jisi kwa ozizi ahu enyere n'aka-
unu idebe ike, dika m'nyere ha n'aka-
unu idebe. 3 Ma anamachọ ka unu
mata na Kraist bu isi nke nwoke ọ bula;
nwoke bu kwa isi nke nwayi; Chineke
bu kwa isi nke Kraist. 4 Nwoke ọ bula,
mḅe ọ nēkpe ekpere ma-ọbu mḅe o
nēbu amuma, ọ buru na o kpu ihe-
nkpudo n'isi-ya, ọ nēme ka ihere me
isi-ya. 5 Ma nwayi ọ bula, mḅe ọ
digh-ekpudo ihe n'isi-ya n'ikpe ekpere
ma-ọbu n'ibu amuma, ọ nēme ka ihere
me isi-ya: n'ihi na ya na nwayi nke
akọpuworo isi-ya bu otù ihe ahu. 6 N'ihi
na asi na nwayi ekpudogh onwe-ya ihe
n'isi, ka akpacha kwa agiri-isi-ya: ma asi
na ọ buru nwayi ihe-ihere ka akpacha
agiri-isi-ya ma-ọbu ka akọpu isi-ya, ka
ekpudo ya ihe n'isi. 7 N'ihi na nwoke
ekwesigh n'ezie ka ekpudo ya ihe n'isi,
ebe ọ bu onyinyo na otuto nke Chineke:
ma nwayi bu otuto nke nwoke. 8 N'ihi
na nwoke esigh na nwayi puta; kama
nwayi siri na nwoke puta: 9 n'ihi na
ekègh kwa nwoke n'ihi nwayi; kama
ekère nwayi n'ihi nwoke: 10 n'ihi nka
ka nwayi kwesiri ikpu ihe-iriba-ama nke
ike n'isi-ya, n'ihi ndi-mọ-ozi. 11 Otú
ọ di, nwayi adigh ma nwoke anọgh
ya, nwoke adigh kwa ma nwayi anọgh ya,
nime Onye-nwe-ayi. 12 N'ihi na dika
nwayi siri na nwoke puta, otú a ka nwoke
site-kwa-ra n'aka nwayi; ma ihe nile
si na Chineke puta. 13 Tulenu nime
onwe-unu: ọ̀ kwesiri ka nwayi kpere
Chineke ma ekpudogh ya ihe n'isi?
14 Ọbuná uzọ ekère madu, yà onwe-ya
adigh-ezí unu, na, asi na nwoke nwere
ogologo agiri-isi, na ọ buru ya ihe-ihere?
15 Ma ọ buru na nwayi nwere ogologo
agiri-isi, ọ buru ya ihe otuto: n'ihi na
enyewo ya agiri-isi-ya n'ọnọdu ihe
iḅokwasi n'aru. 16 Ma ọ buru na unu
nēchè na onye ọ bula bu onye nēse okwu,
ayi onwe-ayi, ma-ọbu nzukọ Chineke,
enwegh ọme-n'ala di otú a.
17 Ma n'inye unu iwu a, etoghm unu,
na unu adigh-abiakọ n'otù ebe ka unu we
dikari nma, kama ka unu we jọkari njọ.
18 N'ihi na ihe mbu, mḅe unu biakọrọ
na nzukọ, anurum na nkewa di iche iche
nādi n'etiti unu; ekwe-kwa-ram ya
ufọdu. 19 N'ihi na irọ-òtù di iche iche
aghagh idi kwa n'etiti unu, ka ndi
anwaputaworo we ghọ ndi putara ìhè
n'etiti unu. 20 Ya mere mḅe unu
biakọrọ n'otù ebe, ọ bugh iri nri-anyasi
nke Onye-nwe-ayi: 21 n'ihi na madu
nile n'otù n'otù, mḅe unu nēri, nēburu
ndi ọzọ uzọ rie nri-anyasi nke aka ha;
agu we nāgu otù onye, onye ọzọ
nāṅubiga kwa manya ókè. 22 Ọ gābu
na unu enwegh nọ ulo iri ihe na iṅu ihe-
ọṅuṅu nime ha? ma-ọbu ùnu nēlelì
nzukọ Chineke, me kwa ndi nēnwegh ihe
ka ihere me ha? Ọ̀ bu gini ka m'gāsi
unu? ṁ'gēto unu? Etoghm unu na nka.
23 N'ihi na mu onwem natara n'aka
Onye-nwe-ayi ihe m'nye-kwa-ra unu
n'aka idebe, na Onye-nwe-ayi Jisus
n'abali ahu nke arara Ya nye n'aka madu,
Ọ nara oḅe achicha, 24 kele kwa, we
nyawa ha, si, Nka bu arum, nke anēnye
n'ihi unu: nēmenu nka ka unu we
nēchetam. 25 Mḅe ha risiri nri-anyasi,
Ọ nara kwa iko otú ahu, si, Iko a bu
ọḅuḅa-ndu ọhu nime ọbaram: nēmenu
nka, mḅe ọ bula unu gāṅu ya, ka unu
we nēchetam. 26 N'ihi na mḅe ọ bula
unu nēri achicha nka, nāṅu kwa iko
ahu, unu nēkwusa ọnwu Onye-nwe-ayi
rue mḅe Ọ gābia. 27 Ya mere onye ọ
bula nke gēri achicha ahu ma-ọbu ṅu iko
ahu nke Onye-nwe-ayi mḅe ọ nēkwesigh,
ikpé aru na ọbara nke Onye-nwe-ayi
gāma ya. 28 Ma ka madu nwaputa

onwe-ya, otù a ka o ri kwa nime achicha
ahu, ṅu kwa nime iko ahu. 29 N'ihi
na onye nēri nāṅu kwa, o nēri nāṅu kwa
ikpè nye onwe-ya, ma ọ buru na ọ tulegh
aru ahu. 30 N'ihi nka ọtutu madu
n'etiti unu adigh ike nāria kwa nriaria,
ndi dawo-kwa-ra n'ura nke ọnwu abugh
madu ole-na-ole. 31 Ma ọ buru na ayi
atule onwe-ayi, agagh-ekpe ayi ikpè.
32 Ma mḅe anēkpe ayi ikpè, Onye-nwe-
ayi nēzi ayi ihe, site n'inye ayi ahuhu, ka
ewe ghara imakọ ayi na uwa ikpè. 33 Ya
mere, umu-nnam, mḅe unu biakọrọ
n'otù ebe iri ihe, cherenu ibe-unu.
34 Ọ buru na agu nāgu onye ọ bula, ya
rie ihe n'ulo-ya; ka unu ghara ibiakọ
n'uzọ gēweta ikpè. Ihe nile fọduru ka
m'gēdozi mḅe ọ bula m'gābia.

12 1 Ma okwu bayere onyinye nke
Mọ Nsọ, umu-nnam, achọghm ka
unu ghara imara. 2 Unu matara na
mḅe unu buri ndi mba ọzọ, anēdufu
unu iso arusi ahu dara ọḅi, n'uzọ ọ
bula anēdu unu. 3 N'ihi nka emem ka
unu mara na ọ digh onye ọ bula nke
nēkwu okwu nime Mọ nke Chineke nāsi,
Jisus bu anathema; ọ digh kwa onye ọ
bula puru isi, Jisus bu Onye-nwe-ayi,
ma-ọbugh nime Mọ Nsọ.
4 Ma òkikè nke onyinye-amara di,
ma ọ bu otù Mọ Nsọ ahu. 5 Òkikè
nke ije-ozi di kwa, otù Onye-nwe-ayi
ahu di kwa. 6 Òkikè ihe alutaworo
n'ọlu di kwa, ma ọ bu otù Chineke ahu,
Onye nālusi ihe nile ike nime ayi nile.
7 Ma anēnye madu nile n'otù n'otù
n'etiti ayi ngosi nke Mọ Nsọ ka ọ we
ba urù. 8 N'ihi na anēsite n'aka Mọ
Nsọ nye otù onye okwu amam-ihe;
anēnye kwa onye ọzọ okwu ọmuma, di ka
Mọ ahu nāchọ: 9 nye kwa ibe-ya
okwukwe, nime otù Mọ ahu; nye kwa
onye ọzọ onyinye-amara nile ime ka aru
madu di ike, nime otù Mọ nka; 10 nye
kwa onye ọzọ nluputa nke ọlu di ike;
nye kwa onye ọzọ obubu-amuma; nye
kwa onye ọzọ itule mọ di iche iche. nye
kwa ibe-ya aha asusu di iche iche; nye
kwa onye ọzọ isughari asusu: 11 ma
ihe ndia nile ka otù Mọ ahu nālusi ike,
nāni Ya, nēkère madu nile n'otù n'otù,
ebe onye ọ bula nọ Ọ kère ya dika Ọ
nāchọ.
12 N'ihi na dika aru-ayi bu otù, nwe
kwa ọtutu ihe di ya nime, ma ihe nile
nke di n'aru, ọ bu ezie na ha di ọtutu,
ma ha bu otù aru; otù a ka Kraist di
kwa. 13 N'ihi na nime otù Mọ Nsọ ka
emere ayi onwe-ayi nile baptism ibà
n'otù aru, ma ayi bu ndi-Ju ma-ọbu ndi-
Grik, ma ayi bu ndi-orù ma-ọbu ndi
nwere onwe-ha; eme-kwa-ra ka ayi nile
ṅua nime otù Mọ Nsọ. 14 N'ihi na
aru-ayi abugh nāni otù ihe nke di ya
nime, kama ọ bu ọtutu ihe. 15 Ọ buru
na ukwu gāsi, N'ihi na abughm aka,
abughm nke aru; ọ bugh ihe nābugh nke
aru n'ihi nka. 16 Ọ buru kwa na nti
gāsi, N'ihi na abughm anya, abughm
nke aru; ọ bugh ihe nābugh nke aru n'ihi
nka. 17 Ọ buru na aru dum bu anya,
òle ebe ka ihe-ọnunu di? Ọ buru na
aru dum bu ihe-ọnunu, òle ebe ka ihe
inu isisì di? 18 Ma otù ọ di, Chineke
debere ihe di n'aru, ha nile n'otù n'otù,
nime aru, dika Ọ chọrọ. 19 Ma asi na
ha nile bu otù ihe di n'aru, òle ebe ka
aru di? 20 Ma otù ọ di, ha di ọtutu ihe
di n'aru, ma ha bu otù aru. 21 Ọzọ,
anya apugh isi aka, Nkpà gi akpaghm:
ọzọ kwa, isi apugh isi ukwu, Nkpà unu
akpaghm. 22 Kama ọ bu ihe ahu di
n'aru nke anēchè na ha adigh ike kari
bu ihe di nkpà kari nke-uku: 23 akuku
ahu nke aru, nke ayi nēchè na adigh-
asọpuru ha dika akuku ọzọ, akuku ndia
ka ayi nēnyebiga kwa nsọpuru òkè
kari; akuku aru nke ayi nke nādigh
kwa nma n'anya bu nke mabigara òkè
kari; 24 ma nkpà akpagh akuku aru
nke ayi nke mara nma: kama Chineke
tigwara aru n'otù, akuku aru ahu nke
nsọpuru fọduru ya inwe ka Ọ nēnyebiga
nsọpuru òkè kari; 25 ka nkewa we
ghara idi n'aru; kama ka ihe di n'aru we
nēchebu onwe-ha nye ibe-ha n'otù uzọ
ahu. 26 Ọ buru kwa na otù ihe nke
di n'aru nāhu ahuhu, ihe nile di n'aru
ahu soro ya nāhukọ ahuhu; ọ buru kwa
na anēnye otù ihe di n'aru otuto, ihe
nile di n'aru ahu soro ya ṅurikọ ọṅu.
27 Ma unu onwe-unu bu aru nke
Kraist, buru kwa ihe di n'aru, onye ọ
bula n'akuku nke ya. 28 Chineke
debe-kwa-ra ufọdu nime nzukọ-Ya, nke-
mbu ndi-ozi, nke-abua ndi-amuma,
nke-atọ ndi-ozizi, nke so ha ọlu di ike,
nke so ha onyinye-amara di iche iche
ime ka aru madu di ike, iye-aka, ichi-isi,
aha asusu di iche iche. 29 Ọ gābu na ha

nile bu ndi-ozi? ọ̀ gābu na ha nile bu
ndi-amuma? ọ̀ gābu na ha nile bu ndi-
ozizí? ọ̀ gābu na ha nile bu ndi nālu ọlu
di ike? 30 ọ̀ gābu na ha nile nwere
onyinye-amara ime ka madu di ike?
ọ̀ gābu na ha nile ji asusu di iche iche
nēkwu okwu? ọ̀ gābu na ha nile
nāsughari asusu? 31 Ma werenu obi
nānu ọku chọ onyinye-amara ndia nke
kari uku. Tukwasi ihe ndia anamegosi
kwa unu uzọ nke kachasi nma.

13 1 Asi na ejim asusu di iche iche
nke madu na nke ndi-mọ-ozi
nēkwu okwu, ma enweghm ihu-n'anya,
aghọwom ọla nāra ara, ma-ọbu ájà ọla
nāda udà. 2 Asi kwa na enwerem
onyinye ibu-amuma, mata kwa ihe-
omimi nile na ihe-ọmuma nile; asi kwa
na enwerem okwukwe nile, nke mere
m'gēnwe ike ibubiga ugwu, ma enweghm
ihu-n'anya, abughm ihe ọ bula. 3 Asi
kwa na ewerem ihe nile m'nwere zùa
ndi-ọbeye, asi kwa na araram arum nye
ka ewe rem ọku, ma enweghm ihu-
n'anya, ọ baghm urù ọ bula. 4 Ihu-
n'anya nwere ogologo-ntachi-obi, ọ
nwe-kwa-ra obi-ọma; ihu-n'anya adigh-
ekwo ekworo; ihu-n'anya adigh-anya
isi, ọ digh-afuli onwe-ya elu, 5 ọ
digh-eme ihe nādigh nma n'anya, ọ
digh-achọ ihe nke aka ya, oké iwe
adigh-ewe ya, ọ digh-agu ihe ọjọ
emere ya; 6 ọ digh-aṅuri ọṅu nime ajọ
omume, ma o nēso ezi-okwu ṅurikọ ọṅu;
7 ọ nānagide ihe nile, nēkwere ihe nile,
nēle anya ihe nile, nēnwe ntachi-obi
n'ihe nile. 8 Ihu-n'anya adigh-ada mbẹ
ọ bula: ma ọ buru na ibu-amuma di,
agēme ka ha ghara idi irè; ọ buru kwa
na asusu di iche iche di, ha gāgwu; ọ
buru kwa na ihe-ọmuma di, agēme ka ọ
ghara idi irè. 9 N'ihi na ayi mara na
nkpirikpi, ayi nēbu kwa amuma na
nkpirikpi: 10 ma mbẹ ọ bula ihe nke
zuru okè gābia, agēme ihe nke di na
nkpirikpi ka ọ ghara idi irè. 11 Mbẹ
m'buri nwa ọhu, anamekwu dika nwa
ọhu, anamatukwasi uche n'ihe dika nwa
ọhu, anamagu ihe dika nwa ọhu: ubụ a
mbẹ m'ghọworo okenye, emewom ka
omume nwa ọhu ghara idi irè. 12 N'ihi
na ubụ a ayi ji enyo hu ihe, nime ilu;
ma mbẹ ahu ayi gāhu iru na iru: ubụ
a m'mara na nkpirikpi; ma mbẹ ahu
m'gāmazu dika amazu-kwa-ram. 13 Ma
ubụ a ka okwukwe, olile-anya, ihu-
n'anya, ihe atọ ndia, nānọgide; ma nke
kachasi n'ihe ndia bu ihu-n'anya.

14 1 Nābasonu ihu-n'anya; otú ọ di,
werenu obi nānu ọku chọ
onyinye-amara nile nke Mọ Nsọ, ma
nāchọkarinu ka unu bū amuma.
2 N'ihi na onye ji asusu di iche nēkwu
okwu, ọ digh-agwa madu okwu, kama
ọ nāgwa Chineke; n'ihi na ọ digh onye
ọ bula nānu ihe o nēkwu; ma o ji mọ-ya
nēkwu ihe-omimi. 3 Ma onye nēbu
amuma nāgwa madu okwu nke iwuli-
elu dika ulo, na nke nkasi-obi, na nke
ngugu-obi. 4 Onye ji asusu di iche
nēkwu okwu nēwuli onwe-ya elu dika
ulo; ma onye nēbu amuma nēwuli nzukọ
Kraist elu dika ulo. 5 Otú ọ di,
anamachọ ka unu nile ji asusu di iche
iche nēkwu okwu, ma achọkaririm ka
unu nēbu amuma: onye nēbu amuma
ka kwa onye ji asusu di iche iche nēkwu
okwu, ma-ọbugh na ọ nāsughari ya, ka
ewe wuli nzukọ Kraist elu dika ulo.
6 Ma otú ọ di, umu-nnam, asi na
agamabiakute unu were asusu di iche
iche nēkwu okwu, ùrù gini ka m'gābara
unu, asi na agwaghm unu okwu n'uzọ
nkpughe, ma-ọbu n'uzọ ihe-ọmuma,
ma-ọbu n'uzọ ibu-amuma, ma-ọbu
n'uzọ ozizí? 7 Ọbuná ihe nējigh ndu,
mbẹ olu-ha nāda udà, ma ọ bu ọ̀jà ma-
ọbu ubọ-akwara, ọ buru na ọ digh ihe
di iche n'olu-ha, àgēsi aṅa mara ihe
anāfù ma-ọbu nke anākpọ? 8 N'ihi na
asi kwa na opì nāda nke anāmagh isi-ya,
ònye gākwadebe onwe-ya ije agha?
9 Otú a unu onwe-unu kwa, ma ọ buru
na unu ejigh ire kwu okwu di nfe ighọta,
àgēsi aṅa mara ihe anēkwu? n'ihi na unu
ganēkwu okwu nye ifufe. 10 Agāsi na
ọtutu aha olu di iche iche di n'uwa, ọ
digh kwa ihe ọ bula nke nēnwegh olu.
11 Ya mere asi na amataghm isi olu ahu,
m'gābu onye nāsu asusu ọzọ n'anya
onye ahu nēkwu okwu, onye ahu nēkwu
okwu gābu kwa onye nāsu asusu ọzọ
n'anyam. 12 Otú a unu onwe-unu kwa,
ebe unu bu ndi nēwere obi nānu ọku chọ
onyinye nile nke Mọ Nsọ, nāchọnu ka
unu we babiga ókè nime ha, ka ewe wuli
nzukọ Kraist elu dika ulo. 13 N'ihi nka
onye ji asusu di iche nēkwu okwu, ya
kpere Chineke ka ọ we sugharia.
14 N'ihi na asi na ejim asusu di iche

nēkpe ekpere, mọm nēkpe ekpere, ma
uchem amigh nkpuru. 15 Ọ bu gini
kwa? m'gēji mọm kpe ekpere, ma
m'gēji kwa uchem kpe ekpere: m'gēji
mọm bù abù ọma, ma m'gēji kwa uchem
bù abù ọma. 16 Ma emegh otù a,
onye nọ n'ọnọdu onye nāmutagh
akwukwọ gēsi aña si Amen ahu mḅe i
nēkele ekele, ma ọ buru na i ji mọ-gi
nāgọzi, ebe ọ nāmatagh ihe ọ bula i
nēkwu? 17 N'ihi na ọ bu ezie na gi
onwe-gi nēkele nke-ọma, ma ewuligh
ibe-gi elu dika ulo. 18 Ekelem Chineke,
na ejim asusu di iche iche nēkwu okwu
kari unu nile: 19 otù ọ di, nime nzukọ
Kraist anamachọ ka m'ji uchem kwu
nkpuru okwu ise, ka m'were okwu-
ọnum zi kwa ndi ọzọ ihe, kari ikwu orù
nnù okwu na nnù ise n'asusu di iche.

20 Umu-nnam, unu abula umu-
ntakiri n'uche-unu: kama burunu umu
ọhu n'obi ọjọ, ma n'uche-unu burunu
ndi tozuru okè. 21 Nime iwu Chineke
ka edeworo ya, si, M'gēji madu ndi nāsu
asusu di iche, ji kwa eḅuḅere-ọnu nke
ndi di iche, gwa ndi nka okwu; ma
ọbunà otù a ha agagh-anu olum, ka
Onye-nwe-ayi kwuru. 22 Ya mere
asusu di iche iche ndia, emere ka ha
buru ihe-iriba-ama, ọ bugh nye ndi
kwere ekwe, kama nye ndi nēkwegh
ekwe: ma emere ibu-amuma ka ọ buru
ihe-iriba-ama, ọ bugh nye ndi nēkwegh
ekwe, kama nye ndi kwere ekwe. 23 Ya
mere asi na nzukọ Kraist dum biakọrọ
n'otù ebe, asi kwa na ha nile ji asusu
di iche iche nēkwu okwu, ma ọ buru na
ndi nāmutagh akwukwọ ma-ọbu ndi
nēkwegh ekwe gābata, hà agagh-asi na
anya adigh unu nma? 24 Ma asi na ha
nile ebu amuma, ma ọ buru na onye
nēkwegh ekwe ma-ọbu onye nāmutagh
akwukwọ gābata, ha nile nātu ya nmehie-
ya n'anya, ha nile nēkpe kwa ya ikpé;
25 ihe-nzuzo nile nke obi-ya aputa ìhè;
o gēsi otù a da kpuchie iru-ya n'ala kpọ
kwa isi ala nye Chineke, nēkwuputa na
ọ bu ezie na Chineke nọ n'etiti unu.

26 Ọ bu gini kwa, umu-nnam? mḅe
ọ bula unu biakọrọ n'otù ebe, unu nile
n'otù n'otù ji abù ọma, ji ihe-ozizi, ji
ihe-nkpughe, ji asusu di iche, ji isughari-
asusu. Ka eme ihe nile ka ewe wuli
madu nile elu dika ulo. 27 Ọ buru na
onye ọ bula eji asusu di iche nēkwu
okwu, ka ọ buru ihe ra ka madu abua
gēkwu, ma ka ha ghara ika madu atọ, ka
ha kwu kwa n'usoro; ka otù onye sughari
kwa: 28 ma asi na ọ digh onye
nāsughari asusu nọ n'etiti unu, ya
kpuchie ọnu-ya nime nzukọ Kraist; ya
gwa onwe-ya na Chineke okwu. 29 Ka
ndi-amuma kwu kwa okwu, madu abua
ma-ọbu madu atọ, ka ndi ọzọ tule kwa.
30 Ma asi na ekpughere onye ọzọ nke
nọdu n'akuku ya ihe, ka onye mbu
kpuchie ọnu-ya. 31 N'ihi na unu nile
puru ibu amuma n'otù n'otù, ka madu
nile we muta ihe, ka ewe kasi kwa madu
nile obi; 32 anēdo kwa mọ nile nke
ndi-amuma n'okpuru ndi-amuma;
33 n'ihi na Chineke abugh Chineke nke
aghara, kama Ọ bu Chineke nke udo;
otù ọ di nime nzukọ nile nke ndi nsọ.

34 Ka ndinyom-unu kpuchie ọnu-ha
nime nzukọ-unu: n'ihi na ekwegh ha ka
ha kwue okwu; kama ka ha do onwe-ha
n'okpuru ike, dika iwu Chineke nēkwu
kwa. 35 Ọ buru kwa na ha nāchọ imuta
ihe ọ bula, ka ha jua di nke aka ha
n'ulo: n'ihi na ọ bu ihe-ihere ka nwayi
kwue okwu nime nzukọ Kraist. 36 Ọ
gābu na okwu Chineke si n'ebe unu nọ
puta? ma-ọbu ò ruru nání unu?

37 Ọ buru na onye ọ bula nēchè na ya
bu onye-amuma, ma-ọbu onye nwere
onyinye Mọ Nsọ, ya mazu ihe
m'nēdegara unu n'akwukwọ, na ha bu
ihe Onye-nwe-ayi nyere n'iwu. 38 Ma
ọ buru na onye ọ bula amagh ihe ndia, ọ
bu onye anāmagh ama.

39 Ya mere, umu-nnam, werenu obi
nānu ọku chọ ka unu bu amuma, unu
eḅochi-kwa-la iji asusu di iche iche
nēkwu okwu. 40 Ma ka eme ihe nile
n'uzọ di nma n'anya, na n'usoro.

15 1 Ma emem ka unu mara, umu-
nnam, ozi ọma ahu nke m'zìri
unu, nke unu nata-kwa-ra, nke unu
nēguzo kwa nime ya, 2 nke esite-kwa-
ra zọputa unu, ma ọ buru na unu jidesie
ya ike, bù aha okwu m'ji zì unu ozi ọma
ahu, ma asi na ọ bugh na unu kwere
n'efu. 3 N'ihi na enyerem n'aka-unu
na mbu ihe m'nata-kwa-ra idebe, na
Kraist nwuru n'ihi nmehie-ayi nile, dika
ihe edeworo n'akwukwọ nsọ si di; 4 na
eli-kwa-ra Ya; na emewo-kwa-ra ka O si
n'ọnwu bilie n'ubọchi nke-atọ, dika ihe
edeworo n'akwukwọ nsọ si di; 5 na Ọ

me-kwa-ra ka Kifas hu Ya anya; emesia
Ọ mere ka ndi-ozi iri na abua ahu hu Ya
anya; 6 emesia Ọ mere ka ndi kari nnù
madu na ọgu ise n'etiti umu-nna-ayi hu
Ya anya n'otù mḅe, ndi ka n'ọnu-ọgugu
n'etiti ndi ahu nānọgide rue uḅu a, ma
ufọdu adawo n'ura ọnwu; 7 emesia Ọ
mere ka Jemes hu Ya anya; emesia Ọ
mere ka ndi-ozi nile hu Ya anya; 8 ma
n'ikpe-azu ha nile, dika nwa amukworo
amukwo, Ọ mere ka mu onwem hu kwa
Ya anya. 9 N'ihi na mu onwem
dikarisiri ntà n'etiti ndi-ozi, ebe
m'nērugh ka akpọm onye-ozi, n'ihi na
esoḅurum nzukọ Chineke. 10 Ma site
n'amara Chineke abum ihe m'bu: ahu-
kwa-ra na amara-Ya nke enyerem abugh
ihe-efu; kama adọḅubigaram onwem
ókè n'ọlu kari ha nile: ma ọ bugh mu
onwem, kama amara Chineke nke sorom.
11 Ya mere ma ọ buru mu onwem, ma-
ọbu ndi ahu, otú a ka ayi nēkwusa, otú
a ka unu kwe-kwa-ra.

12 Ma ọ buru na anēkwusa na emewo
ka Kraist si na ndi nwuru anwu bilie,
ùfọdu n'etiti unu si aǹa nēkwu na
nbilite-n'ọnwu nke ndi nwuru anwu
adigh? 13 Ma ọ buru na nbilite-n'ọnwu
nke ndi nwuru anwu adigh, emegh kwa
ka Kraist si n'ọnwu bilie: 14 ma ọ buru
na emegh ka Kraist si n'ọnwu bilie,
ya mere ihe ayi nēkwusa bu ihe-
efu, okwukwe-unu bu kwa ihe-efu.
15 Ọzọ kwa, anāhu na ayi bu ndi-
àmà ugha nke Chineke; n'ihi na ayi
ḅara àmà megide Chineke na Ọ mere ka
Kraist ahu si n'ọnwu bilie; bú Onye
Ọ nēmegh ka O si n'ọnwu bilie, ma ọ
buru na ọ bu ezie na emegh ka ndi nwuru
anwu si n'ọnwu bilie. 16 N'ihi na asi
na emegh ka ndi nwuru anwu si n'ọnwu
bilie, emegh kwa ka Kraist si n'ọnwu
bilie: 17 ma ọ buru na emegh ka Kraist
si n'ọnwu bilie, okwukwe-unu bu ihe-
efu; unu nānọ na nmehie nile unu uḅu a.
18 Ya mere ndi da-kwa-ra n'ura ọnwu
nime Kraist lara n'iyì. 19 Asi na ọ bu
nání na ndu a ka ayi nweworo olile-anya-
ayi nime Kraist, ayi bu ndi kwesiri ebere
kari madu nile.

20 Ma otú ọ di, emewo ka Kraist si na
ndi nwuru anwu bilie, nkpuru mbu nke
ndi daworo n'ura ọnwu. 21 N'ihi na
ebe ọnwu sitere n'aka madu, nbilite-
n'ọnwu nke ndi nwuru anwu site-kwa-
ra n'aka madu. 22 N'ihi na dika ọnwu
diri madu nile nime Adam, ọ bu kwa
otú a ka agēme ka madu nile di ndu nime
Kraist ahu. 23 Ma madu nile n'otù
n'otù n'usoro nke aka ha: Kraist, dika
nkpuru mbu; emesia ndi nke Kraist,
n'ọbibia-Ya. 24 Emesia ọgwugwu ihe
nile gābia, mḅe ọ bula Ọ gārara ala-eze-
Ya nye n'aka Chineke, Onye bu kwa
Nna; mḅe ọ bula Ọ gēmewori ka ọbubu-
isi nile na ichi-isi nile na ike nile ghara
idi irè. 25 N'ihi na Ọ ghagh ibu eze,
rue mḅe Ọ gēdebewori ndi-iro-Ya nile
n'okpuru ukwu-Ya. 26 Dika onye-iro
ikpe-azu, agaje ime ka ọnwu ghara idi
irè. 27 N'ihi na, Ihe nile ka O doro
n'okpuru ukwu-Ya abua. Ma mḅe ọ
bula O gēkwuwori, si, Edowo ihe nile
n'okpuru Ya, ọ putara ìhè na Ọ nọgh ya,
bú Onye doro ihe nile n'okpuru Ya.
28 Ma mḅe ọ bula agēdowori ihe nile
n'okpuru Ya, mḅe ahu ka agēdo Ọkpara
ahu Onwe-ya n'okpuru Onye ahu Nke
doro ihe nile n'okpuru Ya, ka Chineke
we buru ihe nile nime ihe nile.

29 N'ihi na asi na ọ digh otú a, gini ka
ha gēme, bú ndi anēme baptism n'ọnọdu
ndi nwuru anwu? Ọ buru na emegh ka
ndi nwuru anwu si n'ọnwu bilie ma-ọli,
ọ̀ bu kwa gini mere anēme ha baptism
n'ọnọdu ha? 30 Gini me-kwa-ra ayi
onwe-ayi nānọ n'ize-ndu oge hour nile
ọ bula? 31 Ejim inya-isi ahu n'aru-
unu, umu-nnam, nke m'nānya nime
Kraist Jisus Onye-nwe-ayi, we kwusie
ike na anamanwu kwa-ubọchi. 32 Ọ
buru na abumri onye nālu ọ̀gù megide
anu-ọhia n'Efesọs dika madu si eme, ùrù
gini baram? Ọ buru na emegh ka ndi
nwuru anwu si n'ọnwu bilie, ka ayi rie
ǹu kwa, n'ihi na echi ka ayi gānwu.
33 Unu ekwela ka eduhie unu: Nkparita
nile ọjọ nēmebi omume ọma. 34 Sinu
n'ura manya teta n'uzọ ezi omume, unu
emehie-kwa-la; n'ihi na ufọdu nēnwe
amagh-ihe bayere Chineke: anamekwu
nka ka m'me unu ihere n'iru.

35 Ma otù onye gāsi, Èsi aǹa eme ka
ndi nwuru anwu si n'ọnwu bilie? ọ̀ bu
kwa ahà aru gini ka ha ji bia? 36 Onye
nēnwegh uche, adigh-eme ka nkpuru gi
onwe-gi nāgha di ndu, ma ọ buru na ọ
nwugh anwu: 37 ihe i nāgha kwa, ọ
bugh aru gāputa ka i nāgha, kama ọ bu
nkpuru efu, ma elegh anya ọ gābu ọka,

ma-ọbu nkpuru ọ bula nime nkpuru
fọduru; 38 ma Chineke nēnye ya aru
dika Ọ chọrọ, nēnye kwa nkpuru ọ bula
nime nkpuru nile aru nke aka ya.
39 Anu-aru nile abugh otù anu-aru:
kama otù anu-aru nke madu di, anu-
aru ọzọ nke anumanu di kwa, anu-aru
ọzọ nke nnunu di kwa, anu-aru ọzọ
nke azù di kwa. 40 Aru nke elu-
igwe na aru nke uwa di kwa: ma ebube
nke aru nke elu-igwe bu otù, ebube nke
aru nke uwa di kwa iche. 41 Otù ebube
nke anyanwu di, ebube ọzọ nke ọnwa di
kwa, ebube ọzọ nke kpakpando di kwa;
n'ihi na otù kpakpando di iche n'aru
kpakpando ọzọ n'ebube. 42 Otù a ka
nbilite-n'ọnwu nke ndi nwuru anwu di
kwa. Anāgha ya n'ire-urė; anēme ka o
si n'ọnwu bilie n'eregh-urė: 43 anāgha
ya n'ihe-ihere; anēme ka o si n'ọnwu
bilie n'ebube: anāgha ya n'adigh-ike;
anēme ka o si n'ọnwu bilie n'ike:
44 anāgha ya aru nke nkpuru-obi nāchi;
anēme ka o si n'ọnwu bilie aru nke Mọ
di nime ya nāchi. Ọ buru na aru nke
nkpuru-obi nāchi di, aru nke Mọ nāchi
di kwa. 45 Otù a ka edewo-kwa-ra ya
n'akwukwọ, si, Madu mbu, bù Adam,
ghọrọ nkpuru-obi di ndu. Adam ikpe-
azu ghọrọ mọ nke nēnye ndu. 46 Otù
ọ di, nke Mọ nāchi ebugh uzọ, kama
ọ bu nke nkpuru-obi nāchi; emesia
nke Mọ nāchi soro. 47 Madu mbu
sitere n'ala, eji-kwa-ra àjà kpu ya: Madu
nke-abua sitere n'elu-igwe. 48 Aha
madu onye ahu ejiri àjà kpu di, madu
di otù a ka ndi eji àjà kpu di kwa: ọzọ,
aha madu Onye elu-igwe ahu di, madu
di otù a ka ndi elu-igwe di kwa. 49 Dika
ayi yiri kwa onyinyo nke onye ahu eji àjà
kpu, ayi gēyiri kwa onyinyo nke Onye
elu-igwe ahu.

50 Ma nka ka m'nēkwu, umu-nnam,
na anu-aru na ọbara apugh iketa ala-eze
Chineke; ihe nēre urė eketagh kwa
eregh-urė. 51 Le, agwam unu ihe-
omimi: Ọ bugh ayi nile gāda n'ura
ọnwu, ma agēnwo ayi nile, 52 n'oge
dikarisiri ntà, n'otù ntabi-anya, mḅe
agāfù opì ikpe-azu: n'ihi na agāfù opì,
agēme kwa ka ndi nwuru anwu si n'ọnwu
bilie nāpugh ire urė, agēnwo kwa ayi
onwe-ayi. 53 N'ihi na aru a nke puru
ire urė aghagh iyikwasi eregh-urė, aru a
nke puru inwu anwu aghagh iyikwasi
anwugh-anwu. 54 Ma mḅe ọ bula aru
a nke puru ire urė gēyikwasiwori eregh-
urė, mḅe aru a nke puru inwu anwu
gēyikwasiwori anwugh-anwu kwa, mḅe
ahu okwu ahu edeworo n'akwukwọ nsọ
gēme, bù, Eloro ọnwu rue nmeri.
55 Ọnwu, òle ebe nmeri-gi di? Ọnwu,
òle ebe ihe-ọḅuḅa-gi di? 56 Ihe-ọḅuḅa
nke ọnwu bu nmehie; ike nke nmehie
bu kwa iwu: 57 ma ekele diri Chineke,
Onye nēnye ayi nmeri site n'aka Onye-
nwe-ayi Jisus Kraist. 58 Ya mere,
umu-nnam m'huru n'anya, guzosienu
ike, burunu ndi anāpugh iropu eropu,
ndi nālubiga ọlu Onye-nwe-ayi òkè mḅe
nile, ebe unu matara na ndọḅu unu
nādọḅu onwe-unu n'ọlu abugh ihe-efu
nime Onye-nwe-ayi.

16 1 Ma okwu bayere ùtù anāturu
ndi nsọ, dika m'nyere nzukọ Kraist
di na Galetia iwu, unu onwe-unu me
kwa otù a. 2 Kwa ubọchi mbu n'ízù
ubọchi asa ka unu nile n'otù n'otù debe
ihe n'ulo nākpado ya, otù ihe nāgara
onye ọ bula nke-ọma, ka aghara inara
ùtù mḅe ọ bula m'gābia. 3 Ma mḅe
ọ bula m'biaruru, ndi ọ bula unu
gānwaputa, m'gēwere akwukwọ-ozi ziga
ndi ahu ibūru ihe-amara-unu je
Jerusalem: 4 ma asi na ọ kwesiri ka
mu onwem je kwa, ha gēsom je.
5 Ma m'gābiakute unu, mḅe ọ bula
m'gāgabigasi nime Masedọnia; n'ihi na
agajem igabiga nime Masedọnia; 6 ma
elegh anya na nke unu ka m'gānọgide,
ma-ọbu nọbiga kwa na mḅe oyi, ka unu
we dupum n'ijem ebe ọ bula m'nāga.
7 N'ihi na achọghm ihu unu uḅu a
n'uzọ ijem; n'ihi na anamele anya na
m'gānọgide na nke unu oge ufọdu, ma
asi na Onye-nwe-ayi gēkwe. 8 Ma
m'gānọgide n'Efesọs rue oge Pentikọst;
9 n'ihi na emegheworom ọnu-uzọ di uku
nke agēji kwa lusi ọlu ike, ọzọ, ọtutu
ndi nēmegidem.

10 Ma asi na Timọti abia, lezienu
anya ka ọ nọgide na nke unu nātugh
egwu; n'ihi na ọ nālu ọlu Onye-nwe-ayi,
dika mu onwem nālu kwa: 11 ya mere,
ka onye ọ bula ghara ikpọ ya ihe-efu.
Kama dupunu ya n'ije-ya n'udo, ka ọ we
biakutem: n'ihi na anamele anya na
o gēso umu-nna-ayi bia. 12 Ma okwu
bayere Apọlos nwa-nna-ayi, ariọrọm ya
ọtutu aririọ ka o so umu-nna-ayi biakute

unu: ma ihe ọ chọrọ abugh ka ọ bia ub̥u
a *ma-ọli*; ma ọ gābia *mb̥e* ọ bula ọ
nwere oghere.
13 Nēchenu nche, nēguzosinu ike
n'okwukwe - unu, burunu ndikom,
nādinu ike. 14 Ka eme ihe-unu nile
n'ihu-n'anya.
15 Ma ariọm unu, umu-nnam, (unu
matara èzi-na-ulo Stefanas, na ọ bu
nkpuru mbu nke Akaia, na ha do-kwa-ra
onwe-ha ijere ndi nsọ ozî), 16 ka unu
onwe-unu do kwa onwe-unu n'okpuru
madu di otù a, na n'okpuru onye ọ bula
nke soro ayi nālukọ ọlu, onye nādọb̥u
kwa onwe-ya n'ọlu. 17 Anamańuri kwa
ọńu n'ọbibia nke Stefanas na Fọtunetọs
na Akaikọs: n'ihi na ndi ahu mezuru
ihe fọduru unu imerem. 18 N'ihi na ha
mere ka mọ nkem na nke unu zuru ike:
ya mere mazunu madu di otù a.
19 Nzukọ Kraist nile nke di n'Esia
nēkele unu. Akwila na Priska nēkele
unu ọtutu ekele nime Onye-nwe-ayi, ha
na nzukọ Kraist nke di n'ulo-ha.
20 Umu-nna-ayi nile nēkele unu.
Werenu isutu-ọnu di nsọ kelerita ibe-
unu.
21 Ekele nke mu Pọl, nke m'ji aka
nkem de. 22 Ọ buru na onye ọ bula
adigh-ahu Onye-nwe-ayi n'anya, ka
ọ buru anathema. Onye-nwe-ayi nābia.
23 Ka amara nke Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist diyere unu. 24 Ihu-n'anya
nkem diyere unu nile nime Kraist Jisus.
Amen.

AKWUKWỌ-OZI NKE-ABUA NKE PỌL ONYE-OZI DEGARA

NDI KỌRINT

1 1 Pọl, onye-ozi nke Kraist Jisus site
n'ọchichọ Chineke, na Timọti nwa-
nna-ayi, nēdegara nzukọ Chineke nke di
na Kọrint akwukwọ, ha na ndi nsọ nile
ndi nọ n'Akaia dum: 2 Amara diri unu
na udo nke si n'aka Chineke, bù Nna-
ayi, na Onye-nwe-ayi Jisus Kraist puta.
3 Onye agọziri agọzi ka Ọ bu, bù
Chineke na Nna nke Onye-nwe-ayi
Jisus Kraist, bù Nna nke obi-ebere nile
na Chineke nke nkasi-obi nile; 4 Onye
nākasi ayi obi na nkpab̥u-ayi nile, ka ayi
we pu isite na nkasi-obi nke Chineke
ji kasi ayi onwe-ayi obi kasie ndi ahu
obi ndi nọ na nkpab̥u ọ bula. 5 N'ihi
na dika ahuhu nile Kraist huru nābabiga
òkè n'ebe ayi nọ, otù a ka nkasi-obi-ayi
nābabiga kwa òkè site n'aka Kraist.
6 Ma ọ buru na anākpab̥u ayi, ọ bu
n'ihi nkasi-obi-unu na nzọputa-unu; ọ
buru kwa na anākasi ayi obi, ọ bu n'ihi
nkasi-obi-unu, nke nālusi ọlu ike
n'itachi obi n'otù ahuhu ahu nke ayi
onwe-ayi nāhu kwa: 7 olile-anya-ayi
bayere unu nēguzosi kwa ike; ebe ayi
matara na, dika unu bu ndi nēnwekọ
ahuhu nile, otù a ka unu nēnwekọ kwa
nkasi-obi ahu. 8 N'ihi na, umu-nnam,
ayi achọgh ka unu ghara imara ihe
bayere nkpab̥u-ayi nke akpab̥uru ayi
n'Esia, na ebob̥uru ayi nke-uku ri nne,
kari ike-ayi, ya mere ayi nwebigara obi
abua òkè ma ayi gādi kwa ndu: 9 e,
ayi onwe-ayi enwewo ọziza azara nime
onwe-ayi na ọ bu ọnwu, ka ayi we ghara
itukwasi obi n'onwe-ayi, kama ọ bu na
Chineke Onye nēme ka ndi nwuru anwu
si n'ọnwu bilie: 10 Onye dọputara ayi
n'okè ọnwu di otù a, Ọ gādọputa kwa
ayi: Onye ayi leworo anya Ya na Ọ
ganādọputa kwa ayi ọzọ; 11 ebe unu
nēyekọ kwa aka n'ihi ayi n'aririọ-unu; ka
ọtutu madu we kele ekele n'ihi ayi
bayere onyinye-amara enyeworo ayi
site n'aka ọtutu madu.
12 N'ihi na inya-isi-ayi bu nka, àmà
nke akọ-na-uche-ayi, na ọ bu n'idi-nsọ
na idi-ọcha nke Chineke, ọ bugh
n'amam-ihe nke anu-aru, kama ọ bu
n'amara Chineke, ka ayi biri obi n'uwa,
ma ọ bu n'ebe unu nọ ka ayi bikariri
obi-ayi nke-uku. 13 N'ihi na ayi
edegaragh unu ihe ọzọ n'akwukwọ, ma-
ọbugh ihe unu nāghọta ma-ọbu nke unu
nāmazu kwa, anamele kwa anya na unu
gāmazu ha rue ọgwugwu ihe nile:

14 dika unu mazu-kwa-ra ayi n'otù
akuku, na ayi bu ihe-inya-isi-unu,
ọbuná dika unu onwe-unu bu kwa ihe-
inya-isi nke ayi, n'ubọchi Onye-nwe-ayi
Jisus.
15 Nime ntukwasi-obi a ka m'zube-
kwa-ra na mbu ibiakute unu, ka unu we
nwe amara nke-abua; 16 ka m'we site
kwa n'iye-aka-unu je rue Masedọnia,
si kwa na Masedọnia biakute unu ọzọ,
ka unu we dupukwam n'ijem iga Judia.
17 Ya mere mḅe m'zubere nka, ọ̀ gābu
na ejim uche nāgha agha zube? ma-ọbu
ihe m'nēzuputa, ànamezuputa ha dika
anu-aru nāgwam, ka e e na é-è é-è we di
n'ọnum n'otù oge? 18 Ma dika Chineke
kwesiri ntukwasi-obi, okwu-ayi nke ayi
gwara unu abugh e na é-è. 19 N'ihi na
Ọkpara Chineke, Jisus Kraist, Onye
ekwusara n'etiti unu site n'ọnu-ayi, bú
site n'ọnu nkem na nke Silvenọs na nke
Timọti, emegh Ya ka Ọ buru e na é-è,
kama emewo ka e di nime Ya. 20 N'ihi
na ka ha ra, bú nkwa nke Chineke, ọ bu
nime Ya ka e di: n'ihi nka ka Amen
site-kwa-ra n'aka-Ya, ka ewe site n'aka-
ayi nye Chineke otuto. 21 Ma Onye
ahu Nke nēme ka ayi na unu guzosie ike
nime Kraist, Onye te-kwa-ra-ayi manu
n'isi, bu Chineke; 22 Onye ka-kwa-ra
ayi akàrà, nye kwa ayi Mọ Nsọ n'obi-ayí,
bú ihe ayi ji mara na ayi gēnwezu nkwa
ahu nile.
23 Ma mu onwem nākpọku Chineke
ka Ọ buru onye-àmà megide nkpuru-
obim, na ọ bu n'imere unu ebere ka
m'nējigh bia Kọrint rue uḅu a. 24 Ọ
bugh na ayi bu ndi-nwe okwukwe-unu,
kama ayi bu ndi soro unu nāluta ọṅù-
unu: n'ihi na unu ji okwukwe-unu
guzo.

2 1 Ma ezuputaram onwem nka, na
m'gagh-abiakute unu ọzọ n'ihe-
nwuta. 2 N'ihi na asi na mu onwem
eme ka o wuta unu, ònye bu kwa onye
gēme ka obi tọm utọ, ma-ọbugh onye
ahu nke anēme ka o wuta ya site na mu
onwem? 3 Ede-kwa-ram otù ihe nka
n'akwukwọ, ka m'we ghara inwe ihe-
nwuta mḅe m'biara n'aka ndi ọ kwesiri
ka m'ṅuria ọṅu n'aru ha; ebe
m'tukwasiworo obi n'ebe unu nile nọ,
na ọṅùm bu ọṅù nke unu nile. 4 N'ihi
na m'sitere na nkpaḅu na ihe-nḅu nke
obi riri nne were ọtutu anya-miri degara
unu akwukwọ; ọ bugh ka eme ka o wuta
unu, kama ka unu we mara ihu-n'anya
nke m'hubigara unu ókè kari.
5 Ma ọ buru na onye ọ bula emewo
ka o wuta ayi, ọ bugh mu onwem, kama,
n'otù akuku (ka m'ghara iboḅu unu nke-
uku) ọ bu unu nile ka ọ meworo ka o
wuta. 6 O zuworo madu di otú a, bú
nba nka nke ndi ka n'ọnu-ọgugu nime
unu bara ya; 7 ya mere, kama ibara ya
nba ọzọ anamachọ ka unu were amara
ḅaghara ya kasi kwa ya obi, ka aghara
iji ihe-nwuta nke nēwutabiga ya ókè loda
madu di otú a n'uzọ ọ bula. 8 N'ihi nka
ariọm unu ka unu me ka ihu-n'anya unu
huru ya buru ihe di itukwasi obi.
9 N'ihi na ihe mere m'degara unu
akwukwọ bu kwa nka, ka m'we mara
nnwaputa unu, ma unu bu ndi nāṅa nti
rue ihe nile. 10 Ma onye ọ bula unu
were amara ḅaghara ya ihe ọ bula, mu
onwem were kwa amara ḅaghara ya:
n'ihi na ihe mu onwem werewo-kwa-ra
amara ḅaghara, ma ọ buru na ewerewom
amara ḅaghara ihe ọ bula, ọ bu n'ihi
unu ka m'meworo ya n'iru Kraist;
11 ka Setan we ghara iriḅu ayi: n'ihi
na ayi abugh ndi nāmagh ihe nile ọ
nēchèputa.
12 Ma mḅe m'biaruru Troas izisa ozi
ọma Kraist, mḅe emeghereri kwa ọnu-
uzọ nime Onye-nwe-ayi nyem, 13 mọm
adigh nfé ma-ọli, n'ihi na ahughm
Taitọs nwa-nnam: kama ekelerem ha
ekele ikpe-azu, we pua je Masedọnia.
14 Ma ekele diri Chineke, Onye
nēdughari ayi n'ọṅù-agha nime Kraist
mḅe nile, nēsite kwa n'aka-ayi egosi
isìsì nke ọmuma-Ya n'ebe nile.
15 N'ihi na ayi bu isìsì utọ nke Kraist
n'ebe Chineke nọ, n'etiti ndi anāzọputa,
na n'etiti ndi nāla n'iyì; 16 n'ebe ndia
nọ ọ bu isìsi nke sitere n'ọnwu we
dubà n'ọnwu; n'ebe ndi ahu anāzọputa
nọ ọ bu isìsì nke sitere na ndu we dubà
na ndu. Ma ònye ruru ime ihe ndia?
17 N'ihi na ayi adigh ka ọra madu, ndi
were ihe nādigh nma nētigwa n'okwu
Chineke: kama dika ndi sitere n'idi-
ọcha, kama dika ndi sitere na Chineke,
ọ bu n'iru Chineke, nime Kraist ka ayi
nēkwu.

3 1 Àyi nāmalite ọzọ ime ka madu
mara ayi? ma-ọbu ǹkpà akwukwọ-
ozi ime ka madu mara ayi nākpa ayi inye

unu ma-ọbu inara unu, dika ọ nākpa
ufọdu? 2 Unu onwe-unu bu akwukwọ-
ozi-ayi, nke edeworo nime obi-ayi, nke
madu nile mara nāgu kwa; 3 ebe emere
ka unu puta ìhè na unu bu akwukwọ-ozi
Kraist, nke ayi jere ozi ya, nke anējigh
ink de, kama ọ bu Mọ nke Chineke di
ndu ka eji de ya; ọ bugh n'elu
mbadamba nkume, kama ọ bu n'elu
mbadamba ihe di iche, bú obi nke
anu-aru. 4 Ntukwasi-obi di otú a ka
ayi nwe-kwa-ra site n'aka Kraist n'ebe
Chineke nọ: 5 ọ bugh na ayi ruru
n'onwe-ayi, igu ihe ọ bula dika o sitere
n'onwe-ayi; kama iru-eru-ayi sitere na
Chineke; 6 Onye me-kwa-ra ayi ka ayi
rue ibu ndi nēje ozi ọḅuḅa-ndu ọhu; ọ
bugh nke ihe edeworo n'akwukwọ, kama
ọ bu nke Mọ Nsọ: n'ihi na ihe ahu
edeworo n'akwukwọ nēḅu eḅu, ma Mọ
ahu nēnye ndu. 7 Ma ọ buru na ije-ozi
nke ọnwu, nke edeworo n'akwukwọ, nke
atuworo n'elu nkume, biara n'ebube,
nke mere umu Israel apugh ilegide iru
Moses anya n'ihi ebube nke iru-ya;
ebube nke anēme ka ọ ghara idi irè:
8 ìje-ozi nke Mọ Nsọ gēsi aña ghara
idi kari n'ebube? 9 N'ihi na asi na ije-
ozi nke ọmuma-ikpé bu ebube, ije-ozi
nke ezi omume gēnwebiga ebube ókè
kari nke-uku. 10 N'ihi na ihe emeworo
ka ọ di ebube, emegh ya ka ọ di ebube
n'akuku a n'ezie, n'ihi ebube ahu nke
kariri nke-uku. 11 N'ihi na asi na ihe
anēme ka ọ ghara idi irè ji ebube bia, ihe
nādigide dikariri n'ebube nke-uku.
12 Ya mere ebe ayi nwere olile-anya
di otú a, ayi nēkwuwa okwu nke-uku,
13 ayi adigh kwa ka Moses, onye
nēkpudo ihe-nkpudo n'iru-ya, ka umu
Israel we ghara ilegide anya rue
ọgwugwu ihe ahu anēme ka ọ ghara idi
irè: 14 ma emere ka uche-ha me etili:
n'ihi na rue ubọchi ta n'ọgugu ọḅuḅa-
ndu ochie otù ihe-nkpudo ahu nādigide,
ebe anēkpughegh na anēme ya ka ọ
ghara idi irè nime Kraist. 15 Ma rue
ubọchi ta, mḅe ọ bula anāgu akwukwọ
Moses, ihe-nkpudo nādigide n'obi-ha.
16 Ma mḅe ọ bula o gēchigharikute
Onye-nwe-ayi, ewepu ihe-nkpudo ahu.
17 Ma Onye-nwe-ayi bu Mọ ahu: ma
ebe Mọ nke Onye-nwe-ayi nọ, n'ebe
ahu ka madu nwere onwe-ha. 18 Ma
ayi onwe-ayi nile ebe ayi were iru nke
ekpupuworo ihe-nkpudo nēgosi ebube
nke Onye-nwe-ayi dika enyo,
anēnwogha ayi rue n'otù onyinyo ahu
site n'ebube rue ebube, ọbuná dika
anēnye ya site n'Onye-nwe-ayi, bú Mọ
Nsọ.
4 1 N'ihi nka, ebe ayi nwere ije-ozi a,
dika emere ayi ebere, ike agwugh ayi
n'obi: 2 kama ayi juru ihe-nzuzo nile
nke nēweta ihere, ayi adigh-ejeghari
n'aghughọ, ayi adigh-emeso kwa okwu
Chineke n'uzọ itu-ntu; kama ayi ji ngosi
nke ezi-okwu nēme ka akọ-na-uche nke
madu nile n'otù n'otù mara ayi n'iru
Chineke. 3 Ma asi kwa na ekpudoworo
ozi ọma ayi ihe, ọ bu n'etiti ndi nāla
n'iyì ka ekpudoworo ya: 4 ndi chi nke
oge a mere ka anya nke uche nke ndi
nēkwegh ekwe kpu ìsì n'etiti ha, ka inye-
ìhè nke ozi ọma nke ebube Kraist, Onye
bu onyinyo Chineke, we ghara iwakwasi
ha. 5 N'ihi na ọ bugh ayi onwe-ayi ka
ayi nēkwusa, kama ọ bu Kraist Jisus,
na Ọ bu Onye-nwe-ayi, ayi nāsi kwa na
ayi onwe-ayi bu ndi-orù-unu n'ihi Jisus.
6 N'ihi na ọ bu Chineke, Onye siri, Ìhè
gēsi nime ọchichiri nwuputa, bu Onye
nwubàra nime obi-ayi, iweta inye-ìhè
nke ọmuma nke ebube nke Chineke
n'iru nke Jisus Kraist.
7 Ma ayi nwere àkù a n'ite ájá, ka
ọkika nke ike ahu we buru nke Chineke,
ghara kwa isite n'ayi onwe-ayi;
8 anākpaḅu ayi n'akuku nile, ma
adigh-akpaḅubiga ayi ókè; ayi nwere
obi abua, ma ayi adigh-enwebiga obi
abua ókè; 9 anēsoḅu ayi, ma adigh-
arapu nání ayi; anātuda ayi n'ala,
ma adigh-ala ayi n'iyì; 10 ayi
nēbughari n'aru-ayi mḅe nile oḅuḅu
nke Jisus, ka ewe me kwa ka ndu nke
Jisus puta ìhè n'aru-ayi. 11 N'ihi na
arara ayi onwe-ayi, bú ndi di ndu, nye
n'aka ọnwu mḅe nile n'ihi Jisus, ka ewe
me kwa ka ndu nke Jisus puta ìhè n'anu-
aru-ayi nke puru inwu anwu. 12 Ya
mere ọnwu nālusi ọlu ike nime ayi, ma
ndu nālusi ọlu ike nime unu. 13 Ma
ebe ayi nwere otù mọ nke okwukwe
ahu, dika ihe edeworo n'akwukwọ nsọ si
di, Ekwerem, n'ihi ya ka m'kwuru; ayi
onwe-ayi kwere kwa, ọ bu kwa n'ihi ya
ka ayi nēkwu; 14 ebe ayi matara na
Onye ahu Nke mere ka Onye-nwe-ayi
Jisus si n'ọnwu bilie, na Ọ gēme kwa ka

ayi so Jisus si n'ọnwu bilie, Ọ gēche kwa
ayi na unu n'iru Onwe-ya. 15 N'ihi na
ihe nile di n'ihi unu, ka amara, ebe o
riri nne site n'aka ndi ka n'ọnu-ọgugu,
ka ọ we me ka ikele-ekele babiga ókè rue
ebube nke Chineke.
16 N'ihi nka ike agwugh ayi n'obi;
kama asi na ọ bu ezie na madu elu-aru
ayi nēre uré, ma anēme ka madu ime
ayi buru ihe ọhu kwa-ubọchi. 17 N'ihi
na nkpaḅu-ayi nke di nfé, nke di na
nwa oge a, nāluputara ayi ebube nke-
uku ri nne kachasi ihe nile, bú ebube nke
di arọ di kwa ebigh-ebi; 18 ebe ayi
nādigh-ele ihe anāhu anya, kama ihe
anādigh-ahu anya: n'ihi na ihe anāhu
anya nādiru nwa oge; ma ihe anādigh-
ahu anya di ebigh-ebi.

5 1 N'ihi na ayi matara na asi na
akwaturu ulo nke uwa, bú ulo-ikwū-
ayi, ayi nwere ulo ewuru nke sitere na
Chineke, ulo anējigh aka wu, di ebigh-
ebi, n'elu-igwe. 2 N'ihi na ayi nāsu
udè nime ulo nka ezie, ebe ọ nāgusi ayi
ike ka ewere ebe-obibi-ayi nke sitere
n'elu-igwe yikwasi ayi n'elu ya: 3 ebe
ọ bu na agāhu ayi ndi eyiworo ihe, ndi
nāḅagh ọtọ. 4 N'ihi na ayi, bú ndi
nọ n'ulo-ikwū a, ayi nāsu udè ezie, ebe
ọ nānyiḅu ayi; n'ihi na ayi achọgh ka
eyipu ayi ya, kama ka eyikwasi ayi ihe
n'elu ya, ka ndu we loda ihe puru inwu
anwu. 5 Ma Onye luputara ayi ka ewe
me otù ihe a bu Chineke, Onye nyere ayi
Mọ Nsọ, bú ihe ayi ji mara na agēmezuru
ayi ya. 6 Ya mere ayi nēnwe obi-ike
mḅe nile, mata kwa na mḅe ayi nọ n'ulo
n'aru-ayi, ayi anọgh n'ulo n'ebe Onye-
nwe-ayi nọ: 7 (n'ihi na ayi sitere
n'okwukwe nējeghari, ọ bugh n'ọhuhu-
uzọ); 8 ayi nēnwe obi-ike, ka m'kwuru,
ọ di kwa ayi ezi nma kari ka ayi ghara inọ
n'ulo n'aru-ayi, ka ayi nọ kwa n'ulo n'ebe
Onye-nwe-ayi nọ. 9 N'ihi nka ayi
nējisi kwa ike ka ayi we buru ndi di Ya
ezi utọ, ma ayi nọ n'ulo ma-ọbu na
ayi anọgh n'ulo. 10 N'ihi na aghagh
ime ka ayi nile puta ìhè n'iru oche-ikpé
Kraist; ka ayi nile n'otù n'otù we
nāghachi ihe esitere n'aru me, dika ihe
onye ọ bula mere si di, ma ọ bu ezi ihe
ma-ọbu ihe nādigh nma.
11 Ya mere ebe ayi matara egwu
Onye-nwe-ayi, ayi nēme ka madu
kweye, ma emewo ka ayi puta ìhè
nye Chineke; anamatukwasi kwa obi na
emewo ka ayi puta kwa ìhè nime akọ-
na-uche-unu. 12 Ayi adigh-eme ọzọ
ka unu mara ayi, kama ayi nēkwu dika
ndi nēnye unu oghere inya isi n'ihi ayi,
ka unu we nwe ihe iza ndi nānya isi n'ihe
anāhu anya, ọ bugh kwa n'obi. 13 N'ihi
na asi na ayi buru ndi anya nādigh nma,
ọ bu n'ebe Chineke nọ; asi kwa na ayi
nwere uche zuru okè, ọ bu n'ebe unu nọ.
14 N'ihi na ihu-n'anya Kraist nērugide
ayi; ebe ayi nātule nka, na otù Onye
nwuru n'ọnọdu madu nile, ya mere
madu nile nwuru; 15 Ọ nwu-kwa-ra
n'ọnọdu madu nile, ka ndi di ndu we
ghara idiri onwe-ha ndu ọzọ, kama ka
ha diri Onye ahu ndu, bú Onye nwuru
n'ọnọdu ha, eme kwa ka O si n'ọnwu
bilie. 16 Ya mere ayi onwe-ayi amatagh
onye ọ bula site n'uḅu a dika anu-aru
nāmata: ọbuná asi na ayi amawo
Kraist dika anu-aru mara, ma uḅu a
ayi amagh Ya ọzọ otú a. 17 Ya mere
ọ buru na onye ọ bula di nime Kraist,
ọ bu onye ekère ọhu: ihe ochie
agasiwo; le, ha aghọwo ihe ọhu. 18 Ma
ihe nile sitere na Chineke, Onye sitere
n'aka Kraist me ka ayi na Ya onwe-ya
di n'otù, Ọ we nye ayi ije-ozi nke ime-
ka-adi-n'otú ahu; 19 nke bu na
Chineke nọri nime Kraist nēme ka Ya
onwe-ya na uwa di n'otù, nāgugh ndahie
nile ha megide ha, Ọ debe-kwa-ra nime
ayi okwu nke ime-ka-adi-n'otù ahu.
20 Ya mere ayi bu ndi-ukọ n'ọnọdu
Kraist, dika agāsi na Chineke nāriọ
aririọ site n'aka-ayi: ayi nọ n'ọnọdu
Kraist nāriọ unu, menu ka unu na
Chineke di n'otù. 21 Onye ahu Nke
nāmagh nmehie ka Ọ mere ka Ọ buru
nmehie n'ọnọdu ayi; ka ayi onwe-ayi we
ghọ ezi omume Chineke nime Ya.

6 1 Ma, dika ndi ayi na Ya nālukọ ọlu,
ayi nāriọ kwa unu ka unu ghara
inara amara Chineke n'efu, 2 (n'ihi na
Ọ nāsi,

N'oge anānara madu nke-ọma ka
M'nuru olu-gi,
Ọ bu kwa n'ubọchi nzọputa ka
M'yere gi aka:

le, uḅu a bu oge anānara madu nke-
ọma; le, uḅu a bu ubọchi nzọputa):
3 ayi adigh-eme ihe-isu-ngọngọ ọ bula
n'ihe ọ bula, ka aghara ita ije-ozi-ayi
uta; 4 kama n'ihe nile ayi nēme ka

madu mara ayi, dika ndi nējere
Chineke ozi, nime oké ntachi-obi, nime
nkpaḅu, nime nkpà, nime oké nkpà,
5 nime ihe-otiti, nime ulo-nkpọrọ,
nime aghara, nime idọḅu onwe-ayi
n'ọlu, nime imuru-anya, nime obubu-
ọnu; 6 nime idi-ọcha, nime ihe-
ọmuma, nime ogologo ntachi-obi, nime
obi-ọma, nime Mọ Nsọ, nime ihu-
n'anya nke iru-abua nādigh ya, 7 nime
okwu nke ezi-okwu, nime ike nke
Chineke; site n'ihe-agha nke ezi omume
n'aka-nri na aka-ekpe, 8 site n'otuto
na ihe-ihere, site na nhota ọjọ na nhota
ọma; dika ndi-nduhie, ma ayi bu ndi
ezi-okwu; 9 dika ndi anāmagh aha-ha,
ma amazuru ayi; dika ndi nānwu anwu,
ma le, ayi di ndu; dika ndi anēme ka ha
muta ihe site n'ahuhu, ma adigh-eme
ka ayi nwua; 10 dika ndi ihe nēwuta,
ma ayi nāṅuri ọṅu mḅe nile; dika ndi-
ọḅeye, ma ayi nēme ka ọtutu madu
buru ọgaranya; dika ndi nēnwegh ihe,
ma ayi nēnwezu ihe nile.
11 Ndi Kọrint, ọnu-ayi ghere oghe
igwawa unu okwu, emewo ka obi-ayi
di obodobo. 12 Adigh-eme ka unu
nọ n'ọnọdu di oké nkpà nime ayi, ma
anēme ka unu nọ n'ọnọdu di oké nkpà
n'obi nke unu. 13 Ma dika ugwọ-ọlu
n'otù uzọ ahu (anamekwu dika anāgwa
umum), ka eme kwa ka unu onwe-unu
di obodobo n'obi-unu.
14 Unu na ndi nēkwegh ekwe
ekekọtala onwe-unu, n'ihi na unu na
ha di iche: n'ihi na òle nkekọ ezi
omume na imebi-iwu nēkekọ? ma-ọbu
òle nnwekọ ìhè na ọchichiri nēnwekọ?
15 Ọzọ, òle nnwekọ-otù-olu Kraist
na Belial nēnwekọ? ma-ọbu òle òkè
onye kwere ekwe na onye nēkwegh
ekwe nēkerita? 16 Ọzọ, òle nkwekọ
ulo nsọ nke Chineke na arusi nēkwekọ?
n'ihi na ayi onwe-ayi bu ulo nsọ nke
Chineke di ndu; dika Chineke kwuru, si,
M'gēbi nime ha, nējeghari kwa nime ha;
M'gābu kwa Chineke nke ha, ha onwe-
ha gābu kwa ndi nkem. 17 N'ihi nka
Sinu n'etiti ha puta, guzo-kwa-nu
iche,
ka Onye-nwe-ayi kwuru,
Unu emetu-kwa-la ihe nādigh ọcha
aka;
Mu onwem gākpọbata kwa unu,
18 Buru kwa unu Nna,
Unu onwe-unu gābu-kwa-ram umu-
ndikom na umu-ndinyom,
ka Onye-nwe-ayi kwuru, Nke puru ime
7 ihe nile. 1 Ya mere ndi m'huru
n'anya, ebe ayi nwere nkwa ndia, ka
ayi sachapu n'onwe-ayi nmeru nile nke
aru na nke mọ, nēmezu idi-nsọ n'egwu
Chineke.
2 Nyenu ayi uzọ n'obi-unu; ayi
emegh onye ọ bula ajọ omume, ayi
emebigh onye ọ bula, ayi eriḅugh onye
ọ bula. 3 Ọ bugh ima unu ikpé ka
m'nēkwu ya: n'ihi na ekwuwom ya na
mbu, na unu di ayi n'obi inwukọ
ọnwu na idikọ ndu. 4 Nkwuwa-okwum
di uku, bú nke m'ji agwa unu okwu,
inya-isim n'ihi unu di uku: nkasi-obi
ezuwo ezu nimem, anamaṅuribiga ókè
kari na nkpaḅu-ayi nile.
5 N'ihi na mḅe ayi bia-kwa-ra na
Masedọnia,anu-aru-ayi adigh nfé ma-ọli,
kama anākpaḅu ayi n'akuku nile; ilu-
ọ̀gù di n'èzí, egwu di nime. 6 Otú
ọ di, Onye ahu Nke nākasi ndi di
ala obi, bú Chineke, were ọbibia Taitọs
kasi ayi obi; 7 ọ bugh kwa nání ọbibia-
ya, kama Ọ were kwa nkasi-obi nke
ejiri kasi ya obi n'aru unu we kasi ayi
obi, mḅe ọ nākọrọ ayi ọgugu m'gusiri
unu ike, iru-újú-unu, ekworo unu
kworom; ya mere m'ṅuriri ọṅu kari.
8 N'ihi na asi na ọ bu ezie na ejim
akwukwọ-ozim me ka o wuta unu,
akwaghm uta, asi na ọ bu ezie na
anamakwari uta; n'ihi na anamahu na
akwukwọ-ozi ahu mere ka o wuta unu,
ma asi na ọ bu ezie na ọ bu nání otù oge
hour ka o wutara unu. 9 Uḅu a
anamaṅuri ọṅu, ọ bugh na emere ka ihe
wuta unu, kama na emere ka o wuta unu
rue nchèghari: n'ihi na emere ka o wuta
unu dika Chineke chọrọ, ka unu we
ghara isite n'ayi yi iyì n'ihe ọ bula.
10 N'ihi na nwuta dika Chineke chọrọ
nālu ọlu nchèghari rue nzọputa, bú
nchèghari nke anāpugh ikwa uta bayere
ya: ma nwuta nke uwa nāluputa ọnwu.
11 N'ihi na le, otù ihe a, na emere ka
ihe wuta unu dika Chineke chọrọ, le ka
ọ ra, bú inu-ọku-n'obi ọ luputara nime
unu, e, le ka ngọpu ra, e, le ka iwe
uku ra, e, le ka egwu ra, e, le ka ọgugu
m'gusiri unu ike ra, e, le ka ekworo
ra, e, le ka nkpeputa ra! N'ihe nile

ọ bula unu mere ka amara unu na
unu di ọcha n'okwu ahu. 12 Ya mere
asi na ọ bu ezie na edegaram unu
akwukwọ, ọ bugh n'ihi onye ahu mere
ajọ omume ka m'dere ya, ọ bugh kwa
n'ihi onye ahu emere ajọ omume megide
ya, kama ka ewe me ka inu-ọku-n'obi
unu nānu n'ihi ayi putara unu ìhè n'iru
Chineke. 13 N'ihi nka akasiwo ayi obi:
ma na nkasi-obi-ayi ayi ṅuribigara ókè
nke-uku kari n'ihi ọṅù Taitọs, n'ihi na
emewo ka mọ-ya zuru ike site n'ebe
unu nile nọ. 14 N'ihi na asi na ọ di
ihe m'nyaworo ya isi bayere unu, emegh
ka ihere mem; kama dika ayi gwara
unu ihe nile n'ezi-okwu, otú a ka esi
hu kwa na inya-isi-ayi, nke m'nyara
n'iru Taitọs, bu ezi-okwu. 15 Obi-ya
dibigara ókè n'ebe unu nọ, mḅe ọ
nēcheta iṅa-nti nke unu nile, otú unu
were egwu na ima-jijiji nara ya nke-ọma.
16 Anamaṅuri ọṅu na enwerem obi-ike
n'ihe nile n'aru unu.

8 1 Ọzọ, umu-nnam, ayi nēme ka
unu mara amara Chineke nke
enyeworo nime nzukọ Kraist nile nke
Masedọnia; 2 na nime ọtutu nnwaputa
nke nkpaḅu, nbabiga-ókè nke ọṅù-ha na
oḅeye-ọnu-ntu ha bu babigara ókè rue
àkù nke afọ-ofufo-ha. 3 N'ihi na ka
ike-ha ra, dika m'nāḅa àmà, e, kari kwa
ike-ha, ka ha nyere dika ha zuputara
n'onwe-ha, 4 ha were ọtutu aririọ
nāriọ ayi ka ayi nye ha amara nka na
nnwekọ ije-ozi anējere ndi nsọ: 5 ha
me-kwa-ra nka, ọ bugh dika ayi lere
anya, kama ha buru uzọ were onwe-ha
nye Onye-nwe-ayi, nye kwa ayi site
n'ọchichọ Chineke. 6 Ya mere ayi
riọrọ Taitọs, ka, dika ọ malitereri na
mbu, ka ọ luzu kwa n'etiti unu amara
nka otú a kwa. 7 Ma dika unu babigara
ókè n'ihe nile, bú okwukwe, na okwu, na
ihe-ọmuma, na inu-ọku-n'obi nile, na
ihu-n'anya unu huru ayi, lezienu anya
ka unu babiga kwa ókè n'amara nka.
8 Ekwughm n'uzọ inye iwu, kama
n'iwere inu-ọku-n'obi nke ndi ọzọ
nwaputa kwa ihu-n'anya-unu na ọ bu
ezi ihu-n'anya 9 N'ihi na unu mara
amara nke Onye-nwe-ayi Jisus Kraist,
na, ọ bu ezie na Ọ bu ọgaranya, ma Ọ
ghọrọ oḅeye n'ihi unu, ka unu onwe-unu
we were oḅeye-Ya ghọ ndi-ọgaranya.
10 Na nka ka m'nēnye kwa izùm: n'ihi
na nka nābara unu urù, madu ndi buru
uzọ malite n'arọ gara aga, ọ bugh náni
ime eme, kama ichọ kwa achọ. 11 Ma
uḅu a mezu-kwa-nu omume ahu; ka,
dika obi di ọku ichọ achọ diri unu,
ka ewe site n'ihe unu nwere mezu kwa
ya otú a. 12 N'ihi na asi na obi di ọku
di ya, ọ bu ihe agānara nke-ọma dika
ihe ọ bula madu nwere si di, ọ bugh
dika ihe ọ nēnwegh. 13 N'ihi na
ekwughm nka, ka ọ we di ndi ọzọ nfé,
ka nkpaḅu we di-kwa-ra unu: 14 kama
anamekwu n'uzọ nrata; ebe ihe unu
nwebigara ókè mejuru ihe fọduru ha
inwe n'oge di uḅu a, ka ihe ndi ahu
nwebigara ókè we meju kwa ihe fọduru
unu inwe; ka nrata we di: 15 dika
edeworo ya n'akwukwọ nsọ, si, Onye
chikọtara ri nne enwegh kari nke gēzuru
ya; onye chikọta-kwa-ra ntà, ọ digh
ihe fọduru ya inwe.
16 Ma ekele diri Chineke, Onye nētiye
otù inu-ọku ahu n'ihi unu n'obi Taitọs.
17 N'ihi na ọ nara aririọ-ayi nke-ọma
n'ezie; ma ebe ọ nānu ọku n'obi kari
ihe m'chère, o siri n'ebe a pua jekuru
unu dika o zuputara n'onwe-ya. 18 Ayi
ezìkọwo kwa ya na nwa-nna-ayi ahu
onye otuto-ya n'ozi ọma ayi ruzuru
nzukọ Kraist nile; 19 ma ọ bugh náni
otú a, kama nzukọ Kraist nile rọputa-
kwa-ra ya ka o nēso ayi n'ije ije n'amara
nka, nke ayi nēje ozi ya inye Onye-nwe-
ayi otuto, na igosi obi di ọku nke ayi:
20 ma ayi nēze nka, ka onye ọ bula
ghara ita ayi uta n'oké onyinye-amara
nka nke ayi nēje ozi ya: 21 n'ihi na ayi
buru uzọ nēchè ihe ọma, ọ bugh náni
n'iru Onye-nwe-ayi, kama n'iru madu
kwa. 22 Ayi ezìkọwo kwa ha na nwa-
nna-ayi, onye ayi nwaputara ọtutu mḅe
na ọ nānu ọku n'obi n'ọtutu ihe, ma uḅu
a ọ nānu kari ọku n'obi nke-uku, site
n'oké ntukwasi-obi nke ọ nātukwasi
n'aru unu. 23 Ma ọ buru na onye ọ
bula aju ajuju bayere Taitọs, ọ bu onye
mu na ya nēnwekọ ihe, buru kwa onye
mu na ya nālukọrọ unu ọlu; ma-ọbu
umu-nna-ayi, ha bu ndi-ozi nke nzukọ
Kraist, ha bu otuto nke Kraist. 24 Ya
mere nēgosinu ha n'iru nzukọ Kraist
nile ihe gēgosi ihu-n'anya-unu na inya-
isi-ayi bayere unu.

9 1 N'ihi na ọ digh nkpà ka m'degara
unu akwukwọ bayere ijere ndi nsọ

ozi: 2 n'ihi na amataram obi di ọku
unu, nke m'nānyara ndi Masedọnia isi
bayere unu, na Akaia akwadebewo n'arọ
gara aga; inu-ọku-unu kwali-kwa-ra obi
ndi ka n'ọnu-ọgugu nime ha. 3 Ma
ezitewom umu-nna-ayi, ka ewe ghara
ime inya-isi ayi nānya bayere unu ka ọ
buru ihe-efu n'akuku a; ka unu we buru
ndi nọ na nkwadebe, dika m'nēkwuri:
4 ka ewe ghara ime ka ihere me ayi
onwe-ayi n'uzọ ọ bula (ka ayi ghara isi,
unu onwe-unu) n'ihe a nke ayi dabere,
ma asi na ndi Masedọnia gēsom bia, we
hu na unu akākwadebegh. 5 Ya mere
agurum na ọ di nkpà iriọ umu-nna-ayi,
ka ha buru uzọ jekuru unu, buru kwa
uzọ me ka ihe-ngọzi ahu nke unu buru
uzọ kwe na nkwa zu okė, ka ihe ahu we
buru ihe edoziri, dika ihe-ngọzi, ọ bugh
kwa dika ihe-nriḅu.
6 Ma nka ka m'kwuru, Onye were
aka-ntagide nāgha nkpuru gēwere kwa
aka-ntagide nēwe ihe-ubi; onye were
kwa ngọzi nāgha nkpuru gēwere kwa
ngọzi nēwe ihe-ubi. 7 Ka onye ọ bula
n'etiti unu nye dika o buru uzọ rọputa
n'obi-ya; ọ bugh site na nwuta, ma-ọbu
site na nkpà: n'ihi na Chineke huru
onye were obi-utọ nēnye n'anya. 8 Ma
Chineke puru ime ka amara nile
babigara unu ókė; ka unu we babiga ókė
ilu ezi ọlu nile ọ bula, ebe unu nwezuru
ihe nile nākpa unu n'uzọ ọ bula mḅe
nile: 9 dika edeworo ya n'akwukwọ
nsọ, si,

Ọ ghasara àkù-ya, ọ nyere ndi-oḅeye
ihe;
Ezi omume-ya nānọgide rue mḅe
ebigh-ebi.

10 Ma Onye ahu Nke nwere inyezu
onye nāgha nkpuru nkpuru-ya, Onye
nwe-kwa-ra inyezu madu nri ka o rie,
Onye ahu gēnyezu unu nkpuru-
ọghigha-unu, me kwa ka ha ba uba, Ọ
gēme kwa ka nkpuru ezi omume-unu
rie nne kari: 11 ebe anēme ka unu
buru ọgaranya n'ihe nile ọ bula rue
afọ-ofufo nile, nke sitere n'aka-ayi
nāluputa ekele anēkele Chineke.
12 N'ihi na ije-ozi nke ifè-òfùfè a abugh
nání ihe nēmezu ihe fọduru ndi nsọ
inwe, kama o site-kwa-ra n'ọtutu ekele
anēkele Chineke we babiga ókė; 13 ebe
ha ji nnwaputa nke ije-ozi a nēnye
Chineke otuto n'ihi na edoro nkwuputa-
unu n'okpuru ozi ọma Kraist, ya na
n'ihi afọ-ofufo nke nnwekọ unu nēme
ka ha na madu nile so unu nēnwekọ;
14 ha onwe-ha kwa, n'aririọ-ha n'ihi
unu, nāgusi unu ike n'ihi amara
Chineke di nime unu nke kariri nke-
uku. 15 Ekele diri Chineke n'ihi
onyinye-Ya nke anāpugh ikọ akukọ ya.

10 1 Ma mu onwem Pọl ji idi-
nwayọ na obi-ọma nke Kraist
nāriọ unu, mu onye nādi ala n'iru unu
mḅe m'nọ n'etiti unu, ma mḅe
m'nānọgh enwem obi-ike n'ebe unu nọ:
2 ma ariọm unu, ka m'ghara inwe obi-
ike mḅe m'nọ n'etiti unu na ntukwasi-
obi ahu nke m'nāgu na m'gēji nwe anya-
ike imegide ufọdu, ndi nāgu ayi dika ndi
nējeghari dika anu-aru-ayi si chọ.
3 N'ihi na ọ bu ezie na ayi nējeghari
n'anu-aru, ma ayi adigh-ebu agha dika
anu-aru si ebu: 4 (n'ihi na ihe-agha
nke ibu-agha-ayi abugh nke anu-aru,
kama ha sitere na Chineke bu ihe puru
ikwada ebe ewusiri ike); 5 ebe ayi
nēweda ihe anātule n'obi, na ihe nile
ọ bula di elu nke eweliri elu imegide
ọmuma Chineke, ayi nādọta kwa ihe
nile ọ bula anēchėputa n'agha iṅa nti
Kraist; 6 ayi nānọ kwa dika ndi
edoziworo ikpeputa aṅagh-nti nile
n'ihė, mḅe ọ bula agēmezu iṅa-nti-unu.
7 Unu nēle ihe di n'iru unu anya. Ọ
buru na onye ọ bula atukwasiwo obi
n'onwe-ya na ya bu onye Kraist, ya gua
nka ọzọ n'onwe-ya, na, dika ya onwe-ya
bu onye Kraist, otú a ka ayi onwe-ayi bu
kwa. 8 N'ihi na asi na ọ bu ezie na
m'gānyabiga isi ókė kari bayere ike-
ayi (nke Onye-nwe-ayi nyere iwuli unu
elu dika ulo, ọ bugh kwa iweda unu),
agagh-eme ka ihere mem: 9 ka m'we
ghara idi unu ka agāsi na ejim akwukwọ-
ozim nile me ka unu tua oké egwu.
10 N'ihi na ha nāsi, Akwukwọ-ozi-ya
di arọ di kwa ike; ma ọnunọ nke aru-ya
n'etiti ayi adigh ike, okwu-ya bu kwa
ihe akpọrọ ihe-efu. 11 Ka madu di otú
a gua nka, na aha madu ayi ji akwukwọ-
ozi buru n'okwu mḅe ayi nānọgh
n'etiti unu, madu di otú a ka ayi bu kwa
n'ọlu mḅe ayi nọ n'etiti unu. 12 N'ihi
na ayi enwegh anya-ike igu onwe-ayi
n'etiti ufọdu, ma-ọbu iwere onwe-ayi
tule ha, bú ufọdu ndi ahu ndi ha
onwe-ha nēme ka amara ha: ma ebe ha

nēwere onwe-ha tù onwe-ha, were kwa
onwe-ha tule onwe-ha, ha onwe-ha
aghọtagh ihe. 13 Ma ayi onwe-ayi
agagh-anya isi rue ihe anāpugh itù atù,
kama dika ọtùtù nke ihe-ọtùtù ahu si
di, bù nke Chineke keputara ayi, dika
ọtùtù, ibiaru ọbunà n'ebe unu nọ.
14 N'ihi na ayi esetibigagh onwe-ayi
òkè, dika agāsi na ayi adigh-eru unu:
n'ihi na ayi bu ndi buru uzọ biakute unu
nime ozi ọma Kraist: 15 ayi adigh-
anya isi rue ihe anāpugh itù atù, nke ahu
bu, na ndọḅu ndi ọzọ dọḅuru onwe-ha
n'ọlu; ma ayi nēle anya na, mḅe
okwukwe-unu nāba uba kari, agēme ka
ayi di uku n'etiti unu dika ihe-ọtùtù-ayi
si di rue ibabiga-òkè, 16 ka ayi we
zisa ozi ọma rue ebe nile di n'ofè unu,
ghara kwa inya isi bayere ihe edoziri ayi
n'ihe-ọtùtù onye ọzọ. 17 Ma onye
nānya isi, ya nya n'Onye-nwe-ayi.
18 N'ihi na onye ya onwe-ya nēme ka
amara ya, ọ bugh onye ahu ka
anwaputaworo, kama ọ bu onye Onye-
nwe-ayi nēme ka amara ya.

11 1 Ọ gādim nọ̄ nma ma ọ buru na
unu gānagidem n'okwu ntà nke
sitere n'enwegh-uche: ma unu
nānagidem n'ezie. 2 N'ihi na ejim
ekworo Chineke nēkworo unu: n'ihi
na ejikọrọm unu na otù di, ka m'we che
unu n'iru Kraist dika nwa-aḅọghọ
nāmagh nwoke, bù nke anēmerugh.
3 Ma anamatu egwu, ma ọ nwere uzọ
ọ bula agēmebi uche-unu ka unu pua
n'afọ-ofuọ na idi-ọcha nke di n'ebe
Kraist nọ, dika agwọ ahu were
aghughọ-ya ghọḅue Iv. 4 N'ihi na asi
na onye ahu nke nābia nēkwusa Jisus
ọzọ, onye ayi nēkwusagh, ma-ọbu asi
na unu nānara mọ di iche, nke unu
nānaragh, ma-ọbu ozi ọma di iche, nke
unu nānaragh nke-ọma, unu nānagide
ya nke-ọma. 5 N'ihi na anamagu na ọ
digh uzọ ọ bula m'nērugh ndi kachasi
elu n'etiti ndi-ozi. 6 Ma asi na ọ bu
ezie na abum onye nāmutagh akwukwọ
n'uzọ ikwu okwu, ma abughm otù a
n'uzọ ihe-ọmuma; kama ayi mere ka ọ
puta ihè nye unu n'ihe nile ọ bula
n'etiti madu nile. 7 Ma-ọbu ọ̀ bu
nmehie ka m'mehiere, mḅe m'wedara
onwem n'ala ka ewe welie unu onwe-
unu elu, n'ihi na ezirim unu ozi ọma nke
Chineke n'onyinye-efu? 8 Anapurum
ihe n'aka nzukọ Kraist ọzọ, nānara ha
ego-ọlu ka m'we jere unu ozi; 9 mḅe
m'nọ-kwa-ra n'etiti unu, nọ kwa na
nkpà, abughm onye ọ bula ibu arọ̀; n'ihi
na umu-nna-ayi, mḅe ha si na
Masedọnia bia, ha mezuru ihe nke
fọdurum inwe; edebe-kwa-ram onwem
n'uzọ nile ọ bula ka m'ghara inyiḅu
unu, otù a ka m'gēdebe kwa onwem.
10 Dika ezi-okwu nke Kraist di nimem,
agagh-eḅochi inya-isi a nimem n'akuku
nile nke Akaia. 11 N'ihi gini? ọ̀ bu
n'ihi na ahughm unu n'anya? Chineke
matara. 12 Ma ihe m'nēme ka m'gēme
kwa, ka m'we bipuru ndi nāchọ ihe ha
gēji megidem ihe ahu ha ji megidem;
ha ewe hu na ha di kwa ka ayi onwe-ayi
n'ihe ha nānya isi. 13 N'ihi na madu
di otù a bu ndi-ozi ugha, ndi-ọlu nātu
ntu, ndi nēme onwe-ha ka ha yie ndi-ozi
Kraist. 14 Ọ bugh kwa ihe iju anya;
n'ihi na Setan onwe-ya nēme onwe-ya
ka o yie mọ-ozi nke ihè. 15 Ya mere
ọ bugh ihe uku ma asi na ndi nējere ya
ozi nēme kwa onwe-ha ka ha yie ndi
nēje ozi ezi omume; ndi ọgwugwu-ha
gādi ka ọlu-ha si di.

16 Asim ọzọ, Ka madu ọ bula ghara
ichè na abum onye nēnwegh uche: ma
ọ buru na unu emegh otù a, otù ọ di
naranum nke-ọma dika onye nēnwegh
uche, ka mu onwem we nya kwa isi nke-
ntà. 17 Ihe m'nēkwu, ekwughm dika
Onye-nwe-ayi gēkwu, kama ọ bu dika
n'enwegh-uche, n'ihe m'dabere we
nānya isi. 18 Ebe ọtutu madu nānya isi
n'uzọ anu-aru, mu onwem gānya kwa
isi. 19 N'ihi na unu were obi-utọ
nānagide ndi nēnwegh uche, ebe unu
nwere uche. 20 N'ihi na unu nānagide
ya, ma ọ buru na onye ọ bula eme ka unu
buru orù, ọ buru na onye ọ bula eripia
unu, ọ buru na onye ọ bula ejide unu, ọ
buru na onye ọ bula eweli onwe-ya elu,
ọ buru na onye ọ bula apia unu ihe n'iru.
21 Anamekwu okwu bayere ebubo ihere
eboro ayi, dika nka, na ayi onwe-ayi bu
ndi nādigh ike. Ma n'uzọ ọ bula onye
ọ bula nwere anya-ike (ọ bu n'enwegh-
uche ka m'nēkwu), mu onwem nwe-
kwa-ra anya-ike. 22 Hà bu ndi-Hibru?
mu onwem bu kwa. Hà bu ndi Israel?
mu onwem bu kwa. Hà bu nkpuru
Abraham? mu onwem bu kwa. 23 Hà
bu ndi nējere Kraist ozi? (anamekwu

dika onye anya nādigh nma) mu onwem
nēje kari; anamadọḅubiga onwem ókè
n'ọlu kari, anamanọbiga ókè n'ulo-nkpọrọ
kari, anāpiam utari nke-uku ri nne, anọm
n'ọnu ọnwu ọtutu mḅe. 24 Uḅò ise
ka ndi-Ju piaram otù adigh n'ọgu ube-
utari abua. 25 Uḅò atọ ka apiaram
utari, otù uḅò ka aturum nkume, uḅò
atọ ka uḅọ m'nọ nime ya kpùru, otù
ubọchi abali na ehihie ka m'nọworo nime
oḅu-miri; 26 n'ije ọtutu mḅe, n'ize-
ndu site n'osimiri, n'ize-ndu site na ndi
nāpunara madu ihe, n'ize-ndu site na
ndi mba nkem, n'ize-ndu site na ndi mba
ọzọ, n'ize-ndu nime obodo, n'ize-ndu
nime ọhia, n'ize-ndu nime oké osimiri,
n'ize-ndu n'etiti umu-nna ugha;
27 n'idọḅu onwem n'ọlu na ihuju-anya,
n'imu-anya ọtutu mḅe, n'oké agu na
akpiri-ikpọ-nku, n'obubu-ọnu ọtutu
mḅe, n'oyi na iḅa-ọtọ. 28 Nāgugh ihe
di n'èzí, ihe ahu di nke nānyiḅum kwa-
ubọchi, bú ncheḅu m'nēcheḅu onwem
bayere nzukọ Kraist nile. 29 Ònye
nādigh ike, nke mu onwem nēsogh ya
n'adigh-ike? ònye ka anēme ka ọ ma
n'ọnyà, nke mu onwem nēregh ọku
n'ihi ya? 30 Ọ buru na aghaghm inya
isi, m'gānya isi n'ihe nke diri adigh-
ikem. 31 Chineke na Nna nke Onye-
nwe-ayi Jisus, Onye bu onye agọziri
agọzi rue mḅe nile ebigh-ebi, Ọ matara
na ekwughm okwu-ugha. 32 Nime
Damaskọs onye-isi ala nke nọ n'okpuru
Aretas, bú eze, nēche obodo ndi
Damaskọs nche, ijidem: 33 site kwa
na window ka esi na mḅidi radam n'ihe
akpara akpa, m'we ḅapu n'aka-ya.
12 1 Aghaghm inya isi, ọ bu ezie
na ọ bagh urù; ma m'gēche iru
n'ọhù na ihe-nkpughe nke Onye-nwe-
ayi. 2 Amataram otù madu nime
Kraist, arọ iri na anọ gara aga (ma ọ bu
nime aru, amataghm; ma-ọbu na ọ bugh
nime aru, amataghm; Chineke matara),
na eweliri madu di otú a na mberede rue
elu-igwe nke-atọ. 3 Amata-kwa-ram
madu di otú a (ma ọ bu nime aru, ma-
ọbu na aru anọgh ya, amataghm;
Chineke matara), 4 na eweliri ya rigo
na Paradais na mberede, ọ we nu okwu
nke anāpugh ikwu, nke o nēzigh ezi
n'iwu ka madu kwue ha. 5 M'ganānya
isi bayere onye di otú a: ma m'gagh-
anya isi bayere mu onwem, ma-ọbugh
n'adigh-ikem nile. 6 N'ihi na asi na
agamachọ inya isi, m'gagh-abu onye
nēnwegh uche; n'ihi na m'gēkwu ezi-
okwu: ma esepurum aka, ka onye ọ bula
we ghara igu ihe bayerem kari ihe ọ huru
na abum, ma-ọbu nke ọ nuru n'ọnum.
7 N'ihi ọkika nke nkpughe ndia—n'ihi
ya, ka ewe ghara iwelibigam ókė,
enyerem ogwu n'anu-arum, bú mọ-ozi
nke Setan, ka ọ wẹ tiem aka, ka ewe
ghara iwelibigam ókė. 8 Uḅò atọ ka
m'riọrọ Onye-nwe-ayi aririọ bayere ihe
a, ka ọ pua n'arum. 9 Ọ siwokwam,
Amaram ezuworo gi: n'ihi na emewo
ka ikem zu okė n'adigh-ike. Ya mere
kama ihe ọzọ m'gēwere obi-utọ nile
nya isi n'adigh-ikem nile, ka ike nke
Kraist we ridakwasim, biri kwa nimem.
10 N'ihi nka adigh-ike nile na imem
ihe-ihere nile na nkpà nile na nsoḅu nile
na oké nkpà nile n'ihi Kraist dim ezi
nma: n'ihi na mḅe ọ bula m'nādigh ike,
mḅe ahu ka m'nādi ike.
11 Aghọwom onye nēnwegh uche: unu
onwe-unu rugiderem; n'ihi na ugwọ unu
ji mu onwem bu ime ka amaram: n'ihi
na ọ digh uzọ ọ bula m'nērugh ndi
kachasi elu n'etiti ndi-ozi, asi na ọ bu
ezie na abughm ihe ọ bula. 12 Ewere
ihe-iriba-ama di iche iche na ọlu-ebube
na ọlu di ike di iche iche luputa ihe-
iriba-ama nile nke onye-ozi n'etiti unu
ezie na ntachi-obi nile. 13 N'ihi na
gini bu ihe ahu nke emere ka unu la ala
nime ya kari nzukọ Kraist fọduru, ma-
ọbugh na mu onwem abugh unu ibu
arọ? ḅagharanum ajọ omume a.
14 Le, nka bu uḅò nke-atọ m'nọ dika
onye edoziworo ibiakute unu; m'gagh-
abu kwa ibu arọ: n'ihi na achọghm ihe-
unu, kama ọ bu unu onwe-unu: n'ihi
na ọ bugh ọlu umu ikpadoro ndi muru
ha ihe, kama ọ bu ọlu ndi muru umu
ikpadoro umu-ha. 15 Ma mu onwem
gēwere obi-utọ nile mefu ihe m'nwere
kwe kwa ka emefusia mu onwem
n'ihi nkpuru-obi-unu. Ọ buru na
anamahubiga unu n'anya ókė kari,
ànāhum n'anya nke-ntà kari? 16 Ma
ka ọ di otú a, mu onwem ebogh unu
ibu arọ; kama, ebe m'bu onye-aghughọ,
ejim itu-ntu nwude unu. 17 Ọ gābu na
esim n'aka onye ọ bula n'etiti ndi
m'ziteworo unu riḅu unu? 18 Ariọrọm
Taitọs, ziga kwa nwa-nna-ayi ahu ka o

so ya. Ọ gābu na Taitọs rị̄buru unu
n'uzọ ọ bula? àyị ewegh otù Mọ
ahu jeghari? ày esogh n'otù ije-ukwu
ahu?
19 Unu nĕchè oge nile a na ayi nāgọpu
onwe-ayi nye unu. Ọ bu n'iru Chineke
nime Kraist ka ayi nēkwu. Ma ihe nile
bu n'ihi iwuli unu elu dika ulo, ndi
m'hụrụ n'anya. 20 N'ihi na ananiatu
egwu, ma ọ nwere uzọ ọ bula, mbe
m'gābia, m'gāhu unu ka unu nābugh
aha madu ahu m'nāchọ, unu ahú kwa
mu onwem ka m'nābu aha madu unu
nāchọgh; ma ọ nwere uzọ ọ bula esem-
okwu, ekworo, ọnuma, ikpa-iche-iche,
nkwutọ, ntakwu, nfuli-elu, aghara, gādi;
21 ma ọ nwere uzọ ọ bula, mbe m'gābia
ọzọ, Chinekem gēwedam n'ala n'iru
unu, m'ru-kwa-ra ọtutu madu újú
n'etiti ndi mehieworo n'oge gara aga,
ha echègharigh kwa n'adigh-ọcha na
ikwa-iko na agu ikwa-iko nke ha mere.

13 1 Nka bu ubò nke - atọ
m'nābiakute unu. N'ọnu ndi-
àmà abua ma-ọbu atọ ka agēme ka okwu
nile ọ bula guzo. 2 Agwawom ha n'oge
gara aga, anamebu kwa uzọ gwa ha, bú
ndi mehieworo n'oge gara aga, na ndi
nile fọduru, dika mbe m'nọ n'etiti unu
ubò nke-abua, ubu a kwa, mbe m'nānọgh
n'etiti unu, si, na, ọ buru na abiam ọzọ,
m'gagh-eme ebere; 3 ebe unu nāchọ ihe
mwaputa Kraist Onye nēkwu okwu
nimem; Onye nābugh onye nādigh ike
n'ebe unu nọ, kama Ọ di ike nime unu:
4 n'ihi na esitere n'adigh-ike kpọgide Ya
n'obe, ma O sitere n'ike Chineke nādi
ndu. N'ihi na ayi onwe-ayi bu kwa ndi
nādigh ike nime Ya, ma ayi gēsite n'ike
Chineke n'ebe unu nọ so Ya di ndu.
5 Nānwanu onwe-unu, ma unu di
n'okwukwe-ayi; nānwaputanu onwe-
unu. Ma-ọbu ùnu amazugh onwe-unu,
na Jisus Kraist nọ nime unu? ma-ọbugh
na ọ bu ezie na unu bu ndi ajuru aju.
6 Ma anamele anya na unu gāmara na
ayi onwe-ayi abugh ndi ajuru aju. 7 Ma
ayi nēkpere Chineke ka unu ghara ime
ihe ọjọ ọ bula; ọ bugh ka ayi onwe-ayi
we puta ìhè, na ayi bu ndi anwaputara,
kama ka unu onwe-unu we nēme ihe
ọma, ka ayi onwe-ayi we di kwa ka ndi
ajuru aju. 8 N'ihi na ayi apugh ime ihe
ọ bula megide ezi-okwu, kama ayi
nēmere ezi-okwu ihe nile. 9 N'ihi na
ayi nāñuri ọñu, mbe ọ bula ayi onwe-ayi
nādigh ike, ma unu onwe-unu di ike:
nka ka ayi nēkpe-kwa-ra Chineke, bú
ka eme ka unu zu okè. 10 N'ihi nka ka
m'nēde ihe ndia n'akwukwọ mbe
m'nānọgh n'etiti unu, ka m'we ghara
iwere ihe-ike meso unu mbe m'nọ
n'etiti unu, dika ike nke Onye-nwe-ayi
nyerem si di, iwuli elu dika ulo, ọ bugh
kwa ikwada akwada.
11 Nke fọduru, umu-nnam, nāñurinu
ọñu. Ka anēme unu ka unu zu okè; ka
anākasi unu obi; nātukwasinu uche-unu
nile n'otù ihe; nādinu n'udo: Chineke
nke ihu-n'anya na udo gānọye-kwa-ra
unu. 12 Werenu isutu-ọnu di nsọ
kelerita ibe-unu.
13 Ndi nsọ nēkele unu.
14 Ka amara nke Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist, na ihu-n'anya nke Chineke, na
nnwekọ nke Mọ Nsọ, diyere unu nile.

AKWUKWỌ-OZI NKE PỌL DEGARA

NDI GALETIA

1 1 Pọl, onye-ozi (ọ bugh site na
madu, o sitegh kwa n'aka madu,
kama o sitere n'aka Jisus Kraist, site kwa
n'aka Chineke, bú Nna, Onye mere ka O
si na ndi nwuru anwu bilie), 2 na umu-
nna-ayi nile ndi mu na ha nọ, ayi
nēdegara nzukọ Kraist nile nke Galetia
akwukwọ: 3 Amara diri unu na udo
nke si n'aka Chineke, bú Nna-ayi, na
Onye-nwe-ayi Jisus Kraist puta,
4 Onye nyere Onwe-ya n'ihi nmehie
nile ayi, ka Ọ we weputa ayi n'aiọ oge

nke di uḅu a, dika ọchichọ nke Chineke,
bù Nna-ayi, si di: 5 Onye otuto diri
rue mḅe nile ebigh-ebi. Amen.
6 O nējum anya na unu nēsi n'aka
Onye kpọrọ unu n'amara Kraist ḅabiga
ọsọsọ otù a n'ozi ọma di iche; 7 nke
nābugh ozi ọma ọzọ: ọ bu nàni na ufọdu
di ndi nēme ka obi lọ unu miri, ndi nāchọ
kwa itughari ozi ọma Kraist. 8 Ma asi
kwa na ayi onwe-ayi, ma-ọbu mọ-ozi nke
sitere n'elu-igwe, gēzi unu ozi ọma ọzọ
tukwasi ozi ọma nke ayi ziri unu, ya buru
anathema. 9 Dika ayi kwuworo n'oge
gara aga, anamekwu kwa ya uḅu a ọzọ,
Ọ buru na onye ọ bula nēzi unu ozi ọma
ọzọ tukwasi nke unu natara, ya buru
anathema. 10 N'ihi na ọ bu madu ka
m'nēme ka ha kweye uḅu a, ma-ọbu
Chineke? ma-ọbu ànamachọ uzọ ime ihe
gātọ madu utọ? ọ buru na anọm nēme
ihe gātọ madu utọ, m'gagh-abuwori orù
nke Kraist.
11 N'ihi na emem ka unu mara, umu-
nnam, na ozi ọma m'zisara, na ọ digh ka
madu chèputara. 12 N'ihi na mu
onwem anatagh kwa ya site na madu, ọ
digh kwa onye zirim ya, kama o rurum
site na nkpughe nke Jisus Kraist.
13 N'ihi na unu nuru ihe bayere ibi-
obim n'oge gara aga n'uzọ ndi-Ju, na
anamesoḅu nzukọ Chineke nke-uku ri
nne, mebi kwa ya: 14 anamaga-kwa-ri
n'iru n'uzọ ndi-Ju kari ọtutu ndi-ọḅọm
n'etiti mba nkem, ebe obim nānubigara
ozizi ahu ọku òkè kari, bù nke nnam-ha
nyere ayi n'aka idebe. 15 Ma mḅe ọ di
Chineke ezi nma, bù Onye sitere n'oge
m'nọ n'afọ nnem kewaputam, site kwa
n'amara-Ya kpọm, 16 mḅe ọ di Ya ezi
nma ikpughe Ọkpara-Ya nimem, ka
m'we zisa ozi ọma Ya n'etiti ndi mba
ọzọ; ngwa ngwa mu na anu-aru na ọbara
aḅagh izù: 17 arigoghm kwa na
Jerusalem jekuru ndi burum uzọ buru
ndi-ozi: kama ejerem Arebia; we
laghachi na Damaskọs ọzọ.
18 Mḅe ahu mḅe arọ atọ gasiri
arigorom na Jerusalem ileta Kifas, mu
na ya we nọgide ubọchi iri na ise.
19 Ma ahughm onye ọzọ n'etiti ndi-ozi,
ma ọ bu nàni Jemes nwa-nne Onye-
nwe-ayi. 20 Ma ihe ndia nke
m'nēdegara unu, le, n'iru Chineke, na
ekwughm okwu-ugha. 21 Mḅe ahu
abiarurum akuku nile Siria na Silisia.
22 Ma nzukọ nile nke Judia nke di
nime Kraist nọ nāmagh irum: 23 ma
ọ bu nàni na ha nānu, si, Onye ahu
nke nēsoḅu ayi n'oge gara aga, o nēzi
ozi ọma uḅu a nke okwukwe ahu nke ọ
nēmebi n'oge gara aga; 24 ha we nēnye
Chineke otuto n'ihe ha huru n'arum.

2 1 Mḅe ahu mḅe arọ iri na anọ gasiri
arigorom na Jerusalem ọzọ, mu na
Banabas, m'kuru kwa Taitọs ka mu na
ya yikọ je. 2 Ma arigorom n'uzọ
nkpughe; m'we debe n'iru ha ozi ọma
ahu nke m'nēkwusa n'etiti ndi mba
ọzọ, ma edeberem ya n'iru ndi akpọrọ
ihe mḅe ha nọ iche, ka m'ghara ibu onye
nāḅa ọsọ ma-ọbu onye ḅarari ọsọ n'efu
n'uzọ ọ bula. 3 Ma ọbunà Taitọs, onye
mu na ya nọ, ebe ọ bu onye-Grik,
erugidegh ya ka ebì ya ùgwù: 4 ma
n'ihi umu-nna ugha ndi ekubatarari na
nzuzo, madu ndi ḅebatara ka ha ledo
inwe-onwe-ayi nke ayi nwere nime
Kraist Jisus, ka ha we me ka ayi buru
orù: 5 ndi ayi nēnyegh uzọ n'uzọ ido
onwe-ayi n'okpuru ha, è-è, ọ bugh otù
oge hour; ka ezi-okwu nke ozi ọma we
nọgide n'etiti unu. 6 Ma site n'ọnu
ndi akpọrọ ihe (aha madu ha buri n'oge
gara aga, ọ megh ihe di iche n'anyam:
Chineke adigh-ele madu anya n'iru)—
asim, na ndi ahu akpọrọ ihe enyeghm
izù ọ bula: 7 kama n'akuku ọzọ, mḅe
ha huru na enyereri ozi ọma nke ndi
ebigh-ùgwù n'akam na ntukwasi-obi
idebe, dika enyereri Pita ozi ọma nke
ndi obibi-ùgwù n'aka idebe 8 (n'ihi
na Onye lusiri Pita ọlu ike ka ọ we lua
ọlu onye-ozi nke ndi obibì-ùgwù, Onye
ahu lusi-kwa-ram ọlu ike ka m'we jekuru
ndi mba ọzọ); 9 mḅe ha hu-kwa-ra
amara enyerem, Jemes na Kifas na Jọn,
bù ndi akpọrọ ide, nara mu na Banabas
aka-nri nke nnwekọ, ka ayi onwe-ayi we
jekuru ndi mba ọzọ, ka ha onwe-ha we
jekuru kwa ndi obibì-ùgwù; 10 ọ bu
nàni na ha chọrọ ka ayi cheta ndi-oḅeye;
nke m'nuru ọku n'obi ime otù ihe ahu.
11 Ma mḅe Kifas biaruru Antiọk,
eguzogiderem ya n'iru, n'ihi na ọ nọ
n'ọmuma-ikpè. 12 N'ihi na mḅe madu
ufọdu akēsigh n'ebe Jemes nọ bia, ya
na ndi mba ọzọ nērikọ ihe: ma mḅe
ha biara, ọ wezugabara we kewapu
onwe-ya, ebe ọ nātu egwu ndi obibi-
ùgwù. 13 Ndi-Ju fọduru we so ya

n'inwe kwa iru-abua; nke mere ka iru-
abua-ha dorọ Banabas onwe-ya iso ha.
14 Ma mḅe m'huru na ha agazigh dika
ezi-okwu nke ozi ọma si di, asirim Kifas
n'iru ha nile, Ọ buru na gi onwe-gi adi
ndu dika ndi mba ọzọ, ma ọ bugh
dika ndi-Ju, ọ bu ezie na i bu onye-Ju,
i si aña erugide ndi mba ọzọ ka ha so uzọ
ndi-Ju? 15 Ayi onwe-ayi, ọ bu ezie na
ayi bu ndi-Ju dika esi mu ayi, buru kwa
ndi nābugh ndi-nmehie ndi sitere na ndi
mba ọzọ, 16 ma ebe ayi matara na
agugh madu n'onye ezi omume site n'ọlu
di iche iche nke iwu, ma ọ bu nání
okwukwe ekwere na Jisus Kraist ka eji
gu madu n'onye ezi omume, ọbunà ayi
onwe-ayi kwere na Kraist Jisus, ka ewe
gua ayi na ndi ezi omume site
n'okwukwe ayi kwere na Kraist, ọ bugh
kwa site n'ọlu di iche iche nke iwu:
n'ihi na site n'ọlu di iche iche nke iwu
ọ digh anu-aru ọ bula, bù madu, agāgu
n'onye ezi omume. 17 Ma ọ buru na
ahuru na ayi onwe-ayi bu kwa ndi-
nmehie, mḅe ayi nācho uzọ agēsi gu ayi
na ndi ezi omume nime Kraist, ọ bu na
Kraist bu onye nēje ozi nmehie?
Chineke ekwela. 18 N'ihi na asi na ihe
m'kwaturu, ihe ndia ka m'nēwuli elu ọzọ
dika ulo, anameme ka madu mara na
abum onye-njehie. 19 N'ihi na mu
onwem sitere n'aka iwu nwua n'ebe iwu
di, ka m'we di ndu n'ebe Chineke nọ.
20 Akpọgidekọwo mu na Kraist n'obe;
ọ bugh kwa mu onwem nādi ndu ọzọ,
kama ọ bu Kraist nādi ndu nimem: ma
ndu ahu m'nādi n'anu-aru uḅu a,
anamadi ya n'okwukwe, bù nke m'kwere
n'Ọkpara Chineke, Onye hurum n'anya,
rara kwa Onwe-ya nye n'ihim.
21 Ajughm amara nke Chineke: n'ihi
na asi na ezi omume abia site n'aka iwu,
ya mere Kraist nwuru n'efu.

3 1 A ndi Galetia nēnwegh uche, ònye
riri obi-unu, ndi ewere Jisus Kraist
gosi ọra madu n'anya-unu, dika Onye
akpọgidereri n'obe? 2 Nání nka ka
m'nācho imata n'ọnu-unu, Ùnu sitere
n'ọlu di iche iche nke iwu nata Mọ Nsọ,
ma-ọbu na unu sitere n'ọnunu nke
okwukwe nata Ya? 3 Ùnu bu ndi
nēnwegh uche otù a? ebe unu malitere
na Mọ Nsọ, ọ bu n'anu-aru ka anēme
ka unu zue okè uḅu a? 4 Ùnu huru
ọtutu ahuhu di otù a n'efu? ma asi na
ọ bu ezie na unu huru ha n'efu. 5 Ya
mere Onye ahu Nke nwe inyezu unu Mọ
Nsọ, Nke nāluputa kwa ọlu di ike nime
unu, Ò sitere n'ọlu di iche iche nke
iwu ma-ọbu na o sitere n'ọnunu nke
okwukwe nēme ya? 6 Dika Abraham
kwere Chineke, ewe gua nke ahu nye
ya n'ezi omume. 7 Ya mere maranu
na ndi sitere n'okwukwe, ndi ahu bu
umu Abraham. 8 Ma ihe edeworo
n'akwukwọ nsọ, ebe o buru uzọ hu na
Chineke nēsite n'okwukwe gu ndi mba
ọzọ na ndi ezi omume, o buru uzọ zie
Abraham ozi ọma, si, Agāgọzi mba nile
nime gi. 9 Ya mere ndi sitere
n'okwukwe, ndia ka anāgọzi, ha na
onye okwukwe ahu, bù Abraham.
10 N'ihi na ka ha ra, bù ndi sitere
n'ọlu nke iwu, ha nọ n'okpuru ọbubu-
ọnu: n'ihi na edewo ya n'akwukwọ nsọ,
si, Onye anābu ọnu ka ọ bu, bu onye ọ
bula nke nānọgidegh n'ihe nile edeworo
n'akwukwọ iwu, ime ha. 11 Ma ọ
putara ihè na ọ digh onye ọ bula anāgu
n'onye ezi omume n'iwu n'iru Chineke:
n'ihi na, Onye ezi omume gēsite
n'okwukwe di ndu; 12 ma iwu ahu
esitegh n'okwukwe; kama, Onye nēme
ihe ndia gādi ndu nime ha. 13 Kraist
ḅaputara ayi n'ọbubu-ọnu nke iwu ahu,
ebe Ọ ghọrọ ọbubu-ọnu n'ọnọdu-ayi:
n'ihi na edewo ya n'akwukwọ nsọ, si,
Onye anābu ọnu ka ọ bu, bù onye ọ bula
nke anākwuba n'elu osisi: 14 ka ngọzi
nke Abraham we rue ndi mba ọzọ
nime Kraist Jisus; ka ayi we site
n'okwukwe ahu nara nkwa Nke bu Mọ
Nsọ.

15 Umu-nnam, anamekwu dika
madu: Asi na ọ bu nání ọḅuḅa-ndu
madu, mḅe edozisiri ya nke-ọma, ọ
digh onye ọ bula nēwezuga ya, ma-ọbu
nētiye ihe ọzọ nime ya. 16 Ma ọ bu
Abraham ka ekwere nkwa ndia, ya na
Nkpuru-ya. Ọ sigh, Na nkpuru, dika
O nēkwu okwu bayere ọtutu; kama dika
O nēkwu okwu bayere otù Onye, Ọ si,
Na Nkpuru-gi, Nke bu Kraist. 17 Ma
nka bu ihe m'nēkwu; Ọḅuḅa-ndu nke
Chineke buruworo uzọ dozie nke-ọma,
iwu ahu, nke putara mḅe nnù arọ na orù
arọ na iri gasiri, ewezugagh ọḅuḅa-ndu
ahu, ime nkwa ahu ka ọ ghara idi irè.
18 N'ihi na asi na ihe-nketa ahu sitere
n'iwu, o sitegh kwa na nkwa ọzọ: ma

Chineke esitewo na nkwa nye Abraham
ihe-nketa ahu n'amara. 19 Gini kwa bu
iwu ahu? Atukwasiri ya n'ihi njehie,
rue mḇe Nkpuru ahu gābia, bú Onye
ekweworo nkwa; esite-kwa-ra n'aka
ndi-mọ-ozi nye iwu ahu site n'aka onye-
oḇuḇo. 20 Ma onye-oḇuḇo abugh nke
otù onye; ma Chineke bu otù onye.
21 Ya mere, ìwu ahu nēmegide nkwa
Chineke? Chineke ekwela: n'ihi na asi
na enyereri iwu nke puru ime ka adi ndu,
n'ezie ezi omume gēsitewori n'iwu.
22 Otú ọ di, ihe edeworo n'akwukwọ
nsọ mechibidoro ihe nile n'okpuru
nmehie, ka ewe were nkwa ahu nke
sitere n'okwukwe ekwere na Jisus Kraist
nye ndi kwere ekwe.

23 Ma mḇe okwukwe akābiagh,
anēche ayi nche n'okpuru iwu, ebe
anēmechibido ayi rue okwukwe ahu nke
agaje ikpughe. 24 Ya mere iwu ahu
aghọwo onye-ozizí-ayi ikuru ayi biakute
Kraist, ka ewe site n'okwukwe gu ayi
na ndi ezi omume. 25 Ma ebe
okwukwe ahu biaworo, ayi anọgh ọzọ
n'okpuru onye-ozizí. 26 N'ihi na unu
nile bu umu Chineke, site n'okwukwe,
nime Kraist Jisus. 27 N'ihi na ka
unu ra, bú ndi emere baptism ibà nime
Kraist, unu yikwasiri Kraist. 28 Onye-
Ju ma-ọbu onye-Grik apugh idi, orù ma-
ọbu onye nwe onwe-ya apugh idi, nwoke
na nwayi apugh idi: n'ihi na unu onwe-
unu nile bu otù onye nime Kraist Jisus.
29 Ma ọ buru na unu onwe-unu bu ihe
di n'aru nke Kraist, ya mere unu bu
nkpuru Abraham, buru ndi-nketa dika
nkwa si di.

4 1 Ma asim na ka oge ra onye-nketa
ahu nọ ka nwa ọhu, ọ digh iche n'ihe
ọ bula n'ebe orù nọ, ọ bu ezie na ọ bu
onye-nwe ihe nile; 2 kama ọ nọ
n'okpuru ndi etiyere ya n'aka-ha na ndi
nāchi èzí-na-ulo-ya rue oge nna-ya
buru uzọ ka àka. 3 Otú a ayi onwe-ayi
kwa, mḇe ayi bu umu ọhu, ọ bu n'okpuru
ihe-ozizí mbu nke uwa ka ejidere ayi
dika orù: 4 ma mḇe oge ahu zuru,
Chineke ziputara Ọkpara-Ya, Onye
amuru site na nwayi, Onye amuru
n'okpuru iwu, 5 ka Ọ we ḇaputa ndi
nọ n'okpuru iwu, ka ayi we nata ido-ka-
umu-ndikom ahu. 6 Ma n'ihi na unu
bu umu-ndikom, Chineke ziputara Mọ
nke Ọkpara-Ya ba nime obi-ayi, nēti
nkpu, si, Aba, Nna. 7 Ya mere i bugh
orù ọzọ, kama i bu nwa-nwoke; ma ọ
buru na i bu nwa-nwoke, i bu kwa onye-
nketa site n'aka Chineke.

8 Otú ọ di, mḇe ahu, ebe unu
nāmatagh Chineke, unu bu orù nke ndi
nābugh chi dika ha si puta n'uwa:
9 ma uḇu a, mḇe unu maworo Chineke,
ma-ọbu, nke bu ezi-okwu kari, unu bu
ndi Chineke maworo, ùnu si aṅa
chighari ọzọ n'ihe-ozizí mbu nādigh ike
nēnwegh kwa ihe ọ bula, nke unu
nāchọ ibu orù-ha ọzọ ọhu? 10 Unu
nēlezi anya idebe ubọchi, na ọnwa, na
oge, na arọ. 11 Anamatu egwu unu,
ma ọ nwere uzọ ọ bula m'dọḇuworo
onwem n'ọlu n'aru unu n'efu.

12 Umu-nnam, ariọm unu, menu
onwe-unu ka unu di ka mu onwem, n'ihi
na mu onwem me-kwa-ra onwem ka
m'di ka unu onwe-unu. Unu emeghm
ajọ omume ọ bula: 13 ma unu matara
na ọ bu n'ihi adigh-ike nke anu-aru ka
m'zìri unu ozi ọma na mbu: 14 unu
akpọgh kwa ihe di n'anu-arum nke bu
ọnwunwa n'ebe unu nọ ihe-efu, ọ sọgh
kwa unu oyi; kama unu naram nke-
ọma dika mọ-ozi nke Chineke, dika
Kraist Jisus. 15 Òle ebe ọ di kwa, bú
ọkpukpọ unu nākpọ onwe-unu ndi
ngọzi diri? n'ihi na aḇaram unu àmà,
na, ọ buru na ọ bu ihe unu puru ime,
unu gāghuputawori anya-unu nyem.
16 Ya mere àghọwom onye-iro-unu,
n'ihi na anamagwa unu ezi-okwu?
17 Ha were obi nānu ọku chọ unu n'uzọ
nādigh nma; ma ha nāchọ imechibido
unu uzọ n'èzí, ka unu we were obi nānu
ọku chọ ha. 18 Ma ọ di nma ka ewere
obi nānu ọku chọ unu n'ihe ọma mḇe
nile, ọ bugh kwa náni mḇe m'nọ n'etiti
unu. 19 Umu-ntakirim, unu ndi ime
unu nēmem ọzọ rue mḇe agēme ka udi
Kraist di nime unu, 20 ọ gādimnọ̄ nma
ma asi na apurum inọ n'etiti unu uḇu a,
na iḇanwe olum; n'ihi na enwerem obi
abua n'ebe unu nọ.

21 Gwanum, unu ndi nāchọ inọ
n'okpuru iwu, ùnu adigh-anu iwu ahu?
22 N'ihi na edewo ya n'akwukwọ nsọ,
na Abraham nwere umu-ndikom abua,
otù site n'orù-nwayi ahu, otù site kwa
na nwayi ahu nke nwere onwe-ya.
23 Ma ọ bu n'uzọ anu-aru ka amuworo
nwa nke sitere n'orù-nwayi ahu; ma

esitewo na nkwa mu nwa nke sitere na
nwayi ahu nwere onwe-ya. 24 Ma
ewere ihe ndia ma atù: n'ihi na ndinyom
abua ndia bu ọḅuḅa-ndu abua; otù si
n'ugwu Sainai puta, nāmu umu nye
n'orù, nwayi ahu bu Hega. 25 N'ihi
na Sainai nka bu ugwu di n'Arebia, ya
na Jerusalem nke di uḅu a kwu kwa:
n'ihi na ọ nọ n'orù, ya na umu-ya.
26 Ma Jerusalem nke di n'elu nwere
onwe-ya, ya onwe-ya bu kwa nne-
ayi. 27 N'ihi na edewo ya n'akwukwọ
nsọ, si,

Ka obi nātọ gi utọ, nwayi-àgà nke
nādigh-amu nwa;
Tiwa nkpu ọṅù, ti kwa nkpu, gi onye
ime nādigh-eme:
N'ihi na umu nke nwayi arapuru
nání ya di ọtutu kari umu nke
nwayi ahu nwere di.

28 Ma ayi onwe-ayi, umu-nnam, bu
umu nke nkwa, dika Aisak. 29 Ma dika
onye amuru n'uzọ anu-aru soḅuru onye
amuru n'uzọ Mọ Nsọ mḅe ahu, ọbuná
otú a ka ọ di uḅu a. 30 Otú ọ di, gini ka
ihe edeworo n'akwukwọ nsọ nēkwu?
Chupu orù-nwayi a na nwa-ya nwoke:
n'ihi na nwa-nwoke orù-nwayi agagh-
eso nwa nke nwayi ahu nke nwere onwe-
ya keta ihe. 31 N'ihi nka, umu-nnam,
ayi abugh umu nke orù-nwayi, kama ayi
bu umu nke nwayi ahu nwere onwe-ya.

5 1 Kraist mere ka ayi pua n'orù ka ayi
we nwe onwe-ayi: ya mere
nēguzosinu ike, unu ekwela ka ewere
yoke nke bu ibu-orù tuhi unu ọzọ.

2 Le, mu onwem Pọl si unu, na, asi
na unu ekwe ka ebì unu úgwù, Kraist
agagh-abara unu urù ọ bula. 3 Ma
agwasim onye ọ bula ike, bú onye kwere
ka ebì ya úgwù, na ọ bu onye ji ugwọ
idebe iwu ahu dum. 4 Atọpuru unu
n'aru Kraist, unu ndi nāchọ ka ewere
iwu gua unu na ndi ezi omume; unu siri
n'amara dapu. 5 N'ihi na ayi onwe-ayi
ji Mọ Nsọ nēchesi ihe anēle anya
ike, bú ezi omume, site n'okwukwe.
6 N'ihi na nime Kraist Jisus ọ digh ike
ọ bula obibì-úgwù ma-ọbu ebigh-úgwù
nwere; kama nke nwere ike bu okwukwe
nke sitere n'aka ihu-n'anya alusi ọlu ike.
7 Unu nāḅarì ọsọ nke-ọma; ònye ḅochiri
unu, ka unu ghara ikweyere ezi-okwu
ahu? 8 Nkweye ahu emere ka unu
kweye esitegh n'Onye ahu Nke nākpọ
unu. 9 Ihe-iko-achicha di ntà nēko
oḅe utu ọka agwọrọ agwọ dum. 10 Mu
onwem atukwasiwo obim n'ebe unu nọ
nime Onye-nwe-ayi, na unu agagh-
atukwasi uche n'ihe ọ bula ọzọ: ma onye
nēme ka obi lọ unu miri gēbu ikpé-ya,
onye ọ bula. 11 Ma mu onwem, umu-
nnam, ọ buru na anọm nēkwusa ibi-
úgwù, gini mere anọ nēsoḅum? m'kwusa
otú a, emewo ka ọnyà nka, bú obe,
ghara idi irè. 12 Ọ gādim nọ̄ nma ma
asi na ndi nēkpù unu iru gēme onwe-ha
onozi.

13 N'ihi na unu onwe-unu, umu-
nnam, ka akpọrọ ka unu nwe onwe-unu;
nání unu ewerela inwe-onwe-unu ahu
nye ka ọ buru ihe anu-aru-unu gēji
me ihe, kama werenu ihu-n'anya burita
orù ibe-unu. 14 N'ihi na edebezuwo
iwu nile n'otù okwu, bú nka; Hu onye-
aḅata-obi-gi n'anya dika onwe-gi. 15 Ma
ọ buru na unu atarita ibe-unu aru, ripia
kwa ibe-unu, lezienu anya ka unu ghara
ikpochapurita onwe-unu.

16 Ma asim, Nējegharinu site na Mọ
Nsọ, unu agagh-emezu kwa agu nke anu-
aru ma-ọli. 17 N'ihi na agu nāgu anu-
aru megide Mọ Nsọ, agu nāgu kwa Mọ
Nsọ megide anu-aru; n'ihi na ndia
nēmegide onwe-ha; ka unu we ghara ime
ihe ndia ọ bula unu nāchọ ime. 18 Ma
ọ buru na Mọ Nsọ nēdu unu, unu anọgh
n'okpuru iwu. 19 Ma ọlu nile nke anu-
aru putara ìhè, nke di ka ndia, ikwa-iko,
adigh-ọcha, agu ikwa-iko, 20 ikpere-
arusi, igwọ-ńsí, ibu-iro, esem-okwu,
ekworo, ọnuma, ikpa-iche-iche, nkewa,
irọ-òtù, 21 ikpọ-asì, iṅubiga-manya-
ókè, ite-egwú, na ihe yiri ihe ndia: nke
m'buru uzọ gwa unu, dika m'buru uzọ
gwa unu n'oge gara aga, na ndi nēme ihe
di otú a agagh-eketa ala-eze Chineke.
22 Ma nkpuru nke Mọ Nsọ bu ihu-
n'anya, ọṅù, udo, ogologo-ntachi-obi,
obi-ọma, idi-nma, ikwesi-ntukwasi-obi,
23 idi-nwayọ, imerū-ihe-n'ókè: ọ digh
iwu nēmegide ihe nile di otú a. 24 Ma
ndi nke Kraist-ayi Jisus kpọgidere anu-
aru-ha n'obe, ya na ọchichọ ọjọ nile na
agu ihe ọjọ nile di ya.

25 Ọ buru na ayi di ndu site na Mọ
Nsọ, ka ayi nāgazi kwa site na Mọ Nsọ.
26 Ka ayi ghara ighọ ndi nāchọ ototo
efu, nāchọrita ibe-ayi okwu, nākpọrita
ibe-ayi asì.

6 1 Umu-nnam, asi na ọ bu ezie na
anwude madu mb̲e ọ nọ na ndahie
ọ bula, unu onwe-unu, bú ndi Mọ Nsọ
nāchi, menu ka madu di otú a guzozie
nime mọ nke idi-nwayọ; nēlezi onwe-gi
anya, ka aghara inwa kwa gi onwe-gi.
2 Nēburitanu ibu nānyi ibe - unu,
nēdebezu-kwa-nu iwu Kraist n'uzọ di
otú a. 3 N'ihi na asi na madu nēchè
na ya bu ihe, mb̲e ọ nābugh ihe ọ bula,
ọ nāghọ onwe-ya aghughọ n'obi. 4 Ma
ka onye ọ bula nwaputa ọlu nke aka ya,
mb̲e ahu ka ọ gēnwe kwa ihe ọ gānyara
isi n'ebe nání ya onwe-ya nọ, ọ bugh kwa
n'ebe ibe-ya nọ. 5 N'ihi na madu nile
n'otù n'otù gēbu ibu nke aka ha.
6 Ma onye ewere okwu ọnu nēzí okwu
Chineke, ya me ka onye nēwere okwu
ọnu nēzí ya so ya nēnwekọ ezi ihe nile.
7 Unu ekwela ka eduhie unu; Chineke
abugh onye anēlelì: n'ihi na nkpuru ọ
bula madu nāgha, nke ahu ka ọ gēweta
kwa n'ubi. 8 N'ihi na onye nāgha
nkpuru nye anu-aru onwe-ya gēsite
n'anu-aru ahu weta nmebi dika ihe-ubi;
ma onye nāgha nkpuru nye Mọ Nsọ
gēsite na Mọ Nsọ weta ndu ebigh-ebi
dika ihe-ubi. 9 Ma ike agwula ayi n'obi
n'ime ihe ọma: n'ihi na ayi gēweta ihe-
ubi mb̲e oge-ya ruru, ma ayi adagh m̀bà.
10 Ya mere otú a, otú ayi nwere oge, ka
ayi nālu ezi ihe n'ebe madu nile nọ, ma
ka ayi nālu ezi ihe karisia n'ebe ndi èzí-
na-ulo nke okwukwe-ayi nọ.
11 Lenu otú nkpuru-akwukwọ m'ji
aka nkem degara unu di okpotokpo.
12 Ka ha ra, bú ndi nāchọ ka ha ma
nma n'anu-aru n'iru madu, ndi ahu
nērugide unu ka ebì unu úgwù; ihe ha
ji me ya bu nání ka ewe ghara isob̲u ha
n'ihi obe Kraist. 13 N'ihi na ndi kwere
ka ebì ha úgwù, ọbuná ha onwe-ha
adigh-edebe iwu; kama ha nāchọ ka ebì
unu úgwù, ka ha we nya isi n'anu-aru
unu onwe-unu. 14 Ma Chineke ekwela
ka m'nya isi, ma-ọbugh n'obe Onye-
nwe-ayi Jisus Kraist, nke esiteworo na
ya kpọgide uwa n'ebe m'nọ, kpọgide
kwa mu onwem n'ebe uwa di. 15 N'ihi
na obibì-úgwù abugh ihe, ebigh-úgwù
abugh kwa ihe, kama ọ bu òkìkè ọhu.
16 Ka ha ra kwa, bú ndi gāgazi dika
ihe-ọtùtù a si di, udo dikwasi ha, ya na
ebere, dikwasi kwa Israel nke Chineke.
17 Site n'ub̲u a ka onye ọ bula ghara
isob̲um: n'ihi na mu onwem nēbu
n'arum apa di iche iche nēgosi na abum
onye Jisus.
18 Ka amara nke Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist diyere mọ-unu, umu - nnam.
Amen.

AKWUKWỌ-OZI NKE PỌL ONYE-OZI DEGARA

NDI EFESỌS

1 1 Pọl, onye-ozi nke Kraist Jisus site
n'ọchichọ nke Chineke, nēdegara ndi
nsọ ndi nọ n'Efesọs, na ndi kwere na
Kraist Jisus, akwukwọ: 2 Amara diri
unu na udo nke si n'aka Chineke, bú
Nna-ayi, na Onye-nwe-ayi Jisus Kraist
puta.
3 Onye agọziri agọzi ka Ọ bu, bú
Chineke na Nna nke Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist, Onye were ngọzi nile ọ bula nke
Mọ Nsọ gọzie ayi n'ebe di n'elu-igwe
nime Kraist: 4 dika Ọ roputara ayi
nime Ya mb̲e akātọgh ntọ-ala uwa, ka
ayi we di nsọ buru kwa ndi anāpugh ita
uta n'iru Ya n'ihu-n'anya: 5 ebe O
buru uzọ ka ayi àkà ka ewe site n'aka
Jisus Kraist do ayi ka umu-Ya ndikom,
dika ọ di Ya ezi nma n'ọchichọ-Ya,
6 ka ewe to ebube nke amara-Ya, bú
nke Ọ were amara me ka ayi nara n'aka-
Ya nime Onye ahu Ọ huru n'anya:
7 Onye ayi sitere n'ọbara-Ya nwe
nb̲aputa-ayi nime Ya, bú nb̲aghara nke
ndahie nile ayi, dika àkù nke amara-Ya
si di, 8 nke Ọ mere ka ọ babigara ayi
ókè n'amam-ihe na uche nile, 9 mb̲e
Ọ mesiri ka ayi mara ihe-omimi nke
ihe Ọ chọrọ, dika ọ di Ya ezi nma, bú

ihe O zubere nime Ya, 10 rue ọchichi-
èzí-na-ulo nke ozuzù oge akara àkà,
ichikọta ihe nile nime Kraist-ayi dika
Isi, bú ihe nile di n'elu-igwe, na ihe nile
di n'elu uwa; nime Ya, ka m'kwuru,
11 Nke eme-kwa-ra ayi ka ayi buru
ihe-nketa nime Ya, ebe eburu uzọ ka
ayi àkà dika Onye ahu zubere, Onye
nālusi ihe nile ike dika izù nke ọchichọ-
Ya si di; 12 ka ayi we buru ihe agēji
to ebube-Ya, ayi ndi leworo anya Kraist
na mbu: 13 Onye unu onwe-unu nọ
kwa nime Ya, mḇe unu nuru okwu nke
ezi-okwu ahu, bú ozi ọma nke nzọputa-
unu, ọ bu kwa nime Ya, mḇe unu kwe-
kwa-ra na Ya, ka eji Mọ Nsọ nke nkwa
ahu ka unu akàrà, 14 bú Mọ Nsọ,
Onye bu ihe ayi ji mara na ayi gēketazu
ihe-nketa-ayi, rue nḇaputa nke ihe
Chineke nwetara, ka ewe to ebube-Ya.

15 N'ihi nka mu onwem kwa, ebe
m'nuru okwu bayere okwukwe di nime
unu nke unu kwere n'Onye-nwe-ayi
Jisus, na ihu-n'anya unu ji hu ndi nsọ
nile, 16 ewepughm aka n'ikele ekele
bayere unu, nēhota kwa unu n'ekperem;
17 ka Chineke nke Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist, bú Nna nke ebube, we nye unu
Mọ nke amam-ihe na nkpughe nime
nmazu-Ya; 18 ebe emeworo ka anya
obi-unu nara ihè, ka unu we mata ihe
bu olile-anya nke ọkpukpọ-Ya, mata
kwa ihe bu àkù nke ebube nke ihe-nketa-
Ya n'etiti ndi nsọ Ya, 19 mata kwa
otú ike-Ya di uku ri nne n'ebe ayi nọ, bú
ndi kwere, dika ilusi-ọlu-ike nke idi-ike
nke ike-Ya si di, 20 nke Ọ lusiri ike
nime Kraist, mḇe Ọ mere ka O si na
ndi nwuru anwu bilie, me kwa ka Ọ
nọdu n'aka-nri-Ya n'ebe di n'elu-igwe,
21 kachasi ha nile elu, bú ibu-onye-isi,
na ichi-isi, na ike, na ibu-onye-nwe-
madu, na aha ọ bula anākpọ ya aha,
ọ bugh nání n'oge a, kama ọ bu kwa
n'oge nke gaje ibia: 22 O do-kwa-ra ihe
nile n'okpuru ukwu-Ya abua, ọ bu kwa
Ya onwe-ya ka Ọ mere ka Ọ buru isi
n'elu ihe nile n'ebe nzukọ-Ya nọ,
23 nke bu aru-Ya, ozuzù nke Onye ahu
Nke nāluzu ihe nile nime madu nile.

2 1 Unu onwe-unu ka Ọ me-kwa-ra ka
unu di ndu, mḇe unu nọ n'ọnwu site
na ndahie nile unu na nmehie nile unu,
2 nke unu jeghariri nime ha n'oge gara
aga n'uzọ oge nke uwa nka, dika onye-isi
nke ike nke mbara-elu-igwe si chọ, bú
mọ ahu nke nālusi ọlu ike nime umu nke
ekweyegh-ekweye uḇu a; 3 ndi ayi
onwe-ayi nile bi-kwa-ra obi n'etiti ha
n'oge gara aga nime agu ihe ọjọ nke
anu-aru-ayi, nēme ihe nile anu-aru-ayi
na èchichè-uche-ayi chọrọ, buru kwa
umu nke iwe dika esi mu ayi, dika ndi
fọduru bu kwa:—4 ma Chineke, ebe Ọ
bu ọgaranya n'ebere, n'ihi oké ihu-
n'anya-Ya Ọ huru ayi, 5 ọbuná mḇe
ayi nọ n'ọnwu site na ndahie nile ayi, Ọ
mere ka ayi so Kraist dikọ ndu (ejiwo
amara zọputa unu), 6 me kwa ka ayi
so Ya si n'ọnwu bilikọ, me kwa ka ayi
so Ya nọdukọ n'ebe di n'elu-igwe, nime
Kraist Jisus: 7 ka Ọ we gosi ihe a
n'oge nile gaje ibia, bú àkù nke amara-
Ya di uku ri nne, n'obi-ọma n'ebe ayi
nọ nime Kraist Jisus: 8 n'ihi na ọ bu
amara ka ejiworo zọputa unu, site
n'okwukwe; nka esitegh kwa n'onwe-
unu: ọ bu onyinye Chineke: 9 o sitegh
n'ọlu, ka onye ọ bula we ghara inya isi.
10 N'ihi na ayi bu ihe Ọ mere, ndi ekère
èkè nime Kraist Jisus ilu ezi ọlu, nke
Chineke buru uzọ dozie ka ayi we
jegharia nime ha.

11 N'ihi nka chetanu, na n'oge gara
aga unu onwe-unu, bú ndi mba ọzọ
n'anu-aru, ndi ha nākpọ aha Ebigh-
úgwù, bú ndi anākpọ aha Obibi-úgwù,
n'anu-aru, nke eji aka me; 12 na unu
guzoro iche n'ebe Kraist nọ n'oge ahu,
ndi emereri ka unu buru ndi ala ọzọ
n'ebe ọnọdu ndi amuru ndi Israel di,
unu bu kwa ndi-ọbia n'ebe ọḇuḇa-ndu
nile nke nkwa ahu di, ndi nēnwegh olile-
anya, ndi nāmagh kwa Chineke n'uwa.
13 Ma uḇu a nime Kraist Jisus unu
onwe-unu, bú ndi nọ n'ebe di anya
n'oge gara aga, unu ka emere ka unu
nọ nso nime ọbara Kraist. 14 N'ihi
na Ya onwe-ya bu udo-ayi, Onye mere
ihe abua ahu ka ha buru otù ihe, Onye
kwada-kwa-ra mḇidi etiti nke ngige,
15 ebe ọ bu nime anu-aru-Ya ka Ọ mere
ka iro ahu ghara idi irè, bú iwu nke bu
ihe di iche iche enyere n'iwu; ka Ọ we
were madu abua ahu kè otù madu ọhu
nime onwe-ya, nēme ka udo di; 16 ka
Ọ we were kwa obe-Ya me ka ha abua na
Chineke di n'otù nime otù aru, ebe O
ḇusiri iro ahu nime ya: 17 Ọ we bia zi
unu ndi nọ n'ebe di anya ozi ọma nke

udo, zi kwa ndi nọ nso ozi ọma nke udo:
18 n'ihi na ayi abua sitere n'aka-Ya nwe
nkpọbata-ayi n'ebe Nna nọ nime otù Mọ
Nsọ. 19 Ya mere otú a unu abugh ndi-
ọbia na ndi nānọ dika ọbia ọzọ site n'ụbu
a, kama unu soro ndi nsọ buru ndi
amuru n'ala, unu bu kwa ndi èzí-na-ulo
Chineke, 20 ewu-kwa-ra unu dika ulo
n'elu ntọ-ala nke bu ndi-ozi na ndi-
amuma, nke isi nkume nime nkuku ntọ-
ala ahu bu Kraist Jisus onwe-ya; 21 ọ
bu kwa nime Ya ka ulo nile ọ bula
anēwu n'ulo ahu, ebe anējikọ ha nke-
ọma, nāba uba we buru ulo nsọ nime
Onye-nwe-ayi; 22 Onye anēwukọ kwa
unu onwe-unu nime Ya ka unu we buru
ebe-obibi nke Chineke nime Mọ Nsọ.

3 1 N'ihi nka mu onwem Pọl, onye-
nkpọrọ nke Kraist Jisus n'ihi unu
ndi mba ọzọ,—2 asi na ọ bu ezie na unu
nuru okwu bayere ọchichi-èzí-na-ulo
nke amara Chineke ahu nke enyerem
n'ebe unu nọ; 3 na emere ka m'mara
ihe-omimi ahu n'uzọ nkpughe, dika
m'deworo n'akwukwọ a na mbu n'okwu
ole-na-ole, 4 nke unu gēji pu ihuta
nghọtam n'ihe-omimi nke Kraist, mḅe
unu guru ya; 5 nke anēmegh ka umu
madu mara ya n'ọḅọ ọzọ, dika ekpughere
ya ụḅu a nye ndi-ozi-Ya na ndi-amuma-
Ya di nsọ nime Mọ Nsọ; 6 bú, na ndi
mba ọzọ bu ndi soro ayi ketakọ ihe, na
idikọ n'otù aru, na ikèkọ nkwa ahu nime
Kraist Jisus site n'ozi ọma, 7 nke
emerem ka m'buru onye nēje ozi ya, dika
onyinye nke amara ahu nke Chineke si
di nke enyerem dika ilusi-ọlu-ike nke
ike-Ya si di. 8 Ọ bu mu onwem, bú
onye di ntà kari onye dikarisiri ntà
n'etiti ndi nsọ nile, ka enyere amara
nka, izisara ndi mba ọzọ ozi ọma nke
àkù nke Kraist nke anēnwegh ike
ituputa ya; 9 na inye ha nile ìhè ihu
ihe bu ọchichi-èzí-na-ulo nke ihe-omimi
ahu nke ezoworo nime Chineke site
n'oge nile, Onye kère ihe nile; 10 ka
ewe me ụḅu a ka ibu-isi nile na ike nile
nke di n'ebe di n'elu-igwe mara ọtutu
okpukpu amam-ihe Chineke di iche iche
site n'aka nzukọ-Ya, 11 dika izù nke
mḅe nile ebigh-ebi si di nke O zubere
nime Kraist-ayi, bú Jisus Onye-nwe-
ayi: 12 ọ bu kwa nime Ya ka ayi
sitere n'okwukwe nke ayi kwere na
Ya nwe nkwuwa-okwu na nkpọbata
nime ntukwasi-obi. 13 N'ihi nka ariọm
aririọ ka ike ghara igwu unu n'obi
nime nkpaḅum nile n'ihi unu, nke bu
otuto-unu.

14 Ọ bu n'ihi nka ka m'ji ḅue
ikperèm abua n'ala nye Nna-ayi,
15 Onye esitere na Ya gu eriri-nna nile
ọ bula n'elu-igwe na n'elu uwa aha,
16 ka Ọ we nye unu, dika àkù nke
ebube-Ya si di, ka ewere ike me ka unu
di ike site n'aka Mọ-Ya nābata nime
madu ime unu; 17 ka Kraist we site
n'okwukwe-unu bigide nime obi-unu;
ka unu, ebe unu ḅagideworo nkpọrọgwu
nime ihu-n'anya buru kwá ndi atọworo
ntọ-ala nime ya, 18 ka unu we nara ike
ighọta, unu na ndi nsọ nile, ihe bu
obodobo na ogologo na idi-elu na omimi,
19 na imara ihu-n'anya Kraist nke kariri
ọmuma nke-uku ri nne, ka ewe me ka
unu zue ezù rue ozuzù nile nke Chineke.
20 Ma otuto diri Onye ahu Onye
puru imebiga ókè nke-uku ri nne kari
ihe nile nke ayi nāriọ ma-ọbu nke ayi
nātughari uche, dika ike nke nālusi ike
nime ayi si di, 21 otuto diri Ya nime
nzukọ-Ya na nime Kraist Jisus rue ọḅọ
nile nke mḅe nile ebigh-ebi. Amen.

4 1 Ya mere mu onwem, bú onye-
nkpọrọ nime Onye-nwe-ayi, nāriọ
unu ka unu jegharia dika ọ kwesiri
ọkpukpọ nke akpọrọ unu, 2 n'oòi di
ume-ala na idi-nwayọ nile, n'ogologo-
ntachi-obi, nānagiderita ibe-unu nime
ihu-n'anya; 3 nānu ọku n'obi idebe
idi-n'otù nke Mọ Nsọ nime ihe-ọkiké
nke bu udo. 4 Otù aru di, otù Mọ di
kwa, dika akpọ-kwa-ra unu nime otù
olile-anya nke ọkpukpọ-unu; 5 otù
Onye-nwe-ayi di, otù okwukwe di, otù
baptism di, 6 otù Chineke na Nna
nke ayi nile di, Onye bu isi ayi nile,
Onye site-kwa-ra n'aka ayi nile nālu ọlu,
Onye nānọ kwa nime ayi nile. 7 Ma ọ
bu ayi nile n'otù n'otù ka enyere amara
ahu dika ọtùtù nke onyinye Kraist si di.
8 N'ihi nka Ọ si,

Mḅe Ọ rigoro n'elu, Ọ dọtara usu
ndi adọtara n'agha n'agha,
Nye kwa madu onyinye di iche iche.

9 (Ma okwu nka, Ọ rigoro, gini ka ọ bu
ma-ọbugh na Ọ rida-kwa-ra nime akuku
uwa dikariri ala? 10 Onye ridara bu
kwa Onye ahu Nke rigoro n'ebe kachasi
elu-igwe nile elu nke-uku, ka Ọ we mezu

ihe nile.) 11 Ya onwe-ya nye-kwa-ra
ufọdu ka ha buru ndi-ozi; nye kwa ufọdu
ka ha buru ndi-amuma; nye kwa ufọdu
ka ha buru ndi nēzisa ozi ọma; nye kwa
ufọdu ka ha buru ndi nāzù aturu
Chineke na ndi-ozizi; 12 ime ka ndi
nsọ zu okė ilu ọlu nke ije-ozi, iwuli aru
nke Kraist elu dika ulo: 13 rue mḅe
ayi nile gēru idi-n'otù nke okwukwe na
nke nmazu nke Ọkpara Chineke, ru ibu
nwoke tozuru okė, ru ọtùtù nke ogologo
nke ozuzù nke Kraist: 14 ka ayi we
ghara ibu umu ọhu ọzọ, ndi ifufe nile
ọ bula nke ozizi nēfeghari nēbughari
kwa, nime itu-ntu nke madu, nime
aghughọ, nke ha ji ezuputa nduhie;
15 kama ka ayi we nēso ezi-okwu nime
ihu-n'anya, we tò etò rue nime Ya n'ihe
nile, Onye bu isi-ayi, bù Kraist;
16 Onye aru nile, ebe anēwere
nkwonkwo nile ọ bula nke nnyezu
kwukọ ya nke-ọma jikọ kwa ya, dika
ilusi-ọlu-ike nke akuku nile ọ bula n'otù
n'otù n'ọtùtù-ha si di, aru nile ahu
nēsite na Ya nēme ka aru ba uba iwuli
onwe-ya elu dika ulo nime ihu-n'anya.
17 Ya mere nka ka m'nēkwu, kwusi
kwa ike nime Onye-nwe-ayi, ka unu
ghara ijeghari ọzọ dika ndi mba ọzọ
nējeghari kwa, n'ihe-efu nke uche-ha,
18 n'ihi na emewo ka ha ḅa ọchichiri
n'echichė-uche-ha, eme kwa ka ha buru
ndi ala ọzọ n'ebe ndu nke Chineke di
n'ihi amagh-ihe di nime ha, n'ihi na
anēme ka obi-ha me etili; 19 madu
ndi, ebe nmehie-ha nādigh-ewuta ha
ọzọ, ha rara onwe-ha nye n'aka agu
ikwa-iko, iluputa adigh-ọcha nile nime
anya-uku. 20 Ma unu onwe-unu
amutagh Kraist-ayi otù a; 21 asi na ọ
bu ezie na ọ bu Ya onwe-ya ka unu
nuru, asi kwa na ọ bu nime Ya ka eziri
unu ihe, dika ezi-okwu di nime Jisus:
22 ka unu tupu madu ochie unu, nke
nēmebi emebi n'uzọ agu nke aghughọ,
dika ibi-obi-unu na mbu si di; 23 ka
eme kwa ka unu di ọhu na mọ nke uche-
unu, 24 ka unu yikwasi kwa madu ọhu
unu, nke ekėre dika Chineke chọrọ nime
ezi omume na idi-ọcha nke ezi-okwu
ahu.
25 N'ihi nka, ebe unu tupuru okwu-
ugha, nēkwunu ezi-okwu onye ọ bula
n'ebe onye-aḅata-obi-ya nọ: n'ihi na ayi
nāburita ihe di n'aru ibe-ayi. 26 Unu
emehiela mḅe unu nēwe iwe: ekwela
anyanwu da na nkpasu-iwe-unu:
27 enye-kwa-la ekwensu uzọ. 28 Ka
onye nēzu ori ghara izu kwa ori ọzọ:
kama ka ọ dọḅu onwe-ya n'ọlu, nēji aka-
ya abua lu ezi ihe, ka ọ we nwe ihe ya
na onye nọ na nkpà gēketa. 29 Ka
okwu ọ bula nke nēre urė ghara isi
n'ọnu-unu puta, kama ihe bu ezi ihe,
iwuli madu elu dika ulo, dika nkpà si
di, ka ọ we nye ndi nānu ya amara.
30 Unu eme-kwa-la ihe gēwuta Mọ
Nsọ nke Chineke, Onye akara unu
akàrà nime Ya rue ubọchi nḅaputa.
31 Ka ewepu ihe-ilu na ọnuma na iwe
na iti-nkpu na nkwulu nile, ha na obi ọjọ
nile, n'etiti unu: 32 nweritanu obi-
ọma n'aru ibe-unu, nwenu obi ọmiko,
were-kwa-nu amara ḅaghara onwe-unu,
dika Chineke were-kwa-ra amara
ḅaghara unu nime Kraist.
5 1 Ya mere burunu ndi nēṅomi
Chineke, dika umu ahuru n'anya;
2 nējeghari-kwa-nu n'ihu-n'anya, dika
Kraist-ayi hu-kwa-ra unu n'anya, rara
kwa Onwe-ya nye n'ihi ayi, dika ihe
echere n'iru Chineke na àjà achuru nye
Ya ka ọ buru isisi nke ihe ísi utọ. 3 Ma
ikwa-iko, na adigh-ọcha nile, ma-ọbu
anya-uku, ka aghara ikpọ ọbuná aha-ya
n'etiti unu, dika ọ kwesiri ndi nsọ;
4 ma-ọbu ihe-ihere, ma-ọbu ikwu-
okwu-nzuzu, ma-ọbu okwu nābagh n'ihe,
nke nēkwesigh: ma kama nke ahu
ikele-ekele. 5 N'ihi na nka ka unu
matara nke-ọma, na ọ digh onye ọ bula
nke bu onye nākwa iko, ma-ọbu onye
nādigh ọcha, ma-ọbu onye-anya-uku,
nke isi-ya bu onye nēkpere arusi, nwere
ihe-nketa n'ala-eze nke Kraist na
Chineke. 6 Unu ekwela ka onye ọ bula
were okwu efu rafue unu: n'ihi na ọ bu
n'ihi ihe ndia ka iwe Chineke
nābiakwasi umu nke ekweyegh-ekweye.
7 Ya mere, unu esola ha kekọ ihe;
8 n'ihi na unu buri ọchichiri n'oge gara
aga, ma unu bu ihė uḅu a nime Onye-
nwe-ayi: nējegharinu dika umu nke
ihė 9 (n'ihi na nkpuru nke ihė ahu
di n'idi-nma na ezi omume na ezi-
okwu nile), 10 nānwaputa ihe di
Onye-nwe-ayi ezi nma; 11 unu esola
ọlu nke ọchichiri nke nāmigh nkpuru
nēnwekọ ihe, ma kama nke ahu nātu-
kwa-nu ha nmehie-ha n'anya; 12 n'ihi

na ọ bu ihe-ihere ọbuná ikwu okwu
bayere ihe nile ha nēme na nzuzo. 13 Ma
ihè nēme ka ihe nile puta ihè mḅe
anātu ha nmehie-ha n'anya: n'ihi na
ihe ọ bula anēme ka ọ puta ihè bu ihè.
14 N'ihi nka Ọ si, Teta, gi onye nāraru
ura, si kwa na ndi nwuru anwu bilie,
Kraist ahu gāmukwasi kwa gi.

15 Ya mere lezienu anya nke-ọma otú
unu nējeghari, ọ digh ka ndi nāmagh
ihe, kama dika ndi mara ihe;
16 nāzuchapuru onwe-unu oge a nile,
n'ihi na ubọchi ndia jọrọ njọ. 17 N'ihi
nka unu aghọla ndi nēnwegh uche,
kama ghọtanu ihe bu ihe Onye-nwe-ayi
nāchọ. 18 Unu añubiga-kwa-la manya
ókè, nke ndu ila-n'iyì di nime ya, kama
juputanu na Mọ Nsọ; 19 nēwere abù
ọma na ukwe na abù nke Mọ Nsọ
gwarita onwe-unu okwu, nēwere obi-
unu bù abù kpọ kwa ubọ nye Onye-
nwe-ayi; 20 nēkele kwa Chineke, bú
Nna, ekele mḅe nile n'ihi ihe nile n'aha
Onye-nwe-ayi Jisus Kraist; 21 nēdorita
onwe-unu n'okpuru ibe-unu nime egwu
Kraist.

22 Ndi bu nwunye, nēdonu onwe-unu
n'okpuru di nke aka unu, dika n'okpuru
Onye-nwe-ayi. 23 N'ihi na di bu isi
nke nwunye, dika Kraist-ayi bu kwa isi
nzukọ-Ya, ebe Ya onwe-ya bu Onye-
nzọputa nke aru. 24 Ma dika anēdo
nzukọ ahu n'okpuru Kraist-ayi, otú a
ka ndi bu nwunye do kwa onwe-ha
n'okpuru di-ha n'ihe nile ọ bula. 25 Ndi
bu di, hunu nwunye-unu n'anya, dika
Kraist-ayi hu-kwa-ra nzukọ-Ya n'anya,
rara kwa Onwe-ya nye n'ihi ya; 26 ka
Ọ we do ya nsọ, mḅe Ọ mesiri ka ọ di
ọcha site n'ọsisa miri n'okwu Chineke,
27 ka Ya onwe-ya we che nzukọ ahu
n'iru Onwe-ya dika ihe di ebube,
nēnwegh ntupọ ma-ọbu iru-ndọli ma-
ọbu ihe ọ bula n'ihe di otú a; kama ka ọ
we di nsọ buru kwa ihe anāpugh ita uta.
28 Otú a ndi bu di ji kwa ugwọ ihu
nwunye nke aka ha n'anya dika ha huru
aru nke onwe-ha n'anya. Onye nāhu
nwunye nke aka ya n'anya nāhu onwe-ya
n'anya: 29 n'ihi na ọ digh onye ọ bula
kpọrọ aru onwe-ya asì mḅe ọ bula; kama
ọ nāzù ya nēlezi kwa ya anya nke-ọma,
dika Kraist nēme kwa nzukọ-Ya;
30 n'ihi na ayi bu ihe di n'aru-Ya.
31 N'ihi nka ka nwoke gārapu nna-ya
na nne-ya, rapara n'aru nwunye-ya; ha
abua ewe ghọ otù anu-aru. 32 Ihe-
omimi a di uku: ma mu onwem nēkwu
okwu bayere Kraist baye-kwa-ra nzukọ-
Ya. 33 Otú ọ di, unu onwe-unu n'otù
n'otù hu kwa nwunye-unu n'anya, onye
ọ bula ya hu nwunye nke aka ya n'anya,
dika ọ nāhu onwe-ya n'anya; ka nwunye
lezi kwa anya ka ọ nātu egwu di-
ya.

6 1 Umu, nāñanu nti okwu ndi muru
unu nime Onye-nwe-ayi: n'ihi na
nka bu ihe ziri ezi. 2 Sọpuru nna-gi
na nne-gi (nke bu ihe mbu enyere n'iwu
nke nkwa diri ya), 3 ka ihe we nāgara gi
nke-ọma, ka i we di kwa ogologo ndu
n'elu uwa. 4 Ndi bu nna, akpasu-kwa-
la umu-unu iwe: kama nāzùputa ha
n'ọzùzù na idu-ọdu nke Onye-nwe-ayi.

5 Ndi-orù, werenu egwu na ima-jijiji
nāña nti okwu ndi bu ndi-nwe-unu n'uzọ
anu-aru, nime afọ-ofufo nke obi-unu,
dika unu nēmere Kraist; 6 ọ bugh
n'uzọ ibu-orù-n'anya, dika ndi nēme otú
ọ gātọ madu utọ; kama dika ndi-orù
Kraist, nēme ihe Chineke nāchọ site na
nkpuru-obi-unu; 7 were-kwa-nu obi-
ọma nābu orù, dika ọ bu Onye-nwe-ayi
ka unu bu orù-Ya, ọ bugh kwa madu:
8 ebe unu matara na ezi ihe ọ bula onye
ọ bula nēme, nka ka ọ gānaghachi n'aka
Onye-nwe-ayi, ma ọ bu orù ma-ọbu
onye nwe onwe-ya. 9 Ndi-nwe madu,
nēme-kwa-ranu ha otù ihe ahu, nārapu
iba-nba-unu: ebe unu matara na Onye-
nwe ma ha ma unu nọ n'elu-igwe, ile-
madu-anya-n'iru adigh kwa n'ebe Ọ nọ.

10 Nke fọduru, menu onwe-unu ka
unu di ike nime Onye-nwe-ayi, ya na
nime idi-ike nke ike-Ya. 11 Yikwasinu
ihe-agha nile nke Chineke, ka unu we
pu iguzogide ihe nile ekwensu nēzuputa.
12 N'ihi na iḅa-nḅa-ayi abugh imegide
anu-aru na ọbara, kama ọ bu imegide
ibu-ndi-isi nile, imegide ichi-isi nile,
imegide ndi-onwe-uwa nke ọchichiri a,
imegide ndi-agha mọ nke ajọ ihe n'ebe
di n'elu-igwe. 13 N'ihi nka chilienu
ihe-agha nile nke Chineke, ka unu we
pu iguzogide ndi-iro-unu n'ajọ ubọchi,
na iguzo, ebe unu luputaworo ihe nile.
14 Ya mere guzonu, mḅe unu weresiri
ezi-okwu ke úkwù-unu, were kwa ihe-
agha nke nēḅochi obi yikwasi, bú ezi
omume, 15 were kwa nkwadebe nke

bu ozi ọma nke udo yikwasi n'ukwu-
unu; 16 tukwasi ihe nile ndia welienu
ọta nke bu okwukwe, nke unu gāpu
imenyu àkú-uta nile nēnwu ọku nke
ajọ onye ahu nime ya. 17 Nara-kwa-
nu okpu-agha nke bu nzọputa, ya na
mma-agha nke Mọ Nsọ, nke bu okwu
Chineke: 18 site-kwa-nu n'ekpere na
aririọ nile nēkpe ekpere n'oge nile nime
Mọ Nsọ, were kwa inọgidesi-ike na iriọ-
aririọ nile bayere ndi nsọ nile nāmu anya
ime nka, 19 nēkpe kwa ekpere n'ihim,
ka ewe nyem okwu n'isaghe ọnum, iwere
nkwuwa-okwu me ka madu mara ihe-
omimi nke ozi ọma, 20 nke m'bu
ukọ̀ nime nkpọrọ n'ihi ya; ka m'we
kwuwa okwu nime ya, dika m'nāghagh
ikwu.
21 Ma ka unu onwe-unu we mata kwa
ihe nile bayerem, otú m'nēme, Tikikọs,
onye bu nwa-nna-ayi ahu ahuru n'anya,
bu kwa onye kwesiri ntukwasi-obi n'ije-
ozi nime Onye-nwe-ayi, ọ gēme ka unu
mara ihe nile: 22 onye m'nēzigara unu
ime otú ihe a, ka unu we mara otú ihe
nāgara ayi, ka ọ we kasi kwa obi-unu.
23 Udo diri umu-nna-ayi, ya na ihu-
n'anya nke ya na okwukwe yikọ, site na
Chineke, bú Nna, na Onye-nwe-ayi
Jisus Kraist. 24 Ka amara diyere ndi
nile huru Onye-nwe-ayi Jisus Kraist
n'anya n'emebigh-emebi.

AKWUKWỌ-OZI NKE PỌL ONYE-OZI DEGARA

NDI FILIPAI

1 1 Pọl na Timọti, ndi-orù nke Kraist
Jisus, nēdegara ndi nsọ nile nime
Kraist Jisus ndi nọ na Filipai akwukwọ,
ha na ndi nēlekọta unu anya na ndi nējere
unu ozi: 2 Amara diri unu na udo nke
si n'aka Chineke, bú Nna-ayi, na Onye-
nwe-ayi Jisus Kraist puta.
3 Anamekele Chinekem na ncheta nile
m'nēcheta unu, 4 mḇe nile n'aririọ
nile m'nāriọrọ unu nile nāriọ aririọ ahu
nime ọñù, 5 n'ihi nnwekọ unu nwekọrọ
n'izisa ozi ọma site n'ubọchi mbu rue
uḇu a; 6 ebe m'tukwasiworo obim
n'otù ihe nka, na Onye malitere ilu ezi
ọlu nime unu gāluzu ya rue ubọchi Jisus
Kraist: 7 dika o ziri ezi ka m'tukwasi
uchem n'ihe a bayere unu nile, n'ihi
na enwerem unu n'obim, ebe unu nile
bu ndi nēsom n'inwekọ amara, ma nime
aḇum ma nime ngọpu nke ozi ọma na
ime ka o guzosie ike. 8 N'ihi na
Chineke bu onye-àmà nkem, otú agu
unu nile nāgusim ike n'obi-ebere nke
Kraist Jisus. 9 Nka ka m'nēkpe kwa
ekpere, ka ihu-n'anya-unu we nâbabiga
kwa ókè kari nke-uku nime nmazu na
nghọta nile; 10 ka unu we nwa ihe ha
na ibe-ha di iche; ka unu we di ọcha
n'obi ghara kwa isu ngọngọ rue ubọchi
nke Kraist; 11 ebe unu gābu ndi
juputaworo na nkpuru nke ezi omume,
nke sitere n'aka Jisus Kraist, ka Chineke
we nwe ebube na otuto.
12 Ma anamezube ka unu mara, umu-
nnam, na, kama ihe ọzọ, ọnọdum emewo
ka ozi ọma ga n'iru; 13 ya mere aḇum
putara ìhè nime Kraist na Pritoriọm
dum, ya na n'ebe ndi nile fọduru nọ;
14 ọ me kwa ka ndi ka n'ọnu-ọgugu
n'etiti umu-nna nime Onye-nwe-ayi
nwebiga anya-ike ókè ikwu okwu
Chineke nātugh egwu, ebe ha
tukwasiworo obi site n'aḇum. 15 Ọ
bu ezie na ufọdu nēkwusa Kraist-ayi
ọbuná n'ihi ekworo na esem-okwu; ma
ufọdu nēkwusa kwa Ya n'ihi na ọ di ha
ezi nma: 16 ndia nēme ya site n'ihu-
n'anya, ebe ha matara na edorom ka
m'we gọpu ozi ọma: 17 ma ndi ahu
nēkwusa Kraist-ayi site n'ikpa-iche-
iche, ọ bugh n'idi-ọcha-n'obi, ebe ha
nēchè na ha gēwelirim nkpaḇu n'aḇum.
18 Gini kwa? ọ bu nání na n'uzọ ọ
bula, ma ọ bu n'aghughọ ma-ọbu n'ezi-
okwu, anēkwusa Kraist; nime nka ka
m'nāñuri kwa ọñu, e, m'gāñuri kwa
ọñu nime ya. 19 N'ihi na amataram
na nka gēme ka m'nwe nzọputa, site
n'aririọ-unu na nnyezu nke Mọ nke
Jisus Kraist, 20 dika olile-anya siri ike

na ntukwasi-obi nkem si di, na n'ihe
ọ bula ọ digh ihere gēmem, kama na
agēme kwa ka Kraist di uku n'arum
ub̤u a, otú ọ di mb̤e nile, ma ọ bu site na
ndu, ma-ọbu site n'ọnwu, nime nkwuwa-
okwu nile. 21 N'ihi na n'ebe m'nọ idi
ndu bu Kraist, inwu anwu bu kwa urù.
22 Ma ọ buru na idi ndu n'anu-aru bu
òkèm, nka bu nkpuru nke ọlum: ihe
m'gārọputa kwa amaghm. 23 Ma anọm
n'ebe di nkpà n'etiti ihe abua ndia, ebe
agu ila na inọ n'ebe Kraist nọ nāgum;
n'ihi na ọ kachasi nma nke-uku: 24 ma
inọgide n'anu-aru dikariri nkpà n'ihi
unu. 25 Ebe m'tukwasiwo-kwa-ra obim
n'ihe a, amataram na m'gānọgide,
nọgide kwa n'etiti unu nile, ime ka unu
ga n'iru ṅu kwa ọṅù nke okwukwe;
26 ka inya-isi-unu we babiga ókè nime
Kraist Jisus n'arum site n'ọbibia
m'gābiakute unu ọzọ. 27 Nàní nēbinu
obi dika ndi ala elu-igwe n'uzọ
kwesiri ozi ọma nke Kraist: ka ọ
gābu, ma m'bia hu unu ma-ọbu na
anọghm, ka m'we nu ihe bayere ọnọdu-
unu, na unu nēguzosi ike n'otù Mọ Nsọ,
nēwere kwa otù nkpuru-obi lukọrọ
okwukwe nke ozi ọma ahu ọgù si-ike;
28 ghara ikwe ka ndi nēmegide unu me
ka unu tua ujọ n'ihe ọ bula: ebe nke
ahu bu ihe nēme ka ila-n'iyì putara
ha ìhè, ma ọ nēme ka nzọputa-unu
puta ìhè, nka site-kwa-ra na Chineke;
29 n'ihi na unu ka enyeworo ya n'amara
n'ihi Kraist, ọ bugh nání ikwere na Ya,
kama ihu kwa ahuhu n'ihi Ya: 30 ebe
unu nwere otù nb̤a ahu nke unu huru
n'arum, ub̤u a ka unu nānu kwa na ọ
di n'arum.

2 1 Ya mere ọ buru na nkasi-obi ọ
bula di nime Kraist, ọ buru na
ngugu-obi ọ bula nke ihu-n'anya di, ọ
buru na nnwekọ ọ bula nke Mọ Nsọ di,
ọ buru na obi-ebere na ime-ebere ọ bula
di, 2 menu ka ọṅùm juputa, ka unu we
tukwasi uche-unu n'otù ihe ahu, nwe
kwa otù ihu-n'anya ahu, nēnwekọ otù
nkpuru-obi, nēnwe otù uche; 3 unu
emela ihe ọ bula n'uzọ ikpa-iche-iche
ma-ọbu n'uzọ ichọ otuto efu, kama n'obi
di ume-ala nāguritanu ibe-unu na ndi ka
unu onwe-unu nma; 4 unu nile n'otù
n'otù elela ihe nke aka unu anya, kama
unu nile n'otù n'otù le kwa ihe nke
madu-ibe-unu anya. 5 Nwenu uche a
nime onwe-unu, nke di kwa nime Kraist
Jisus: 6 Onye, ọ bu ezie na Ọ diri
n'udi nke Chineke na mbu, ma Ọ gugh
ya n'ihe O gējidesi ike, bú ira ka Chineke,
7 kama Ọ mere Onwe-ya ihe-efu, n'inara
udi nke orù, ewe me Ya n'oyiyi nke
madu; 8 ebe ahuru Ya ka Ọ di ka madu
n'oyiyi-Ya, Ọ weda-kwa-ra Onwe-ya,
we buru Onye nāṅa nti rue ọnwu, bú
ọnwu nke obe. 9 N'ihi nka Chineke
weli-kwa-ra Ya elu nke-uku, were kwa
amara nye Ya aha ahu nke kariri aha nile
ọ bula elu; 10 ka ọ gābu n'aha Jisus ka
ikperè nile we b̤ue n'ala, nke ihe nile di
n'elu-igwe na ihe nile di n'elu uwa na
ihe nile di n'okpuru ala, 11 ka ire nile
ọ bula we kwuputa kwa na Jisus Kraist
bu Onye-nwe-ayi, ka ewe nye Chineke,
bú Nna, otuto.

12 Ya mere, ndi m'huru n'anya, dika
unu ṅara nti mb̤e nile, ọ bugh nání mb̤e
m'nọ n'etitì unu, kama ub̤u a mb̤e
m'nānọgh, werenu egwu na ima-jijiji
luputa kari nzọputa nke onwe-unu nke-
uku; 13 n'ihi na ọ bu Chineke Onye
nālusi ọlu ike nime unu ichọ-achọ-unu
na ilusi-ọlu-ike-unu, n'ihi na ọ di Ya ezi
nma. 14 Menu ihe nile nējigh ntamu
na iru-uka ọ bula; 15 ka unu we ghọ
ndi nādigh ita uta ndi nāghọgh kwa
aghughọ, umu Chineke ndi anāpugh ita
uta n'etiti ọb̤ọ b̤agọrọ ab̤agọ nke nēnwe
kwa anya-uhie, ndi anāhu unu n'etiti ha
dika ndi nēnye ìhè n'uwa, 16 nēche
okwu nke ndu n'iru madu; ka m'we nwe
ihe inya isi nye n'ubọchi nke Kraist, na
ab̤aghm ọsọ n'efu, na adọb̤ughkwam
onwem n'ọlu n'efu. 17 E, ọ buru kwa
na anāwusim dika àjà-ihe-ọṅuṅu n'elu
àjà na ifè-òfùfè nke okwukwe-unu,
anamaṅuri ọṅu, so kwa unu nile nāṅuri
ọṅu: 18 n'otù uzọ ahu unu onwe-unu,
ṅuri-kwa-nu ọṅu, sokwam nāṅuri ọṅu.

19 Ma anamele anya nime Onye-nwe-
ayi Jisus na m'gēzigara unu Timọti
ọsọsọ, ka mu onwem we nwe kwa obi-
utọ, mb̤e m'mara ọnọdu-unu. 20 N'ihi
na enweghm onye ọ bula nke nkpuru-
obi-ya yiri nke ya, bù onye gēcheb̤u
onwe-ya bayere ọnọdu-unu n'ezie.
21 N'ihi na ha nile nāchọ ihe nke aka
ha, ọ bugh ihe nke Jisus Kraist. 22 Ma
unu mara ọnwunwa-ya, na, dika nwa
nēso nna-ya, otú a ka o sorom buru orù
n'izisa ozi ọma. 23 Ya mere, onye a ka

m'nēle anya na m'gēziga ya n'otù oge
ahu, mḅe ọ bula m'gāhu otù ọ gādirim:
24 ma anamatukwasi obim nime Onye-
nwe-ayi na mu onwem gābia kwa ọsọsọ.
25 Ma anamagu ya ihe di nkpà izigara
unu Epafrọdaitọs, bù nwa-nnam na onye
mu na ya nālukọ ọlu, onye mu na
ya nēbukọ kwa agha, onye buru kwa
onye-ozi-unu na onye nēfè òfùfè iḅo
nkpàm; 26 ebe agu unu nile nāgusi ya
ike, obi lọ-kwa-ra ya miri, n'ihi na
unu nuru na aru-ya adigh ike: 27 n'ihi
na aru-ya adigh ike n'ezie, ọ nọ kwa
nso ọnwu: ma Chineke mere ya ebere;
ma ọ bugh nání ya onwe-ya, kama mu
onwem kwa, ka m'we ghara inwe ihe-
nwuta n'elu ihe-nwuta. 28 Ya mere
ọ nānukarim ọku n'obi iziga ya, ka ọ
gābu, mḅe unu huru ya ọzọ, ka unu we
ṅuria ọṅu, ka mu onwem we nwe kwa
ihe-nwuta nke dikariri ntà. 29 Ya mere
werenu ọṅù nile nara ya nke-ọma nime
Onye-nwe-ayi; nāsọpuru-kwa-nu ndi di
otù a: 30 n'ihi na ọ bu n'ihi ọlu Kraist
ka ọ biaruru ọnwu nso, nēkwere itufu
ndu-ya, ka ọ we mezu ihe fọduru unu
ime n'ifè-òfùfè-unu n'ebe m'nọ
3 1 Nke fọduru, umu-nnam, nāṅurinu
ọṅu nime Onye-nwe-ayi. Idegara
unu otù ihe ndia n'akwukwọ, n'ezie ọ
bugh ihe-nsoḅu n'ebe m'nọ, ma n'ebe
unu nọ ọ bu ihe-ntukwasi-obi.
2 Lezienu nkita ahu nile anya, lezienu
ndi-ọlu ọjọ ahu anya, lezienu obibi-aru
ahu anya: 3 n'ihi na ayi onwe-ayi bu
ndi obibi-ùgwù, ndi ji Mọ nke Chineke
nēkpe ekpere, ndi nānya kwa isi nime
Kraist Jisus, ndi nātukwasigh kwa obi
n'anu-aru-ayi: 4 ọ bu ezie na mu
onwem puru itukwasi obi ọbunà n'anu-
aru: ọ buru na onye ọ bula ọzọ nēchè
na ya puru itukwasi obi n'anu-aru, mu
onwem puru itukwasi obi n'anu-aru
kari: 5 ebirim ùgwù n'ubọchi nke-
asatọ, esiterem n'umu Israel, site kwa
n'ebo Benjamin, abum onye-Hibru nke
sitere na ndi-Hibru; n'akuku iwu,
abumri onye-Farisi; 6 n'akuku inu-
ọku-n'obi, anamesoḅuri nzukọ Kraist;
n'akuku ezi omume nke di nime iwu,
ahuru na adighm ita uta. 7 Otù ọ di,
ihe ọ bula nke baram urù, ihe ndia ka
m'guru n'ihe-iyi n'ihi Kraist-ayi. 8 E,
tukwasi kwa, anamagu kwa ihe nile
n'ihe-iyi n'ihi ọkika nke ọmuma Kraist
Jisus, bù Onye-nwem: Onye m'yiri iyi
ihe nile nkem n'ihi Ya, anamagu kwa
ha n'ihe-nkpofu, ka m'we rita Kraist
n'urù, 9 ewe hum nime Ya, nēnwegh
ezi omume ọ bula nke akam, bù nke
sitere n'iwu, kama nēnwe ezi omume
ahu nke okwukwe ekwere na Kraist
nēweta, bù ezi omume ahu nke sitere
na Chineke n'elu okwukwe: 10 ka
m'we mara Ya, na ike nke nbilite-
n'ọnwu-Ya, na nnwekọ nke ahuhu-Ya
nile, n'ihi na anēme ka mu na Ya nwekọ
otù udi n'ọnwu-Ya; 11 ọ buru na uzọ
ọ bula di m'gēsi ru isi na ndi nwuru anwu
bilite. 12 Ọ bugh na anataram ya-ri,
ma-ọbu na emewom ka m'zue okè uḅu a:
ma anamaḅaso, ka m'we jide, ma ọ buru
na ọ gēkwem, ihe ahu nke Kraist Jisus
jide-kwa-ram n'ihi ya. 13 Umu-nnam,
mu onwem agugh onwem na ejidewom
rue uḅu a: ma otù ihe ka m'nēme, ebe
m'nēchezọ ihe nile di n'azu, nēsetipu
kwa aka n'ebe ihe nile di n'iru di,
14 anamaḅakuru òkè iḅa-ọsọ ka m'we
nata ihe anāḅata n'ọsọ nke ọkpukpọ
di elu nke Chineke nime Kraist Jisus.
15 Ya mere, ka ayi ra, bù ndi tozuru
okè, ka ayi tukwasi uche na nka: ọ buru
kwa na unu tukwasi uche n'ihe ọ bula
n'uzọ di iche, ọbunà nka ka Chineke
gēkpughere unu: 16 nání nka, n'ihe
ahu ayi ḅaruru, ka ayi nāgazi dika ihe
ahu si di.
17 Umu-nnam, dinu n'otù n'iṅomim,
nēle-kwa-nu ndi nējeghari otù a, otù
unu nwere ayi dika ihe-atù. 18 N'ihi
na ọtutu nējeghari, ndi m'nāgwari unu
okwu bayere ha ọtutu oge, ma uḅu a
ọ bu kwa n'ákwá ka m'nāgwa unu, na ha
bu ndi-iro obe nke Kraist: 19 ndi
ọgwugwu-ha bu ila-n'iyi, ndi chi-ha
bu afọ-ha, ndi otuto-ha di kwa n'ihere-
ha, ndi nātukwasi uche n'ihe uwa.
20 N'ihi na ala-àyi di n'elu-igwe uḅu a;
site n'ebe ayi nēchesi kwa Onye-nzọputa
ike, bù Onye-nwe-ayi Jisus Kraist:
21 Onye gēme aru nke ọnọdu-ayi di
ala ka ọ nwe oyiyi ọhu, ka ya na aru
nke ebube-Ya we nwekọ otù udi, dika
ilusi-ọlu-ike ahu si di nke O ji pu ọbunà
ido ihe nile n'okpuru Onwe-ya.
4 1 Ya mere, umu-nnam m'huru
n'anya ndi agu unu nāgusikwam ike,
ọṅùm na okpu-ezem, guzosienu ike otù a

nime Onye-nwe-ayi, ndi m'huru n'anya.
2 Ariọm Yuodia, ariọkwam Sintiki,
ka ha tukwasi uche n'otù ihe ahu nime
Onye-nwe-ayi. 3 E, ariọkwam gi, onye
ekekọtaworo mu na gi n'ezie n'ọlu
Chineke, yere ndinyom ahu aka, n'ihi
na mu na ha ḅakọsiri nḅa ike n'ozi ọma,
gi na Klement, na ndi fọduru mu na ha
nālukọ ọlu, ndi aha-ha di n'akwukwọ
nke ndu.
4 Nāṅurinu ọṅu n'Onye-nwe-ayi mḅe
nile: m'gāsi ọzọ, Nāṅurinu ọṅu.
5 Menu ka madu nile mara obi-ọma-
unu. Onye-nwe-ayi nọ nso. 6 Unu
echeḅula onwe-unu n'ihe ọ bula; kama
n'ihe nile ọ bula site n'ekpere na aririọ,
ya na ekele, menu ka Chineke mara ihe
nile unu nāriọ. 7 Udo nke Chineke,
nke kachasi uche nile, gēche kwa obi-
unu na èchìchè-uche-unu nche nime
Kraist Jisus.
8 Nke fọduru, umu-nnam, ka ihe
bu ezi-okwu ra, ka ha ra, bú ihe kwesiri
nsọpuru, ka ha ra, bú ihe ziri ezi, ka ha
ra, bú ihe di ọcha, ka ha ra, bú ihe
kwesiri ihu-n'anya, ka ha ra, bú ihe
ekwuru nke-ọma; ọ buru na idi-nma ọ
bula di, ọ buru kwa na otuto ọ bula di,
nāgukọnu ihe ndia. 9 Ihe unu matara,
nke unu nata-kwa-ra, nke unu nu-kwa-
ra, nke unu hu-kwa-ra n'arum, nēmenu
ihe ndia: Chineke nke udo gānọyere
kwa unu.
10 Ma aṅuririm ọṅu nke-uku nime
Onye-nwe-ayi, na uḅu a n'oge a unu
malitere ọhu itukwasi uche n'ihe
bayerem; nke unu nātukwasiri uche-
unu nime ya n'ezie, ma unu enwegh
oghere. 11 Ọ bugh na anamekwu okwu
bayere nkpà: n'ihi na mu onwem
mutara, n'ọnọdu ọ bula m'nọ, inwezu
nime ya ihe nile nākpam nkpà.
12 Amataram uzọ iweda onwem, amata-
kwa-ram uzọ ibabiga ókè: n'ihe ọ bula
na n'ihe nile eziwo mu ihe-omimi a, bú
inọ n'afọ-ojuju na inọ kwa n'agu,
ibabiga ókè na inọ kwa na nkpà.
13 Enwerem ike n'ihe nile nime Onye
ahu Nke nēmem ka m'di ike. 14 Otù
ọ di, unu mere nke-ọma, n'isom nwekọ
nkpaḅum. 15 Ma unu onwe-unu ma-
kwa-ra, ndi Filipai, na nime nmalite nke
ozi ọma, mḅe m'siri na Masedọnia puta,
ọ digh nzukọ Kraist ọ bula nke mu na
ya nwekọrọ ihe n'okwu bayere onyinye
na ọnina, ma-ọbugh nání unu onwe-
unu; 16 n'ihi na ọbuná na Tesalọnaika
unu zigara otù mḅe ziga kwa mḅe ọzọ
iḅom nkpà. 17 Ọ bugh na anamachọ
onyinye ahu; kama anamachọ nkpuru
ahu nke nāba uba iguyere unu. 18 Ma
enwezuwom ihe nile, anamababiga kwa
ókè: emewo ka m'zue ezù, ebe m'natara
n'aka Epafrọdaitọs ihe nile si n'aka-unu
bia, isisi nke ihe ísì utọ, àjà nke anānara
nke-ọma, nke nātọ Chineke ezi utọ.
19 Ma Chinekem gēnyezu unu ihe nile
ọ bula nākpa unu dika àkù-Ya n'ebube
si di, nime Kraist Jisus. 20 Ma otuto
diri Chineke-ayi, bú Nna-ayi, rue mḅe
nile ebigh-ebi. Amen.
21 Kelenu onye nsọ ọ bula nime
Kraist Jisus. Umu-nna-ayi ndi mu na
ha nọ nēkele unu. 22 Ndi nsọ nile
nēkele unu, ma ndi nke èzí-na-ulo Sisa
kachasi n'ikele unu.
23 Ka amara nke Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist diyere mọ-unu.

AKWUKWỌ-OZI NKE PỌL ONYE-OZI DEGARA

NDI KỌLỌSI

1 1 Pọl, onye-ozi nke Kraist Jisus site
n'ọchichọ Chineke, na Timọti nwa-
nna-ayi, 2 nēdegara ndi nọ na Kọlọsi
akwukwọ, bú umu-nna-ayi nime Kraist
ndi di nsọ kwe-kwa-ra ekwe: Amara
diri unu na udo nke si n'aka Chineke,
bú Nna-ayi, puta.
3 Ayi nēkele Chineke, bú Nna nke
Onye-nwe-ayi Jisus Kraist, nēkpe ekpere
bayere unu mḅe nile, 4 ebe ayi nuru

okwu bayere okwukwe nke unu kwere
na Kraist Jisus, na ihu-n'anya unu
ji hu ndi nsọ nile, 5 n'ihi olile-
anya ahu nke edebeworo unu n'elu-
igwe, nke unu nuru ihe bayere ya na
mbu n'okwu nke ezi-okwu nke ozi ọma,
6 nke biaruru unu; dika ọ nāmiju
kwa nkpuru n'uwa nile, nāba kwa uba,
dika ọ nēme kwa n'etiti unu, site
n'ubọchi unu nuru mazu kwa amara
Chineke n'ezi-okwu; 7 dika unu
mutara n'ọnu Epafras orù-ibe-ayi onye
ayi huru n'anya, onye bu onye kwesiri
ntukwasi-obi n'ijere Kraist ozi n'ọnọdu
ayi, 8 onye gosi-kwa-ra ayi ihu-
n'anya-unu nime Mọ Nsọ.
9 N'ihi nka ayi onwe-ayi kwa, site
n'ubọchi ayi nuru ya, ayi ewepugh aka
n'ikpe ekpere na iriọ aririọ n'ihi unu,
ka ewe me ka unu juputa na nmazu nke
ihe Ọ nāchọ nime amam-ihe na nghọta
nile nke Mọ Nsọ, 10 ka unu jegharia
n'uzọ kwesiri Onye-nwe-ayi ime otú
ọ gātọ Ya útọ n'uzọ nile, nāmi nkpuru
n'ezi ọlu nile ọ bula, nāba kwa uba nime
nmazu nke Chineke; 11 ebe anēme ka
unu di ike nime ike nile, dika ike nke
ebube-Ya si di, rue ntachi-obi na
ogologo-ntachi-obi nile, ya na ọñù;
12 nēkele Nna-ayi, Onye mere ka ayi
rue iketa òkè-ayi n'ihe-nketa ndi nsọ
n'ìhè; 13 Onye dọputara ayi n'ike nke
ọchichiri, we webiga ayi n'ala-eze nke
Ọkpara nke ihu-n'anya-Ya; 14 Onye
ayi nwere nḅaputa-ayi nime Ya, bú
nḅaghara nmehie nile ayi: 15 Onye bu
onyinyo nke Chineke ahu Nke anāpugh
ihu anya, buru kwa onye eburu uzọ mu
n'ihe nile ekère èkè; 16 n'ihi na nime
Ya ka ekère ihe nile, nke di nime elu-
igwe na nke di n'elu uwa, ihe apuru ihu
anya na ihe anāpugh ihu anya, ma ọ
bu oche-eze, ma-ọbu ibu-ndi-nwe-madu,
ma-ọbu ibu-ndi-isi, ma-ọbu ichi-isi;
esitewo n'aka-Ya kè ihe nile, ekèwo-
kwa-ra Ya ihe nile; 17 Ya onwe-ya
bū kwa ihe nile uzọ, ọ bu kwa nime
Ya ka ihe nile nēguzokọ n'otù. 18 Ya
onwe-ya bu kwa isi aru, nke bu nzukọ-
Ya: ebe Ọ bu Onye-nmalite, Onye eburu
uzọ mu site na ndi nwuru anwu; ka ewe
me ka Ya onwe-ya buru onye mbu n'ihe
nile. 19 N'ihi na ọ buri ihe di Nna-
Ya ezi nma ka ozuzù nile bigide nime
Ya; 20 ka Ọ we site kwa n'aka-Ya
me ka Ya onwe-ya na ihe nile di n'otù,
ebe O sitesiri n'ọbara nke obe-Ya me
ka Ya onwe-ya na madu di n'udo;
site n'aka-Ya, ka m'kwuru, ma ọ bu
ihe di n'elu uwa, ma-ọbu ihe di n'elu-
igwe. 21 Unu onwe-unu kwa, ọ bu
ezie na emereri unu ka unu buru ndi
ala ọzọ n'oge gara aga, buru kwa ndi-iro
n'èchìchè-uche-unu nime ajọ ọlu nile
unu, ma uḅu a ka Ọ mere ka unu na Ya
di n'otù 22 nime aru nke anu-aru-Ya,
site n'ọnwu-Ya, iche unu n'iru Ya dika
ndi di nsọ, ndi anāpugh kwa ita uta, ndi
anāpugh kwa ibo ebubo: 23 ma asi na
ọ bu ezie na unu anọgide n'okwukwe-
unu, ndi atọworo ntọ-ala, ndi nēguzosi
kwa ike, ndi anādigh-ewepu kwa n'olile-
anya nke ozi ọma ahu nke unu nuru, nke
ekwusara n'etiti ihe nile ekère èkè nke
di n'okpuru elu-igwe; nke emere mu
onwem, bú Pọl, onye nēje ozi ya.
24 Uḅu a anamañuri ọñu n'ahuhu
m'nāhu n'ihi unu, anamemezu kwa
n'akuku nkem ihe fọduru na nkpaḅu
nile nke Kraist-ayi n'anu-arum n'ihi
aru-Ya, nke bu nzukọ-Ya; 25 nke
emere mu onwem onye nējere ya ozi,
dika ọlu ọchichi-èzí-na-ulo nke
Chineke si di nke enyerem n'ebe unu
nọ, ikwuzu okwu Chineke, 26 bú ihe-
omimi nke ezoworo ezo site n'oge nile
site kwa n'ọḅọ nile: ma uḅu a ka emere
ya ka ọ puta ìhè nye ndi nsọ Ya,
27 ndi Chineke chọrọ ime ka ha mara
ihe bu àkù nke ebube nke ihe-omimi a
n'etiti ndi mba ọzọ, nke bu Kraist nime
unu, bú olile-anya nke ebube ahu:
28 Onye ayi nēkwusa, nādu madu nile
ọ bula ọdú, nēzí kwa madu nile ọ bula
n'amam-ihe nile, ka ayi we che madu
nile ọ bula n'iru Onye-nwe-ayi dika ndi
zuru okè nime Kraist; 29 anamadọḅu
kwa onwem n'ọlu ime ihe a, nāḅasi nḅa
ike dika ilusi-ọlu-ike nke Ya si di, nke
nālusi ike nimem n'ike.
2 1 N'ihi na anamachọ ka unu mata
otú m'nāḅasi nḅa ike nke-uku n'ihi
unu na ndi bi na Leọdisia na ka ha ra, bú
ndi akāhugh irum n'anu-aru; 2 ka ewe
kasie obi-ha, ebe ejikọ-kwa-ra ha n'ihu-
n'anya, ka ha we ru kwa àkù nile nke
nkwezu ahu nke nghọta nēkwezu, ka ha
we mazu ihe-omimi nke Chineke, bú
Kraist, 3 Onye àkù nile nke amam-ihe
na ihe-ọmuma di nime Ya, bú ihe zoro

ezo nime Ya. 4 Nka ka m'nēkwu, ka
onye ọ bula we ghara iwere ire-utọ rafue
unu. 5 N'ihi na ọ bu ezie na anọghm
n'etiti unu n'anu-arum, ma anọm n'etiti
unu na mọm, nāñuri, nēle kwa usoro-
unu, na otú okwukwe unu kwere na
Kraist di ike.
6 Ya mere dika unu nara Kraist-ayi,
bú Jisus Onye-nwe-ayi, nējegharinu
nime Ya, 7 buru kwa ndi ḅagideworo
nkpọrọgwu nime Ya, ndi anēwuli kwa
elu dika ulo nime Ya, ndi anēwere kwa
okwukwe-unu me ka unu guzosie ike,
dika ezíri unu, nēkelebiga óké.
8 Lezienu anya ka onye ọ bula ghara
iwere ihu-amam-ihe-n'anya na aghughọ
efu nke ya buru onye nēzu unu n'ori,
ihu-amam-ihe-n'anya nke di ka ihe-
ozizí madu nyere idebe, dika ozizí mbu
nke uwa, ma ọ digh ka Kraist si di:
9 n'ihi na nime Ya ka ozuzù nile nke ihe
Chineke bu nēbigide nēwere aru madu,
10 nime Ya ka emezuwo-kwa-ra unu
emezu, Onye bu isi nke ibu-onye-isi na
ichi-isi nile ọ bula: 11 ọ bu kwa nime
Ya ka ejiri obibì-úgwù anējigh aka me bì
unu úgwù, n'iyipuchasi aru nile nke bu
anu-aru, n'obibì-úgwù nke Kraist;
12 ebe elikọrọ unu na Ya nime baptism-
unu, ọ bu kwa nime ya ka esitere n'aka
okwukwe-unu me ka unu so Ya bilikọ,
bú okwukwe unu kwere n'ilusi-ọlu-ike
nke Chineke, Onye mere ka O si na ndi
nwuru anwu bilie. 13 Unu onwe-unu
kwa, mḅe unu nọ n'ọnwu site na
ndahie nile unu na ebìgh-úgwù nke
anu-aru-unu, ọbuná unu ka Ọ mere ka
unu so Ya dikọ ndu, mḅe Ọ weresiri
amara ḅaghara ayi ndahie-ayi nile;
14 mḅe O hichapusi-kwa-ra ihe ayi ji
aka-ayi de n'akwukwọ ike onwe-ayi
aḅu, nke megidere ayi, bú ihe edere
n'iwu nke enyere ayi, nke nēguzogide
ayi: Ọ wepuwo kwa ya n'etiti ayi na Ya,
nākpọgide ya n'obe-Ya; 15 mḅe O
yipuchasiri n'aru ibu-ndi-isi nile na ichi-
isi nile ihe-agha-ha nye Onwe-ya, Ọ
were nkwuwa-okwu gosi ha n'iru ọra,
nēdughari ha n'ọnù-agha n'elu obe-
Ya.
16 Ya mere, unu ekwela ka onye ọ
bula kpe unu n'oriri, ma-ọbu n'ọñuñu,
ma-ọbu n'okwu ubọchi ememe ma-ọbu
nke ọnwa ọhu ma-ọbu nke ubọchi-izu-
ike: 17 nke bu onyinyo nke ihe gaje
ibia; ma aru bu nke Kraist. 18 Unu
ekwela ka onye ọ bula me ihe ọ nāchọ
n'ipunara unu ihe unu nāḅata n'ọsọ, site
n'obi di ume-ala na ikpere ndi-mọ-ozi,
nēguzo n'ihe ọ huworo, onye uche nke
anu-aru-ya nāfuli elu n'efu, 19 ọ digh-
ejidesi kwa Isi-ayi ike, Onye aru nile,
ebe esitere na nkwonkwo-ya na akwara-
ya nile nyezu ya ihe jikọ kwa ya n'otù, o
sitere na Ya nāba uba nke Chineke.
20 Ọ buru na unu na Kraist nwukọrọ
anwu pua n'ihe-ozizí mbu nke uwa,
gini mere, dika agāsi na unu nādi ndu
n'uwa, unu nēdo onwe-unu n'okpuru
iwu di iche iche enyere, 21 Ejidela,
edetu-kwa-la ire, emetu-kwa-la aka
22 (bú ihe agēmebi ha nile emebi n'iji ha
me ihe), dika ihe enyere n'iwu na ozizí
madu si di? 23 Ọ bu ezie na ihe di
otú a nwere nke anākpọ amam-ihe
n'ikpe ekpere dika madu chọrọ, n'inwe
kwa obi di ume-ala, n'ime kwa ka aru
hu ahuhu; ma ha abugh ihe di oké ọnu-
ahia ma-ọli megide ime ihe ọjọ nke
gēju anu-aru afọ.
3 1 Ya mere, ọ buru na unu soro
Kraist-ayi bilikọ, nāchọnu ihe di
n'elu, ebe Kraist-ayi nọ, nānọdu n'aka-
nri Chineke. 2 Tukwasinu uche n'ihe
di n'elu, ọ bugh n'ihe di n'elu uwa.
3 N'ihi na unu nwuru anwu, ezowo
kwa ndu-unu n'ebe Kraist-ayi nọ nime
Chineke. 4 Mḅe ọ bula agēme ka
Kraist-ayi puta ihè, Onye bu ndu-ayi,
mḅe ahu ka agēme kwa ka unu onwe-unu
so Ya puta ihè n'ebube.
5 Ya mere, menu ka ihe nile di unu
n'aru nke di n'elu uwa nwua; ikwa-iko,
adigh-ọcha, ọchichọ ọjọ, agu ihe ọjọ, na
anya-uku ahu, n'ihi na nka bu ikpere
arusi; 6 ọ bu kwa n'ihi ihe ndia ka iwe
Chineke nābiakwasi umu nke ekweyegh-
ekweye; 7 nke unu onwe-unu jeghariri
nime ha n'oge gara aga, mḅe unu nādi
ndu nime ihe ndia. 8 Ma uḅu a unu
onwe-unu, tupu-kwa-nu ihe ndia nile;
bú iwe, ọnuma, obi ọjọ, nkwulu, ikwu
okwu ihere nēsi n'ọnu-unu puta:
9 unu ekwula okwu-ugha gwarita ibe-
unu; ebe unu yipuchasiworo madu
ochie ahu, ya na omume-ya nile,
10 yikwasi kwa madu ọhu ahu, nke
anēme ya ka ọ di ọhu rue na nmazu dika
onyinyo nke Onye kère ya si di: 11 ebe
onye-Grik na onye-Ju, obibi-úgwù na

ebigh-ùgwù, onye nāsu asusu ọzọ, onye
Sitia, orù, onye nwere onwe-ya, nāpugh
idi: ma Kraist bu ihe nile, di kwa nime
madu nile.
12 Ya mere dika ndi Chineke
rọputara, ndi di nsọ ndi ahuwo-kwa-ra
n'anya, yikwasinu obi ebere, obi-ọma,
obi di ume-ala, idi-nwayọ, ogologo-
ntachi-obi; 13 nānagideritanu ibe-unu,
were-kwa-nu amara ḅaghara onwe-unu,
asi na onye ọ bula nwere ihe ita onye ọ
bula uta; ọbunà dika Onye-nwe-ayi
were amara ḅaghara unu, unu onwe-unu
me kwa otù a: 14 ma n'elu ihe ndia
nile yikwasinu ihu-n'anya, nke bu ihe-
nkekọ nke izu-okè. 15 Ka udo nke
Kraist nēkpezi kwa okwu n'obi-unu,
nke akpọbata-kwa-ra unu nime ya n'otù
aru; buru-kwa-nu ndi nēkele ekele.
16 Kwenu ka okwu Kraist were àkù-
ya nile biri nime unu n'amam-ihe nile;
werenu abù ọma na ukwe na abù nke
Mọ Nsọ nēzirita onwe-unu ihe, nādurita
kwa onwe-unu ọdu, nime amara enyere
unu nābùnu abù nime obi-unu nye
Chineke. 17 Ihe nile ọ bula unu nēme
kwa, n'okwu ma-ọbu n'ọlu, nēmenu ha
nile n'aha Onye-nwe-ayi Jisus, nēkele
Chineke, bù Nna-ayi, site n'aka-Ya.
18 Ndi bu nwunye, nēdonu onwe-
unu n'okpuru di-unu, dika ọ nēkwesi
unu nime Onye-nwe-ayi. 19 Ndi bu di,
hunu nwunye-unu n'anya, unu enwe-
kwa-la obi ilu n'ebe ha nọ. 20 Umu,
nāṅanu nti okwu ndi muru unu n'ihe
nile, n'ihi na nka bu ihe nātọ ezi utọ
nime Onye-nwe-ayi. 21 Ndi bu nna,
akpasula umu-unu iwe, ka obi ghara ifù
ha. 22 Ndi-orù, nāṅanu nti okwu ndi
bu ndi-nwe-unu n'uzọ anu-aru n'ihe
nile; ghara iwere ibu-orù-n'anya nāṅa,
dika ndi nēme otù ọ gātọ madu utọ,
kama n'afọ-ofufo, nātu egwu Onye-nwe-
ayi: 23 ihe ọ bula unu nēme, nālunu
ọlu site na nkpuru-obi-unu, dika unu
nāluru Onye-nwe-ayi ọlu, ọ bugh kwa
madu; 24 ebe unu matara na ọ bu
n'aka Onye-nwe-ayi ka unu gānata ihe-
nnyeghachi-unu, bù ihe-nketa ahu: unu
bu orù nke Onye-nwe-ayi Kraist.
25 N'ihi na onye nēme ajọ omume
gānaghachi ajọ omume ahu ọ mere: ile-
madu-anya-n'iru adigh kwa.
4
1 Ndi-
nwe madu, nēnye-kwa-nu ndi-orù-
unu ihe ziri ezi na nke ra nrata; ebe
unu matara na unu onwe-unu nwe-kwa-
ra otù Onye Nke bu Onye-nwe-unu
n'elu-igwe.
2 Nānọgidesinu ike n'ekpere-unu,
nāmu-kwa-nu anya nime ya n'ikele-
ekele; 3 nēkpe-kwa-nu ekpere n'ihi ayi
n'otù oge ahu, ka Chineke we meghere
ayi ọnu-uzọ ikwusa okwu-Ya, ka ayi
kwue ihe-omimi nke Kraist, nke m'nọ
kwa n'aḅu n'ihi ya; 4 ka m'we me ka ọ
puta ìhè, dika m'nāghagh ikwu ya.
5 Nējegharinu n'amam-ihe n'ebe ndi
nọ n'èzi nọ, nāzuchapuru onwe-unu oge
a nile. 6 Ka okwu-unu di n'amara mḅe
nile, ihe eji nnù me ka ọ di utọ, ka unu
we mata otù unu nāghagh iza madu nile
ọ bula.
7 Madu nke gēme ka unu mara ihe
nile bayere mu onwem bu Tikikọs, onye
bu nwa-nna-ayi ahu ahuru n'anya, buru
kwa onye kwesiri ntukwasi-obi n'ije-ozi,
buru kwa orù-ibem nime Onye-nwe-
ayi: 8 onye m'nēzitere unu ime ihe a,
ka unu we mara otù ihe nāgara ayi, ka ọ
we kasi kwa obi-unu. 9 Anamezite kwa
Ọnisimọs, bú nwa-nna-ayi ahu kwesiri
ntukwasi-obi, onye ahu-kwa-ra n'anya,
onye bu otù onye n'etiti unu. Ha
gēme ka unu mara ihe nile nke anēme
n'ebe a.
10 Aristakọs onye adọkọrọ mu na ya
n'agha nēkele unu, ya na Mak nwa-nne
Banabas (onye unu natara ihe ufọdu
enyere n'iwu bayere ya; asi na ọ biakute
unu, naranu ya nke-ọma), 11 Jisus
kwa, onye anākpọ Justọs, madu atọ ndia
sitere n'obibì-ùgwù: nāni ndia bu ndi
sorom nālukọ ọlu n'ikwusa ala-eze
Chineke, madu ndi emere ka ha burum
ndi-ngugù-obi. 12 Epafras, onye bu
otù onye n'etiti unu, orù nke Kraist
Jisus, nēkele unu, nāḅasi nḅa ike n'ihi
unu n'ekpere-ya nile mḅe nile, ka unu
we guzo dika ndi zuru okè ndi kwezuwo-
kwa-ra ihe nile Chineke nāchọ. 13 N'ihi
na anamaḅara ya àmà, na ọ nādọḅu onwe-
ya n'ọlu nke-uku nye unu na ndi nọ na
Leọdisia na ndi nọ na Hierapọlis. 14 Luk,
bù dibia nke ahuru n'anya, nēkele unu,
ya na Dimas. 15 Kelenu umu-nna-ayi
ndi nọ na Leọdisia, na Nimfas, na nzukọ
Kraist nke di n'ulo-ha. 16 Ma mḅe
ọ bula agāgusi akwukwọ-ozi a n'etiti
unu, menu ka agu kwa ya na nzukọ

Kraist nke ndi Leọdisia; lezi-kwa-nu
anya ka unu onwe-unu gu kwa akwukwọ-
ozi ahu si na Leọdisia bia. 17 Ọzọ,
sinu Akipọs, Lezie ije-ozi nke i natara
nime Onye-nwe-ayi anya, ka i jezu ya.
18 Ekele nke mu Pọl, nke m'ji aka
nkem de. Chetanu aḅum. Ka amara
diyere unu.

AKWUKWỌ-OZI MBU NKE PỌL ONYE-OZI DEGARA

NDI TESALỌNAIKA

1 1 Pọl na Silvenọs na Timọtı
nēdegara nzukọ nke ndi Tesalọnaika
nime Chineke, bú Nna, na Onye-nwe-
ayi Jisus Kraist, akwukwọ: Amara diri
unu, ya na udo.
2 Ayi nēkele Chineke ekele mḅe nile
bayere unu nile, nēhota unu mḅe ayi
nēkpe ekpere; 3 ebe ayi nēcheta
nēwepugh aka ọlu nke okwukwe unu
na ndọḅu-n'ọlu nke ihu-n'anya unu
na ntachi-obi nke olile-anya unu ji ele
anya Onye-nwe-ayi Jisus Kraist, n'iru
Chineke-ayi, bú Nna-ayi; 4 ebe ayi
matara, umu-nna-ayi ndi Chineke huru
n'anya, nrọputa-unu, 5 na ọ bugh
nání n'okwu-ọnu ka ozi ọma ayi biaruru
unu, kama ọ bia-kwa-ra n'ike, na nime
Mọ Nsọ na ọtutu nkwezu; dika unu
matara aha madu ahuru na ayi bu n'ebe
unu nọ n'ihi unu. 6 Unu onwe-unu
ghọ-kwa-ra ndi nēṅomi ayi na Onye-
nwe-ayi, ebe unu were ọṅù nke Mọ Nsọ
nara okwu ahu nke-ọma nime ọtutu
nkpaḅu; 7 ya mere unu ghọrọ ihe-
atù n'ebe ha nile nọ, bú ndi kwere ekwe
nime Masedọnia na nime Akaia. 8 N'ihi
na okwu nke Onye-nwe-ayi esiwo n'aru-
unu daputa udà, ọ bugh nání na
Masedọnia na Akaia, kama n'ebe nile
ọ bula okwukwe-unu n'ebe Chineke nọ
aputawo ìhè; ya mere ọ digh ayi nkpà
ikwu okwu ọ bula. 9 N'ihi na ha onwe-
ha nākọ akukọ bayere ayi aha nbata ayi
batara n'ebe unu nọ; ya na otú unu siri
n'arusi chigharikute Chineke, ibu orù
Chineke Nke di ndu Nke bu kwa onye-
ezi-okwu, 10 na ichere Ọkpara-Ya
Onye gēsi n'elu-igwe bia, Onye Ọ mere
ka O si na ndi nwuru anwu bilie, bú
Jisus, Onye nādọputa ayi n'iwe nke
nābia.

2 1 N'ihi na unu onwe-unu matara,
umu-nna-ayi, nbata ayi batara n'ebe
unu nọ, na ahuwo na ọ bugh ihe-efu:
2 kama ọ bu ezie na ayi hururi ahuhu na
mbu, eme kwa ayi ihe-ihere, dika unu
matara, na Filipai, ma ayi kwuwara okwu
nime Chineke-ayi igwa unu ozi ọma
Chineke n'oké nḅa. 3 N'ihi na aririọ
ayi nāriọ unu esigh na njehie puta, o
sigh kwa n'adigh-ọcha, ọ bugh kwa
n'aghughọ: 4 kama dika Chineke
nwaputaworo ayi ka enye ozi ọma Ya
n'aka-ayi na ntukwasi-obi idebe, otú
a ka ayi nēkwu; ọ bugh dika ndi nēme
ihe gātọ madu utọ, kama dika ndi nēme
ihe gātọ Chineke utọ, bú Onye nānwa
obi-ayi. 5 N'ihi na ọ digh mḅe ọ bula
ahuru ayi n'ikwu okwu nrafu, dika unu
matara, ma-ọbu n'iwere aghughọ ḅachita
anya-uku, Chineke bu onye-àmà;
6 ma-ọbu n'ichọ otuto site na madu, ma-
ọbu n'aka-unu, ma-ọbu n'aka ndi ọzọ,
mḅe ayi puru idi ka ibu arọ́, dika ndi-ozi
Kraist. 7 Kama ayi ghọrọ ndi di nwayọ
n'etiti unu, dika mḅe nwayi nke nāzù
nwa nēlezi umu nke aka ya anya nke-
ọma: 8 otú a, ebe unu di ayi n'obi nke-
uku, ọ diri ayi ezi nma ime ka unu keta,
ọ bugh nání ozi ọma nke Chineke, kama
ọ bu kwa nkpuru-obi nke aka ayi, n'ihi
na emere ka unu buru ndi ayi huru
n'anya. 9 N'ihi na unu nēcheta, umu-
nna-ayi, ndọḅu ayi nādọḅu onwe-ayi
n'ọlu na ihuju-anya-ayi: n'ihi na ayi nālu
ọlu abali na ehihie, ka ayi we ghara iboḅu
onye ọ bula nime unu, ayi we kwusara
unu ozi ọma nke Chineke. 10 Unu
onwe-unu bu ndi-àmà, Chineke bu kwa
onye-àmà, otú ahuru ayi na ayi bu ndi
di ọcha n'obi na ndi ezi omume na ndi
nādigh ita uta n'ebe unu nọ, bú ndi

kwere ekwe: 11 ọbuná dika unu matara
otù ayi mere madu nile ọ bula nime unu,
dika nna si emere umu nke aka ya, nāriọ
unu, nākasi kwa unu obi, nāgwasi kwa
unu okwu ike, 12 ka unu we nējeghari
dika ọ kwesiri Chineke, Onye nākpọbata
unu n'ala-eze na ebube nke aka Ya.
13 Ọ bu kwa n'ihi nka ka ayi onwe-ayi
nēkele kwa Chineke nēwepugh aka, na,
mḅe unu natara okwu nke unu nuru
n'ọnu-ayi, bù okwu nke Chineke, ọ bugh
okwu madu ka unu nara nke-ọma, kama,
otù ọ di n'ezi-okwu, ọ bu okwu Chineke,
nke nālusi kwa ọlu ike nime unu ndi
kwere ekwe. 14 N'ihi na unu onwe-
unu, umu-nna-ayi, ghọrọ ndi nēṅomi
nzukọ nile nke Chineke nke di na Judia
nime Kraist Jisus: n'ihi na unu onwe-
unu hu-kwa-ra otù ahuhu ahu ṇ'aka ndi
unu na ha bu otù ala, ọbuná dika ndi ahu
huru ahuhu n'aka ndi-Ju; 15 ndi ḅuru
Onye-nwe-ayi Jisus na ndi-amuma,
chupu kwa ayi, ha bu kwa ndi ihe ha
nēme nātọgh Chineke utọ, ha nēmegide
kwa madu nile; 16 nēḅochi ayi igwa
ndi mba ọzọ okwu ka ewe zọputa ha;
imezu nmehie nile ha mḅe nile: ma iwe
Chineke abiakwasiwo ha rue ọgwugwu-
ha.
17 Ma ayi onwe-ayi, umu-nna-ayi, ebe
ekewapuru ayi n'aru-unu nwa oge ntà,
n'iru, ọ bugh n'obi, ayi were oké agu
nubiga ọku ókè n'obi kari ihu iru-unu:
18 n'ihi na ayi chọrọ ibiakute unu, mu
onwem, bù Pọl, otù mḅe na mḅe ọzọ;
Setan ḅochi-kwa-ra ayi. 19 N'ihi na
gini bu olile-anya-ayi, ma-ọbu ọṅù-ayi,
ma-ọbu okpu-eze nke inya-isi ayi? Ọ
bugh kwa unu onwe-unu, n'iru Onye-
nwe-ayi Jisus n'ọbibia-Ya? 20 N'ihi na
unu onwe-unu bu otuto-ayi na ọṅù-ayi.
3 1 N'ihi nka mḅe ayi nāpugh inagide
ọzọ, ọ di ayi ezi nma ka arapu nání
ayi n'azu n'Atens; 2 ayi we ziga Timọti,
nwa-nna-ayi na onye nējere Chineke ozi
n'ozi ọma nke Kraist, ka ọ we me ka unu
guzosie ike, ka ọ we kasi kwa unu obi
n'ihi okwukwe-unu; 3 ka ewe ghara
ikwaghari onye ọ bula nime nkpaḅu
ndia; n'ihi na unu onwe-unu matara na
ọ bu n'ihi nka ka edoro ayi. 4 N'ihi na
n'ezie, mḅe ayi nọ n'etiti unu, ayi buru
uzọ nāgwa unu na agaje ikpaḅu ayi;
ọbuná dika ọ mere, dika unu mata-kwa-
ra. 5 N'ihi nka mu onwem kwa, mḅe
m'nāpugh idi nānagide ya ọzọ, eziterem
ka m'mara okwukwe-unu, ma ọ nwere
uzọ ọ bula onye-ọnwunwa ahu nwarari
unu, ndọḅu ayi dọḅuru onwe-ayi n'ọlu
we ghọ ihe-efu. 6 Ma mḅe Timọti siri
n'ebe unu nọ biakute ayi ọbuná uḅu a,
we zìe ayi ozi ọma bayere okwukwe na
ihu-n'anya unu, si kwa na unu nēcheta
ayi ezi ncheta mḅe nile, na agu ihu ayi
anya nāgusi kwa unu ike, ọbuná dika
ọ nāgu kwa ayi onwe-ayi ihu unu;
7 n'ihi nka, umu-nna-ayi, akasiri ayi
obi n'ihi unu nime nkpà-ayi nile na
nkpaḅu-ayi nile site n'okwukwe-unu:
8 n'ihi na ayi di ndu uḅu a, ọ buru na
unu onwe-unu nēguzosi ike nime Onye-
nwe-ayi. 9 N'ihi na ekele gini ka ayi
puru inyeghachi Chineke bayere unu,
n'ọṅù nile ayi ji ṅuria n'ihi unu n'iru
Chineke-ayi; 10 abali na ehihie
nāriọbiga aririọ ókè nke-uku ri nne ka
ayi we hu iru-unu, dochi kwa ihe fọduru
n'okwukwe-unu?
11 Ma ka Ya onwe-ya, bù Chineke-
ayi na Nna-ayi, na Onye-nwe-ayi Jisus,
duzi uzọ-ayi rue ebe unu nọ: 12 ka
Onye-nwe-ayi me kwa ka unu rie nne
babiga kwa ókè n'ihu-n'anya n'ebe ibe-
unu nọ, na n'ebe madu nile nọ, ọbuná
dika ayi onwe-ayi di n'ebe unu nọ;
13 ka Ọ we me ka obi-unu guzosie ike
nādigh ita uta n'idi-nsọ n'iru Chineke-
ayi, bù Nna-ayi, n'ọbibia nke Onye-nwe-
ayi Jisus, Ya na ndi nsọ Ya nile.
4 1 Ya mere nke fọduru, umu-nna-
ayi, ayi nēkpere unu, nāriọ kwa unu
nime Onye-nwe-ayi Jisus, ka, dika unu
natara n'aka-ayi otù unu nāghagh ijeghari
na ime ihe gātọ Chineke utọ, ọbuná dika
unu nējeghari,—ka unu nābabiga ókè
nke-uku kari. 2 N'ihi na unu matara
iwu nile ayi nyere unu site n'aka Onye-
nwe-ayi Jisus. 3 N'ihi na nka bu ihe
Chineke nāchọ, bù ka edo unu nsọ, ka
unu ghara ikwa iko; 4 ka onye ọ bula
nime unu mata otú ọ gēnwe nwunye nke
aka ya n'odido-nsọ na nsọpuru, 5 ọ
bugh n'ọchichọ ọjọ nke agu ihe ọjọ,
ọbuná dika ndi mba ọzọ ndi nāmatagh
Chineke; 6 ka onye ọ bula ghara
ighọḅu na iriḅu nwa-nna-ya n'ihe a:
n'ihi na Onye-nwe-ayi bu onye nābò ọbò
bayere ihe ndia nile, dika ayi bu-kwa-ra
uzọ gwa unu gwasi kwa unu ike.
7 N'ihi na Chineke akpọgh ayi ka ayi

buru ndi nādigh ọcha, kama n'odido-
nsọ. 8 Ya mere onye nāju, ọ bugh madu
ka ọ nāju, kama ọ bu Chineke, Onye
nēnye Mọ Nsọ Ya ka Ọ ba nime unu.
9 Ma ọ digh unu nkpà ka madu
degara unu akwukwọ bayere ihu-n'anya
n'ebe umu-nna-unu nọ: n'ihi na unu
onwe-unu bu ndi Chineke ziworo ihurita
ibe-unu n'anya; 10 n'ihi na unu nēme
ya n'ezie n'ebe umu-nna-ayi nile ndi bi
na Masedọnia dum nọ. Ma ayi nāriọ
unu, umu-nna-ayi, ka unu nābabiga ọkè
nke-uku kari; 11 ka unu nējisi kwa ike
inọdu nwayọ, na ime ihe nile nke aka
unu, na iji aka-unu lu ọlu, dika ayi
nyere unu iwu; 12 ka unu we
nējeghari dika ọ kwesiri unu n'ebe ha
nọ, bù ndi nọ n'èzi, ka ihe ọ bula ghara
kwa ikpa unu
13 Ma ayi achọgh ka unu ghara imara
ihe bayere ndi nāda n'ura ọnwu, umu-
nna-ayi; ka ọ we ghara iwuta unu, ọbunà
dika o nēwuta ndi fọduru, ndi nēnwegh
olile-anya. 14 N'ihi na asi na ayi kwere
na Jisus nwuru si kwa n'ọnwu bilie, otù
a ndi emere ka ha da n'ura ọnwu site
n'aka Jisus, ọ bu kwa ndia ka Chineke
gēkuru ka ha so Ya bia. 15 N'ihi na
nka ka ayi nāgwa unu n'okwu Onye-nwe-
ayi, na ayi onwe-ayi, bù ndi nọ na ndu,
ndi anārapu rue ọbibia nke Onye-nwe-
ayi, na ayi agagh-eburu ndi dara n'ura
ọnwu uzọ ma-ọli. 16 N'ihi na Onye-
nwe-ayi onwe-ya gēwere okè ikpọ-òkù,
were olu isi-mọ-ozi, were kwa opì nke
Chineke, si n'elu-igwe ridata: ndi nwuru
nime Kraist gēbu kwa uzọ si n'ọnwu
bilie: 17 mḅe ahu ayi onwe-ayi, bù ndi
nọ na ndu, ndi anārapu, ayi na ha ka
agēwelikọ n'igwe-oji, izute Onye-nwe-
ayi nime mbara-elu-igwe: otù a ka ayi
na Onye-nwe-ayi gānọ kwa mḅe nile.
18 Ya mere werenu okwu ndia
nākasirita ibe-unu obi.
5 1 Ma ọ digh unu nkpà, umu-nna-
ayi, ka edegara unu akwukwọ bayere
oge ahu nile na ubọchi ahu nile. 2 N'ihi
na unu onwe-unu matara nke-ọma na
dika onye-ori nābia n'abali, otù a ka
ubọchi nke Onye-nwe-ayi nābia. 3 Mḅe
ha nāsi, Udo na ntukwasi-obi di, mḅe
ahu na mberede ka nbibi nābiakwasi ha,
dika ime nēme nwayi nke di ime; ha
agagh-aḅanari kwa ya ma-ọli. 4 Ma
unu onwe-unu, umu-nna-ayi, anọgh
n'ọchichiri, ka ubọchi ahu we jide unu
na mberede dika onye-ori: 5 n'ihi na
unu onwe-unu nile bu umu nke ìhè, na
umu nke ehihie: ayi abùgh ndi nke abali,
ma-ọbu nke ọchichiri; 6 ya mere otù
a, ka ayi ghara iraru ura, dika ndi
fọduru, kama ka ayi nēche nche nwe
kwa anya-udo. 7 N'ihi na ndi nāraru
ura nāraru ura n'abali; ndi nāṅubiga
kwa manya ọkè nāṅubiga n'abali. 8 Ma
ayi onwe-ayi, ebe ayi bu ndi nke
ehihie, ka ayi nwe anya-udo, yikwasisia
ihe-agha iḅochi obi, bù okwukwe na
ihu-n'anya; ya na okpu-agha, bú ile-
anya nzọputa. 9 N'ihi na Chineke
edebegh ayi inata iwe, kama inweta
nzọputa site n'aka Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist, 10 Onye nwuru n'ihi ayi, ka ọ
gābu, ma ayi nēche nche ma ayi nāraru
ura, ka ayi we so Ya dikọ ndu. 11 N'ihi
nka nākasiritanu ibe-unu obi, wulirita
kwa ibe-unu elu dika ulo, dika unu
nēme kwa.
12 Ma ayi nēkpere unu, umu-nna-
ayi, ka unu mata ndi nādọḅu onwe-ha
n'ọlu n'etiti unu, ndi bu kwa ndi-isi-unu
nime Onye-nwe-ayi, ndi nādu kwa unu
ọdù; 13 ka unu were kwa ihu-n'anya
sọpuru ha gabiga ọkè nke-uku ri nne
n'ihi ọlu-ha. Diritanu n'udo n'etiti
onwe-unu. 14 Ma ayi nāriọ unu, umu-
nna-ayi, nādunu ndi nādigh-agazi ije
ọdù, nāgugunu ndi dara ṁbà n'obi,
nēyerenu ndi nādigh ike aka, nwenu
ogologo-ntachi-obi n'ebe madu nile nọ.
15 Lenu ka onye ọ bula ghara inyeghachi
onye ọ bula ihe ọjọ n'ọnọdu ihe ọjọ;
kama nāḅasonu ezi ihe mḅe nile, n'ebe
ibe-unu nọ, na n'ebe madu nile nọ.
16 Nāṅurinu ọṅu mḅe nile; 17 nēkpenu
ekpere nēwepugh aka; 18 nēkelenu
ekele n'ihe nile ọ bula: n'ihi na nka bu
ihe Chineke nāchọ nime Kraist Jisus
n'ebe unu nọ. 19 Unu emenyula Mọ
Nsọ; 20 unu akpọla ibu-amuma ihe-
efu; 21 nānwanu ihe nile; jidesienu
ihe ọma ike; 22 unu etiyela aka n'aha
ajọ ihe ọ bula.
23 Chineke nke udo, Ya Onwe-ya
dozu kwa unu nsọ n'uzọ dum; ka
edebezu kwa mọ-unu na nkpuru-obi-
unu na aru-unu dum, nādigh ita uta
n'ọbibia nke Onye-nwe-ayi Jisus Kraist.

24 Ọ kwesiri ntukwasi-obi, bù Onye
ahu nākpọ unu, Onye gēme kwa ya.
25 Umu-nna-ayi, nēkpenu ekpere
bayere ayi.
26 Werenu isutu-ọnu di nsọ kele
umu-nna-ayi nile. 27 Ewerem Onye-
nwe-ayi ḅa unu iyi ka aguara umu-nna-
ayi nile akwukwọ-ozi a.
28 Ka amara nke Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist diyere unu.

AKWUKWỌ-OZI NKE-ABUA NKE PỌL ONYE-OZI DEGARA

NDI TESALỌNAIKA

1 1 Pọl na Silvenọs na Timọti
nēdegara nzukọ nke ndi Tesalọnaika
nime Chineke, bù Nna-ayi, na Onye-
nwe-ayi Jisus Kraist, akwukwọ:
2 Amara diri unu na udo nke si n'aka
Chineke, bù Nna-ayi, na Onye-nwe-ayi
Jisus Kraist puta.
3 Ayi ji ugwọ ikele Chineke ekele mḅe
nile bayere unu, umu-nna-ayi, dika ọ
kwesiri, n'ihi na okwukwe-unu nāba uba
nke-uku, ihu-n'anya ahu unu nile n'otù
n'otù nāhurita ibe-unu nēri kwa nne;
4 ya mere ayi onwe-ayi nānya isi n'aru
unu n'etiti nzukọ Chineke nile n'ihi
ntachi-obi-unu na okwukwe-unu nime
nsoḅu-unu nile na nime nkpaḅu nile unu
nāṅagide; 5 nke bu ihe nēme ka ikpè
ziri ezi nke Chineke puta ìhè; ka ewe
gua unu na ndi kwesiri ala-eze Chineke,
nke unu nāhu kwa ahuhu n'ihi ya:
6 asi na ọ bu ezie na o ziri ezi n'ebe
Chineke nọ inyeghachi ndi nākpaḅu unu
nkpaḅu, 7 na inyeghachi unu, bù
ndi anākpaḅu, aru-efè, ayi na unu, nime
nkpughe nke Onye-nwe-ayi Jisus site
n'elu-igwe, Ya na ndi-mọ-ozi nke ike-
Ya, 8 nime ọku nēre ere, nābọ ọbọ
n'aru ndi nāmatagh Chineke, ha na ndi
nāṅagh nti ozi ọma nke Onye-nwe-ayi
Jisus: 9 bù madu ndi gāhu ahuhu-
nmehie nke ọmuma-ikpe ziri ezi, bù
nbibi ebigh-ebi nke sitere n'iru Onye-
nwe-ayi, site kwa n'ebube nke ike-Ya,
10 mḅe ọ bula Ọ gabia ka ewe nye Ya
otuto nime ndi nsọ Ya, ka ibobo-Ya we
nwu kwa ihe nile n'aru nime ndi kwereri
ekwe (n'ihi na ekwere àmà ayi ḅara unu)
n'ubọchi ahu. 11 Ọ bu kwa nka ka ayi
ji nēkpe kwa ekpere bayere unu mḅe
nile, ka Chineke-ayi we gua unu na ndi
kwesiri ọkpukpọ akpọrọ unu, ka Ọ were
kwa ike mezu ihe nile ọ bula nke diri
idi-nma ezi nma na ọlu nile ọ bula nke
okwukwe; 12 ka ewe nye aha Onye-
nwe-ayi Jisus otuto nime unu, nye kwa
unu onwe-unu otuto nime Ya, dika
amara nke Chineke-ayi na Onye-nwe-
ayi Jisus Kraist si di.
2 1 Ma ayi nāriọ unu, umu-nna-ayi,
n'ihi ọbibia nke Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist, na nzukọ ayi gēzukọ n'ebe Ọ nọ;
2 ka ewe ghara isite n'aka mọ, ma-ọbu
okwu, ma-ọbu akwukwọ-ozi di ka o
sitere n'aka-ayi, me ka unu me nkpatu
pua n'uche-unu ọsọsọ, ma-ọbu ka unu
tua ujọ, dika agāsi na ubọchi Onye-nwe-
ayi di uḅu a: 3 unu ekwela ka onye ọ
bula ghọḅue unu n'uzọ ọ bula: n'ihi na
ọ gagh-adi, ma ọ buru na nwezuga ahu
ebugh uzọ bia, ewe kpughe onye ahu
nēmebi iwu, bù nwa nke ila-n'iyì,
4 onye nēmegide nēweli kwa onwe-ya
elu imegide ihe nile anākpọ Chineke
ma-ọbu nke bu ihe anāsọpuru dika
Chineke; ya mere ọ nānọdu n'ulo nsọ
nke Chineke, nēgosi onwe-ya si na ya
bu Chineke. 5 Unu echetagh, na, mḅe
m'nānọ n'etiti unu n'oge gara aga, ọ bu
ihe ndia ka m'nāgwa unu? 6 Uḅu a
unu mata-kwa-ra ihe nēḅochi, ka ewe
kpughe ya n'oge nke aka ya. 7 N'ihi
na ihe-omimi nke nmebi-iwu nālusi ọlu
ike uḅu a: nání rue mḅe agēwepu onye
ahu n'etiti, bú onye nēḅochi uḅu a.
8 Mḅe ahu ka agēkpughe kwa onye ahu
nēmebi iwu, onye Onye-nwe-ayi Jisus
gēwere iku-ume nke si n'ọnu-Ya puta
ḅue, were kwa ngosi nke ọbibia-Ya me

ka ọ ghara idi irè; 9 bú onye ahu, nke
ọbibia-ya di ka ilusi-ọlu-ike nke Setan
n'ike nile ọ bula na ihe-iriba-ama di iche
iche na ọlu-ebube di iche iche nke ugha,
10 n'aghughọ nile kwa nke ajọ omume
n'ebe ndi nāla n'iyì nọ; n'ihi na ha
anaragh ihu-n'anya nke ezi-okwu nke-
ọma, ka ewe zọputa ha. 11 N'ihi nka
Chineke nēzite-kwa-ra ha ilusi-ọlu-ike
nke njehie, ka ha kwere ugha ahu:
12 ka ewe kpe ha nile ikpé, bú ndi
nēkwegh ezi-okwu, kama ajọ omume
diri ha ezi nma.

13 Ma ayi onwe-ayi ji ugwọ ikele
Chineke ekele mḅe nile bayere unu,
umu-nna-ayi ndi Onye-nwe-ayi huru
n'anya, n'ihi na Chineke rọputara unu
site na mbu ka unu we nwe nzọputa
nime ido-nsọ nke Mọ Nsọ nēdo na
ikwere ezi-okwu: 14 nke O sitere n'aka
ozi ọma ayi kpọbata unu nime ya, ka
unu we nweta ebube nke Onye-nwe-ayi
Jisus Kraist. 15 Ya mere otú a, umu-
nna-ayi, nēguzosinu ike, jide-kwa-nu
ozizí nile enyere n'aka idebe nke ezíri
unu, ma-ọbu site n'okwu-ọnu-ayi, ma-
ọbu site n'akwukwọ-ozi-ayi.

16 Ma ka Ya onwe-ya, bú Onye-nwe-
ayi Jisus Kraist, na Chineke, bú Nna-
ayi, Onye huru ayi n'anya nye kwa ayi
nkasi-obi ebigh-ebi na ezi olile-anya
nime amara, 17 ka Ọ kasie obi-unu,
me kwa ka ha guzosie ike n'ezi ọlu na
ezi okwu nile ọ bula.

3 1 Nke fọduru, umu - nna - ayi,
nēkpenu ekpere bayere ayi, ka okwu
Onye-nwe-ayi we ḅa ọsọ, ka ewe nye
kwa ya otuto, otú ọ di kwa n'etiti unu;
2 ka ewe dọputa kwa ayi n'aka ajọ madu
ndi nēmehie kwa; n'ihi na ọ bugh madu
nile nwere okwukwe. 3 Ma Onye-nwe-
ayi bu onye kwesiri ntukwasi-obi, Onye
gēme ka unu guzosie ike, che kwa unu ka
unu ghara idabà n'aka ajọ onye ahu.
4 Ma ayi atukwasiwo obi n'aru unu
nime Onye-nwe-ayi, na unu nēme, gēme
kwa, ihe nile ayi nēnye n'iwu. 5 Ma
Onye-nwe-ayi duzie obi-unu bà n'ihu-
n'anya nke Chineke, bà kwa na ntachi-
obi nke Kraist-ayi.

6 Ma ayi nēnye unu iwu, umu-nna-
ayi, n'aha nke Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist, ka unu nēze nwa-nna ọ bula
nādigh-agazi ije, ọ digh-eje kwa dika
ozizí ahu enyere n'aka-ha idebe nke
ha natara n'aka-ayi. 7 N'ihi na unu
onwe-unu matara otú unu nāghagh
iṅomi ayi: n'ihi na ayi abugh ndi
nādigh-agazi ije n'etiti unu; 8 ayi
erigh kwa nri n'aka onye ọ bula n'efu,
kama n'idọḅu onwe-ayi n'ọlu na ihuju-
anya, nālu ọlu abali na ehihie, ka ayi we
ghara iboḅu onye ọ bula nime unu:
9 ọ bugh na ayi enwegh ike, ma ọ bu
ka ayi we were onwe-ayi mere unu ihe-
atù, ka unu we ṅomi ayi. 10 N'ihi na
mḅe ayi nọ n'etiti unu, ọ bu kwa nka ka
ayi nēnye unu n'iwu, si, Ọ buru na onye
ọ bula achọgh ilu ọlu, ya ghara kwa iri
ihe. 11 N'ihi na ayi nuru okwu
bayere ufọdu ndi nādigh-agazi ije
n'etiti unu, ndi nādigh-alu ọlu ọ bula,
kama ha nētiye aka n'ọlu nke nābugh
nke aka ha. 12 Ma ndi di otú a ka ayi
nēnye iwu nāriọ kwa aririọ nime Onye-
nwe-ayi Jisus Kraist, ka ha were nwayọ
nālu ọlu, ri kwa nri nke aka ha. 13 Ma
unu onwe-unu, umu-nna-ayi, ike agwula
unu n'obi n'ime ihe ọma. 14 Ma ọ
buru na onye ọ bula aṅagh nti okwu ayi
ji akwukwọ-ozi a kwu, ribanu onye ahu
ama, ka unu ghara iso ya mekọ ihe, ka
ewe me ya ihe-ihere n'iru. 15 Unu
agu-kwa-la ya n'onye-iro, kama nādunu
ya ọdú dika nwa-nna.

16 Ma Ya onwe-ya, bú Onye-nwe
udo, Ya nye unu udo mḅe nile n'uzọ
nile. Ka Onye-nwe-ayi nọyere unu.

17 Ekele nke mu Pọl nke m'ji aka
nkem de, nke bu ihe - iriba - ama
n'akwukwọ-ozi nile ọ bula: otú a ka
m'nēde. 18 Ka amara nke Onye-nwe-
ayi Jisus Kraist diyere unu nile.

AKWUKWỌ-OZI MBU NKE PỌL ONYE-OZI DEGARA

TIMỌTI

1 1 Pọl, onye-ozi nke Kraist Jisus dika
ihe ahu si di, nke Chineke, bù Onye-
nzọputa-ayi, na Kraist Jisus, bù Onye
ayi nēle anya Ya, nyere n'iwu;
2 anamedegara Timọti akwukwọ, bù
ezi nwam n'okwukwe: Amara na ebere
na udo diri gi nke si n'aka Chineke, bù
Nna-ayi, na Kraist Jisus Onye-nwe-ayi
puta.
3 Dika m'riọrọ gi ka i nọgide n'Efesọs,
mḅe m'gaje iga nime Masedọnia, ka i we
nye madu ufọdu iwu ka ha ghara izi ihe
di iche, 4 ka ha ghara kwa iṅa nti
akukọ-irò di iche iche na akukọ osuso-
ọmumu di iche iche nādigh-agwu agwu,
nke bu ihe nākpata ajuju, kari ikpata
ọchichi-èzi-na-ulo nke Chineke nke di
nime okwukwe: otù a ka m'nēme uḅu a.
5 Ma ihe ezubere iweta n'iwu ahu bu
ihu-n'anya sitere n'obi ọcha na ezi akọ-
na-uche na okwukwe nke iru-abua
nādigh ya: 6 nke madu ufọdu, ebe ha
hiere ha, ha siri nime ha jehie we kwue
okwu efu; 7 chọ kwa ibu ndi-ozizí
nke iwu, ọ bu ezie na ha aghọtagh ihe
ha nēkwu, ha aghọtagh kwa ihe ahu ha
nēkwusi ike bayere ha. 8 Ma ayi
matara na iwu ahu di nma, ma ọ buru na
onye ọ bula ewere ya me ihe n'uzọ
kwesiri iwu, 9 ebe ọ matara nka, na
adigh-enye onye ezi omume iwu, kama
anēnye ndi nēmebi iwu, ndi nēkwegh
kwa idi n'okpuru iwu, nye ndi
nāsọpurugh Chineke, ndi bu kwa ndi-
nmehie, nye ndi nādigh ọcha n'obi, ndi
emeru-kwa-ra emeru, nye ndi nēḅu
nna-ha na ndi nēḅu nne-ha, nye ndi
nēḅu madu, 10 nye ndi nākwa iko, nye
ndikom nēmeru onwe-ha n'aru ndikom,
nye ndi nēzu madu n'ori, nye ndi-ugha,
nye ndi nāṅu iyi ugha, ma ọ buru kwa
na ihe ọ bula ọzọ di iche di nēmegide
ozizi ahu nke nēnye ezi ndu; 11 dika
ozi ọma nke ebube nke Chineke di ngọzi
si di, nke enyere mu onwem n'aka na
ntukwasi-obi idebe.
12 Anamekele Onye ahu Nke merem
ka m'di ike, bù Kraist Jisus Onye-nwe-
ayi, n'ihi na Ọ gurum n'onye kwesiri
ntukwasi-obi, ebe Ọ deberem ijere Ya
ozi; 13 ọ bu ezie na abum onye
nēkwulu Chineke na mbu, buru kwa
onye-nsoḅu, na onye nēme madu ihe-
ihere: otù ọ di, Ọ merem ebere, n'ihi na
emerem ya nāmagh ama nime ekwegh-
ekwe; 14 ma amara nke Onye-nwe-
ayi, ya na okwukwe na ihu-n'anya nke
di nime Kraist Jisus, riri nne nke-uku.
15 Okwu a kwesiri ntukwasi-obi, kwesi
kwa ka anara ya nke-ọma n'uzọ nile ọ
bula, na Kraist Jisus biara n'uwa
izọputa ndi-nmehie; ndi mu onwem bu
onye-isi-ha: 16 otù ọ di, ọ bu n'ihi
nka ka emerem ebere, ka ọ we buru
nime mu onwem, bù onye-isi, ka Jisus
Kraist gēgosi ogologo-ntachi-obi-Ya
nile, ka m'buru ihe ilere anya n'etiti ndi
gaje ikwere na Ya ka ha nata ndu
ebigh-ebi. 17 Ma Eze nke mḅe nile,
Nke anāpugh imebi emebi, Nke anāpugh
ihu anya, Onye nāni Ya bu Chineke,
nsọpuru na otuto diri Ya rue mḅe nile
ebigh-ebi. Amen.
18 Iwu a ka m'nēnye n'aka-gi idebe,
nwam Timọti, dika amuma nile si di nke
eburu uzọ bu bayere gi, ka i we were ha
bu agha ọma nka; 19 nēnwe okwukwe
na ezi akọ-na-uche; nke ufọdu nupuru
n'ebe ha nọ, uḅọ-ha we kpùe n'ebe
okwukwe-ayi di: 20 ndi Haimeniọs na
Aleksanda nọ n'etiti ha; ndi m'rara nye
n'aka Setan, ka ewe site n'ahuhu zi ha
ka ha ghara ikwulu Chineke.
2 1 Ya mere ihe mbu m'nādusi ọdu ike
bu, ka anāriọ aririọ, kpe kwa ekpere,
riọ kwa aririọ anāriọrọ ndi ọzọ, kele kwa
ekele, n'ihi madu nile; 2 n'ihi ndi-eze
na ndi nile nọ n'ọnọdu di elu; ka ayi we
biri obi udo na nke di nwayọ nime
nsọpuru-Chineke nile na ikwesi-nsọpuru
nile. 3 Nka di nma buru kwa ihe
agānara nke-ọma n'iru Onye-nzọputa-
ayi, bù Chineke; 4 Onye nāchọ ka
azọputa madu nile, ka ha biaru kwa
nmazu nke ezi-okwu. 5 N'ihi na otù
Chineke di, otù Onye-oḅuḅo di kwa
n'aḅata Chineke na madu, Onye Ya
onwe-ya bu madu, bù Kraist Jisus,

6 Onye nyere Onwe-ya ka Ọ buru ihe-
nḅaputa n'ihi madu nile; nke agāḅa
àmà-ya n'oge nke aka ya; 7 nke
edebere mu onwem ka m'buru onye-
nkwusa na onye-ozi ka m'we ḅa àmà ahu
(anamekwu ezi-okwu, ekwughm okwu-
ugha), ibu kwa onye-ozizi nke ndi mba
ọzọ nime okwukwe na ezi-okwu.
8 Ya mere ezuberem ka ndikom nēkpe
ekpere n'ebe nile ọ bula, nāchili aka di
ọcha elu, nēwegh iwe, nārugh kwa uka.
9 Otù ahu, ezuberem ka ndinyom were
ihe-ichọ-nma kwesiri ekwesi chọ onwe-
ha nma, ya na nsọpuru na uche zuru
okè; ọ bugh isi akpara akpa, na ọla-edo
ma-ọbu pearl ma-ọbu uwe di okė ọnu-
ahia; 10 kama (nke kwesiri ndinyom
nēkwuputa egwu Chineke) ka ha sitere
n'ezi ọlu chọ onwe-ha nma. 11 Ka
nwayi were nwayọ muta n'ido onwe-ya
n'okpuru n'uzọ nile. 12 Ma ekweghm
nwayi ka o zi ihe, ma-ọbu ka ọ buru
onye-isi n'ebe nwoke nọ, kama ka ọ nọ
n'ọnọdu nwayọ. 13 N'ihi na Adam ka
eburu uzọ kpu, mḅe ahu ewe kpu Iv;
14 ọ bugh kwa Adam ka aghọrọ
aghughọ, ma ebe aghọḅuru nwayi ọ bu
nwayi ahu ka ahuworo na ọ nọ nime
njehie: 15 ma agēsite n'ọmumu-nwa-
ya zọputa ya, ma ọ buru na ha anọgide
nime okwukwe na ihu-n'anya na odido-
nsọ, ya na uche zuru okè.
3 1 Okwu a kwesiri ntukwasi-obi, Ọ
buru na onye ọ bula nāḅaso ọnọdu
onye nēlekọta nzukọ Kraist anya, agu
ọlu ọma nāgu ya. 2 Ya mere onye
nēlekọta nzukọ Kraist anya aghagh ibu
onye anādigh-akalu, di nke otù nwunye,
onye-anya-udo, onye uche-ya zuru okè,
onye omume-ya kwesiri ekwesi, onye
nēle ndi-ọbìa anya nke-ọma, onye nwere
ike izi ihe; 3 onye nādigh-ese okwu
site n'iṅubiga manya ókè, onye nādigh-
eti madu aka; kama onye nwere obi-ọma,
onye nādigh-alu ọgù, onye nādigh-ahu
ego n'anya; 4 onye nāchi èzi-na-ulo
nke aka ya nke-ọma, nēnwe kwa umu-
ya n'okpuru ya n'ikwesi-nsọpuru nile;
5 (ma ọ buru na onye ọ bula amatagh
otù ọ gāchi èzí-na-ulo nke aka ya, ò gēsi
aṅa le nzukọ Chineke anya nke-ọma?)
6 onye nābugh onye ọhu, ka aghara
ifuli ya elu, ọ we dabà n'ọmuma-ikpė
ekwensu. 7 Ma ọ ghagh kwa inwe
àmà di nma site n'ọnu ndi nọ n'èzi;
ka ọ ghara idabà n'ita-uta, ya na ima
n'ọnyà ekwensu. 8 Otù ahu ndi nējere
nzukọ Kraist ozi aghagh ibu ndi kwesiri
nsọpuru, ndi nēnwegh ire abua, ndi
nādigh-aṅubiga manya ókè, ndi akpiri
urù nke nēweta ihere nādigh-akpọ ha
nku; 9 ndi nēnwe ihe-omimi nke
okwukwe-ayi nime akọ-na-uche di ọcha.
10 Ma ka eburu uzọ nwa kwa ndia;
mḅe ahu ka ha jebe ozi, ma ọ buru na
ha bu ndi anāpugh ibo ebubo. 11 Otù
ahu ndinyom aghagh ibu ndi kwesiri
nsọpuru, ndi nādigh-ebo madu ebubo
ugha, ndi nwere anya-udo, ndi kwesiri
ntukwasi-obi n'ihe nile. 12 Ka ndi
nējere nzukọ Kraist ozi buru di nke otù
nwayi, nāchi umu-ha na èzi-na-ulo nke
aka ha nke-ọma. 13 N'ihi na ndi jeworo
ozi nke-ọma nēnwetara onwe-ha ọnọdu
ọma, na okė nkwuwa-okwu nime
okwukwe nke ekwere na Kraist Jisus.
14 Ihe ndia ka m'nēdegara gi
n'akwukwọ, ọ bu ezie na anamele anya
ibiakute gi na mḅe ntà; 15 ma ọ
buru na m'nānọ ọdù, ka i we mata otù
anāghagh ibi obi n'èzi-na-ulo Chineke,
ebe ọ bu nzukọ nke Chineke di ndu, bù
ide na ntọ-ala nke ezi-okwu. 16 Ọ bu
kwa ihe anēkwuputa na ọ di uku, bù
ihe-omimi nke nsọpuru-Chineke; Onye
ahu Nke emere ka Ọ puta ìhè n' anu-aru,
Nke aguru Ya n'onye ezi omume nime
mọ, Nke emere ka ndi-mọ-ozi hu Ya
anya, Nke ekwusara Ya n'etiti ndi mba
ọzọ, Nke ekwere na Ya nime uwa, Nke
anara Ya n'elu nime ebube.
4 1 Ma Mọ Nsọ nēkwuwa okwu, si,
na n'oge ikpe-azu ufọdu gēwezuga
onwe-ha n'ebe okwukwe-ayi di, nāṅa nti
ndi-mọ nēduhie eduhie na ozizi nke ndi-
mọ ọjọ, 2 site n'iru-abua nke ndi
nēkwu okwu-ugha, ndi eji igwè ọku da
ha n'akọ-na-uche nke aka ha; 3 ndi
nēḅochi madu ilu di na nwunye, ndi
si kwa madu erila ihe-oriri di iche iche,
nke Chineke kère ka ndi kwere ekwe,
ndi mazu-kwa-ra ezi-okwu, ka ndi ahu
were ekele nara. 4 N'ihi na ihe nile ọ
bula Chineke kère di nma, ọ digh kwa
ihe ọ bula agāju, ma ọ buru na ewere
ekele nara ya: 5 n'ihi na esitere n'okwu
Chineke na ekpere do ya nsọ.
6 Ọ buru na i me ka umu-nna-ayi
nēchè uche n'ihe ndia, i gābu onye
nējere Kraist Jisus ozi nke-ọma, ebe

anāzùputa gi n'okwu nile nke okwukwe-
ayi, na nke ozizí ọma ahu nke i soworo
n'ukwu n'ukwu: 7 ma ju akukọ-irò
nile emeruru emeru nke di-kwa-ra
agadi-ndinyom. Ma nānwa onwe-gi ka
i we rue nsọpuru-Chineke: 8 n'ihi
na ọnwunwa nke aru bara urù nye ihe
ntà; ma nsọpuru-Chineke bara urù nye
ihe nile, ebe ọ nwere nkwa nke ndu, ma
nke ndu uḅu a, ma nke gaje ibia.
9 Okwu a kwesiri ntukwasi-obi, kwesi
kwa ka anara ya nke-ọma n'uzọ nile ọ
bula. 10 N'ihi na ọ bu iru nka ka ayi
nādọḅu onwe-ayi n'ọlu, nāḅasi kwa nḅa
ike, n'ihi na ayi elewo anya Chineke di
ndu, Onye bu Onye-nzọputa madu nile,
ma nke kachasinu Onye nzọputa nke ndi
kwere ekwe. 11 Nēnye ihe ndia n'iwu,
nēzí kwa ha. 12 Ekwela ka onye ọ bula
lelìa nwata i bu anya; kama me onwe-gi
ka i buru ndi kwere ekwe ihe-atù,
n'okwu, n'ibi - obi, n'ihu - n'anya,
n'okwukwe, n'idi-ọcha. 13 Rue mḅe
m'gābia, nāṅa nti ọgugu-akwukwọ-gi
na idu-ọdu-gi na ozizí-gi. 14 Elefula
onyinye-amara ahu nke di nime gi anya,
nke esitere n'ibu-amuma, ya na ibikwasi-
aka-n'isi nke ndi bu okenye, nye gi.
15 Nējisi ike n'ihe ndia; nānọsi ike nime
ha; ka iga-n'iru-gi we puta ìhè n'ebe
madu nile nọ. 16 Riba onwe-gi na
ozizí-gi ama. Nānọgide n'ihe ndia;
n'ihi na n'ime nka i gāzọputa onwe-gi
zọputa kwa ndi nānu olu-gi.
5 1 Abarala okenye oké nba, kama
nāriọ ya aririọ dika nna; nēmeso
kwa umu-okorọbia dika umu-nne:
2 ndinyom, ndi bu okenye, dika ndi bu
nne; umu-aḅọghọ dika umu-nne-nwayi,
n'idi-ọcha nile. 3 Nāsọpuru ndinyom
di-ha nwuru, bú ndi nọ n'ezie n'ọnọdu
ndinyom di-ha nwuru. 4 Ma ọ buru
na nwayi ọ bula di-ya nwuru nwere umu
ma-ọbu umu umu, ka ha buru uzọ
muta isọpuru Chineke n'aru ndi èzí-na-
ulo nke aka ha, na inyeghachi ndi muru
ha ihe: n'ihi na nka bu ihe anānara nke-
ọma n'iru Chineke. 5 Ma nwayi nke
bu onye di-ya nwuru n'ezie, nke arapu-
kwa-ra nání ya, ọ tukwasiwo obi-ya na
Chineke, nānọgide kwa n'aririọ-ya na
ekpere-ya abali na ehihie. 6 Ma nwayi
nke nādi ndu ọjọ dika ọ nātọ aru-ya
utọ, ọ nwuruwo mḅe ọ nọ na ndu.
7 Nēnye kwa ihe ndia n'iwu, ka ha we
buru ndi anādigh-akalu akalu. 8 Ma ọ
buru na onye ọ bula ebugh uzọ chère ndi
nke aka ya ihe nākpa ha, ma nke kachasi
ndi èzí-na-ulo nke aka ya, ọ gọnariwo
okwukwe-ayi, jọkari kwa onye nēkwegh
ekwe na njọ. 9 Ka aghara ide aha nwayi
ọ bula n'akwukwọ dika nwayi di-ya
nwuru nke akāḅagh ọgu arọ atọ, onye
buworo nwunye nke otù di, 10 onye
anāḅara ya ezi àmà n'ọlu ọma; ọ buru na
ọ zùputawo umu, ọ buru na ọ lewo
ndi-ọbìa anya nke-ọma, ọ buru na ọ
sawo ukwu ndi nsọ, ọ buru na o ḅowo
nkpà ndi anākpaḅu, ọ buru na o sosiwo
ezi ọlu nile ọ bula ike. 11 Ma ju umu-
aḅọghọ di-ha nwuru: n'ihi na mḅe ọ
bula ha nupuru isi n'okpuru Kraist-ayi,
ha nāchọ ilu di; 12 ewe ma ha ikpé,
n'ihi na ha juru okwukwe mbu ha.
13 Ma tukwasi ihe ndia ha nāmuta kwa
ibu ndi nādigh-alu ọlu, nēje n'ulo di iche
iche; ma ọ bugh nání na ha bu ndi
nādigh-alu ọlu, kama ha bu kwa ndi
nēkwu okwu nzuzu, buru kwa ndi nētiye
aka n'ọlu nābugh nke aka ha, nēkwu
okwu nēkwesigh ka ha kwu. 14 Ya
mere anamezube ka umu-aḅọghọ ndi
di-ha nwuru luru di, mu kwa umu,
nāchi kwa èzí-na-ulo-ha, ghara kwa inye
onye nēmegide ayi ihe o gēji kwutọ:
15 n'ihi na ufọdu ejehiewo uzọ so
Setan uḅu a. 16 Ọ buru na nwayi ọ
bula nke kwere ekwe nwere ndinyom
di-ha nwuru, ya ḅo ha nkpà, ka aghara
kwa iboḅu nzukọ Kraist; ka ọ we ḅo
ndi ahu nkpà, bú ndi nọ n'ezie n'ọnọdu
ndinyom di-ha nwuru.
17 Ka agua ndi-okenye na ndi kwesiri
nsọpuru okpukpu abua, bú ndi nāchi isi
nke-ọma, ma nke kachasinu ndi nādọḅu
onwe-ha n'ọlu nime okwu Chineke na
ozizí. 18 N'ihi na ihe edewo n'akwukwọ
nsọ nāsi, Ekechila ọnu ehi mḅe ọ
nāzọcha ọka. Na, Onye-ọlu kwesiri
ugwọ-ọlu-ya. 19 Anarala ebubo anēbo
okenye, ma-ọbugh n'ọnu ndi-àmà abua
ma-ọbu atọ. 20 Nātu ndi nēmehie
nmehie-ha n'anya n'iru madu nile, ka
ndi fọduru we tu kwa egwu.
21 Anamagwasi gi ike n'iru Chineke,
na n'iru Kraist Jisus, na n'iru ndi-mọ-
ozi arọputara, ka i debe iwu ndia, ghara
ima ikpé mḅe i kānugh, ghara kwa ime
ihe ọ bula n'uzọ isọ-anya. 22 Ebikwasila
onye ọ bula aka n'isi ọsọsọ, eso-kwa-la

ndi ọzọ nwekọ nmehie-ha: debe onwe-
gi ọcha. 23 Abu-kwa-la onye nāñu
nání miri ọzọ, kama nāñu nwantinti
manya-vine n'ihi afọ-gi na nriaria nke
nāria gi ọtutu mḅe. 24 Nmehie madu
ufọdu nāputa ìhè, n'ihi na ha buru ha
uzọ nāga ikpé; ma nmehie madu ufọdu
nēso kwa ha n'azu. 25 Otú ahu, ọlu
nile nke di nma nāputa kwa ìhè; apugh
kwa izobe ọlu nke di iche.

6 1 Ka ha ra, bú ndi-orù nke nọ
n'okpuru yoke, ha gua ndi-nwe-ha
na ndi kwesiri nsọpuru nile, ka ewe
ghara ikwulu aha Chineke na ozizí-ayi.
2 Ma ndi nwere ndi kwere ekwe dika
ndi-nwe-ha, ka ha ghara ilelì ha anya,
n'ihi na ha bu umu-nna-ha; kama ka ha
buru orù-ha kari, n'ihi na ndi soro ha ke
òkè n'ọlu ọma ha bu ndi kwere ekwe na
ndi ahuru n'anya. Nēzí ihe ndia nādu
kwa madu ọdú bayere ha.

3 Ọ buru na onye ọ bula nēzí ihe di
iche, nēkweyegh kwa n'okwu nēnye ezi
ndu, bú okwu nke Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist, na ozizí ahu nke di ka nsọpuru-
Chineke si di; 4 afuliwo ya elu, ọ digh
ihe ọ mara, kama ọria bayere ajuju na
esem-okwu n'ihi okwu efu nāria ya, nke
ekworo, esem-okwu, nkwulu, ajọ
èchìchè, nēsi nime ha nāputa, 5 bú
iru-uka nke madu ndi mebiworo n'uche,
ndi apunarawo-kwa-ra ha ezi-okwu, ebe
ha nāgu na nsọpuru-Chineke bu uzọ
irita urù. 6 Ma nsọpuru-Chineke, ya
na inwezu ihe nile di nkpà, bu uzọ irita
urù nke-uku; 7 n'ihi na ayi ewetagh
ihe ọ bula n'uwa, ọ bu kwa n'ihi na ayi
apugh iwere ihe ọ bula pua nime ya;
8 ma ebe ayi nwere ihe-oriri na ihe
iḅokwasi n'aru, afọ gēju ayi n'ihe ndia.
9 Ma ndi nēzube ibu ọgaranya nādabà
n'ọnwunwa na ọnyà na ọtutu agu ihe
ọjọ nke uche nādigh nime ha, nke
nēmeru kwa aru, bú ihe nēme ka madu
mikpù emikpù nime nbibi na ila-n'iyi.
10 N'ihi na ihu ego n'anya bu
nkpọrọgwu nke ihe ọjọ nile di iche
iche: nke ufọdu nāḅasosi ike, ewe
duhie ha n'okwukwe-ayi, ha were kwa
ọtutu ihe-nḅu dupue onwe-ha.

11 Ma gi onwe-gi, onye nke Chineke,
nāḅanari ihe ndia; ma nāḅaso ezi
omume, nsọpuru-Chineke, okwukwe,
ihu-n'anya, ntachi-obi, idi-nwayọ.
12 Nāḅasi nḅa ọma nke okwukwe ike,
jide ndu ebigh-ebi aka, nke akpọrọ gi
ka i nata ya, i kwuputa-kwa-ra
nkwuputa ọma ahu n'iru ọtutu ndi-
àmà. 13 Anamenye gi iwu n'iru
Chineke, Onye nēme ka ihe nile di ndu,
ya na n'iru Kraist Jisus, Onye ḅara àmà
nkwuputa ọma ahu n'iru Pọntiọs
Pailat; 14 ka gi onwe-gi debe ihe ahu
enyere n'iwu, nēnwegh ntupọ, onye
anādigh-akalu akalu, rue ngosi nke
Onye-nwe-ayi Jisus Kraist: 15 nke O
gēgosi n'oge nke aka Ya, Onye nání Ya
bu Onye di ike, Onye bu kwa onye di
ngọzi, bú Eze kachasi ndi bu eze, Onye
bu kwa Onye-nwenu kachasi ndi nāchi
ka ndi-nwe madu; 16 Onye nání Ya
nwere anwugh-anwu, nēbi nime ìhè nke
anāpugh ibiaru nso; Onye ọ digh madu
ọ bula huworo Ya anya, ma-ọbu pu ihu
Ya anya: Onye nsọpuru na ike ebigh-
ebi diri. Amen.

17 Nēnye ndi bu ọgaranya n'oge di
uḅu a iwu, ka ha ghara itukwasi uche-
ha n'ihe di elu, ghara kwa itukwasi obi
n'ihe ahu anējigh aka, bú àkù, kama
ka ha tukwasi obi na Chineke, Onye
nēwere àkù-Ya nye ayi ihe nile ka ha
buru ihe gātọ ayi utọ; 18 ka ha nēme
ezi ihe, ka ha buru ọgaranya n'ọlu ọma
nile, ka ha buru ndi kwadebeworo ime
ka ndi ọzọ keta ihe ha nwere, ka ha buru
ndi kwere ka ndi ọzọ so ha nwekọ ihe;
19 ka ha kpadoro onwe-ha ntọ-ala ọma
nye oge gaje ibia, ka ha we jide ndu ahu
nke bu ndu n'ezie.

20 Biko Timọti, nēche ihe ahu enyere
gi n'aka idebe, nēze okwu efu nile nke
emeruru emeru nke ihe ahu anākpọ
ihe-ọmuma n'uzọ ugha, ha na nguzogide-
ya nile; 21 bú ihe-ọmuma nke ufọdu
kwuputara we hie n'ihe bayere okwukwe-
ayi.

Ka amara diyere unu.

AKWUKWỌ-OZI NKE-ABUA NKE PỌL ONYE-OZI DEGARA

TIMỌTI

1 1 Pọl, onye-ozi nke Kraist Jisus site
n'ọchichọ nke Chineke, dika nkwa
nke ndu ahu nke di nime Kraist Jisus
si di, 2 nēdegara Timọti akwukwọ, bù
nwam nke m'huru n'anya: Amara na
ebere na udo diri gi, nke si n'aka
Chineke, bù Nna-ayi, na Kraist Jisus
Onye-nwe-ayi puta.
3 Anamekele Chineke, Onye
m'nēkpere site na nnam ochie-hà n'akọ-
na-uche di ọcha, otù nchetam bayere gi
n'aririọm nile di n'ewepugh aka,
4 n'ihi na agu ihu gi nāgusim ike abali
na ehihie, ebe m'nēcheta anya-miri-gi
nile, ka m'we juputa n'ọṅù; 5 ebe
emerem ka m'cheta okwukwe iru-abua
nādigh ya nke di nime gi; bù okwukwe
nke buru uzọ biri nime nne-gi ochie
Lois na nne-gi Yunaisi; ma emerem ka
m'kweye na o bi kwa nime gi. 6 Ọ
bu kwa n'ihi ihe a ka m'nēchetara gi ka
i me ka onyinye-amara nke Chineke
nwuru ọku, bù nke di nime gi site
n'ibikwasi aka abua nkem n'isi-gi.
7 N'ihi na Chineke enyegh ayi mọ nke
ujọ; kama ọ bu nke ike na ihu-n'anya na
ime ka uche zu okè. 8 Ya mere ka ihere
àmà nke Onye-nwe-ayi, ma-ọbu ihere
nke mu onye-nkpọrọ-Ya, ghara ime gi:
kama so ozi ọma Ya hujukọ anya dika
ike nke Chineke si di; 9 Onye zọputara
ayi, were kwa ọkpukpọ di nsọ kpọ ayi, ọ
bugh dika ọlu-ayi si di, kama dika ihe Ya
onwe-ya zubere, ya na amara-Ya, si di,
nke enyere ayi nime Kraist Jisus mḅe
oge ebigh-ebi akērugh, 10 ma emere
ka ọ puta ìhè uḅu a site na ngosi nke
Onye-nzọputa-ayi Kraist Jisus, Onye
mere ka ọnwu ghara idi irè, site kwa
n'ozi ọma Ya weputa ndu na emebigh-
emebi n'ìhè, 11 bù ozi ọma nke edoro
mu onwem ka m'buru onye-nkwusa, na
onye-ozi, na onye-ozizi, izisa ya. 12 Ọ
bu kwa n'ihi ihe a ka m'nāhu kwa ahuhu
ndia: ma ihere adigh-emem; n'ihi na
amataram Onye m'kweworo okwu-Ya,
eme-kwa-ra ka m'kweye na Ọ puru iche
ihe m'nyere n'aka-Ya idebe nche rue
ubọchi ahu. 13 Jide ihe ilere anya
nke okwu nēnye ezi ndu nke i nuru
n'ọnum, nime okwukwe na ihu-n'anya
nke di nime Kraist Jisus. 14 Ihe ọma
ahu nke enyere n'aka-gi idebe, were Mọ
Nsọ Nke bi nime ayi nēche ya.
15 I matara nka, na ndi nile di n'Esia
ḅakutaram azu; ndi Faigelọs na
Hamọgenis di n'etiti ha. 16 Ka Onye-
nwe-ayi mere èzi-na-ulo Ọnisifọrọs
ebere: n'ihi na ọ mere ka m'nwe ume
ndu ọtutu mḅe, ihere nkpọrọm emegh
kwa ya; 17 kama, mḅe ọ biaruru Rom,
ọ were inu-ọku-n'obi chọbam, we
chọtam 18 (ka Onye-nwe-ayi nye ya
ka ọ chọta ebere n'aka Onye-nwe-ayi
n'ubọchi ahu); ka ha ra kwa, bù ihe o ji
jeremri ozi n'Efesọs, gi onwe-gi mara
kari.
2 1 Ya mere, gi onwe-gi, nwam, ka
eme ka i di ike n'amara nke di nime
Kraist Jisus. 2 Ihe nile i nu-kwa-ra
n'ọnum site n'etiti ọtutu ndi-àmà, nye
ihe ndia n'aka madu ndi kwesiri
ntukwasi-obi idebe, bù madu ndi ọ
gēkwe kwa izí madu-ibe-ha ihe ndia.
3 Som hujukọ anya, dika onye-agha
ọma nke Kraist Jisus. 4 Ọ digh onye-
agha ọ bula nātuhi onwe-ya n'ihe nke
ibi-obi a mḅe o nēbu agha; ka ọ we me
ihe gātọ onye dere aha-ya n'akwukwọ
dika onye-agha. 5 Ma ọ buru kwa na
onye ọ bula nāḅa nḅa, ekpugh ya okpu-
nmeri, ma ọ buru na ọ ḅagh nḅa otù ọ
di n'iwu. 6 Onye-ọlu-ubi nke nādọḅu
onwe-ya n'ọlu aghagh ibu uzọ kère
òkè na nkpuru-ya. 7 Nātughari uche
n'ihe m'nēkwu; n'ihi na Onye-nwe-ayi
gēnye gi nghọta n'ihe nile. 8 Nēcheta
Jisus Kraist, dika Onye emeworo ka O
si na ndi nwuru anwu bilie, Onye si na
nkpuru Devid puta, dika ozi ọmam si
di: 9 nke m'nāhuju anya nime ya rue
aḅu, dika onye nālu ọlu ọjọ; ma ekegh
okwu Chineke aḅu. 10 N'ihi nka ka
m'nwere ntachi-obi n'ihe nile n'ihi ndi
arọputara, ka ha onwe-ha we ru kwa
nzọputa nke di nime Kraist Jisus, ya na
ebube ebigh-ebi. 11 Okwu a kwesiri
ntukwasi-obi: N'ihi na asi na ayi soro

Ya nwukọ ọnwu, ayi gēso kwa Ya dikọ
ndu: 12 asi na ayi nēnwe ntachi-obi,
ayi gēso kwa Ya bukọ eze: asi na ayi
gāgọnari Ya, Ya onwe-ya gāgọnari kwa
ayi: 13 asi na ayi ekwegh ekwe, Ya
onwe-ya nānọgide n'ikwesi ntukwasi-
obi; n'ihi na Ọ pugh igọnari Onwe-ya.
14 Nēchetara ha ihe ndia, nāgwasi ha
ike n'iru Onye-nwe-ayi, ka ha ghara ise
okwu bayere okwu efu, bù ihe nābagh
n'ihe, nēkpù ndi nānu anu iru. 15 Nānu
ọku n'obi iche onwe-gi n'iru madu dika
onye Chineke nwaputaworo, onye-ọlu
nke ihere nāpugh ime ya, onye nēkwuzi
okwu nke ezi-okwu ahu. 16 Ma nēze
okwu efu nile emeruru emeru: n'ihi na
ha gāga kari n'iru n'asọpugh-Chineke,
17 okwu-ha gābu kwa ọnyà nāba aba
dika gangrene: ndi Haimeniọs na
Filitọs di n'etiti ha; 18 bù madu ndi
hiere n'ihe bayere ezi-okwu ahu, nāsi
na nbilite-n'ọnwu agabigawo uḅu a, ha
nēkpù kwa okwukwe madu ufọdu iru.
19 Otù ọ di, ntọ-ala di ike nke Chineke
nēguzo, ebe ọ nwere akàrà nka, Onye-
nwe-ayi mara ndi bu nke Ya: na, Ka
onye ọ bula nke nākpọ aha Onye-nwe-
ayi si n'ajọ omume wezuga onwe-ya.
20 Ma nime ulo uku ọ bugh nàni ihe
ọla-edo na ihe ọla-ọcha di, kama ihe osisi
na ihe àjà di kwa; eme-kwa-ra ufọdu ka
ha buru ihe-nsọpuru, me kwa ufọdu ka
ha buru ihe-ihere. 21 Ya mere ọ buru
na onye ọ bula asacha onwe-ya pua n'ihe
ndia, ọ gābu ihe emere ka ọ buru ihe-
nsọpuru, ihe edoworo nsọ, ihe bara n'ihe
ka Onye-nwe-ya were ya me ihe, ihe
edoziworo iji lu ezi ọlu nile ọ bula.
22 Ma nāḅanari agu ihe ọjọ nāgu nwa-
okorọbia, nāḅaso kwa ezi omume,
okwukwe, ihu-n'anya, udo, gi na ndi
nākpọku Onye-nwe-ayi site n'obi di
ọcha. 23 Ma nāju iju-ajuju nzuzu na nke
amagh-ihe, ebe i matara na ha nāmuputa
ilu-ọ̀gù. 24 Ma orù nke Onye-nwe-
ayi aghagh ibu onye nādigh-alu ọ̀gù,
kama ọ ghagh idi nwayọ n'ebe madu
nile nọ, ọ ghagh kwa ibu onye nwere
ike izi ihe, onye nānagide ihe ọjọ,
25 n'idi-nwayọ nādọ ndi nēdo onwe-ha
imegide ya aka na nti; ma asi na ọ bu ezie
ma elegh anya na Chineke gēnye ha
nchèghari ka ha we mazu ezi-okwu,
26 we teta n'ura manya pua n'ọnyà
ekwensu, ebe orù Onye-nwe-ayi
nwudeworo ha na ndu ka ha me ihe
Chineke nāchọ.
3 1 Ma mara nka, na oge di oké egwu
gābia na mḅe ikpe-azu. 2 N'ihi na
madu gābu ndi nāhu nàni onwe-ha
n'anya, ndi nāhu ego n'anya, ndi
nānya isi, ndi-npako, ndi-nkwulu, ndi
nēkweyegh ndi muru ha, ndi nēnwegh
ekele, ndi nādigh ọcha n'obi, 3 ndi ihe
madu-ibe-ha nādigh-atọ utọ, ndi nādigh-
aḅa ndu, ndi nēbo ebubo ugha, ndi
nādigh-ejide onwe-ha, ndi di ka anu-
ọhia, ndi nādigh-ahu ezi ihe n'anya,
4 ndi nārara madu nye n'aka ndi-iro-ha,
ndi-isi-ike, ndi afuliworo elu, ndi nāhu
ihe-utọ n'anya kama ihu Chineke n'anya;
5 ndi nēnwe udi nke nsọpuru-Chineke,
ma ha agọwo ike-ya: gi ḅakuta kwa ndia
azu. 6 N'ihi na ha sitere na ndia, bú
ndi nēḅebà nime ulo di iche iche,
nādọta kwa ndinyom nēnwegh uche
n'agha, bù ndi ekpokwasiworo ha
nmehie, ndi agu ihe ọjọ di iche iche
dufuworo, 7 ndi nāmu ihe mḅe nile,
ma ha apugh ibiaru imazu ezi-okwu
mḅe ọ bula. 8 Ma otù uzọ ahu Janis na
Jambris guzogidere Moses, otù a ka ndia
nēguzogide kwa ezi-okwu ahu; bú madu
ndi mebiworo n'uche, ndi ajuru aju n'ihe
bayere okwukwe-ayi. 9 Ma ha agagh-
aga n'iru kari: n'ihi na enwegh-uche-ha
gāputasi ihè nye madu nile, dika enwegh-
uche nke ndi ahu puta-kwa-ra. 10 Ma
gi onwe-gi soro ozizim, omumem, ihe
m'zubere, okwukwem, ogologo-ntachi-
obim, ihu - n'anyam, ntachi-obim,
11 nsoḅum nile, ahuhum nile; aha ihe
dakwasirim n'Antiọk, n'Aikọniọm, na
Listra; aha nsoḅu m'nagidere: Onye-
nwe-ayi dọputa-kwa-ram nime ha nile.
12 E, agēsoḅu kwa ndi nile ndi nāchọ
idi ndu n'uzọ isọpuru Chineke nime
Kraist Jisus. 13 Ma ajọ madu nile na
ndi-aghughọ gānaga n'iru n'ijọkari njọ,
nēduhie ndi ọzọ, anēduhie kwa ha.
14 Ma gi onwe-gi, nọgide nime ihe nile
i mutara, nke eme-kwa-ra ka i kwere
ha, ebe i matara madu ndi i mutara ha
n'ọnu-ha; 15 ebe i ma-kwa-ra na i
sitere n'oge i di na nwa ọhu mata ihe
di nsọ nile edeworo n'akwukwọ nsọ nke
puru ime ka i buru onye-amam-ihe inata
nzọputa site n'okwukwe nke i kwere na
Kraist Jisus. 16 Ihe ọ bula edeworo
n'akwukwọ nsọ bu ihe si n'obi Chineke

puta, ọ ba-kwa-ra urù iji zi ihe, na iji
tu madu nmehie-ha n'anya, na iji me
ka uche madu guzozie, na iji zùputa
nzùputa nke di n'ezi omume: 17 ka
onye nke Chineke we zue okè, onye
emeworo ka o zue okè ilu ezi ọlu nile
ọ bula.
4 1 Anamagwasi gi ike n'iru Chineke
na Kraist Jisus, Onye gaje ikpe
ndi di ndu na ndi nwuru anwu ikpè,
ewerekwam ngosi-Ya na ala-eze-Ya si
gi; 2 kwusa okwu-Ya; tukwasi uche
n'ọlu-gi n'oge kwesiri, ma-ọbu n'oge
nēkwesigh; tu madu nmehie-ha n'anya,
ba nba, riọ aririọ, n'ogologo-ntachi-obi
nile na ozizi nile. 3 N'ihi na oge gādi
mḅe ha agagh-anagide ozizi ahu nke
nēnye ezi ndu; kama, ebe ha nwere nti
nākọ ọkọ, ha gēkpokwasi ndi-ozizi nye
onwe-ha dika agu ihe ọjọ nke aka ha si
di; 4 ha gēchighari kwa nti-ha ka ha
ghara inu ezi-okwu, ma ha gējehie
ǹa nti akukọ-irò. 5 Ma gi onwe-gi,
nēnwe anya-udo n'ihe nile, huju anya,
lua ọlu nke onye nēzisa ozi ọma, jezu
ozi-gi. 6 N'ihi na anāwusim uḅu a dika
àjà-ihe-ọṅuṅu, oge ulam eruwo kwa.
7 Aḅasiwom nḅa ọma ahu, aḅasiwom
ọsọ ahu, edebesiwom okwukwe ahu:
8 nke fọduru bu na edebeworom okpu-
eze nke ezi omume ahu, nke Onye-
nwe-ayi, bù Onye ezi omume n'ikpe
ikpè, gēnyeghachim n'ubọchi ahu: ma
ọ bugh nání mu onwem, kama Ọ
gēnyeghachi kwa ndi nile huworo ngosi-
Ya n'anya.
9 Were inu-ọku-n'obi biakutem
ọsọsọ: 10 n'ihi na Dimas rapuru
nánim, ebe ọ huru oge di uḅu a n'anya,
ọ we ga Tesalọnaika; Kresens gara
Galetia, Taitọs gara Dalmetia. 11 Nání
Luk nọyerem. Kuru Mak, duru ya ka
o so gi onwe-gi bia: n'ihi na ọ bu onye
baram n'ihe ijerem ozi. 12 Ma ezigaram
Tikikọs n'Efesọs. 13 Uwe nāchu oyi
nke m'rapuru na Troas n'aka Kapọs,
weta ya mḅe i gābia, ya na akwukwọ
nile, ma nke kachasinu, weta akwukwọ
parchment nile. 14 Aleksanda onye
nākpu ọlà merem ọtutu ihe ọjọ: Onye-
nwe-ayi gēnyeghachi ya ihe dika ọlu-ya
nile si di: 15 gi onwe-gi nēche kwa
onye ahu nche; n'ihi na o guzogidere
okwu-ayi nke-uku. 16 Na ngọpum
mbu ọ digh onye ọ bula nọ n'akukum,
kama madu nile rapuru nánim: ka
aghara igu ya n'isi-ha. 17 Ma Onye-
nwe-ayi guzorom nso, we me ka m'di
ike; ka ewe were ọnum kwusazue
nkwusa ahu, ka ndi mba ọzọ nile we nu
kwa: ewe dọputam n'ọnu ọdum.
18 Onye-nwe-ayi gādọputam n'ajọ ọlu
nile ọ bula, Ọ gāzọputakwam ka m'bata
n'ala-eze-Ya di n'elu-igwe: Onye otuto
diri rue mḅe nile ebigh-ebi. Amen.
19 Kele Priska na Akwila, na èzi-na-
ulo Ọnisifọrọs. 20 Erastọs nọgidere na
Kọrint: ma arapurum Trọfimọs nime
Militọs, aru adigh ya ike. 21 Were inu-
ọku-n'obi bia tutu mḅe oyi erue.
Yubulọs nēkele gi, ya na Pudins, na
Lainọs, na Klọdia, na umu-nna-ayi nile.
22 Ka Onye-nwe-ayi nọyere mọ nke
gi. Ka amara diyere unu.

AKWUKWỌ-OZI NKE PỌL DEGARA

TAITỌS

1 1 Pọl, orù nke Chineke, na onye-ozi
nke Jisus Kraist, dika okwukwe
ndi Chineke rọputara si di, ya na nmazu
nke ezi-okwu ahu nke di n'uzọ nsọpuru-
Chineke, 2 n'olile-anya nke ndu ebigh-
ebi, nke Chineke, Onye nāpugh ikwu
okwu-ugha, kwere nkwa ya tutu mḅe
ebigh-ebi erue; 3 ma Ọ mere ka okwu-
Ya puta ihè n'oge nke aka Ya nime
nkwusa, nke enyere n'aka mu onwem na
ntukwasi-obi idebe dika ihe nke Onye-
nzọputa-ayi Chineke nyere n'iwu si di;
4 Pọl nka nēdegara Taitọs akwukwọ, bù
ezi nwa nkem dika okwukwe ayi
kwekọrọ si di: Amara na udo diri gi nke
si n'aka Chineke, bù Nna-ayi, na Kraist
Jisus Onye-nzọputa-ayi puta.
5 N'ihi nka ka m'rapuru ga na Krit,

ka i we dozie ike fọduru, do kwa
madu ndi-okenye n'obodo nile ọ bula,
dika mu onwem nyere gi iwu; 6 ọ
buru na onye ọ bula bu onye anāpugh
ibo ebubo, di nke otù nwunye,
nēnwe umu kwere ekwe, bù ndi
anēbogh ebubo na ha nādi ndu ila-
n'iyì, ndi nābugh kwa ndi nēkwegh idi
n'okpuru iwu. 7 N'ihi na onye ahu
nke nēlekọta nzukọ Kraist anya aghagh
ibu onye anāpugh ibo ebubo, dika onye
nāchi èzi-na-ulo Chineke; onye nābugh
onye nwere isi-ike, nābugh onye nēwe
iwe ọsọsọ, nābugh onye nēse okwu site
n'iṅubiga manya ókè, nābugh onye
nēti madu aka, nābugh onye akpiri
urù nēweta ihere nākpọ nku; 8 kama
ọ ghagh ibu onye nēle ndi-ọbìa nke-ọma,
onye nāhu ezi ihe n'anya, onye uche-ya
zuru okè, onye ezi omume, onye di ọcha
n'obi, onye nējidesi onwe-ya ike;
9 nējide okwu ahu nke kwesiri ntukwasi-
obi nke di ka ozizi-ayi si di, ka ọ we pu
idusi ọdu ike nime ozizi nke nēnye ezi
ndu, na itu kwa ndi nēkwugide ekwugide
nmehie-ha n'anya.
10 N'ihi na ọtutu madu di ndi
nēkwegh idi n'okpuru iwu, ndi nēkwu
okwu efu, ndi nāghọḅu kwa obi madu,
ma nke kachasinu ndi si n'etiti ndi
obibì-úgwù puta, 11 ndi anāghagh
imechi ọnu-ha; ha bu madu ndi nēkpù
madu dum di n'èzi-na-ulo iru, nēzi
ihe nke nēkwesigh ka ha zí, n'ihi urù
nēweta ihere. 12 Otù onye n'etiti ha,
bù onye-amuma nke aka ha, siri, Ndi
Krit bu ndi-ugha mḅe dum, anu-ọhia
jọrọ njọ, ndi afọ-nri nādigh-alu ọlu.
13 Àmà nka bu ezi-okwu. N'ihi ihe
a were kwa aka ike tu ha nmehie-ha
n'anya, ka ha we nwe ezi ndu nime
okwukwe-ayi, 14 ka ha ghara iṅa nti
akukọ-irò ihe di iche iche nke ndi-Ju, na
ihe di iche iche nke madu nyere n'iwu,
bù ndi nēchighari rapu ezi-okwu ahu.
15 Ihe nile di ọcha n'ebe ndi di ọcha nọ:
ma n'ebe ndi emeruworo ndi nēkwegh
kwa ekwe nọ ọ digh ihe ọ bula di ọcha;
kama, emeruwo ma uche-ha ma akọ-na-
uche-ha. 16 Ha nēkwuputa na ha
matara Chineke; ma ọlu nile ha ka ha ji
gọnari Ya, ebe ha bu ihe-árù, ndi
nādigh-ekweye kwa, buru kwa ndi ajuru
aju n'ebe ezi ọlu nile ọ bula di.

2 1 Ma gi onwe-gi, nēkwu ihe nile
kwesiri ozizi ahu nke nēnye ezi ndu:
2 si ka agadi-ndikom nwe anya-udo,
kwesiri nsọpuru, nwe uche zuru okè,
nwe ezi ndu nime okwukwe-ayi, nime
ihu-n'anya, nime ntachi-obi: 3 otù ahu
ka agadi-ndinyom di nsọ n'omume-ha,
ghara ibu ndi nēbo ebubo ugha, ghara
kwa ibu orù nke iṅubiga manya ókè,
ka ha buru ndi nēzi ihe ọma; 4 ka ha
we me ka ndi bu umu-aḅọghọ nwe uche
zuru okè ibu ndi nāhu di-ha n'anya,
ndi nāhu umu-ha n'anya, 5 ndi uche-
ha zuru okè, ndi di ọcha, ndi nālu ọlu
n'ulo, ezi madu, ndi nēdo onwe-ha
n'okpuru di nke aka ha, ka ewe ghara
ikwulu okwu Chineke: 6 otù ahu nāriọ
umu-okorọbia ka ha nwe uche zuru okè:
7 n'ihe nile nēme onwe-gi ihe-atù
nke ọlu ọma; nime ozizi-gi nēgosi
emebigh - emebi, ikwesi - nsọpuru,
8 okwu nke nēnye ezi ndu, nke
anāpugh ima ikpe; ka ewe me onye nọ
n'akuku ndi nēmegide emegide ihe-
ihere n'iru, ebe ọ nēnwegh ihe nādigh
nma ikwu bayere ayi. 9 Nāriọ ndi-orù
ka ha nēdo onwe-ha n'okpuru ndi-nwe-
ha, ka ha buru ndi nēme ihe gātọ ha ezi
utọ n'ihe nile; ghara ikwu okwu imegide
ha; 10 ghara itutu aka, kama ka ha
nēgosi eziḅo ikwesi-ntukwasi-obi nile;
ka ha we chọ ozizi nke Onye-nzọputa-
ayi Chineke nma n'ihe nile. 11 N'ihi
na egosiri amara nke Chineke, nēwetara
madu nile nzọputa, 12 nādọ ayi aka na
nti ka ayi we ju asọpugh-Chineke na
agu ihe ọjọ di n'uwa, we di ndu uche
zuru okè na nke ezi omume na nke
isọpuru - Chineke n'oge di uḅu a;
13 nēche olile-anya ahu di ngọzi na
ngosi nke ebube nke Chineke uku ahu,
Nke bu kwa Onye-nzọputa-ayi, Jisus
Kraist; 14 Onye nyere Onwe-ya n'ihi
ayi, ka Ọ we ḅaputa ayi n'imebi-iwu
nile, sacha-kwa-ra Onwe-ya otù ndi nke
gābu ndi nke aka Ya, ndi obi-ha nānuru
ọlu ọma ọku.
15 Nēkwu ihe ndia, were kwa ha
nādusi ọdu ike, were kwa ha nātu
madu nmehie-ha n'anya, n'inye iwu
nile. Ka madu ọ bula ghara ilelì gi
anya.

3 1 Nēchetara ha ka ha nēdo onwe-ha
n'okpuru ndi-isi, n'okpuru ndi nwere
ike, ka ha nēkweye ekweye, ka ha buru

ndi edoziworo ilu ezi ọlu nile ọ bula,
2 ka ha ghara ikwulu onye ọ bula, ghara
ibu ndi nālu ọ̀gù, ka ha nwe obi-ọma,
nēgosi idi-nwayọ nile n'ebe madu nile
nọ. 3 N'ihi na ayi onwe-ayi buru kwa
ndi nēnwegh uche n'oge gara aga, ndi
nēkweyegh, ndi anēduhie, ndi bu orù
agu ihe ọjọ na ihe-utọ di iche iche,
nēbi n'obi ọjọ na ekworo, ndi-árú,
nākpọrita ibe-ayi asì. 4 Ma mḅe egosiri
obi-ọma nke Onye-nzọputa-ayi Chineke,
ya na ihu-n'anya-Ya n'ebe madu nọ,
5 O sitegh n'ọlu di iche iche aluru n'ezi
omume, nke ayi onwe-ayi luru, zọputa
ayi, kama dika ebere-Ya si di, site n'ọsisa
nke imu-ọzọ na nke ime ọhu nke Mọ
Nsọ nēme, 6 Onye Ọ wusara ayi nime
àkù-Ya nile, site n'aka Jisus Kraist
Onye-nzọputa-ayi; 7 ka, ebe ewere
amara-Ya gua ayi na ndi ezi omume, ka
ayi we ghọ ndi-nketa dika olile-anya nke
ndu ebigh-ebi si di. 8 Okwu a kwesiri
ntukwasi-obi, anamezube kwa ka i
kwusie okwu bayere ihe ndia ike, ka
ndi kweworo okwu Chineke we tukwasi
uche n'ibu ndi-isi n'ọlu ọma. Ihe ndia
di nma buru kwa ihe bara madu urù:
9 ma nēze ajuju nzuzu nile, na osuso-
ọmumu nile, na esem-okwu nile, na ilu-
ọ̀gù nile bayere iwu; n'ihi na ha bu ihe
nābagh urù na ihe-efu. 10 Ju madu
nke nārọ òtù, mḅe i dusiri ya ọdu nke-
mbu na nke-abua; 11 ebe i matara na
atughariwo obi madu di otú a, ọ
nēmehie kwa, ebe ọ bu onye mara onwe-
ya ikpé.

12 Mḅe ọ bula m'gēzitere gi Atemas,
ma-ọbu Tikikọs, were inu-ọku-n'obi
biakutem rue Naikọpọlis: n'ihi na n'ebe
ahu ka m'zubeworo inọgide na mḅe
oyi. 13 Were inu-ọku-n'obi dupu
Zinas onye-iwu na Apọlos n'ije-ha, ka
ihe ọ bula ghara ifọdu nke ha nēnwegh.
14 Ka ndi-ayi muta kwa ibu ndi-isi
n'ọlu ọma iḅo nkpà nākpa umu-nna-
ayi, ka ha ghara ibu ndi nāmigh
nkpuru.

15 Ndi nile mu na ha nọ nēkele gi.
Kele ndi huru ayi n'anya n'okwukwe.

Ka amara diyere unu nile.

AKWUKWỌ-OZI NKE PỌL DEGARA

FAILIMON

1 Pọl, onye-nkpọrọ nke Kraist Jisus,
na Timọti nwa-nna-ayi nēdegara
Failimon akwukwọ, bú onye ayi huru
n'anya, onye ayi na ya nālukọ kwa
ọlu, 2 nēdega-kwa-ra Apfia nwa-nna-
ayi nwayi, na Akipọs onye ayi na ya
nēbukọ agha, na nzukọ Kraist di n'ulo-
gi: 3 Amara diri unu na udo nke si
n'aka Chineke, bú Nna-ayi, na Onye-
nwe-ayi Jisus Kraist puta.

4 Anamekele Chinekem mḅe nile mḅe
m'nēhota gi n'ekperem nile, 5 ebe
m'nānu okwu bayere ihu-n'anya-gi na
okwukwe-gi, bú okwukwe i kwere
n'Onye-nwe-ayi Jisus, na ihu-n'anya i
huru ndi nsọ nile; 6 ekpere m'nēkpe
bu ka nnwekọ nke okwukwe-gi we ghọ
ihe nālusi ọlu ike, nime nmazu nke ezi
ihe nile ọ bula nke di nime ayi, rue na
Kraist. 7 N'ihi na enwerem ọtutu ọ̀ṅù
na nkasi-obi n'ihi ihu-n'anya-gi, n'ihi
na obi ndi nsọ ezuwo ike site n'aka-gi,
nwa-nnam.

8 N'ihi nka, ọ bu ezie na enwerem
oké nkwuwa-okwu nime Kraist iwere ihe
nke kwesiri nye gi n'iwu, 9 ma n'ihi
ihu-n'anya ahu ọ kam nma iriọ aririọ,
ebe m'bu nání aha madu dika Pọl, bú
agadi, buru kwa onye-nkpọrọ nke Kraist
Jisus uḅu a: 10 ariọm gi aririọ bayere
nwa nkem, onye m'muru nime aḅum,
bú Ọnisimọs, 11 onye buri onye
nābagh n'ihe n'ebe i nọ n'oge gara
aga, ma uḅu a ọ bara gi n'ihe, ba-kwa-
ram n'ihe: 12 onye m'nēzighachiri gi,
ya onwe-ya, nke ahu bu, obi nkem:
13 onye mu onwem nēzuberi ijide ka
mu na ya nọdu, ka ọ we nējerem ozi
n'aḅu nke ozi ọma n'ọnọdu gi: 14 ma
achọghm ime ihe ọ bula mḅe i
kēkweyegh; ka idi-nma-gi we ghara idi
ka agāsi na ọ di n'uzọ nkpà, kama ka ọ

we di n'uzọ ọchichọ-obi-gi. 15 N'ihi na
elegh anya ọ bu n'ihi nka ka ekewapuru
ya n'ebe i nọ nwa oge ntà, ka i we nwe
ya ebigh-ebi; 16 ọ digh kwa ka orù ọzọ,
kama ọ kariri orù, ọ di ka nwa-nna ahuru
n'anya, nke kachasinu n'ebe m'nọ, ma
nke kariri nke ahu nke-uku n'ebe i nọ,
nime anu-aru na nime Onye-nwe-ayi
kwa. 17 Ya mere ọ buru na i gurum
n'onye-nnwekọ, nara ya nke-ọma dika
mu onwem. 18 Ma ọ buru na ọ mejọrọ
gi n'uzọ ọ bula, ma-ọbu na o ji gi ugwọ
ọ bula, gua ya n'ugwọ m'ji gi; 19 Mu
onwem, bù Pọl, were aka nkem de ya
n'akwukwọ a, mu onwem gākwughachi
ya: ka m'ghara igwa gi na ọ bu kwa
onwe-gi ka i jim n'ugwọ tukwasi ihe ọzọ.
20 E, nwa-nnam, kwe ka mu onwem
nwe obi-utọ n'aru gi nime Onye-nwe-
ayi: me ka obim zuru ike nime Kraist.
21 Ebe m'tukwasiworo obi n'ịna-nti-gi
anamedegara gi akwukwọ, n'ihi na
amataram na i gēme ọbunà kari ihe
m'nēkwu. 22 Ma ọzọ kwa, dozi-kwa-
ram ebe m'gānọ dika ọbia: n'ihi na
anamele anya na agēwerem nye unu
n'amara site n'ekpere-unu.
23 Epafras, onye adọkọrọ mu na ya
n'agha nime Kraist Jisus, nēkele gi;
24 ọ bu kwa otù a Mak na Aristakọs
na Dimas na Luk, bú ndi mu na ha
nālukọ ọlu, nēkele unu.
25 Ka amara nke Onye-nwe-ayi
Jisus Kraist diyere mọ-unu. Amen.

AKWUKWỌ-OZI NKE PỌL ONYE-OZI DEGARA

NDI-HIBRU

1 1 Chineke, mḅe Ọ gwarari nna-
ayi-hà okwu n'oge ochie nime
ndi-amuma n'iberibe-akwukwọ di iche
iche na uzọ di iche iche, 2 Ọ gwara ayi
okwu n'ọgwugwu ubọchi ndia nime
Ọkpara, Onye O doro onye-nketa nke
ihe nile, Onye O site-kwa-ra n'aka-Ya
me uwa nile; 3 Onye, ebe Ọ bu nnwupu
nke ebube-Ya na onyinyo nke udi-Ya,
ebe O nēbu kwa ihe nile site n'okwu
nke ike-Ya, mḅe Ọ sachasiri nmehie nile
ayi, Ọ we nọdu n'aka-nri nke Idi-uku
ahu di n'elu; 4 ebe emere Ya-ri ka Ọ
ka ndi-mọ-ozi nma n'uzọ ra otù Ọ
ketaworo aha nke ka ha nma. 5 N'ihi
na ọ̀ bu onye n'etiti ndi-mọ-ozi ka Ọ siri
mḅe ọ bula,

Ọkparam ka Gi onwe-gi bu,
Mu onwem amuwo Gi ta?

ọzọ kwa,

Mu onwem gāburu Ya Nna,
Ya onwe-ya gābu-kwa-ram Ọkpara?

6 Ma ọzọ kwa, mḅe ọ bula Ọ
gākpọbatawori Ọkpara ahu n'elu-uwa
ebe madu bi, Ọ si, Ka ndi-mọ-ozi nile
nke Chineke kpọ kwa isi ala nye Ya.
7 O nēkwu kwa ihe bayere ndi-mọ-ozi,
si,

Onye nēme ndi-mọ-ozi-Ya ka ha
buru ifufe,
Nēme kwa ndi nējere Ya ozi ka ha
buru ọku nēnwu enwu:

8 ma O nēkwu ihe bayere Ọkpara ahu, si,

Oche-eze-gi, Chineke, nādiru mḅe
nile ebigh-ebi;
Nkpa-n'aka-eze nke izi-ezi ka nkpa-
n'aka nke ala-eze-Gi bu kwa.

9 I huru ezi omume n'anya, we kpọ
nmebi-iwu asi;
N'ihi nka Chineke, bù Chineke-Gi,
tere Gi
Manu obi-utọ n'isi kari ndi-nketa-
ibe-Gi.

10 Ọzọ kwa,

Gi onwe-gi, Onye-nwe-ayi, na mbu
ka I tọrọ ntọ-ala nke uwa,
Ọlu aka-Gi ka elu-igwe bu kwa:

11 Ha onwe-ha gāla n'iyi; ma Gi onwe-
gi nānọgide:
Ha nile gāka kwa nká dika uwe;

12 Dika àkwà-nḅokwasi ka I gāpiakọta
kwa ha,
Dika uwe, agāḅanwe kwa ha:
Ma Gi onwe-gi bu Onye ahu Nke
nādi mḅe nile,
Arọ-Gi nile agagh-agwu kwa agwu.

13 Ma ọ̀ bu onye n'etiti ndi-mọ-ozi ka
O kwuworo okwu bayere ya mḅe ọ bula,
si,

Nọdu ala n'aka-nrim,
Rue mḅe M'gēdo ndi-iro-Gi ka ihe-
nḅakwasi ukwu-Gi abua?

14 Hà nile abugh ndi-mọ nēfè òfùfè, ndi
eziputara ije ozi n'ihi ndi gaje iketa
nzọputa?

2 1 N'ihi nka ayi aghagh iṅabiga nti
ókè kari n'ihe anuru, ka aghara
ibupu ayi n'ebe ha di ma elegh anya,
dika miri nēbupu uḅọ. 2 N'ihi na
asi na emere okwu ekwuru site n'ọnu
ndi-mọ-ozi ka o guzosie ike, asi kwa na
njehie nile ọ bula na aṅagh-nti nile ọ
bula natara nnyeghachi nke ugwọ-ọlu
ziri ezi; 3 àyi onwe-ayi gēsi aṅa ḅanari,
ma ọ buru na ayi lefuru oké nzọputa
di otú a anya? bú nzọputa nke eburu
uzọ kwu site n'ọnu Onye-nwe-ayi, ndi
nuru ya we me ka o guzosie ike rue ebe
ayi nọ; 4 Chineke nēso kwa ha nāḅakọ
àmà, site n'ihe-iriba-ama na ọlu-ebube
di iche iche, site kwa n'ọlu ike di iche
iche, site kwa n'òkìkè nke Mọ Nsọ, dika
ọchichọ nke aka Ya si di.

5 N'ihi na ọ bugh n'okpuru ndi-mọ-
ozi ka O doro elu-uwa dum madu bi nke
gaje ibia, bú nke ayi nēkwu okwu bayere
ya. 6 Ma otù onye kwusiri ike n'otù
ebe, si,

Gini ka madu bu, na I nēcheta ya?
Ma-ọbu nwa nke madu, na I nēleta
ya?
7 I mere ya ka ọ di kari ndi-mọ-ozi ala
nke-ntà;
I ji ebube na nsọpuru kpube ya n'isi
dika okpu-eze,
I do-kwa-ra ya onye-isi ọlu nile nke
aka-Gi abua:
8 Ihe nile ka I doro n'okpuru ukwu-ya
abua.

N'ihi na n'ido ihe nile ahu n'okpuru
ya, ọ digh ihe ọ bula Ọ rapuru nke
anēdogh n'okpuru ya. Ma uḅu a ayi
akāhugh ihe nile ahu na edowo ha
n'okpuru ya. 9 Ma Onye ahu Nke
emere Ya ka ọ di kari ndi-mọ-ozi ala
nke-ntà, bú Jisus, Ya ka ayi nēle anya,
na ejiwo ebube na nsọpuru kpube Ya
n'isi dika okpu-eze n'ihi ahuhu nke
ọnwu, ka Ọ we site n'amara Chineke
detu ọnwu ire n'ihi madu nile ọ bula.
10 N'ihi na ọ kwesiri Ya, bú Onye ihe
nile di n'ihi Ya, Onye ihe nile site-kwa-
ra n'aka-Ya di, ebe O kubatarari ọtutu
umu-ndikom n'ebube, ka O site n'ahuhu
me ka Onye nēdubà ha na nzọputa-ha
zu oké. 11 N'ihi na ma Onye nēdo ha
nsọ ma ndi anēdo nsọ, ha nile sitere n'otù
Nna: ọ bu kwa n'ihi ihe a ka ihere ikpọ
ha umu-nna-Ya adigh-eme Ya, 12 Ọ
si,

Agamakọrọ umu-nnem aha-Gi,
N'etiti nzukọ-Gi ka m'gābù abù nye
Gi.

13 Ọzọ kwa, Mu onwem ganātukwasi
obim na Ya. Ọzọ kwa, Le, Mu onwem
na umu-ntakiri Chineke nyerem. 14 Ya
mere ebe umu-ntakiri ahu bu ndi
nēnwekọ anu-aru na ọbara, Ya onwe-ya
n'otù uzọ ahu keta-kwa-ra ihe ndia;
ka Ọ we site n'ọnwu me ka onye ahu
ghara idi irè, bú onye nwere ike nke
ọnwu, ya bu ekwensu; 15 ka Ọ we site
kwa n'ọnwu naputa ndi ahu, ka ha ra,
bú ndi ewere egwu ọnwu tuhi n'ibu-orù
n'ogologo ndù-ha nile. 16 N'ihi na ọ
bu ihe amara nke-ọma na ọ bugh ndi-
mọ-ozi ka O nējide aka, kama O nējide
nkpuru Abraham aka. 17 O sitere na
ya ji ugwọ ka eme ka O yie umu-nna-Ya
n'ihe nile, ka Ọ we ghọ onye-isi-nchu-
aja di ebere, Onye kwesi-kwa-ra
ntukwasi-obi, n'ihe nile diri Chineke, ka
Ọ we me ka obi Chineke juru n'ebe
nmehie nile nke ndi nke Ya di. 18 N'ihi
na ebe Ya onwe-ya huworo ahuhu site
n'ọnwunwa anwara Ya, Ọ puru iyere ndi
anānwa aka.

3 1 Ya mere, umu-nnam di nsọ, ndi-
nketa nke ọkpukpọ nke elu-igwe,
tugharinu uche n'Onye-ozi na Onye-isi-
nchu-aja nke nkwuputa-ayi, bú Jisus;
2 na Ọ bu onye kwesiri ntukwasi-obi
n'ebe Onye ahu nọ, bú Onye mere Ya
ka Ọ buru Onye-ozi na Onye-isi-nchu-
aja, dika Moses di kwa n'ėzi-na-ulo-Ya
dum. 3 N'ihi na aguwo Onye a
n'Onye kwesiri otuto kari Moses, n'uzọ
ra otù ahu onye luru ėzi-na-ulo nwere
nsọpuru kari ėzi-na-ulo-ya. 4 N'ihi na
ėzi-na-ulo ọ bula nwere onye luru ya;
ma Onye luru ihe nile bu Chineke.
5 Ọ bu kwa ezie na Moses kwesiri
ntukwasi-obi n'ėzi-na-ulo-Ya dum dika
onye nēje ozi, ka ọ buru ihe-àmà nke
ihe nile agaje ikwu; 6 ma Kraist
kwesiri ntukwasi-obi dika Ọkpara, Nke

bu onye-isi n'ėzi-na-ulo-Ya; Onye ayi
onwe-ayi bu ėzi-na-ulo-Ya, ma ọ buru
na ayi jidesie nkwuwa-okwu-ayi na inya-
isi nke olile-anya-ayi ike rue ọgwugwu
ihe nile. 7 N'ihi nka, dika Mọ Nsọ
nāsi,
Ta, ọ buru na unu gānu olu-Ya,
8 Unu emela ka obi-unu sie ike, dika
n'ikpasu-obi-ilu ahu,
Dika emere n'ubọchi ọnwunwa ahu
n'ọhia,
9 Ebe nna-unu-hà nwaram na
nnwaputa nkem,
Hu kwa ọlum ọgu arọ abua.
10 N'ihi nka ọnuma dim n'obi megide
ọḅọ a,
M'we si, Ha nējehie mḅe nile
n'obi-ha:
Ma ndi ahu amagh uzọm nile;
11 Dika M'ṅuru iyi n'iwem,
Ha agagh-abà n'izu-ikem ma-ọli.
12 Lezienu anya, umu-nnam, ka ajọ
obi nke ekwegh-ekwe ghara idi nime
onye ọ bula n'etiti unu ma elegh anya,
n'iwezuga onwe-ya n'ebe Chineke di
ndu nọ: 13 kama nāriọritanu ibe-unu
aririọ kwa-ubọchi, n'ogologo oge a
anākpọ ya Ta; ka obi onye ọ bula n'etiti
unu ghara ime etili site n'aghughọ nke
nmehie: 14 n'ihi na ayi aghọwo ndi-
nketa nke Kraist, ma ọ buru na ọ bu
ezie na ayi jidesiri nmalite nke ndabere-
ayi ike rue ọgwugwu ihe nile: 15 n'oge
anēkwu, si,
Ta, ọ buru na unu gānu olu-Ya,
Unu emela ka obi-unu sie ike, dika
n'ikpasu-obi-ilu ahu.
16 N'ihi na ole ndi, mḅe ha nuru,
kpasuru obi-ilu? ọ bugh kwa ndi nile
ndi siri n'Ijipt puta site n'aka Moses?
17 Ma ole ndi ka ọnuma di Ya n'obi
megide ọgu arọ abua? ọ bugh ndi
mehiere, ndi ozu-ha dara nime ọhia?
18 Ma ole ndi ka Ọ ṅuru iyi na ha
agagh-abà n'izu-ike-Ya, ma ọ bugh ndi
nēkweyegh? 19 Ayi riba-kwa-ra ama
na ha apugh ibà nime n'ihi ekwegh-
ekwe.
4 1 Ya mere ka ayi tua egwu ma, ebe
nkwa ibà n'izu-ike-Ya fọduru, ọ di
onye ọ bula n'etiti unu ọ gādi ka o rugh
ya ma elegh anya. 2 N'ihi na eziwo
kwa ayi ozi ọma, ọbuná dika ezi-kwa-ra
ha: ma okwu nke ha nuru abaragh
ha urù, n'ihi na ejigh okwukwe tigwa
ha na ndi nuru n'ezie. 3 N'ihi na
ayi, bù ndi kwere ekwe, nābà n'izu-ike
ahu; dika O kwuworo, si,
Dika M'ṅuru iyi n'iwem,
Ha agagh-abà n'izu-ikem ma-ọli:
ọ bu ezie na alusiri ọlu nile site na
ntọ-ala nke uwa. 4 N'ihi na O kwuwo
n'otù ebe okwu bayere ubọchi nke-asa
otù a, si, Chineke we zuru ike n'ubọchi
nke-asa n'ọlu-Ya nile; 5 ọzọ, Ọ si kwa
n'ebe a,
Ha agagh-abà n'izu-ikem ma-ọli.
6 Ya mere ebe ọ fọduru ka ufọdu ba
nime ya, ndi eburu uzọ zie ozi ọma
abàgh kwa nime ya n'ihi ekweyegh-
ekweye, 7 Ọ we kà otù ubọchi ọzọ,
nēkwu nime Devid, mḅe ogologo oge
di otù a gasiri, si, Ta, dika ebuworo uzọ
kwu, si,
Ta, ọ buru na unu gānu olu-Ya,
Unu emela ka obi-unu sie ike.
8 N'ihi na asi na Joshua mereri ka ha
zuru ike, Ọ gagh-adi nēkwu okwu bayere
ubọchi ọzọ mḅe ihe ndia gasiri. 9 Ya
mere idebe-ubọchi-izu-ike fọduru ndi
nke Chineke. 10 N'ihi na onye
bataworo n'izu-ike-ya, ya onwe-ya
ezuwo kwa ike n'ọlu-ya nile, dika
Chineke zuru ike n'ọlu nke aka Ya.
11 Ya mere ka ayi nānu ọku n'obi ibà
n'izu-ike ahu, ka onye ọ bula ghara ida
n'otù ihe-ṅnomi ahu nke ekweyegh-
ekweye. 12 N'ihi na okwu Chineke di
ndu, nālusi kwa ọlu ike, di kwa nkọ kari
mma-agha ọ bula nke nwere iru abua,
nādu kwa rue n'ikewa nkpuru-obi na
mọ, ma nkwonkwo ma umi, buru kwa ihe
nwere ike ituputa èchìchè na izù nile nke
obi. 13 Ọ digh kwa ihe ekère èkè nke
nāputagh ihè n'iru Ya: kama ihe nile ḅa
ọtọ buru kwa ihe emegheworo n'anya-
Ya, bù Onye ayi gākọrọ akukọ bayere
omume-ayi.
14 Ya mere ebe ayi nwere Onye-isi-
nchu-aja di uku, Onye gabigaworo elu-
igwe nile, bù Jisus Ọkpara Chineke, ka
ayi jidesie nkwuputa-ayi ike. 15 N'ihi
na ayi enwegh onye-isi-nchu-aja onye
nāpugh iji obi so ayi hukọ ahuhu n'adigh-
ike-ayi; kama ayi nwere Onye anwaworo
n'ihe nile n'otù uzọ ahu anānwa ayi, ma
Ọ mehiegh. 16 Ya mere ka ayi were
nkwuwa-okwu biarue oche-eze amara,
ka ewe mere ayi ebere, ka ayi we hu kwa
amara iyere ayi aka n'oge nkpà.

5 1 N'ihi na onye-isi-nchu-aja ọ bula,
ebe esi n'etiti madu weputa ya, ọ bu
n'ihi madu ka anēdo ya onye-isi-nchu-
aja n'ihe diri Chineke, ka ọ we nēche
onyinye na àjà di iche iche n'ihi nmehie
n'iru Chineke: 2 ọ bu kwa onye puru
iwere nwayọ nēmeso ndi nāmagh ihe ndi
nējehie kwa ejehie, n'ihi na adigh-ike
di kwa ya onwe-ya buruburu; 3 n'ihi
nka o ji kwa ugwọ iche àjà n'iru Chineke
n'ihi nmehie, dika ọ nēchere ndi Israel,
otù ahu ọ nēche-kwa-ra onwe-ya. 4 Ọ
digh kwa onye ọ bula nānara nsọpuru a
n'onwe-ya, kama mḅe Chineke nākpọ
ya, ọbunà dika Ọ kpọ-kwa-ra Eron.
5 Otù a Kraist enyegh kwa Onwe-ya
otuto ka ewe me Ya onye-isi-nchu-aja,
kama ọ bu Onye siri Ya,
Ọkparam ka Gi onwe-gi bu,
Mu onwem amuwo Gi ta:
6 dika O si kwu kwa n'ebe di iche, si,
Gi onwe-gi bu onye-nchu-aja rue
mḅe ebigh-ebi
Dika usoro Melkizedek si di.
7 Onye n'ubọchi nke anu-aru-Ya, mḅe
Ọ weresiri ikwa-àkwà siri ike na anya-
miri che ekpere na aririọ n'iru Onye
ahu puru izọputa Ya n'ọnwu, mḅe
anusi-kwa-ra olu-Ya n'ihi na Ọ turu
egwu Chineke, 8 ọ bu ezie na Ọ bu
Ọkpara, ma Ọ mutara iṅa-nti-Ya site
n'ahuhu nile Ọ huru; 9 ebe emesiri Ya
ka O zue okè, Ọ we ghọrọ ndi nile nāṅa
Ya nti Onye nēwetara ha nzọputa ebigh-
ebi; 10 Onye Chineke tūru aha onye-
isi-nchu-aja dika usoro Melkizedek si di.
11 Onye okwu ayi nwere ikwu bayere
ya di uku, di kwa ike isughari asusu,
ebe unu ghọworo ndi nwere nti ike.
12 N'ihi na mḅe unu kwesiri ibu ndi-
ozizi n'ihi oge, ọ di unu nkpà ọzọ ka
madu zi unu ihe bu ihe-ozizi mbu nke
nmalite okwu si n'ọnu Chineke puta;
unu aghọwo kwa ndi miri-ara di nkpà,
ọ bugh nri siri ike. 13 N'ihi na onye
ọ bula nke nēketa miri-ara bu onye
akānwagh ya n'okwu ezi omume; n'ihi
na ọ bu nwa ọhu. 14 Ma nri siri ike
bu nke ndi tozuru okè, ndi anwaworo
nghọta-ha n'ihi omume ha nēme mḅe
dum itule ihe ọma na ihe ọjọ.

6 1 N'ihi nka ka ayi rapu okwu nke
nmalite nke Kraist, ka anēburu kwa
ayi rue n'itozu-okè; ka ayi ghara itọ ntọ-
ala ọzọ nke bu nchèghari eji pua n'ọlu
nile nwuru anwu, na okwukwe ekwere na
Chineke, 2 ozizi nke ime-baptism, na
nke ibikwasi-aka-n'isi, na nke nbilite-
n'ọnwu nke ndi nwuru anwu, na nke
ikpè ebigh-ebi. 3 Nka ka ayi gēme kwa,
ma ọ buru na Chineke kwe. 4 N'ihi na
ndi enyere ihè otù mḅe, ndi detu-kwa-ra
onyinye elu-igwe ahu ire, ndi eme-kwa-
ra ka ha keta Mọ Nsọ, 5 ndi detu-kwa-
ra okwu Chineke ire na ọ di nma, detu
kwa ike nile nke oge gaje ibia ire, 6 ha
we dahie, ọ bu ihe anāpugh ime bu ime
ka ha buru ndi ọhu ọzọ ichèghari
echèghari; ebe ha nākpọgidere onwe-ha
Ọkpara Chineke obe ọzọ, debe kwa Ya
n'ọnọdu-ihere n'iru ọra madu. 7 N'ihi
na ala nke ṅuworo miri-ozuzo nke
nēzokwasi ya ọtutu mḅe, nke nēpuputa
kwa nkpa-akwukwọ kwesiri ndi ahu, bù
ndi anālu kwa ya ọlu n'ihi ha, ala ahu
nēkère ngọzi si n'aka Chineke bia:
8 ma ọ buru na ọ nēweputa ogwu na
uke, ọ bu ihe ajuru aju, di kwa ọbubu-
ọnu nso; nke ọgwugwu-ya bu ire ya ọku.
9 Ma, ndi m'huru n'anya, emewo
ka ayi kweye ihe ka nma bayere unu,
bù ihe nke ha na nzọputa yikọ kwa,
ọ bu ezie na ayi nēkwu otù a: 10 n'ihi
na Chineke abugh onye ajọ omume
ichezọ ọlu-unu na ihu-n'anya ahu unu
gosiri n'ebe aha-Ya di, ebe unu jere
ndi nsọ ozi, nēje-kwa-ra ha ozi. 11 Ma
ọ nāgu ayi agu ka unu nile n'otù n'otù
we nēgosi otù inu-ọku-n'obi ahu ka unu
we nwezue olile-anya-ayi rue ọgwugwu
ihe nile: 12 ka unu we ghara ighọ ndi
ume-ngwu, kama ka unu we buru ndi
nēṅomi ndi ahu ndi ji okwukwe na
ogologo-ntachi-obi nēketa nkwa ahu.
13 N'ihi na mḅe Chineke kwere
Abraham nkwa, ebe Ọ nēnwegh onye ọ
bula ka Ya uku iji ṅu iyi, O ji Onwe-ya
ṅu iyi, 14 si, Me-elu-me-ala n'igọzi
M'gāgọzi gi, n'ime ka aba uba M'gēme
ka i ba uba. 15 Otù a ọ we nwe
ogologo-ntachi-obi, we nata kwa nkwa
ahu. 16 N'ihi na madu ji onye ka ha
uku aṅu iyi: iṅu-iyi bu-kwa-ra ha
nkwubi-okwu nke okwu ọ bula, ime ka
o guzosie ike. 17 N'otù uzọ ahu
Chineke, ebe O nēzube igosibiga ndi-
nketa nke nkwa-Ya òkè kari na izù-
Ya bu ihe nādigh-agha agha, Ọ were
iṅu-iyi ḅo okwu: 18 ka ayi we were
ihe abua nādigh-agha agha, nke Chineke

nāpugh ikwu okwu-ugha nime ha, nwe
nkasi-obi siri ike, ayi, bù ndi ḅabàra
ijidesi olile-anya ahu ike, bù nke edebere
n'iru ayi; 19 bù olile-anya nke ayi
nwere dika arilika nke nkpuru-obi, nke
bu ihe-ntukwasi-obi na ihe nēguzosi
ike, nke nābà kwa nime ebe ahu nke di
nime àkwà-nḅochi; 20 n'ebe Jisus
batara n'ihi ayi dika onye nēbu uzọ ḅa
ọsọ, ebe emere Ya ka Ọ buru onye-isi-
nchu-aja rue mḅe ebigh-ebi dika usoro
nke Melkizedek si di.

7 1 N'ihi na Melkizedek nka, eze
Selem, onye-nchu-aja nke Chineke
Onye kachasi ihe nile elu, onye zutere
Abraham mḅe o si n'oḅuḅu ndi-eze ahu
laghachi, we gọzie ya, 2 onye Abraham
kè-kwa-ra otù uzọ n'uzọ iri n'ihe nile
nye,(ebe ọ bu mbu, ma asugharia aha-ya,
Eze nke ezi omume, buru kwa ma emesia
Eze nke Selem, nke bu, Eze nke udo;
3 enwegh nna, enwegh nne, enwegh
akukọ osuso-ọmumu, enwegh nmalite
ubọchi ma-ọbu ọgwugwu ndu, ma
emewo ya ka o yie Ọkpara Chineke),
ọ nānọgide onye-nchu-aja mḅe nile.

4 Ma lenu otù onye a di uku, onye
Abraham, bù nna-ayi mbu, nyere otù
uzọ n'uzọ iri n'isi ihe alutara n'agha.
5 Ọ bu kwa ezie na ndi ahu ndi si n'etiti
umu Livai puta ndi nānara ọlu onye-
nchu-aja nwere ihe enyere n'iwu inara
ndi Israel otù uzọ n'uzọ iri dika iwu-ha
si di, nke ahu bu, inara umu-nne-ha, ọ
bu ezie na ha esiwo n'afọ Abraham puta:
6 ma onye ahu nke anēsitegh na ha
gu akukọ osuso-ọmumu-ya anarawo
Abraham otù uzọ n'uzọ iri, gọzi kwa
onye nwere nkwa ndia. 7 Ma apugh
ikwugide nka okwu ọ bula na onye ka
nma nāgọzi onye dikariri ntà. 8 Ọzọ,
n'ebe a madu ndi nānwu anwu nānata
otù uzọ n'uzọ iri; ma n'ebe ahu otù onye
nānata ha, nke anāḅara ya àmà na ọ di
ndu. 9 Agēkwu otù a, na ọbunà Livai,
onye nānata otù uzọ n'uzọ iri, na o site-
kwa-ra n'aka Abraham nye otù uzọ n'uzọ
iri; 10 n'ihi na ọ nānọ n'afọ nna-ya
n'oge ahu, mḅe Melkizedek zutere ya.

11 Ya mere ọ buru na ewere ọnọdu
ndi-nchu-aja ndi Livai me ka madu zue
okè (n'ihi na ndi Israel anatawo iwu
n'okpuru ya), nkpà gini ọzọ di ka
onye-nchu-aja di iche bilie dika usoro
Melkizedek si di, ka aghara kwa igu
ya dika usoro Eron si di? 12 N'ihi na
ebe aghaworo ọnọdu ndi-nchu-aja ahu,
ọ di nkpà ka ọghugha nke iwu puta kwa.
13 N'ihi na Onye ahu anēkwu ihe ndia
bayere Ya eketawo òkè n'ebo di iche,
nke ọ digh onye ọ bula yeworo aka
n'ebe-ichu-aja site na ya. 14 N'ihi na
ọ putawo ihè na Onye-nwe-ayi esiwo na
Juda puputa; bù ebo nke Moses
nēkwugh ihe ọ bula bayere ndi-nchu-aja
nye ya. 15 Ihe ayi nēkwu aputabigawo
kwa ihè òkè nke-uku kari, ma ọ buru na
Onye-nchu-aja di iche ebili dika oyiyi
Melkizedek si di, 16 Onye emeworo
Ya ka Ọ buru onye-nchu-aja, ọ bugh
dika iwu nke ihe enyere n'iwu nye anu-
aru si di, kama dika ike nke ndu nādigh-
agwu agwu si di: 17 n'ihi na anāḅara
Ya àmà, si,

Gi onwe-gi bu onye-nchu-aja rue
mḅe ebigh-ebi
Dika usoro Melkizedek si di.

18 N'ihi na emere ka ihe eburu uzọ nye
n'iwu ghara idi irè n'ihi adigh-ike-ya
na abagh-urù-ya, 19 (n'ihi na iwu ahu
emegh ihe ọ bula ka o zue okè), ewe
webata olile-anya ka nma, nke ayi ji
biaru Chineke nso. 20 Otù ọ digh kwa
ma ejigh iṅu-iyi, 21 (n'ihi na ọ bu ezie
na emewo ha ka ha buru ndi-nchu-aja
nāṅugh iyi; ma emewo Ya onwe-ya
n'iṅu iyi site n'aka Onye ahu Nke nēkwu
okwu bayere Ya, si,

Onye-nwe-ayi ṅuru iyi, Ọ gagh-
echèghari kwa uche-Ya,
Gi onwe-gi bu onye-nchu-aja rue
mḅe ebigh-ebi);

22 ọ bu kwa n'uzọ ra otù a ka emeworo
Jisus ka Ọ buru onye-mbe nke ọḅuḅa-
ndu ka nma. 23 Ọ bu kwa ezie na
emewo ndi ahu ka ha buru ndi-nchu-aja
riri nne, n'ihi na ọnwu nēḅochi ha
inọgide: 24 ma Ya onwe-ya, n'ihi na
Ọ nānọgide rue mḅe ebigh-ebi, Ọ nwere
ọnọdu - onye - nchu - aja - Ya nādigh -
agabiga onye ọzọ. 25 O site-kwa-ra
na nka pu izọputachasi ndi nēsite n'aka
Ya abiakute Chineke, ebe Ọ nādi ndu
mḅe nile iriọ aririọ n'ihi ha.

26 N'ihi na onye-isi-nchu-aja di otù
a kwesiri ayi, Onye di ọcha n'obi, Onye
nēnwegh obi ọjọ, Onye anēmerugh
emeru, Onye ekewapuworo n'etiti ndi-
nmehie, me kwa Ya ka Ọ di elu kari elu-
igwe nile; 27 Onye ọ nādigh Ya nkpà

kwa-ubọchi, dika ndi-isi-nchu-aja ahu,
ichu aja di iche iche, mbu n'ihi nmehie
nile nke aka ya, emesia n'ihi nmehie nile
nke ndi Israel: n'ihi na nka ka Ọ mere
nàni otù mḅe, mḅe Ọ churu Onwe-ya
dika àjà. 28 N'ihi na iwu nēdo madu
ndi-isi-nchu-aja, ndi nādigh ike; ma
okwu nke iǹu-iyi ahu, nke soro iwu ahu
n'azu, nēdo Ọkpara, Onye emeworo Ya
ka Ọ zue okè rue mḅe ebigh-ebi.

8 1 Ma isi ihe n'ihe nile ayi nēkwu bu
nka: Ayi nwere onye-isi-nchu-aja di
otù a, Onye nọduru ala n'aka-nri nke
oche-eze nke Idi-uku ahu di nime elu-
igwe, 2 Onye nēfè òfùfè n'ebe nsọ ahu,
na n'ezi ulo-ikwū ahu, nke Onye-nwe-
ayi mara, ọ bugh madu. 3 N'ihi na
anēdo onye-isi-nchu-aja ọ bula iche
onyinye na àjà di iche iche n'iru
Chineke: o sitere na nka di nkpà ka
Onye-isi-nchu-aja nka nwe kwa ihe iche
n'iru Chineke. 4 Ya mere ọ buru na Ọ
nọ n'uwa, Ọ gagh-abu onye-nchu-aja
ma-ọli, ebe ndi nēche onyinye ahu nile
n'iru Chineke dika iwu si di nọ: 5 ndi-
nchu-aja ndi nēkpe ekpere nime ihe-
ǹnomi na onyinyo nke ebe di n'elu-
igwe, dika Chineke duworo Moses ọdù
mḅe ọ gaje imazu ulo-ikwū ahu: n'ihi
na Ọ nāsi, Le anya ka i me ihe nile dika
ihe-atù ahu si di nke egosiri gi n'ugwu.
6 Ma otù ọ di, O ruwo n'ifè-òfùfè nke
ka nma, n'uzọ ra otù Ọ bu kwa onye-
oḅuḅo nke ọḅuḅa-ndu ka nma, bù
ọḅuḅa-ndu nke enyeworo n'iwu n'elu
nkwa ufọdu ka nma. 7 N'ihi na asi na
ọḅuḅa-ndu mbu ahu adigh ita uta,
agagh-achọwori ebe nye ọḅuḅa-ndu nke-
abua. 8 N'ihi na mḅe Ọ nāta ha uta,
Ọ si,

Le, ubọchi nābia, ka Onye-nwe-ayi
kwuru,
Mḅe Mu na ulo Israel na ulo Juda
gāḅa ọḅuḅa-ndu ọhu;
9 Ọ bugh dika ọḅuḅa-ndu ahu si di nke
Mu na ndi bu nna-ha ḅara
N'ubọchi M'jidere ha n'aka isi n'ala
Ijipt duputa ha;
N'ihi na ha onwe-ha anọgidegh
n'ọḅuḅa-ndum,
Mu onwem lefu-kwa-ra ha anya, ka
Onye-nwe-ayi kwuru.
10 N'ihi na nka bu ọḅuḅa-ndu nke Mu
na ulo Israel gāḅa
Mḅe ubọchi nile ahu gasiri, ka Onye-
nwe-ayi kwuru;
M'gētiye iwum n'uche-ha,
Ọ bu kwa n'obi-ha ka M'gēdekwasi
ha dika n'akwukwọ:
M'gābu-kwa-ra ha Chineke,
Ha onwe-ha gābu-kwa-ram otù ndi:
11 Ha agagh-ezirita onwe-ha ma-ọli,
onye ọ bula o nēzi onye obodo-ya,
Onye ọ bula o nēzi kwa nwa-nne-ya,
si, Mara Onye-nwe-ayi:
N'ihi na ha nile gāmatam,
Site n'onye dikarisiri ntà rue onye
dikarisiri uku nime ha.
12 N'ihi na M'gēmere ajọ omume nile
ha ebere,
M'gagh-echeta kwa nmehie nile ha
ọzọ ma-ọli.
13 Mḅe Ọ nāsi, Ọḅuḅa-ndu ọhu, Ọ
mewo nke-mbu ka ọ buru ihe ochie.
Ma ihe nēme ochie, nke nāka kwa nkà,
di ipu-n'anya nso.

9 1 Ya mere, ọbunà ọḅuḅa-ndu mbu
nwere ihe di iche iche aguru n'ihe
ziri ezi n'ikpere Chineke, nwe kwa ebe
nsọ ya, bù ebe nsọ nke uwa nka.
2 N'ihi na edoziri ulo-ikwū, ulo mbu,
nke ihe-idọba-oriọna ahu, na table ahu,
na oḅe achicha ahu anēche n'iru
Chineke di nime ya; nke anākpọ Ebe
Nsọ. 3 Ma mḅe agabigasiri àkwà-
nḅochi nke-abua, ulo-ikwū nke anākpọ
Ebe Nsọ kachasi ebe nsọ nile di;
4 nke nwere ebe-ichu-aja ọla-edo isure
ihe-nsure-ọku nēsì isi utọ, na iḅe nke
ọḅuḅa-ndu ahu nke amachitara ọla-edo
buruburu n'akuku nile, nke ite ọla-edo
nke nwere manna di nime ya, ya na
nkpa-n'aka ahu nke Eron nke mara
ifuru, na mbadamba nkume abua nke
ọḅuḅa-ndu ahu; 5 ma n'elu ya
cherubim nke ebube di nēnye ebe anēme
ka obi Chineke juru ǹdò; nke ayi
nēnwegh ike ikwu okwu bayere ha n'otù
n'otù uḅu a. 6 Ma ebe edoziworo ihe
ndia otù a, ndi-nchu-aja nābà n'ulo-
ikwū mbu mḅe nile, nēkpezu ekpere
nile ha; 7 ma nàni onye-isi-nchu-aja
nābà n'ulo-ikwū nke-abua, nàni otù
mḅe n'arọ, nāḅagh aka ọbara, nke
ọ nēche n'iru Chineke n'ihi onwe-ya, na
n'ihi amagh-ama nile nke ndi Israel:
8 n'ihi na Mọ Nsọ nēgosi nka, na
akēmegh ka uzọ ibà n'ebe nsọ ahu puta
ihè, mḅe ulo-ikwū mbu ahu nēguzogide

uɓu a: 9 bú ulo-ikwū nke bu ilu aturu
oge nke di uɓu a; anēche kwa ma
onyinye ma àjà n'iru Chineke dika ulo-
ikwū ahu si di, bù ihe nāpugh ime onye
nēkpe ekpere ka o zu okè n'akuku akọ-
na-uche, 10 ebe ha bu nání (ha na
ihe-oriri na ihe-ọn̄un̄u na ime-baptism
di iche iche) ihe di iche iche nke anu-aru
aguru n'ihe ziri ezi, enyere n'iwu rue
oge imezi ihe.
11 Ma Kraist, ebe Ọ biara ka Ọ buru
onye-isi-nchu-aja nke ezi ihe nile gaje
ibia, O sitere n'ulo-ikwū ahu nke ka uku
na nke zuru okè kari, ọ bugh nke eji aka
me, nke isi-ya bu, ọ bugh nke òkìkè a,
12 O sitegh kwa n'ọbara nke ewu na nke
umu-ehi, kama O sitere n'ọbara nke Ya
onwe-ya, ba n'ebe nsọ nání otù mɓe,
ebe Ọ chọputara nɓaputa ebigh-ebi.
13 N'ihi na asi na ọbara nke ewu na
nke oke-ehi, na ntu nke nwa-aɓọghọ-ehi,
mɓe ọ nēfesa ndi emeruworo emeru,
nēdo madu nsọ ime ka anu-aru-ha di
ọcha: 14 ọ̀bara Kraist, Onye sitere
n'aka Mọ ebigh-ebi che Onwe-ya nātagh
uta n'iru Chineke, gēsi an̄a ghara ime
akọ-na-uche-ayi ka ọ di kari ọcha nke-
uku ri nne pua n'ọlu nile nwuru anwu
ikpere Chineke di ndu? 15 Ọ bu kwa
n'ihi nka ka Ọ bu onye-oɓuɓo nke
ọɓuɓa-ndu ọhu, ka ọ gābu, ebe otù
Onye nwuru iɓaputa madu n'aka njehie
nile nke di n'okpuru ọɓuɓa-ndu mbu
ahu, ka ndi akpọworo we nata nkwa nke
nketa ebigh-ebi ahu. 16 N'ihi na ebe
ọɓuɓa-ndu di, ọ di nkpà ka ọnwu nke
onye ɓara ya di ya. 17 N'ihi na ọɓuɓa-
ndu nēguzosi ike n'elu ndi nwuru anwu:
n'ihi na ọ̀ nwere uzọ ọ gābu ihe di ike
mɓe ọ bula onye ɓara ya di ndu? 18 Ya
mere emegh ọbuná ọɓuɓa-ndu mbu
ahu ọhu nējigh ọbara. 19 N'ihi na mɓe
Moses gwarari ndi Israel nile ihe nile
ọ bula enyere n'iwu dika iwu ahu si
di, ọ nara ọbara n e umu-ehi na
ewu nile, ya na miri na aji-anu uhie na
hyssop, we fesa akwukwọ ahu onwe-ya,
na ndi Israel nile, 20 si, Nka bu ọbara
nke ọɓuɓa-ndu ahu nke Chineke nyere
unu n'iwu. 21 Ọ we were ọbara ahu
fesa kwa ulo-ikwū ahu na ihe nile nke
ifè-òfùfè-ya otù ahu. 22 Ọ fọduru ihe
ntà ka m'si na eji kwa ọbara eme ihe nile
ka ha di ọcha, dika iwu-ayi si di, ọ buru
kwa na nwusi ọbara adigh nɓaghara
nmehie adigh.
23 Ya mere ọ di nkpà ka ewere ihe
ndia me ka ihe-nn̄omi nile nke ihe nile
di n'elu-igwe di ọcha; ma ọ di nkpà ka
ewere àjà ka ndia nma me ihe ahu onwe-
ha nke di n'elu-igwe ka ha di ọcha.
24 N'ihi na Kraist abàgh n'ebe nsọ eji
aka me, bù ihe-atù yiri ebe nke bu ebe
nsọ n'ezie; kama Ọ bàra n'elu-igwe
onwe-ya, igosi Onwe-ya n'iru Chineke
n'ihi ayi uɓu a: 25 ọ bugh kwa ka Ọ
we nēche Onwe-ya n'iru Chineke ọtutu
mɓe; dika onye-isi-nchu-aja nēwere
ọbara nābugh nke ya nābà n'ebe nsọ
kwa-arọ; 26 n'ihi na asi na ọ di otù a
Ọ ghagh ihu ahuhu ọtutu mɓe site na
ntọ-ala nke uwa: ma otù ọ di, ọ bu nání
otù mɓe nime nruzu nke oge ndia ka
emeworo ka Ọ puta ìhè, ka Ọ we site
n'ichu Onwe-ya dika àjà me ka nmehie
ghara idi irè. 27 Dika ọ bu kwa ihe
edebeworo madu ka ha nwua anwu nání
otù mɓe, ma mɓe nka gasiri ikpè eso ya;
28 n'uzọ ra otù a Kraist, ebe echere Ya
n'iru Chineke nání otù mɓe iburu
nmehie nile nke ọtutu madu, Ọ gēme
kwa ka ndi nēche Ya hu Ya anya nke
uɓò abua, ma nmehie adigh ya, ka ewe
zọputa ha.
10 1 N'ihi na iwu ahu, ebe ọ nwere
nání onyinyo nke ezi ihe ahu nile
gaje ibia, ọ bugh ezi oyiyi onwe-ya nke
ihe ndia, ha apugh ime ka ndi nābiaru
ha nso zue okè mɓe ọ bula, site n'otù
àjà ndia nke ha nēche n'iru Chineke
kwa-arọ mɓe nile. 2 N'ihi na ma ọ
digh otù a, àgagh-echebìwori ha n'iru
Chineke, n'ihi na ndi nēkpe ekpere, ebe
emeworo ha ka ha di ọcha otù mɓe, ha
agagh-enwe akọ-na-uche ọ bula nke
nmehie di iche iche ọzọ? 3 Ma nime
àjà ndia ncheta nke nmehie di kwa-arọ.
4 N'ihi na ọbara nke oke-ehi na nke
ewu apugh iwepu nmehie.
5 N'ihi nka mɓe Ọ nābia n'uwa, Ọ si,
Àjà na ihe echere n'iru Gi, I chọgh ha,
Ma aru ka I kwadebere nyem;
6 Àjà-nsuresi-ọku na àjà achuru bayere
nmehie, ha abugh ihe di Gi ezi
nma:
7 Mɓe ahu ka M'siri, Le, abiawom
(N'akwukwọ-npiakọta ka edeworo ihe
bayerem)
Ime ihe I nāchọ, Chineke.

8 Mḅe O buru uzọ kwu, si, Àjà na
ihe echere n'iru Gi na àjà-nsuresi-ọku
na àjà achuru bayere nmehie, I chọgh
ha, ha abugh kwa ihe di Gi ezi nma
(bú ihe anēche n'iru Chineke dika iwu
si di), 9 mḅe ahu ka Ọ siworo, Le,
abiawom ime ihe I nāchọ. Ọ nēwepu
nke-mbu, ka O we me ka nke-abua guzo.
10 Ọ bu kwa n'ọchichọ a ka edoworo ayi
nsọ site n'iche aru Jisus Kraist n'iru
Chineke dika àjà nání otù mḅe.
11 Onye-nchu-aja ọ bula nēguzo kwa
kwa-ubọchi nēfè òfùfè nēche kwa otù
àjà ndia n'iru Chineke ọtutu mḅe, bú
àjà nke nāpugh ichipu nmehie mḅe ọ
bula: 12 ma Onye ahu, mḅe Ọ chereri
otù àjà n'iru Chineke n'ihi nmehie, Ọ
we nọdu n'aka-nri Chineke mḅe nile;
13 nēle anya n'oge fọduru rue mḅe
agēdo ndi-iro-Ya dika ihe-nḅakwasi-
ukwu nke ukwu-Ya abua. 14 N'ihi na
O sitewo n'iche Onwe-ya n'iru Chineke
dika àjà otù mḅe me ka ndi anēdo nsọ
zue okè mḅe nile. 15 Mọ Nsọ nāḅa-
kwa-ra ayi àmà: n'ihi na mḅe O kwusiri,
si,

16 Nka bu ọḅuḅa-ndu nke Mu na ha gāḅa
Mḅe ubọchi ahu gasiri, ka Onye-nwe-ayi kwuru;
M'gētiye iwum n'obi-ha,
Ọ bu kwa n'uche-ha ka M'gēdekwasi ha dika n'akwukwọ;

mḅe ahu Ọ si,

17 M'gagh-echeta kwa nmehie nile ha na nmebi-iwu nile ha ọzọ ma-ọli.

18 Ma ebe nḅaghara ihe ndia di, iche
àjà n'iru Chineke bayere nmehie adigh
ọzọ.

19 Ya mere, umu-nnam, ebe ayi
nwere nkwuwa-okwu ibà n'ebe nsọ ahu
site n'ọbara Jisus, 20 bú uzọ Ọ mere
ọhu nye ayi, nke di ọhu di kwa ndu, site
n'ákwà-nḅochi, nke ahu bu, anu-aru-
Ya; 21 ebe ayi nwe-kwa-ra Onye-
nchu-aja uku edoro onye-isi èzí-na-ulo
Chineke; 22 ka ayi were obi ezi-okwu
biarue nso nime nkwezu nke okwukwe,
buru kwa ndi efesaworo ọbara n'obi-ayi
pua n'ajọ akọ-na-uche, ndi asachawo-
kwa-ra aru-ayi na miri di ọcha: 23 ka
ayi jidesie nkwuputa nke olile-anya-ayi
ike ka ọ ghara iruda n'ala; n'ihi na Onye
ahu Nke kwere nkwa kwesiri ntukwasi-
obi: 24 ka ayi nātugharita kwa uche
n'aru ibe-ayi ikpasu ihu-n'anya na ọlu
ọma di iche iche; 25 ka ayi ghara kwa
irapu nzukọ nke onwe-ayi, dika ufọdu
nēme, kama ka ayi nādusi ndi ọzọ ọdu
ike; ka ayi me kari kwa otù a, n'uzọ ra
otù unu nēle ubọchi ahu anya ka ọ
nābiaru nso.

26 N'ihi na asi na ayi were ọchichọ-
obi nānọ na nmehie mḅe ayi nataworo
nmazu nke ezi-okwu, àjà agāchu bayere
nmehie di iche iche afọdugh ọzọ,
27 kama nke fọduru bu oké olile-anya
di egwu nke ikpé, ya na ọku nēre ike ike
nke gaje iripia ndi nēguzogide Chineke.
28 Onye ọ bula nke juworo iwu Moses
gānwu anwu nēmegh ya ebere n'okwu
ndi-àmà abua ma-ọbu atọ: 29 ma
àhuhu ahu jọkariri njọ ra aña, bú nke
agāgu na onye ahu kwesiri ka enye ya,
ka unu chère, bú onye nke zọworo
Ọkpara Chineke ukwu, onye guwo-kwa-
ra ọbara nke ọḅuḅa-ndu ahu, bú nke eji
do ya nsọ, n'ihe emeruru emeru, onye
mewo-kwa-ra Mọ nke amara ihe-ihere?
30 N'ihi na ayi marara Onye ahu Nke
siri, Mu nwe ọ̀bọ̀, Mu onwem
gēnyeghachi. Ọzọ kwa, Onye-nwe-ayi
gēkpe ndi-Ya ikpé. 31 Ọ bu ihe di
egwu idabà n'aka Chineke di ndu.

32 Ma nēchetanu ubọchi mbu ahu,
nke ọ bu nime ha, mḅe enyesiri unu ihè,
ka unu tachiri obi n'oké iḅa-nḅa nke
ahuhu di iche iche; 33 n'otù akuku,
ebe ewere ita-uta na nkpaḅu di iche iche
me unu ka unu buru ihe-nkiri; n'akuku
ọzọ, ebe unu ghọrọ ndi nēso ndi nēbi
obi otù a nwekọ ahuhu. 34 N'ihi na
unu ji obi so ndi nọ n'aḅu hukọ ahuhu,
unu were kwa ọñù nara npunara ahu
nke-ọma, bú nke apunara unu ihe nile
unu nwere, ebe unu mara na unu nwere
onwe-unu dika ihe unu nwere, bú ihe ka
nma nke nādigide kwa. 35 Ya mere unu
etufula nkwuwa-okwu-unu, bú ihe nke
nwere oké nnyeghachi nke ugwọ-ọlu.
36 N'ihi na ntachi-obi di unu nkpà, ka
ọ gābu, mḅe unu meworo ihe Chineke
nāchọ, ka unu we nata nkwa ahu.

37 N'ihi na le ka nwa oge ntà fọduru ra,
Onye ahu Nke nābia gābia, Ọ gagh-anọ kwa ọdù.
38 Ma onye ezi omume nkem gēsite n'okwukwe di ndu:

Ọ buru kwa na ọ gēwezuga onwe-ya,
ihe-ya adigh nkpuru-obim ezi
nma.
39 Ma ayi onwe-ayi adigh n'etiti ndi
wezugara onwe-ha ila n'iyì; kama ayi
di n'etiti ndi kwere ekwe inweta nkpuru-
obi-ha.
11 1 Ma okwukwe bu ndabere nke
ihe anēle anya, buru kwa
nnwaputa nke ihe anāhugh anya.
2 N'ihi na nime okwukwe ahu ka aḇara
n okenye àmà. 3 Okwukwe ka ayi
ji ghọta na ewerewo okwu Chineke dozie
uwa nile, ya mere esitegh n'ihe putaworo
ìhè kpu ihe ahu anāhu anya.
4 Okwukwe ka Ebel ji che àjà n'iru
Chineke nke ka àjà Kain chere nma,
nke esitere na ya ḇara ya àmà na ọ bu
onye ezi omume, ebe Chineke ḇara àmà
bayere onyinye-ya nile: o site kwa na
nke ahu nēkwu okwu uḇu a, ọ bu ezie na
ọ nwuru anwu. 5 Okwukwe ka eji
būbiga Inok ka ọ ghara ihu ọnwu;
ahugh kwa ya, n'ihi na Chineke
bubigara ya-ri: n'ihi na mḇe akēbubigagh
ya aḇaworo ya àmà na ihe ọ nēmeri
nātọ Chineke ezi utọ: 6 ma asi na
okwukwe adigh ọ bu ihe anāpugh
ime, bú ime ihe gātọ Chineke ezi utọ:
n'ihi na onye nābiakute Chineke aghagh
ikwe na Ọ di, na O nēgosi kwa Onwe-ya
Onye nēnyeghachi ndi nāchọ Ya ugwọ-
ọlu. 7 Noa, mḇe Chineke dusiri ya ọdu
bayere ihe akāhugh anya rue oge ahu,
ebe ọ turu egwu Chineke, ọ bu okwukwe
ka o ji dozie uḇọ izọputa èzi-na-ulo-Ya;
o site-kwa-ra na nka ma uwa ikpé, we
ghọ onye-nketa nke ezi omume ahu nke
di n'uzọ okwukwe. 8 Mḇe akpọrọ
Abraham, okwukwe ka o ji ṅa nti ipu je
ebe nke ọ gaje inara ka ọ buru ihe-
nketa; ọ we pua, nāmagh ebe ọ nēje.
9 Okwukwe ka o ji biri dika ọbìa n'ala
nke ekwere ya-ri na nkwa, dika ala
nābugh nke aka ya, ebe o biri n'ulo-
ikwū, ya na Aisak na Jekob, ndi soro ya
nēketakọ otù nkwa ahu: 10 n'ihi na ọ
nēle anya obodo ahu nke nwere ntọ-ala
ahu, nke Chineke bu onye-ọ̀kà-ya na
onye luru ya. 11 Okwukwe ka Sera ji
nara ike ọbuná imu nwa, ya onwe-ya,
mḇe ọ gasiri imu nwa, ebe ọ guru Ya
n'Onye kwesiri ntukwasi-obi, bú Onye
kwereri nkwa: 12 ọ bu kwa n'ihi nka
ka esitere n'otù nwoke mu umu, mḇe
ọ di kwa ka onye nwuru anwu, bú umu
bara uba dika kpakpando nke elu-igwe,
di kwa ka àjà, nke di n'usọ oké osimiri,
nke anāpugh iguta ọnu ya.
13 Ndia nile nwuru n'uzọ okwukwe,
ebe ha anatagh nkwa ahu, kama ha huru
ha-ri, si kwa n'ebe di anya kele ha, we
kwuputa na ha bu ndi-ọbìa na ndi nọ
dika ọbìa n'elu uwa. 14 N'ihi na ndi
nēkwu ihe di otù a nēgosi na ha nāchọ
ala nke gābu nke aka ha. 15 Ọ buru
kwa na ọ bu ezie na ha nēcheta ala ahu
nke ha si nime ya puta, ha gēnwewori
oghere ilaghachi. 16 Ma otù ọ di uḇu
a ha nāḇaso ala ka nma, nke ahu bu,
ala di n'elu-igwe: n'ihi nka ihere ha
adigh-eme Chineke, ka akpọ Ya
Chineke-ha: n'ihi na O doziworo ha otù
obodo.
17 Mḇe anānwa Abraham, ọ bu
okwukwe ka o ji che Aisak n'iru Chineke
dika àjà: e, onye ahu nke narari nkwa
ahu nke-ọma nēche nwa-nwoke ọ muru
nání ya n'iru Chineke dika àjà: 18 bú
onye ekwuru okwu bayere ya, si, Nime
Aisak ka agākpọ nkpuru-gi: 19 ebe ọ
nāgu na Chineke puru ime ka o si ọbuná
na ndi nwuru anwu bilie; nke ọ
naghachi-kwa-ra ya site n'ebe ahu nime
ilu. 20 Okwukwe ka Aisak ji gọzie
Jekob na Isọ, ọbuná ngọzi bayere ihe
gaje ibia. 21 Mḇe Jekob nānwu anwu,
ọ bu okwukwe ka o ji gọzie umu-
ndikom Josef n'otù n'otù; kpọ kwa isi
ala nye Chineke, nādabere n'isi nkpa-
n'aka-ya. 22 Mḇe ndu Josef nāgwu, ọ
bu okwukwe ka o ji hota ihe bayere
ọpupu nke umu Israel; nye kwa iwu
bayere ọkpukpu-ya. 23 Mḇe amuru
Moses, ọ bu okwukwe ka ndi muru ya ji
zobe ya ọnwa atọ, n'ihi na ha huru na
nwatakiri ahu mara nma; ha atugh
kwa egwu ihe eze ala ahu nyere n'iwu.
24 Mḇe Moses toruru madu, ọ bu
okwukwe ka o ji ju ka akpọ ya nwa-
nwoke nke nwa-nwayi Fero; 25 n'ihi
na ọ rọrọ ka emejọkọ ya na ndi nke
Chineke, kama inwe ihe-utọ nke
nmehie na nwa oge; 26 ebe ọ guru ita-
uta nke Kraist-ayi n'àkù dikariri àkù
nile nke Ijipt uku: n'ihi na ọ wepuru
anya-ya le nnyeghachi nke ugwọ-ọlu
ahu. 27 Okwukwe ka o ji rapu Ijipt,
n'ihi na ọ tugh egwu ọnuma nke eze
ahu: n'ihi na ọ nọgidesiri ike, dika ọ

nāhu Onye ahu Nke anāpugh ihu Ya
anya. 28 Okwukwe ka o ji me ememe
ngabiga ahu, ya na nwusa ọbara ahu, ka
onye ahu nēbibi umu eburu uzọ mu we
ghara imetu ha aka. 29 Okwukwe ka
ha ji gabiga n'etiti okė osimiri Uhie dika
ọ bu ala kpọrọ nku: ma elomiri ndi Ijipt
mḅe ha nwara igabiga ya. 30 Okwukwe
ka mḅidi nke Jeriko ji da, mḅe agasiri ha
buruburu ubọchi asa. 31 Okwukwe ka
Rehab, bú nwayi nākwa iko, ji ghara iso
ndi nēkweyegh ekweye lakọ n'iyi, ebe
ọ were udo nata ndi ledoro obodo ahu
anya. 32 Gini ka m'gēkwu kwa ọzọ?
n'ihi na oge gāgwunarim ma ọ buru na
akọm akukọ bayere Gideon, Berak,
Samson, Jefta; ha na Devid na Samuel
na ndi-amuma: 33 ndi sitere n'okwukwe
luḅu ala-eze, lu ọlu ezi omume, nata
nkwa di iche iche, kpuchita ọnu ọdum,
34 menyu ike ọku, ḅanari iru mma-
agha, ndi esitere n'okwukwe me ka ha
di ike site n'adigh-ike, me ka ha di ike
n'agha, ndi sitere n'okwukwe chulaga
usu - ndi - agha nke ndi ala ọzọ.
35 Ndinyom natara ndi-ha ndi nwuru
anwu site na nbilite-n'ọnwu: ma
etiḅuru ndi ọzọ, ebe ha juru inata
nḅaputa-ha; ka ha we nata nbilite-
n'ọnwu ka nma: 36 ma ndi ọzọ ka
anwara ọnwunwa nke ihe-ọchi na utari,
e, tukwasi ihe ndia, nke aḅu na ulo-
nkpọrọ: 37 aturu ha nkume, akwọwara
ha, anwara ha, ewere iru mma-agha ḅue
ha: ha jere akpukpọ aturu na akpukpọ
ewu nējeghari; ebe ha nọ na nkpà,
anākpaḅu ha, anēmeiọ ha 38 (ndi
uwa nēkwesigh), nāwaghari n'ọhia na
ugwu na ọḅà na ọnu nke ala. 39 Ndia
nile, ọ bu ezie na aḅara ha àmà site
n'okwukwe-ha, ma ha anatagh nkwà
ahu, 40 n'ihi na Chineke buru uzọ
leputa ihe ka nma bayere ayi, ka aghara
im ka ha zue okė ma asi na ayi
anọgh ya.

12 1 Ya mere ka ayı onwe-ayi, ebe
ayi nwere okė igwė ndi-àmà di otú
a ndi ḅara ayi buruburu dika igwe-oji,
ka ayi tupu kwa ibu nile ọ bula, ya na
nmehie ahu nke nārapara ayi n'aru nke-
uku, ka ayi were kwa ntachi-obi ḅa ọsọ
ahu edebere ayi n'iru, 2 nēlegide Jisus
anya, bú onye-ndú na onye-nmezu nke
okwukwe-ayi, Onye n'ihi ọṅù edebere
n'iru Ya nātachi obi n'obe-Ya, nēleli
ihere anya, Ọ we nọdu n'aka-nri nke
oche-eze Chineke. 3 N'ihi na,
tugharianu uche n'Onye ahu Nke
tachiworo obi na nkwugide di otú a, bú
nke ndi-nmehie nēkwugide onwe-ha, ka
ike ghara igwu unu, unu we da ṁbà na
nkpuru-obi-unu. 4 Unu akēguzogidegh
rue ọbara, n'iḅa nḅa megide nmehie:
5 unu echezọsiwo kwa okwu nkasi-obi
ahu, nke nāgwa unu okwu dika anāgwa
umu-ndikom, si,

Nwam, agula ya n'ihe ntà, bú ozizi
Onye-nwe-ayi nēzi gi site n'inye gi
ahuhu,
Ada-kwa-la ṁbà mḅe Ọ nātu gi
nmehie-gi n'anya;
6 N'ihı na onye Onye-nwe-ayi huru
n'anya ka O nēzi ihe site n'inye
ya ahuhu,
Ọ nāpia kwa nwa ọ bula Ọ nānata
utari.

7 Nātachinu obi ka ewe zi unu ihe site
n'inye unu ahuhu; n'ihi na Chineke
nēmeso unu dika umu; n'ihi na ònye bu
nwa ahu nna-ya nādigh-ezi ya ihe site
n'inye ya ahuhu? 8 Ma ọ buru na
adigh-ezi unu ihe site n'inye unu ahuhu,
nke emeworo umu nile ka ha buru ndi-
nketa, ya mere unu bu umu iko, unu
abugh kwa umu n'ezie. 9 Ọzọ kwa, ayi
nwere ndi bu nna nke anu-aru-ayi izi ayi
ihe site n'inye ayi ahuhu, ayi we sọpuru
ha: ayi agagh-edo kari onwe-ayi nke-
uku n'okpuru Nna nke mọ-ayi, we di
ndu? 10 N'ihi na ndi ahu nezi ayi ihe
site n'inye ayi ahuhu n'ezie ubọchi ole-
na-ole otú ọ di ha nma; ma Ya onwe-ya
nēzi ayi ihe site n'inye ayi ahuhu ka ọ we
bara ayi urù, ka ayi we keta idi-nsọ-Ya.
11 Ozizi nile site n'inye ahuhu nādi ka
ihe nādigh-eweta ọṅù n'oge di uḅu a,
kama nwuta: ma emesia ọ nēnyeghachi
ndi ahu ewereworo ya nwaputa ha
nkpuru nke di n'udo, bú nkpuru nke ezi
omume. 12 N'ihi nka menu aka
nēruda eruda na ikperė nwuworo anwu
ka ha guzozie; 13 kwa-kwa-ranu ukwu-
unu uzọ nke nēguzozi ọtọ, ka ewe ghara
ime ka ukwu nke di ngwurọ kwopu,
kama ka ewe me ka ọ di ike.

14 Nāḅasonu udo n'ebe madu nile
nọ, ya na ido-nsọ ahu, nke onye ọ bula
agagh-ahu Onye-nwe-ayi anya ma ọ
nwegh ya: 15 nēle-kwa-nu anya nke-
ọma, ma ọ di onye ọ bula nke nērugh

amara Chineke; ka nkpọrọgwu ilu ọ bula
we ghara ıpuputa we sobue unu, ewe
were nkpọrọgwu ahu meru ọra madu;
16 ma ọ di onye ọ bula nke nākwa iko,
ma-ọbu nke emeruru emeru, dika Isọ,
onye rere di-ọkpara ya onwe-ya bu
n'ọnọdu otù oriri. 17 N'ihi na unu
matara na ọbuná mbe ọ chọrọ iketa
ngọzi ahu mbe emesiri, ajuru ya (n'ihi
na ọ hugh ọnọdu nke nchèghari), ọ bu
ezie na ọ were anya-miri chọsie ya ike.
18 N'ihi na unu abiarugh ọku nke
apuru idatu ya aka na nke afunwuworo,
na itiri, na ọchichiri, na oké ifufe, 19 na
udà opì, na olu okwu; nke ndi nuru
ya riọrọ ka aghara itukwasiri ha okwu
ọ bula ọzọ: 20 n'ihi na ha anānagidegh
ihe enyere n'iwu, bú, Asi na ọbuná anu-
ulo emetu ugwu ahu, agēwere nkume
tubue ya; 21 ka ihe ahu anēkiri si di
kwa egwu nke-uku, Moses siri, Anamatu
oké egwu, aru ma-kwa-ram jijiji:
22 kama unu abiaruwo ugwu Zaion,
na obodo nke Chineke di ndu, bú
Jerusalem nke di n'elu-igwe, na ọtutu
ndi anāpugh iguta ọnu, 23 bú nbakọ
ọra ndi-mọ-ozi nile, na nzukọ nke ndi
eburu uzọ muputa ndi edeworo aha-ha
n'akwukwọ n'elu-igwe, na Chineke, bú
Onye-ikpé ọra madu, na mọ nke ndi ezi
omume emeworo ka ha zue okè, 24 na
Jisus, bú onye-obubo nke ọbuba-ndu
ọhu, na ọbara nke nfesa nke nēkwu nke-
ọma kari nke ọbara Ebel kwuru.
25 Lezienu anya ka unu ghara iju Onye
ahu nēkwu okwu. N'ihi na asi na ndi
ahu abanarigh Ya, mbe ha juru Onye
ahu Nke nādu ha ọdú n'elu uwa, ayi
onwe-ayi agagh-abanarı Ya kari nke-
uku, bú ndi nābakuta Onye ahu azu
Nke nādu ọdú site n'elu-igwe: 26 Onye
olu-Ya mere uwa ka ọ me nkpatu mbe
ahu: ma ubu a ka Ọ kweworo nkwa, si,
Náni otù mbe ọzọ fọduru nke Mu
onwem gēji me ka ọ bugh nání uwa
ma jijiji, kama elu-igwe kwa. 27 Ma
okwu nka, Náni otù mbe ọzọ fọduru,
nēgosi nbubiga nke ihe ahu nke anēme
ka ha me nkpatu, dika nke ihe emeworo,
ka ihe ahu nke anēmegh ka ha me
nkpatu we digide. 28 N'ihi nka, ebe
ayi nānata ala-eze nke anāpugh ime ka
ọ me nkpatu, ka ayi nwe amara, ka ayi
we site na ya were egwu Chineke na ujọ
kpe ekpere n'uzọ nke gātọ Chineke utọ:
29 n'ihi na Chineke-ayi bu ọku
nērechapu.

13 1 Ka ihu-n'anya-unu n'ebe umu-
nna-unu nọ nādigide. 2 Unu
echezọla ile ndi-ọbìa nke-ọma: n'ihi na
ufọdu esitewo na nka le ndi-mọ-ozi ọbìa
nāmagh ama. 3 Nēchetanu ndi nọ
n'abu, dika ndi ekekọworo unu na ha
n'abu; nēchetanu ndi anēmejọ, dika ndi
unu onwe-unu nọ kwa n'aru. 4 Ka
ilu-di-na-nwunye buru ihe anāsọpuru
n'etiti unu nile, ka ihe-ndina-unu buru
kwa ihe adigh-emeru emeru: n'ihi na
Chineke gēkpe ndi nākwa iko ikpé, ha
na ndi nākwa iko, bú ndikom nwere
nwunye na ndinyom nwere di. 5 Ka
ọchichọ-obi-unu ghara idi n'ihu-n'anya
ego; ka afọ ju unu n'ihe unu nwere ubu
a: n'ihi na Ya onwe-ya ekwuwo, si,
M'gagh-ara gi aka ma-ọli, M'gagh-
arapu kwa gi ma-ọli. 6 Ya mere ayi
were obi-ike si,

Onye-nwe-ayi bu onye nēyerem aka;
m'gagh-atu egwu:
Gini ka madu gēmem?

7 Nēchetanu ndi-isi-unu, bú madu
ndi gwara unu okwu Chineke; nēkiri-
kwa-nu ọpupu nke ibi-obi-ha, nēṅomi-
kwa-nu okwukwe-ha. 8 Jisus Kraist di
otù aka ahu nyahuru na ta, e, ru kwa
mbe nile ebigh-ebi. 9 Unu ekwela ka
ewere ozizí di iche iche nke si kwa n'ebe
ọzọ puta buhie unu: n'ihi na ọ di nma
ka ewere amara me ka obi-unu guzosie
ike; ka aghara iwere ihe-oriri, nke ọ digh
mbe ha bara ndi jeghariri nime ha urù.
10 Ayi nwere ebe-ichu-aja, nke ndi
nēkpe ekpere n'ulo-ikwū Chineke
nēnwegh ike iri ihe si nime ya puta.
11 N'ihi na ozu anu nile nke anēwebata
ọbara-ha n'ebe nsọ site n'aka onye-isi-
nchu-aja dika àjà achuru bayere nmehie,
anērechapu ozu ahu ọku n'azu ọmuma-
ulo-ikwū. 12 N'ihi nka Jisus, ka Ọ we
site n'ọbara nke Ya onwe-ya do ndi nke
Ya nsọ, Ọ hu-kwa-ra ahuhu n'azu
ọnu-uzọ-ama nke obodo. 13 Ya mere,
ka ayi pukuru Ya n'azu ọmuma-ulo-
ikwū, nēbu ita-uta-Ya. 14 N'ihi na ayi
enwegh obodo n'ebe a nke nādigide,
kama ayi nāchọ obodo ahu nke gaje ibia.
15 Ya mere, ka ayi site n'aka-Ya nāchu
aja, bú otuto, nye Chineke mbe nile, nke
ahu bu, nkpuru ebubere-ọnu nke
nēkwuputa nye aha-Ya. 16 **Ma unu**

echezọla ime ihe di nma na ime ka unu
na ndi ọzọ nwekọ ihe-unu: n'ihi na àjà
di otú a nātọ Chineke ezi utọ.
17 Nēkweyenu ndi-isi-unu, nēdo-kwa-
nu onwe-unu n'okpuru ha: n'ihi na ndi
ahu nāmu anya n'ihi nkpuru-obi-unu,
dika ndi gāza ajuju bayere unu; ka ha
we were ọñù me nka, ghara isu udè:
n'ihi na nka gābu ihe nābagh unu urù.
18 Nēkpenu ekpere bayere ayi: n'ihi
na emere ka ayi kweye na ayi nwere
akọ-na-uche ọma, ebe ayi nāchọ ibi obi
nke-ọma n'ihe nile. 19 Ma anamariọbiga
unu ókè kari ime nka, ka ewe werem
nyeghachi unu ọsọsọ kari.
20 Ma Chineke nke udo, Onye were
ọbara nke ọbụbạ-ndu ebigh-ebi ahu si
na ndi nwuru anwu kughachi okè Onye-
ọzùzù-aturu nke aturu-Ya, bú Onye-
nwe-ayi Jisus, 21 Ya me ka unu zue
okè n'ezi ihe nile ọ bula ime ihe Ọ nāchọ,
nēme nime ayi ihe nātọ ezi utọ n'iru Ya,
site n'aka Jisus Kraist; Onye otuto nile
diri rue mbe nile ebigh-ebi. Amen.
22 Ma ariọm unu, umu - nnam,
nānagidenu okwu aririọ a: n'ihi na
anamewere okwu ole-na-ole degara unu
akwukwọ-ozi. 23 Maranu na arapuwo
nwa-nna-ayi Timọti ka ọ la; ọ buru kwa
na ọ gābia na mbe ntà, mu na Ya gāhu
unu anya.
24 Kelenu ndi-isi-unu nile na ndi
nsọ nile. Ndi Itali nēkele unu.
25 Ka amara diyere unu nile. Amen.

AKWUKWỌ-OZI NKE

JEMES

DEGARA NDI KRAIST NILE

1 1 Jemes, orù nke Chineke na nke
Onye-nwe-ayi Jisus Kraist, nēdegara
unu akwukwọ, bú ebo-ayi iri na abua ndi
nọ na Nbasa ahu, nēkele unu.
2 Guanu ya n'ọñù nile, umu-nnam,
mbe ọ bula unu dabàra n'ọnwunwa di
iche iche; 3 ebe unu mara na nnwaputa
nke okwukwe-unu nāluputa ntachi-obi.
4 Ma ka ntachi-obi luzue ọlu-ya, ka
unu we tozue okè dizu kwa nma, buru
ndi ọ digh ihe ọ bula fọduru nke unu
nēnwegh.
5 Ma ọ buru na amam-ihe fọduru
onye ọ bula nime unu inwe, ya riọ n'aka
Chineke, Onye nēnye madu nile n'afọ-
ofufọ, nātagh kwa uta; agēwere kwa ya
nye ya. 6 Ma ya riọ n'okwukwe, ghara
inwe obi abua: n'ihi na onye nwere obi
abua yiri ebili-miri nke oké osimiri mbe
ifufe nēfeghari ya, anātuli kwa ya elu.
7 N'ihi na, ka madu ahu ghara ichè na
ọ gānata ihe ọ bula n'aka Onye-nwe-ayi;
8 ọ bu nwoke nwere uche abua, onye
nādigh-eguzo n'otù ebe n'uzọ-ya nile.
9 Ma ka nwa-nna nke nọ n'ọnọdu di
ala nya isi n'ọnọdu-ya di elu: 10 ma
ka ọgaranya nya isi na emere ya ka ọ
la ala: n'ihi na dika uzari ahihia ọ
gāgabiga. 11 N'ihi na anyanwu
nāwalita, ifufe di ọku eso ya, ọ we
kpọnwua ahihia; uzari-ya we dapu, nmá
nke iru-ya we la n'iyì: otù a ka ọgaranya
gātalata kwa n'i e-ya nile.
12 Ngọzi nādiri nwoke onye nātachi
obi n'ọnwunwa: n'ihi na mbe
anwaputaworo ya, ọ gānata okpu-eze
ahu, bú ndu, nke Onye-nwe-ayi kwere
nkwa inye ndi huru Ya n'anya. 13 Ka
onye ọ bula ghara isi, mbe anānwa ya,
Anēsite n'aka Chineke anwam: n'ihi
na Chineke bu Onye anāpugh iwere ihe
ọjọ nwa Ya, Ya onwe-ya adigh-anwa
kwa onye ọ bula: 14 kama anānwa onye
ọ bula mbe agu ihe ọjọ nke aka ya
nādọkpufu ya, ewe rafue ya. 15 Mbe
ahu agu ihe ọjọ ahu, mbe ọ tuworo ime, ọ
we muputa nmehie: nmehie ahu, mbe
o tozuru okè, ọ we muputa ọnwu.
16 Unu ekwela ka eduhie unu, umu-
nnam ndi m'huru n'anya. 17 Ezi
onyinye ọ bula na ihe ọ bula zuru okè
nke enyere enye si n'elu bia ebe o si
n'aka Nna nke ìhè ridata, Onye ọghugha
ọ bula nāpugh idi n'ebe Ọ nọ, ma-ọbu

onyinyo nke nchighari nēweta.
18 N'ihi na O zubere ya Ọ were okwu
nke ezi-okwu muputa ayi, ka ayi we buru
otù aha nkpurú mbu nke ihe Ọ kère èkè.
19 Unu matara nka, umu-nnam ndi
m'huru n'anya. Ma ka madu ọ bula
buru onye nānu ihe ọsọsọ, onye nādigh
ngwa ikwu okwu, nādigh kwa ngwa iwe
iwe: 20 n'ihi na iwe madu adigh-alu
ọlu ezi omume Chineke. 21 N'ihi nka
tupunu inyi nile na njubiga-ókè nile nke
ihe ọjọ, were-kwa-nu nwayọ nara okwu
ahu nke akuworo nime unu dika n'ubi,
nke puru izọputa nkpuru-obi-unu.
22 Ma ghọnu ndi nēme okwu ahu, unu
abu-kwa-la ndi nānu náni, ndi nārafu
onwe-unu. 23 N'ihi na asi na onye ọ
bula bu onye nānu okwu ahu, ma ọ bugh
onye nēme ya, onye ahu yiri nwoke nke
nēkiri iru-ya n'enyo, bú iru ọ nwere mḅe
amuputara ya: 24 n'ihi na o kiriri
onwe-ya, ọ puwo kwa, ngwa ngwa ọ we
chezọ aha madu ọ bu. 25 Ma onye
nyochaworo nime iwu zuru okè, bú iwu
nke inwe-onwe-ya, nke nānọgide kwa
otú a, ghara ighọ onye nānu anu nke
nēchezọ, kama ọ bu onye nēme eme nke
nālu ọlu, onye a gābu onye-ngọzi
n'omume-ya. 26 Ọ buru na onye ọ
bula nēchè na ya bu onye nēkpere
Chineke, mḅe ọ digh-akwa ire nke ya
nga, kama ọ nāghọ obi-ya aghughọ,
okpukpe-Chineke nke onye a bu ihe-
efu. 27 Okpukpe-Chineke nke di ọcha
nke anēmerugh kwa emeru n'iru
Chineke-ayi, bú Nna-ayi, bu nka, ileta
umu-nḅei na ndinyom di-ha nwuru
nime nkpaḅu-ha, na idebe onwe-ya
nēnwegh ntupọ site n'uwa.
2 1 Umu-nnam, unu enwela okwukwe
nke Onye-nwe-ayi Jisus Kraist, bú
Onye-nwe ebube, n'ile-madu-anya-
n'iru. 2 N'ihi na asi na otù nwoke
nke yiri nḅa-aka ọla-edo na uwe mara
nma nke-uku bata na nzukọ-unu, ma
asi na otù oḅeye nke yiri uwe ruru inyi
bata kwa; 3 ọ buru kwa na unu ele
onye ahu nke nēyi uwe mara nma nke-
uku anya, si, Gi onwe-gi nọdu ala n'ebe
a nke-ọma; unu we si oḅeye ahu, Gi
onwe-gi guzo n'ebe a, ma-ọbu nọdu ala
n'okpuru ihe-nḅakwasi-ukwum; 4 ùnu
enwegh obi abua nime onwe-unu, ùnu
aghọgh kwa ndi-ikpé nēchè èchìchè ọjọ?
5 Nurunu, umu-nnam ndi m'huru
n'anya; Chineke arọputagh ndi bu oḅeye
n'ihe nke uwa ka ha buru ndi-
ọgaranya n'okwukwe, buru kwa ndi-
nketa nke ala-eze ahu nke Ọ kwere nkwa
inye ndi huru Ya n'anya? 6 Ma unu
ọnwe-unu mere oḅeye ahu ihe-ihere.
Ndi-ọgaranya adigh-emeso unu dika ha
bu ndi-nwe-unu? ọ̀ bugh kwa ha onwe-
ha nādọkpuru unu ga ulo ikpé?
7 Ọ̀ bugh ha onwe-ha nēkwulu aha
ọma ahu nke aguru unu? 8 Otú ọ di,
ọ buru na unu edebezu iwu nke Eze-
ayi, dika ihe edeworo n'akwukwọ nsọ si
kwu, Hu onye-aḅata-obi-gi n'anya dika
onwe-gi, unu nēme nke-ọma: 9 ma ọ
buru na unu ele madu anya n'iru, ọ bu
nmehie ka unu nēme, n'ihi na iwu ahu
nātu unu nmehie-unu n'anya dika ndi-
njehie. 10 N'ihi na onye ọ bula nke
gēdebe iwu ahu dum, ma ọ su ngọngọ
n'otù ihe, emewo ya ka ọ buru onye ikpé
iwu ahu nile mara. 11 N'ihi na Onye
ahu Nke siri, Akwala iko, Ọ si-kwa-ra,
Eḅula madu. Ma ọ buru na i kwagh
iko, ma i nēḅu madu, i ghọwo onye-
njehie iwu. 12 Nēkwunu otú a, nēme-
kwa-nu otú a, dika ndi agaje iwere iwu
nke inwe-onwe-onye kpe unu ikpé.
13 N'ihi na ọ bu ikpé nke ebere nādigh
ya ka agēkpe onye nēmegh ebere: ebere
nānyara ikpé isi.
14 Ùrù gini ka ọ bara, umu-nnam,
ma ọ buru na onye ọ bula asi na ọ nwere
okwukwe, ma ọ nwegh ọlu? òkwukwe
ahu puru izọputa ya? 15 Ọ buru na
nwa-nna-nwoke ma-ọbu nwa-nna-nwayi
ḅa ọtọ, nēnwegh kwa ihe-oriri gēzuru ya
kwa-ubọchi, 16 ma otù onye n'etiti unu
si ha, Labanu n'udo, nyanu ọku, riju-
kwa-nu afọ; ma unu enyegh ha ihe
nākpa aru-ha; ùrù gini ka ọ bara?
17 Ọbuná otú a okwukwe, ma ọ buru na
ọ nwegh ọlu, ọ bu ihe nwuru anwu
n'onwe-ya. 18 Ma otù onye gāsi, Gi
onwe-gi nwere okwukwe, mu onwem
nwe-kwa-ra ọlu: gosim okwukwe-gi ma
ọlu-gi adigh ya, mu onwem gēsite kwa
n'ọlum gosi gi okwukwem. 19 Gi
onwe-gi kwere na Chineke bu otù; i
nēme nke-ọma: ndi-mọ ọjọ kwe-kwa-ra,
we kuja. 20 Ma i nāchọ ka i mara, gi
madu efu, na okwukwe bu ihe nādigh-
aluputa ihe ma ọlu adigh ya? 21 Èsitegh
n'ọlu gu Abraham nna-ayi n'onye ezi
omume, mḅe ọ churu Aisak nwa-ya

nwoke n'elu ebe-ichu-aja? 22 I huwo
na okwukwe-ya soro ọlu-ya lukọ ọlu,
esite-kwa-ra n'ọlu ahu me ka okwukwe
ahu zue okè; 23 ewe mezu ihe edeworo
n'akwukwọ nsọ nke nāsi, Abraham we
kwere okwu Chineke, ewe gua ya nye
ya n'ezi omume; ewe kpọ ya eyì nke
Chineke. 24 Unu ahuwo na anēsite
n'ọlu gu madu n'onye ezi omume,
adigh-esite kwa nání n'okwukwe. 25 Ma
n'uzọ di otù a èsitegh kwa n'ọlu gu
Rehab, bù nwayi nākwa iko, n'onye ezi
omume, mḅe ọ kpọbatara ndi-ozi ahu,
we zipu ha n'uzọ di iche? 26 N'ihi na
dika aru bu ihe nwuru anwu ma mọ
adigh ya, ọbuná otù a okwukwe bu ihe
nwuru anwu ma ọlu adigh ya.

3 1 Unu aghọla ọtutu ndi-ozizi, umu-
nnam, ebe unu matara na ayi gānata
ikpé ka uku. 2 N'ihi na ayi nile nāsu
ngọngọ n'ọtutu ihe. Ọ buru na onye
ọ bula asugh ngọngọ n'okwu, onye ahu
bu nwoke tozuru okè, buru kwa onye
puru ikwa aru-ya dum nga. 3 Ma ọ
buru na ayi etiye bridle inyinya-ayi
n'ọnu-ha, ka ha we kweyere ayi, ayi
nēchighari kwa aru-ha dum. 4 Le, uḅọ
kwa, ọ bu ezie na ha di uku otù a, okė
ifufe nēfeghari kwa ha, ma umara isi-
uḅọ dikarisiri ntà nēchighari ha, ebe ọ
bula uche onye-isi uḅọ nāchọ. 5 Otù a
ire bu kwa ihe ntà di n'aru, ọ nānya kwa
isi okė ihe. Le, otù okė ọhia ra uku, bù
nke ọku dikarisiri ntà nēme ka o nwuru
ọku! 6 Ire bu kwa ọku, bù uwa ahu
nke ajọ omume: ire nēguzo n'etiti ihe
nile di ayi n'aru dika ihe nēnye aru dum
ntupọ, nke nāfunwu kwa ihe nāga dika
amuru ya ọku, ọku ala-mọ bu kwa ihe
nāfunwu ire ahu ọku. 7 N'ihi na aha
nile ọ bula nke anu na anu-ufe, nke ihe
nākpu akpu na ihe di n'okė osimiri, ha
nile ka ihe akpọrọ madu nēmeju anya, ọ
mejuwo kwa ha anya: 8 ma ọ digh
onye ọ bula n'etiti madu puru imeju ire
anya; ọ bu ihe ọjọ nke nādigh-eguzo
n'otù ebe, ọ bu ihe juputara na irè-agwọ
nēweta ọnwu. 9 Ọ bu nka ka ayi ji
nāgọzi Onye-nwe-ayi, bù Nna-ayi; nka
ka ayi ji kwa nābu madu ọnu, ndi
ekèworo dika oyiyi Chineke si di:
10 n'otù ọnu ahu ka ngọzi na ọbubu-
ọnu si puta. Umu-nnam, ọ kwesigh ka
ihe ndia di otù a. 11 Ìsi-iyi nēsi n'otù
ọnu ahu suputa miri nātọ utọ na miri
nēlu ilu? 12 Umu-nnam, ọ̀ gābu na
osisi fig puru imi olive, ma-ọbu na osisi
vine puru imi fig? miri nnù apugh kwa
isuputa miri nātọ utọ.
13 Ònye bu onye-amam-ihe nke
nāghọta kwa ihe n'etiti unu? ya site
n'ibi-obi ọma ya gosi ọlu-ya nile nime
idi-nwayọ nke amam-ihe. 14 Ma ọ
buru na unu nwere ekworo di ilu na
ikpa-iche-iche n'obi-unu, unu anyala
isi, unu ekwu-kwa-la okwu-ugha megide
ezi-okwu. 15 Amam-ihe a abugh
amam-ihe nke nēsi n'elu ridata, kama ọ
bu nke uwa, buru kwa nke nkpuru-obi
madu nāchi, buru kwa ihe ndi-mọ ọjọ
nēzi. 16 N'ihi na ebe ekworo na ikpa-
iche-iche di, n'ebe ahu ka iḅa-aghara na
omume nile ọ bula nke nādigh nma di.
17 Ma amam-ihe ahu nke si n'elu bia
buru uzọ di ọcha, emesia ọ di udo, nwe
obi-ọma, nēkweye okwu nke-ọma,
juputa n'ebere na ezi nkpuru, nēnwegh
obi-abua, nēnwegh iru-abua. 18 Ma ọ
bu nkpuru nke ezi omume ka ndi nēme
udo nāgha n'udo.

4 1 Òle ebe ibu-agha si bia, òle ebe
kwa ilu-ọ̀gù si bia, bù nke di n'etiti
unu? ọ̀ bugh n'ebe ahu, bù ihe-utọ nile
unu nke nēbu agha n'ihe nile di unu
n'aru, ka ha si bia? 2 Agu nāgu unu,
ma unu enwegh: unu nēḅu madu, nēkwo
kwa ekworo, unu apugh kwa ihu ihe unu
chọrọ: unu nālu ọ̀gù, nēbu kwa agha;
unu enwegh, n'ihi na unu ariọgh.
3 Unu nāriọ aririọ, ma unu adigh-
anata ihe, n'ihi na unu nāriọ n'obi ọjọ,
ka unu we mefu ya n'ihe-utọ nile unu.
4 Unu ndi nākwa iko, ùnu amatagh na
ibu eyì nke uwa bu ibu onye-iro nke
Chineke? Ya mere onye ọ bula nke
zubere ibu eyì nke uwa nēdo onwe-ya
onye-iro nke Chineke. 5 Ma-ọbu ùnu
nēchè na ihe edeworo n'akwukwọ nsọ
nēkwu okwu n'efu? Àgu ayi nāgusi Mọ
ahu ike n'uzọ ekworo, bù Mọ Nke Ọ
mere ka O biri nime ayi? 6 Ma Ọ
nēnye kari amara. N'ihi nka ihe
edeworo n'akwukwọ nsọ si, Chineke
nēdo Onwe-ya imegide ndi-npako, ma
Ọ nēnye ndi di ume-ala n'obi amara.
7 Ya mere donu onwe-unu n'okpuru
Chineke; ma guzogidenu ekwensu, ọ
gāḅapu kwa n'ebe unu nọ. 8 Bìarunu
Chineke nso, Ọ gābiaru kwa unu nso.
Menu ka aka-unu di ọcha, unu ndi-

nmehie; me-kwa-nu ka obi-unu di ọcha,
unu ndi nwere uche abua. 9 Hujunu
anya, ru-kwa-nu ùjù, kwa-kwa-nu àkwà:
ka ọchì-unu ghọ iru-ùjù, ka ọṅù-unu
ghọ kwa nḅaru-iru. 10 Wedanu onwe-
unu n'iru Onye-nwe-ayi, Ọ gēweli kwa
unu elu.

11 Umu-nnam, unu ekwutọritala
ibe-unu. Onye nēkwutọ nwa-nna-ya,
ma-ọbu nēkpe nwa-nna-ya ikpė, o
nēkwutọ iwu, nēkpe kwa iwu ikpė: ma
ọ buru na i nēkpe iwu ikpė, i bugh onye
nēdebe iwu, kama i bu onye-ikpė-ya.
12 Nàni otù Onye bu onye nēnye iwu,
buru kwa onye-ikpė, bù Onye ahu Nke
puru izọputa na ila ihe n'iyì: ma gì
onwe-gi bu onye, gi onye nēkpe onye-
aḅata-obi-gi ikpė?

13 Genu nti, unu ndi nāsi, Ta ma-
ọbu echi ka ayi gāga obodo a, nọ kwa
n'ebe ahu otù arọ, zu kwa ahia, rita kwa
urù: 14 mạ unu bu ndi nāmatagh ihe
gēme echi. Ndu-unu bu gini? N'ihi na
unu bu alulu, nke nāputa ìhè nwa oge,
emesia ọ we pua n'anya. 15 Ma nke
kwesiri unu ka unu kwue bu, Asi na
Onye-nwe-ayi chọrọ, ayi gādi ndu, me
kwa ihe a ma-ọbu ihe ahu. 16 Ma otù
ọ di, unu nānya isi n'okė okwu-unu:
inya-isi nile di otù a bu ajọ ihe. 17 Ya
mere onye matara ime ihe ọma, ma ọ
megh ya, ọ buru onye ahu nmehie.

5 1 Genu nti, unu ndi-ọgaranya, kwa
àkwà, ti-kwa-nu nkpu n'ihi ihuju-
anya nile unu nke nābiakwasi unu.
2 Àkù-unu erewo urė, uwe nile unu
aghọwo kwa ihe nla ripiaworo. 3 Ọla-
edo-unu na ọla-ọcha-unu aḅawo nchara;
nchara-ha gāburu kwa unu ihe-àmà, o
gēripia kwa anu-aru-unu dika ọku.
Unu kpadoro àkù-unu na mḅe ikpe-azu.
4 Le, ugwọ-ọlu nke ndi-ọlu ndi bìri ọka
n'ubi-unu, nke unu jidere na nmeḅu,
nēti nkpu: iti-nkpu nke ndi ahu ndi were
ihe-ubi-unu abàwo na nti Onye-nwe usu
nile nke ndi-agha. 5 Unu biri n'okė
oriri na ọṅuṅu n'elu uwa, di kwa ndu ọjọ
dika ọ nātọ aru-unu utọ; unu zùru obi-
unu n'ubọchi oḅuḅu. 6 Unu mara ikpė,
unu ḅuru onye ezi omume ahu; ọ digh-
edo onwe-ya imegide unu.

7 Ya mere, umu-nnam, nātachinu
ogologo-ntachi-obi rue ọbibia nke Onye-
nwe-ayi. Le, onye-ọlu-ubi nēche
nkpuru di okė ọnu-ahia nke ala, nātachi
ogologo-ntachi-obi n'ebe ọ di, rue mḅe
ọ gānata miri-ozuzo mbu na miri-ozuzo
ikpe-azu. 8 Unu onwe-unu, nātachi-
kwa-nu ogologo-ntachi-obi; menu ka
obi-unu guzosie ike: n'ihi na ọbibia nke
Onye-nwe-ayi di nso. 9 Umu-nnam,
unu atamuritala megide onwe-unu, ka
ewe ghara ikpe unu: le, Onye-ikpė-ayi
nēguzo n'iru ọnu-uzọ. 10 Umu-nnam,
natanu ndi-amuma ahu, bù ndi kwuru
okwu n'aha Onye-nwe-ayi, dika ihe-
ilere-anya nke ihuju-anya na nke
ogologo-ntachi-obi. 11 Le, ayi nākpọ
ha ndi ngọzi diri, bù ndi tachiri obi: unu
nuru ihe bayere ntachi-obi nke Job, hu
kwa ihe Onye-nwe-ayi zubere, na Onye-
nwe-ayi bu onye nwere ọmiko ri nne,
nwe kwa obi ebere.

12 Ma nke kachasi ihe nile, umu-
nnam, unu aṅula iyi, unu ejila elu-igwe,
ma-ọbu ala, ma-ọbu ihe iṅu-iyi ọ bula
ọzọ, ṅu iyi: kama ka e-unu buru e, ka
ė-ė-unu buru kwa ė-ė; ka unu we ghara
idabà n'okpuru ikpė.

13 Ọ̀ di onye ọ bula n'etiti unu nāhuju
anya? ya kpe ekpere. Ọ̀ di onye ọ bula
nwere obi-utọ? ya bùa abù ọma. 14 Ọ̀
di onye ọ bula n'etiti unu nke aru-ya
nādigh ike? ya kpọ ndi-okenye nke
nzukọ Kraist ka ha biakute ya; ka ha kpe
kwa ekpere n'isi-ya, nēte ya manu olive
n'aha Onye-nwe-ayi: 15 ekpere nke
okwukwe ahu gāzọputa kwa onye ahu
aru nādigh ike, Onye-nwe-ayi gēme kwa
ka o bilie; ọ buru kwa na ọ mehieworo,
agāḅaghara ya nmehie ahu. 16 Ya
mere, nēkwuputanu nmehie nile unu
gwarita ibe-unu, nēkpe kwa ekpere n'ihi
ibe-unu, ka ewe me ka aru di unu ike.
Aririọ nke onye ezi omume di ike nke-
uku n'ilusi-ọlu-ike-ya. 17 Elaija bu
madu yiri ayi n'aru-ya, ọ we kpesie
ekpere ike ka miri ghara izo; miri
ezogh kwa n'ala arọ atọ na ọnwa isi.
18 Ọ we kpe ekpere ọzọ; elu-igwe we
nye miri-ozuzo, ala we mia nkpuru-ya.

19 Umu-nnam, asi na onye ọ bula
n'etiti unu si n'ezi-okwu jehie, ma otù
onye we me ka o chigharia; 20 ka ọ
mara na onye meworo ka onye-nmehie si
na njehie nke uzọ-ya chigharia gazọputa
nkpuru-obi n'ọnwu, o gēkpuchi kwa
ọtutu nmehie.

AKWUKWỌ-OZI MBU NKE

PITA

DEGARA NDI KRAIST NILE

1 1 Pita, onye-ozi nke Jisus Kraist,
nēdegara unu akwukwọ, bú ndi
arọputaworo ndi bi dika ọbìa n'etiti
Nḇasa ahu nime Pọntọs, Galetia,
Kapadọsia, Esia, na Bitinia, 2 ndi
arọputaworo dika ọmuma-ihe Chineke
buru uzọ mara si di, nime ido-nsọ
nke Mọ Nsọ, ka unu we ṅa Jisus Kraist
nti, ka ewe fesa kwa unu ọbara-Ya:
Ka eme ka amara bara unu uba, ya na
udo.
3 Onye agọziri agọzi ka Ọ bu, bú
Chineke na Nna nke Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist, Onye muru ayi ọzọ, dika oké
ebere-Ya si di, ka ayi we nwe olile-anya
di ndu, site na nbilite ahu nke Jisus Kraist
si na ndi nwuru anwu bilite, 4 ka ayi
we keta nketa nke anāpugh imebi, nke
anādigh-emeru kwa emeru, nke nādigh-
atalata kwa, nke edebeworo n'elu-igwe
nye unu, 5 ndi ewere ike nke Chineke
nēche nche site n'okwukwe rue
nzọputa nke edoziworo ikpughe n'oge
ikpe-azu. 6 Nke obi nātọ unu utọ
nke-uku nime ya, ọ bu ezie na emere
ka o wuta unu n'ọnwunwa di iche iche
nwa oge uḇu a, ma asi na ọ di nkpà, 7 ka
nnwaputa nke okwukwe-unu, ebe ọ
dikariri ọla-edo oké ọnu-ahia nke-uku,
bú ọla-edo nke nāla n'iyì, ọ bu ezie na
anēji ọku nwaputa ya, ka ewe hu
nnwaputa ahu na ọ nēweta otuto na
ebube na nsọpuru nime nkpughe
nke Jisus Kraist: 8 Onye unu huru
n'anya, ọ bu ezie na unu ahugh Ya anya;
Onye unu kwere na Ya, ọ bu ezie na unu
adigh-ahu Ya anya uḇu a, obi we nātọ
uṅu utọ nke-uku n'ọṅù nke anāpugh
ikwu okwu nke enyewo-kwa-ra ya otuto:
9 ebe unu nānata ihe okwukwe-unu
gēweta, bú nzọputa nke nkpuru-obi-unu.
10 Ọ bu kwa nzọputa nka ka ndi-
amuma chọrọ, nyocha kwa ihe bayere
ya, bú ndi buru amuma bayere amara
ahu nke gēru unu: 11 nēnyocha oge ọ
bu ma-ọbu aha oge ọ bu, bú nke Mọ nke
Kraist Nke di nime ha nēgosi, mḇe
O buru uzọ nāḇa àmà bayere ahuhu
nke Kraist, na ebube nile nke gēso ha.
12 Ndi ekpughere nye, na ọ bugh onwe-
ha, kama ọ bu unu, ka ha ji ihe ndia jere
ozi, bú ihe nke akọrọ unu uḇu a site
n'ọnu ndi ahu ndi zìri unu ozi ọma nka
nime Mọ Nsọ eziputara n'elu-igwe; ihe
ọ nāgu ndi-mọ-ozi inyocha ha.
13 N'ihi nka kenu ihe-ọkiké a n'úkwù
nke uche-unu, nwe-kwe-nu anya-udo,
lezu-kwa-nu anya okè n'amara nke
anēwetara unu nime nkpughe nke Jisus
Kraist; 14 dika umu nke iṅa-nti, unu
eme-kwa-la onwe-unu ka unu di ka
agu ihe ọjọ ahu si di, bú nke guru
unu na mbu n'amagh-ihe-unu: 15 kama
dika Onye kpọrọ unu di nsọ, unu onwe-
unu, ghọ-kwa-nu ndi di nsọ n'ibi-obi
nile di iche iche; 16 n'ihi na edewo ya
n'akwukwọ nsọ, si, Unu gādi nsọ; n'ihi
na nsọ ka Mu onwem di. 17 Ọ buru
kwa na unu akpọku Ya dika Nna, bú
Onye nēkpe ikpé dika ọlu madu nile
n'otù n'otù si di nēlegh madu anya n'iru,
nēbinu obi n'egwu n'oge unu bi dika
ọbìa: 18 ebe unu matara na ejigh ihe
apuru imebi, bú ọla-ọcha ma-ọbu ọla-
edo, ḇaputa unu n'ibi-obi efu unu nke
nna-unu-hà nyere unu n'aka ibi;
19 kama eji ọbara di oké ọnu-ahia, dika
nke nwa-aturu nke ọlu ma-ọbu ntupọ
nādigh ya n'aru, bú ọbara nke Kraist:
20 Onye eburu uzọ mara n'ezie mḇe
akātọgh ntọ-ala nke uwa, ma emere ka
Ọ puta ìhè n'ọgwugwu oge ndia n'ihi
unu, 21 ndi sitere n'aka-Ya buru ndi
kwere na Chineke, Onye mere ka O si
na ndi nwuru anwu bilie, we nye Ya
ebube; ka okwukwe-unu na olile-anya-
unu we di n'ebe Chineke nọ. 22 Ebe
unu meworo nkpuru-obi-unu ka ha di
ọcha n'iṅa-nti nke unu ṅara ezi-okwu,
iwere ihu-n'anya nke iru-abua nādigh
ya hu umu-nna-unu n'anya, sitenu
n'obi-unu hurita onwe-unu n'anya si-
ike: 23 ebe amuworo unu ọzọ, esitegh
na nkpuru apuru imebi, kama esitere na

nke anāpugh imebi, site n'okwu
Chineke, nke di ndu, nke nādigide kwa,
mu unu ọzọ. 24 N'ihi na,
Anu-aru nile di ka ahihia,
Ebube-ya nile di kwa ka uzari
ahihia.
Ahihia akpọnwuwo, uzari-ya
adapuwo kwa:
25 Ma okwu Onye-nwe-ayi nādigide
rue mḅe ebigh-ebi.
Nka bu kwa okwu nke ozi ọma ahu
ezisara unu.

2 1 Ya mere, tupunu ihe ọjọ nile, na
aghughọ nile, na iru-abua, na
ekworo, na nkwutọ nile di iche iche,
2 dika umu amuru ọhu, ka agu miri-
ara nke okwu Chineke, nke aghughọ
nādigh ya, nāgusi unu ike, ka unu we
were ya nētó etó rue nzọputa; 3 ọ buru
na unu deturu n'ire na Onye-nwe-ayi
bu onye nwere obi-ọma: 4 Onye unu
nābiakute, bú nkume di ndu, Nke madu
juru n'ezie, ma n'ebe Chineke nọ Ọ bu
ihe arọputara, buru kwa ihe anāsọpuru,
5 ewe were kwa unu onwe-unu, dika
nkume di ndu, wu, ka unu buru ulo
nke Mọ Nsọ, ka unu we buru òtù ndi-
nchu-aja di nsọ, ichu aja nke di ka Mọ
Nsọ si chọ, nke di Chineke ezi nma site
na Jisus Kraist. 6 N'ihi na ekwuru
n'ihe edeworo n'akwukwọ nsọ, si,
Le, anamatọḅọ na Zaion otù isi
nkume nime nkuku ntọ-ala, nke
bu ihe arọputara, buru kwa ihe
anāsọpuru:
Onye kwe-kwa-ra na Ya, agagh-
eme ka ihere me ya ma-ọli.
7 Ya mere ọ bu unu, bú ndi kwere ekwe,
ka nsọpuru ahu diri: ma n'ebe ndi
nādigh-ekwe nọ,
Nkume nke ndi nēwu ulo juru,
Nke ahu ka emere isi nkuku ulo;
8 na,
Nkume isu-ngọngọ, na oké nkume
nke ima-n'ọnyà;
n'ihi na ha nāsu ngọngọ n'okwu ahu,
ebe ha nēkweyegh ekweye: edo-kwa-
ra ha ka ha me ihe a. 9 Ma unu
onwe-unu bu ọḅọ ndi arọputaworo, òtù
ndi-nchu-aja ndi bu kwa eze, mba di
nsọ, ndi nke Chineke nwetara, ka unu
we kwusa idi-nma nile nke Onye ahu
Onye kpọputara unu n'ọchichiri ahu ba
n'ìhè-Ya di ebube: 10 ndi nābugh ndi
n'oge gara aga, ma uḅu a unu bu ndi
nke Chineke: ndi anēmereghri ebere, ma
uḅu a unu bu ndi emeworo ebere.
11 Ndi m'huru n'anya, ariọm unu
dika ndi-ọbìa na ndi nọ dika ọbìa, ka unu
ghara ime ihe ọjọ di iche iche nāgu anu-
aru, nke bu ihe nēbu agha imegide
nkpuru-obi; 12 nēbinu obi-unu nke-
ọma n'etiti ndi mba ọzọ; ka ha we site
n'ọlu ọma nile unu, nke ha nēle anya,
nye Chineke otuto n'ubọchi nleta ahu
nime ihe ahu ha nēkwutọ unu nime ya
dika ndi nēme ihe ọjọ.
13 Donu onwe-unu n'okpuru ibu-isi
ọ bula madu debere n'ihi Onye-nwe-
ayi; ma ọ bu eze, dika onye nọ n'ike n'elu
unu; 14 ma-ọbu ndi-isi, dika ndi
anēzite site n'aka-ya ka ha bọ ọ́bọ̀ n'aru
ndi nēme ihe ọjọ, ka ha to kwa ndi nēme
ezi ihe. 15 N'ihi na otù a ka ọchichọ
nke Chineke si di, ka unu site n'ime ezi
ihe me ka amagh-ihe nke ndi nēnwegh
uche kpuchie ọnu: 16 dika ndi nwere
onwe-ha, ma unu enwegh inwe-onwe-
unu ahu dika ihe-nkpuchi nke ihe ọjọ,
kama dika ndi-orù nke Chineke.
17 Sọpurunu madu nile. Hunu òtù
ndi bu umu-nna n'anya. Nātunu egwu
Chineke. Nāsọpurunu eze-unu.
18 Ndi nēje ozi, nēdonu onwe-unu
n'okpuru ndi-nwe-unu n'egwu nile;
ọ bugh nání n'okpuru ndi bu ezi madu
ndi nwe-kwa-ra obi-ọma, kama ọ bu kwa
n'okpuru ndi ḅagọrọ aḅagọ. 19 N'ihi
na nka bu ihe-ekele, ma ọ buru na onye
ọ bula nātachi obi n'ihe-nwuta di iche
iche n'ihi akọ-na-uche n'ebe Chineke
nọ, nāhu ahuhu nke nēzigh ezi. 20 N'ihi
na àha otuto gini di ya, ma ọ buru na,
mḅe unu nēmehie, mḅe eti kwa unu aka,
unu atachi obi na ya? ma ọ buru na, mḅe
unu nēme ezi ihe, hu kwa ahuhu, unu
atachi obi na ya, nka bu ihe-ekele n'ebe
Chineke nọ. 21 N'ihi na akpọrọ unu
ime nka: n'ihi na Kraist hu-kwa-ra
ahuhu n'ihi unu, nārapuru unu ihe ilere
anya, ka unu we so ije-ukwu-Ya nile:
22 Onye ọ digh nmehie ọ bula Ọ mere,
ahugh kwa aghughọ n'ọnu-Ya: 23 Onye,
mḅe anēkwutọ Ya, Ọ digh-ekwutọghachi
ọzọ; mḅe Ọ nāhu ahuhu, Ọ digh-aba
nba; kama Ọ rara Onwe-ya nye n'aka
Onye ahu Nke nēkpe ikpé ziri ezi:
24 Onye Ya onwe-ya, dika àjà achuru,
būru nmehie nile ayi n'aru-Ya n'elu osisi
ahu, ka ayi, ebe ayi nwuworo n'ebe

nmehie nile di, ka ayi we di ndu n'ebe
ezi omume di; Onye eji ọnyá-utari-Ya
me ka unu nwe ezi ndu. 25 N'ihi na
unu nēhieri dika aturu; ma ub̩u a unu
chigharikutere Onye ahu Onye nāzù
nkpuru-obi-unu dika anāzù aturu, Onye
nēlekọta kwa ha anya.

3 1 Otú ahu, ndi bu nwunye, nēdonu
onwe-unu n'okpuru di nke aka unu;
ka, ọbuná asi na ufọdu ekweyegh
okwu Chineke, ka ewe site n'ibi-obi
nwunye - ha rita ha n'urù n'ebe
anēkwugh okwu; 2 mb̩e ha nēle ibi-
obi-unu di ọcha, ya na egwu. 3 Ndi
ichọ-nma-ha ka ọ ghara ibu ichọ-nma
ahu nke aru nke bu ikpa isi, na iyikwasi
ihe ọla-edo, ma-ọbu iyikwasi ọtutu uwe;
4 kama ka ọ buru madu zoro ezo nke
nkpuru-obi, n'uwe anāpugh imebi nke
bu mọ di nwayọ di kwa udo, nke di oké
ọnu-ahia n'anya Chineke. 5 N'ihi na
otú a ka ndinyom ahu ndi di nsọ, ndi
nēle anya Chineke, nāchọ kwa onwe-ha
nma n'oge gara aga, nēdo onwe-ha
n'okpuru di nke aka ha: 6 dika Sera
ṅara Abraham nti, nākpọ ya onye-nwe-
ya: onye emere unu ka unu buru umu-
ya, ma ọ buru na unu eme ezi ihe, ghara
kwa itu egwu site n'ujọ ọ bula.

7 Ndi bu di, otú ahu, sonu nwunye-
unu bikọ n'uzọ ihe-ọmuma, nēkeve ihe
bu nwayi nsọpuru, dika onye nādigh ike
kari, dika unu na ha bu kwa ndi
nēketakọ amara nke bu ndu; ka ewe
ghara ib̩ochi ekpere-unu.

8 Ma n'ikpe-azu, nwekọnu otù uche,
unu nile, werenu obi sorita onwe-unu
hukọ ahuhu, burunu ndi nāhu umu-nna-
unu n'anya, ndi nwere obi ọmiko, ndi
nwere uche di ume-ala: 9 ndi
nādigh-ewere ihe ọjọ nyeghachi n'ọnọdu
ihe ọjọ, ma-ọbu nkwutọ n'ọnọdu
nkwutọ; ma kama nke ahu burunu ndi
nāgọzi; n'ihi na ihe eji kpọ unu bu nka,
ka unu we keta ngọzi. 10 N'ihi na,

Onye ahu nke nāchọ ihu ndu n'anya,
Na ihu ezi ubọchi,
Ya me ka ire-ya ghara ikwu ihe ọjọ,
Me kwa ka eb̩ub̩ere-ọnu-ya ghara
ikwu okwu aghughọ:
11 Ya si kwa n'ihe ọjọ wezuga onwe-ya,
me ezi ihe;
Ya chọ udo, b̩aso kwa ya.
12 N'ihi na anya abua nke Onye-nwe-
ayi di n'aru ndi ezi omume,
Nti-Ya abua di kwa n'ebe aririọ-ha
di:
Ma iru nke Onye-nwe-ayi digidere
ndi nēme ihe ọjọ.

13 Onye bu kwa onye ahu nke gēmejọ
unu, ma ọ buru na unu ghọrọ ndi nānu
ọku n'obi n'iso ezi ihe? 14 Ma ọ buru
kwa na unu ahu ahuhu n'ihi ezi omume.
ngọzi nādiri unu: ma unu atula egwu
ahu ha nākpata, obi alọ-kwa-la unu
miri; 15 kama donu Kraist-ayi nsọ
nime obi-unu dika Onye-nwe-unu:
buru-kwa-nu ndi edoziworo mb̩e dum
igọpuru onye ọ bula nke nāju unu ajuju
bayere olile-anya ahu nke di nime unu.
ma ka unu were nwayọ na egwu gọpu:
16 ebe unu nwere ezi akọ-na-uche; ka
ewe me ka ihere me ha, bú ndi nākpali
ibi-obi ọma unu nime Kraist, nime ihe
ahu nke anēkwutọ unu nime ya.
17 N'ihi na ọ ka nma, ma ọ buru na
ọchichọ Chineke chọrọ ya, ka unu hu
ahuhu n'ihi na unu nēme ezi ihe kama
n'ihi na unu nēme ihe ọjọ. 18 N'ihi
na Kraist hu-kwa-ra ahuhu bayere
nmehie, nání otù mb̩e, Onye ezi omume
n'ihi ndi ajọ omume, ka Ọ we kuru ayi
biakute Chineke; n'ihi na emere ka Ọ
nwua anwu n'anu-aru-Ya, ma emere ka
Ọ di ndu na mọ-Ya; 19 nke ọ bu kwa
nime ya ka Ọ gara we kwusara ndi-mọ
nọ n'ulo-nkpọrọ okwu, 20 ndi
nēkweyegh n'oge gara aga, mb̩e
ogologo-ntachi-obi Chineke nēchesi ike
n'ubọchi Noa, mb̩e anēdozi ub̩ọ, nke
ewere miri zọputa madu ole-na-ole, ya
bu madu asatọ, nime ya: 21 bú miri
nke nāzọputa kwa unu ub̩u a n'uzọ yiri
ihe-atù a, ya bu baptism, ọ bugh itupu
inyi nke aru, kama ọ bu ajuju nke ezi
akọ-na-uche n'ebe Chineke nọ, site na
nbilite-n'ọnwu nke Jisus Kraist;
22 Onye nọ n'aka-nri nke Chineke, ebe
Ọ gara ba n'elu-igwe; edowo kwa ndi-
mọ-ozi na ndi nāchi isi na ndi di ike
n'okpuru Ya.

4 1 Ya mere, ebe Kraist huru ahuhu
n'anu-aru, unu onwe-unu were kwa
otù izù ahu ke dika ekike-agha; n'ihi
na onye huworo ahuhu n'anu-aru
agharawo nmehie; 2 ka unu we ghara
ibi ọzọ n'oge fọduru unu n'anu-aru-unu
ime ihe ọjọ di iche iche nāgu madu,

kama ime ihe Chineke nāchọ. 3 N'ihi
na oge nke gasiworo ezuwo iluputa
ihe ndi mba ọzọ nēzube, na ijeghari
nime agu ikwa-iko, agu ihe ọjọ nile,
ınanya-oḅuḅu nile, ite-egwú nile,
iṅubiga-manya-ókė nile, na ikpere-
arusi nile iọḅuru onwe-ha: 4 nke ha
nēchė na ọ bu ihe madu nāhugh mḅe
ọ bula na unu adigh-eso ha n'omume
ahu ḅabà n'otù njubiga-ókè ahu nke
ndu ila-n'iyi, ha nēkwulu unu: 5 ndi
gāza ajuju bayere onwe-ha nye Onye
ahu Nke doziworo Onwe-ya ikpe ndi di
ndu na ndi nwuru anwu ikpé. 6 N'ihi
na ihe eji zisara ọbuná ndi nwuru anwu
ozi ọma bu nka, ka ewe kpe ha ikpė dika
esi ekpe madu n'anu-aru, ma ka ha we
di ndu dika Chineke si di na mọ.
7 Ma ọgwugwu ihe nile di nso: ya
mere nwenu uche zuru okė, nwe-kwa-nu
anya-udo ka unu we kpe ekpere: 8 nke
bu isi ihe nile menu ka ihu-n'anya ahu
unu nāhurita onwe-unu di ike; n'ihi
na ihu-n'anya nēkpuchi ọtutu nmehie:
9 nēlerita onwe-unu ọbia nke-ọma
nātamugh ntamu: 10 dika unu nile
n'otù n'otù natara onyinye-amara,
werenu ihe ahu nējerita onwe-unu ozi,
dika ndi nāchi ėzı-na-ulo nke-ọma
n'amara Chineke nke di n'uzọ di iche
iche; 11 ọ buru na onye ọ bula nēkwu
okwu, ya kwue dika okwu nke si
Chineke n'ọnu puta; ọ buru na onye ọ
bula nēje ozi, ya je dika o sitere n'ike ahu
Chineke nēnyezu: ka ewe nye Chineke
otuto n'ihe nile site n'aka Jisus Kraist,
Onye nwe ebube nile na ike nile rue
mḅe nile ebigh-ebı. Amen.
12 Ndi m'huru n'anya, unu echėla
ėchichė bayere ọnwunwa ọku ahu nke di
n'etiti unu, nke nābiakwasi unu inwa
unu, na ọ bu ihe anāhugh mḅe ọ bula,
dika agāsi na ọ bu ihe anāhugh mḅe ọ
bula nādakwası unu: 13 kama ebe
unu nwekọrọ ahuhu nke Kraist,
nāṅurınu ọṅu; ka unu we were kwa obi
nātọ utọ nke-uku ṅuria nime nkpughe
nke ebube-Ya. 14 Ọ buru na anāta unu
uta n'aha Kraist, ngọzı nādiri unu; n'ihı
na Mọ nke ebube na Mọ nke Chineke
nānọgide n'aru unu. 15 N'ihı na, ka
onye ọ bula n'etıti unu ghara ihu ahuhu
dika oḅu-madu, ma-ọbu onye-orı, ma-
ọbu onye nēme ihe ọjọ, ma-ọbu dika
onye nēle ihe nābugh nke aka ya anya:
16 ma ọ buru na onye ọ bula nāhu
ahuhu dika Kristian, ka ihere ghara ime
ya; ma ka ọ nye Chineke otuto n'aha
nka. 17 N'ihi na oge ahu eruwo ka
esite n'ulo Chineke malite ikpe ikpé:
ma ọ buru na o buru uzọ site n'aru ayi
malite, gini gābu ọgwugwu nke ndi
nēkweyegh ozi ọma nke Chineke?
18 Ọ buru kwa na ọ di ike izọputa onye
ezi omume, òle ebe agēgosi onye
nādigh-asọpuru Chineke na onye-
nmehie? 19 Ya mere ka ndi nāhu
ahuhu dika ọchichọ Chineke si di were
kwa nkpuru-obi-ha n'ime ezi ihe nye
n'aka Onye-òkikė kwesiri ntukwasi-obi
idebe.
5 1 Ya mere, ariọm ndi-okenye nọ
n'etiti unu, onye mu onwem bu
okenye-ibe-unu, ya na onye-àmà nke
ahuhu nile nke Kraist, abukwam onye-
nnwekọ nke ebube ahu nke agaje
ikpughe: 2 Nāzùnu ìgwė aturu ntà
Chineke nke di n'etiti unu, nēlekọta ha
anya, ọ bugh n'ihi na nkpà nākpa unu,
kama site n'ọchichọ obi, dika Chineke
chọrọ; ọ bugh kwa n'ihi urù nēweta
ihere, kama n'ihi na unu di ọku n'obi;
3 ọ bugh kwa dika agāsi na unu nēme
ndi bu ihe-nketa dika unu bu ndi-nwe-
ha, kama nēme onwe-unu ihe-atù ìgwė
aturu ntà ahu gēṅomi. 4 Mḅe agēme
kwa ka Onye-isi-ọzùzù-aturu puta ìhė,
unu gānata okpu-eze nke ebube ahu,
nke nādigh-atalata. 5 Otú ahu, unu
ndi bu nwata, donu onwe-unu n'okpuru
ndi-okenye. Ma unu nile were obi di
ume-ala ke onwe-unu dika ákwà, ijerita
ibe-unu ozi: n'ihı na Chineke nēdo
Onwe-ya imegide ndi-npako, ma Ọ
nēnye ndi di ume-ala n'obi amara. 6 Ya
mere wedanu onwe-unu n'okpuru aka
di ike nke Chineke, ka Ọ we welie unu
elu n'oge nke Ya; 7 nātukwasinu Ya
ncheḅu nile unu nēcheḅu onwe-unu,
n'ihi na ihe nile bayere unu nēmetu Ya
n'obi. 8 Nwenu anya-udo, nēchenu
nche: onye ahu nke nēkuru unu ga ikpé,
bú ekwensu, dika ọdum nāḅọ uja, ọ
nējeghari, nāchọ onye o gēlomi: 9 ma
nēguzogidenu ya, n'ihi na unu di ike
n'okwukwe-unu, ebe unu matara na
anēmezu otù ahuhu ahu n'aru ndi bu
òtù umu-nna-unu ndı nọ n'uwa. 10 Ma
Chineke nke amara nile, Onye kpọbatara
unu n'ebube ebigh-ebi Ya nime Kraist,

mbe unu huworo ahuhu nwa oge, Ya
onwe-ya gēme ka unu zue okè, me kwa
ka unu guzosie ike, me kwa ka unu di
ike, tọ kwa unu ntọ-ala. 11 Ọ bu Ya
nwe ike nile rue mbe nile ebigh-ebi.
Amen.
12 Site n'aka Silvenọs, nwa-nna-ayi
kwesiri ntukwasi-obi, dika m'nāgu ya,
ka m'nēdegara unu akwukwọ n'okwu
ole-na-ole, nāriọ unu, nāba kwa àmà na
nka bu amara Chineke n'ezie:
nēguzosinu ike nime ya. 13 Nwayi
ahu nke nọ na Babilon, nke soro unu
buru onye arọputaworo, nēkele unu;
nwam, bù Mak, nēkele kwa unu.
14 Werenu isutu-ọnu nke ihu-n'anya
nēkelerita onwe-unu.
Udo diri unu nile ndi nọ nime Kraist.

AKWUKWỌ-OZI NKE-ABUA NKE

PITA

DEGARA NDI KRAIST NILE

1 1 Saimon Pita, orù na onye-ozi nke
Jisus Kraist, nēdegara unu akwukwọ,
bù ndi ketaworo okwukwe di okè ọnu-
ahia ra ka nke ayi ketaworo n'ezi omume
Onye ahu, bù Chineke-ayi na Onye-
nzọputa-ayi, Jisus Kraist: 2 Ka eme
ka amara bara unu uba, ya na udo,
nime nmazu nke Chineke na nke Jisus
Onye-nwe-ayi; 3 dika ike O ji buru
Chineke nyeworo n'aka-ayi ihe nile diri
ndu na nsọpuru-Chineke n'efu, site na
nmazu nke Onye ahu Onye ji ebube
na idi-nma nke aka Ya kpọ ayi; 4 bù
nke O siteworo nye n'aka-ayi nkwa nile
ahu di oké ọnu-ahia di kwa uku ri nne;
ka unu we site n'ihe ndia ghọ ndi
nēnwekọ ihe O ji buru Chineke, ebe unu
banariworo nmebi nke di n'uwa site
n'agu ihe ọjọ. 5 Ma n'ihi otù ihe a
n'akuku-unu tukwasinu inu-ọku-n'obi
nile, nyezu-kwa-nu idi-nma n'okwukwe-
unu; nyezu kwa ihe-ọmuma n'idi-nma-
unu; 6 nyezu kwa ijisi-onwe-unu-ike
n'ihe-ọmuma-unu; nyezu kwa ntachi-
obi n'ijisi-onwe-unu-ike; nyezu kwa
nsọpuru-Chineke nime ntachi-obi-unu;
7 nyezu kwa ihu-n'anya umu-nna nime
nsọpuru-Chineke-unu; nyezu kwa ihu-
n'anya nime ihu-n'anya-umu-nna-unu.
8 N'ihi na asi na unu nwere ihe ndia,
asi kwa na unu nwere ha ri nne, ha nēdo
unu ndi nābugh ndi nādigh-alu ọlu ma-
ọbu ndi nādigh-ami nkpuru rue imazu
Onye-nwe-ayi Jisus Kraist. 9 N'ihi na
onye ahu ihe ndia nādigh ya nso bu onye
kpuru isi, onye nāhu inyogh-inyogh, ebe
ọ chezọrọ nsachapu nke nmehie ochie
ya nile. 10 N'ihi nka, umu-nnam,
nānunu ọku n'obi kari ime ka ọkpukpọ-
unu na nrọputa-unu buru ihe nēguzosi
ike: n'ihi na asi na unu eme ihe ndia,
unu agagh-asu ngọngọ mbe ọ bula ma-
ọli: 11 n'ihi na otù a ka agēnyezu unu
n'àkù nbata ahu unu gābata nime ala-
eze ebigh-ebi nke Onye-nwe-ayi, bù
Onye-nzọputa-ayi, Jisus Kraist.
12 N'ihi nka mbe dum agajem
ichetara unu ihe ndia, ọ bu ezie na unu
matara ha, emewo kwa ka unu guzosie
ike n'ezi-okwu ahu nke diyere unu.
13 Ma anamagu ya n'ihe ziri ezi, ka
oge ra m'nọ n'ulo-ikwū a, ikpali unu
n'ichetara unu; 14 ebe m'matara na
ntupu nke ulo-ikwūm nka nābia ọsọsọ,
ọbuná dika Onye-nwe-ayi Jisus Kraist
gosirim. 15 E, m'gānu ọku n'obi ka
unu we nwe ike icheta ihe ndia n'oge
nile ọ bula mbe m'lasiri. 16 N'ihi na
ayi esogh akukọ-irò nke eji amam-ihe
kọ, mbe ayi mere ka unu mara ike na
ọbibia nke Onye-nwe-ayi Jisus Kraist,
ma emere ayi ka ayi buru ndi huru
idi-uku nke Onye ahu. 17 N'ihi na Ọ
natara nsọpuru na ebube n'aka Chineke,
bù Nna, mbe Ebube ahu nke kwesiri
idi-uku mere ka olu di otù a dara Ya,
si, Onye a bu Ọkparam M'huru n'anya,
Onye ihe-Ya di Mu onwem ezi nma:
18 olu a ka ayi onye-ayi nu-kwa-ra ka
o nēsi n'elu-igwe da, mbe ayi na Ya nọ

n'ugwu ahu di nsọ. 19 Eme-kwa-ra
ka okwu amuma ahu guzosiere ayi ike
kari; nke unu nēme nke-ọma n'iṅa nti
ya, dika oriọna mḅe o nēnwu n'ebe ḅara
ọchichiri, rue mḅe chi gābọ, kpakpando
chi-ọbubọ we tibe n'obi-unu: 20 ebe
unu buru uzọ mara nka, na ọ digh
amuma ọ bula n'ihe edeworo n'akwukwọ
nsọ nke madu puru ikọ isi-ya site na
nani uche nke aka ya. 21 N'ihi na ọ
digh amuma ọ bula nke eji ọchichọ
madu bu mḅe ọ bula: kama madu sitere
na Chineke kwu okwu, mḅe Mọ Nsọ
nēme ka ha kwue.

2 1 Ma ndi-amuma ugha puta-kwa-ra
ihè n'etiti ndi Israel, dika ndi-ozizi
ugha gādi kwa n'etiti unu, bù madu ndi
gēwere nzuzo webata irọ-òtù di iche
iche nke ila-n'iyì, nāgọnari ọbunà Onye-
nwe-ha Onye ḅara ha, ndi nēweta ila-
n'iyì di ngwa tukwasi onwe-ha n'isi.
2 Ọtutu madu gēso kwa uzọ agu-ikwa-
iko-ha; ndi agēkwulu uzọ nke ezi-okwu
n'ihi ha. 3 Nime anya-uku ka ha gēji
kwa okwu nrafu di iche iche were unu
zua ahia: ndi ọmuma-ikpe-ha nābugh
ihe nādigh-alu ọlu site n'oge ochie, ila-
n'iyì-ha adigh-eru kwa ura. 4 N'ihi na
asi na Chineke emeregh ndi-mọ-ozi
ebere mḅe ha mehiere, kama Ọ tubàra
ha n'ime-ime ọku ala-mọ, we rara ha
nye n'olùlù nke ọchichiri, ka ewe debe
ha ikpe ikpė; 5 asi kwa na Ọ meregh
uwa ochie ebere, kama ọ bu Noa, onye
mere ha asatọ, bù onye nēkwusa ezi
omume, ka Ọ chere, mḅe Ọ mere ka
iju-miri biakwasi uwa nke ndi nādigh-
asọpuru Chineke; 6 Ọ we me ka obodo
Sọdọm na Gọmọra ghọ ntu, were kwa
ikpù-iru ma ha ikpė, ebe Ọ mere ha-ri
ka ha buru ihe-ilere-anya nye ndi gaje
ibu ndi nādigh-asọpuru Chineke; 7 Ọ
we dọputa Lot, bù onye ezi omume,
mḅe ibi-obi n'agu ikwa-iko nke ndi
ahu ndi nēmebi iwu nēwuta ya nke-
uku 8 (n'ihi na onye ezi omume ahu,
ebe o nēbi n'etiti ha, ọ were ọlu-ha nke
nēmebi iwu mekpa nkpuru-obi ezi
omume ya aru kwa-ubọchi, n'ile ihe na
inu ihe): 9 Onye-nwe-ayi matara
idọputa ha n'ọnwunwa, bù ndi nāsọpuru
Chineke, na idebe ndi ajọ omume
n'ahuhu-nmehie rue ubọchi ikpė;
10 ma nke kachasi ndi nējeso anu-aru
n'agu ihe emeruru emeru, ndi nēleli kwa
ibu-onye-nwe-madu anya. Ndi nwere
anya-ike, ndi nwere isi-ike, ha amagh
aru jijiji ikwulu ndi nọ n'ebube: 11 ebe
ndi-mọ-ozi, ọ bu ezie na ha ka ha n'ume
na ike, ma ha ekpegidegh ha ikpė
nkwulu n'iru Onye-nwe-ayi. 12 Ma
ndia, dika anu nēnwegh uche, ndi bu
anu efu site n'ọmumu-ha inwude na
imebi, nēkwulu Chineke n'ihe ha
nāmagh, agēmebi kwa ndia na nmebi-ha,
13 ndi anēmejọ ha dika ugwọ-ọlu nke
ajọ omume; madu ndi nāgu ya n'ihe-utọ,
bú ibi n'okė oriri na okė ọṅuṅu n'ehihie,
ndi bu ntupọ na ihe-ita-uta, nānọ n'okė
oriri na okė ọṅuṅu n'oriri ihu-n'anya ha
mḅe ha nēso unu rikọ ihe; 14 ha bu
ndi nwere anya nke juputara n'aru nwayi
nākwa iko, anya nke nāpugh kwa
ighara imehie; ha bu kwa ndi nārafu
nkpuru-obi ndi nādigh-eguzosi ike; ha
nwe-kwa-ra obi anwaputaworo n'anya-
uku; buru kwa umu nke ọbubu-ọnu;
15 ha rapuru uzọ guzoziri eguzo, we
jehie, ebe ha soro uzọ Belam nwa nke
Beoa, onye huru ugwọ-ọlu nke ajọ
omume n'anya; 16 ma aturu ya
nmegide-iwu nke aka ya n'anya:
inyinya-ibu nke dara oḅi were olu madu
kwu okwu we ḅochie anya-adigh-nma
nke onye-amuma ahu. 17 Ndia bu isi-
iyi nke miri nādigh, buru kwa alulu nke
okė ifufe nēfepu; ndi edebeworo ha itiri
nke ọchichiri. 18 N'ihi na, ebe ha
nēkwu okė okwu nāfuli afuli nke ihe-efu,
ha were agu ikwa-iko di iche iche nārafu
ndi ahu nime agu ihe ọjọ nke anu-aru,
bù ndi nāḅanari n'oge uḅu a ndi nēbi
obi na njehie; 19 ha nēkwe kwa ha
nkwa na ha gēnwe onwe-ha, ọ bu ezie na
ha onwe-ha bu orù nke nmebi; n'ihi na
ihe meriworo madu, ihe a ka emewo-
kwa-ra ka onye ahu buru orù-ya.
20 N'ihi na asi na, mḅe ha ḅanariworo
ihe nile emeruru emeru nke uwa site na
nmazu nke Onye-nwe-ayi, bù Onye-
nzọputa-ayi, Jisus Kraist, ewe tuhi ha
ọzọ nime ihe ndia, meri kwa ha, ọnọdu
ikpe-azu ha abiawo jọkari ọnọdu mbu
njọ. 21 N'ihi na ọ gākawori nma ma
ọ buru na ha akāmazugh uzọ ezi omume,
kari imazu ya, we si n'ihe di nsọ ahu
enyere n'iwu, nke enyere ha n'aka idebe,
laghachi. 22 Okwu nke e i ilu ahu
adakwasiwo ha, Ọ bu nkita nke
chighariri ọzọ n'ihe ọ ḅọrọ, buru kwa

nne-ezì nke chighariri ọzọ n'ituru
n'apiti mḇe ọ sachasiri onwe-ya.
3 1 Ndi m'huru n'anya, nka bu
akwukwọ - ozi nke - abua nke
m'nēdegara unu uḇu a; ma nime ha
abua ka m'nākpali uche-unu di ọcha
n'ichetara unu; 2 ka unu we cheta
okwu nke ndi-amuma di nsọ buru uzọ
kwu, cheta kwa ihe ahu Onye-nwe-ayi,
bù Onye-nzọputa-ayi, nyere n'iwu site
n'ọnu ndi-ozi-unu: 3 ebe unu buru
uzọ mara nka, na ndi-ọchì gēji ichì-ọchì
bia na mḇe ikpe-azu, nāga dika agu ihe
ọjọ nke aka ha si di, 4 nāsi kwa, Òle
ebe nkwa nke ọbibia-Ya di? n'ihi na
site n'ubọchi nna-ayi-hà dara n'ura
ọnwu, ihe nile nādigide dika ha diworo
site na nmalite nke òkìkè. 5 N'ihi na
nka mere ha nchefu n'ihi na ha nāchọ
ya, na elu-igwe di site na mḇe ochie, ha
na ala nke esitere na miri were kwa miri
me ka o guzokọ n'otù, site n'okwu
Chineke; 6 nke esitere n'aka-ha me ka
uwa nke di n'oge ahu la n'iyì, n'ihi na
iju-miri ḇara ya: 7 ma elu-igwe nke
di uḇu a, ha na uwa, ka akpadoworo nye
ọku site n'otù okwu ahu, ebe anēdebe
ha nye ubọchi nke ikpé na ila-n'iyì nke
ndi nādigh-asọpuru Chineke.
8 Ma unu ekwela ka otù ihe a me unu
nchefu, ndi m'huru n'anya, na otù
ubọchi di ka nnù arọ abua na ọgu iri
n'anya Onye-nwe-ayi, nnù arọ abua na
ọgu iri di kwa ka otù ubọchi. 9 Onye-
nwe-ayi anọgh ọdù n'ime nkwa-Ya, dika
ufọdu nāgu ya na ọ bu inọ-ọdù; kama Ọ
nātachiri unu ogologo-ntachi-obi, n'ihi
na O zubegh ka ndi ọ bula la n'iyì, kama
ka madu nile bia rue nchèghari. 10 Ma
ubọchi Onye-nwe-ayi gābia dika onye-
ori; nke ọ bu nime ya ka elu-igwe gēji
oké ùzù gabiga, ihe nile di n'elu-igwe
gāḇa kwa ọku we la n'iyì, uwa na ọlu nile
aluru nime ya gērechapu kwa. 11 Ebe
anēme ka ihe ndia nile la n'iyì otù a, ọ̀
bu aha madu gini ka unu nāghagh ibu
n'ibi-obi nsọ nile na nsọpuru-Chineke
nile, 12 nēle anya ọbibia nke ubọchi
ahu nke Chineke, nēme kwa ka ọ bia
ngwa ngwa, nke elu-igwe gēre ọku we la
n'iyì n'ihi ya, ihe nile di n'elu-igwe gāḇa
kwa ọku we ḇaze? 13 Ma dika nkwa-
Ya si di, ayi nēle anya elu-igwe ọhu na
uwa ọhu, nke ezi omume bi nime ha.
14 N'ihi nka, ndi m'huru n'anya, ebe
unu nēle anya ihe ndia, nānunu ọku
n'obi ka ewe hu unu n'udo, ndi nēnwegh
ntupọ, ndi anāpugh kwa ita uta n'iru Ya.
15 Nāgu-kwa-nu ogologo-ntachi-obi
Onye-nwe-ayi na ọ bu nzọputa; dika
nwa-nna-ayi ayi huru n'anya, bù Pọl,
dega-kwa-ra unu n'akwukwọ, dika
amam-ihe enyere ya si di; 16 dika ọ
de-kwa-ra n'akwukwọ-ozi-ya nile,
nēkwu okwu bayere ihe ndia nime ha;
nke ihe ufọdu nké di ike ighọta di
nime ha, nke ndi anēzigh ihe na ndi
nādigh-eguzosi ike nāchighari, dika ha
nēme kwa ihe fọduru nke edeworo
n'akwukwọ nsọ, ila onwe-ha n'iyì.
17 Ya mere, unu onwe-unu, ndi m'huru
n'anya, ebe unu buru uzọ mara ihe ndia,
nēchenu onwe-unu nche, ka aghara
iwere njehie nke ndi nēmebi iwu bupu
unu, unu we si na nguzosi-ike nke aka
unu dapu. 18 Ma nābanu uba n'amara
na ọmuma nke Onye-nwe-ayi, bù Onye-
nzọputa-ayi, Jisus Kraist. Ọ bu Ya ka
otuto diri ma uḇu a ma rue ubọchi nke
mḇe ebigh-ebi. Amen.

AKWUKWỌ-OZI MBU NKE

JỌN

DEGARA NDI KRAIST NILE

1 1 Ihe nke diri site na mbu, ihe ayi
nuworo, ihe ayi jiworo anya-ayi hu,
ihe ayi kiriri, nke aka-ayi datu-kwa-ra,
bayere Okwu nke ndu ahu, 2 (eme-
kwa-ra ka ndu ahu puta ìhè, ayi ahuwo
kwa ya, nāḇa kwa àmà, kọ-kwa-ra unu
ndu ahu, ndu ebigh-ebi ahu, bù ndu nke
diri n'ebe Nna-ayi nọ, ewe me ka ọ

putara ayi ìhè); 3 ọ bu ihe ayi huworo,
nu kwa, ka ayi nākọ-kwa-ra unu, ka unu
onwe-unu we so kwa ayi nwekọ ya: ma
nnwekọ-ayi bu kwa nke ayi soro Nna-
ayi, so kwa Ọkpara-Ya Jisus Kraist,
nēnwekọ: 4 ihe ndia ka ayi onwe-ayi
nēde kwa n'akwukwọ, ka ewe mezue
ọṅù-ayi.
5 Nka bu kwa ozi ahu nke ayi nuworo
n'ọnu-Ya, nākọ-kwa-ra unu, na Chineke
bu ìhè, ọ digh kwa ọchichiri ọ bula di
nime Ya. 6 Ọ buru na ayi asi na ayi
nēso Ya nwekọ ihe, ma ayi nējeghari
n'ọchichiri, ayi nēkwu okwu-ugha, ayi
adigh-eme kwa ezi-okwu: 7 ma ọ buru
na ayi ejeghari n'ìhè ahu, dika Ya onwe-
ya nọ n'ìhè ahu, ayi nēnwekọrita ihe
n'etiti onwe-ayi, ọbara Jisus, bú Ọkpara-
Ya, nāsachapu kwa ayi nmehie nile.
8 Ọ buru na ayi asi na ayi enwegh
nmehie, ayi nēduhie onwe-ayi, ezi-okwu
ahu adigh kwa nime ayi. 9 Ọ buru na
ayi ekwuputa nmehie-ayi, Ọ bu Onye
kwesiri ntukwasi-obi, buru kwa Onye
ezi omume, ka Ọ we ɓaghara ayi
nmehie-ayi, sachapu kwa ayi ajọ omume
nile. 10 Ọ buru na ayi asi na ọ digh
mɓe ọ bula ayi mehiere, ayi nēme Ya
onye-ugha, okwu-Ya adigh kwa nime
ayi.

2 1 Umu-ntakirim, ihe ndia ka
m'nēdegara unu n'akwukwọ, ka unu
we ghara imehie. Ọ buru kwa na onye
ọ bula emehie, ayi nwere otù Onye
nēkwu ọnu ayi n'ebe Nna-ayi nọ, Ya bu
Jisus Kraist, bú Onye ezi omume: 2 Ya
onwe-ya bu kwa ihe ijuru Chineke obi
bayere nmehie nile ayi; ma Ọ bugh ihe
ijuru Ya obi bayere náni nmehie nke ayi
onwe-ayi, kama Ọ bu kwa ihe ijuru Ya
obi bayere nmehie nke uwa dum;
3 nime nka ka ayi ma-kwa-ra na ayi
amawo Ya, ma ọ buru na ayi edebe ihe
nile Ọ nyere n'iwu. 4 Onye nāsi,
Amawom Ya, ma ọ digh-edebe ihe nile
Ọ nyere n'iwu, ọ bu onye-ugha, ezi-
okwu adigh kwa nime onye ahu: 5 ma
onye ọ bula nke nēdebe okwu-Ya, ọ bu
nime onye ahu ka emeworo ka ihu-
n'anya Chineke zue okè n'ezie. Nime
nka ka ayi mara na ayi nọ nime Ya:
6 onye nāsi na ọ nānọgide nime Ya, o
ji ugwọ ka ya onwe-ya nējeghari kwa
dika Ya onwe-ya jeghariri.
7 Ndi m'huru n'anya, ọ digh ihe ọhu
enyere n'iwu ka m'nēdegara unu, kama
ihe ochie enyere n'iwu nke unu nwere
site na mbu: ihe ochie ahu enyere n'iwu
bu okwu ahu nke unu nuru. 8 Ọzọ,
ihe ọhu enyere n'iwu ka m'nēdegara unu,
ya bu ihe nke bu ezi-okwu nime Ya na
nime unu; n'ihi na ọchichiri ahu
nāgabiga, ezi ihè ahu nāmu kwa uɓu a.
9 Onye nāsi na ya nọ n'ìhè ahu, ma ọ
nākpọ nwa-nna-ya asi, ọ nānọ
n'ọchichiri ahu rue uɓu a. 10 Onye
nāhu nwa-nna-ya n'anya nānọgide n'ìhè
ahu, ọ digh ihe nēme ka madu ma n'ọnyà
di nime ya. 11 Ma onye nākpọ nwa-
nna-ya asi nọ n'ọchichiri ahu, nējeghari
kwa nime ọchichiri ahu, ọ matagh kwa
ebe ọ nāga, n'ihi na ọchichiri ahu mere
ka anya-ya kpue isì.
12 Umu-ntakirim, anamedegara unu
akwukwọ, n'ihi na aɓagharaworo unu
nmehie-unu n'ihi aha-Ya. 13 Ndi
bu nna, anamedegara unu akwukwọ,
n'ihi na unu amawo Onye ahu Nke
di site na mbu. Umu-okorọbia,
anamedegara unu akwukwọ, n'ihi na unu
emeriwo ajọ onye ahu. Umu-ntakirim,
edegaram unu akwukwọ, n'ihi na unu
amawo Nna-ayi. 14 Ndi bu nna,
edegaram unu akwukwọ, n'ihi na unu
amawo Onye ahu nke di site na mbu.
Umu-okorọbia, edegaram unu akwukwọ,
n'ihi na unu di ike, okwu Chineke
nānọgide kwa nime unu, unu emeriwo
kwa ajọ onye ahu. 15 Unu ahula uwa,
ma-ọbu ihe nke di n'uwa, n'anya. Ọ
buru na onye ọ bula ahú uwa n'anya,
ihu-n'anya nke Nna-ayi adigh nime ya.
16 N'ihi na ihe nile nke di n'uwa, bú
agu ihe ọjọ nke anu-aru, na agu ihe ọjọ
nke anya, na oké-okwu nke ibi-obi,
esitegh na Nna-ayi, kama o sitere n'uwa.
17 Uwa nāgabiga kwa, ya na agu ihe
ọjọ ya: ma onye nēme ihe Chineke
nāchọ nānọgide rue mɓe ebigh-ebi.
18 Umu-ntakirim, ọ bu oge hour
ikpe-azu: dika unu nu-kwa-ra na otù
onye nke nēmegide Kraist nābia, ọbuná
uɓu a ọtutu ndi nēmegide Kraist
aputawo; nke ayi sitere na ya mara na
ọ bu oge hour ikpe-azu. 19 Ha siri
n'etiti ayi pua, ma ha abugh ndi nke
ayi; n'ihi na asi na ha bu ndi nke ayi,
ha gānọgidewori n'etiti ayi: ma ha puru,
ka ewe me ka ha puta ìhè na ha nile
bu ndi nābugh ndi nke ayi. 20 Unu

onwe-unu nwe-kwa-ra otite-manu site
n'Onye Nsọ ahu, unu mata-kwa-ra ihe
nile. 21 Ọ bugh n'ihi na unu amatagh
ezi okwu ahu ka m'degara unu akwukwọ,
kama ọ bu n'ihi na unu matara ya, ọ bu
kwa n'ihi na ọ digh ugha ọ bula si n'ezi-
okwu ahu puta. 22 Onye bu onye-ugha
ahu ma-ọbugh onye nāgọ si na Jisus
abugh Kraist ahu? Onye nāgonari
Nna-ayi na Ọkpara-Ya, onye a bu onye
ahu nēmegide Kraist. 23 Onye ọ bula
nke nāgọnari Ọkpara ahu, ọ nwegh kwa
Nna ahu: onye nēkwuputa Ọkpara ahu,
ọ nwe-kwa-ra Nna ahu. 24 Ma unu
onwe-unu, ka ihe ahu unu nuru site na
mbu digide nime unu. Ọ buru na ihe
ahu unu nuru site na mbu adigide nime
unu, unu onwe-unu gānọgide kwa nime
Ọkpara ahu, nọgide kwa nime Nna-Ya.
25 Nka bu kwa nkwa ahu nke Ya onwe-
ya kwere ayi, bú ndu ahu, nke bu ndu
ebigh-ebi. 26 Ihe ndia ka m'degara
unu n'akwukwọ bayere ndi nēduhie unu.
27 Unu onwe-unu kwa, otite-manu ahu
nke unu natara n'aka-Ya nādigide nime
unu, ọ digh kwa unu nkpà ka onye ọ bula
zí unu ihe; kama dika otite-manu-Ya
nēzí unu ihe bayere ihe nile, dika ọ bu
kwa ezie, nābugh kwa okwu-ugha, dika
O zi-kwa-ra unu, nānọgidenu nime Ya.
28 Umu-ntakirim, nānọgide-kwa-nu
nime Ya ub̥u a; ka ọ gābu, ma ọ buru
na agēme ka Ọ puta ihė, ka ayi we nwe
nkwuwa-okwu, ghara kwa iwere ihere
pua n'iru Ya n'ọbibia-Ya. 29 Ọ buru
na unu matara na Ọ bu onye ezi omume,
unu mara na onye ọ bula nke nēme ezi
omume bu kwa onye amuworo site na
Ya.

3 1 Lenu aha ihu-n'anya nka bu nke
Nna-ayi nyeworo ayi, ka ewe kpọ
ayi umu Chineke: ayi bu kwa umu-Ya.
N'ihi nka uwa amagh ayi, n'ihi na ọ
magh Ya. 2 Ndi m'huru n'anya, ub̥u a
ka ayi bu umu Chineke, akēmegh kwa
ka ọ puta ihė ihe ayi gābu. Ayi matara
na, ọ buru na agēme ka Ọ puta ihė, ayi
gābu ndi yiri Ya; n'ihi na ayi gāhu Ya
otú Ọ di. 3 Onye ọ bula nke nwere
olile-anya nka n'ebe Ọ nọ, ọ nēme kwa
onwe-ya ka ọ di ọcha, dika Ya onwe-ya
di ọcha. 4 Onye ọ bula nke nēme
nmehie, ọ nēme kwa ihe nēmebi iwu:
nmehie bu kwa nmebi-iwu. 5 Unu
mata-kwa-ra na emere ka Ya onwe-ya
puta ihè ka Ọ we chipu nmehie; nmehie
adigh kwa nime Ya. 6 Onye ọ bula
nke nānọgide nime Ya adigh-emehie:
onye ọ bula nke nēmehie ahugh Ya anya
mb̥e ọ bula, ọ magh kwa Ya. 7 Umu-
ntakirim, unu ekwela ka onye ọ bula
duhie unu: onye nēme ezi omume bu
onye ezi omume, dika Ya onwe-ya bu
onye ezi omume: 8 onye nēme nmehie
si n'ekwensu puta; n'ihi na ekwensu
nēmehie site na mbu. Ihe eji me ka
Ọkpara Chineke puta ihė bu nka, ka Ọ
we la ọlu nile nke ekwensu n'iyì. 9 Onye
ọ bula nke amuworo site na Chineke
adigh-eme nmehie, n'ihi na nkpuru-Ya
nādigide nime ya: ọ pugh kwa imehie,
n'ihi na amuwo ya site na Chineke.
10 Nime nka ka umu Chineke bu ndi
emeworo ka ha puta ihė, ha na umu
ekwensu: onye ọ bula nke nādigh-eme
ezi omume esigh na Chineke puta, onye
nke nādigh-ahu nwa-nna-ya n'anya
esigh kwa na Ya puta. 11 N'ihi na nka
bu ozi ahu unu nuru site na mbu, ka ayi
hurita onwe-ayi n'anya: 12 ọ bugh dika
Ken si buru onye si n'ajọ onye ahu puta,
we b̥ue nwa-nne-ya. Ọ bu kwa n'ihi
gini ka o b̥uru ya? N'ihi na ọlu-ya jọrọ
njọ, ma ọlu nke nwa-nne-ya ziri ezi.
13 Umu-nnam, ka ọ ghara iju unu
anya ma ọ buru na uwa akpọ unu asì.
14 Ayi onwe-ayi matara na ayi esitewo
n'ọnwu ba na ndu, n'ihi na ayi nāhu
umu-nna-ayi n'anya. Onye nādigh-ahu
n'anya nānọgide n'ọnwu. 15 Onye ọ
bula nke nākpọ nwa-nna-ya asì bu ob̥u-
madu: unu mata-kwa-ra na ọ digh ob̥u-
madu ọ bula nwere ndu ebigh-ebi
nādigide nime ya. 16 Nime nka ka ayi
maworo ihu-n'anya, n'ihi na Ya onwe-ya
tọb̥ọrọ ndu-Ya n'ihi ayi: ayi onwe-ayi ji
kwa ugwọ itọb̥ọ ndu-ayi n'ihi umu-nna-
ayi. 17 Ma onye ọ bula nke nwere ihe
uwa nka o ji biri, nke hu-kwa-ra nwa-
nna-ya ka ọ nọ na nkpà, ọ we mechigide
ya obi ebere ya, ihu-n'anya Chineke si
aña digide nime ya? 18 Umu-ntakirim,
ka ayi ghara ihu n'anya n'okwu, ma-ọbu
n'ire; kama ka ayi nāhu n'anya n'ọlu
na ezi-okwu. 19 Nime nka ka ayi
gāmara na ayi bu ndi nke ezi-okwu ahu,
me kwa ka obi-ayi kweye ekweye n'iru
Ya, 20 n'ihe ọ bula nke obi-ayi nāma
ayi ikpé nime ya; n'ihi na Chineke ka
obi-ayi uku, Ọ ma-kwa-ra ihe nile.

21 Ndi m'huru n'anya, ọ buru na obi-
ayi amagh ayi ikpé, ayi nwere nkwuwa-
okwu n'ebe Chineke nọ; 22 ihe ọ bula
ayi nāriọ kwa, ayi nānata ya n'aka-Ya,
n'ihi na ayi nēdebe ihe nile Ọ nyere
n'iwu, ayi nēme kwa ihe nile nātọ utọ
n'iru Ya. 23 Nka bu kwa ihe Ọ nyere
n'iwu, ka ayi kwere n'aha nke Ọkpara-
Ya Jisus Kraist, hurita kwa onwe-ayi
n'anya, dika Ọ nyere ayi iwu. 24 Onye
nēdebe kwa ihe nile Ọ nyere n'iwu
nānọgide nime Ya, Ya onwe-ya nānọgide
kwa nime ya. Nime nka ka ayi ma-kwa-
ra na Ọ nānọgide nime ayi, site na Mọ
Nsọ ahu Nke Ọ nyere ayi.
4 1 Ndi m'huru n'anya, unu ekwela
okwu mọ nile, kama nwaputanu ndi-
mọ ahu, ma ha bu ndi siri na Chineke
puta: n'ihi na ọtutu ndi-amuma ugha
apuwo ba n'uwa. 2 Nime nka ka unu
mara Mọ nke Chineke: mọ ọ bula nke
nēkwuputa na Jisus Kraist abiawo
n'anu-aru bu mọ nke siri na Chineke
puta: 3 ma mọ ọ bula nke nādigh-
ekwuputa Jisus, o sigh na Chineke puta:
nka bu kwa mọ nke onye ahu nēmegide
Kraist, nke unu nuworo na ọ nābia; ọ
bu kwa n'oge di uḅu a ka ọ nọ n'uwa.
4 Umu-ntakirim, unu onwe-unu bu
ndi siri na Chineke puta, unu emeriwo
kwa ha: n'ihi na Onye ahu Nke nọ nime
unu ka onye ahu nke nọ n'uwa uku.
5 Ndi ahu bu ndi nke uwa: n'ihi nka ha
nēkwu okwu nke si n'uwa puta, uwa
nānu kwa olu-ha. 6 Ayi onwe-ayi bu
ndi siri na Chineke puta: onye mara
Chineke nānu olu-ayi; onye nēsigh na
Chineke puta adigh-anu olu-ayi. Ayi
sitere na nka mara mọ ezi-okwu ahu,
na mọ njehie ahu.
7 Ndi m'huru n'anya, ka ayi hurita
onwe-ayi n'anya: n'ihi na ihu-n'anya bu
ihe si na Chineke puta; onye ọ bula nke
nāhu n'anya bu kwa onye amuworo site
na Chineke, ọ ma-kwa-ra Chineke.
8 Onye nādigh-ahu n'anya amagh
Chineke; n'ihi na Chineke bu ihu-
n'anya. 9 Nime nka ka emere ka ihu-
n'anya Chineke puta ihè nime ayi, na
Chineke ewerewo Ọkpara Ọ muru nání
Ya zite n'uwa, ka ayi we di ndu site
n'aka-Ya. 10 Nime nka ka ihu-n'anya
di, ọ bugh na ayi onwe-ayi huru
Chineke n'anya, kama ọ bu na Ya onwe-
ya huru ayi n'anya, we zite Ọkpara-Ya
ka Ọ buru ihe ijuru Ya obi bayere
nmehie-ayi. 11 Ndi m'huru n'anya, ọ
buru na Chineke huru ayi n'anya otú
a, ayi onwe-ayi ji kwa ugwọ ihurita
onwe-ayi n'anya. 12 Ọ digh onye ọ
bula kiriworo Chineke mḅe ọ bula: ọ
buru na ayi ahurita onwe-ayi n'anya,
Chineke nānọgide nime ayi, emewo kwa
ka ihu-n'anya-Ya zue okè nime ayi:
13 nime nka ka ayi mara na ayi nānọgide
nime Ya, na Ya onwe-ya nānọgide kwa
nime ayi, n'ihi na Ọ nyewo ayi ufọdu
nime Mọ nke Ya. 14 Ayi onwe-ayi
ekiriwo kwa, ayi nāḅa kwa àmà, na
Nna-ayi ezitewo Ọkpara-Ya ka Ọ buru
Onye-nzọputa nke uwa. 15 Onye ọ
bula nke gēkwuputa na Jisus bu Ọkpara
Chineke, Chineke nānọgide nime ya, ya
onwe-ya nānọgide kwa nime Chineke.
16 Ayi onwe-ayi amawo kwa ihu-n'anya
ahu, ayi ekwerewo kwa na ya, bú nke
Chineke nwere n'ebe ayi nọ. Chineke
bu ihu - n'anya; onye nānọgide kwa
n'ihu-n'anya, nime Chineke ka ọ
nānọgide, Chineke nānọgide kwa nime
ya. 17 Nime nka ka emeworo ka ihu-
n'anya zu okè n'akuku ayi, ka ayi we
nwe nkwuwa-okwu n'ubọchi ikpé ahu;
n'ihi na dika Ya onwe-ya di, ayi onwe-
ayi di kwa otú a n'uwa nka. 18 Egwu
adigh n'ihu-n'anya: kama ihu-n'anya
nke zuru okè nāchupu egwu n'èzi, n'ihi
na egwu nwere ahuhu-nmehie agēnye
ya; ma onye nātu egwu, akēmegh ya ka
o zue okè nime ihu-n'anya-ya. 19 Ayi
onwe-ayi nāhu n'anya, n'ihi na Ya
onwe-ya buru uzọ hu ayi n'anya.
20 Ọ buru na onye ọ bula gāsi, Anamahu
Chineke n'anya, ma ọ nākpọ nwa-nne-ya
asì, ọ bu onye-ugha: n'ihi na onye
nādigh-ahu nwa-nna-ya n'anya, bú
onye ọ huworo, ọ pugh ihu Chineke
n'anya, bú Onye ọ nāhugh mḅe ọ bula.
21 Ihe a enyere n'iwu ka ayi nwe-kwa-
ra site n'ebe Ọ nọ, ka onye nāhu Chineke
n'anya, ka ọ hu kwa nwa-nna-ya n'anya.
5 1 Onye ọ bula nke kwere na Jisus
bu Kraist ahu, amuwo ya site na
Chineke: ọzọ onye ọ bula nke nāhu Onye
ahu Nke muru n'anya, ọ nāhu kwa onye
ahu nke amuworo site na Ya n'anya.
2 Nime nka ka ayi mara na ayi nāhu
umu Chineke n'anya, mḅe ọ bula ayi
nāhu Chineke n'anya, me kwa ihe nile Ọ
nyere n'iwu. 3 N'ihi na nka bu ihu-

n'anya Chineke, ka ayi debe ihe nile Ọ
nyere n'iwu: ihe Ọ nyere n'iwu adigh
kwa arọ́. 4 N'ihi na ihe ọ bula nke
amuworo site na Chineke nēmeri uwa:
nka bu kwa nmeri nke meriworo uwa,
bú okwukwe-ayi. 5 Ma ònye bu onye
nēmeri uwa, ma-ọbugh onye ahu nke
kwere na Jisus bu Ọkpara Chineke?
6 Nka bu Onye ahu Nke were miri na
ọbara bia, bú Jisus Kraist; ọ bugh náni
nime miri ahu, kama ọ bu nime miri ahu
na nime ọbara ahu. 7 Ọ bu kwa Mọ
Nsọ bu Onye nāḅa àmà, n'ihi na Mọ
ahu bu ezi-okwu. 8 N'ihi na ndi ahu
ndi nāḅa àmà di atọ, bú Mọ ahu, na miri
ahu, na ọbara ahu: ha atọ diri ime otù
ihe ahu. 9 Ọ buru na ayi anata àmà nke
madu, àmà nke Chineke ka ya uku:
n'ihi na àmà nke Chineke bu nka, na Ọ
ḅawo àmà bayere Ọkpara-Ya. 10 Onye
kwere n'Ọkpara Chineke nwere àmà
ahu nime ya: onye nēkwegh okwu
Chineke emewo Ya onye-ugha; n'ihi na
ọ kwegh n'àmà ahu nke Chineke ḅaworo
bayere Ọkpara-Ya. 11 Àmà ahu bu
nka, na Chineke nyere ayi ndu ebigh-
ebi, ndu ahu di nime Ọkpara-Ya.
12 Onye nwere Ọkpara ahu nwere ndu
ahu; onye nēnwegh Ọkpara Chineke
enwegh ndu ahu.
13 Ihe ndia ka m'degara unu
n'akwukwọ, bú ndi kwere n'aha Ọkpara
Chineke, ka unu we mata na unu nwere
ndu ebigh-ebi. 14 Nkwuwa-okwu ahu
nke ayi nwere n'ebe Ọ nọ bu nka, na ọ
buru na ayi ariọ ihe ọ bula dika ọchichọ-
Ya si di, Ọ nānu olu-ayi: 15 ọ buru
kwa na ayi matara na Ọ nānu olu-ayi
n'ihe ọ bula ayi nāriọ, ayi matara na ayi
nwere ihe-aririọ ahu ayi riọworo n'aka-
Ya. 16 Ọ buru na onye ọ bula ahú
nwa-nna-ya ka ọ nēmehie nmehie nke
nādigh-eweta ọnwu, ọ gāriọ aririọ,
Chineke gēnye kwa ya ndu inye ndi
nēmehie nmehie ahu nke nādigh-eweta
ọnwu. Nmehie di nke nēweta ọnwu:
ọ bugh ekpere bayere nka ka m'nāgwa
ya ka ọ kpe. 17 Ajọ omume nile bu
nmehie: nmehie di kwa nke nādigh-
eweta ọnwu.
18 Ayi matara na onye ọ bula nke
amuworo site na Chineke adigh-emehie;
kama Onye ahu Nke amuru Ya site
na Chineke nēdebe ya, ajọ onye ahu
adigh-emetu kwa ya aka. 19 Ayi matara
na ayi bu ndi si na Chineke puta, uwa
dum nātọḅọ kwa n'aka ajọ onye ahu.
20 Ma ayi matara na Ọkpara Chineke
abiawo, nye kwa ayi uche, ka ayi we
mara Onye-ezi-okwu ahu, ayi nọ kwa
nime Onye-ezi-okwu ahu, nime Ọkpara-
Ya, bú Jisus Kraist. Nka bu ezi
Chineke, na ndu ebigh-ebi. 21 Umu-
ntakirim, chenu onwe-unu nche ka unu
ghara ikpere arusi.

AKWUKWỌ-OZI NKE-ABUA NKE

JỌN

1 Okenye nēdegara nwayi-nwe-madu,
bú onye arọputaworo, akwukwọ, ya na
umu-ya, ndi mu onwem nāhu n'anya
n'ezi-okwu; ọ bugh kwa náni mu
onwem, kama ọ bu kwa ndi nile ndi
maworo ezi-okwu ahu; 2 n'ihi ezi-
okwu ahu nke nānọgide nime ayi, ọ
gādiye-kwa-ra ayi rue mḅe ebigh-ebi:
3 Amara, ebere, udo gādiyere ayi site
n'ebe Chineke, bú Nna-ayi, nọ, site kwa
n'ebe Jisus Kraist nọ, bú Ọkpara nke
Nna-ayi, nime ezi-okwu na ihu-n'anya.
4 Anamaṅuri ọṅu nke-uku na
ahuwom ufọdu n'etiti umu-gi ka ha
nējeghari nime ezi-okwu, dika ayi
natara ihe enyere n'iwu n'aka Nna-ayi.
5 Anamariọ kwa gi uḅu a, nwayi-nwe-
madu, ọ bugh dika agāsi na anamedegara
gi ihe ọhu enyere n'iwu n'akwukwọ,
kama ọ bu nke ayi nwere site na mbu,
ka ayi hurita onwe-ayi n'anya. 6 Ihu-
n'anya ahu bu kwa nka, ka ayi nējeghari
dika ihe nile Ọ nyere n'iwu si di. Ihe
ahu enyere n'iwu bu nka, dika unu nuru

site na mbu, ka unu nējeghari nime ya.
7 N'ihi na ọtutu ndi-nduhie apuwo ba
nime uwa, bú ndi nādigh-ekwuputa na
Jisus Kraist nābia n'anu-aru. Nka bu
onye-nduhie ahu na onye ahu nēmegide
Kraist. 8 Lezienu onwe-unu anya, ka
unu we ghara ila ọlu ayi luru n'iyì, kama
ka unu we nata ugwọ-ọlu zuru ezù.
9 Onye ọ bula nke nāga n'iru, nke
nādigh-anọgide kwa nime ozizí nke
Kraist-ayi, ọ nwegh Chineke: onye
nānọgide nime ozizí ahu, onye ahu nwere
Nna ahu, Ya na Ọkpara-Ya. 10 Ọ buru
na onye ọ bula abiakute unu, ma ọ
wetagh ozizí a, unu akpọbatala ya n'ulo,
unu asi-kwa-la ya biri nke-ọma:
11 n'ihi na onye nāsi ya biri nke-ọma
nēso ya n'inwekọ ọlu-ya nile, nke bu
ajọ ọlu.
12 Ebe m'nwere ọtutu ihe idegara
unu n'akwukwọ, ezubeghm iwere
akwukwọ na ink de ha: kama anamele
anya na m'gābiaru unu aru, were kwa
ọnu gwa unu okwu, ka ewe mezu ọṅù-
unu. 13 Umu nwa-nna-gi nwayi, bú
onye arọputaworo, nēkele gi.

AKWUKWỌ-OZI NKE-ATỌ NKE

JỌN

1 Okenye nēdegara Gaiọs akwukwọ,
bú onye ahuru n'anya, onye mu onwem
nāhu n'anya n'ezi-okwu.
2 Onye m'huru n'anya, anamekpere
Chineke ka ihe nile nāgara gi nke-ọma,
ka i nwe kwa ezi ndu, dika ọ nāgara
nkpuru-obi-gi nke-ọma. 3 N'ihi na
aṅuririm ọṅu nke-uku, mḅe umu-nna-
ayi ufọdu biara we ḅa àmà ezi-okwu-gi,
dika gi onwe-gi nējeghari n'ezi-okwu.
4 Enweghm ọṅù nke ka ihe ndia uku,
bú inu ka umu nke akam nējeghari n'ezi-
okwu ahu.
5 Onye m'huru n'anya, i nēme ihe
kwesiri ntukwasi-obi n'ọlu ọ bula i luru
n'ebe ndi bu umu-nna-ayi, ndi bu kwa
ndi-ọbìa, nọ; 6 ndi ḅara àmà ihu-
n'anya-gi n'iru nzukọ Kraist: ndi i
gēme nke-ọma idupu ha n'ije-ha dika ọ
kwesiri imere Chineke: 7 n'ihi na ọ
bu n'ihi Aha ahu ka ha puru, nānaragh
ihe ọ bula n'aka ndi mba ọzọ. 8 Ya
mere ayi onwe-ayi ji ugwọ ikpọbata
madu di otú a, ka ayi we buru kwa ndi
soro ezi-okwu ahu nālukọ ọlu.
9 Edegaram nzukọ - unu ihe
n'akwukwọ: ma Diọtrefis, onye ọ nātọ
utọ ibu onye-isi n'etiti ha, anaragh ayi
nke-ọma. 10 N'ihi nka, ọ buru na
abiam, m'gēme ka echeta ọlu-ya nile nke
ọ nālu, n'iwere ajọ okwu nēkwugide ayi
ihe-nzuzu: afọ ejugh kwa ya n'ihe ahu,
ma ya onwe-ya adigh-anara umu-nna-
ayi nke-ọma, o nēḅochi kwa ndi nēzube
inara ha, ọ nāchupu kwa ha na nzukọ
Kraist. 11 Onye m'huru n'anya,
eṅomila ihe ọjọ, kama nēṅomi ezi ihe.
Onye nēme ezi ihe bu onye siri na
Chineke puta: onye nēme ihe ọjọ
ahugh Chineke mḅe ọ bula. 12 Madu
nile, ha na ezi-okwu onwe-ya, aḅaworo
Dimitriọs àmà: e, ayi onwe-ayi nāḅa
kwa àmà; i mata-kwa-ra na àmà-ayi bu
ezie.
13 Enwerem ọtutu ihe idegara gi
n'akwukwọ, ma achọghm iwere ink na
pen degara gi: 14 ma anamele anya ihu
gi ngwa ngwa, ayi gēwere kwa ọnu
kwurita okwu. Ka udo diri gi. Ndi-
eyì-ayi nēkele gi. Nēkele ndi-eyì-ayi
n'aha n'aha.

AKWUKWỌ-OZI NKE

JUD

DEGARA NDI KRAIST NILE

1 Judas, orù nke Jisus Kraist, na nwa-
nne Jemes, nēdegara unu akwukwọ, bú
ndi akpọworo, ndi ahuru n'anya nime
Chineke, bú Nna-ayi, ndi edebewo-kwa-
ra Jisus Kraist: 2 Ka eme ka ebere na
udo na ihu-n'anya bara unu uba.
3 Ndi m'huru n'anya, ebe m'nānu
ọku nile n'obi idegara unu akwukwọ
bayere nzọputa ahu azọputakọrọ ayi, ọ
dim nkpà idegara unu akwukwọ nāriọ
unu ka unu nāḅasi nḅa ike n'ihi okwukwe
ahu nke enyere ndi nsọ n'aka nání otù
mḅe idebe. 4 N'ihi na madu ufọdu
ḅebàra, bú ndi ewereworo ha gosi ọra
madu mḅe ochie ka ewe ma ha ikpé a,
ndi nādigh-asọpuru Chineke, ndi nāgha
amara Chineke-ayi ka ọ buru agu ikwa-
iko, ndi nāgọnari kwa Onye náni Ya bu
Nna-nwe-ọra, na Onye-nwe-ayi Jisus
Kraist.
5 Ma anamezube ichetara unu, ọ bu
ezie na unu matara ihe nile nání otù
mḅe, na Onye-nwe-ayi, mḅe Ọ
zọputarari otù ndi n'ala Ijipt, emesia Ọ
we la ndi nēkwegh ekwe n'iyì. 6 Ndi-
mọ-ozi ndi nēdebegh ibu-isi nke aka ha,
kama ha rapuru ebe-obibi nke aka ha, Ọ
debewo kwa ha n'aḅu ebigh-ebi
n'okpuru ọchichiri nye ikpé nke oké
ubọchi ahu. 7 Dika Sọdọm na Gọmọra,
na obodo di ha buruburu, ebe ha rara
onwe-ha nye n'ikwa-iko n'uzọ di otú
ndia mere, we pua so anu-aru di iche,
edebewo ha n'iru ọra madu dika ihe-
ngosi, nāhu ahuhu-nmehie nke ọmuma-
ikpé ziri ezi, nke bu ọku ebigh-ebi.
8 Ma otú ahu madu ndia nēmeru kwa
anu-aru-ha n'irọ-nrọ-ha, ju kwa ibu-
onye-nwe-madu, kwulu kwa ndi nọ
n'ebube. 9 Ma Maikael onye-isi-mọ-
ozi, mḅe ya na ekwensu nārurita uka
bayere aru Moses, ka o nēkwugide ya, ọ
nwegh anya-ike ikpe ya ikpé nkwulu,
kama ọ siri, Ka Onye-nwe-ayi bara gi
nba. 10 Ma ndia nēkwulu ihe nile, ka
ha ra, bú ihe ha nāmatagh: ma ka ha ra,
bú ihe ha nāghọta site n'ọmumu, dika
anu nēnwegh uche, nime ihe ndia ka
anēmebi ha. 11 Ahuhu gādiri ha, n'ihi
na ha gara n'uzọ Ken, wusì kwa onwe-ha
dika miri na njehie nke Belam n'ihi
ugwọ-ọlu, we la n'iyì na nkwugide nke
Kora. 12 Ndia bu ndi nke bu nkume
zoro ezo n'oriri ihu-n'anya unu mḅe ha
nēso unu rikọ ihe nātugh egwu, ndi nāzù
onwe-ha dika aturu; ha bu igwe-oji nke
miri nādigh, nke ifufe nēfeghari; buru
kwa osisi nāmigh nkpuru n'oge nkpuru,
nke nwuru anwu uḅò abua, nke eropuru
eropu; 13 buru kwa ebili-miri di egwu
nke oké osimiri, nāsuputa ihere nke aka
ha dika ufufu; umu-kpakpando nējehie
ejehie, ndi edebeworo itiri nke ọchichiri
rue mḅe ebigh-ebi. 14 Ọ bu kwa ndia
ka Inok, bú onye-asa site n'Adam, buru
amuma, si, Le, Onye-nwe-ayi biara, Ya
na ndi nsọ Ya anāpugh iguta ọnu,
15 ikpe madu nile ikpé, na itu ndi nile
ndi nāsọpugh Chineke ihe n'anya, bú
ọlu nile nke asọpugh-Chineke ha nke
ha luru n'asọpugh-Chineke, ha na okwu
di ike nile nke ndi-nmehie ndi nāsọpugh
Chineke kwugidere Ya. 16 Ndia bu
ndi-ntamu, ndi nāta Chineke uta, nējeso
agu ihe ọjọ nile ha (ọnu-ha nēkwu kwa
oké okwu nāfuli afuli), ndi nāja iru madu
n'ihi urù.
17 Ma unu onwe-unu, ndi m'huru
n'anya, chetanu okwu nile nke ndi-ozi
Onye-nwe-ayi Jisus Kraist buru uzọ
kwu; 18 na ha siri unu, N'oge ikpe-
azu ndi-ọchì gādi, nāga dika agu ihe ọjọ
nile nke aka ha nke asọpugh-Chineke si
di. 19 Ndia bu ndi nākpata nkewa, ndi
nkpuru-obi madu nāchi, ndi nēnwegh
Mọ Nsọ. 20 Ma unu onwe-unu, ndi
m'huru n'anya, n'iwuli onwe-unu elu
dika ulo n'elu okwukwe-unu dikarisiri
nsọ, n'ikpe kwa ekpere nime Mọ Nsọ,
21 debe onwe-unu n'ihu-n'anya
Chineke, nēche ebere Onye-nwe-ayi
Jisus Kraist rue ndu ebigh-ebi.
22 Nēme-kwa-ranu ufọdu ebere, bú ndi

nwere obi abua; 23 nāzọputa-kwa-
nu ufọdu, nāguputa ha n'ọku; ma
werenu egwu mere ufọdu ebere; nākpọ
ọbunà uwe anu-aru nyeworc ntupọ asì.
24 Ma Onye ahu nke puru iche unu
nche ka unu ghara isu ngọngọ, na iguzo
unu n'iru ebube-Ya nādigh ita uta n'oké
obi-utọ, 25 Onye nání Ya bu Chineke,
buru kwa Onye-nzọputa-ayi, ka ha site
n'aka Jisus Kraist, bú Onye-nwe-ayi,
diri Ya, bú otuto na idi-uku na ike na
ichi-isi, mḅe oge a nile akērugh, uḅu a
kwa, we ru kwa mḅe nile ebigh-ebi.
Amen.

NKPUGHE

EKPUGHERE JỌN ONYE-Ọ̀KÀ N'IHE CHINEKE

1 1 Nkpughe nke Jisus Kraist, nke
Chineke nyere Ya igosi ndi-orù-Ya,
bú ihe nāghagh iputa n'isi nso: Ọ we site
n'aka mọ-ozi-Ya ziga we gosi Jọn orù-
Ya; 2 onye ḅara àmà nke okwu
Chineke, na nke àmà Jisus Kraist, ka ha
ra, bú ihe ọ huru. 3 Ngọzi nādiri onye
nāgu, na ndi nānu okwu nile nke amuma
nka, ndi nēdebe kwa ihe nile edeworo
nime ya: n'ihi na oge ahu di nso.

4 Jọn nēdegara nzukọ Kraist asa nke
di n'Esia akwukwọ: Amara diri unu,
ya na udo, nke si n'aka Onye ahu puta,
bú Onye nādi adi, Onye di-kwa-ri, Onye
nābia kwa; nke si kwa n'aka Mọ asa
ahu puta, bú ndi nọ n'iru oche-eze-Ya;
5 nke si kwa n'aka Jisus Kraist puta,
Onye bu onye-àmà kwesiri ntukwasi-
obi, onye eburu uzọ mu n'etiti ndi
nwuru anwu, buru kwa onye-isi nke ndi-
eze uwa. Onye ahu Nke nāhu ayi
n'anya, Onye tọpu-kwa-ra ayi na
nmehie nile ayi nime ọbara-Ya; 6 Ọ
we me ka ayi buru ala-eze, ndi-nchu-aja
nye Chineke na Nna nke Ya; ọ bu Ya
ka otuto nile na ike nile diri rue mḅe nile
ebigh-ebi. Amen.
7 Le, Ọ nābia, Ya na igwe-oji; anya nile
ọ bula gāhuzu kwa Ya, ndi ahu gāhu
kwa Ya, bú ndi mara Ya ube; ebo nile
nke uwa gēti-kwa-ra ya aka n'obi. E,
Amen.
8 Mu onwem bu Alfa ahu na Omega
ahu, ka Onye-nwe-ayi Chineke kwuru,
bú Onye nādi adi, Onye di-kwa-ri, Onye
nābia kwa, Onye puru ime ihe nile.
9 Mu onwem, bú Jọn, nwa-nna-unu
na onye nēso unu nwekọ nkpaḅu na ala-
eze na ntachi-obi nke di nime Jisus,
emere ka m'nọ n'agwe-etiti ahu nke
anākpọ Patmọs, n'ihi okwu Chineke na
àmà Jisus. 10 Emere ka m'nọ nime
Mọ Nsọ n'ubọchi Onye-nwe-ayi, m'we
nu otù oké olu n'azum, dika nke opì,
11 ka ọ nāsi, Ihe i nēle anya, de ya
n'akwukwọ, ziga-kwa-ra nzukọ Kraist
asa ndia; zigara Efesọs, ziga-kwa-ra
Smuana, ziga-kwa-ra Pagamọm, ziga-
kwa-ra Taiataira, ziga-kwa-ra Sadis,
ziga-kwa-ra Filadelfia, ziga-kwa-ra
Leọdisia. 12 M'we chigharia ile olu
ahu nke nākpayerem uka. Mḅe
m'chigharisiri m'we hu ihe-idọba-
oriọna asa nke eji ọla-edo me; 13 n'etiti
ihe-idọba-oriọna asa ahu ahu-kwa-ram
otù Onye yiri nwa nke madu, Onye
nēyi uwe nke ruru n'ukwu ala, ewerewo
kwa ihe-ọkiké nke ọla-edo ke n'obi-Ya
buruburu. 14 Isi-Ya na agiri-isi-Ya di
kwa ọcha dika aji-anu ọcha, dika snow;
anya-Ya abua di kwa ka ire ọku;
15 ukwu-Ya abua di kwa ka ọla
akwọchapuru ka o ḅupu, dika agāsi na
erere ya-ri n'oké ọku; olu-Ya di kwa ka
olu ọtutu miri. 16 Ọ nwe-kwa-ra
kpakpando asa n'aka-nri-Ya: mma-agha
di nkọ nke nwere iru abua nēsi kwa
n'ọnu-Ya puta: iru-Ya di kwa ka
anyanwu nāmu n'ike-ya. 17 Mḅe
m'huru Ya, m'we da n'ala n'ukwu-Ya
dika onye nwuru anwu. Ọ we bikwasim
aka-nri-Ya, si, Atula egwu; Mu onwem
bu onye mbu na onye ikpe-azu, 18 buru
kwa Onye ahu nādi ndu; aghọ-kwa-ram
onye nwuru anwu, ma le, anamadi ndu
rue mḅe nile ebigh-ebi, enwe-kwa-ram
nkpisi-ugodi nile nke ọnwu na nke

Hedis 19 Ya mere, de ihe nile i huru
n'akwukwọ, ha na ihe nke nādi adi, na
ihe nile nke gaje iputa mḅe ihe ndia
gasiri; 20 ihe-omimi nke kpakpando asa
ahu nke i huru n'aka-nrim, na ihe-idọba-
oriọna asa ahu nke eji ọla-edo me.
Kpakpando asa ahu bu ndi-mọ-ozi nke
nzukọ Kraist asa ahu: ihe-idọba-oriọna
asa ahu bu kwa nzukọ Kraist asa.

2 1 Degara mọ-ozi nke nzukọ Kraist
di n'Efesọs akwukwọ, si,
Ihe ndia ka O nēkwu, bù Onye nēji
kpakpando asa ahu n'aka-nri-Ya, Onye
nējeghari n'etiti ihe-idọba-oriọna asa
ahu nke eji ọla-edo me: 2 Amataram
ọlu-gi nile, na ndọḅu i nādọḅu
onwe-gi n'ọlu, na ntachi-obi-gi, mata
kwa na i pugh inagide ndi ọjọ, i nwa-
kwa-ra ndi nākpọ onwe-ha ndi-ozi,
ma ha abugh, i we hu na ha bu ndi-
ugha; 3 i nwe-kwa-ra ntachi-obi, i bū-
kwa-ra ibu n'ihi aham, ike akāgwugh
kwa gi. 4 Ma enwerem nka imegide gi,
na i rapuru ihu-n'anya ahu i nwere na
mbu. 5 Ya mere cheta ebe i siworo
dapu, gi chèghari kwa, lu kwa ọlu mbu;
ma asi na i megh otù a anamabiakute gi,
M'gēwepu kwa ihe-idọba - oriọna - gi
n'ọnọdu-ya, ma asi na i chègharigh.
6 Otù ọ di, nka ka i nwere, na i nākpọ
ọlu nile nke ndi-Nikọlaitan asì, bù nke
Mu onwem nākpọ kwa asì. 7 Onye
nwere nti, ya nu ihe Mọ Nsọ nāgwa
nzukọ Kraist. Onye nēmeri emeri, ya
ka M'gēkweye ka o rie nkpuru si n'osisi
nke ndu ahu puta, bù nke di na Paradais
nke Chineke.
8 Dega-kwa-ra mọ-ozi nke nzukọ
Kraist di na Smuana akwukwọ, si,
Ihe ndia ka O nēkwu, bú Onye ahu
nke bu onye mbu na onye ikpe-azu,
Onye ghọrọ onye nwuru anwu, we diba
ndu: 9 Amataram nkpaḅu-gi, na oḅeye
i bu (ma i bu ọgaranya), na nkwulu
Chineke nke ndi nāsi na ha bu ndi-Ju,
ma ha abugh, kama ha bu ulo-nzukọ
Setan. 10 Atula ahuhu nile i gaje ihu
egwu: le, ekwensu gaje itubà ufọdu
n'etiti unu nime ulo-nkpọrọ, ka ewe
nwa unu; unu gēnwe kwa nkpaḅu ubọchi
iri. Gosi onwe-gi onye kwesiri
ntukwasi-obi rue ọnwu, M'gēnye kwa
gi okpu-eze ahu, bù ndu. 11 Onye
nwere nti, ya nu ihe Mọ Nsọ nāgwa
nzukọ Kraist. Onye nēmeri emeri,
agagh-emejọ ya site n'ọnwu nke-abua
ahu.
12 Dega-kwa-ra mọ-ozi nke nzukọ
Kraist di na Pagamọm akwukwọ, si,
Ihe ndia ka O nēkwu, bù Onye ahu
Nke nwere mma-agha di nkọ ahu nke
nwere iru abua: 13 Amataram ebe i bi,
bù ebe oche-eze Setan di: i nējidesi kwa
aham ike, i gọnarigh kwa okwukwem,
ọbuná n'ubọchi Antipas onye-àmàm,
onye nkem kwesiri ntukwasi-obi, onye
eḅuru n'etiti unu, ebe Setan bi. 14 Ma
enwerem ihe ole-na-ole imegide gi, n'ihi
na i nwere n'ebe ahu ufọdu ndi nējidesi
ozizi Belam ike, bù onye nēzi Belak
itọḅọ n'iru umu Israel ihe-ima-n'ọnyà,
ka ha rie ihe achuru n'àjà nye arusi, ka
ha kwa kwa iko. 15 Otù a, gi onwe-gi
nwe-kwa-ra ufọdu ndi nējidesi ozizí ndi-
Nikọlaitan ike otù ahu. 16 Ya mere,
chègharia; ma asi na i megh otù a
anamabiakute gi ọsọsọ, M'gēwere kwa
mma-agha nke ọnum bu agha megide ha.
17 Onye nwere nti, ya nu ihe Mọ Nsọ
nāgwa nzukọ Kraist. Onye nēmeri
emeri, ya ka M'gēnye ufọdu nime
manna ahu nke ezobeworo, M'gēnye
kwa ya nkume ọcha, n'elu nkume ahu
ka edewo-kwa-ra aha ọhu, nke ọ nādigh
onye ọ bula matara ma-ọbugh onye
nānata ya.
18 Dega-kwa-ra mọ-ozi nke nzukọ
Kraist di na Taiataira akwukwọ, si,
Ihe ndia ka Ọkpara Chineke nēkwu,
Onye anya-Ya abua di ka ire ọku, ukwu-
Ya abua di kwa ka ọla akwọchapuru ka
o ḅupu: 19 Amataram ọlu-gi nile, na
ihu-n'anya-gi na okwukwe-gi na ije-ozi-
gi na ntachi-obi-gi, mata kwa na ọlu
ikpe-azu gi kariri nke-mbu. 20 Ma
enwerem nka imegide gi, na i kwere
nwayi ahu, bù Jezebel, onye nākpọ
onwe-ya onye-amuma-nwayi; o nēzí
kwa ndi-orùm ihe, nēduhie kwa ha,
ka ha kwa iko, ri kwa ihe achuru n'àjà
nye arusi. 21 Enye-kwa-ram ya oge, ka
ọ we chègharia; ma ọ chọgh ichèghari
n'ikwa-iko-ya. 22 Le, anamatubà ya
n'ihe-ndina, tubà kwa ndi soro ya kwa
iko nime okè nkpaḅu, ma asi na ha
echègharigh n'ọlu-ya. 23 M'gēwere
kwa ọnwu ḅue umu-ya; nzukọ Kraist
nile gāmara kwa na Mu onwem bu onye
nēnyocha akuru na obi nile: M'gēnye
kwa unu n'otù n'otù dika ọlu nile unu si

di. 24 Ma unu ka m'nāgwa, bú ndi
fọduru na Taiataira, ka unu ra, bú ndi
nēnwegh ozizí a, madu ndi nāmagh ihe
nile di omimi nke Setan, dika ha nēkwu;
ebokwasighm unu ibu arọ́ ọzọ. 25 Otú
ọ di, ihe unu nwere, jidesienu ya ike rue
mḅe M'gābia. 26 Onye nēmeri emeri,
na onye nēdebe ọlum nile rue ọgwugwu
ihe nile, ya ka M'gēnye kwa ike ichi
mba nile: 27 ọ gewere kwa nkpa-
n'aka ígwè zùa ha dika aturu, dika
anākujisi ite nke ọkpu-ite; dika Mu
onwem natawo-kwa-ra n'aka Nnam:
28 M'gēnye kwa ya kpakpando ututu.
29 Onye nwere nti, ya nu ihe Mọ Nsọ
nāgwa nzukọ Kraist.

3 1 Dega-kwa-ra mọ-ozi nke nzukọ
Kraist di na Sadis akwukwọ, si,
Ihe ndia ka O nēkwu, bú Onye nwere
Mọ asa ahu nke Chineke, na kpakpando
asa ahu: Amataram ọlu-gi nile, na i
nwere aha na i di ndu, ma i bu onye
nwuru anwu. 2 Ghọ onye nēche nche,
me kwa ka ihe fọduru guzosie ike, bú nke
gaje inwu anwu: n'ihi na ọ digh ọlu-gi
M'huworo nke zuworo ezù n'iru
Chinekem. 3 Ya mere, nēcheta otú i
nataworo, ya na otú i nuru; nēdebe kwa
ya, chèghari kwa. Ya mere, asi na i
chegh nche, M'gābia dika onye-ori, i
gagh-amara kwa oge hour M'gābiakwasi
gi ma-ọli. 4 Ma i nwere aha ole-na-ole
na Sadis ndi nēmerugh uwe-ha: ha
gēsokwam nējeghari nime uwe ọcha;
n'ihi na ha bu ndi kwesiri. 5 Onye
nēmeri emeri ka agēḅokwasi uwe ọcha
otú a; M'gagh-ehichapu kwa aha-ya
nime akwukwọ nke ndu nkem ma-ọli,
M'gēkwuputa kwa aha-ya n'iru Nnam,
na n'iru ndi-mọ-ozi-Ya. 6 Onye nwere
nti, ya nu ihe Mọ Nsọ nāgwa nzukọ
Kraist.
7 Dega-kwa-ra mọ-ozi nke nzukọ
Kraist di na Filadelfia akwukwọ, si,
Ihe ndia ka O nēkwu, bú Onye di Nsọ,
Onye-ezi-okwu, Onye nwere nkpisi-
ugodi nke Devid, Onye nēmeghe, ọ digh
kwa onye ọ bula gēmechi, Onye nēmechi
kwa, ọ digh kwa onye ọ bula nēmeghe:
8 Amataram ọlu-gi nile (le, enyewom
gi ọnu-uzọ nke emegheworo n'iru gi,
nke onye ọ bula nāpugh imechi), na i
nwere ike ntà, i debe-kwa-ra okwum, i
gọnarigh kwa aham. 9 Le, anamenye
ufọdu nime ulo-nzukọ ahu nke Setan,
nime ndi si na ha bu ndi-Ju, ma ha
abugh, kama ha nēkwu okwu-ugha; le,
M'gēme ka ha bia kpọ isi ala n'iru ukwu-
gi, ka ha mara kwa na Mu onwem huru
gi n'anya. 10 N'ihi na i debere okwu
nke ntachi-obim, Mu onwem gēdebe
kwa gi ka i ghara ibà n'oge hour nke
ọnwunwa ahu, bú oge hour nke gaje
ibiakwasi elu-uwa dum madu bi, inwa
ndi bi n'elu uwa. 11 Anamabia ọsọsọ:
jidesie ihe i nwere ike, ka onye ọ bula
ghara inara okpu-eze-gi. 12 Onye
nēmeri emeri, ya ka M'gēme ka ọ buru
ide n'ulo nsọ nke Chinekem, ọ gagh-esi
kwa n'ebe ahu pua ọzọ ma-ọli: M'gēde-
kwasi kwa ya aha Chinekem, na aha
obodo Chinekem, bú Jerusalem ọhu,
nke si n'elu-igwe ridata site n'ebe
Chinekem nọ, M'gēdekwasi kwa ya aha
ọhu nkem. 13 Onye nwere nti, ya nu
ihe Mọ Nsọ nāgwa nzukọ Kraist.
14 Dega-kwa-ra mọ-ozi nke nzukọ
Kraist di na Leọdisia akwukwọ, si,
Ihe ndia ka Amen ahu nēkwu, bú
Onye-àmà ahu Nke kwesiri ntukwasi-
obi, Nke bu kwa Onye-ezi-okwu, Isi nke
ihe nile Chineke kère: 15 Amataram
ọlu-gi nile, na i jugh oyi i kpogh kwa
ọku: ọ gādim nọ̄ nma ma i nāju oyi ma-
ọbu na i nēkpo ọku. 16 Otú a, n'ihi na
i di ṅaraṅara, i kpogh kwa ọku i jugh
kwa oyi, M'gāḅọpu gi n'ọnum. 17 N'ihi
na i nāsi, Abum ọgaranya, emewo ka
m'buru ọgaranya, ọ digh kwa ihe ọ bula
nākpam; i matagh kwa na gi onwe-gi bu
onye ahu nāhuju anya na onye kwesiri
ebere na onye dara oḅeye na onye kpuru
ìsì na onye nāḅa ọtọ: 18 aduam gi ọdú
ka i zuru n'akam ọla-edo nke erechaworo
n'ọku, ka i we ghọ ọgaranya; ka i zuru
kwa uwe ọcha, ka i we bokwasi onwe-gi,
ka ewe ghara ime ka ihere nke iḅa-
ọtọ-gi puta ìhè; ka i zuru kwa ọgwu-
anya ite n'anya-gi, ka i we nāhu uzọ.
19 Ka ha ra, bú ndi Mu onwem huru
n'anya, anamatu ha nmehie ha n'anya, zi
kwa ha ihe site n'inye ha ahuhu: ya mere,
nānu ọku n'obi, chèghari kwa. 20 Le,
anameguzo n'ọnu-uzọ, nāku kwa aka:
ọ buru na onye ọ bula anu olum, meghe
kwa uzọ, M'gābakute ya, so kwa ya ri
nri-anyasi, ya onwe-ya gēsokwam rie.
21 Onye nēmeri emeri, ya ka M'gēkweye
ka o som nọdu ala n'oche-ezem, dika Mu
onwem meri-kwa-ra, we so Nnam nọdu

ala n'oche-eze-Ya. 22 Onye nwere nti,
ya nu ihe Mọ Nsọ nāgwa nzukọ Kraist.
4 1 Mḅe ihe ndia gasiri m'we hu, ma
le, ọnu-uzọ ka ọ gheworo oghe n'elu-
igwe, olu mbu m'nu-kwa-ra, olu dika
nke opì nākpayerem uka, otù onye nāsi,
Rigota n'ebe a, M'gēgosi kwa gi ihe nile
nke nāghagh iputa mḅe ihe ndia gasiri.
2 Ngwa ngwa emerem ka m'nọ nime Mọ
Nsọ: ma le, edebere oche-eze n'elu-igwe,
otù Onye nānọkwasi kwa n'oche-eze
ahu; 3 Onye ahu Nke nānọdu ala yiri
nkume jasper na sardius ma ọ buru na
anēle Ya anya: eke-na-ogwurugwu di
kwa oche-eze ahu buruburu, yiri
emerald ma ọ buru na anēle ya anya.
4 Orú oche-eze na anọ di kwa oche-eze
ahu buruburu: m'we hu orú ndi-okenye
na anọ ka ha nānọkwasi n'oche-eze ndia,
ndi eḅokwasiworo uwe ọcha; ahu-kwa-
ram okpu-eze nke ọla-edo n'isi-ha.
5 Àmùmà na olu na éḅè-elu-igwe nēsi
kwa n'oche-eze ahu puta. Ọwa nke ọku
asa nēnwu n'iru oche-eze ahu, nke bu
Mọ asa ahu nke Chineke; 6 ihe di kwa
n'iru oche-eze ahu dika oké osimiri eji
enyo me yiri crystal; ihe anọ nke di ndu
nọ kwa n'etiti oche-eze ahu, nọ kwa
oche-eze ahu buruburu, ndi juputara
n'anya anya n'iru na azu. 7 Ihe mbu
ahu nke di ndu yiri ọdum, ihe nke-abua
ahu nke di ndu yi-kwa-ra nwa-ehi, ihe
nke-atọ ahu nke di ndu nwe-kwa-ra iru
dika nke madu, ihe nke-anọ ahu nke di
ndu yi-kwa-ra ugo nēfe efe. 8 Ihe anọ
ahu nke di ndu nwe-kwa-ra nkù isi n'otù
n'otù, ha juputa-kwa-ra n'anya anya
buruburu, ya na nime: ha adigh-ezu
ike ehihie na abali, nāsi, Nsọ, nsọ, nsọ,
ka Onye ahu di, bú Onye-nwe-ayi
Chineke, Onye puru ime ihe nile, Onye
diri, Onye nādi kwa adi, Onye nābia
kwa. 9 Mḅe ọ bula ihe anọ ahu nke
di ndu gēnye Onye ahu Nke nānọkwasi
n'oche-eze ahu otuto na nsọpuru na
ekele, bú Onye nādi ndu rue mḅe nile
ebigh-ebi, 10 orú ndi-okenye na anọ
ahu gāda n'ala n'iru Onye ahu Nke
nānọkwasi n'oche-eze ahu, ha gākpọ
kwa isi ala nye Ya, bú Onye ahu Nke
nādi ndu rue mḅe nile ebigh-ebi, ha
gātudà kwa okpu-eze-ha n'iru oche-eze
ahu, nāsi, 11 Gi, Onye-nwe-ayi na
Chineke-ayi, I kwesiri inara otuto nile
na nsọpuru nile na ike nile: n'ihi na Gi
onwe-gi kère ihe nile, ọ bu kwa n'ihi
ọchichọ-Gi ka ha diri, ka ekè-kwa-ra ha
èkè.
5 1 M'we hu akwukwọ nke edere ya-ri
ihe n'ime na azu, nke eji-kwa-rari
akàrà asa kasie ya ike, ka ọ di n'aka-nri
Onye ahu Nke nānọkwasi n'oche-eze
ahu. 2 M'we hu mọ-ozi di ike, ka ọ
nēwere oké olu nēkwusa, si, Onye
kwesiri isaghe akuwkwọ ahu, na
inyawapu akàrà-ya? 3 Ọ digh kwa
onye ọ bula di n'elu-igwe, ma-ọbu n'elu
uwa, ma-ọbu n'okpuru uwa, puru isaghe
akwukwọ ahu, ma-ọbu ile ya anya.
4 M'we kwa ákwá nke-uku, n'ihi na
ahugh onye ọ bula kwesiri isaghe
akwukwọ ahu, ma-ọbu ile ya anya:
5 otù onye n'etiti ndi-okenye ahu we
sim, Akwala ákwá: le, Ọdum ahu Nke
si n'ebo Juda puta, Onye bu Nkpọrọgwu
nke Devid, Ọ meriri, isaghe akwukwọ
ahu na akárà-ya asa. 6 M'we hu Nwa-
aturu ka O nēguzo n'etiti oche-eze ahu
na ihe anọ ahu nke di ndu, guzo kwa
n'etiti ndi-okenye ahu, dika agāsi na
eḅuru Ya-ri, Ọ nwe-kwa-ra mpi asa, na
anya asa, nke bu Mọ asa ahu nke
Chineke, bú nke ezigaworo ha n'uwa
nile. 7 Ọ we bia, Ọ narawo kwa
akwukwọ ahu n'aka-nri Onye ahu Nke
nānọkwasi n'oche-eze ahu. 8 Mḅe
Ọ natara akwukwọ ahu, ihe anọ ahu
nke di ndu na orú ndi-okenye na anọ
ahu we da n'ala n'iru Nwa-aturu ahu,
ha nile n'otù n'otù nwere ubọ-akwara,
na ọkwa nke eji ọla-edo me nke juputara
n'ihe-nsure-ọku nēsì ísì utọ, nke bu
ekpere ndi nsọ. 9 Ha nābù kwa abù
ọhu, si, I kwesiri inata akwukwọ ahu, na
isaghe akàrà-ya: n'ihi na eḅuru Gi eḅu,
I were kwa ọbara-Gi ḅatara Chineke
madu si n'ebo nile ọ bula, na asusu nile
ọ bula, na ndi nile ọ bula, na mba nile
ọ bula, puta, 10 I we me ha ka ha
buru ala-eze na ndi-nchu-aja nye
Chineke-ayi; ha bu kwa eze n'elu uwa.
11 M'we hu, nu kwa olu ọtutu ndi-mọ-
ozi ndi nọ oche-eze ahu na ihe anọ ahu
nke di ndu na ndi-okenye ahu buruburu;
ọnu-ọgugu-ha riri oké nne nke-uku, nke
anāpugh iguta ha; 12 anurum ka ha
were oké olu nāsi, Ọ kwesiri, bú Nwa-
aturu ahu Nke eḅuworo eḅu, inata ike
nile, na àkù, na amam-ihe, na ume, na
nsọpuru, na otuto, na ngọzi. 13 M'we

nu ihe nile ọ bula ekère èkè nke di n'elu-
igwe, na n'elu uwa, na n'okpuru uwa,
na n'elu oké osimiri, ha na ihe nile di ha
nime, ka ha nāsi, Ọ bu Onye ahu Nke
nānọkwasi n'oche-eze ahu, Ya na Nwa-
aturu ahu, ka ngọzi nile na nsọpuru nile
na otuto nile na ike nile diri rue mḅe nile
ebigh-ebi. 14 Ihe anọ ahu nke di ndu
we si, Amen. Ndi-okenye ahu we da
n'ala we kpọ isi ala.
6 1 M'we hu mḅe Nwa-aturu ahu
saghere otù nime akàrà asa ahu, m'we
nu otù nime ihe anọ ahu nke di ndu,
ka ọ nāsi, dika agāsi na o ji olu éḅè-elu-
igwe nēkwu, si, Bia. 2 M'we hu, ma le,
inyinya ọcha, Onye nānọkwasi ya nwe-
kwa-ra uta; ewe nye Ya okpu-eze: Ọ
we puta nēmeri, ya na ka Ọ we meri.
3 Mḅe Ọ saghe-kwa-ra akàrà nke-
abua, m'we nu ihe nke-abua ahu nke di
ndu, ka ọ nāsi, Bia. 4 Inyinya ọzọ we
puta, bú inyinya nke nācha ọku ọku:
ewe nye onye nānọkwasi ya ike inapu
udo n'uwa, ya na ka ha we ḅurita onwe-
ha: ewe nye ya oké mma-agha.
5 Mḅe Ọ saghe-kwa-ra akàrà nke-
atọ, m'we nu ihe nke-atọ ahu nke di ndu,
ka ọ nāsi, Bia. M'we hu, ma le, inyinya
oji; onye nānọkwasi ya nwe-kwa-ra
ihe-ọtùtù n'aka-ya. 6 M'we nu dika
agāsi na ọ bu olu n'etiti ihe anọ ahu
nke di ndu, ka ọ nāsi, Otù ọtùtù ntà nke
ọkà bu otù shilling, ọtùtù ntà atọ nke
barley bu otù shilling; emejọ-kwa-la
manu na manya-vine.
7 Mḅe Ọ saghe-kwa-ra akàrà nke-
anọ, m'we nu olu nke ihe nke-anọ ahu
nke di ndu, ka ọ nāsi, Bia. 8 M'we hu,
ma le, inyinya nke aru-ya yiri ozu: onye
nānọkwasi kwa ya, aha-ya bu Ọnwu;
Hedis we so ya ga. Ewe nye ha ike ichi
otù uzọ n'uzọ anọ nke uwa, iji mma-
agha, na iji oké unwu, na iji ọnwu, nēḅu,
iwere kwa anu-ọhia nke uwa nēḅu.
9 Mḅe Ọ saghe-kwa-ra akàrà nke-ise,
m'we hu n'okpuru ebe-ichu-aja ahu
nkpuru-obi nke ndi eḅururi n'ihi okwu
Chineke, na n'ihi àmà ahu nke ha
nwere: 10 ha we were oké olu tie nkpu,
si, Rùe ole mḅe, Onye-nwe-ayi, Onye
di nsọ, buru kwa Onye-ezi-okwu, ka
I nēkpegh ikpé bọ kwa ọ́bọ̀ ọbara-ayi
n'isi ndi bi n'elu uwa? 11 Ewe nye ha
n'otù n'otù uwe-nwuda di ọcha; ewe
si ha, ka ha zuru ike nwa oge ọzọ, rue
mḅe ndi-orù-ibe-ha na umu-nna-ha
gēzu kwa ezù, bú ndi agaje iḅu dika eḅu-
kwa-ra ha onwe-ha.
12 M'we hu mḅe Ọ saghere akàrà
nke-isi, oké ala-ọma-jijiji we da;
anyanwu we ghọ oji dika ákwà-nkpe
nēji nji nke eji aji anu kpa, ewe me ọnwa
ka ọ dizue ka ọbara: 13 kpakpando
nile nke elu-igwe we da rue ala, dika
osisi fig nātupu nkpuru-ya nāchagh acha,
mḅe oké ifufe nēfeghari ya. 14 Ewe
kewapu elu-igwe dika akwukwọ-odide
mḅe anāpiakọta ya; ewe wepu ugwu nile
na agwe-etiti nile ọ bula n'ọnọdu-ha.
15 Ndi-eze nke uwa, na ndi-amadi, na
ndi-isi-ọchi-agha, na ndi-ọgaranya, na
ndi di ike, na orù ọ bula, na onye ọ bula
nwere onwe-ya, we zobe onwe-ha nime
ọḅà na nime oké nkume nke ugwu;
16 ha nāsi kwa ugwu na oké nkume ahu,
Dakwasinu ayi, zopu ayi n'iru Onye ahu
Nke nānọkwasi n'oche-eze ahu, zopu
kwa ayi n'iwe nke Nwa-aturu ahu:
17 n'ihi na oké ubọchi nke iwe-ha
abiawo; ònye pu-kwa-ra iguzo?
7 1 Mḅe nka gasiri m'we hu ndi-mọ-
ozi anọ ka ha nēguzo n'elu nkuku
anọ nke uwa, nējidesi ifufe anọ nke uwa
ike, ka ifufe ọ bula we ghara ife n'elu
uwa, ma-ọbu n'elu oké osimiri, ma-ọbu
n'elu osisi ọ bula. 2 M'we hu mọ-ozi
ọzọ ka o nēsi n'ọwuwa-anyanwu rigo,
nēnwe akàrà nke Chineke di ndu: ọ we
were oké olu tiere ndi-mọ-ozi anọ ahu
nkpu, bú ndi enyere ha ike imejọ uwa
na oké osimiri, 3 si, Emejọla uwa, ma-
ọbu oké osimiri, ma-ọbu osisi, rue mḅe
ayi gākasiwo ndi-orù Chineke-ayi akàrà
n'egedege-iru-ha. 4 M'we nu ọnu-
ọgugu ndi akarari, ọgu nnù iri na ọgu
nnù asatọ, ndi akarari akàrà site n'ebo
nile ọ bula nke umu Israel.

5 Akarari akàrà site n'ebo Juda orú nnù na nnù iri:
Site n'ebo Reuben orú nnù na nnù iri:
Site n'ebo Gad orú nnù na nnù iri:
6 Site n'ebo Asha orú nnù na nnù iri:
Site n'ebo Naftali orú nnù na nnù iri:
Site n'ebo Manase orú nnù na nnù iri:
7 Site n'ebo Simeon orú nnù na nnù iri:
Site n'ebo Livai orú nnù na nnù iri:

Site n'ebo Isaka orú nnù na nnù iri:
8 Site n'ebo Zebulun orú nnù na nnù
iri:
Site n'ebo Josef orú nnù na nnù iri;
Site n'ebo Benjamin orú nnù na nnù
iri:
9 Mḅe ihe ndia gasiri m'we hu, ma
le, oké ìgwè madu, nke onye ọ bula
nāpugh iguta ọnu, ndi si na mba nile
ọ bula, na ebo nile, na ndi nile, na asusu
nile, puta, nēguzo n'iru oche-eze ahu na
n'iru Nwa-aturu ahu, eḅokwasiworo ha
uwe-nwuda di ọcha, igu-nkwu di kwa
n'aka-ha; 10 ha we were oké olu tie
nkpu, si, Nzọputa diri Chineke-ayi,
Onye nānọkwasi n'oche-eze ahu, di-kwa-
ra Nwa-aturu ahu. 11 Ndi-mọ-ozi nile
nēguzo kwa oche-eze ahu na ndi-okenye
ahu na ihe anọ ahu nke di ndu buruburu;
ha we da kpuchie iru-ha n'ala n'iru
oche-eze ahu, we kpọ isi ala nye Chineke,
12 si, Amen: Ngọzi nile, na otuto nile,
na amam-ihe nile, na ekele nile, na
nsọpuru nile, na ike nile, na ume nile,
diri Chineke-ayi rue mḅe nile ebigh-ebi.
Amen. 13 Otù n'etiti ndi-okenye ahu
we za, sim, Ndia ndi eḅokwasiworo uwe-
nwuda ahu di ọcha, hà bu ole ndi, òle
ebe ha si bia kwa? 14 M'we si ya,
Onye-nwem, gi onwe-gi matara. Ọ we
sim, Ndia bu ndi nēsi n'oké nkpaḅu ahu
puta, ha sa-kwa-ra uwe-nwuda-ha, me
kwa ka ha di ọcha nime ọbara Nwa-aturu
ahu. 15 N'ihi nka ka ha nọ n'iru oche-
eze Chineke; ha nēfè kwa Ya òfùfè
ehihie na abali n'ulo nsọ Ya: Onye ahu
Nke nānọkwasi n'oche-eze ahu gāḅasa
kwa ulo-ikwū-Ya n'isi-ha. 16 Agu
agagh-agu ha ọzọ, akpiri agagh-akpọ
kwa ha nku ọzọ; anyanwu agagh-acha
kwa ha ọzọ, ma-ọbu okpom-ọku ọ bula:
17 n'ihi na Nwa-aturu ahu Nke nọ
n'etiti oche-eze ahu gāzù ha dika aturu,
O gēduru kwa ha ga n'isi-iyi nke miri
nke ndu: Chineke gēhichapu kwa anya-
miri nile ọ bula n'anya-ha.

8 1 Mḅe Ọ saghe-kwa-ra akàrà nke-
asa, ewe dere ji n'elu-igwe oge ra ka
nkera nke otù hour. 2 M'we hu ndi-
mọ-ozi asa ahu ndi nēguzo n'iru
Chineke; ewe nye ha opì asa.
3 Mọ-ozi ọzọ we bia guzo n'elu ebe-
ichu-aja ahu, nēnwe ihe nke ọla-edo eji
esure ihe-nsure-ọku nēsì ísì utọ; ewe
nye ya ọtutu ihe-nsure-ọku nēsì ísì utọ,
ka ọ we tukwasi ha n'ekpere ndi nsọ
nile nke di n'elu ebe-ichu-aja ahu nke
ọla-edo nke di n'iru oche-eze ahu.
4 Anwuru-ọku nke ihe-nsure-ọku nēsì
ísì utọ ahu soro ekpere ndi nsọ site
n'aka mọ-ozi ahu rigo n'iru Chineke.
5 Mọ-ozi ahu we were ihe ahu eji
esure ihe-nsure-ọku nēsì ísì utọ; ọ we
kpojue ya n'ọku nke sitere n'ọku nke
ebe-ichu-aja ahu, we tubà ya n'uwa:
éḅè-elu-igwe, na olu, na àmùmà, na ala-
ọma-jijiji we so.
6 Ndi-mọ-ozi asa ahu ndi nwere opì
asa ahu doziri onwe-ha ifù opì.
7 Onye mbu we fùa opì, ákú-miri-
ígwé na ọku we so, nke agwarari ọbara,
ewe tubà ha n'uwa: ọku we ḅachasia otù
uzọ n'uzọ atọ nke uwa, ọku ḅachasi-
kwa-ra otù uzọ n'uzọ atọ nke osisi, ọku
ḅachasi-kwa-ra ahihia ndu nile.
8 Mọ-ozi nke-abua we fùa opì, ewe
tubà ihe dika oké ugwu nke nēre ọku
nime oké osimiri: otù uzọ n'uzọ atọ nke
oké osimiri we ghọ ọbara; 9 otù uzọ
n'uzọ atọ nke ihe nile ekère èkè nke di
n'oké osimiri we nwua, bú ihe nwere
ndu; emebi-kwa-ra otù uzọ n'uzọ atọ
nke uḅọ nile.
10 Mọ-ozi nke-atọ we fùa opì, oké
kpakpando we site n'elu-igwe da, nke
nēre ọku dika ọwa, ọ we da n'elu otù uzọ
n'uzọ atọ nke osimiri nile, da kwa n'elu
isi-iyi miri nile; 11 aha anākpọ kwa
kpakpando ahu bu Wormwood: otù uzọ
n'uzọ atọ nke miri nile we ghọ
wormwood; ọtutu madu we site n'iṅu
miri ahu nwua, n'ihi na emere ka ha
nēlu ilu.
12 Mọ-ozi nke-anọ we fùa opì, ewe
tie otù uzọ n'uzọ atọ nke anyanwu ihe,
ya na otù uzọ n'uzọ atọ nke ọnwa, na otù
uzọ n'uzọ atọ nke kpakpando nile; ka
otù uzọ n'uzọ atọ nime ha we ḅa
ọchichiri, ka ehihie we ghara kwa iputa
ìhè n'otù uzọ n'uzọ atọ nime ya, ka
ọchichiri we me kwa otú a.
13 M'we hu, nu kwa otù ugo, ka ọ
nēfe n'etiti elu-igwe, were kwa oké olu
si, Ahuhu, ahuhu, ahuhu, ka ha gāhu, bú
ndi bi n'elu uwa, site n'olu fọduru nke
opì ndi-mọ-ozi atọ ahu, ndi gaje ifù opì.

9 1 Mọ-ozi nke-ise we fùa opì, m'we
hu kpakpando nke sitereri n'elu-
igwe da n'uwa: ewe nye ya nkpisi-ugodi
nke olùlù nke abyss ahu. 2 Ọ we meghe

olùlù nke abyss ahu; anwuru-ọku we si
n'olùlù ahu kwugo, dika anwuru-ọku
nke oké ọku; anyanwu na mbara-elu-
igwe we site n'anwuru-ọku nke olùlù
ahu ḅa ọchichiri. 3 Igurube we si
n'anwuru-ọku ahu puta je n'uwa; ewe
nye ha ike, dika akpi nke uwa nwere
ike. 4 Ewe gwa ha ka ha ghara imejọ
ahihia nke uwa, ma-ọbu ihe ọ bula
nwere akwukwọ ndu, ma-ọbu osisi ọ
bula, ma ka ha mejọ náni madu, bú
ndi ahu nēnwegh akàrà nke Chineke
n'egedege-iru-ha. 5 Ewe nye ha ike
ka ha ghara iḅu ha, kama ka ewe mekpa
ha aru ọnwa ise: nmekpa-aru-ha di ka
nmekpa-aru nke akpi, mḅe ọ bula ọ
nāḅa madu. 6 N'ubọchi ahu madu
gāchọ kwa ọnwu, ha agagh-ahu kwa ya
ma-ọli; agu inwu ọnwu gāgu kwa ha,
ọnwu we ḅanari ha. 7 Oyiyi igurube
ahu yiri inyinya edoziworo ije agha;
n'isi-ha ka ha nēkpu ihe dika okpu-eze
yiri ọla-edo, iru-ha di kwa ka iru madu.
8 Ha nwe-kwa-ra agiri-isi dika agiri-isi
ndinyom, ezé-ha di kwa ka ezé ọdum.
9 Ha nwe-kwa-ra ihe-agha iḅochi obi,
dika ihe-agha iḅochi obi nke ígwè;
nkpatu nkù-ha di kwa ka nkpatu nke
uḅọ-ala, nke ọtutu inyinya nāḅa ọsọ ije
agha. 10 Ha nwe-kwa-ra ọdudù yiri
ọdudù akpi, nwe kwa ihe-ọḅuḅa; nime
ọdudù-ha ka ike-ha di imejọ madu ọnwa
ise. 11 Ha nwere mọ-ozi ahu nke abyss
ahu dika eze-ha: aha-ya n'asusu Hibru
bu Abadon, n'asusu Grik ọ nwe-kwa-ra
aha Apọlion.

12 Ahuhu mbu agabigawo: le, ahuhu
abua ọzọ fọduru ibia, mḅe ihe ndia
gasiri.

13 Mọ-ozi nke-isi we fùa opì, m'we
nu otù olu nke si na mpi nke ebe-ichu-
aja ahu eji ọla-edo me puta, bú nke di
n'iru Chineke, 14 M'we nu otù onye,
ka ọ nāgwa mọ-ozi nke-isi ahu okwu, bú
onye nwere opì ahu, si, Tọpu ndi-mọ-
ozi anọ ahu ndi ekeworo aḅu n'osimiri
uku Yufretis. 15 Ewe tọpu ndi-mọ-ozi
anọ ahu, ndi edoziriri nye oge hour na
ubọchi na ọnwa na arọ ahu, ka ha we ḅue
otù uzọ n'uzọ atọ nke madu. 16 Ọnu-
ọgugu usu-ndi-agha ahu, nke bu ndi-
inyinya, di ọgu million iri: anurum ọnu-
ọgugu-ha. 17 Otú a ka m'hu-kwa-ra
inyinya ahu n'ọhù ahu, ha na ndi
nānọkwasi ha, nēnwe ihe-agha iḅochi
obi nke yiri ọku na hyacinth na
brimstone: isi inyinya ahu di kwa ka
isi ọdum; ọku na anwuru-ọku na
brimstone nēsi kwa n'ọnu-ha puta.
18 Esitere n'ihe-otiti atọ ndia ḅu otù
uzọ n'uzọ atọ nke madu nile, ya bu site
n'ọku ahu na anwuru-ọku ahu na
brimstone ahu, nke nēsi n'ọnu-ha puta.
19 N'ihi na ike inyinya ahu di n'ọnu-
ha, di kwa n'ọdudù-ha: n'ihi na ọdudù-
ha yiri agwọ, nwe kwa isi; ha were kwa
ha nēmejọ. 20 Ma ndi fọduru n'etiti
madu, ndi anēḅugh n'ihe-otiti ndia,
echègharigh isi n'ọlu nile nke aka-ha
puta, ka ha we ghara ikpọ isi ala nye
ndi-mọ ọjọ, ha na arusi-ha nke ọla-edo,
na nke ọla-ọcha, na nke ọla, na nke
nkume, na nke osisi; nke nāpugh ile ihe
anya, ma-ọbu inu ihe, ma-ọbu ije ije:
21 ha echègharigh kwa isi n'iḅu-madu-
ha, ma-ọbu n'igwọ-nsi-ha, ma-ọbu
n'ikwa-iko-ha, ma-ọbu n'izu-ori-ha,
puta.

10 1 M'we hu mọ-ozi ọzọ di ike, ka
o nēsi n'elu-igwe ridata, nke
eḅokwasiworo ya igwe-ọji dika uwe;
eke-na-ogwurugwu ahu di kwa n'isi-ya,
iru-ya di kwa ka anyanwu, ukwu-ya abua
di kwa ka ide ọku; 2 o nējide kwa nwa
akwukwọ ntà n'aka-ya, nke asagheworo:
ọ we tukwasi ukwu aka-nri ya n'elu
oké osimiri, tukwasi kwa ukwu aka-
ekpe ya n'elu ala; 3 ọ we were oké
olu ti nkpu, dika ọdum nāḅọ uja: mḅe o
tiri nkpu, éḅè-elu-igwe asa ahu we kwue
olu-ha. 4 Ma mḅe éḅè-elu-igwe asa
ahu kwuru okwu, agajem ide akwukwọ:
m'we nu olu si n'elu-igwe da, si, Kà
ihe éḅè-elu-igwe asa ahu kwuru akàrà,
ede-kwa-la ha n'akwukwọ. 5 Mọ-ozi
ahu, nke m'huru ka o nēguzo n'elu
oké osimiri na n'elu ala, we welie aka-
nri-ya zó n'elu-igwe, 6 we were Onye
ahu Nke nādi ndu rue mḅe nile ebigh-
ebi, bú Onye kère elu-igwe na ihe nile di
ya nime, na uwa na ihe nile di ya nime,
na oké osimiri na ihe nile di ya nime,
ṅu iyi na oge agagh-adi kwa ọzọ: 7 ma
n'ubọchi nke olu mọ-ozi nke-asa ahu,
mḅe ọ gaje ifù opì, agēme kwa ka ihe-
omimi nke Chineke zu okè, dika O zìri
ozi ọma nye ndi-orù-Ya, bú ndi amuma-
Ya. 8 Olu ahu nke m'nuru ka o nēsi
n'elu-igwe da, anu-kwa-ram ya ọzọ ka ọ
nākpayerem uka, si, Je, nara akwukwọ

ahu nke asagheworo, bù nke di n'aka
mọ-ozi ahu onye nēguzo n'elu okė
osimiri na n'elu ala. 9 M'we jekuru
mọ-ozi ahu, si ya ka ọ nyem nwa
akwukwọ ntà ahu. Ọ we sim, Nara ya,
ripia kwa ya; ọ gēme kwa ka afọ-gi lue
ilu, ma n'ọnu-gi ọ gātọ utọ dika manu-
añu. 10 M'we nara nwa akwukwọ ntà
ahu n'aka mọ-ozi ahu, we ripia ya; ọ we
tọ utọ n'ọnum dika manu-añu: mḅe
m'ripiasiri ya, ewe me ka afọm lue ilu.
11 Ha nāsikwam, I ghagh ibu amumà
ọzọ bayere ọtutu ndi na ọtutu mba na
ọtutu asusu na ọtutu eze.

11 1 Ewe nyem amì yiri nkpa-n'aka:
otù onye we si, Bilie, tù kwa
ulo nsọ nke Chineke, na ebe-ichu-aja-
ya, na ndi nākpọ isi ala nime ya. 2 Ma
obi nke di n'èzi ulo nsọ ahu, rapu ya
n'èzi, atù-kwa-la ya; n'ihi na ewerewo ya
nye ndi mba ọzọ: ha gāzọda kwa obodo
nsọ ahu ọgu ọnwa abua na abua.
3 M'gēnye kwa ndi-àmàm abua ike, ha
gēbu kwa amuma nnù ubọchi atọ na ọgu
atọ, eḅokwasiwo kwa ha àkwà-nkpe.
4 Ndia bu osisi olive abua ahu na ihe-
idọba-oriọna abua ahu, ndi nēguzo n'iru
Onye-nwe uwa. 5 Ọ buru kwa na onye
ọ bula chọrọ imejọ ha, ọku nēsi n'ọnu-ha
puta, nēripia kwa ndi-iro-ha; ọ buru kwa
na onye ọ bula gāchọ imejọ ha, aghagh
iḅu ya otù a. 6 Ndia nwere ike imechi
elu-igwe, ka miri we ghara izo n'ubọchi
nile nke amuma-ha: ha nwe-kwa-ra ike
n'ebe miri nile di, ime ka ha ḅanwè
ọbara, na iwere ihe-otiti nile ọ bula tie
uwa, ka mḅe ha gāchọ ra. 7 Ma mḅe
ọ bula ha gāḅazuwo àmà-ha, anu-ọhia
ahu nke nēsi n'abyss ahu rigoputa gēbu
agha megide ha, meri kwa ha, ḅu kwa ha.
8 Ozu-ha we di n'amà nke obodo uku
ahu, bù nke anākpọ Sọdọm na Ijipt
n'uzọ nke Mọ Nsọ, ebe akpọgide-kwa-ra
Onye-nwe-ha n'obe. 9 Madu we si
n'etiti ndi nile na ebo nile na asusu
nile na mba nile puta nēle ozu-ha
ubọchi atọ na nkera otù ubọchi, ha
ekwegh kwa ka atọḅọ ozu-ha n'ili.
10 Ndi bi n'elu uwa nāñuri kwa ọñu
n'isi ha, obi nātọ kwa ha utọ; ha
gēzigarita kwa onwe-ha onyinye; n'ihi
na ndi-amuma abua ndia mekpara ndi
bi n'elu uwa aru. 11 Mḅe ubọchi atọ
na nkera otù ubọchi ahu gasiri Mọ nke
ndu nke si na Chineke puta we bata nime
ha, ha we guzo n'ukwu-ha; okė egwu we
dakwasi ndi nēkiri ha. 12 Ha we nu
okė olu nke si n'elu-igwe da, ka ọ nāsi
ha, Rigotanu n'ebe a. Ha we rigo rue
n'elu-igwe nime igwe-oji ahu; ndi-iro-
ha kiri-kwa-ra ha. 13 N'otù oge hour
ahu okė ala-ọma-jijiji we da, otù uzọ
n'uzọ iri nke obodo ahu we da ru ala;
ewe ḅue nnù madu iri na nnù asa na ọgu
iri nime ala-ọma-jijiji ahu, bù ndi nwere
aha: ndi fọduru we tua egwu, ha we nye
Chineke nke elu-igwe otuto.

14 Ahuhu nke-abua agabigaworo: le,
Ahuhu nke-atọ nābia ọsọsọ.

15 Mọ-ozi nke-asa we fùa opì; okė
olu we da n'elu-igwe, ha we si, Ala-
eze nke uwa aghọwo ala-eze nke Onye-
nwe-ayi, na nke Kraist-Ya: Ọ gābu kwa
eze rue mḅe nile ebigh-ebi. 16 Orù ndi-
okenye na anọ ahu, ndi nānọdu n'iru
Chineke n'elu oche-eze-ha, we da
kpuchie iru ha n'ala, we kpọ isi ala nye
Chineke, 17 si, Ayi nēkele Gi, Onye-
nwe-ayi Chineke, Onye puru ime ihe
nile, Onye nādi adi, Onye di-kwa-ri;
n'ihi na I werewo okė ike-Gi, I bu-kwa-
ra eze. 18 Mba nile we we iwe, iwe-Gi
we bia, ya na oge ikpe ndi nwuru anwu
ikpė, na inye ndi-orù-Gi, bù ndi-
amuma, na ndi nsọ, na ndi nātu egwu
aha-Gi, ndi ntà na ndi uku, ugwọ-
ọlu-ha; na imebi ndi ahu nēmebi uwa.

19 Ewe meghe ulo nsọ nke Chineke
nke di n'elu-igwe; ewe hu iḅe nke
ọḅuḅa-ndu-Ya n'ulo nsọ Ya; àmùmà,
na olu, na ėḅè-elu-igwe, na ala-ọma-
jijiji, na okė àkù-miri-igwė we so.

12 1 Ewe hu okė ihe-iriba-ama n'elu-
igwe; nwayi nke eḅokwasiworo
ya anyanwu dika uwe, ọnwa di kwa
n'okpuru ukwu-ya abua, o nēkpu kwa
okpu-eze nke kpakpando iri na abua
n'isi-ya; 2 ọ di kwa ime: ọ we tie nkpu,
ebe ime nēme ya, anēmekpa kwa ya aru
imuputa nwa. 3 Ewe hu ihe-iriba-ama
ọzọ n'elu-igwe; ma le, okė dragon nke
nācha ọku ọku, nke nwere isi asa na mpi
iri, nēkpu kwa okpu-eze asa n'isi-ya.
4 Ọdudù-ya nādọrọ kwa otù uzọ n'uzọ
atọ nke kpakpando nke elu-igwe, ọ we
tudà ha n'ala: dragon ahu we guzo n'iru
nwayi ahu onye gaje imuputa nwa, ka
ọ we ripia Nwa-ya mḅe ọ bula ọ
gāmuputa Ya. 5 Ọ we muputa Ọkpara,
bù Nwa-nwoke, Onye gēji nkpa-n'aka

ígwè zù mba nile dika aturu: ewe punara
ya Nwa-ya ahu la n'ebe Chineke nọ, na
n'ebe oche-eze-Ya di. 6 Nwayi ahu we
ḅalaga nime ọhia, ebe ọ nwere ọnọdu
edoziworo site n'aka Chineke, ka ha we
zùa ya n'ebe ahu nnù ubọchi atọ na
ọgu atọ.
7 Agha we puta n'elu-igwe: Maikael
na ndi-mọ-ozi-ya buru agha megide
dragon ahu; dragon ahu na ndi-mọ-ozi-
ya we bue agha; 8 ha enwegh kwa ike,
ahugh kwa ọnọdu-ha ọzọ n'elu-igwe.
9 Ewe chudà dragon uku ahu, bú agwọ
ochie ahu, onye anākpọ Ekwensu na
Setan, onye nēduhie uwa nile madu bi;
achudara ya n'uwa, chudà kwa ndi-mọ-
ozi-ya, ha na ya. 10 M'we nu oké olu
ka ọ nādà n'elu-igwe, si, Uḅu a ka ọ
biaworo, bú nzọputa ahu, na ike ahu, na
ala-eze Chineke-ayi, na ichi-isi nke
Kraist-Ya: n'ihi na achudara onye ahu
nke nēbo umu-nna-ayi ebubo, onye nēbo
ha ebubo n'iru Chineke-ayi ehihie na
abali. 11 Ndi ahu we merie ya n'ihi
ọbara Nwa-aturu ahu, na n'ihi okwu
àmà-ha; ha ahugh kwa ndu-ha n'anya
rue ọnwu. 12 N'ihi nka, ka obi nātọ
unu utọ, unu elu-igwe nile, na unu ndi
bi nime ha. Ahuhu gādiri uwa na oké
osimiri: n'ihi na ekwensu aridakuruwo
unu, nēnwe oké ọnuma, ebe ọ matara
na ọ nwere nání nwa oge.
13 Mḅe dragon ahu huru na achudara
ya-ri n'uwa, ọ we soḅue nwayi ahu, bú
nwayi nke muputara Nwa-nwoke ahu.
14 Ewe nye nwayi ahu nkù abua ahu
nke oké ugo ahu, ka ọ we febà n'ọhia la
n'ọnọdu-ya, ebe anāzù ya otù oge, na oge
abua, na nkera otù oge, ka ọ pua n'iru
agwọ ahu. 15 Agwọ ahu we ḅuputa
miri n'ọnu-ya n'azu nwayi ahu dika
osimiri, ka ọ we me ka osimiri ahu bupu
ya. 16 Ala we yere nwayi ahu aka, ala
we saghe ọnu-ya, loda osimiri ahu,
nke dragon ahu ḅuputara n'ọnu-ya.
17 Dragon ahu we wesa nwayi ahu iwe,
we pua ibu agha megide nkpuru-ya
fọduru, bú ndi nēdebe ihe nile Chineke
nyere n'iwu, ndi nēnwe kwa àmà nke
13 Jisus: 1 ọ we guzo n'ájá oké
osimiri.
M'we hu anu-ọhia ka o nēsi n'oké
osimiri rigoputa, nēnwe mpi iri na isi
asa, nēkpu kwa okpu-eze iri n'elu mpi-
ya, nēnwe kwa aha ufọdu nke nkwulu
Chineke n'elu isi-ya. 2 Anu-ọhia nke
m'huru yi-kwa-ra agu, ukwu-ya di kwa
ka ukwu bear, ọnu-ya di kwa ka ọnu
ọdum: dragon ahu we nye ya ike-ya, na
oche-eze-ya, na oké ichi-isi. 3 M'we
hu otù n'etiti isi asa ya, dika agāsi na
etiḅuru ya-ri ka ọ nwua; ewe me ka ihe-
otiti-ya ahu nke nēweta ọnwu la: ọ we
ju uwa dum anya, ha we so anu-ọhia ahu
n'azu; 4 ha we kpọ isi ala nye dragon
ahu, n'ihi na ọ nyere anu-ọhia ahu ichi-
isi-ya; ha kpọ-kwa-ra isi ala nye anu-
ọhia ahu, si, Onye yiri anu-ọhia ahu?
ònye pu-kwa-ra ibu agha megide ya?
5 ewe nye ya ọnu nke nēkwu oké ihe
na nkwulu Chineke; ewe nye ya ike
ime omume-ya ọgu ọnwa abua na abua.
6 Ọ we saghe ọnu-ya ikwulu Chineke,
ikwulu aha-Ya, na ulo-ikwū-Ya, bú ndi
bi n'elu-igwe. 7 Ewe nye ya ike ibu
agha megide ndi nsọ ahu, na imeri ha:
enye-kwa-ra ya ike ichi ebo nile ọ bula
na ndi nile ọ bula na asusu nile ọ bula na
mba nile ọ bula isi. 8 Ndi nile ndi bi
n'elu uwa gākpọ kwa isi ala nye ya, onye
ọ bula anēdegh aha-ya n'akwukwọ nke
ndu nke Nwa-aturu ahu Onye eḅuworo
site n'oge itọ ntọ-ala nke uwa. 9 Ọ
buru na onye ọ bula nwere nti, ya nu.
10 Ọ buru na ọ diri onye ọ bula ka adọta
ya n'agha, ọ bu n'agha ka agādọta ya: ọ
buru na onye ọ bula gēji mma-agha ḅu
madu, aghagh iji mma-agha ḅu ya.
N'ebe a ka ntachi-obi na okwukwe nke
ndi nsọ di.
11 M'we hu anu-ọhia ọzọ ka o nēsi
n'ala rigoputa; ọ nwe-kwa-ra mpi abua
yiri nke Nwa-aturu ahu, ma o nēkwu
okwu dika dragon ahu. 12 Ọ we nāchi
isi nile nke anu-ọhia mbu ahu n'iru ya.
Ọ nēme kwa uwa na ndi bi nime ya ka ha
kpọ isi ala nye anu-ọhia mbu ahu, nke
emere ka ihe-otiti-ya nke nēweta ọnwu
la. 13 Ọ nēme kwa oké ihe-iriba-ama
di iche iche, ka ọ we me ọbuná ọku ka o
si n'elu-igwe ridata n'uwa n'iru madu
nile. 14 Ọ we nēduhie ndi bi n'elu uwa
n'ihi ihe-iriba-ama nile nke enyere ya ike
ime n'iru anu-ọhia ahu; nāsi ndi bi n'elu
uwa, ka ha kpuara anu-ọhia ahu ihe-
oyiyi, bú nke nwere oḅuḅu-mma-agha
ahu, we di ndu. 15 Ewe nye ya ike
inye ya ume, bú ihe-oyiyi nke anu-ọhia
ahu, ka ihe-oyiyi nke anu-ọhia ahu we
kwue okwu, me kwa ka eḅue ha, ka ha

ra, bú ndi ọ bula nākpọgh isi ala nye ihe-
oyiyi nke anu-ọhia ahu. 16 Ọ nēme
kwa madu nile, ndi ntà na ndi uku, na
ndi-ọgaranya na ndi-ọḅeye, na ndi
nwere onwe-ha na ndi-orù, ka akà ha
akàrà n'aka-nri-ha, ma-ọbu n'egedege-
iru-ha; 17 ka onye ọ bula ghara kwa
ipu izuta ahia ma-ọbu ire ihe, ma-ọbugh
onye nwere akàrà ahu, bú aha nke anu-
ọhia ahu ma-ọbu ọnu-ọgugu aha-ya.
18 N'ebe a ka amam-ihe di. Onye
nwere uche, ya gua ọnu-ọgugu nke
anu-ọhia ahu; n'ihi na ọ bu ọnu-ọgugu
madu: ọnu-ọgugu-ya bu kwa nnù na
ọgu iri na ọgu atọ na isi.

14 1 M'we hu, ma le, Nwa-aturu ahu
ka O nēguzo n'ugwu Zaion, Ya na
ọgu nnù iri na ọgu nnù asatọ, bú ndi
edeworo aha-Ya na aha Nna-Ya
n'egedege-iru-ha. 2 M'we nu olu ka o
nēsi n'elu-igwe dà, dika olu ọtutu miri,
di kwa ka olu oke ébè-elu-igwe: olu ahu
m'nuru di kwa ka olu ndi nākpọ ubọ-
akwara mḅe ha nēwere ubọ-akwara-ha
nākpọ: 3 ha we nābù dika agāsi na ọ
bu abù ọhu n'iru oche-eze ahu, na n'iru
ihe anọ ahu nke di ndu na ndi-okenye
ahu: ọ digh kwa onye ọ bula puru imuta
abù ahu ma-ọbugh ọgu nnù iri na ọgu
nnù asatọ ahu, bú ndi aḅatarari n'uwa.
4 Ndia bu ndi nēmerugh onwe-ha n'aru
ndinyom; n'ihi na ha di ọcha ka umu-
aḅọghọ nāmagh nwoke. Ndia bu ndi
nēso Nwa-aturu ahu ebe ọ bula Ọ nēje.
Ndia ka aḅatara n'etiti madu, iburu
Chineke na Nwa-aturu ahu nkpuru
mbu. 5 Ọ digh kwa ugha ọ bula ahuru
n'ọnu-ha: ha bu ndi anātagh uta.

6 M'we hu mọ-ozi ọzọ ka ọ nēfe
n'etiti elu-igwe, nēnwe ozi ọma ebigh-
ebi izisara ndi nānọdu n'elu uwa, bú
mba nile ọ bula na ebo nile ọ bula na
asusu nile ọ bula na ndi nile ọ bula;
7 ọ nēwere kwa oké olu si, Tuanu egwu
Chineke, nye kwa Ya otuto; n'ihi na oge
hour nke ikpé-Ya abiawo: kpọ-kwa-nu
isi ala nye Ya, bú Onye kère elu-igwe na
ala na oké osimiri na isi-iyi nile nke miri
nile.

8 Mọ-ozi ọzọ, bú nke-abua, we so,
si, Ọ dawo, ọ dawo, bú Babilon uku
ahu, nke meworo ka mba nile nua
nime manya nke ọnuma nke ikwa-iko-
ya.

9 Mọ-ozi ọzọ, bú nke-atọ, we so ha,
were oké olu si, Ọ buru na onye ọ bula
nākpọ isi ala nye anu-ọhia ahu na ihe-
oyiyi-ya, nānata kwa akàrà-ya n'egedege-
iru-ya, ma-ọbu n'aka-ya, 10 ya onwe-
ya gāñu kwa nime manya nke ọnuma
Chineke, nke edoziworo nāgwagh-agwa
nime iko nke iwe-Ya; agēji kwa ọku na
brimstone mekpa ya aru n'iru ndi-mọ-
ozi di nsọ, na n'iru Nwa-aturu ahu:
11 anwuru-ọku nke nmekpa-aru-ha
nārigo rue mḅe nile ebigh-ebi; ha
adigh-ezu kwa ike ehihie na abali, bú
ndi nākpọ isi ala nye anu-ọhia ahu na
ihe-oyiyi-ya, ma ọ buru kwa na onye ọ
bula anata akàrà nke aha-ya. 12 N'ebe
a ka ntachi-obi ndi nsọ di, bú ndi
nēdebe ihe Chineke nyere n'iwu, na
okwukwe Jisus.

13 M'we nu olu ka o nēsi n'elu-igwe
da, si, De akwukwọ, Ngọzi nādiri ndi
nwuru anwu, bú ndi gānwu anwu nime
Onye-nwe-ayi site n'uḅu a: e, ka Mọ
Nsọ nēkwu, ka ha we si na ndọḅu nile ha
dọḅuru onwe-ha n'ọlu zuru ike; n'ihi na
ọlu nile ha nēso ha ga.

14 M'we hu, ma le, ígwé ọcha; n'elu
ígwé ọcha ahu ka m'huru otù Onye yiri
nwa nke madu ka Ọ nānọdu ala, nēkpu
okpu-eze nke ọla-edo n'isi-Ya, mma-
iwe-ihe-ubi di nkọ di kwa n'aka-Ya.
15 Mọ-ozi ọzọ we si n'ulo nsọ ahu puta,
nēwere oké olu tiere Onye ahu Nke
nānọkwasi n'ígwé ọcha ahu nkpu, si,
Tiye mma-iwe-ihe-ubi-Gi, we kwa ihe-
ubi: n'ihi na oge hour iwe ihe-ubi
abiaruwo; n'ihi na ihe agēwe n'ubi nke
uwa achabigawo ókè. 16 Onye ahu Nke
nānọkwasi n'ígwé ọcha ahu we tudà
mma-iwe-ihe-ubi-Ya n'elu uwa; ewe
were uwa dika ihe-ubi.

17 Mọ-ozi ọzọ we si n'ulo nsọ ahu nke
di n'elu-igwe puta, ya onwe-ya nwe-
kwa-ra mma-iwe-ihe-ubí di nkọ. 18 Mọ-
ozi ọzọ we si n'ebe-ichu-aja ahu puta, bú
onye nwere ike n'ebe ọku ahu di; ọ we
were oké olu tiere onye ahu nke nwere
mma-iwe-ihe-ubi di nkọ nkpu, si, Tiye
mma-iwe-ihe-ubi-gi di nkọ, bipu uyọkọ
nile nke vine nke uwa; n'ihi na nkpuru-
vine-ya achazuwo. 19 Mọ-ozi ahu we
tubà mma-iwe-ihe-ubi-ya n'uwa, we
bipu nkpuru-vine nke uwa, tubà ya nime
ebe-nzọcha-nkpuru-vine ahu, nke di
uku, bú nke ọnuma Chineke. 20 Ewe
zọcha ebe - nzọcha - nkpuru - vine ahu

n'azu obodo ahu, ọbara we si n'ebe-
nzọcha-nkpuru-vine ahu puta, rue bridle
inyinya, ru kwa ihe ra ka nnù furlong
anọ.

15 1 M'we hu ihe-iriba-ama ọzọ
n'elu-igwe, nke di uku di kwa
ebube, ndi-mọ-ozi asa ndi nwere ihe-
ọtiti asa, nke bu nke-ikpe-azu, n'ihi na
nime ha ka ọnuma Chineke gwuru.
2 M'we hu dika agāsi na ọ bu oké
osimiri eji enyo me nke agwakọworo ya
na ọku; ahu-kwa-ram ndi nāputa n'aka
anu-ọhia ahu na nmeri, ya na n'aka ihe-
oyiyi-ya, na n'aka ọnu-ọgugu aha-ya,
ka ha nēguzo n'usọ oké osimiri ahu eji
enyo me, nēnwe ubọ-akwara nke
Chineke. 3 Ha nābù kwa abù nke
Moses, bú orù nke Chineke, na abù nke
Nwa-aturu Chineke, si, Ọlu-Gi nile
di uku di kwa ebube, Onye-nwe-ayi
Chineke, Onye puru ime ihe nile; uzọ-
Gi nile ziri ezi, buru kwa ezi-okwu, Gi
Eze nke mba nile. 4 Onye nāgagh-atu
egwu, Onye-nwe-ayi, to kwa aha-Gi?
n'ihi na náni Gi di ọcha n'obi; n'ihi na
mba nile gābia kpọ kwa isi ala n'iru Gi;
n'ihi na emere ka ezi omume-Gi nile
puta ìhè.
5 Mḅe ihe ndia gasiri m'we hu,
emeghe-kwa-ra ulo nsọ nke ulo-ikwū
nke àmà ahu n'elu-igwe: 6 ndi-mọ-ozi
asa ahu ndi nwere ihe-otiti asa ahu we
si n'ulo nsọ ahu puta, eḅokwasiworo ha
linen, nke di ọcha nēnwu kwa enwu,
ekewo kwa ha ihe-ọkiké ọla-edo n'obi
buruburu. 7 Otù nime ihe anọ ahu nke
di ndu we nye ndi-mọ-ozi asa ahu ọkwa
ọla-edo asa juputara n'ọnuma Chineke,
Onye nādi ndu rue mḅe nile ebigh-ebi.
8 Ulo nsọ ahu we juputa n'anwuru-ọku
nke si n'ebube Chineke puta, si kwa
n'ike-Ya puta; ọ digh kwa onye ọ bula
puru ibà nime ulo nsọ ahu, rue mḅe ihe-
otiti asa ahu nke ndi-mọ-ozi asa ahu
gāgwu.

16 1 M'we nu oké olu ka o nēsi n'ulo
nsọ ahu dà, nāsi ndi-mọ-ozi asa
ahu, Jenu, wusi ọkwa asa ahu nke
ọnuma Chineke nime uwa.
2 Mọ-ozi mbu we je, wusi ọkwa-ya
nime uwa; ajọ ọnyá jọḅuru onwe-ya
we puta n'aru madu nile ndi nwere
akàrà anu-ọhia ahu, ndi nākpọ kwa isi
ala nye ihe-oyiyi-ya.
3 Mọ-ozi nke-abua we wusi ọkwa-ya
nime oké osimiri; ọ we ghọ ọbara dika
nke madu nwuru anwu; nkpuru-obi nile
ọ bula nke di ndu we nwua, bú ihe di
n'oké osimiri.
4 Mọ-ozi nke-atọ we wusi ọkwa-ya
nime osimiri nile na isi-iyi nile nke miri
nile; miri ahu we ghọ ọbara. 5 M'we
nu mọ-ozi miri nile ka ọ nāsi, Onye ezi
omume ka I bu, Gi Onye nādi adi,
Onye di-kwa-ri, Onye di ọcha n'obi,
n'ihi na I kpere ikpé ndia: 6 n'ihi na ha
wusiri ọbara ndi nsọ na ndi-amuma,
ọbara ka I nyewo-kwa-ra ha ka ha ńua:
ha bu ndi kwesiri ekwesi. 7 M'we nu
ebe-ichu-aja ahu ka ọ nāsi, E, Onye-
nwe-ayi Chineke, Onye puru ime ihe
nile, ikpé-Gi nile bu ezi-okwu na ikpé
ziri ezi.
8 Mọ-ozi nke-anọ we wusi ọkwa-ya
n'elu anyanwu; ewe nye ya ike iji ọku
chaḅu madu. 9 Ewe were oké okpom-
ọku chaḅue madu: ha we kwulu aha
Chineke ahu Onye nwere ike ichi ihe-
otiti ndia isi; ha echègharigh kwa inye
Ya otuto.
10 Mọ-ozi nke-ise we wusi ọkwa-ya
n'elu oche-eze nke anu-ọhia ahu; ewe
me ka ala-eze-ya ḅa ọchichiri; ha we
tabie ire-ha site n'aru-ufu, 11 ha we
kwulu Chineke nke elu-igwe site n'aru-
ufu nile ha na ọnyá nile ha; ha
echègharigh kwa isi n'ọlu nile ha puta.
12 Mọ-ozi nke-isi we wusi ọkwa-ya
n'elu osimiri uku ahu, bú Yufretis;
miri-ya we tasia, ka ewe dozie uzọ ndi-
eze ahu ndi si n'ọwuwa-anyanwu bia.
13 M'we hu ndi-mọ atọ nādigh ọcha,
dika awọ̀, ka ha nēsi n'ọnu dragon ahu,
si kwa n'ọnu anu-ọhia ahu, si kwa n'ọnu
onye-amuma ugha ahu, puta: 14 n'ihi
na ha bu mọ nke ndi-mọ ọjọ, nēme ihe-
iriba-ama di iche iche; ndi nāpukuru
ndi-eze nke elu-uwa dum madu bi, ime
ka ha zukọ ibu agha nke oké ubọchi ahu
nke Chineke, Onye puru ime ihe nile.
15 (Le, anamabia dika onye-ori. Ngọzi
nādiri onye nēche nche, nēdebe kwa
uwe-ya, ka ọ ghara ijeghari n'ọtọ, ha we
hu ihere-ya.) 16 Ha we me ka ha zukọ
n'ebe ahu nke anākpọ n'asusu Hibru
Ha-Magedon.
17 Mọ-ozi nke-asa we wusi ọkwa-ya
n'elu mbara-elu-igwe; oké olu we si
n'ulo nsọ ahu daputa, si n'ebe oche-eze
ahu di, nāsi, Emewo ya: 18 ^mùmà, na

olu, na ẹ̄bẹ̀-elu-igwe, we so; oké ala-
ọma-jijiji so-kwa-ra, nke ala-ọma-jijiji di
otú a adagh mḅe ọ bula site na mḅe madu
putara n'elu uwa, ala-ọma-jijiji di uku
otú a, oké ala-ọma-jijiji di otú a.
19 Ewe kewa obodo uku ahu uzọ atọ,
obodo nile nke mba nile we da: ewe
cheta Babilon uku ahu n'iru Chineke,
inye ya iko nke manya nke ọnuma nke
iwe-Ya. 20 Agwe-etiti nile ọ bula we
ḅalaga, ahugh kwa ugwu nile ọzọ.
21 Oké ákú-miri-ígwé, nke ra ka talent
n'arọ́ n'otù n'otù, nēsi kwa n'elu-igwe
ridata n'aru madu: madu we kwulu
Chineke site n'ihe-otiti nke ákú-miri-
ígwé ahu; n'ihi na ihe-otiti-ya di uku
ri nne.

17 1 Otù mọ-ozi n'etiti ndi-mọ-ozi
asa ahu ndi nwere ọkwa asa ahu
we bia, we kpayerem uka, si, Biari,
m'gēgosi gi ikpé nke oké nwayi ahu
nākwa iko onye nānọkwasi n'ọtutu miri;
2 onye ya na ndi-eze uwa kwara iko,
eme-kwa-ra ka manya ikwa-iko-ya bà
ndi bi n'uwa n'anya. 3 Ọ we bupum ba
n'ọhia nime Mọ Nsọ: m'we hu nwayi
ka ọ nānọkwasi n'anu-ọhia nācha uhie
uhie, nke nwere aha di iche iche juputara
na nkwulu Chineke, nwe kwa isi asa na
mpi iri. 4 Eḅokwasiwo kwa nwayi
ahu ákwà ododo na ákwà uhie, ewerewo
kwa ọla-edo na nkume di oké ọnu na
pearl chọ ya nma, ọ nwe-kwa-ra iko
ọla-edo n'aka-ya nke juputara n'ihe-
árú, bú ihe nile nādigh ọcha nke ikwa-
iko-ya, 5 edekwasi - kwa - rari aha
n'egedege - iru - ya, bú IHE - OMIMI,
BABILON UKU AHU, NNE NKE NDI NÁKWA
IKO NA NKE IHE-ÁRÚ NILE NKE UWA.
6 M'we hu nwayi ahu ka ọbara ndi nsọ
na ọbara ndi-àmà Jisus nābà ya n'anya
dika manya. Mḅe m'huru ya ọ we jum
anya nke-uku. 7 Mọ-ozi ahu we sim,
N'ihi gini ka o juru gi anya? mu onwem
gāgwa gi ihe-omimi nke nwayi ahu, na
nke anu-ọhia ahu nke nēburu ya, nke
nwere isi asa ahu na mpi iri ahu.
8 Anu-ọhia ahu nke i huru diri, ọ digh
kwa uḅu a; ọ gaje kwa isi n'abyss ahu
rigoputa, na ila n'iyì. O gēju kwa ndi
bi n'elu uwa anya, bú ndi anēdegh aha-
ha n'akwukwọ nke ndu ahu site n'oge
itọ ntọ-ala uwa, mḅe ha nēle anu-ọhia
ahu anya, na ọ diri, ọ digh kwa uḅu
a, ọ gābia kwa. 9 N'ebe a ka uche
nke nwere amam-ihe di. Isi asa
ahu bu ugwu asa, nke nwayi ahu
nānọdu n'elu ha: 10 ndi-eze asa di
kwa; ise nime ha adawo, otù nime
ha nādi adi, onye fọduru akābiagh; mḅe
ọ gābia ọ ghagh kwa inọgide nwa oge.
11 Anu-ọhia ahu nke diri, nke nādigh
kwa uḅu a, ya onwe-ya bu kwa nke-
asatọ, o si kwa n'asa ahu puta; ọ nāla
kwa n'iyì. 12 Mpi iri ahu nke i hu-
kwa-ra bu eze iri, madu ndi akānatagh
ala-eze ọ bula; ma ha nānata ike dika
ndi-eze, ha na anu-ọhia ahu, otù oge
hour. 13 Ndia nwere otù alò, ha
nēwere kwa ike-ha na ichi-isi-ha nye
anu-ọhia ahu. 14 Ndia gēbu agha
megide Nwa-aturu ahu, Nwa-aturu ahu
gēmeri kwa ha, n'ihi na Ọ bu Onye-
nwenu kachasi ndi-nwenu nile, na Eze
kachasi ndi-eze nile; ndi soro Ya
gēmeri kwa, bú ndi akpọworo, ndi
arọputawo-kwa-ra, ndi kwesi-kwa-ra
ntukwasi-obi. 15 Ọ we sim, Miri
nile i huru, ebe nwayi ahu onye
nākwa iko nānọdu, bu ndi di iche iche,
na igwè madu, na mba di iche iche,
na asusu di iche iche. 16 Mpi iri ahu
i huru, ha na anu-ọhia ahu, ndia gākpọ
nwayi ahu nākwa iko asì, ha gēme kwa
ya ka ọ buru onye tọḅọrọ n'efu buru
kwa onye ḅa ọtọ, ha gēri kwa anu-aru-
ya, rechapu kwa ya n'ọku. 17 N'ihi na
Chineke tiyere n'obi-ha ime izù-Ya, na
iḅata otù izù, na iwere ala-eze-ha nye
anu-ọhia ahu, rue mḅe agēmezu okwu
nile nke Chineke. 18 Ma nwayi ahu i
huru bu obodo uku ahu, nke nwere ala-
eze nāchi ndi-eze uwa.

18 1 Mḅe ihe ndia gasiri m'we
hu mọ-ozi ọzọ ka o nēsi n'elu-
igwe ridata, nēnwe ike uku; ewe site
n'ebube-ya nye uwa ìhè. 2 Ọ we were
olu ike tie nkpu, si, Ọ dawo, ọ dawo, bú
Babilon uku ahu, ọ ghọwo kwa ebe-
obibi nke ndi-mọ ọjọ, na ulo-nkpọrọ nke
mọ nile ọ bula nādigh ọcha, na ulo-
nkpọrọ nke nnunu nile ọ bula nke nādigh
ọcha nke akpọwo-kwa-ra asì. 3 N'ihi
na mba nile adawo site na manya nke
ọnuma nke ikwa-iko-ya; ndi-eze uwa
so-kwa-ra ya kwa iko, ndi-ahia nke uwa
buru ọgaranya site n'ike nke inupu-isi-
ya.
4 M'we nu olu ọzọ ka o nēsi n'elu-
igwe dà, si, Ndi nkem, sinu nime ya

puta, ka unu we ghara iso ya nwekọ
nmehie-ya nile, ghara kwa inata ufọdu
nime ihe-otiti-ya nile: 5 n'ihi na
nmehie-ya nile rapakọrọ n'otù rue elu-
igwe, Chineke cheta-kwa-ra ajọ omume-
ya nile. 6 Nyeghachinu ya ọbunà dika
ya onwe-ya nyeghachiri madu, nye-kwa-
nu ya okpukpu abua dika ọlu-ya nile
di: nime iko ahu ọ gwara agwa, gwaranu
ya okpukpu abua. 7 Ka ha ra, bù
otuto ọ nyere onwe-ya, na inupu-isi ọ
nupuru, nyenu ya nmekpa-aru na iru-
ùjù ra otù ahu: n'ihi na ọ nāsi n'obi-ya,
Anamanọdu dika eze-nwayi, abughkwam
nwayi di-ya nwuru, ọ digh kwa iru-ùjù
m'gāhu ma-ọli. 8 N'ihi nka ọ bu n'otù
ubọchi ka ihe-otiti-ya nile gābia, bù
ọnwu, na iru-ùjù, na unwu; agērechapu
kwa ya n'ọku; n'ihi na Ọ di ike, bù Onye-
nwe-ayi Chineke, Onye kpere ya ikpè.
9 Ndi-eze uwa, ndi soro ya kwa iko
nupu kwa isi, ha gākwa-kwa-ra ya àkwà,
ti-kwa-ra ya aka n'obi, mḅe ha gēle
anwuru-ọku nke orire-ọku-ya anya,
10 ka ha nēguzo n'ebe di anya n'ihi egwu
nke nmekpa-aru-ya, nāsi, Ahuhu, ahuhu,
obodo uku ahu, Babilon, bù obodo ahu
di ike! n'ihi na n'otù oge hour ka ikpè-gi
biara. 11 Ndi-ahia nke uwa nākwa-
kwa-ra ya àkwà, nēru-kwa-ra ya ùjù,
n'ihi na ọ digh onye ọ bula nāzu ihe-
ahia-ha ọzọ, bù nke ha nēweta n'uḅọ-
ha; 12 ihe-ahia ọla-edo, na ọla-ọcha,
na nkume di okè ọnu-ahia, na pearl, na
ezi àkwà ọcha, na àkwà ododo, na nkisi,
na àkwà uhie; na osisi nile ọ bula nēsì isì
utọ, na ihe nile ọ bula eji ọdu me, na ihe
nile ọ bula eji osisi dikarisiri okè ọnu-
ahia, ma-ọbu ọla, ma-ọbu ígwè, ma-ọbu
marble, me; 13 na cinnamon, na
amomum, na ihe-nsure-ọku nēsì isì utọ,
na manu-otite, na frankincense, na
manya-vine, na manu, na utu ọkà, na ọka,
na anu-ulo, na aturu; na ihe-ahia nke
bu inyinya na uḅọ-ala na aru madu; na
nkpuru-obi madu. 14 Nkpuru-osisi
nile nke nāgu nkpuru-obi-gi apuwo
n'ebe i nọ, ihe nile nātọ utọ nke ma-
kwa-ra nma apuwo kwa n'aka-gi la
n'iyì, madu agagh-ahu kwa ha ọzọ ma-
ọli. 15 Ndi-ahia ndi nāzu ihe ndia, ndi
bururu ọgaranya site na ya, ha gēguzo
n'ebe di anya n'ihi egwu nke nmekpa-
aru-ya, nākwa àkwà, nēru kwa ùjù;
16 nāsi, Ahuhu, ahuhu, obodo uku ahu,
nke eḅọkwasiworo ya ezi àkwà ọcha na
àkwà nācha ọbara-ọbara na àkwà uhie,
nke ewerewo-kwa-ra ọla-edo na nkume
di okè ọnu-ahia na pearl ke ya!
17 n'ihi na n'otù oge hour emere ka
okè àkù di otù a tọḅọ n'efu. Ndi-isi-
uḅọ nile n'otù n'otù, na onye ọ bula nke
nēje n'ebe ọ bula n'uḅọ, na ndi-uḅọ, ka
ha ra kwa, bù ndi nālu ọlu nime oké
osimiri, ha guzo-kwa-ra n'ebe di anya,
18 ti kwa nkpu mḅe ha nēle anwuru-
ọku nke orire-ọku-ya anya, si, Òbodo
gini yiri obodo uku a? 19 Ha we
kpokwasi àjà n'isi-ha, ti kwa nkpu,
nākwa àkwà, nēru kwa ùjù, si, Ahuhu,
ahuhu, obodo uku ahu, nke ndi nile
ndi nwere uḅọ-ha n'okè osimiri buru
ọgaranya nime ya site n'ibi-obi-ya di
okè ọnu-ahia! n'ihi na n'otù oge hour ka
emere ka ọ tọḅọ n'efu. 20 Ka obi nātọ
gi utọ n'isi ya, gi elu-igwe, na unu ndi
nsọ, na unu ndi-ozi, na unu ndi-
amuma; n'ihi na Chineke kpere ikpè-
unu n'aru ya.

21 Otù mọ-ozi nke di ike we būru
nkume, dika okè nkume-igwe-nri, we
tubà ya nime okè osimiri, si, Otù a ka
agātuda Babilon, bù obodo uku ahu,
n'okè ọdida, agagh-ahu kwa ya ọzọ
ma-ọli. 22 Agagh-anu kwa olu ndi
nākpọ ubọ-akwara na ndi nākpọ ubọ ọzọ
na ndi nēḅu ọ̀jà na ndi nāfù opi nime
gi ọzọ ma-ọli; agagh-ahu kwa onye-ọ̀kà
ọ bula, nke nēme ǹkà ọ bula, nime gi ọzọ
ma-ọli; agagh-anu kwa olu nke nkume-
igwe-nri nime gi ọzọ ma-ọli; 23 ìhè nke
oriọna agagh-enwu kwa nime gi ọzọ ma-
ọli; agagh-anu kwa olu nke onye nālu
nwunye ọhu na nke nwayi anālu ọhu
nime gi ọzọ ma-ọli: n'ihi na ndi-ahia-gi
buri ndi-amadi nke uwa; n'ihi na ewere
igwọ-nsi-gi duhie mba nile. 24 Ọ bu
kwa nime ya ka ahuru ọbara nke ndi-
amuma na nke ndi nsọ, na nke ndi nile
eḅuworo n'elu uwa.

19 1 Mḅe ihe ndia gasiri m'we nu
ihe dika okè olu nke okè ìgwè ndi
nọ n'elu-igwe, nāsi, Haleluya; Nzọputa
nile na otuto nile na ike nile nādiri
Chineke-ayi: 2 n'ihi na ikpé-Ya nile bu
ezi-okwu buru kwa ikpè ziri ezi; n'ihi
na Ọ kpere okè nwayi ahu nākwa iko
ikpè, bù nwayi nke were ikwa-iko-ya
mebie uwa, Ọ bọ-kwa-ra ọ́bọ̀ ọbara ndi-
orù-Ya n'isi-ya. 3 Nke mere ya abua ha

we si, Haleluya. Anwuru-ọku-ya nārigo
elu rue mḅe nile ebigh-ebi. 4 Orú ndi-
okenye na anọ ahu na ihe anọ ahu nke di
ndu we da n'ala, kpọ isi ala nye Chineke,
bú Onye nānọkwasi n'oche-eze ahu, si,
Amen; Haleluya. 5 Otù olu we site
n'oche-eze ahu da, si, Nētonu Chineke-
ayi, unu ndi-orù-Ya nile, ndi nātu egwu
Ya, ndi ntà na ndi uku. 6 M'we nu ihe
dika olu nke oké ìgwè ndi, di kwa ka olu
ọtutu miri, di kwa ka olu éḅè-elu-
igwe di ike, nāsi, Haleluya: n'ihi na
Onye-nwe-ayi Chineke-ayi, Onye puru
ime ihe nile, nābu eze. 7 Ka ayi ṅuria
ọṅu, ka obi nātọ kwa ayi utọ nke-uku,
ka ayi were kwa otuto nile nye Ya: n'ihi
na ọlulu-nwunye nke Nwa-aturu ahu
abiawo, nwunye-Ya edoziwo kwa onwe-
ya. 8 Ewe kweyere ya ka o ḅokwasi
onwe-ya ezi ákwà ọcha nēnwu enwu,
nke di kwa ọcha: n'ihi na ezi ákwà ọcha
ahu bu ezi omume nile nke ndi nsọ.
9 Ọ we sim, De akwukwọ, Ngọzi nādiri
ndi akpọworo ibia na nri-anyasi ọlulu-
nwunye nke Nwa-aturu ahu. Ọ we sim,
Ndia bu okwu nke Chineke kwuru n'ezie.
10 M'we da n'ala n'iru ukwu-ya ikpọ
isi ala nye ya. Ọ we sim, Lezi anya ka
i ghara ime ya: abum orù-ibe-gi, buru
kwa orù-ibe nke umu-nna-gi nke nwere
àmà nke Jisus: kpọ isi ala nye Chineke:
n'ihi na àmà nke Jisus bu mọ nke
amuma.

11 M'we hu elu-igwe ka ọ gheworo
oghe; ma le, inyinya ọcha di, na Onye
nānọkwasi ya, bú Onye anākpọ Onye
kwesiri ntukwasi-obi na Onye-ezi-okwu;
ọ bu kwa n'ezi omume ka Ọ nēkpe ikpé,
nēbu kwa agha. 12 Anya-Ya abua buru
kwa ire ọku, O nēkpu kwa ọtutu okpu-
eze n'isi-Ya; Ọ nwe-kwa-ra aha edeworo,
nke ọ nādigh onye ọ bula matara, ma-
ọbugh Ya onwe-ya. 13 Eḅokwasiwo
kwa Ya uwe nke efesaworo ọbara:
akpọwo kwa aha-Ya Okwu Chineke.
14 Usu nile nke ndi-agha ndi di n'elu-
igwe we so Ya n'elu inyinya ọcha, nēyi
ezi ákwà ọcha, nke di ọcha nēnwu kwa
enwu. 15 Mma-agha di nkọ nēsi kwa
n'ọnu-Ya puta, ka Ọ we were ya tiḅue
mba nile: Ya onwe-ya gēwere kwa nkpa-
n'aka nke ígwè zùa ha dika aturu: Ya
onwe-ya nāzọ kwa ebe-nzọcha-nkpuru-
vine nke manya nke ọnuma nke iwe
Chineke Onye puru ime ihe nile. 16 Ọ
nwe-kwa-ra aha edekwasiworo n'elu
uwe-Ya na n'elu apata-ukwu-Ya, EZE
kachasi NDI-EZE nile, NA ONYE-NWENU
kachasi NDI-NWENU nile.

17 M'we hu otù mọ-ozi ka o nēguzo
nime anyanwu; ọ we were oké olu tie
nkpu, nāsi nnunu nile nke nēfe n'etiti
elu-igwe, Bianu, zukọ iri oké nri-
anyasi nke Chineke; 18 ka unu we rie
anu-aru ndi-eze, na anu-aru ndi-ọchi-
agha, na anu-aru ndi di ike, na anu-aru
inyinya na nke ndi nānọkwasi ha, na
anu-aru madu nile, ma ndi nwere onwe-
ha ma ndi-orù, ma ndi ntà ma ndi uku.

19 M'we hu anu-ọhia ahu, na ndi-eze
uwa, na usu nile nke ndi-agha-ha, ka ha
zukọrọri ibu agha megide Onye ahu Nke
nānọkwasi inyinya ahu, megide kwa
usu-ndi-agha-Ya. 20 Ewe jide anu-
ọhia ahu, ya na onye-amuma ugha ahu
nke nēme ihe-iriba-ama ahu n'iru ya,
bú nke o ji duhie ndi natarari akàrà nke
anu-ọhia ahu, na ndi nākpọ isi ala nye
ihe-oyiyi-ya: ewe tubà ha abua na ndu
nime ọdọ ọku ahu nke ji brimstone nēre:
21 ewe were mma-agha nke Onye ahu
nānọkwasi n'inyinya ahu, bú mma-agha
ahu nke si n'ọnu-Ya puta, ḅue ndi
fọduru: nnunu nile we rijuru afọ site
n'anu-aru-ha.

20 1 M'we hu mọ-ozi ka o nēsi n'elu-
igwe ridata, nēji nkpisi-ugodi nke
abyss ahu n'aka-ya, ya na oké nkpọrọ.
2 Ọ we jide dragon ahu, bú agwọ ochie
ahu, onye bu Ekwensu na Setan, ọ we
ke ya aḅu nnù arọ abua na ọgu iri,
3 we tubà ya nime abyss ahu, mechie
ya, kà kwa ya akàrà n'elu ya, ka ọ we
ghara iduhie mba nile ọzọ, rue mḅe nnù
arọ abua na ọgu iri ahu gāgwusi: mḅe
arọ ndia gasiri aghagh itọpu ya nwa oge.

4 M'we hu oche-eze, ha we nọkwasi
ha, ewe nye ha ikpé: m'we hu nkpuru-
obi nke ndi ebipururi isi n'ihi àmà Jisus,
na n'ihi okwu Chineke, ndi ahu nọ kwa,
bú ndi nākpọgh isi ala nye anu-ọhia
ahu, ma-ọbu ihe-oyiyi-ya, ndi nānatagh
kwa akàrà-ya n'egedege-iru-ha na n'aka-
ha; ha we di ndu, so kwa Kraist buru
eze nnù arọ abua na ọgu iri. 5 Ndi
fọduru n'etiti ndi nwuru anwu adigh
ndu rue mḅe nnù arọ abua na ọgu iri
ahu gāgwusi. Nka bu nbilite-n'ọnwu
mbu. 6 Ngọzi nādiri ya, ọ di kwa nsọ,
bú onye nwere òkè nime nbilite-n'ọnwu

mbu ahu: ọnwu nke-abua ahu enwegh
ike n'ebe ndia nọ; kama ha gābu ndi-
nchu-aja nke Chineke na nke Kraist, ha
gēso kwa Ya buru eze nnù arọ abua na
ọgu iri ahu.
7 Ma mḅe nnù arọ abua na ọgu iri
ahu gāgwusi, agātọpu Setan n'ulo-
nkpọrọ-ya, 8 ọ gāputa kwa iduhie mba
nile ndi di na nkuku anọ nke uwa, bú
Gog na Megog, ime ka ha zukọ ibu agha
ahu: ndi ọnu-ọgugu-ha ra ka ájá nke
oké osimiri. 9 Ha we rigo n'obodobo
uwa, nọgide ọmuma-ulo-ikwū ndi nsọ
buruburu, ya na obodo ahu nke ahuworo
n'anya: ọku we si n'elu-igwe ridata,
ripia ha. 10 Ekwensu ahu nke nēduhie
ha, atubàra ya nime ọdọ ọku na
brimstone, ebe anu-ọhia ahu na onye-
amuma ugha ahu nọ kwa; agēmekpa
kwa ha aru ehihie na abali rue mḅe nile
ebigh-ebi.
11 M'we hu oké oche-eze di ọcha, na
Onye nānọkwasi ya, Onye uwa na elu-
igwe ḅapuru n'iru Ya; ahugh kwa ebe
ọ bula nye ha. 12 M'we hu ndi nwuru
anwu nile, ndi uku na ndi ntà, ka ha
nēguzo n'iru oche-eze ahu; ewe saghe
akwukwọ di iche iche: asaghe-kwa-ra
akwukwọ ọzọ, nke bu akwukwọ nke ndu:
ewe kpe ndi nwuru anwu ikpé site n'ihe
nile edereri n'akwukwọ ahu di iche iche,
dika ọlu nile ha si di. 13 Oké osimiri
we nyeghachi ndi nwuru anwu di nime
ya; ọnwu na Hedis nyeghachi-kwa-ra
ndi nwuru anwu di nime ha: ewe kpe ha
ikpé n'otù n'otù dika ọlu nile ha si di.
14 Ewe tubà ọnwu na Hedis nime ọdọ
ọku ahu. Nka bu ọnwu nke-abua
ahu, bú ọdọ ọku ahu. 15 Ọ buru kwa
na ahugh onye ọ bula ka edereri aha-
ya n'akwukwọ nke ndu ahu, ewe tubà ya
n'ọdọ ọku ahu.
21 1 M'we hu elu-igwe ọhu na uwa
ọhu: n'ihi na elu-igwe mbu ahu
na uwa mbu ahu gabigarari; oké osimiri
adigh kwa ọzọ. 2 M'we hu obodo nsọ
ahu, bú Jerusalem ọhu, ka o nēsi n'elu-
igwe ridata, site n'ebe Chineke nọ,
edoziwo ya dika nwayi anālu ọhu nke
achọworo ya nma nye di-ya. 3 M'we
nu oké olu ka o nēsi n'oche-eze ahu dà,
si, Le, ulo-ikwū nke Chineke diyere
madu, O gēbiye-kwa-ra ha, ha onwe-ha
gābu kwa ndi nke Ya, Chineke Onwe-ya
gānọye-kwa-ra ha, buru kwa Chineke-
ha: 4 O gēhichapu kwa anya-miri nile
ọ bula n'anya-ha; ọnwu agagh-adi kwa
ọzọ; iru-újú ma-ọbu ikwa-ákwá ma-ọbu
aru-ufu agagh-adi kwa ọzọ: ihe mbu
nile agabigawo. 5 Onye ahu Nke
nānọkwasi n'oche-eze ahu we si, Le,
anameme ihe nile ka ha di ọhu. Ọ we
si, De akwukwọ: n'ihi na okwu ndia
kwesiri ntukwasi-obi, buru kwa ezi-
okwu. 6 Ọ we sim, Emewo ha. Mu
onwem bu Alfa ahu na Omega ahu,
nmalite na ọgwugwu. Mu onwem
gēnye onye akpiri nākpọ nku miri site
n'isi-iyi miri nke ndu ahu n'efu.
7 Onye nēmeri gēketa ihe ndia; M'gābu-
kwa-ra ya Chineke, ya onwe-ya gābu-
kwa-ram nwa. 8 Ma ndi nātu ujọ, na
ndi nēkwegh ekwe, na ndi-árú, na
ndi-oḅu-madu, na ndi nākwa iko, na
ndi nāgwọ ńsí, na ndi nēkpere arusi, na
ndi-ugha nile, òkè-ha gābu nime ọdọ
ahu nke ji ọku na brimstone nēre; nke
bu ọnwu nke-abua ahu.
9 Otù nime ndi-mọ-ozi asa ahu ndi
nwere ọkwa asa ahu, ndi eboro ibu ihe-
otiti asa ikpe-azu, we bia; ọ we kpayerem
uka, si, Biari, M'gēgosi gi nwayi ahu
anālu ọhu, bú nwunye Nwa-aturu ahu.
10 Ọ we bupum nime Mọ Nsọ ga rue
oké ugwu di elu, we gosim obodo nsọ
ahu, bú Jerusalem, ka o nēsi n'elu-igwe
ridata, site n'ebe Chineke nọ, 11 nēnwe
ebube Chineke: ìhè ọ nēnye yiri nkume
dikarisiri oké ọnu-ahia, dika nkume
jasper, dika crystal: 12 ọ nwe-kwa-ra
oké mḅidi di elu; nwe kwa ọnu-uzọ-ama
iri na abua, nwe kwa ndi-mọ-ozi iri na
abua n'ọnu-uzọ-ama ahu; nwe kwa
aha edekwasiworo ha, nke bu aha nke
ebo iri na abua nke umu Israel:
13 n'akuku Ọwuwa-anyanwu ọnu-uzọ-
ama atọ di; n'akuku Ugwu ọnu-uzọ-ama
atọ di kwa; n'akuku Ndida ọnu-uzọ-
ama atọ di kwa; n'akuku Ọdida-
anyanwu ọnu-uzọ-ama atọ di kwa.
14 Mḅidi obodo ahu nwe-kwa-ra ntọ-
ala iri na abua, n'elu ha ka edereri aha
iri na abua nke ndi-ozi iri na abua ahu
nke Nwa-aturu ahu. 15 Onye ahu nke
nākpayerem uka nwe-kwa-ra ihe-ọtùtù,
bú ami nke ọla-edo, ka ọ we tùa obodo
ahu, na ọnu-uzọ-ama-ya nile, na mḅidi-
ya. 16 Obodo ahu nwe-kwa-ra nkuku
anọ ra nrata, ogologo-ya ra kwa ka
obodobo-ya: ọ we were ami ahu tùa

obodo ahu, orù nnù furlong na nnù iri:
ogologo-ya na obodobo-ya na elu-ya ra.
17 Ọ we tù mḅidi-ya, ọgu cubit asa na
anọ, dika ọtùtù madu si di, ya bu, nke
mọ-ozi. 18 Ihe eji lu mḅidi ahu bu
jasper: obodo ahu bu kwa ọla-edo
anuchara anucha, dika enyo nēnwu
enwu. 19 Ewerewo nkume nile ọ bula
di okė ọnu-ahia chọ ntọ-ala nke mḅidi
obodo ahu nma. Ntọ-ala mbu bu
jasper; nke-abua bu sapphire; nke-atọ
bu chalcedony; nke-anọ bu emerald;
20 nke-ise bu sardonyx; nke-isi bu
sardius; nke-asa bu chrysolite; nke-
asatọ bu beryl; nke-iteghete bu topaz;
nke-iri bu chrysoprase; nke-iri-na-otù
bu jacinth; nke-iri-na-abua bu
amethyst. 21 Ọnu-uzọ-ama iri na
abua ahu bu pearl iri na abua; eji otù
pearl me ọnu-uzọ-ama ọ bula nime
ọnu-uzọ-ama ahu nile: amà obodo ahu
bu ọla-edo anuchara anucha, dika enyo
nāhu uzọ. 22 Ọ digh kwa ulo nsọ ọ
bula m'huru nime ya: n'ihi na Onye-
nwe-ayi Chineke, Onye puru ime ihe
nile, Ya na Nwa-aturu ahu, bu ulo nsọ
ya. 23 Anyanwu ma-ọbu ọnwa adigh
kwa obodo ahu nkpà, ka ha mukwasi ya:
n'ihi na ebube Chineke nyere ya ìhè,
oriọna-ya bu kwa Nwa-aturu ahu.
24 Mba nile gēwere kwa ìhè-ya jegharia:
ndi-eze nke uwa nēwebata kwa ebube-
ha nime ya. 25 Agagh-emechi kwa
ọnu-uzọ-ama-ya n'ehihie ma-ọli (n'ihi
na abali agagh-adi n'ebe ahu): 26 ha
gēwebata kwa ebube na nsọpuru nke
mba nile nime ya: 27 ọ digh kwa ihe ọ
bula emeruru emeru, ma-ọbu onye
nēme ihe-àrù na ugha, gābà nime ya
ma-ọli: kama ọ bu nánì ndi edeworo aha-
ha n'akwukwọ nke ndu Nwa-aturu ahu.
22 1 Ọ we gosim osimiri nke miri nke
ndu, nēnwu dika crystal, ka o nēsi
n'oche-eze Chineke na nke Nwa-aturu
ahu puta, 2 n'etiti amà-ya. N'akuku a
na n'akuku nke-ọzọ nke osimiri ahu ka
osisi nke ndu di kwa, nāmi uzọ nkpuru
iri na abua, nēnye nkpuru-ya n'ọnwa
n'ọnwa: akwukwọ osisi ahu bu ihe ime
ka aru di mba nile ike. 3 Ọbubu-ọnu ọ
bula agagh-adi ọzọ: oche-eze Chineke
na nke Nwa-aturu ahu gādi kwa nime
ya: ndi-orù-Ya gēfè kwa Ya òfùfè:
4 ha gāhu kwa iru-Ya; aha-Ya gādi kwa
n'egedege-iru-ha. 5 Abali agagh-adi
kwa ọzọ; ìhè oriọna na ìhè anyanwu
adigh kwa ha nkpà; n'ihi na Onye-nwe-
ayi Chineke gēnye ha ìhè: ha ganābu
kwa eze rue mḅe nile ebigh-ebi.
6 Ọ we sim, Okwu ndia kwesiri
ntukwasi-obi, buru kwa ezi-okwu:
Onye-nwe-ayi, bù Chineke nke ndi-mọ
nke ndi-amuma, zite-kwa-ra mọ-ozi-Ya
igosi ndi-orù-Ya ihe nile nāghagh iputa
na mḅe ntà. 7 Le kwa, anamabia ọsọsọ.
Ngọzi nādiri onye nēdebe okwu nile
nke amuma nke akwukwọ a.
8 Mu onwem Jọn bu kwa onye nānu
nāhu kwa ihe ndia. Mḅe m'nuru, hu
kwa, m'we da n'ala ikpọ isi ala n'iru
ukwu mọ-ozi ahu onye nēgosim ihe ndia.
9 Ọ we sim, Lezi anya ka i ghara ime
ya: abum orù-ibe-gi, buru kwa orù-ibe
nke umu-nna-gi, bù ndi-amuma, ha na
ndi nēdebe okwu nile nke akwukwọ a:
kpọ isi ala nye Chineke.
10 Ọ we sim, Akala okwu nile nke
amuma nke akwukwọ a akàrà; n'ihi na
oge ahu di nso. 11 Onye nēme ajọ
omume, ya me ajọ omume ga n'iru: onye
ru-kwa-ra inyi, ka eme ka o ru inyi ga
n'iru: onye ezi omume, ya me ezi
omume ga n'iru: onye di kwa nsọ, ka
edo ya nsọ ga n'iru. 12 Le, anamabia
ọsọsọ; ugwọ-ọlum di kwa n'akam,
inyeghachi onye ọ bula dika ọlu-ya si
di. 13 Mu onwem bu Alfa ahu na
Omega ahu, onye mbu na onye ikpe-
azu, nmalite na ọgwugwu. 14 Ngọzi
nādiri ndi nāsa uwe-nwuda-ha, ka ha
we nwe ike n'ebe osisi nke ndu ahu di, si
kwa n'ọnu-uzọ-ama ahu ba nime obodo
ahu. 15 N'azu obodo ka ha di, bù
nkita nile, na ndi nile nāgwọ nsi, na ndi
nile nākwa iko, na ndi-oḅu-madu nile,
na ndi nile nēkpere arusi, na onye ọ bula
nke nāhu ugha n'anya nēme kwa ya.
16 Mu onwem, bù Jisus, zitere mọ-
ozim iwere ihe ndia ḅara unu àmà nye
nzukọm nile. Mu onwem bu
nkpọrọgwu Devid, buru kwa nwa ọ
muru, kpakpando nēnwu enwu, nke bu
kwa kpakpando ututu ahu.
17 Mọ Nsọ na nwayi ahu anālu ọhu
nāsi kwa, Bia. Onye nānu, ya si kwa,
Bia. Onye akpiri nākpọ kwa nku, ya
bia: onye nāchọ, ya nara miri nke ndu
ahu n'efù.
18 Mu onwem nāḅara onye ọ bula
àmà, bù onye nānu okwu nile nke

amuma nke akwukwọ a, si, Ọ buru na
onye ọ bula gātukwasiri ha okwu,
Chineke gātukwasiri ya ihe-otiti nile nke
edeworo n'akwukwọ a: 19 ọ buru kwa
na onye ọ bula gēwepu okwu nime okwu
nile nke akwukwọ nke amuma nka,
Chineke gēwepu òkè-ya n'osisi nke ndu
ahu, wepu kwa òkè-ya n'obodo nsọ ahu,
bú ihe edeworo n'akwukwọ a.
20 Onye ahu Nke nāba àmà ndia nāsi,
E: anamabia ọsọsọ. Amen: bia, Onye-
nwe-ayi Jisus.
21 Ka amara Onye-nwe-ayi Jisus
diyere ndi nsọ nile. Amen.